TÜRKİYE HALK KURTULUŞ PARTİ-CEPHESİ (THKP-C)

2. baskı

• Dava Dosyası • Yazılı Belgeler •

yar yayınları

TÜRKİYE HALK KURTULUŞ PARTİ-CEPHESİ (THKP-C)

• Dava Dosyası • Yazılı Belgeler •

yar yayınları

PK 531 - İstanbul

T. C.
SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
2 NOLU ASKERİ MAHKEMESİ

Kayıt No : 1980/98
M Esas No : 1980/118
Karar No : 1982/261

SELİMİYE-İSTANBUL
26../..5../198..2

(GEREKÇELİ HÜKÜM)

Türk Milleti adına yargılama yapıp hüküm vermeye görevli ve yetkili Sıkıyönetim K. As. Mahkemesi

BAŞKAN : NECDET KAŞKA Hv.Fz.Kd.Alb.1949/88

ÜYE : AYHAN ÜNAL 15767

ÜYE : NURİ NECİPOĞLU Hak.Ütğm.1980/yd.8 den kurulu

İDDİA MAKAMINDA : URAL BÜYÜKDİNÇER 16005

TUTANAKTA : HANDAN GÖKTUN hazır oldukları halde

SANIK : OSMAN YEŞİL : Hasan oğlu 1945 doğ.lu emişeden doğma Bozkır ilçesi çat köyü nuf. kayıtlı.olup istanbul bakır köy bahçelievler basın sitesi dumlupınar sok.No:25/3 de oturur.evli bir çoçuklu okur yazar yayıncı,halen başka bir suçtan konya sıkıyönetim ceza evinde tutuklu olay tarihinde istanbulda yar yayın evi sahibi.

SUÇ : Yayın yolu ile kominizm propagandası yapmak.

SUÇ TARİHİ : 24.8.1976

Yukarıda açıkkimilliği yazılı bulunan kişi hakkında mahkememize açılan kamu davasının yargılamasının yapılan açık duruşması sonunda:

GEREĞİ GÖRÜŞÜLDÜ :

İ D D İ A : İstanbul C.Savcılığının 8.11.1976 gün 976/689 sayılı iddianamesinde sanığın sahibi olduğu yar yayın evince yayınlanan "Türkiye Halk Kurtuluş Parti-Cephesi THKP-C" dava dosyası yazılı belgeler" isimli olup derleme mahiyetinde olan kitapta yargılama safhasında geçen tutanakların neşredilmediği dava ile ilgili olup daha önce kitap,broşür ,makale,olarak yayınlanmış yazıların neşredildiği ve bu yazılarda sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek ve memleket içinde kurulu iktisadi ve sosyal temel nizamlarının herhangi birini devirmek ve ya devletin siyasi ve hukuki nizamlarını topyekün devirmek için propaganda yapıldığı iddia olunarak sanığın eylemine uyan T.C.K.nun 142/1-6 uyarınca cezalandırılması ricasiyle istanbul ağır ceza mahkemesine kamu davası açıldığı istanbul 6 ncı ağır ceza mahkemesinin 28.12.1979 günlü görevsizlik kararı ile dosyanın mahkememize gönderildiği mahkememizin 8.10.1980 günlü kararı ile davaya bakmanın sivil adli yargı yerine ait bulunduğu iddiası ile uyuşmazlık mahkemesinden görüş istenildiği ve uyuşmazlık mahkemesinin 6.7.1981 günlü kararı ile anlaşmazlığın askeri yargı yerinde çözümlenmesinin gerektiği bildirilmiştir.

~~S A V U N M A~~ Sanık savunmalarında özetle: yar yayın evi sahibi olduğunu adı geçen kitaban kendisinin derleyip hazırladığını ve yayınladığını kitaptaki yazıların dava dosyası içersindeki yazı ve belgeler olduğunu bunların dava dosyasında davaya giren avukatlardan sanıklardan ve iddianamelerden derlediğini üzerine atılan suçu işlemediğini bildirmiştir.

K A N I T L A R : Adı geçen kitap hakkındaki İstanbul 5 nci sulh ceza mahkemesinin 28.9.1976 günü toplatma kararı dosyada bulunmaktadır.

Adı geçen kitabın bir adet örneği dosya içersine konmuş bulunmaktadır.

Suça konu kitap yetkili bilirkişi Dor.Süheyl Doğan'ya incelettirilmiş bilirkişi tarafından verilen 28.9.1976 günlü üç sahifeden ibaret raporda suça ve davaya konu kitabın derleme niteliğinde bulunduğu adı geçen dava ile ilgili belgelerin bir kısmını içerdiği bunların büyük bir çoğunluğu esasen daha önce kitap broşür ve makele olarak yayınlandığı bazı yazılarda yasa yönünden suç teşkil eden konular bulunmakta isede esasen bu nedenlerin ilki türk siyasal hayatına THKO veya partisi olarak tanınan kuruluş hakkında dava açılmış olduğu bu hali ile kitapta kominizm propagandası yapılmadığı ancak yayın obyeptif olup olmadığı ve belgelerinin sadece propaganda aracı olarak kullanılıp kullanılmadığının takdirini mahkemeye bırakmıştır.

KANITLARIN ELEŞTİRİLMESİ VE GEREKÇE :Sanığın sahibi olduğu yar yayın evi tarafından ağustos 1976 tarihinde zafer batmasında basılan 24.8.1976 günü piyasada satışa arz edilen "Türkiye Halk Kurtuluş-Parti -Cephesi "THKP-C" dava dosyası ve yazılı belgeler" isimli davaya konu kitap mahkememizce incelenmiştir.

Adı geçen kitabın 480 sahifeden ibaret olduğu derleme niteliğinde bulunduğu daha önce görülmüş bulunan davanın dosyasının dizi pusulasının fotokopilerinin kitabın başına konulduğu daha sonra adı geçen dava ile ilgili dava dosyasındaki yazılı belgelerin aynen kitaba alındığı esasen bunların bir çoğunun daha önceden çeşitli şekilde kitap ,broşür ve makele olarak yayınlanmış yazılar olduğu daha önce bunların neşredilmiş bulunmasının bu yazıların belge niteliğini kayıp etmesini neden olamıyacağı esasen kitabın başında fotokopisi verilen ve hemen arkasından aynen neşredilen fotokopinin tetkikinde kitapta yer alan yazıların dosyada mevcut olduğu anlaşılmıştır.

Hernekadar kitapta yer alan ve esasta belge niteliği taşıyan yazıların bazılarında yürürlükte bulunan yasalar açısından suç teşkil edenler bulunmakta isede bu belgelerin daha önce görülmüş bir dava ile ilgili bulundukları Türk siyasal hayatına THKO veya partisi olarak tanılan kuruluş hakkında bu nedenle dava açılmış olduğu aynı nedenle mahkeme dosyasından alınarak bunların neşredilmesinin belgesellik niteliğini değiştirmiyeceği kanısına varılmıştır.

Özet olarak bu durumların adı geçen kuruluş ile ilgili olan davada delil ya belge olarak ikame edildiği ve kitapda da yayınlandığı kitabın belgesel niteliğinin bulunduğu Türk siyasal hayatında yer alan THKO veya cephesi olayla ilgili belgesel bulunduğu kitapta sanık tarafından herhangi bir düşünce ve fikire yer verilmemesi nedeniyle sanığın savunmasının aksine propaganda amacı güdüldüğü yolunda delil bulunmadığı sonuç ve kanısına varılmıştır.

K A R A R : Yukarıda açıklanan nedenlerle sanık Osman Yeşil'in üzerine atılan suçtan BERAATİNE , İstanbul adli emanetinin 1977/33 sırasında kayıtlı bir adet kitabın dosyada kanıt olarak saklanmasına,Yasal yollar açık olmak üzere isteğe uygun şekilde sanığın yokluğunda oybirliğiyle karar verilip anlatıldı.26.5.1982

BAŞKAN DURUŞMA HAKİMİ ÜYE HAKİM

ASLININ AYNIDIR.3.3.1988
Mehmet [illegible]
Hv. [illegible]
2 No [illegible] Yz.İşl.Md.

Sıkıyönetim Komutanı tarafından temyiz edilmeyen hüküm kesinleşmiştir. İşaret olunur. 7.7.1982

Bahri Yağcı
Dz.Hâk.Yb.
2 No As.Mah.Kd.Hâk.
(Resmi mühür-İmza)

ASLININ AYNIDIR. 3.3.1988
[illegible] KOÇ
Hv. [illegible]
[illegible] Mah.Yz.İşl.Md.

TÜRKİYE HALK KURTULUŞ PARTİ - CEPHESİ DAVASINA AİT GENEL MAHİYETTEKİ YAZILI DELİLLER DOSYASI DİZİ PUSULASI :

DOSYA : (12/1-2)

DOSYA No:	SAYI No: EVRAKIN TARİHİ	EVRAKIN MAHİYETİ :
1.		Aydınlık Sosyalist Dergiye Açık Mektup adlı Mahir ÇAYAN, Yusuf KÜPELİ, Ertuğrul KÜRKÇÜ ve Münir Ramazan AKTOLGA'nın yazdıkları kitap şeklindeki broşür.
2.		Kurtuluş Yayınlarına ait 1965-1971 Türkiye'de Devrimci Mücadele ve Dev-Genç adlı kitap.
3.		Kesintisiz Devrim - 1 adlı broşür.
4.		Kurtuluş Gazetesinin özel sayısı.
5.		Kurtuluş Gazetesinin 1 nci sayısı.
6.		Kurtuluş Gazetesinin 2 nci sayısı.
7.		Kurtuluş Gazetesinin 3 ncü sayısı.
8.		Aydınlık Sosyalist Derginin 15 nci sayısı.
9.		Aydınlık Sosyalist Derginin 20 nci sayısı.
10.		İleri Dergisinin 1 nci sayısı.
11.		İleri Dergisinin 2 nci sayısı.
12./1-6		Türkiye Halk Kurtuluş Partisi tüzüğü ve Örgüt Şeması (Altı sahifelik.)
13./1-8		İhtilâlin Yolu başlıklı 8 sahifelik el yazılı beige.
14/1-5		İşçiler, Köylüler, Askerler, Yurtsever Aydınlar Halkımıza başlıklı 5 sahifelik el yazılı belge.

DOSYA SAYI No: No:	EVRAKIN TARİHİ	EVRAKIN MAHİYETİ :
15./1-4		İhtilalin yolu başlıklı 4 sahifelik daktilo yazısıyla yazılmış beige.
16.	1.D.2.Sayı 13895 18 MAYIS 1971	İstanbul Emniyet Müdürlüğünün 18 MAYIS 1971 tarihli yazısı.
17.	1971/2206 18 MAYIS 1971	İstanbul C. Savcılığının yazısı.
18./1-3		İşçiler, Köylüler, Askerler, Yurtsever Aydınlar Halkımız başlıklı 3 sahifelik daktilo yazısıyla yazılmış T.H.K.O. mühürlü bildiri.
19.	1971/2247 21 MAYIS 1971	İstanbul C. Savcılığının yazısı.
20 - 21		Amerikancı Bakanlar Kuruluna başlıklı yazı.
22.	1971/237 21 MAYIS 1971	İstanbul Merkez Komutanlığının yazısı.
23.		İstanbul Sıkıyönetim K.lığı 1. Numaralı Sıkıyönetim Başkanlığına başlıklı bildiri.
24.	24 MAYIS 1971	Cumhuriyet Gazetesi Yazı İşleri Müdürü Oktay KURTBÖKE imzasını taşıyan yazı.
25./1-6		Ziya YILMAZ'dan elde edilen örgüt muhasebesi ile ilgili 6 sahifelik el yazılı belge.
26.		Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Parlemantosu, Hükümetine başlıklı bildiri.
27.		16 Sahifelik Fikir Kulüpleri Federasyonu 9 EKİM 1969 Olağanüstü kurultayı çalışma raporu.
28.		Mahir ÇAYAN'ın DEV - GENÇ Kurultayındaki konuşması.
29.	341334 21 TEMMUZ 1971	Milli İstihbarat Teşkilatının yazısı.

DOSYA SAYI No: No:	EVRAKIN TARİHİ	EVRAKIN MAHİYETİ :
15./1-4		İhtilalin yolu başlıklı 4 sahifelik daktilo yazısıyla yazılmış beige.
16.	1.D.2.Sayı 13895 18 MAYIS 1971	İstanbul Emniyet Müdürlüğünün 18 MAYIS 1971 tarihli yazısı.
17.	1971/2206 18 MAYIS 1971	İstanbul C. Savcılığının yazısı.
18./1-3		İşçiler, Köylüler, Askerler, Yurtsever Aydınlar Halkımız başlıklı 3 sahifelik daktilo yazısıyla yazılmış T.H.K.O. mühürlü bildiri.
19.	1971/2247 21 MAYIS 1971	İstanbul C. Savcılığının yazısı.
20 - 21		Amerikancı Bakanlar Kuruluna başlıklı yazı.
22.	1971/237 21 MAYIS 1971	İstanbul Merkez Komutanlığının yazısı.
23.		İstanbul Sıkıyönetim K.lığı 1. Numaralı Sıkıyönetim Başkanlığına başlıklı bildiri.
24.	24 MAYIS 1971	Cumhuriyet Gazetesi Yazı İşleri Müdürü Oktay KURTBÖKE imzasını taşıyan yazı.
25./1-6		Ziya YILMAZ'dan elde edilen örgüt muhasebesi ile ilgili 6 sahifelik el yazılı beige.
26.		Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Parlemantosu, Hükümetine başlıklı bildiri.
27.		16 Sahifelik Fikir Kulüpleri Federasyonu 9 EKİM 1969 Olağanüstü kurultayı çalışma raporu.
28.		Mahir ÇAYAN'ın DEV - GENÇ Kurultayındaki konuşması.
29.	341334 21 TEMMUZ 1971	Milli İstihbarat Teşkilatının yazısı.

DOSYA SAYI No: No:	EVRAKIN TARİHİ	EVRAKIN MAHİYETİ :
30.		116 Sahifelik Giriş başlıklı döküman.
31/1-15		Türkiye'deki Oligarşinin niteliği başlıklı elyazısı ile yazılmış beige.
32./1-10		Kesintisiz devrim başlıklı 10 sahifelik el yazısı ile yazılmış beige.
33./1-21		TÜRKİYE, 12 Mart Darbesi ve Sınıflar Kombinezonu başlıklı el yazısı ile yazılmış 21 sahifelik belge.
34./1-9		Gezi düzeni başlıklı 9 sahifeden ibaret el yazısı ile yazılmış beige.
35.	31 MART 1971	Ahmet ATASOY'un ifadesi.
36.	1971/6300 2 AĞUSTOS 1971	İlçe J. Brk. K.lığı Fatsa'nın yazısı.
37.	31 TEMMUZ 1971	Fezleke.
38.	1971/6228-54 31 TEMMUZ 1971	Vukuat raporu.
39.	30 TEMMUZ 1971	Arama Zabtı.
40.	1971/131 4 AĞUSTOS 1971	Talepname.
41.		Emanet makbuzu.
42.		11 Kalemlik dizi pusulası.
43.	1971/15,11 13 MAYIS 1972	Fatsa C. Savcılığının yazısı.
44.	1972/1127 30 MART 972	Sıkıyönetim Komutanlığı İstanbul'un yazısı.
45.	1972/4577 22 MAYIS 1972	Ankara Sıkıyönetim K.lığının yazısı.
46.	1972/1227-2797	İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığının yazısı.
47.	2459 5 OCAK 1973	Ekspertiz raporu.
48.		İllegal bir örgütte ayrılma diye başlayan yeşil kalemle yazılmış belge.

DOSYA SAYI No: No:	EVRAKIN TARİHİ	EVRAKIN MAHİYETİ :
49-50	1972/2459-2300-39 23 EKİM 1972	Ekspertiz raporu ve Polis Laboratuvar şefliğinin yazısı.
51.		Nişantaşında işyeri başlıklı el yazılı belge.
52-53	1972/2459 5 OCAK 1973	Ekspertiz raporu ve Polis Laboratuvar şefliğinin yazısı.
54./1-2		Görev verebileceğimiz kimselere görev verme diye başlıyan yeşil kalemle yazılmış el yazılı belge.
55.	2459 13 ARALIK 1972	Ekspertiz raporu.
56.		Memduh ve Cevat Yoldaşlarım başlıklı arkalı önlü iki sahifelik el yazılı beige.
57./58	2300	Polis Laboratuvarı Şefliğinin yazısı, raporu ve Ekspertiz raporu.
59./1-4		El yazısı ile yazılmış Gümrük indirimleri hakkındaki 4 sahifeden ibaret bildiri.
60.	1972/2300-44 10 EKİM 1972	Ekspertiz raporu.
61.	1972/2459 10 EKİM 1972	Polis Laboratuvarı Şefliğinin yazısı.
62./1-3		Yoldaşlık diye başlayan el yazısı ile yazılmış 3 sahifelik beige.
63.	1972/2300-47 14 EKİM 1972	Ekspertiz raporu.
64./1-15		Yoldaşlar diye başlayan 15 sahifeden ibaret el yazısı ile yazılmış yazılı beige.
65-66	1972/2300-42 14 EKİM 1972	Polis Laboratuvarı yazısı, ekspertiz raporu ve numarasız bir adet rapor.
67.		Ziya YILMAZ ve Ulaş BARDAKÇI'dan elde edilen şifre anahtarı.

DOSYA No:	SAYI No:	EVRAKIN TARİHİ	EVRAKIN MAHİYETİ :
49-50	1972/2459-2300-39	23 EKİM 1972	Ekspertiz raporu ve Polis Laboratuvar şefliğinin yazısı.
51.			Nişantaşında işyeri başlıklı el yazılı belge.
52-53	1972/2459	5 OCAK 1973	Ekspertiz raporu ve Polis Laboratuvar şefliğinin yazısı.
54./1-2			Görev verebileceğimiz kimselere görev verme diye başlıyan yeşil kalemle yazılmış el yazılı belge.
55.	2459	13 ARALIK 1972	Ekspertiz raporu.
56.			Memduh ve Cevat Yoldaşlarım başlıklı arkalı önlü iki sahifelik el yazılı beige.
57./58	2300		Polis Laboratuvarı Şefliğinin yazısı, raporu ve Ekspertiz raporu.
59./1-4			El yazısı ile yazılmış Gümrük indirimleri hakkındaki 4 sahifeden ibaret bildiri.
60.	1972/2300-44	10 EKİM 1972	Ekspertiz raporu.
61.	1972/2459	10 EKİM 1972	Polis Laboratuvarı Şefliğinin yazısı.
62./1-3			Yoldaşlık diye başlayan el yazısı ile yazılmış 3 sahifelik belge.
63.	1972/2300-47	14 EKİM 1972	Ekspertiz raporu.
64./1-15			Yoldaşlar diye başlayan 15 sahifeden ibaret el yazısı ile yazılmış yazılı belge.
65-66	1972/2300-42	14 EKİM 1972	Polis Laboratuvarı yazısı, ekspertiz raporu ve numarasız bir adet rapor.
67.			Ziya YILMAZ ve Ulaş BARDAKÇI'dan elde edilen şifre anahtarı.

DOSYA SAYI No: No:	EVRAKIN TARİHİ	EVRAKIN MAHİYETİ :
68.		Kurtuluşa kadar Savaş adlı bildiri.
69.		İlhan ve Mahmut arkadaşlara başlıklı daktilo ile yazılmış beige.
70-71	1972/2459 14 EKİM 1972	Rapor, Ekspertiz raporu ve Polis Laboratuvarının yazısı.
72./1-4		Hasan Yoldaşım diye başlayan el yazısı ile yazılmış arkalı önlü 4 sahifelik mektup aslı.
73.	1972/2459 14 EKİM 1972	Ekspertiz raporu.
74./1-15		Kırmızı kaiemle yazılmış 15 sahifeden ibaret bugün içinde bulunduğumuz diye başlayan 15 sahifelik yazı.
75.	2300-32 14 EKİM 1972	Ekspertiz raporu.
76./1-18		Tahrip maddeleri hakkında yazılmış ve şekillenmiş el yazısı ile yazılmış 18 sahifelik arkalı önlü yazı.
77.	1971/26-37 27 ARALIK 1971	İstanbul Sıkıyönetim K.lığı 3 Nolu As. Mahkemesinin gerekçeli hükmü.
78.	1972/141-90 20 EYLÜL 1972	İstanbul Sıkıyönetim K.lığı 3 Nolu As. Mahkemesinin gerekçeli hükmü.
79.	1972/47-19 15 MART 1972	İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Nolu As. Mahkemesinin gerekçeli hükmü.
80.	1972/108-64 25 HAZİRAN 1972	İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Nolu As. Mahkemesinin gerekçeli hükmü.
81-83	1972/1373 21 MART 1972	Emekliye sevk edilen Havacı Subay ve Astsubayların listesi ve Sıkıyönetim Komutanlığının yazısı.

DOSYA SAYI No: No:	EVRAKIN TARİHİ	EVRAKIN MAHİYETİ :
84.	1972/7722-Sb.V 27 TEMMUZ 1972	7 adet liste (Havacı Subay ve Astsubay Listesi) ve Genelkurmay Başkanlığı Hava Kuvvetleri K.lığının yazısı.
85.	1972/7614 28 TEMMUZ 1972	Hava Kuvvetleri K.lığının yazısı ve 7 adet isim listesi. (Hv. Sb. Astsb.) lara ait.
86.	1972/175 29 AĞUSTOS 1972	Hv. Kuvvetler K.lığının yazısı ve Sb. Asb. İsim listesi.
87.	1972/8524 9 EKİM 1972	Hv. Kuvvetler K.lığının yazısı ve Emekli Subay Astsubay listesi.
88-89	1972/441 13 KASIM 1972	Kroki, bilirkişi raporu ve zabıtlarla yazı.

YALNIZ 89 (SEKSENDOKUZ) KALEMDİR.

İbrahim BİTİKTAŞ
Sıkıyönetim As. Sav. Svl. Me.
İMZA

«BİZ, ÜLKEMİZİN BAĞIMSIZLIĞI VE HALKIMIZIN KURTULUŞU İÇİN ÖLÜMÜ GÜLEREK KUCAKLARIZ.»

aren oportünizminin niteliği

«Öte yandan Sadun Aren ve Fatma Hikmet İşmen arkadaşlarımız gene son günlerde Zonguldak ve Karadeniz Ereğli'sine gitmiş oralarda partili arkadaşlar ve emekçilerle görüşmüşler, çeşitli sorulara cevap vermişler ve teşkilâtın sorunları üzerine bilgi edinmişlerdir.» (Emek, 14 Temmuz 1969. Sayı 6)

Oportünizm çeşitli kılıklara bürünerek sosyalist hareket içinde ortaya çıkar.

Oportünizmin kılığını o ülkenin ekonomik ve sosyal bünyesi, gelişme derecesi -gelişme derecesiyle kopmaz bağları olan- proletaryanın politik bilinç ve örgütlenme düzeyi, dolayısiyle ülkenin içinde bulunduğu devrim aşamasının niteliği belirler.

Kısaca özetlenirse, ülkedeki hakim ve tali çelişkilere göre oportünizm biçimlenir, kılık kıyafetini ayarlar.

Sosyalizme geçmiş olan bir ülkede antagonist çelişkiler - uzlaşmaz çıkar çelişkileri geniş ölçü de çözümlenmiş olacağı için, çelişkilerinin niteli-

ği antagonist olmayan, sınıflı topluma özgü olmayan **«uzlaşabilir»** çelişkiler biçimindedir. Burada oportünizmin amacı **«uzlaşabilir çıkar çelişkilerini», «uzlaşmaz çıkar çelişkileri»** haline getirmektir. Bunu başarmak için de sinsi girişimlerde bulunur, sürekli pusuda uygun ortam bekler.

Sosyalist olmayan ülkelerde ise oportünizm mücadelenin içinde bulunduğu aşamalara göre değişik giysiler ile karşımıza çıkar.

Sanayi devrimini tamamlamış, politik bilinci gelişmiş çok güçlü proletarya sınıfına sahip bir ülkede oportünizm, karşı güçleri büyütmek, kendi olanak ve gereçlerini olduğundan daha aşağıda değerlendirerek, vurulması gereken yerde vurmamak, beklemektir. Burjuva parlamentarizminin devamlı bir denge unsuru olmaktır.

Bizim gibi milli demokratik devrim aşaması içinde bulunan yarı sömürge ve yarı feodal bir ülkede ise oportünizm ya **«devrim düz bir hat izlemek zorundadır»**, diyerek yanına alabileceği, tarafsızlaştırabileceği güçleri karşıya iter. Temel çelişki-tali çelişki ayrımını gözden uzak tutar veya tali çelişkiyi temel çelişki kabul eder. İşçi sınıfı ile çelişkisi olan tüm sınıf ve tabakalara karşı, bir kördöğüşüne kalkar. Mao Tse-Tung'un deyişi ile **«balığı derin sulara, serçeleri de sık ağaçlıklara sürdüğü gibi, o, milyonlarca kişiyi milyonlar üstüne ve kudretli bir orduyu düşmanın üzerine sürerek kırdırır, ki düşman şüphesiz bunu alkışlar.»** Ya da belli bir süre için bile olsa işçi sınıfına politik bilinç verme ve örgütlendirme sorunlarını ihmal eder, gereken gayreti göstermez veya geçici güçlüklerin yanlış bir analiziyle korku v.s. nedeni ile karşı-devrim saflarını olduğundan güçlü, kendi

güçlerini olduğundan zayıf değerlendirerek milli kurtuluş mücadelesinde pasif kalır veyahut milli kurtuluş mücadelesinde millici sınıflarla olan tali çelişkisini unutarak onları denetim altında tutmaz.

Bazan iki tip oportünizm ülkemizde olduğu gibi iç içe girer. Sosyalist olduğunu söyleyen bir hizip, aynı anda hem sol, hem de sağ oportünizm içinde olabilir.

Kabaca -ana hatları ile- gelişmiş kapitalist, sosyalist ve geri kalmış ülkelerdeki devrim süresi içindeki oportünizmin belirgin niteliklerini belirttikten sonra, gelelim oportünizmin genel, değişmez karakterine; hangi devrim sürecinde olursa olsun, hangi kılığa bürünürse bürünsün oportünizmin değişmez özelliği ideolojik mücadeleden kaçmaktır. Oportünizmin panzehiri ideolojik mücadeledir. Oportünizm proleter devrimcilerin karşısına hiçbir zaman açıkça çıkamaz.

T.İ.P. Ereğli ve Zonguldak ilindeki olgular bunun pratikte açık kanıtlarıdır. (1)

9 HAZİRAN, EREĞLİ TİP TEŞKİLATI

Bay Aren, Fatma Hikmet İşmen ile ilçe teşkilâtında; işçi omuzdaşlarımıza Türkiye Sosyalizminin (siz oportünizminin anlayın) sorunlarını anlatıyor.

«Biz proletaryanın öncülüğünde sosyalist devrimi savunuyoruz. Onlar ise küçük burjuva reformistleri olan asker ve sivil bürokrasinin öncülüğünde demokratik devrimi savunuyorlar... Türkiye demokratik devrimi geniş ölçüde tamamlamış-

tır. (923) Bu nedenle önümüzdeki aşama sosyalist devrim aşamasıdır... Emperyalizm ülkemizde daha ziyade askeri niteliktedir, ve bizim kavgamız sosyalist yani antiemperyalist, antifeodal ve antikapitalist bir mücadeledir. Eğer söyledikleri gibi emperyalizme karşı olan küçük burjuvalar varsa, sosyalist mücadele antiemperyalist ve antifeodal mücadeleyi içerdiği için bizim yanımıza gelerek mücadeleye katılırlar... Demokratik Devrimi Lenin otokrasiye karşı Rusya'da savunmuştur. 8 saatlik iş saati v.s. için. Türkiye'de otokrasi mi var? Türkiye'de demokrasi vardır.» -Filipin tipi, diye bağıran bir arkadaşımıza-, «Olsun demokrasi değil mi?» demiştir...

«Ayrıca sosyalist devrim ile demokratik devrim aşamalarının bir birine karıştığı tarihin birçok dönemlerinde görülmüştür, bunun böyle olması doğaldır...»

«6. Filo'ya karşı meşhur Kanlı Pazar'da antiemperyalist sloganlar örneğin Kahrolsun Amerika v.s. gibi sloganlar, Toprak köylünün Fabrika işçinin gibi sosyalist (!) bir sloganın yanında sönük kalmıştır. Bu da pratikte, içinde bulunduğumuz devrimci aşamanın sosyalist aşama olduğunun kanıtıdır.»

İşte TİP'in Anadolu teşkilâtlarına Türkiye'deki devrim stratejisi böyle anlatılıyor, oportünizm tarafından... «TÜRK SOLU» parti teşkilatlarına oportünist parti yöneticileri tarafından sokulmadığından biz proleter sosyalistleri, partili kardeşlerimize **küçük burjuva ajanları** diye tanıtılıyoruz.

Tabii, hemen müdahale ettik, Ereğli'de birkaç devrimci arkadaşla birlikte Sadun Aren'in konuşmasına. Milli demokratik devrimin, proletaryanın

öncülüğünde diğer devrimci sınıf ve tabakalarla birlikte başarıya ulaştırılabilecek bir devrim olduğunu, Demokratik devrimin marksizmin zorunlu bir aşaması olduğunu, Milli demokratik devrimin yarı sömürge yarı feodal ülkeler için geçilmesi gerekli aşamayı oluşturduğunu, ve 3. Enternasyonal'in (Lenin ve Stalin'in katıldığı en devrimci enternasyonal) kararı ve Mao Tse-Tung'un işlediği bir tez olduğunu ve Türkiye'de hiçbir proleter sosyalistinin küçük burjuva bürokrasisine öncülük tanımadığım, Milli demokratik devrimin öncüsünün proletarya olduğunu, ancak bu öncülüğün a priori, duragan bir biçimde değil, hareket içinde elde edilebileceğini söyledik.

Sadun Aren'in gerçekleri tahrif edip, söylenmemiş sözleri söylenmiş gibi anlattığını, YALAN söylediğini ve yarı sömürge-yarı feodal bir ülkede, bir ileri aşamanın devrimini, yani sosyalist devrimi savunmanın, sosyalizme ihanet ve milli cepheyi böldüğü için Amerikan emperyalizmine hizmetten başka birşey olmadığını, nedenlerini açık bir biçimde ortaya koyarak diğer ülkelerin devrimlerinden örnekler verip, kısaca izah ettik.

Odaya girdiğimizde hayretlerini gizlemiyerek ve burada ne aradığımızı sorarak bu karşılaşmadan müthiş sıkılmış görünen (emperyalizme hizmetten dolayı F.K.F.'den atılmasını önerenlerden olduğumuz için) Aren'i bu, köşeye sıkışmış durumdan Senato'daki sosyalizmin (!) sesi olan Bayan Fatma Hikmet İşmen kurtardı. Teorik sorunlar üzerinde konuşmaktan hoşlanmadığı halinden açıkça belli olan, tartışmalara yalnız bir kere karışarak, prekapitalist dönem ilişkileri içindeki «Doğu Anadolu'da demokratik devrim şları tutmaz.

Çünkü Amerika ile bir çelişkisi yoktur doğu halkının - bu nedenle antiemperyalist sloganlar işe yaramaz» diyerek sosyalizmi ne kadar bildiğini (!) gösteren Senatör Fatma Hikmet hanım birdenbire rahatsızlandı - sağına soluna ağrılar girdi -. Biran önce Ankara'ya gidip istirahat etmesi gerektiğini, arabayı kendisinin kullandığı için çok yorgun düştüğünü, bu nedenle hemen kalkmalarının gerektiğini söyledi. İşçi omuzdaşlarımız Bay Aren'in renkten renge girmesi ve bizim sözlerimize karşı sağlam birşey söyleyememesi, kemkümleri karşısında sinirlenerek, **«Bize şimdiye kadar yanlış şeyler söylediler demokratik devrimi savunanlar hakkında, oysa gerçek öyle değilmiş, bu nedenle bu sorunun açıklığa kavuşması gerekir»** diyerek derhal itiraz ettiler bu kaçışa. Fakat Fatma Hanım tutturmuştu bir kere **«gideceğim ben»** diye. Bay Aren de Fatma Hanım'a tabi olduğunu bu nedenle kendisinin de Fatma Hanımla birlikte gitmesi gerektiğini söyledi. Partili arkadaşlar direndiler bu kaçışı önlemek için. Bizim ve diğer partili omuzdaşlarımızın direnmeleri karşısında ileri bir tarihte -5 Temmuz kararlaştırıldı- geleceğine dair söz verdi, Sadun Aren. Ve neşesi tekrar yerine gelen Fatma hanımla birlikte partiyi acele terkettiler.

Biz Sadun Aren'in diğer söylediklerine ilişkin, partiyi terketmesi nedeni ile kendisine yöneltemediğimiz eleştirilerimizi işçi arkadaşlarımıza anlatarak, partide sohbetimize devam ettik. Bay Aren'in sosyalist slogan diye öne sürdüğü **«Toprak köylünün, fabrika işçinin»** sloganının yanlış olduğunu, ayrı iki devrim aşamasının sloganlarının birbirine karıştırıldığını, ayrıca bir bölgedeki fabrikanın bizatihi o bölgedeki işçilerin değil, işçilerin devle-

tine ait olduğunu ve bu şiarın olsa olsa işçinin devletinin kurulması aşamasının (sosyalist aşamanın) bir şiarı olabileceğini, toprak köylünün şiarının ise sosyalist değil, demokratik devrimin şiarı olduğunu söyledik.

Proletaryanın öncülüğünde feodal unsurlar hariç köylünün bütünü ile sosyalizmi kurmayı amaç edinenlere, marksist literatürde küçük burjuva sosyalistleri dendiğini, biz proleter sosyalistlerin feodal unsurlar hariç köylünün bütünü ile beraber yürüdüğümüz sürece önümüzdeki devrimin demokratik devrim olduğunu, ancak bu aşama geçildikten sonra proletarya, yarı proletarya ve yoksul köylü ittifakı ile sosyalizmi kurmanın mücadelesinin yapılmasının mümkün olacağını ve de partimizin bugünkü programının eksik bir demokratik devrim programını (asgari programımız) oluşturduğunu, asıl hedefin, proletarya sosyalizmini kurmak (azami program) olduğunu detayli biçimde anlattık.

Aren'in, **«madem ki anti-emperyalist küçük burjuvalar varmış, gelirler bize katılırlar. Çünkü sosyalist mücadele anti-emperyalizmi de içermektedir»** sözünün sosyalizmin bilimine aykırı ve yanlış bir söz olduğunu, bir kere küçük burjuvazinin sosyalizm için mücadele etmeyeceğini, çıkarlarının milli demokratik devrimde olduğu için, demokratik devrim mücadelesine katılabileceğini, katılmasının da bize ilhak demek olmadığını, her sınıf kendi sınıf iktidarı için mücadele edeceğinden bağımsız ve güç halinde bağımsız örgütleriyle ortak hedef için yanımızda yeralacağını, ikinci olarak küçük burjuvaziyi homojen kabul etmemek gerektiğini, milli demokratik devrim mücadelesine kar-

şı alacakları tavırların ekonomik durumlarına göre kuşkulu, tarafsız ve yandaş olmak üzere üç ayrı biçimde olduğunu, ancak demokratik devrim kavgasının en üst aşamasında kuşkulu olanların bile bu mücadeleye katılabileceğini belirttik.

Bu iki devrim aşamasının unsurlarının birbirine pekala karışabileceğini, İki Taktik'ten (say. 87) bölüm «...**ama bu iki devrimin kısmi unsurlarının tarihte birbirine karıştığını inkar edebilir miyiz? Batı Avrupa, demokratik devrimler döneminde, çeşitli sosyalist hareketler, çeşitli sosyalist girişimler tanımadı mı?**» okuyarak oportünizmini Lenin'le kanıtlamaya cüret etmiş olan Aren'in bu tahrifatına karşılık biz de, «**Evet, tarih bu iki devrimin unsurlarının birbirine karıştırılmasına sahne olmuştur, ama böyle bir stratejinin başarısına değil, bozgununa sahne olmuştur,**» diyerek Lenin'in «**İki Taktik**»te (say. 82) bunu açıkça belirttiğini -say. 82'den bir paragraf okuyarak- «**Tarihin... demokratik devrimler ile sosyalist devrimler unsurlarını ayırdedemiyen, cumhuriyet uğruna mücadele ile sosyalizm uğruna mücadeleyi birbirine karıştıran ve Fransa Merkez Bankası'na (Banque de France'a) el koyma v.b. hatasını işleyen bir işçi hükümetini kaydettiğidir,**» anlattık.

Bütün bu konuşmalar süresi içinde işçi arkadaşlarla iyice kaynaştık. Ve omuzdaşlarla uzun süren bir sohbetten sonra 5 Temmuz'da görüşmek üzere ayrıldık. Ayrılırken de 5 Temmuz'da Aren'in gelmiyeceğini, çünkü oportünizmin temel niteliğinin ideolojik mücadeleden kaçmak olduğunu söylemeyi de ihmal etmedik. (2)

5 TEMMUZ ZONGULDAK (3)

Ereğli'de söylediğimiz doğru çıkmıştı. Bay Aren yoktu Zonguldak'ta. Ereğli İlçe Başkanı toplantıyı bildirmesine karşılık, Zonguldak İl Başkanı Ahmet Hamdi Dinler, **«haberimiz yok, yoksa Aren üç gün önce gelmişti»** dedi, oysa daha önce görüştiğümüz İl Sekreteri ise, **«evet böyle bir şeyden haberimiz var, fakat biz gerekli görmedik»** diyordu.

Kısacası, Aren'in kaçışını partili arkadaşlardan gizlemek için Arenzadeler birbirleri ile ters sözler söylemek zorunda kalmışlardı.

Ulus orman köyündeki mitingden dönüldüğü için parti biraz kalabalıkça idi -yirmi beş, otuz kişi- Aren oportünizminin temsilcisi olan yönetim kurulunun etkisi altında olan omuzdaşlarımıza gelişimizin nedenini anlattık. T.İ.P. içinde Aybar ve Aren'in temsil ettiği oportünist kliklere karşı tavır alan, bunlara karşı parti içinde mücadele açan proleter sosyalistleri olduğumuzu söyledik.

Kalabalıktan, **«Milli Demokratik Devrimciler»** v.s. sözler kulağımıza geliyordu. Bunun üzerine, **«Milli Demokratik Devrimci»** diye bir şeyin olmadığını, ancak yarısömürge ve yarı feodal bir ülkede olduğumuz için, içinde bulunduğumuz aşamanın Milli Demokratik Devrim aşaması olduğunu söyleyen proleter sosyalistlerinin var olduğunu, parti içi eğitim, oportünist yönetici klik yüzünden olmadığı ve oportünizmin sürekli tahrifatına maruz kalındığı için parti içinde pek çok yerde ana sorunların yanlış bilindiğini, bu nedenle yapılacak teorik tartışmaların az da olsa, olmayan parti içi eğitimin boşluğunu doldurabileceğini, ters bi-

linçlenmenin ancak böyle önlenebileceğini söyledik. Ve biz sosyalistlerin ideolojik mücadelede birbirimizi en sert biçimde eleştirerek hırpalıyabileceğimizi ve sosyalistler arasında dostluğu, dayanışmayı ve omuzdaşlığı yalnız ve yalnız ideolojik mücadelenin sağlıyacağını, ve de sosyalist bir partiyi ayakta tutan, canlılığını devam ettiren mekanizmanın eleştiri-özeleştiri mekanizması olduğunu anlattık.

Bütün bu söylediklerimizi İl Başkanı Ahmet Hamdi Dinler, **«Evet, haklısınız tüm söylediklerinizde, ancak biz hazır değiliz tartışmaya»** sözleri ile yanıtladı.

Bu sözlerin korkunçluğuna bakın! Bir sosyalist, sosyalizm üzerine tartışmaya, konuşmaya hazır değilmiş, daha önceden hazırlanması gerekirmiş!

Evet bu sözleri sarfeden partinin herhangi bir üyesi ve teorik sorunlar üzerinde ahkâm kesmemiş bir kişisi olsa, yine bir dereceye kadar mazur görülebilir. Ama bu sözlerin sahibi, içinde bulunduğumuz aşama sosyalist devrim aşamasıdır diyen ve biz proleter sosyalistleri likidatörlükle suçlayan, yüzbin küsur işçinin bulunduğu bir sanayi bölgesinde sosyalist bir partinin İl Başkanıdır. Bu nedenle bir dereceye kadar filân mazur görülemez. Mesleğinin mimar olduğunu ve Zonguldak'a arada sırada, önemli zamanlarda -seçim v.b.- uğradığını sonradan partili arkadaşlardan öğrendik. Böyle bir başkana sahip olan Zonguldak İl Teşkilatının hali ise yürekler acısı; Parti, yüzbin küsur sanayi işçisinin bulunduğu bir yerde kendisini tamamen işçilerden tecrit etmiş durumdadır. -Özellikle bir tek maden işçisi partide yok-. Ne garip, ne komik

ve de ne acıklı ki, böyle bir sanayi bölgesinde parti nin faâl işçi üyesi 10'u geçmiyor ve yönetim kurulu başkanı İstanbul Gümilşsuyu'nda oturan bir mimar. Başkanın arkadaşları olan İstanbul ve diğer yerlerden gelen komisyoncu ve mühendis, hanımlı, beyli devamlı gelen bir grup, partiye yaptığı maddî yardımlarla partinin karar mekanizması üzerinde kendi küçük burjuva dünya görüşlerini, değer yargılarını egemen kılmışlardır.

Partili ve FKF'li birkaç devrimci arkadaşla birlikte direnmelerimize ve de diğer üyelerin böyle bir tartışma açılmasını istemelerine karşın, Başkan, oportünizmin tüm sorumluluğunu üzerine aldığını söyliyerek konuşmalara son verdi ve parti binasını kapatacağını bildirdi. Ve eğer ertesi gün Zonguldak İl toplantısına kalabilseymişiz bu konular konuşulabilirmiş. (4) Ertesi günkü toplantıya kalacağımızı bildirdiğimizde, «bu konu ancak seçimlerden sonra konuşulacaktır» diyerek bir kere daha Zonguldak'lı partili omuzdaşlarımızın gözünde rezil olmuştur.

Teorik mücadeleden kaçışın oportünizmin genel karakteri olduğunu, oportünizmin ideologu Bay Aren'in kaçışı ne denli doğalsa Aren çömezlerinin de kaçışının o denli doğal olduğunu söyliyerek partiden ayrıldık.

6 TEMMUZ ZONGULDAK TOPLANTISI

Zonguldak ilinin faaliyetleri diğer il teşkilatlarından gelenlerle birlikte görüşülecek. Gündemdeki ilk madde Ulus orman köylerine ilişkin. Ulus orman köylerine ilişkin eylemin kritiği yapılırken

ortaya çıkan tablo şuydu; Aren oportünizminin kalesi olan Zonguldak teşkilâtı, birkaçı hariç, oportünizmin yanlış bilinçlendirmesine maruz kalmış, içtenlikli, iyiniyetli, yiğit, yürekli fakat sosyalist teoriden habersiz popülist kişilerden oluşmaktadır. Yalnız popülizm değil, sağ-sol sapma ve küçük burjuva sosyalizmi iç içe geçmiş, ortaya hepsinin karışımı garip bir sosyalist (!) teori çıkmıştı. (Öyle ki proletaryanın öncülüğünde köylülerin bütünü ile sosyalizmi kurmayı amaçlamanın küçük burjuva sosyalizmi olduğunu, teorik bilince, ideolojik aydınlığa sahip olmayan işçi kafasının küçük burjuva değer yargıları ile dolu olduğunu söylediğimizde, partili arkadaşlar hayretler içinde kalmışlardır. Böyle olması çok doğal, çünkü oportünizm ancak bu biçimde, sosyalist teoriden habersiz partili arkadaşlarımıza karşı bol bol emekçi dalkavukluğu yaparak, sen emekçisin dolayısiyle sosyalistsin tema'sını işliyerek, parti içinde yasama ve karar mekanizmasına egemen olabilme olanağına sahip olabilir.)

İşte partinin eylemleri de bu teorinin (!) ışığı altında yapılıyor ve değerlendiriliyor. Ulus orman köylerinde yapılan eylem ve yapılan eylemlerin değerlendirilmesi bunun en güzel kanıtıdır. (Bak: Devrimci teori olmadan devrimci eylem olmaz. TÜRK SOLU sayı 87).

Ulus orman köylerinde, köylülerin hemen hepsinin az da olsa toprakları var. Ve tüketim için üretim yapıyorlar. Yılda 3-5 ay orman işletmesinde kendi araç ve gereçleri (balta, testere ve tomrukları «ara depo»lara taşımak için gerekli öküz) ile ücretlerinin bir kısmının ayni, diğer kısmını ise nakdi olarak çalışıyorlar.

Köylü, tefeci-bezirgân tarafından iliklerine kadar sömürülmekte ve tefeciye borcu her geçen gün artmaktadır.

Koşulları böyle olan Ulus orman köylerinin üretim ilişkilerinin değerlendirilmesine bakın: **Orman işletmesinde köylüler işçi olarak çalışıyorlar; çünkü ücretlidirler. Ve köylüler yumurtalarını pazara götürdüklerinden dolayı hâkim üretim biçimi kapitalist üretim biçimidir. Bu nedenle çelişki Bürokrat - köylü arasındadır. - Başkan böyle değerlendiriyor, diğerleri emek-sermaye çelişkisi var diyorlar.**

Tabii bu nefis değerlendirmeler başta bu eyleme katılan devrimci öğrenci arkadaşlar ve Karabük İlçe Başkam Halis Özkan (5) ile tarafımızdan, «**tefeci bezirgan sermaye**», «**işçi**», «**tüketim için üretim**» kavramları açıklanarak eleştirildi.

Bu eleştirilere karşı komik, gayri ciddi itirazlar öne sürüldü.. Örneğin, «oradaki işçiler mecburen üretim araçlarına sahiptirler, bu nedenle onların işçi nitelikleri değişmez.»

Daha neler neler...

Gündemin ikinci maddesi «**Sömürücüye Yumruk**» gazetesinin sorunlarına ilişkindi. Gazeteyi çıkartanların niteliklerini, eylemdeki tavırlarını belirttik. Bu nedenle bu keskin sosyalistlerin (!) gazetelerinin de niteliğini artık siz değerlendirin. Bu yüzden gazetenin kapsamı üzerine konuşulanları burada uzun uzun yazmıyacağım.

Ancak, Aren oportünist kliğinin genel niteliğini belirliyeceğine ve Aren'in objektif olarak neye hizmet ettiğini çok açık ortaya koyacağına inandığım için, gazeteye ilişkin bir konudaki tartışmayı olduğu gibi nakledeceğim.

«— Gazetede Amerikan empreyalizminden hiç sözedilmiyor. Oysa bilindiği gibi ülkemiz yarı işgâl altındadır. Bu nedenle İkinci bir Milli Kurtuluş Savaşı vermemiz gerekiyor. Bu savaşı sonuna kadar götürecek ve diğer anti-emperyalist sınıflara öncülük edecek olan proletaryaya bilinç vermeği amaç edinen bir gazetede neden Amerikan emperyalizminden hiç bahsedilmiyor» sorunuza verilen cevap;

«— İşçi somut olarak Amerikan emperyalizmini görmüyor, işçi karşısında işvereni görüyor. Örneğin sözleşmeyi hükümet yaptı. Amerikan hükümeti Amerika kıtasından kalkıp Türkiye'ye gelip, bu mukaveleyi mi yaptı? diye düşünür işçi. Ve Amerika nire, Türkiye nire der.»

Bizim cevabımız:

«— Korkunç sözler bunlar. Sizler bilmiyerek emperyalizme hizmet etmektesiniz. Emperyalizm bugün artık bir ülkeye tankları, topları ve askerleri ile girip klâsik anlamda işgâl etmiyor, yeni sömürgecilik bugün uzmanları, kredileri, barış gönüllüleri, üsleri ile yani kendini gizliyerek bir ülkeyi işgâl ediyor. Ve görünüşte yerli, fakat gerçekte emperyalizmin iktidarı ile işgâlini sürdürüyor.»

«— Şimdi sorarım sizlere; Amerikan emperyalizmi ile somut gözüken (AP iktidarının aracılığı dışında) hangi sınıf ve tabakaların çelişkisi var?»

«— Birkaç Amerikan işyerinde çalışanların dışında hiçbir sınıf ve tabakanın Amerikan emperyalizmi ile çelişkisi açık, görünür değildir ülkemizde.»

«— AP iktidarı kimin iktidarıdır? AP iktidarı

milli bir iktidar mıdır? AP iktidarı Amerikan emperyalizminin ülkedeki uzantısı değil midir?»

«— Halk elbet somut olarak Amerikan emperyalizmini göremez. Somut olarak gördüğü için, emperyalizmin Türkiye'de sonu gelmiş demektir.»

«— Karşı-devrim yoğun antikomünist propaganda vb. leri ile gizlenmiş ve ülkenin iliklerine kadar sızmış, Amerikan emperyalizminin baskısı altında da olan, yarı sömürge ve yarı feodal bir ülkede, biz proleter sosyalistlerinin âcil görevi nedir? Başta proletarya olmak üzere emperyalizmle çelişen diğer bütün sınıf ve tabakalara antiemperyalist bilinç vererek Amerikan emperyalizmini Türkiye'den atmak değil midir? Amerikan emperyalizminin boyunduruğundan kurtulmadan sosyalist iktidarı kurmak mümkün mü?»

«— Ben burada kimsenin bilinçli biçimde emperyalizmin lehine çalıştığına inanmıyorum. Fakat Amerikan emperyalizmini somut olarak görmediği için anlamıyor diyerek Amerikan emperyalizminden hiç bahsetmemek objektif olarak emperyalizme hizmet etmek demektir.»

Çıt yok. Derin bir sessizlik. En son konuşan Başkan bize cevap veriyor **«Söylenenler doğru tabii. Ancak biz, işçiye antiemperyalist bilinci giderek vereceğiz. Önce sınıf bilinci vereceğiz (!). Sınıf bilinci verdikten sonra Amerikan emperyalizminden sözedeceğiz.»**

Ve gündemin maddesi geçiliyor acele olarak.

Ayrılırken F.K.F.'nin çıkarttığı **«Bağımsız Türkiye»** gazetesinden bir miktar yollanırsa, burada dağıtmalarının mümkün olup olmadığını sorduğumuzda, Başkanın cevabı şuydu: **«Bağımsız Türkiye gazetesini şehirde dağıtabiliriz. Fakat fabrikalarda,**

işçi bölgelerinde dağıtamayız. Çünkü bu gazete küçük burjuvaziye bilinç veriyor. Bu konudaki bizim görüşlerimizi biraz önce öğrendiniz.»

«Bağımsız Türkiye» gazetesinin birinci sayısı **«Kanlı Pazar»**dan, Amerikan emperyalizminin Türkiye'deki durumundan bahsetmekte ve işçisi, köylüsü, memuru, öğrencisi, kısaca bütün Türkiye halkını Amerikan emperyalizmine karşı direnmeye çağırıyordu.

İşte niteliği bu olan Bağımsız Türkiye gazetesi yalnız küçük burjuvaziye bilinç veriyormuş(!)

Ne denir, Amerikan emperyalizmi ile çıkarları çelişmeyen ve İkinci Milli Kurtuluş Savaşımızın dışında yer alacak bir işçi sınıfı var sanki. Ve bu beylerin kafasına göre emperyalizm atılmadan sosyalizmi kurmak mümkün galiba (!).

İşte Aren oportünizmi, işte Bay Aren'in gerçek çehresi!

Evet Bay Aren, keskin sosyalist gözükerek, İkinci Milli Kurtuluş Savaşımızın öncüsü ve en kahraman ordusu olacak olan Türkiye proletaryasını etkilemekle yükümlü partili arkadaşlara uzun bir süre ters bilinç vererek, sanayii bölgelerinde oportünizmin egemen kılınması için yoğun faaliyetlerde bulunarak Amerikan emperyalizmin teslimiyet politikasını bu güne dek başarı ile yürüttünüz.

Ancak bu düzene başkaldırmış, sosyalist bir Türkiye'nin kurulması için mücadele etmek amacıyla partimizin saflarında yeralmış yiğit, yürekli ve coşkulu omuzdaşlarımızı daha ne kadar uyutabileceğinizi düşünüyorsunuz?

Bugün yanlış bilinç verildiği için oportünizmin saflarında yeralan partili omuzdaşlarımızdan

korkun. Korkun, çünkü sosyalistler bilinçli hainleri affetmezler. Korkun, çünkü bugün gerçekleri göremedikleri için size alkış tutan nasırlı elleri yarın yakanızda hissedeceksiniz.

Proleter sosyalistleri, bir yandan proleter sosyalist teorinin ışığı altında proletaryaya politik bilinç vererek örgütleyecek diğer yandan emperyalizme karşı sınıf ve tabakaların yanında yer alacaktır.

Bu mücadelede emperyalizm pek çok ajan provakatörlerini saflarımıza sokarak, proletaryayı ve partisini yanlış yollara sürüklemeye çalışacaktır.

Fakat perde, proleter sosyalistlerin zaferi ile kapanacaktır.

Bütün bunları yaşayan kişiler olarak göreceğiz. Biz de göreceğiz, siz de.

TÜRK SOLU
Temmuz 1969
Sayı 88 Sayfa 14, 15,16.

Mahir Çayan
TİP Çankaya Üyesi

revizyonizmin keskin kokusu - I

Bilindiği gibi Türkiye, yarı sömürge ve yarı feodal bir ülkedir. Böyle bir ülkede devrimci mücadele, bağımsızlık ve demokrasi için yapılan mücadeledir. Yani emperyalizm'in ve uzantı ve müttefiklerinin temizlendiği, milli bir demokrasiye sahip, tam bağımsız Türkiye'yi kurma mücadelesidir, bugünkü devrimci mücadele. Milli demokrasiye sahip, bağımsız Türkiye'yi kurma mücadelesi yalnızca proleter devrimcilerin değil, bütün Türkiyeli yurtseverlerin ortak bir mücadelesidir.

Bu nedenlerden dolayı bu yazı, proletarya devletinin kurulması sürecine ilişkin sorunları içerdiğinden dolayı, Türkiye için sunulan bir öneri değildir. Sosyal bilimlerden birazcık haberi olan bir kişi bunu açıkça görür. Bu yazı proleterya devletinin kurulmasına yönelik marksist devrim teorisinde, dolayısıyla marksist bilimde yapılan tahrifatı ortaya koymak için yazılmıştır.

Ayrıca şu gerçeği de özellikle belirtmek gerekir; «Herhangi bir düşünce sistemine kişi katılır veya katılmaz, bu seçiş tamamen ona ait ve onun özgürce yapacağı bir zihni işlemdir.» Ancak ister

kabul edelim ister etmeyelim, «bilimsel namusluluk» içinde kalmak istiyorsak, düşünce sistemlerinin kanun ve tezlerini tahrif etmeden ortaya koymamız gerekir. «Bilimsel namusluluk» için bu da yetmez; hangi dünya görüşü olursa olsun, o düşüncenin ustalarının eserlerine yapılan tahriflere müdahale ederek subjektif olarak kabul etmesek bile, meseleyi objektif olarak ortaya koymamız ve yapılan tahrifatı düzeltmemiz gerekir.

Eğer Kenan Somer, marksizmin değil de, başka herhangi bir düşünce sisteminin ana bir eserinde tahribat yapmış olsaydı, biz ona da müdahalede bulunur ve bay Somer'in yapmış olduğu «eserin ruhuna aykırı» yorumu objektif olarak ortaya koyardık. (Bilimsel namusluluk bunu öngördüğü için).

I

Bilimsel sosyalizmin ustaları devrimci savaşı, iktisadi, siyasi, ideolojik mücadele diye tanımlarlar.

Sahip olduğu devlet aygıtı, ideolojisi, kültürü, sanatı... vb. bilimsel sosyalizmin karşısında bozguna uğramış olan karanlık güçler, zorla, savaşla gelişmesini, güç kazanmasını önleyemedikleri proleter sosyalizminin gelişmesini bir süre de olsa engellemek için, proleter sosyalist saflara sızarak proleter sosyalist teoride tahrifler, sabotajlar yapmaya, devrimci saflarda kargaşalık yaratmaya çalışırlar.

«Tarihin diyalektiği öyledir ki marksizmin nazari zaferi, onun muarızlarını marksizm kılığına girmeye mecbur eder (1).»

Bilimsel sosyalist teoride tahrifler yapma ve kafaları bulandırma eylemi mutlaka bilinçle ve ardniyetle yapılmaz. İnsanlığın mutluluğu, özgürlüğü, vb. gibi yüce amaçlarla yola çıkan kişi, ikibin yılın idealist tortularından salt anlamıyla arınamamasının- ve de devrimci teoriyi kavrayamamasının sonucu -proleter sosyalist teorinin lafızlarına kölece bağlanılması, sınıf içgüdüsünde devrim yapamamış sözde sosyalist, pratiğe katılmayan bir bireyci vb.- bilimsel sosyalist teoride tahrifler yaparak, gerici sınıfların hesabına pekâlâ çalışabilir. Bu kişiye literatürde **«objektif olarak ajan»** denilir.

Bilimsel sosyalizmin ustaları tehlikeyi başlangıçtan itibaren görmüşler ve bilimsellik kisvesi altındaki bu gerici güçlerin devrimci saflardaki uzantılarıyla, yaşantıları boyunca mücadele etmişlerdir. Bilimsel sosyalizmin gelişimi bir yerde bu sapmalara karşı verilen uzun mücadeleyle hızlanmış ve güç kazanmıştır. Açıkça karşı saflarda yeralanlardan çok daha tehlikelidirler, sosyalist saflardaki gericiler.

Kısaca özetlersek, antisosyalist güçlerin, kılık değiştirip devrimci saflara sızarak, bilimsel sosyalist teoride sabotajlar yapmasına literatürde «oportünizm» denir. Oportünizm bukalemun gibidir. Amacı için girmeyeceği kılık, yapmayacağı şey yoktur.

«Oportünizm, çeşitli kılıklara bürünerek sosyalist hareket içinde ortaya çıkar. Oportünizmin kılığını, o ülkenin ekonomik ve sosyal bünyesi, gelişme derecesi -gelişme derecesi ile kopmaz bağları olan- proletaryanın politik bilinç ve örgütleme düzeyi, dolayısıyla ülkenin içinde bulunduğu dev-

rim aşamasının niteliği belirler. Kısaca dendikte, dünyadaki ve ülkedeki hakim ve tali çelişkilere göre oportünizm biçimlenir, kılık kıyafetini ayarlar... Hangi devrim süreci içinde olursa olsun, hangi kılığa bürünmüş olursa olsun oportünizmin değişmez özelliği ideolojik mücadeleden kaçmaktır. Oportünizmin panzehiri ideolojik mücadeledir. Oportünizm devrimci teorinin karşısına hiç bir zaman açıkça çıkamaz.» (2)

Oportünizmin açıkça çıkamamasından anlatılmak istenen şudur; açıkça teorik tartışmalardan kaçınmak, devrimci teoriyi küçümseyerek yalnız pratiğe önem vermek, koşulları ve olanakları uygun ise bilimsel sosyalizmin öğrenilmesine karşı çıkmak ve parti içinde sosyalist eğitimi önemsememek, ülkenin koşullarının uygun olmadığını söyleyerek bilimsel sosyalist teoriye ters düşen kavramlar kullanmak ve aykırı şeyler söylemek ve kanımızca en önemlisi de, bilimsel sosyalizmin ustalarının arkasına gizlenerek, bilimsel sosyalizmin ana metinlerinde tahrifat yaparak, kendi oportünist tezlerini bilimsel sosyalizmin tezleri diye savunmaktadır.

En son söylediğimiz oportünizm, yani bilimsel sosyalizm ustalarının eserlerini tahrif ederek, bilimsel sosyalizm ustalarının, yaşadıkları dönemin bazı ülkelerinin ayrık ve özel koşullarının oluşturduğu sosyal pratikten hareketle, o ülkeler için geçerli olan istisnai tezlerini, evrensel geçerliğe sahip tezler diye ileri sürerek veyahut bunun tam tersi bir davranışla uzlaşmaz çıkar çelişkileri devam ettiği sürece, evrensel geçerliliğe sahip ana tezlerin geçmiş dönemin tezleri olduğunu ve içinde yaşanılan dönem için geçerli olmadığını söyleye-

rek kafalarda karışıklık yaratıp kendi tezlerini sinsice sergileyen oportünizm en ince, en dikkat edilmesi gereken ve de en tehlikeli olan oportünizm türüdür.

Özellikle, bilimsel sosyalizmin ana eserlerinin kısa bir zaman dilimini kapsayan bir süreç içinde çevrilmesinden dolayı sosyalist bilinç düzeyinin pek yüksek olmadığı, sosyalizm adına oportünizmi tezgâhlıyarak, sosyalist hareketi, yığınların gözünde geçici de olsa bir çıkmaza sokmayı ve karamsarlık yaratmayı başarabilmiş olan oportünist bir kliğin yönetimindeki sosyalist (!) bir partiye sahip, sınırlı bir parlamentarizmin yürürlükte olduğu yarı-sömürge bir ülkede çok daha fazla önem kazanır bu tip oportünizm.

Bu nedenle Emek dergisinde marksizmin ana eserlerini tanıttığını söyleyen Kenan Somer'in kitap tanıtmaları üzerinde titizlikle ve dikkatle durmak gerekir.

Somer, marksizmin ana eserlerini değil de, kendi oportünist düşüncelerini, Lenin ve Mao'nun eserleri ile kanıtlamaya (!) çalışmaktadır. Bunu ilginç bir ikilem içinde yapmaktadır; marksist diyalektik metodu tahrif ederek, bir yandan marksist metodun dinamiği olan «somut durumların, somut tahlili» ilkesini amacından saptırarak, somut durumun somut tahlilinden, bilimsel soyutlamaya geçişi, yani diyalektiğin ana ilkelerinden biri olan «özelden genele, genelden özele iki bilme yolu arasındaki iç bağı» ihmal ederek, diğer yandan «somut durumların, somut tahlili» ilkesini bir tarafa iterek Marx'ın Tekel öncesi kapitalizmde ayrık ve çok özel koşullar için ileri sürdüğü, fakat tekelci kapitalist dönemde leninizmin geçersiz ka-

bul ettiği önerilerini, bu gün geçerliymişcesine ileri sürerek tekelci kapitalist dönemin marksizmi olan marksizm-leninizmi yadsıma gayretleri içinde görülmektedir bay Somer.

Somer, özellikle, Marksizm-leninizmin, ihtilâlle burjuva diktatoryasımn parçalanıp, proleterya diktatörlüğüne dönüştürülmesine ilişkin devrim teorisinin emperyalist çağdaki evrensel geçerliliğini oportünizmle küllemeye çalışmaktadır.

Biz bu yazımızda, yalnızca leninizmin ana eserlerinden olan, Devlet ve ihtilâl'in tanıtılması sırasında leninist devrim teorisinin nasıl tahrif edilmeye çalışıldığını göstermeye çalışacağız.

II

«Sosyalist devrimin barışçı yoldan gerçekleşmesi meselesinde sapı samana karıştırarak, keskin bir revizyonizm kokusu duyanlar vardır.» (Emek sayı 5 sayfa 6)

Gerçekten de bilimsel sosyalizmin kurulmasından bugüne kadar sosyalizme barışçı yoldan geçiş sorununda daima burunları hassas olmuştur, Marksistlerin Ve dikkatler daima bir sapmanın olup, olmadığına yönelmiştir.

Emperyalist dönemde ise Marksistlerin burnuna keskin bir revizyonizm kokusu gelmiştir bu sözden.

Tekelci kapitalist dönemde bu sözün neden keskin bir revizyonist kokuyu yaydığının detaylarına geçmeden önce, bu sözün ilk plânda neyi hatırlattığını belirtelim.

Bu sözler bize eski bir türkünün sözlerini,

Bernstein, Plekhanov, Kautsky, Turati, Jaureslerin, kısaca 2. enternasyonalin söylediği o meşhur türkünün sözlerini anımsatmaktadır. Adı «oportünizm», sağcı-sosyalizmdir bu türkünün.

Her ne kadar bay Somer bunu açıkça yürekli-likle söylemiyorsa da, tanıttığını iddia ettiği yapıtların arasında sinsi sinsi mırıldandığı, ağzında eveleyip, geveleddiği türkü aynı türkildür. Hem de bunu ustalarının izinde yürüyerek, Bernsteinvari, güftenin Marks'a ait olduğunu iddia ederek yapmaktadır.

III

«Barışçıl yollardan» sosyalizm'e geçmek ne demektir? Kısaca açıklayalım.

Barışçı yollardan sosyalizme geçmek, burjuva parlementosu aracılığıyla sosyalizme geçmeyi mümkün görmektir. Ve barışçıl yollardan sosyalizme geçmek proletarya diktatoryasını öngörmez. Sınıflararası parlamentarist yarışı ve bu yolla nihai olarak sosyalizme geçilebileceğini öngörür. Çağımızda barışçıl yollardan sosyalizme geçilebileceğini kabul eden bütün parlamentocu sosyalist partiler, iktidara geldiklerinde proletarya diktatoryasını kurmayacaklarını açıkça ilân etmişlerdir (3).

IV

«Böyleleri için -tekelci kapitalist dönemde barışçı bir yoldan sosyalizme geçme sorununda keskin bir revizyonizm kokusu duyanlar için- bu meselenin geçmişinden kısaca sözetmek belki yararlı

olur. Aslında bu mesele de Marx'ın adıyla başlar. Gerçekten Marx, I. enternasyonalin 1872 Lahey kongresinden sonra, Amsterdam'da düzenlenen bir mitingte konuşmuş ve bazı şartlarda emekçilerin amaçlarına barışçı araçla da varabileceklerini söylemişti. Marx aynı düşünceyi daha öncede ifade etmiş, örneğin« The World» adlı bir Amerikan gazetesine verdiği demeçte (3 Temmuz 1871) amaca barışçı ajitasyonla daha çabuk ve daha emin ulaşmanın mümkün olduğu yerde silâhlı ayaklanmanın büyük bir budalalık olacağını söylemiştir. Gene Marx, ünlü Amsterdam konuşmasından daha sonra 1878'de Almanya'da yürürlüğe konan antisosyalist kanun dolayısıyla, iktidarı elde tutanlar tarafından şiddete başvurulmadıkça, tarihi gelişmenin barışçı kalabileceğini; ama eski düzenden çıkarı olanlar şiddete başvururlarsa, barışçı hareketin şiddete dönüşebileceğini söylüyordu.» demekte Kenan Somer, (Emek Sayı 5 sayfa 16) (4).

Kenan Somer'in yaptığı ile, 2. Enternasyonal'in oportünist liderlerinin yaptıkları arasında, insanı şaşırtacak derecede ilginç bir ayniyet vardır.

Yarım asırı aşan bir zaman dilimi önce, Marksizmin sofrasına 2. Enternasyonal'in oportünist liderlerinin sürdükleri bu yemeğin, zamanını geçirdiği için, «içi geçmiş» olduğunu dolayısıyla yenilemiyeceğini ve bu nedenle bu bayatlamış yemeğe marksizmin sofrasında yer olmadığını Lenin o denli açık bir biçimde belirtmiştir ki, aynı bayatlamış yemeği (hem de «Devlet ve İhtilal» yapıtını tanıtırken) tekrar sofraya getirmek cesaretini gösteren Bay Somer'e ve bu korkunç cesaretine hayran olmamak ve de şaşmamak elde değil (5).

Bize burada düşen iş, oportünizmin bu önerilerini çürüten Marksizmin ustalarının bu soruna ilişkin sözlerini açarak sergilemektir.

Önsel olarak, şunu açıkça söylemek gerekir; Marksizm'e ilişkin bir yazıda -hem de «Devlet ve İhtilal»in tanıtılmasında- Marx'ın tamamen özel, istisnai koşullar ve durumlar için, bir ihtimal olarak öngördüğü -ki Leninizm ile geçerliğini o ülkelerde de yitiren- ve hiç bir ana yapıtında uzunca bahsedilmeyen «Sosyalizme barışçı yollardan geçilmesinden» uzunca bahsedip de, Marx ve Engels'in genel kural olarak «zora» dayanan devrimi öngördüğünden bir tek kelimeyle bile bahsetmemek, Marx ve Engels'i tahrif etmekten başka bir şey değildir.

Marx, barışçıl yollardan sosyalizme geçişi **bazı şartlarda ve amaca** barışçı ajitasyonlarla daha çabuk ve daha emin **ulaşılmasının mümkün olduğu yerlerde**, diyerek açıkça bu yöntemin istisnai olduğunu belirtmiştir.

Marx, «barışçıl yollardan sosyalizm'e geçişi» kara Avrupa'sından tamamen farklı ve de çok değişik özelliklere sahip İngiltere ve Amerika için, **bir ihtimal olarak** öngörmüştür.

Bir kere, bu tarihlerde her iki ülkede de kapitalizm, diğer Kara Avrupa'sı ülkelerinde olduğu gibi «serbest rekabetçi» dönemi içindeydi. İkinci olarak özellikle İngiltere ülkenin geleneksel siyasi özgürlüğünün bir sonucu olarak, kara Avrupasına nazaran kültür düzeyi yüksek ve nüfusun içinde yoğun bir ağırlığı olan, sendikalarda iyi örgütlenmiş bir proletarya sınıfıyla, uzlaşma geleneğine sahip -kolayca satın alınabilecek- bir kapitalist sınıfa sahiptir. Bu niteliklerinin yanında güç-

süz, az gelişmiş bir bürokrasi ve militarizme sahip olması nedeniyle İngiltere'ye ayrıcalık Marx tarafından tanınıyordu. (Amerika'nınki de İngiltere'ye benzer). Nicelik ve nitelik olarak oldukça güçlü bir proleter sınıfına ve güçsüz bir bürokrasi ve militarizme sahip İngiltere'de devrime ihtilalle değil, barışçıl yollardan geçilebilinirdi Marx'a göre.

«O sırada, işçilerin İngiliz kapitalistlerine barışçı yoldan boyun eğdirmelerinin mümkün olduğu fikrini yaratan şartlar bunlardı.» (6) diyen Lenin, tekelci kapitalist dönemde, tekel öncesi kapitalist dönem için doğru olan bu görüşün, değerini yitirdiğini söyleyerek, bu dönemde koşulların değiştiğini ve bu ülkelerde militarizmin ve bürokrasinin Kara Avrupa'sının ülkelerinden artık farklı olmadığını, bu nedenle diğer ülkelerde olduğu gibi Amerika ve İngiltere'de de sosyalist devrimin temel şartının ancak «şiddet» kullanarak, «Devlet makinasının» kırılması ve proleterya diktatörlüğünün kurulması yoluyla sosyalizme geçilebileceğini ileri sürüyordu. (Devlet ve ihtilâlin 51, 52 ve 53, 84'de detaylı bir biçimde açıklamaktadır Lenin.)

Marx'ın İngiltere ile Amerika için tanıdığı sınırlama daha doğrusu istisna, bu ülkelerde gelişmiş bir militarizm ile gelişmiş bir bürokrasi olmadığı sürece yerindeydi. Lenin'in görüşüne göre, bu sınırlama İngiltere ile Amerika kıtasındaki öbür ülkelerde olduğundan daha çok değilse bile daha az olmayan bir gelişmeye ulaşmca, **tekelci kapitalizm şartlarında ortadan kalkıyor.** Bu yüzden büyük proletarya devrimi, istisnasız bütün emperyalist devletlerde, sosyalizme yönelmiş gelişme için kesinkes bir önşarttır. (7) (Stalin, sağ sol sap-

malar üzerine «partimizdeki sosyal demokratik sapmalar üzerine» için son söz 3. kısım 1926).

Gelelim 1878 Almanya'sında yürürlüğe konulan «anti-sosyalist kanun» dolayısıyle Marx'm söylediklerine,

Bir kere Marksistler herhangi bir dönemde herhangi bir durum için önerilen taktikleri, yöntemleri, o dönemin tarihi ve o ülkenin koşulları içinde yorumlarlar. Marks bu sözleri o dönemde Alman militarizminin çok güçlü olmasını ve «Gouse-halk»lerin, eski etkinliklerini önemli ölçüde yitirmelerine karşın, hâlâ proleterya üzerinde nüfuz sahibi olmalarını ve bu anarşist grupların, subjektif şartlar uygun değilken zamansız bir çıkış yaparak bir bozguna sebeb olabileceklerini düşünerek söylemiştir. Bütün sosyalist örgütlerin, işçi yığın örgütlerinin, sosyalist basının yasaklanmasını öngören bu kanun, 1890 da yığın işçi hareketleri sonucunda, yani pasif olarak değil aktif bir karşı koyma ile kalkmıştır.

İkinci olarak, Marx'ın, «şiddete başvurulmadıkça şiddete başvurulmaması» sözü, marksizmin genel kuralıdır. Marksizm içinde saldırganlığı ve şiddeti taşımaz. Ancak zora zorla karşılık verir. Ve marksistler yasallığı burjuvazi bozmadan bozmazlar.

Marx'ın bu denli açık ve saptırılmıyacak olan bu sözü bile saptırılmıştır. «Şiddete başvurulmadıkça, tarihi gelişiminin barışçı kalabileceğine» ilişkin sözlerine, o dönemde de tıpkı bugün bay Somer'in yaptığı gibi dört elle sarılmıştır oportünistler. Oportünistlerin Marx'ın bu sözünü saptırmalarını şiddetle eleştirmiştir Engels. Ve Engels'in 19 Haziran 1871 deki oportünizme dönük eleşti-

rilerini kapsayan «Erfurt program taslağının eleştirisi»nin Kautsky tarafından nasıl hasıraltı edildiği ve Neuse-Zeitung'ta ancak on yıl sonra yayınladığı sosyalistler tarafından bilinen bir gerçektir.

Erfurt program taslağının eleştirisinde Engels, Marx'ın Alman militarizminin güçlülüğünden dolayı barışçıl bir yöntem önermesine -ki asla pasifizmi önermemişti Marx- ilişkin sözlerine, dörtelle sarılarak kendi burjuva reformizmlerine alet etmeye çalışan Alman oportünistlerini en sert biçimde yererek, «... **Ama ne olursa olsun olaylar ileriye doğru zorlanmalıdır. Bunun ne kadar gerekli olduğunu, bugün sosyal demokrat basınının büyük bir kısmında yayılmaya (einreissende) başlayan oportünizm apaçık gösterir. Partinin, sosyalistlere karşı kanunun yenilenmesi korkusu içinde, ya da kanun yürürlükteyken mevsimsiz olarak yayılmış bazı fikirleri hatırlıyarak, şimdi bütün taleplerini barışçıl yoldan gerçekleştirmek için Almanya'da mevcut kanuni düzeni yeterli olarak kabul etmesi isteniyor...**» suçlar. (Lenin, Devlet ve İhtilâl Sy. 90) Ve bundan sonra Lenin devam eder. «**Alman sosyal demokratların olağanüstü kanunun yenilenmesi korkusuyla hareket etmeleri Engels'in birinci plâna koyduğu ve tereddüt etmeksizin oportünizm olarak suçladığı esaslı bir olgudur.**» (Lenin, Devlet ve İhtilâl, sy. 91)

Görüldüğü gibi mesele son derece açık; Marx'm çok istisnai tarihi şartlar için ve çok özel niteliklere sahip tekel öncesi Amerika ve İngilteresi için bir ihtimal olarak «barışçıl yollardan sosyalizme geçişe ilişkin» söylediği sözler, Leninizm tarafından tekel öncesi için doğru fakat tekelci kapitalist

dönem için doğru ve geçerli kabul edilmemektedir.

Ve Marksist-Leninist teoriye karşı, oportünistler dört elle bu sözlere sarılarak demagojilerine Marx'ın bu sözlerini kılıf yapmaya çalışmışlardır.

Aslında bu mesele Marx adıyla başlıyor diyen Bay Somer'i, **baza düşmüş turnusol misali, sosyalizmin hocalarının bu konudaki düşüncelerinin içine batırıp çıkardıktan sonra,** konuya Stalin'in sözleriyle noktayı koyalım :

Marx'ın bu şartlı sınırlamasına dört elle sarılan ve bu sınırlamayı proletarya diktatörlüğüne karşı ileri süren BÜTÜN ÜLKELERİN OPORTÜNİSTLERİ **bu yüzden marksizmi değil, kendi oportünist meselelerini savunuyorlar.»**

V

Marksist doktrinin ana çatısı olan «sınıf mücadelesi», Marks'tan önce bilinen ve burjuva tarihçi ve ekonomistlerinin kabul edip irdeledikleri bir düşündür. Marks'ın yaptığı, bu sınıf mücadelesinin zorunlu olarak, o zamana kadar görülmemiş derecede sert bir ihtilâlle burjuva devlet cihazını parçalayarak, sosyalizme proleterya diktatoryasının aracılığıyla varacağını açık ve seçik koymasıdır.

Gerek Marx, gerek Engels, Lenin'in açıkladığı gibi kendilerini devrimi gerçekleştirme metotlarıyla, yani biçim meseleleriyle -birçok yeni durumların ortaya çıkabileceğini ve devrim süreci içinde sık sık değişebileceğini düşünerek- bağımlı kılmamışlardır. Ancak Marx ve Engels'in düşüncelerinin

temelinde yatan gerçek yine Lenin'in belirttiği gibi «şiddete dayanan devrim» dir. Ve bu genel ilkedir.

«Marx ve Engels'in şiddete dayanan devrimin kaçınılmazlığı ile ilgili doktrini...» burjuva devletiyle ilgilidir. Burjuva devleti proleter devlete (proletarya diktatoryasına) yerini «yok olma» yoluyla değil, genel kural olarak, ancak ve ancak şiddete dayanan bir devrimle bırakabilir. Engels'in şiddete dayanan devrime yaptığı övgü, Marx'ın birçok beyanlarıyla tam bir uygunluk halindedir. (Şiddete dayanan devrimin kaçınılmazlığını yürek pekliğiyle, açıkça ilân eden Felsefenin sefaleti ve Komünist Manifestosu'nun vargısını hatırlıyalım, otuz yıl daha sonra, 1875 de Marx'ın Gotha Programının oportünist muhtevasını yerin dibine batırdığı Gotha programının eleştirisini hatırlıyalım). Bu övgü hiç de bir «boğuntu» sonucu, bir tumturaklı söz, bir tartışma hevesi değildir. **Bu şiddete dayanan devrim fikri ve bu fikrin ta kendisini sistemli olarak yığınlara maletme zorunluğu, Marx ve Engels doktrininin tümünün temelinde yatan bir şeydir.»** diyor Lenin Devlet ve İhtilal'inde (sy. 31).

«Halk Bankası aracılığıyle işçilere karşılıksız kredi vermek suretiyle, sınıf mücadelelerinin, barışçı bir biçimde hallolunabileceğini ileri süren Proudhon'a Marx'ın verdiği cevap kesindir.

«... Ancak artık sınıfların ve sınıf çelişmelerinin bulunmadığı bir düzendedir ki, sosyal evrimler, artık siyasi devrimler olmaktan çıkacaklardır. O zamana kadar toplumun her yerinden değiştirilip, düzeltilmesinin arifesinde sosyal bilimin son

sözü şu olacaktır, YA MÜCADELE YA ÖLÜM YA KANLI SAVAŞ YA DA YOK OLMA» (9).

«İşte Engels'in bu konudaki düşüncesi» diyerek Lenin, Engels'ten (Anti-Dühring'ten) iktibas yapıyor; «... **Fakat zorun tarihte (kötülük kaynağı olmaktan) başka bir rol, devrimci bir rol de oynadığını, zorun Marx'ın sözleriyle bir yenisine gebe olan her eski toplumun ebesi; toplumsal hareketin taşlaşmış ömrünü bitirmiş politik biçimleri alteden ve parçalayan aleti olduğuna dair Bay Dühring'de bir tek kelime yoktur. O sadece içini çekerek ve ah ederek, sömürme ekonomisinin yıkılması için zorun belki de lüzumlu olabilmesi imkânını itiraf etmektedir...»**

Engels, görüldüğü gibi Marx'ın ihtilâl teorisinden bir tek kelime söz etmemesi nedeni ile -ki Dühring şiddeti de kabul etmektedir, barışçıl yolun dışında- Dühring'i eleştirmektedir.

Ya Kenan Somer? Marx'ın devrim hakkındaki düşüncelerini bu denli açık ortaya koyan «Devlet ve İhtilâl'i iki-üç sayfa içinde tanıtırken, Marx'ın genel ilke olarak kabul ettiği ihtilale ilişkin düşüncesinden bir tek kelime bile bahsetmeden Marx'ın istisnaya ilişkin önerdiği ve bir söylev ve gazeteciye verilen beyanatının oluşturduğu barışçı yoldan geçiş hakkındaki sözlerine -ki tanıtılan kitapta Lenin bunun emperyalist çağda şartların değişmesi nedeni ile geçersiz olduğunu belirtir- adeta övgü yazarcasına üç sayfanın bir sütununu ayırmasına ne anlam vermek gerekir acaba!.

Barışçıl bir dönüşüm üzerinde, herhangi bir neden yokken -özellikle- duranların söylediklerinden soyut, lafazanlıktan öteye gitmeyen devrimci lâf ebelikleri ve Marksizmin A B C si olan birkaç

devrimci kırıntı ayıklandığında ortada yalnızca sipsivri bir revizyonizmin kaldığını tarih bu güne kadar göstermiştir marksistlere...

«... revizyonizm için Marx'ın kullandığı anlamda -ihtilal anlamında- devrim artık sadece bir rüya, bir hayaldi. Tek politik amaç olarak ne kalıyordu? Oyların % 50 sinden fazlasını sağlamak...» (11)

İşte bunun için marksistlerin bu konuda burumlarının hassas olmasını bay Emek yazarının doğal karşılaması gerekirdi. Ve «devrimin barışçıl yoldan gerçekleşmesinde» keskin bir revizyonizm kokusu duymak sapı samana karıştırmak değil, sap ile samanı karıştırmamak; bilimsel sosyalizm ile revizyonizmi ayırmak demektir.

VI

Marksistler, «proleterya devleti ancak devrimle kurulabilir» derken, legalitenin olanaklarından, burjuva parlamentarizminin olanaklarından yararlanmayı da ihmal etmezler. Marksistlerin en gerici parlementolarda bile çalışabileceklerini «Marksizmin çocukluk hastalığı, Devrim Stratejisi» adlı eserinde Lenin açıkça belirtmiştir.

Ona göre parlamentarizm amaç değil araçtır. Bu nedenle parlamenter eylem marksistlerin sınandığı bir sınavdır. Ve ince bir çizgidir. Lenin'in ünlü sözü açıktır: **Parlamenter eylem bazı kişilere -marksist geçinen bazı kişilere Uşaklık ünvanını, bazı kişilere de sürgün ve ağır hapis cezaları kazandırır (12).**

Görülüyor ki Marksist-Leninist teori, bilrokrasinin ve militarizmin son derece güçlü olduğu

kapitalizmin can çekişme çağında, parlamentarizm içinde eylem gösterilirken bile parlamentarist yolla proleterya devletinin kurulmasının imkânsız olduğunun bir an olsun bile unutulmamasını öngörür.

«Şeyler durmadan kendilerini birinci biçimden ikincisine dönüştürmektedirler. Oysa çelişmeler içindeki mücadele iki biçimde de bulunur. Bunun için zıtların birliğinin şarta bağlı, geçici ve nisbi olduğunu, buna karşılık zıtlar arasındaki mücadelenin mutlak olduğunu söylüyoruz.» (13)

Sınıflı toplumlarda savaş ve barış gibi zıt şeyler belli şartlarda özdeş halindedir. Ve şartların değişmesi halinde bu özdeş zıtlar birbirine dönüşürler. Belli şartların değişmesi halinde tabii. Eğer sen burjuva parlamentarizminin denge unsuru haline gelirsen, şartlarda değişmez, yüzeydeki barışda devam eder, elbette.

«Revizyonizme evet, devrimci sosyalizme hayır!...»

Bu burjuva parlamentarizminde burjuvazinin ana şiarıdır.

Ancak şu gerçeği tekrar, tekrar hatırlamak gerekir, Burjuva demokrasisine en saygılı davrananlar yalnız ve yalnız marksistlerdir.

«Dünya proletaryası, burjuva demokrasisi haklarını alabilmek için kan revan içinde kalmıştır ve bu hakları elinde tutabilmek için de, tabii ki bütün gücüyle savaşacaktır.» (14)

Sosyalistler burjuva yasallığını, burjuvazinin bozması üzerine terkederler. Engels'in **«Önce siz ateş edin mösyö burjuvazi»** sözü, marksistlerin burjuva yasallığına, saygısının açık belirtisidir. Bu nedenle devrimlerin objektif şartlarını, devrimci-

ler değil, baskı, cebir ve şiddet getirmek suretiyle burjuvazi hazırlar.

Tekelci kapitalist dönemle birlikte başlayan sosyalist devrimler çağında, bütün proletarya devrimlerine baktığımızda bu gerçeği çok açık görürüz.

VII

«Devlet ve ihtilâl'in teorik özünü yazıldığı anın siyasi pratiğinden ayrı değerlendirmek, örneğin sosyalist devrimin ihtilâlden başka bir yolu olmadığını düşünmek yanlış olur. Devlet ve ihtilalin yazılışından 52 yıl sonra bu kitabı bir çeşit hareket planı olarak değerlendirmek, ancak küçük burjuva dar kafalılığı ile açıklanması mümkün ve bizzat Marksist-Leninist anlayışa, bilimsel düşünceye temelden aykırı bir sapıklık olur (...) (Ama kitap Ekim İhtilalinden sonra yayınlanabildiğine göre ihtilal üzerine doğrudan doğruya bir etkisi olmamıştır.)» (Emek sayı 5 sy. 14-16)

Yazımızın başından beri açıklamaya çalıştığımız gibi Emek yazarının Leninizmi tahrif çabaları bu sözlerde iyice somutlaşmaktadır. Tahrifat basit bir polemikçinin hokkabazlığı içinde yapılmaktadır. Doğru bir sosyalist önermeden, revizyonist bir «çıkarmaya» gidilmektedir. **«Devlet ve ihtilalin teorik özünü, yazıldığı anın siyasi pratiğinden ayrı değerlendirmemek»** doğru önermesinin arkasından **«sosyalist devrimin ihtilalden başka bir yolu olmadığını düşünmek yanlış olur»** sapmalı çıkarması ile gizlenen revizyonizm ortaya çıkmaktadır.

Bilindiği gibi marksizm hareketin, hareket ha-

lindeki bir doktrinidir. Marx, Engels, Lenin ve diğer marksizmin ustaları içinde bulundukları toplumun sosyal pratiğini gözönünde bulundurarak, somut durumların somut tahlilini yapıp, bilimsel genellemeye gitmişlerdir.

Marx, Engels, tekel öncesi kapitalizminin sosyal pratiğinden hareketle somut tahlillerden soyutlamalara gitmişlerdir. Onlar gelecekteki devrim sürecinin değişeceğini bildikleri için, hiç bir zaman ana ilkelerin dışında, kesinkes yöntemler önermemişlerdir. Ancak genel kural önermişlerdir.

Bu genel kural burjuva diktatoryasının «zorla» parçalanarak, proleterya diktatoryasına dönüştürülerek sosyalizme geçiştir.

20. yüzyılda ise serbest rekabetçi kapitalizm yerini tekelci kapitalizme dolayısıyla serbest rekabetçi dönemin özellikleri ve şartları ve yerini tekelci dönemin şart ve özelliklerine bırakmıştır. Kapitalizmin tekel öncesi döneminde yaşıyan Marx ve Engels, tekel sonrası döneminin özelliklerini önceden görmeleri imkânsızdı. Bu nedenle Marx ve Engels'ten tekelci dönemine ilişkin özel kanun ve yöntemler öngörmelerini beklemek yanlış ve saçma bir tutum olur.

Bu nedenlerden dolayı marksizm, tekelci kapitalizm döneminde Leninizm ile tamamlanmıştır.

Marx'ın İngiltere ve Amerika için, bir ihtimal olarak öngördüğü [illegible], Leninizmin emperyalist çağda geçerli olmadığını daha önce etraflı bir biçimde belirtmiştik. Ayrıca Lenin'in devrim teorisinin de [illegible]. Ve emperyalist sürecin devamı boyunca, bu devrim teorisinin, Marksizme göre evrensel olduğunu ve sosyalizme geçişin bir

eylem kılavuzu olduğunu detaya inerek söylemek gereksiz olur herhalde.

«Burjuva devlet biçimleri son derece çeşitlidir. Ama nitelikleri aynıdır. Bütün bu devletler son tahlilde şu ya da bu biçimde, ama zorunlu olarak, bir burjuvazi diktatoryasıdır. Elbette kapitalizmden sosyalizme geçişte politik biçimler bakımından büyük bir bolluk ve geniş bir çeşitlilik göstermekten geri kalmaz, -Çin, Vietnam, Küba ve diğer sosyalist ülkelerin somut pratikleri- **Ama hepsinin niteliği aynı kalacaktır; Proletarya diktatoryası(...) gerçekte bu dönem** -emperyalist dönemde sosyalizme geçiş- **zorunlu olarak, son tahlilde keskin biçimlere bürünmüş ve o zamana kadar görülmemiş şiddetle** -pasifik değil non pasifik- **bir sınıf mücadelesinin damgasını taşır (15).»**

Bu nedenle serbest rekabetçi dönemde, dünya mali gruplar tarafından paylaşılmışken, kapitalizmin bu günkü gibi can çekişme değil de gürbüzleşme dönemindeyken, Marx'ın istisnai yerler için önerdiği «barışçıl yoldan sosyalizme geçiş» Lenin'in belirttiği gibi marksizm için olanaksızdır.

Marx'ın ve Engels'in yapıtlarını yapıtların düşüncelerinin tarihi gelişim içindeki yeri ve derinleşmesini gözönünde tutmadan Marx ve Engels'i iktibas etmek, marksizme ihanettir ve bütün oportünistlerin marksizmi çürütmek için yaptıkları ortak bir harekettir. Ve yine daha önce de belirttiğimiz gibi sosyalist mücadelenin tarihinde açıkça görülmektedir ki bütün oportünistler, Stalin'in deyişiyle «Marks'ın şartlı sınırlamalarına dört elle» sarılarak kendi oportünizmlerini savunmuşlardır. Bunun pek çok çeşitli örnekleri bilinen gerçeklerdir. Örneğin Trotsky...

Emperyalizmin olmadığı ve «kapitalizmin gelişmesinin eşit oranda olmaması» kanunu bulunmamışken, bulunmasına da imkân yokken, Marks ve özellikle Engels'in bir tek ülkede değil bütün kara Avrupasında birden sosyalist devrimin başarıya ulaşacağını öneren tezine, «kapitalist ülkelerin gelişmesinin eşit oranda olmaması» kanununun bulunmasıyla birlikte tek ülkede sosyalizmin zaferinin mümkün olmasını oluşturan tekelci kapitalist dönemde, nasıl ki «dörtelle» sarılan Trotsky oportünizmin batağına saplanmışsa, aynı dönemde artık Leninizm tarafından kabul edilmeyen «barışçıl yollardan sosyalizme» geçiş istisnasına dört elle sarılanlar da gırtlaklarına kadar oportünizm bataklığına gömülmüşlerdir.

«Devlet ve ihtilalin yazılışından 52 yıl sonra bu kitabı bir çeşit hareket planı olarak değerlendirmek» sözündeki «hareket planı» fazla soyut, tek başına ne anlama geldiği somut olarak belli olmayan bir sözcük. Bu nedenle bu «hareket planı» sözcüğünü okuyucunun gözünde somutlaştırmak için derinleştirmek ve açmak gerekiyor.

İçinde yaşanılan toplumun süreci içindeki çelişmelerden ana çelişmenin saptanarak, bu ana çelişmenin tayin ettiği, o sürecin niteliğinin belirtilmesine, (devrimci aşamanın tayini) ve bu niteliğe uygun devrimci şiarların kompoze edilmesine marksist literatürde «strateji» denir. Aslında askeri bir kavram olan strateji, **fethetme sanatıdır.** Ana çelişmenin niteliğini tayin ettiği süreç -herhangi bir şeyin gelişim sürecinde var olan farklı aşamalar- içinde çeşitli aşamaları ihtiva eder. Ve her aşamada farklı şartları içinde taşır. Farklı şartlarda doğal olarak farklı özellikleri gerektirir. İşte «taktik»

denilen esnekliğin biçimlendirilmesinin önemi burada ortaya çıkar. Taktik ana çelişmenin niteliğini tayin ettiği sürecin, değişik aşamalarının değişik şartlarına göre (sürecin belli aşamalarında bazen tali çelişki ana çelişki ile üstüste gelebilir, bazen de ana çelişmenin bazı kısmî unsurları çözümlenir), bu şartlara uygun, pozisyonlar çizme, şartlara uygun, tecrit edilmiş hareketler yapma sanatıdır.

Marksist literatürde «strateji» ve «taktik» tanımlamaları böyledir. (Yeri gelmişken belirtelim, Kenan Somer'in taktik ve stratejiyi ne denli anladığını (!), «iki taktik» üzerine yazdığı yazıda **«demokratik devrim stratejileri»** demesinden bilmekteyiz.) Şimdi burada «taktik» ve «strateji»den bahsetmemizin nedeni bu **«hareket planı»** sözcüğünün ayağını yere bastırarak, içinde kullanıldığı cümlenin anlamını somutlaştırmaktır.

İçinde bulunulan devrimci aşamanın niteliğinin ve şiarlarının saptanması işine «Hareketin makro planlanması» (strateji tesbiti) denilebilirse, hareketin makro planının içerdiği ve hareketin dolambaçlı virajlarına, iniş ve çıkışlarına, diğer bir deyişle aşamalarına göre çizilen yalnız o aşamalar için geçerli olan planlara da «hareketin mikro planları» diyebiliriz (16).

Şimdi sormak gerekir; bu hareket planından kastedilen nedir? Hareketin makro planı mı (stratejik planlaması mı) hareketin mikro planlamaları mı (taktik planlamaları mı) kastediliyor?

Böyle bir somuta indirgemede «hareket planı» sözcüğü, tek başına nitelik belirtici olmuyor. Ve lâstikli bir kavram olarak ortada kalıyor. Bu nedenle bu «hareket planı» sözcüğünü, içinde kul-

lanılan cümle içinde yazarın daha önceki sözleriyle organik bağlar kurarak yorumlamaktan başka çare yoktur.

Yazarın yazısının başından itibaren, önsel bir yargı ile, kapitalizmin tekelci döneminde «proleterya devletinin barışçıl yollardan kurulabilmesinin» mümkün olabileceğine ilişkin dayanak arama çabaları (ki bu çabalarının, marksizm-leninizmi tahrifata kadar yönelmesini umursamadan tekrar, tekrar çabalara girişmesi) açıkça görüldüğü için, cümlenin şöyle kurulması mümkündür; **«Lenin'in ihtilal teorisini «devlet ve ihtilal» kitabının yazılışından 52 yıl sonra proleterya devrimi için bir metot olarak değerlendirmek, ancak küçük burjuva dar kafalığı ile açıklanması mümkün ve bizzat Marksist Leninist anlayışa, bilimsel düşünceye temelden aykırı bir sapıklık olur.»** (Eğer yanlış anlamışsak, cümlenin şekli düzeltilir, biz de ona göre eleştirimizi yöneltiriz.)

Yazımızın başından beri defalarca gerekli olduğu için belirttiğimiz gibi, kapitalizmin I. buhran döneminde Lenin, kapitalizmin tekelci döneme girmesiyle birlikte burjuva devlet bürokrasisi ve militarizminin tekel öncesi döneme nazaran çok daha kuvvetlendiği belirtilerek, kapitalizmin bu yeni özellik ve şartlarına uygun olarak, Marx ve Engels'i derinleştirerek «Leninist ihtilal teori»sini önermiştir.

20. yüzyılın ikinci yarısında ise kapitalizmin 3. buhran dönemine girdiğini ve ölümünü biraz daha ileriye atabilmek için 1. buhran dönemine nazaran bürokrasi ve militarizmine I. buhran dönemiyle kıyaslanmıyacak derecede, çok daha sıkı yapıştığını söyleyen bu dönemin Marksist ustaları,

Lenin'in ihtilal teorisinin bu dönemde çok daha fazla önem kazandığını ve evrensel geçerliliğe sahip olduğunu açıkça belirtmekte ve bu evrensel geçerliği kabul etmeyen sözde marksistleri de Marksizm Leninizm'e ihanet etmekte suçlamaktadırlar. (17) Ve bu tip bir düşünce Kenan Somer'in yorumunun tam tersi yaşadığımız dönemin Marksist ustalarına göre, Marksist-Leninist düşünceye temelden aykırı bir sapıklıktır.

«Marksist-Leninist devrim teorisi, son çözümlemede halka karşı savaşa, bir halk savaşıyla karşı koyma teorisidir. (18)»

«Devlet ve ihtilal» yapıtı, özetle, Lenin'in Marx'ın devlet anlayışını derinleştirerek oluşturduğu Marksizmin **«Devlet teorisini»** ve yine Marx'ın «sınıf mücadelesi ve proleterya diktatoryası» düşüncesini derinleştirerek, az sayıda profesyonel ihtilalcilerden oluşmuş, çelik gibi bir disipline sahip, manevra kabiliyeti yüksek, devrimci teoriyi eylem kılavuzu kabul etmiş öncü bir partinin yönetimiyle, zorla burjuva devlet cihazını parçalıyarak kurulan proleterya diktatoryası aracılığıyle sosyalizme geçişi belirleyen **«İhtilal teorisi»**ni kapsamaktadır.

Bundan dolayı bu eseri, «yalnızca 1917 nin taktiklerini kapsıyor, şimdi ise şartlar değişmiştir» diyerek bir kenara itmek, Marksizmin ustalarına göre Marksizm-Leninizm'den istifa etmek demektir. Ve yine bu ustalara göre, «Devlet ve İhtilal» eseri, Somer'in göstermeye çalıştığı gibi yalnız Rus devriminin bir ürünü değil, aynı zamanda çağımızın da niteliğini taşımaktadır. Çünkü, tekelci dönemde marksizmi bütünleyen Leninizmin ilkelerinin en önemlileri bu eserde yer almaktadır.

Bu nedenle çağımızda marksistler marksist teoriye göre leninizmin evrensel gerçekleri ile kendi ülkelerinin somut pratiklerini birleştirerek, stratejik ve taktik planlarını veya Somer deyişi ile «hareket planlarını» çizerler. Yoksa «aradan 52 yıl geçmiştir o dönemde geçerliydi, ama şimdi geçerliliğini yitirmiştir» diyerek leninizm'in en önemli evrensel tezlerinin yer aldığı «Devlet ve İhtilal» eserine saygısızca dudak bükmezler.

Böyle bir düşünce, Marksizm-Leninizm'in ustalarına göre dar kafalı küçük burjuva dünya görüşünün somut bir belirtisidir.

İşte marksizmin ustalarının görüşleri ve de işte Keman Somer'in bilimsel (!) yorumu.

Bütün bu açıklamalardan sonra bay Somer'e **«bilimsel namus»** luluğa ilişkin bir kaç söz söylemek gereğini duymaktayız :

Namuslu bir aydın kişi bir doktrini kabul etmese bile, o doktrine ilişkin bir eseri, diyelim ki görevi gereği tanıtırken, eserin yazarının düşüncesine uygun olarak tanıtmak zorundadır.

Siz Marksist düşünceye inanmayabilir, marksist dünya görüşünü, dünya görüşü olarak kabul etmeyebilirsiniz bay Somer. Anayasamıza göre herkes düşünce ve kanaat özgürlüğüne sahiptir. Bu nedenle istediğimiz dünya görüşünü kabul etmek ve savunmakta özgürsünüz.

Ama bu size bir doktrini tahrif etmek hakkını vermez. Belli bir dünya görüşünü savunmak ayrı bir şeydir, bu görüşe karşıt olan bir dünya görüşünü tahrif etmek ayrı bir şeydir.

Kişi kendine ve bilime saygılı ise kendi dünya görüşüne karşıt görüşleri, bu görüşlerin yer aldığı eserleri tahrif ederek kendi düşüncelerini

savunmak yoluna gitmez. Tam tersi bir davranışla, karşı olduğu düşünce sistemini ve bu sistemin yöntemlerini, önce o düşünce sisteminin sahiplerinin tez ve yöntemlerini sonra da kendi düşüncesinin tez ve yöntemlerini ortaya koyarak «red yoluna» gider.

Bu yönde insanı şaşırtacak derecede hırsla ve bir o kadar da gözü kapalı çabalar sarfediyorsunuz ki, bu çabalarınız, **«Kitap ekim ihtilalinden sonra yayınlanabildiğine göre ihtilal üzerine doğrudan doğruya bir etkisi olmamıştır,»** gibi marksizm'den bihaber orta zekâlı bir kişiye bile saçma gelecek bir sözü size söyletebilmektedir.

Kenan Somer'in bu sözü karşısında ne söylenebilir? Herhalde yapılacak en doğru iş bu perişan mantığa yalnızca gülüp geçmektir.

Yazarı Lenin olan, Leninizmin «devlet» ve «ihtilal» teorilerini kapsayan, baştan sona kadar Lenin tarafından yürütülen ekim ihtilali üzerine, doğrudan doğruya bir etkisi olmamışmış (!) bu kitabın... Pes doğrusu böyle bir mantığa. Saçma sapan bu söz üzerinde daha fazla durmak, en azından okuyucuya saygısızlık olur.

VIII

Hareketin, hareket halindeki doktrinidir marksizm. Engels'in deyişiyle ezbere öğrenilmesi ve mekanik olarak tekrarlanması gereken bir doğma değil, bir gelişim kuramıdır.

Ve marksizm de mutlak, nihai bir gerçek yoktur. Gerçek izafidir, hareket halindedir ve geçicidir.

Marksist bilgi edinme somut tahlili dışında

herhangi bir tahlilin belirli tabiatı üzerine bilgi edinme olanağı yoktur.

Marksizmin ustaları daima devrimci diyalektiğin bu değişmez ilkesini kullanmışlardır. Marksizm de gelişme halindedir. Çünkü doğa bilimlerinin bugünkü bulguları ile sınırlıdır bilgilerimiz. Bu nedenle bugün yeterli olan yarın yetersizdir. Marksizm kendini devamlı aşan ve yenileyen bir dünya görüşüdür..

«Dokrinin derinleşmesiyle ayni zamanda metodun yeni ortaya çıkmış ya da tahlili bir an için bir kenara bırakılmış realitelere uygulanışı içine alan bir gelişme, prensiplerin **revizyonundan** ayrı bir şeydir...» (19)

Sorunu, Marksist-Leninist eylemin ve kuruluşun ön verisi olan Lenin'in derinleştirdiği «Marksist devlet teorisini» ve «İhtilal teorisini» o dönemin koşulları için geçerlidir diyerek, hareket halindeki bir doktrinin hareket halindeki evrensel bir tezi olan **«Marksist devlet teorisini»** emperyalist çağda geçerli görmemek ve «ihtilâl teorisini» yine emperyalist dönemde eylem kılavuzu olarak kabul etmemek revizyonizmden başka bir şey değildir, Marksizmin ustalarına göre.

Revizyonizm'in felsefi temeli de agnostizm'den başka bir şey değildir. (revizyonistler eklektik «seçimci» bir yöntemle sorunları ele alıp yorumlarlar. Ancak «eklektizm'lerinin» temelinde agnostizm «bilinmezcilik» yattığı açıktır.)

Okuyucuya sorunu daha somut sunabilmek için, buradaki «agnostizm»i biraz açalım.

Bilindiği gibi gerçek her yerde somuttur. Bu nedenle Marksizm'in tahlili metodu, daima «so-

mut durumların somut tahlilidir.» Bunun dışında nesnel bilgi edinme yolu yoktur.

Ama, diyalektik yöntem kullanıyorum diye «somut durumların, somut tahlilinde» tahlile tâbi tuttuğun sorunu bıraktın mı hapı yuttun demektir. İşte o anda dialektik yöntem, mekaniğe, senin dünya görüşünde bilinmezciliğe dönüşür de, sen hâlâ Marksist dialektikle sorunlara yaklaştığını zannedersin.

Kısacası, «somut durumların, somut tahlili»ni kullanmaya kalkan dialektikten habersiz, çatısı dar mekanik kafaların düşeceği kaçınılmaz yer, «agnostizm»dir. Oysa Marksist dialektik «somut durumların, somut tahlilinden» **objektif bilgi teorisine** geçer.

Dialektiğin objektif bilgi teorisinden habersiz, sözüm ona bir marksist, vahaya bakıp da çölün de yeşil olduğunu zanneden kişiden farksızdır.

Bütün, parçalarında nicelik farklılıkları içinde yansıdığı gibi, parçalar da bütünde ayni biçimde yansır. **Yani özel ile genel, genel ile özel arasında sıkı bir bağ vardır. İşte bu bağı, bu ikili bilme yolunu bire indirgemek, Marksist dialektiğe «elveda» demektir.**

Gerçeğe bakış ancak somutun tahlilinden, bilimsel soyutlamaya geçişle olur. Bu soyutlama ile, soyut fakat gerçekliğe (somuta) dayanan kavram ve ulamlar formüle edilerek genel Marksist bir teze gidilebilir. (Marksist herhangi bir tezin evrenselliği o tezin ilişkin olduğu sürecin devamıyla sınırlıdır.) Ancak böyle bir yöntem ile gerçeğin sonsuzca giriftliği içindeki somuta açık veya gizli yansımış hareket ve kanunlarına varılabilir.

Bu anlattıklarımızı bir örnekle iyice somutlaş-

tıralım; Lenin, çarlık Rusya'sının somut şartlarını tahlil ederek demir gibi bir disipline sahip az sayıda kişiden oluşmuş bir öncü partinin aracılığıyla gerici iktidarı parçalıyarak, proleterya diktatoryasının kurulmasını olanaklı görmüştür.

Ancak sorunu bu sözün dar kalıpları içinde bırakırsak, masanın dört ayağının ikisini dışarda bırakmış oluruz.

Tekelci kapitalist dönemin evrensel özellikleriyle, askeri feodal bir ülke olan çarlık Rusya'sının öznel özellikleri tamamen birbirinden ayrı mıdır? Değildir tabii. Bu durum genelin özelde nicelik farklılıkları içinde yansımasından başka bir şey değildir.

Emperyalizm'in bütün çelişkileri İngiltere, Fransa, Amerika, Almanya ve kapitalizmin az çok geliştiği diğer batı ülkelerinde yansıyordu 20. yy başında. Ancak bu çelişmeler üçgen prizmaya çarparak kırılıp, farklı renklere bürünen güneş ışınları gibi, nicelik farklılıkları içinde yansımaktadır bu ülkelerde. Tekelci kapitalizm'in çelişkilerinin yansıması, İngiltere'de pembe gözüktüğü halde, Çarlık Rusya'sında kızıl g ö z ü k m e k t e d i r, bu yıllarda. Farklı renklere b ü r ü n m e s i n i tayin eden O ülkenin tarihi gelişimi, ekonomik ve kültür düzeyi, sınıfların güç ve bilinç kompozisyonu, sınıfların liderlerinin yeteneklerinin farklılıkları ve de bölgesel özellikleridir.

Lenin, çarlık Rusya'sının somut durumunun somut tahlilini yaparken, emperyalist dönemin tahlilini de, Rusya'ya yansımasıyla beraber yapmaktaydı 20. yy. başlarında.

Zaten bolşevikleri, menşeviklerden ve ihtilalci sosyalistlerden ayıran ana kriter, Marksist dia-

lektiği doğru tahlil yöntemi olarak kullanmalarıdır.

İhtilâlci sosyalistler (20) somut durumunun, somut tahlilini yanlış bir biçimde yaparak Marksizm'in evrensel tezlerini yadsıma yoluna gitmişlerdir. (Kenan Somer'in yaptığı birinci hata ihtilalci sosyalistlerin yaptığından pek farklı değildir.) Çarlık Rusya'sının durumuna, şartlarına marksist tezlerin uymadığını söyleyerek, Rusya'da feodalizm ile kapitalizmin aynı anda çökeceğini ileri sürmüşlerdir.

Menşevikler ise Marksizmin hareketin, hareket halindeki doktrini olduğunu unutarak, Marksizm'in lâfızlarını mekanik bir biçimde tekrarlayıp durmuşlardır. Örneğin Marx'ın tekel öncesi kapitalizm için öngördüğü «barışçıl yollardan sosyalizm»e (ki tekel öncesi için bile bu yolun istisnai olduğunu Marx özellikle belirtmiştir.) geçişe dört elle sarılan Bernstein ve diğer revizyonistlerle ayni şeyleri söylemişlerdir. (Kenan Somer'in ikinci hatası; mekanik bir biçimde marksist lâfızları tekrarlaması). Çarlık Rusya'sının sosyalist bir devrime hazır olmadığını önererek, burjuvaziye destek olunulmasını savunmuşlardır. «Mark, -nicelik ve nitelik olarak gelişmiş güçlü bir sınai ülkesinde devrim olacağını öngörmemiş miydi?» O halde çarlık Rusya'sının da böyle bir ülke haline gelmesi gerekir, diyen menşevikler 1917 çarlık Rusya'sının koşullarını sosyalist devrim için uygun görmemişlerdir. Ve bunun sonucu olarak ters yoldan hareketle ihtilalci sosyalistlerin yanında yer alıp, burjuvazi iktidarına destek olmuşlardır.

Menşeviklerin ve ihtilalci sosyalistlerin, tamamen zıt amaç ve yollardan hareketle ayni yere gel-

melerine şaşmamak gerekir. Başlangıçta sorunlar dialektik yöntemle ele alınıp irdelenmezse veya dialektik metod yanlış kullanılırsa, bu yanlış tahlile dayanan eylemler, ister sağdan gelsin, ister soldan, nihai olarak birbirleriyle çakışırlar.

Bu nedenle ihtilalci sosyalistlerle, menşevikler ayrı ayrı makamlardan ayni şarkıyı söylemişlerdir, bütün devrim boyunca.

TÜRK SOLU **Mahir Çayan**
12 Ağustos 1969, Sayı 91
Sayfa 8, 9, 10, 11, 14, 15

revizyonizmin keskin kokusu - II

«LENİN'in DÜŞÜNCESİNİ ANLAMA ÇABASI GELİŞTİRİLİRSE, BUNDAN SEVİNÇ DUYARIM.»

Kenan SOMER

I

Geçen sayıdaki yazımızda, Lenin'in «Devlet ve İhtilal» eserini Emek Dergisinde tanıtan Somer'in, Marksistler için tekelci kapitalist dönemde evrensel geçerliliğe sahip olan «Leninist Devrim Teori»sini nasıl tahrif ettiğini ve bu işlemi de nasıl bir yöntemle yaptığını açıkladık. Bu yazımızda ise, Lenin'in «iki devrim arası taktik ve şiarlarının ve de Mao Tse Tung'un «Yeni Demokrasi» eserinin aynı yöntemle Somer tarafından nasıl tahrif edildiğini ortaya koyacağız.

«Lenin, Devlet ve İhtilali hangi tarihi konjonktür içinde yazdı? Günün başlıca stratejik ve taktik meseleleri neydi? Kitabın önemi ancak bu çerçeve içinde doğru olarak değerlendirilebilir. Ki-

tapta genel bir geçerlilik taşıyan doğruların yaratıcı bir biçimde kavranabilme olanağım, ancak böyle bir değerlendirme sağlayabilir.» (Emek sayı 5 sy. 14) diyen Kenan Somer, Şubat ve Ekim devrimleri arasmdaki sürenin kısa bir tahlil ve yorumunu yapmaktadır.

Kenan Somer'in yukardaki sözlerine bir itirazımız yoktur. Çünkü söylenenler, genel planda bütün sosyalistlerin kabul ettiği gerçeklerdir.

Bizim itirazımız, Kenan Somer'in bu giriş önerisine değil, bu öneriden sonra yapılan iki devrimarası Leninist taktik ve şiarların Somer'vari yorumlanmasınadır. Bay Somer'in bu yorumu öyle başarılı ki (!), öyle başarıya ulaşıyor ki, bu yorumu okuduktan sonra, Leninizmin ruhuna, «amin» demek zorunluluğunu duyuyor insan. Öyle bir yorum ki, yorumun temelinde revizyonizm çöreklenmiş sırıtıyor. İşte bizim itirazımız, sol gösterip de, sağ yumruğunu havaya kaldıran revizyonizmin tahrifatınadır.

Bay Somer'in Leninizmin iki devrim arası taktik ve şiarlarına ilişkin tahrifatına geçmeden önce, şunu belirtmek gerekiyor. Gerçekten «Devlet ve İhtilal» kitabındaki «devlet» ve «ihtilal» teorilerinin sağlıklı olarak kavranabilinmesi için mutlaka 1917 iki devrimarası konjonktürünün açıklanması zorunludur. Zorunludur, ama tek başına yeterli değildir. Sağlıklı olarak kavranmasının sadece bir koşuludur. Yalnızca bu dönemin yorumlanmasıyla yetinirsek hiç bir şeyi açıklamamış oluruz, Lenin'in «ihtilal ve devlet» teorilerinin gerçek yörüngesine oturtulmasında.

Emekçi yazar, iki devrimarası olaylarını betimledikten sonra, **«İşte devlet ve ihtilal, Razliv**

kıyısındaki kulübede, Ağustos - Eylül 1917 de, bu ortam içinde yazıldı.» diyerek kanımızca tahrifatını daha tutarlı yapabilmek amacıyla okuyucuyu dar bir kalıba, dar bir bakış açısına sokmaya çalışmaktadır.

Oysa, bilindiği gibi bu eser yalnız 1917 2. demokratik devrimle sosyalist devrim arasındaki sürenin bir ürünü değildir. Bu eseri Lenin, 1905 demokratik devriminde ve ondan sonraki yıllarda, özellikle 1. emperyalist savaşta Marksizme açıkça ihanet eden «Sosyal şövenler» diye nitelendirdiği oportünistlerin ihanetlerini, bu yıllar boyunca gözlemliyerek, irdeliyerek, Marks ve Engels'in «Devlet» ve «ihtilal»e ilişkin teorilerini tekrar tekrar okuyarak, ünlü **mavi kaplı defterine** gerekli dökümantasyonları toplıyarak yazmıştır. (Özellikle 1916 daki Kautsky'nin, Marksist devlet anlayışına ve «proleterya diktatorya»sına ilişkin inkarları, Lenin'in bu eseri yazmasına ilişkin düşüncesinde çok etkili olmuştur.)

Kısaca özetlersek, bu eserdeki Marksist tezler, Leninizmin oluştuğu kısa sayılamayacak bir devrenin sonucu, Marx ve Engels'in önerilerinin derinleştirilmesinin ortaya çıkardığı tezlerdir. Ve kitabın birinci baskıya önsözündeki **«Bu kitap 1917 Ağustos ve Eylülünde yazılmıştır,»** sözünü bu açıdan anlamak gerekir. Sözün anlamı açıktır. Kerensky polisi tarafından arandığı için kaçmış olduğu Razliv kıyılarında, o zamana kadar ki toplamış olduğu dökümantasyonlarını derleyerek kaleme almıştır Lenin. Bu nedenle bu kitap, yalnızca iki devrim arası konjonktürüne dayandırılırsa, yanlış bir değerlendirme yapılmış olur. Ki, bunu söyleyen Bay Somer, garip bir açmaza kendi ken-

disini sokarak, bu kitap 1917 ekim döneminden sonra yayınlandığı için, devrim üzerinde etkili olmamıştır, demektedir. Geçen sayıdaki yazımızda açıkladığımız gibi bu sözler, Lenin'in 1917 ekim devrimine doğrudan bir etkisi olmamıştır anlamına gelir ki, bu nefis (!) değerlendirmeye bizim söyliyecek bir sözümüz yoktur.

Bay Somer'in yorumuna geçmeden önce, 1917 den oldukça gerilere giderek, Lenin'in, Leninizm'in özünü teşkil eden **«örgütlenme»**ye ilişkin görüşlerini ve bolşevik örgütlenmesini, konumuzdan uzaklaşmadan kısaca anlatmakta yarar görmekteyiz. Çünkü, **Leninizmin Devrim Teori'si, «örgütlenme ilkesi» belirtilmeden kolay kolay anlaşılamaz.**

1917 iki devrim arası, Leninizmin taktik ve şiarı ve de Somer'in tahrifatı, kanımızca ancak böyle bir ön açıklamayla berraklığa kavuşabilir.

II

Lenin, tekelci kapitalist dönemin, tekel öncesi döneminden farklılıklarını, değişik olan özelliklerini teşhis ederek, bu dönemin çelişmelerinin çözümlenmesi için gerekli teori ve taktikleri, Marx ve Engels düşünüşünü derinleştirerek formüle etmiştir.

Lenin'in, tekelci kapitalist dönemin çelişkilerinin, sosyalizme dönüşünü sağlayan çözümlenmesine ilişkin önerdiği teori, strateji ve taktikler, Marx'ı mekanik yorumlayan ortodoks Marksizme karşı kıyasla verdiği teorik mücadelesiyle birlikte siyasi pratiği içinde gelişmişlerdir. Bu nedenle Leninizmi, Marksizmin evrensel tezleri olan «Dev-

let» ve «İhtilal» teorilerini bu anlayış içinde ele almak gerekir. Marx'ın **«Son analizde ekonomi siyasayı belirler»** görüşünü yanlış yorumlıyarak, Marksizmi evrimciliğe indirgiyen, Marksist dialektiğin devrimci ruhunu, nane ruhu haline getiren literatürde «ekonomizm», «ortodoks Markscılık», «kaderci marksistler» v.b. adlarıyla anılan oportünizme karşı, Lenin'in verdiği amansız mücadele, Leninizmin teori, strateji ve taktiklerinin tümünde yansır.

Marksizmi, pasif bir kaderciliğe «evrimciliğe» dönüştüren, «Rusya gibi az gelişmiş kapitalizmin varolduğu bir ülkede proletarya devrimi olanaksızdır, bu nedenle kapitalizmin gelişmesini ve sosyalist devrim için gerekli şartları yaratmasını beklemek zorunludur» diyen «objektivizm»e karşı Leninizmin tavrını açıklamadan, ne «Marksist-Leninist sürekli devrim teori»si, ne de «devlet ve ihtilal» teorileri açıklanabilir.

Leninist örgütlenme, objektivizm'e, «trade - unioncu kendiliğinden gelmeciliğe» karşı, emperyalist dönem çelişkilerinin doğru analizinin oluşturduğu bir tepkidir.

Özellikle, **«Bir adım ileri, iki adım geri» «Ne yapmalı»** eserlerinde Leninist örgütlenme kesin bir ifadeyle Lenin tarafından açıklanmaktadır. Bilindiği gibi amaca varmak için takip edilmesi gereken yola göre örgütlenme şeması çizilir. Diğer deyişle örgütlenme, genel bir hareket planının statik bir ifadesidir.

Trade-Unioncu = kendiliğinden gelmeciliğin, küçük burjuva reformizmine varacağını, sosyal demokrasinin (Marksizm-Leninizmin) öncülüğünü kabul etmeyen bir hareketin, kaçınılmaz olarak

küçük burjuva hareketi olarak kalacağını ve işçi sınıfının, spontane bilinciyle en fazla sendikacılık bilincine sahip olabileceğini, bu nedenlerden dolayı proleteryaya ancak dışardan bilinç verilebileceğini söylemektedir, Lenin. Proletaryaya dışardan bilinç ise, kendi kendini atamış, mesleği devrimcilik olan, az sayıda partizandan oluşan, öncü teoriyi eylem kılavuzu kabul etmiş, demokratik merkeziyetçi bir ihtilâl partisi tarafından verilebilirdi.

Ancak böyle bir parti aracılığıyla, siyasi bilince sahip olma imkanını bulabilecek olan «proletarya ordusu» tekelci dönemin çok güçlenmiş olan bürokrasisi ve militarizmini alaşağı edebilirdi.

Marx'ı mekanik yorumlayan dolayısıyla tekelci kapitalist dönemin çelişmelerini yanlış analiz eden Ortadoks Marksizminin, tahlildeki yanlışlıkları örgütlenmeye ilişkin görüşlerine de yansıyordu doğal olarak.

Ortodoks Marksizm'i yerel, «adem-i merkeziyetçi» aşağıdan yukarı doğru örgütlenmiş, geniş tutulmuş, non-partizan, legalitesi ağır basan işçi örgütleri fikrini savunuyordu. Sonradan bu görüş «Sovyetler»i meydana çıkaracaktır. (Özellikle Ortodoks marksist, menşevik örgütlenmesinin teorisyeni Axelrod bu örgütlenme şemasını şiddetle savunuyordu, Lenin'e karşı).

«Oportünist Sosyal Demokrasinin örgütlenme prensipleri aşağıdan yukarıya doğru örgütlenme usulünü izler ve bu yüzden mümkün olduğu kadar (aşırı bir şevkle) anarşizm noktasına varan özerkliği ve demokrasiyi yeğ tutar.

Devrimci Sosyal Demokrasinin örgütlenme prensipleri ise, yukardan aşağıya doğru örgütlen-

me usulünü izler, bu yüzden de parçalarla ilişkide, merkezin gücünün ve haklarının genişletilmesinden yanadır.» (Bir adım ileri, iki adım geri sy 252 - 253. Lenin, Sol yayınları)

Leninist örgütlenme, Leninist devrim teorisinin nasıl anlaşılması gerektiğine açıklık getirmektedir.

«Silâh kullanmasını öğrenmeye çalışmayan, silâh sahibi olmaya çaba göstermeyen baskı altında bir sınıf köle muamelesi görmeyi hak etmiş demektir (1)» demektedir Lenin.

Leninizm için önemli olan tek şey **Devrimin esenliğidir. Yalnız Devrimin esenliği en yüce yasadır ve sorundur. Barışçı veya savaşçı yollardan sosyalizme geçiş Leninizm'in sorunu değildir.**

Lenin'e göre, bir ülkede «proletarya ihtilâlinin» olabilmesi için objektif ve sübjektif şartların (ülkenin iktisadi düzeyi ile proletaryanın bilinç ve örgütlenme düzeyi) ihtilal için uygun olması gerekmektedir. I. Demokratik devrimde, hemen iktidarın ele geçirilmesini ve p r o l e t a r y a diktatoryasının kurulmasını önerenlere Lenin'in cevabı açıktır; **«Rusya'nın ulaşmış olduğu iktisadi gelişme (objektif şartlar) ve geniş proleterya yığınlarının ulaşmış oldukları bilinç ve örgütlenme derecesi (objektif şartlarla kopmaz bağları olan sübjektif şartlar) işçi sınıfının şu anda ve tam olarak kurtuluşunu imkansız kılmaktadır. (...) ... işçilerin kurtuluşu, işçilerin kendilerinin eseri olacaktır; yığınların bilinci ve örgütlenmesi olmadan, yığınları hazırlamadan ve eğitmeden, bir sosyalist devrim söz konusu olaraz.»** (İki Taktik, sy 20-21 Lenin, Sol Yayınları).

Lenin'in örgütlenme, devrim gibi Leninizmin

temellerini meydana getiren düşünceleri, Ortodoks Marksizmi tarafından hiç anlaşılmıyor ve Lenin Marksizm'den sapmış bir sapık diktatörlüğe özenen bir küçük burjuva devrimcisi, Blanquist gibi suçlamalara hedef oluyordu.

1917 Şubat Devrimi'nden sonra, «Bolşevik» saflarına geçerek Leninizmi benimseyen Trotsky (Trotsky'nin devrimci dönemi); **«Tabiatiyla, AYAKLANMA İÇİN EN UYGUN ŞARTLAR KUVVET İLİŞKİLERİNDE BİZİM LEHİMİZE MAKSİMUM DÖNÜŞ OLDUĞU ZAMAN VAR OLUR. Burada, pektabii, bilinç alanına, yani politik üst yapı alanına giren kuvvet ilişkilerinden söz ediyoruz; tüm devrim devresi boyunca, aşağı yukarı değişmeden kalacağını varsayabileceğimiz ekonomik temellerden değil. Tek bir ekonomik temele ve toplum içinde bir tek sınıf ayrımına dayanan kuvvet ilişkileri proleter kitlelerin hayallerini yıkarak politik tecrübelerinin artması, ara sınıf ve grupların devlet gücüne itimatlarının yıkılması ve en sonunda devlet gücünün kendi kendine olan itimadını kaybetmesi oranında değişime uğrar. Devrim sırasında bütün bu süreçler, yıldırım hızıyla yer alır. TAKTİK KULLANMA SANATI, ŞARTLAR BİRARAYA TOPLANDIĞI ZAMAN, BİZİM EN UYGUN ANI YAKALIYABİLMEMİZ DEMEKTİR.»** (2) diyerek, Leninizmde amacın ne olduğunu, neyin hayati öneme sahip olduğunu tartışma götürmez bir biçimde açıklamaktadır.

Böyle bir ön açıklamadan sonra tekrar dönelim Bay Somer'in iki devrim arası yorumuna. Ve Lenin'in önerdiği taktik ve şiarları nasıl ana ereğinden saptırarak tahrif ettiğini sergileyelim.

III

10 Nisan tezinden bir tanesi olan **«Bütün iktidar Sovyetlere»** tezini Bay Somer, şöyle yorumlamaktadır. (...) **«Geçici hükümetin halk tarafından silahlı bir ayaklanmayla devrilmesine bir çağrı teşkil etmiyordu. Çünki geçici hükümeti zorla devirmeye kalkışmak, onunla mutabık bulunan ve onu destekleyen Sovyetlere karşı da ayaklanma anlamına gelirdi. Oysa ki Lenin'e göre, Şubat devriminden sonra, bütün iktidarın barışçı yoldan Sovyetlere geçmesi için «istisnai» bir imkan belirmişti. (...) Ama durum değişebilir ve parti iktidarı silahla almak zorunluğu karşısında da kalabilirdi. Bütün barışçı imkanlardan yararlanmakta ısrar eden Lenin, burjuva diktatoryasını silahlı ayaklanmayla yıkma yolunu da gözden uzak tutmuyor...»** (Emek sayı 5 sy. 15)

Gerçekten de, «Bütün iktidar Sovyetlere» şiarı, Geçici hükümete karşı silahlı bir ayaklanmaya çağrıyı içermiyordu, 1917 nisanında. Ancak bundan sonraki, Bay Somer'in sözlerine dikkat edelim.

İfade açık; **Somer'e göre, barışçı yoldan geçiş için istisnai bir imkan var olduğu için, Lenin sonuna kadar barışçı yoldan sosyalizme geçişte direnmiş fakat en sonunda başka çare kalmadığı için zora başvurmuştur.**

İkinci bölümdeki ön açıklamadan anlaşılacağı gibi böyle bir yorum, Leninizmin esprisine aykırıdır. Dolayısıyla böyle bir açıklama bizzat Lenin'in düşüncelerine ters düşmektedir. Hatırlanacağı gibi geçen sayıdaki yazımızda, «Kenan Somer Marksizmin ana eserlerini değil, kendi oportünist düşüncelerini, Marks ve Lenin'in eserleriyle ser-

gilemeye çalışmaktadır.» diyerek Bay Somer'i, «bilimsel namus»a sahip olmamakla suçlanıştık. Açıktır ki, bay Somer'in bu yorumu, suçlamamızın açık ve kesin bir kanıtıdır.

Ayrıca bu yorum, Lenin'i Dühring'in düzeyine indirgemektedir. Öyle ya, Dühring de sonuna kadar «barışçı yolda» ısrar etmenin gerektiğini, ancak çok gerekli olduğu zaman «zor»a başvurulanabileceğini söylemiyor mu? Böyle bir yorumdan sonra Lenin'in, küçük burjuva ideologu Dühring'den ne farkı kalıyor?

Bilimsel objektifliğe sahip bir kişi, Somer'in yaptığı gibi değil de, tanıtmaya çalıştığı bir eseri, bizzat o eserin sahibinin düşüncesinin ışığı altında yorumlamaya çalışır.

1917 iki devrim arası Lenin'in öngördüğü şiar ve taktiklere açıklık getirmek dolayısıyla «açık olan» «Somer tahrifat»ını okuyucunun gözünde daha da somutlaştırmak için, bu dönemi kısaca özetliyelim. (Meseleyi çok açık bir biçimde ortaya koymak için, bu dönemin sadece konumuzla çok yakın ilişkisi olan şiar, taktik ve olaylarına değineceğiz.)

3 Nisan'da Petrograd'a gelen Lenin'e göre, sosyalist devrim için Rusya'nın objektif şartları hazırdı. Fakat sübjektif şartlar hazır değildi, çünki işçi, köylü ve askerlerin örgütlendikleri sovyetlerde, menşevik ve ihtilalci sosyalistler hakimdi.

Yığınların gözünde sovyetlerin manevi otoritesi, Bolşevik Partisi'nin manevi otoritesinden daha üstündü. Bu nedenle emekçi yığınların karar organı olan sovyetlerin dışında girişilecek bir ayaklanmanın «Sol macera»dan başka bir şey olmayacağını düşünen Lenin için sosyalist ihtilal ancak

sovyetlerin meşruluğu içinde söz konusuydu. Yani sosyalist devrim için sübjektif şartların olgunlaşması sovyetlerde çoğunluğu sağlamak anlamına geliyordu.

Lenin, bu şiarla birlikte ılımlı sosyalistlerin (menşevik ve ihtilalci sosyalistler) gerçek renginin yığınlar tarafından görüleceğini, böylece sovyetlerde çoğunluğun sağlanacağını düşünüyordu. Çünkü sovyetlerde çoğunluğa sahip olan menşeviklerin, teorileri gereği, bu şiarı kabul edip, ikili yönetime son vererek iktidarı omuzlamaları imkansızdı. Çünkü menşevik teorisine göre; iki tip devrim vardır, burjuvazinin yapacağı burjuva devrimi, proletaryanın yapacağı sosyalist devrim; Rusya'nın içinde bulunduğu şartlar, proletarya devrimine uygun olmadığına göre iktidar burjuvaziye ait olmalıdır (1905). I. Demokratik Devrim'e zorla giren ve durumu omuzlarına yüklenmiş bir ağırlık gibi kabullenen menşevikler, I. Demokratik Devrimden sonra bu devrimin bozgunla sonuçlanmasını hep işçi sınıfının çok fazla ileriye gitmesine, kendi taleplerini zorla burjuvaziye kabul ettirmeye kalkarak, burjuvaziyi ürkütüp, kaçırdıklarına bağlamışlardı. 1917 Şubat Devrimi'nden sonra tekrar aynı hatayı işlememekte kararlı olan menşevikler elbette bu şiarı benimsemiyeceklerdi.

Ve bu düşüncenin doğal sonucu olarak menşevikler, ihtilalci sosyalistlerle birlikte mayıs ayında, burjuva yönetimine, geçici hükümete katıldılar.

Bu aylarda, bolşevik şiar ve taktikleri ise, sübjektivizmi hazırlamak için günün şartlarına göre çeşitli biçimler alıyordu. Slogan ve öneriler hep menşevik işçileri, ihtilalci sosyalist'lerin peşinden

giden köylüleri hedef alıyordu. Ilımlı sosyalistlerin ihanetlerinin, emekçi yığınlar tarafından anlaşılabilmesi için bıkmadan hergün çeşitli ajitasyonlar ve girişimler yapılmaktaydı.

Bolşevikler tarafından bu evrede iki ana slogan işleniyordu; **«Bütün iktidar sovyetlere» «Kahrolsun on bakan»** (« Kahrolsun geçici hükümet» değil, «kahrolsun on kadet» şiarı işleniyordu. Çünkü burjuva hükümette sovyetlerde çoğunluğa sahip olan ılımlı sosyalistler de yer almakta.)

Başlangıçta oldukça azınlıkta olan bolşevikler, emekçi yığınların özlemini dile getiren bu sloganları sürekli olarak işlemeleriyle ve bu sloganlara uygun taktikler tatbik etmeleriyle giderek gelişmeye ve güçlenmeye başladılar. Emekçi kitleler ılımlı sosyalistlerden umduklarını bulamayınca, yavaş yavaş «bolşevik» saflara geçmiye başlıyorlar.

Ancak, ülkedeki güçler dengesine bakan Lenin'e göre daha **VURMA ZAMANI** gelmemişti. Parti içinde bu gelişime bakarak derhal harekete geçilmesini öneren «Sol bolşeviklere» Lenin bir yandan itidal ve beklemeyi öngörürken, diğer yandan da **«... kafasında şu soruları tartmaktaydı; ZAMAN GELMİŞ MİDİR? Kitlelerin ruh haleti Sovyet üst yapısını aşmış mıdır? Sovyetlerin meşruluğu ile gözlerimiz bağlanarak kitlelerin havasının gerisinde kalmak ve onlardan kopmak tehlikesi ile karşı karşıya mıyız?»** (3)

Bu haftalar boyunca Lenin'in kafasında hep, **«acaba zaman geldi mi?», «şartlar olgunlaştı mı?»** soruları yer alıyordu.

Ve Ağustos ayı geldi.

Devrimden bu yana beş ay geçmişti. Bütün olumlu gelişimlere, emekçi yığınların hergün kit-

leler halinde bolşevik saflara katılmalarına rağmen, sovyetlerin üst kademelerinde bir değişiklik olmamıştı. Burjuvazi saflarına geçmiş olan menşevik ve ihtilalci sosyalistler hâlâ sovyetlerdeki yukarı kademeleri ellerinde tutuyorlardı. Bu şartları değerlendiren ve ihtilal için sübjektif şartların olgunlaştığını düşünen Lenin, **«Sovyetlerin meşruluğu ile gözlerimiz bağlanarak kitlelerin havasının gerisinde kalıyor ve onlardan kopuyoruz»** diyerek, harekat komutunu veriyordu; **«Köylülerle ittifak kuran proletarya'nın iktidara geçmesi.»** Bu şiarı atarken de Lenin, sovyetleri kesinkes karşıya itmiyordu; **sovyetler yeni ihtilalde ortaya çıkabilirler ve çıkmalıdırlar. Fakat bugünkü sovyetler değil, bunlar burjuvazi ile uzlaşma organlarıdır. İktidarı proletaryanın kendisi ele almalıdır...»** (4)

Ağustosun yirmi altısında, başlangıçta Kerensky'nin de desteğini almış olan General Kornilov, Kerensky'i de hedef alan bir «karşı-devrim» teşebbüsünde bulundu. Kronstadt Bahriyelileri, işçi ve köylülerin aktif karşı koymalarıyla bu karşı - devrim teşebbüsü bastırıldı.

Kornilov olayı sırasındaki bolşevik tavrını açıklamakta özellikle yarar görmekteyiz. Çünkü Kornilov'a karşı bolşevik taktiği, kendisini Marksist zanneden küçük burjuva mezhepçilerinin bir türlü anlıyamadıkları **«taktik esnekliğin»** nefis bir örneğidir. Kornilov'a karşı bolşevikler, kendilerine en sert metotları uygulayan ve Lenin'i «Alman Casusu» diyerek tutuklamaya çalışan Kerensky hükümetiyle bile güçbirliğine gitmişlerdir.

«Kronstadt Bahriyelileri, hapiste bulunan Troçki'yi ziyaret ederek Kornilov'la birlikte, Kerensky' nin de «Çaresine bakmak» gerekip gerekmediğini

sorduklarında Troçki düşmanlarını birer birer tepelemenin daha doğru olacağını söylemişti onlara.» (5)

Ve Kornilov harekatı bir dönüm noktası oldu. Burjuvazi olmaksızın iktidarı devralmıyacaklarını çok iyi bildiği ılımlı sosyalistlere Lenin, onları, artık sabırları kalmayan sovyetlerdeki emekçi yığınların gözünden iyice düşürmek için, Kornilov'la işbirliği yapmış olan kadetlerinde yer aldığı burjuvazi iktidarını derhal terkederek, hükümeti tek başlarına kurmaları teklifinde bulunuyordu. Ilımlı sosyalistlerin cevabı, Lenin'in düşündüğü gibi olumsuzdu.

«İsteğin menşevikler ve sosyal revolusyonerler tarafından kabul edilmemesi, sözü geçen partileri, emekçi sınıfların gözünde telâfi edilmez bir şekilde küçük düşürmüştür.» (6)

Ilımlı sosyalistlerin ihanetlerini somut olarak görebilen yığınlar bolşevik saflara geçtiler. Ve böylece bolşevikler ilk defa olarak sovyetlerde çoğunluğa hem de ezici bir çoğunluğa sahip oluyorlardı.

Tekrar, «Bütün İktidar Sovyetlere», şiarı ana şiar oldu.

Artık ihtilâl için bütün şartlar hazırdı. (Sübjektivizm olmuştu) **«Tarih, enternasyonal proletarya ve Rus işçi sınıfı önünde, bütün geleceği, silâhlı ayaklanma kozuna bağlıyarak tehlikeye atmaya hakkımız yok.»** diyerek, kurucu mecliste mutlaka çoğunluğa sahip olunacağını dolayısıyla barışçı bir yoldan sosyalizme geçilebileceğini savunan Kameniev ve Zinoviev'e karşı Lenin'in tarihi cevabı; **«Kriz olgunlaşmıştır... Rus devriminin dünya proletarya devriminin geleceği söz konusudur. Beklemek bir cinayettir... Gündemde AYAK-**

LANMA yazılıdır. Her gecikme ölüm demektir. (Leninski Sbornik 9. 239. 290. 293. CXXI)» (7)

Ve «barışçı yoldan geçişi» savunan Kameniev ve Zinoviev'in 2 oyuna karşılık on oyla Bolşevik Merkez Komitesi **«Silahlı ayaklanmayla iktidarın ele geçirilmesi»** kararını alıyordu...

Böylece 1917 iki devrimarası bolşevik şiar ve taktikleri olaylarla birlikte kısaca özetlemiş olduk. Tabii bolşevik şiar ve taktikleri özetlerken, bu arada Somer tahrifatını da iyice somuta indirgiyerek, sergilemiş oluyoruz.

«FRANSIZCA» konuşma imkanı oluşturmak için, «ALMANCA» hitap etmek zorunda olan «Lenin Almanca'sının» bay Somer tarafından nasıl «KUŞDİLİ» yorumuna tabi tutulduğunu açıklığa kavuşturduk herhalde. (Bilindiği gibi Marksist literatürde, **Almanca konuşmak**; örgütlenme ve sübjektivizmi hazırlama, **Fransızca konuşmak** ise hücuma geçmek ve ayaklanma anlamında kullanılır.)

IV

Marx, Engels, Lenin ve nihayet Mao Tse-Tung..

Somer tarafından tahrif edilmeye çalışılan Marks, Engels ve Lenin'den sonra, Mao Tse-Tung da, Emek'in 6. sayısında «Devrim Teorisi ve Yeni Demokrasi» adlı Somer'in tanıtma yazısında aynı tahrifata maruz kalıyordu.

Ama kapitalizmin 3. bunalım döneminde yaşayan Mao Tse-Tung'u tahrif etmek, tekel öncesinde yaşamış olan Marx ve Engels'i tahrif etmekten çok daha zordur. Çünkü Mao, **Marx-Engels-Lenin düşüncesini, kapitalizmin 2. ve 3. bunalım devre-**

lerinin genel çelişkileri ile, bu çelişkilerin Çin'de yansıması olan Çin'in özel çelişkilerini tahlil ederek ülkesinin somut pratiğinin zengin deneylerinden faydalanarak, derinleştirmiş ve Marksist Devrim Teorisini «Dünya ancak tüfekle değişebilir» sözü ile formüle etmiştir.

«İktidar tüfeğin ucundadır veya Dünya ancak tüfekle değişebilir» gibi anlatmak istediğinin dışmda başka bir tarafa çekilmesi mümkün olmayan «Marksist-Leninist Devrim Teori»sinin bu basit ifade biçimi bile, Somer'in tahrifine maruz kalmıştır. **Tahrifte gerçekten cambaz olan bay Somer'in kalemi; son derece açık olduğu için tahrifi gayri mümkün ve Marksistlere göre evrensel niteliğe sahip olan Mao'nun bu sözünü Çin'in özel durumuna bağlamaktadır. «Çin'in özel şartları, çok özelmiş de, Mao ondan böyle söylüyormuş.» Fakat Mao, yalnız Çin'e ilişkindir demiyor ve Dünyayı özellikle, üstüne basa basa belirtiyor. Olsun bay Somer için zor mu yani, «Dünya»nın başına ufacık bir «Çin» kelimesi ilâve etmek.** Ve böylece bay Somer'in teoriye katkısıyla (!) Mao'nun «Dünya ancak tüfekle değiştirilebilir» sözü, «Çin'de dünya ancak tüfekle değiştirilebilir» durumuna dönüşüyor.

«Mao'ya göre, Çin bağımsız demokratik bir devlet değil, feodal baskı altında yaşayan yarı sömürge ve yarı feodal bir ülkeydi. Dış ilişkilerinde milli bağımsızlıktan yoksundu, emperyalist boyunduruğu altmda bulunuyordu, bu yüzden, Çin'de ne yararlanılması mümkün bir parlamento, ne de işçilere legal mücadele imkanını veren bir kanun vardı. Çin'deki devrimci mücadelenin esas biçimini ve esas örgütlenme ilkesini Çin'in bu özel-

likleri belirliyordu (...) Bu nedenle Mao'nun sadece bu özellikler için bir anlam taşıyan «İktidar tüfeğin ucundadır» ya da «dünya ancak tüfekle değiştirilebilir» gibi sözlerinde evrensel geçerliğe sahip bir taktik ya da stratejinin unsurlarını görmek büyük bir hata olur (...) Bu anlamda «Çin'de dünyanın ancak tüfekle değiştirilmesinin mümkün olduğu söylenebilirdi.» (Kenan Somer, «Devrim Teorisi ve Yeni Demokrasi Emek sayı 6)

Mao Tse-Tung'un Marksizme katkısına geçmeden şunu öncelikle belirtelim:

Somer'e göre Çin'de legal mücadele imkanını veren bir parlamento ve de kanun olmadığı için, Mao böyle bir yola, başka bir alternatif olmadığı için başvurmuştur. Bu nedenle «iktidar tüfeğin ucundadır» sözü evrensel bir nitelik taşımamaktadır.

Bu sözlerin bir değişik yorumu şu olmaktadır; **«Eğer Çin'de legal mücadele imkanı mevcut olsaydı, örneğin parlamento ve kanunlar olsaydı «İktidar barışçı bir yolun sonunda»** olabilirdi. Geçen yazımızda ve bu yazımızın iki ve üçüncü bölümlerinde böyle bir yorumun Marksist bilime aykırı olduğunu ortaya koyduğumuz için, burada tekrar bu açıklığa kavuşmuş sorun üzerinde durmak gereksiz olur. Fakat bir başka biçimde bu söz üzerinde biraz durmak gerekiyor.

Biraz dikkat edersek, Somer'in bu sözünün, Güney Amerika'daki devrimci mücadelelerin gizli bir inkarını içerdiğini görüyoruz. Öyle ya, yüzelli yıldır görünüşte de olsa bağımsızdır Güney Amerika ülkeleri. Onbeş milyona yakını sendikalarda örgütlenmiş yüz milyon küsur işçi vardır bu ülkelerde. Ve bu ülkelerin bir kısmında devrimcilere le-

gal mücadele etme imkânını veren kanunlar ve parlamentolar vardır. (Var olan demokrasi, elbette Filipin tipidir. Ancak Emek'çi yazarın «Çin'de de olsaydı» dediği demokrasiden kastettiğinin bu tip bir demokrasi olduğu sonucuna varıyoruz. Çünkü sanayi devriminden geçmemiş, emperyalizmin kontrol alanı içinde yer alan bir ülkede ancak «Filipin tipi bir demokrasi» mevcut olabilir.)

Hadi Çin neyse, Çin'e «silahlı emperyalizm» girmişti. Bu nedenle Çinliler mecburen silahlara sarıldılar. Fakat legal mücadele etme imkanını veren parlamento ve kanunlara sahip Güney Amerikalı devrimciler neden silahlı mücadele yolunu tercih ediyorlar? Örneğin, **devrimcilere legal mücadele imkanını tanıyan parlamento ve kanunlara sahip ve de Marksist bir partinin eylem yaptığı Venezüela'da Douglas Bravo'nun zoru ne? Niye Falcon'da silahlı mücadeleyi sürdürüyor? Pekala parlamenter yoldan sosyalizm mücadelesi yapabilirdi. Ve, ve de birgün oyların % 51 ini alıp iktidarı ele geçirebilir, sonra da anti-emperyalist mücadeley yürütebilirdi, değil mi Bay Somer? Aptalca mı ölüyor dersiniz Falcon'da emperyalizm uşaklarının kurşunlarına hedef olan işçi, köylü, öğrenci gerillalar?...** Neyse...

Mao'nun «iktidar tüfeğin ucundadır» veya «dünya ancak tüfekle değişebilir» sözleri ve bunun doğal sonucu olan **«Halk Savaşları»** yalnız Çin için mi geçerlidir? Lin Piao'nun cevabı açık ve kesindir; **«Mao Tse-Tung arkadaşın halk savaşı teorisi, sadece Çin devriminin değil, aynı zamanda çağımızın da niteliğini taşımaktadır.»**

Mao Tse Tung, can çekişen, bu nedenle savaş sanayiine dört elle sarılan tekel kapitalizminin çe-

lişmelerinin ve bu genel çelişmelerin Çin'e yansıması olan Çin'in özel çelişmelerinin dialektik tahlilini yaparak, Leninizmin evrensel tezini, bu sözlerle dile getirmiş oluyordu, Lin Piao'ya göre.

Mao'ya göre, Lenin'den bu yana kapitalizmin özünde bir değişim olmamıştır. Ve bugün, nicelik değişimlerine uğramış olan kapitalizm, 3. buhran döneminde can çekişmektedir. Kapitalizm değişen şartlar karşısında (Lenin'den bu yana) bekâsının devamı için tek çıkar yol olarak militarizmi, «savaş ekonomisini» görmektedir. Emperyalistler arası çelişkiler yumuşamış ve uzlaşabilir hale gelmiştir, bugün. Ve Amerikan emperyalizmi, kurtuluş mücadelesi veren ülkelere ve sosyalist bloka karşı, dünya kapitalist blokunun jandarması rolünü üslenmiştir.

Bu nedenle, **«Dünya tüfekle değişebilir», «Militarizmine sımsıkı yapışmış olan kapitalizm ancak şiddetle alaşağı edilebilir»** Mao'ya göre.

Emperyalizm, Mao'nun özellikle belirttiği gibi, yalnızca kaba yoldan, silahla bir ülkeye girmez. Bugün emperyalizm çok daha akıllı yöntemler kullanmaktadır; özellikle işbirlikçileriyle ülkeyi gerici bir parlamentarizmle yönetmekte, böylece ezilen halk kitlelerinden kendisini gizliyerek, sömürü mekanizmasını rahatlıkla sürdürebilmektedir.

Devrimciler için emperyalizmin bir ülkeyi, Çin'deki gibi açıkça işgal etmesi, gizli bir işgalden daha çok avantajlıdır.

İşte, Somer'in tahrifatına dayanarak aramak için ileri sürdüğü Stalin'in sözlerini bu açıdan yorumlamak gerekir. Stalin; **«Çin'de silahlı devrim, silahlı karşı devrimle savaşıyor; Çin devriminin**

özelliklerinden ve avantajlarından birisi de işte budur.» demektedir.

Çin devriminin avantajı buradadır, çünkü, düşman halk tarafından somut olarak görülmekte ve anlaşılmaktadır. Bu nedenle halkın bilinçlenmesi ve devrimci saflara katılması o denli hızlı olmaktadır.

Oysa bugün, Çin, Vietnam devrimlerinden gereken dersi almış olan emperyalizm yaşaması için ezilen halk kitlelerinden kendisini gizlemesi gerektiğini biliyor ve yüzde yüz çıkarları tehlikeye düşmeden, artık açıkça hiçbir ülkeye müdahalede bulunmuyor.

Çağdaş marksistlere göre, Marksist-Leninist ihtilal teorisi, son derece açık bir biçimde, Mao'nun «iktidar tüfeğin ucundadır» veya «dünya ancak tüfekle değişebilir» sözünde ifade bulmaktadır. Mao'ya göre bu söz, yalnız emperyalizmin boyunduruğu altındaki ülkeler için değil, bütün burjuva diktatoryasmm var olduğu ülkeler için de geçerlidir ve genel bir kuraldır.

«Bazı kapitalist ülkelerde, burjuvazinin temel çıkarlarını tehlikeye sokmamak şartıyla komünist partilerinin kurulmasma kanunla izin verilmiştir. Bu sınırı aştı mı hukuken var olamazlar.» (Mao Tse Tung, teori ve pratik sy. 80. Sol Yayınları)

V

Yazımızın başından beri belirttiğimiz gibi, «savaşçı veya barışçı yol» Marksizmin meselesi değildir. **«Savaş veya barış, ikilemi, marksistlerin değil. revizyonistlerin meselesidir.»**

Marksizmin ustalarına göre, ister parlamenter eylem içinde olsun, ister olmasın, marksist bir partinin kudreti ancak belli bir noktaya kadar çıkar ,ondan sonra partinin gücü donmuştur. Hatta partinin pasifliği nedeniyle yığınlar partiden uzaklaşabilirler. Bu nedenle parlamenter eylem içinde bulunan bir marksist parti, hiçbir zaman oyların çoğunluğunu alamaz dersek, herhalde kehanette bulunmuş olmayız.

Marksistler bu gerçeği bildikleri için öyle «barışçıl geçiş», «oyların % 51» v.b. ile kafa yormazlar. Marksistler için tek şey önemlidir; Konjonktürün, yani belirli bir toplumda, tarihin belirli bir anında, sınıflar ve güçler ilişkisinin kendileri için elverişli olup olmamasıdır.

Marksist literatürde son derece önemli olan bu kavram üzerinde, sorunu -tartışmamıza- nihai düğümü atacağı için biraz durmak gerekiyor.

Bay Somer'in, Emek dergisinin beşinci sayısındaki «**Marksist İlkeleri Nerede Bulacağız**» çevirisinde, yazının sahibi ünlü marksist düşünür Louis Althusser tarafından Lenin'in bu kavramının, marksistler için ne kadar önemli olduğu belirtilmektedir.

Althusser; «**Ve eğer Marx ve Engels'ten sonra meydana gelmiş en büyük teorik olayların izi bulunmak istenirse, bunları Lenin'in teorik metinlerinden çok, siyasi metinlerde aramak gerekir. Lenin'in en derin ve en verimli teorik bulguları, herşeyden önce, siyasi metinlerde yani onun siyasi pratiğinin «özetini» teşkil eden şey içinde saklıdır. Sadece bir tek örnek vermiş olmak için şunu söyliyelim; Lenin'in siyasi metinleri (durumun ve durumdaki değişmelerin tahlilleri, alınan kararlar ve**

bunların sonuçlarının tahlilleri v.b.) göz kamaştırıcı bir ısrarla, bize son derece önemli teorik bir kavram verir; «Aktüel uğrak ya da «konjonktür» kavramı. Lenin'in Marksist bir partinin eylemi içinde bu partinin mücadelesini yönetmek için üretmiş bulunduğu bu kavram (ya da ilke), sadece tarihi materyalizm için değil (...) dialektik materyalizm için de temel bir marksist ilkedir... Bu ilkenin Lenin'in siyasi yapıtlarından çıkartılması düşünülmeksizin pratik durumda kaldığı da maalesef bir başka gerçektir. Teorik bir hazine şuracıkta, el altında Lenin'in siyasi yapıtlarında gizliydi ama kimse «keşfedemedi» bu hazineyi ve kısır kaldı» demektedir.

Althusser görüldüğü gibi bu kavramın Marksizm-Leninizm için bir hazine olduğunu söylemektedir.

Tabii, siz bay Somer, bu çevirinizden bir şey anlamadınız. Eğer anlasaydınız yaptığınız tahrifatın anlaşılacağını düşünerek, Lenin'in taktik ve şiarlarını Lenin'i Dühring'in düzeyine indirgeyen bir biçimde yorumlamaktan kaçınırdınız. Bu «konjonktür» kavramının ne anlama geldiğini merak edip araştırsaydınız «Barışçı veya savaşçı yol» ikileminin marksizme ait olmadığım görürdünüz.

Kısaca özetlersek, **«Politik konjonktür»** veya **«Aktüel uğrak»** kavramı **«belli bir toplumda, tarihin belli bir anında, o toplumdaki sınıflar ve güçler arasındaki kuvvet dengesinin, objektif durumu»** anlamına gelir.

Bir örnekle bu kavramı iyice somutlaştıralım. Örneğin, Fransa'nın bugünkü iktisadi gelişme düzeyi (objektif şartları) bir proletarya devrimi için olanaklıdır. Ancak, Lenin'in «ihtilalci buna-

lım» diye belirttiği bir kriz olmadan, bu ülkede proletarya devriminin olabilmesi olanaksızdır. (Subjektif şartların hazır olması gerekir.) Ve 1968 mayısına kadar, Fransa'da proletarya devrimi için uygun bir ortam yoktu. Fakat 1968 mayısında, spontane olarak başlayan ve anarşist Cohn Bendit'in geliştirdiği öğrenci hareketleri bir anda on milyon işçiyi sokağa döktü; işçiler fabrikaları işgal ettiler, kızıl bayraklar astılar v.b.

İşte «Aktüel Uğrak» Lenin'in ünlü kavramı. Bilindiği gibi, ani bir kıvılcım, subjektif şartları oluşturdu ve Fransa'yı devrimin eşiğine getirip bıraktı. Fakat Fransız marksist partisi, böyle bir uğrağın bir daha hiç gelmemezcesine -kısa zaman dilimi içinde- gidişine seyirci kaldı; pasif kaldı.

Partinin pasifliğinin bir sonucu olarak, ayaklanan, fabrikaları işgal eden işçi kitlelerinin umutları hayal kırıklığına dönüşürken, De Gaulle iktidarı da içinde bulunduğu panikten kurtularak, yığınların bu hayal kırıklığından yararlanarak duruma hakim oldu.

İşte bu pasif tavır, marksist ustalara göre, gerçekte, eylem için yeteneksizliğin ve de korkaklığın maskesidir. Yine marksist ustalara göre, devrimcilerle, oportünistleri ayıran temel kriter, nihai olarak «devrim yapmaya» «harekete geçmeye» cesaret edip etmemede düğümlenmektedir. Lin Piao bunu açıkça belirtmektedir. **«Son çözümlemede mesele devrim yapmaya cesaret edip etmeme meselesidir. Bu gerçek devrimcileri ve Marksist-Leninistleri, sahtelerinden ayırd eden en şaşmaz mihenk taşıdır.»**

VI

Bu yazımız 5 bölümden ibaretti. Fakat bu arada Emek dergisinin 7. sayısı çıktı. Bu sayıdaki «Devrim Nasıl Tanımlanmalı» yazısında Bay Somer, gerçek niteliğini, kemkümlerinin ötesinde, tartışma götürmez bir biçimde ortaya koymaktadır.

Baştan beri eleştirdiğimiz Somer revizyonizmine, Somer'in bu yazıdaki sözleri, en mükemmel ve tartışma kabul etmez kanıtlardır.

Somer, baştan beri gizli gizli sergilemeye çalıştığı revizyonizmini, bu yazıda gizlemeye lüzum bile görmeden açıkça ilan etmektedir.

Bunu okuyucuya yansıtabilmek için yazımıza yeni bir bölüm (VI) ilave etmek gereğini duyduk.

Bay Somer; **«Sosyalist devrimin barışçı yoldan gerçekleştirilmesi düşüncesi ise siyasi devrimin sosyalizmin zorunlu bir şartı olduğu, ama bu devrimin** ihtilalci olmayan, barışçı «demokratik» **yoldan başarı sağlamasının mümkün bulunduğu görüşüne dayanır.»** demektedir, Emek dergisinin 7. sayısında. (Beyazlar bize aittir.)

Bay Somer'in sözlerine dikkat!

«... **Ama bu devrimin, ihtilalci olmayan, barışçı «demoratik yoldan»**

Soruna dışardan bakan bir kişinin bile açıkça görebileceği gibi, bu ifadede, sosyalist ihtilalle, demokratiklik kavramı zıtlaştırılmış ve karşı karşıya getirilmiştir.

Böyle bir ifadenin ise anlamı açıktır:

a) Sosyalist ihtilal, anti demokratik bir yol olarak kabul edilmektedir. Ve ihtilal alelade bir hükümet darbesi ile özdeştirilmektedir. Demok-

ratik yol olarak da sosyalistlere parlamento ve oyların % 51 gösterilmektedir.

b) Lenin, Stalin, Mao Tse Tung, Ho Chi Minh, Giap, Lin Piao, Fidel Castro, Che Guevara v.b. gibi, biltün proletarya ihtilalcileri, anti demokratik yoldan işbaşına gelmiş, «darbeciler» gibi kabul edilmektedir. (İfadeye göre.)

Meseleye noktayı koyabilmek için, objektif bir tavırla, burada iki karşıt düşüncenin (Marksist-Leninist düşünce ile revizyonist düşüncenin) **sosyalist ihtilale** ilişkin görüşlerini belirtmemiz gerekir.

Marksist görüş, sosyalist ihtilali gerçek anlamda demokratik (8) bir yol olarak kabul eder. Marksist-Leninist ihtilal teorisinin, teorisyeni Lenin, sosyalizme siyasi demokrasinin dışında başka bir yoldan varmanın imkansız olduğunu ve siyasi demokrasi dışında başka bir yoldan sosyalizme varılabileceğini zannedenlerin anarşistler olduğunu belirterek, emekçi halkın desteği olmadan bir devrimin düşünülemiyeceğini açıkça söylemektedir.

«Ancak halka inanan, halkın yaratıcı dehasının canlı pınarına dalan galip gelebilir» diyen Lenin'e göre sosyalist ihtilal yolu, demokratik bir yoldur. Ve Lenin sosyalist ihtilal yolunu, en demokratik ilişkiler içinde, yığınların bağımsız iradelerinin tezahürü olarak tanımlar.

Revizyonist görüş ise sosyalist ihtilal yolunu anti demokratik bir yol olarak görür. **Revizyonist düşünce de, marksist görüşe göre temelde burjuva zorlayışının bir ifade biçiminden başka birşey olmayan hukuki biçimler ve parlamento esastır.** Revizyonistler demokratik yol olarak niteledikleri

bu yoldan yeni burjuva hukuki biçimleriyle, parlamentoculukla sosyalizme dönüşünü savunurlar.

Barışçı yol = parlamenter yol = **demokratik yol; barışçı olmayan yol = ihtilalci yol** = anti demokratik yol (Ölçü, burjuva parlamentarizmi) diyen Bay Somer'in ise hangi tarafın mensubu olduğu açıktır.

Ancak biz bay Somer'in revizyonizmini eleştirirken, onun revizyonist oluşunu değil de Lenin'in, Mao'nun eserlerini tahrif ederek, revizyonizmini bu eserle sergilemeye çalışmasını eleştiriyoruz.

Revizyonistler hep bu tahrif yöntemini kullanırlar. Bu yöntemi ilginç bir biçimde kullanırlar. **Bir yandan Marksizmin ana metinlerini tahrif ederek diğer yandan da, revizyonizmi açıkça tescil edilmiş ünlü revizyonistleri, «Revizyonist» diye suçlıyarak, aynı revizyonist düşünceyi savunurlar.**

Somer de bu klasik yöntemi kullanmaktadır.

Sosyalist devrimi (ihtilali) anti demokratik yol olarak ilan eden sözlerini, Bernstein revizyonizmine şiddetle çatıp, sonra Kautsky'e dönüp, onun da şikeden Bernstein'i en sert biçimde eleştirdiğini fakat nihai olarak aynı şeyleri söylediğini, **«kapitalizmin sosyalizme barışçı entegrasyonunun oportünizm,»** olduğunu belirterek, **«aslında devrimci sosyalistlerle oportünistler arasmdaki temel farklılık siyasi devrim karşısındaki tutumlarıdır.»** cümlesiyle bu bölümünü bitirdiği yazısmda söylemektedir, Bay Somer.

Böylece Kautsky'i açıklarken kendi taktiğini de açıklamış oluyor, bay Somer. Bilindiği gibi Kautsky, anarşizme ve revizyonizme karşı çok sert eleştiriler yöneltmiştir. Fakat nihai olarak revizyo-

nizmin akıllı bir savunmasından başka bir şey yapmamış ve gayet ustalıkla «devrimci marksist teori»yi revizyonizm ile küllemeye çalışmıştır.

Kautsky'nin yöntemi açıktır; Marksizmin binasını, temele kadar son derece tutarlı bir biçimde açıklayan**«Kautsky anlatımı»** temelin analizine gelince, birden değişir ve devrimci marksist dil, yerini revizyonizmin kuş diline bırakır. Ve bina revizyonist temelin üzerinde yükselir, Kautsky yönteminde (Tabii bütün bu sözler Kautsky'nin oportünist dönemine ilişkindir.)

Ve Kautsky'den yarım asır sonra bir Kautsky çömezi sahnede; «Bernstein ve Kautsky Marksizme ihanet etmişlerdir», «sosyalizmin kapitalizmle barışçı entegrasyonu oportünizmdir». «Aslında devrimci sosyalistlerle oportünistler arasındaki temel farklılık, siyasi devrim karşısındaki tutumlarıdır.» Doğru önermeleri binayı devrimci bir dille tasvir eder. Somer «Sosyalist ihtilali anti demokratik bir yol» ilan ederek, bu binayı revizyonizmin temelleri üzerine oturtmaktadır.

Nihayet Emek Dergisi baklayı ağzından çıkardı. Öyle ya, Marksizmin ana eserlerini tahrif ederek, Marksizm için hiçbir şeyi ifade etmeyen «Savaşçı barışçı yol» ikilemine ilişkin iki aydır yapılan neşriyat neydi?

Meğer Emek fraksiyonun bir maruzatı varmış.

TÜRK SOLU
19 Ağustos 1969, Sayı 92
Sayfa 8, 9, 10, 11, 12

Mahir Çayan

sağ sapma devrimci pratik ve teori

«Acep, Türkiye'de işçi sınıfı var mıydı? Çağdaş proletarya mıydı, değil miydi? gibilerden ince ince sinek kaydı kıl kesen aydın baylarımıza düşünce pekliği çektirmesin (...) Doğrudan doğruya çağdaş proleterliğinde kuşku götürmeyen işçi sınıfımızın sosyal tarihi de, gene Türkiye'de modern yerli özel sermaye tarihinden çok önce başlar. Bunu en ufak araştırmalar bile gösterebilir..» (1)

H. Kıvılcımlı

«Devrimci Teori olmadan, Devrimci Hareketten söz edilemez.»

Bu söz emperyalizmin boyunduruğu altındaki, küçük burjuva yaşantı ve düşüncesinin son derece etkin olduğu bizimki gibi bir ülkede çok daha anlamlıdır. İlk bakışta «dağ gibi» gözüken ve **her çeşit oportünizmin stratejik planda büyüttüğü Yankee işgali,** ülkenin sanatından sporuna kadar bütün sosyal yaşantısmda kendisini hissettirmektedir. Yer altı kaynaklarından dış ticaretine,

ekonomisinden politikasına kadar ülkenin üzerinde denetim kurmuş olan Yankee Emperyalizmi, bilindiği gibi feodal müttefiki ile birlikte demokrasiciliğimizin iktidar partisidir. Milli kurtuluşçu ve demokratik nitelikteki en küçük kıpırdanmaların bile ezilmeğe çalışıldığı, milli kurtuluşçuların ana caddelerde, halkın gözü önünde açıkça öldürüldüğü bir ülkede, bu koşullar altında değil Marksist olmak, demokrasiden yana olmak bile yürek ve cesaret isteyen bir iştir. «Ne yardan, ne yerden» diyerek, ne Marksistlikten vazgeçen, ne de bunun gereklerini böyle bir ülkede yerine getirebilecek niteliklere sahip olan, korkak, tabansız pasifist küçük burjuva entellektüel bozuntularının Marksist akımdaki bozguncu düşüncelerinin temelinde ülkenin bugünkü koşullarının zorluğunu aramak gerekir. İkinci olarak, Amerikan emperyalizmi ülke üzerindeki hegemonyasını yalnızca işbirlikçileri aracılığı ile değil, devrimci ve millici akımlar içine adamlarını sokarak, akımlar içinde fırsatçı ve yoz klikler yaratıp, bunları bulundukları örgütlerde hakim kılmağa çalışarak sürdürmektedir. Türkiye'deki Marksist hareket içindeki Aybar - Aren, Küçükömer - Divitçioğlu oportünizmlerini değerlendirirken bu iki ana etkenin mutlaka dikkate alınması gerekir. Filipin tipi demokrasiyi gerçek bir burjuva demokrasisi olarak kabul edip, yarı işgal altındaki bir ülkede «oy mekanizması» ile politik iktidarın emekçi sınıflar tarafından ele geçirilebileceğini savunan Aybar oportünizminin temelinde yatan, yukardaki iki ana etkenden başka bir şey değildir (2).

Aynı biçimde yüzde bilmem şu kadar feodalizm vardır, ana üretim biçimi kapitalize ilişkiler-

dir v.s. diyerek Yankee emperyalizmine karşı kurulması gereken Milli Cephenin, millici sınıflarını karşıya iten ve bu aşamada sosyalist saflarda eylemsizliği oluşturan «Sosyalist Devrim» şiarını ortaya atan Aren veya Emek oportünizminin de bu yola sapmasının başlıca nedeni, Aybar'ı çarpıtandan farklı değildir. Nihai olarak, Aybar'ın teorisinden farklı olmayan bu fraksiyonun bütün **görüşleri** kendilerinin ağzıyla şu sözlerle özetlenebilir. «Emek Dergisi'nin söylediği şudur; Sosyalist Devrim, işçi sınıfının müttefikleri ile birlikte sosyalist toplum düzenini kurmak için devletin sınıf niteliğini değiştirmesidir. Bugün sosyalist toplumu kurma sürecinde bir an olan sosyalist devrimi gerçekleştirmeden, Türkiye'de antiemperyalist ve antifeodal bir mücadeleyi başarı ile tamamlamak olanaksızdır. Buna karşılık antiemperyalist mücadele kazanılmadan ve feodal kalıntılar ayıklanmadan sosyalist toplumu kurmaya başlamak mümkün değildir. Bir başka deyişle, **sosyalist devrimin gerçekleşmesinden sonra, sosyalist düzeni kurma süresinin ilk evresi, antiemperyalist mücadele ve feodal kalıntıların yok edilmesi olacaktır»** (3).

Aybar'm parlamentarizm teorisinin yaldızlanarak tekrar ortaya sürülmesinden başka bir şey olmayan bu görüşe göre; sosyalist devrim olacak, ondan sonra ülkeden emperyalizm atılacak ve feodalizm temizlenecektir(!) Emperyalizmin işgali altındaki ülkemizde sosyalist devrim, çetin ve uzun bir halk savaşmdan sonra değil de önce yapılacakmış(!) Bundan anlaşılan, bu beylerin sosyalist devrimden kastettikleri Filipin tipi demokraside oyların % 51'ini alıp iktidara gelmek, ondan sonra bir yandan antiemperyalist mücadele - Ame-

rika ile ikili anlaşmalar fesh edilecek, böylece Amerika tasını tarağını toplayıp gidecek - diğer yandan da antifeodal mücadele birlikte yürütülecek ve de sosyalist toplum düzeni kurulacak(!) Ve Aybar'ın teorisine, Marksist teoriyi - tahrif ederek - zorlayarak kılıf arama çabaları: «Sosyalist devrimin barışçı yoldan gerçekleşmesi meselesinde sapı samana karıştırarak keskin bir revizyonizm kokusu duyanlar vardır» diyerek, Marks'ın serbest rekabetçi kapitalizm döneminde bürokrasi ve militarizmi son derece zayıf olan İngiltere ve Amerika için o da bir ihtimal olarak söylediği ve tekelci kapitalist dönemle birlikte Leninizm'in kabül etmediği sözlerini, ölmemek için alabildiğine güçlendirdiği bürokrasi ve militarizmine dört elle sarılan can çekişen kapitalizmin bu III. kriz döneminde, geçerli imişcesine ortaya sürmeleri hep bu çabaların açık kanıtlarıdır.

Bu iki görüşü de çarpıttıran ana nedenler, aslında bu görüşlerden nihai olarak farklı olmayan «İslamcı Doğucu Halk Cephesini» savunan görüşün de temelinde yatmaktadır. Bu görüş daha da ileri giderek «1961 Anayasası üretim güçlerinin gelişmesini engellemektedir. A.P. Türkiye'de kapitalizmi geliştirmekte, dolayısiyle işçi sınıfını objektif olarak güçlendirmektedir. Dolayısıyla A.P. iktidarına ve bu anayasayı değiştirme teşebbüsüne destek olunması gerekir» diyebilmektedir. Bu görüşe göre: Türkiye halkının baş düşmanı Amerikan emperyalizmi - işbirlikçi burjuvazi - Mütegallibe ortaklığı değil, antiemperyalist, milliyetçi, asker - sivil aydın zümredir. Ve bu zümreye ne kadar şiddetli tavır alırsa, «Sosyalist gelişim» o denli güçlenir(!). Bu düşünce ile «Türkiye'deki gele-

neksel yöneticiler» diye adlandırdıkları asker - sivil aydın zümreden yakınan, kendileri için büyük bir tehlike olduğunu söyleyen eski Amerikan büyükelçisi Hare ile AİD yöneticisi Macomber'in düşünceleri, -emperyalizmin görüşü ile- arasında tam bir ayniyet bulunduğu açıktır (4).

İşte üç yapışık çirkin kardeş: Al birini vur ötekine! En iyi niyetlisi bile nihai tahlilde Amerikan emperyalizmine hizmetten başka bir işe yaramıyan bu teorilerin hepsine birden **«Emperyalizme teslimiyeti oluşturan oportünizm»** demek herhalde yanlış olmaz.

Birincisi iyi bir teorik kılıf bulamadı, Marksizmin bilimine küfrederek ortaya, «Türkiye Sosyalizmi» diye uyduruk bir teori attı. Üçüncüsü hakkında bir şey söylemeğe gerek yok; çünkü, bu gizlenmeye bile gerek görmeden işini açıkça yürütmeğe çalışmaktadır. İkincisi, ambalajlamada daha usta ve kurnaz. Marksizmin lafızları arkasına gizlenerek bilimsel sosyalizmden bihaber kafaları karıştırabilmektedir.

Fakat yarı sömürge bir ülkede, Marksist akım içinde yalnızca «emperyalizme teslimiyeti oluşturan» yukarda kısaca özetlediğimiz tipte bir oportünizm yeşermez. Böyle bir ülkede birinci oportünizme tepki olarak, diğer antiemperyalist sınıfların lehinde bir oportünizm, Marksist çevrelerde gürbüzleşme imkanına her zaman sahiptir. Bilindiği gibi, ülkemizde Amerikan emperyalizmi ile çelişkisi olan sadece işçi sınıfı değildir; milli burjuvazinin, küçük burjuvazinin de çıkar çatışması açıktır. Küçük burjuvazinin en bilinçli kesimini oluşturan «Kemalistlerin» Amerikan emperyalizmine karşı kıyasıya bir mücadele vermenin hazırlığı için-

de bulunduğu bilinen bir gerçektir. Her sınıf kendi iktidarı için mücadele edeceğinden Kemalistlerin Anti-Amerikan Milli Cephenin kendi önderliklerinde kurulmasına çalışmaları ve II. kurtuluş savaşımızı sevk ve idare etmek istemeleri çok doğaldır. Bu nedenle Kemalistler Marksist saflarda kendi lehlerine bir «eğilim» yaratmak isteyeceklerdir, elbette. Bugün saflarımızda böyle bir sapma filizlenmiştir. Bunu kolaylaştıran pek çok neden vardır: Bir kere, ülkemiz küçük burjuvalar ülkesidir. Türkiye devrimler tarihi bir bakıma küçük burjuva devrimler tarihidir. Uzun bir geçmişi olan küçük burjuva bürokrasisinin böyle bir ülkede etkin olmaması olanaksızdır. Özellikle, küçük burjuva bürokrasisinin öncülüğünde -Kemalizmin bayraktarlığını yaptığı- bir milli kurtuluş savaşı vermemiz ve II. emperyalist evren savaşının sonuna kadar «Kemalist düşüncenin» ülkede tek hakim politik akım olarak tutulmaya dikkatle çalışılması, yüzde yetmişi okuma-yazma bilmeyen yarı feodal bir ülkenin kamu oyunun genellikle küçük burjuva aydınlarından oluşması oldukça önemli etkenlerdir.

İkinci olarak, sosyalist saflara, «aydın kesimden» geçişte, Kemalizmin zorunlu sayılabilecek bir durak olması da çok önemli diğer bir etkendir.

Üçüncü olarak, milli ittifakları hiçe sayarak, asker-sivil aydın zümreyi Türkiye proletarya hareketinin baş düşmanı ilan eden sol «sekter» görünüşlü, fakat nihai tahlilde «emperyalizme teslimiyeti oluşturan» oportünizmin hem ideolojik planda iflas etmesi, hem de sosyal pratikte bozguna uğramış olması, saflarımızda küçük burjuva kuyrukçu görüşlere elbette kuvvet kazandırmıştır.

Dördüncü olarak, devrimci Marksistlerle birlikte küçük burjuvazinin azami programcıları da «emperyalizme teslimiyet» oportünizmine karşı Türkiye'nin genel doğruları sorununda, sıkı bir teorik mücadele vermişlerdir (5). Bu da saflarımızda oldukça etkili olmuştur. Yakın zamana kadar, Kemalist çizgi ile proleter devrimci çizgi geniş yığınların nazarında açık seçik çizilmiş değildi.

Beşinci olarak -ki, dördüncüsüne çoğ bağlıdır- küçük burjuva devrimci fraksiyonunun görevini teorik planda (hakim-tali) mükemmel yapması, Türkiye'ye ilişkin araştırmalar yaparak, onları kendi çizgisi açısından oldukça tutarlı değerlendirmesi de önemli sayılabilecek diğer bir etkendir.

Bütün bunlara ilave olarak, kolay devrimciliği, fırsatçılık propagandasının kolayca tuttuğu krizli bir evrede olmamızı, proleter devrimci olmanın zorluğunu, proleter devrimcileri olarak görevlerimizi gereği kadar tutarlı bir biçimde yerine getirmemizi v.s. de sayabiliriz.

Bu nedenlerden dolayı devrimci Marksist teoriye sıkı sıkı sarılmamız ve her çeşit sapmayı açıkça ortaya koymamız gerekmektedir.

Ayrıca şu üç sebepten Marksist teorinin ışığı altmda, eğilim halinde olan sapmaları bile gün ışığına çıkarmanın gereği vardır; herşeyden önce proleter devrimci saflar henüz oluşum halindedir ve fizyonomisi daha sağlam bir biçimde belirmemiştir. İkinci olarak proleter devrimci hareket, emperyalizme teslimiyeti empoze etmeğe çalışan Aren (Emek) oportünizmi ile daha hesaplaşmasını bitirmemiştir. Bu nedenle saflarımızda belirecek her sapmayı ortaya koymamız gerekir. Eğer bunu yap-

makta gevşek davranırsak, «emperyalizme teslimiyet oportünizminin» eline, teorik yetersizlikten dolayı «Sosyalist her zaman sosyalist devrim yapar» diye düşünen, fakat gerçekte, yiğit, dürüst ve yetenekli omuzdaşlarımızın kafalarını bir süre daha karıştırabilecek oldukça önemli bir silâh vermiş oluruz. Açıktır ki, bu da, bu oportünizmin silinmesini bir süre için bile olsa geciktirecektir. Üçüncü olarak, Marksist hareketin dışındaki akımlar arasındaki küçük burjuva devrimci hareketi, emperyalizme karşı teorik planda kesin tavrını alarak (sevindirici bir olgu) «Milli Kurtuluş Cephesi» çağrısında bulunmaktadır. Ve bu hareket gün geçtikçe büyümekte ve güçlenmektedir.

Bu şartlar altında, ilk bakışta önemsiz bir hata en kötü sonuçları doğurabilir. Bu nedenle, Türkiye devrimci Marksist hareketinin sınırlarının kesin bir biçimde çizilmesi gerekmektedir. Ve buna ilişkin tartışmaları boş ve zamansız bulmak için, değil miyop, **kör** olmak gerekir. Çünkü, Lenin'in Çarlık Rusyası için dediği gibi. Türkiye proleter hareketinin geleceği, uzun yıllar boyunca şu ya da bu nüansın pekişmesine bağlı olabilir.

Biz bu yazımızda genellikle, saflarımızda (Milli demokratik devrim stratejisini savunan sosyalistler arasında) yeşermeğe başlayan «**Sağ sapma**» üzerinde duracağız. Ancak zaman zaman -yeri geldiğinde- halen, «emperyalizme teslimiyet» oportünizminin en güçlü fraksiyonu olan «Emek fraksiyonunun» görüşlerini de ele alıp-eleştireceğiz. Saflarımızdaki sağ sapma, son derece temkinli hareket ederek, Marksizmin genel doğruları arkasına gizlenerek gelişme imkanları aramaktadır. Marksizmin genel doğruları arkasına gizlenen «Sağ sap-

ma» açık bir şekilde devrimci çizgiyi inkar etmemekte, sadece Türkiye'nin şartlarını olduğundan daha aşağı bir seviyede değerlendirerek, öz gücümüzü olduğundan daha zayıf göstermeye çalışmaktadır. Ve doğaldır ki, temeldeki yanlış analiz, temelin üstünde yükselen binanın bütün katlarının tasvirinde de yansıyacaktır. Biz, önce, temeldeki bu yanlış değerlendirmeyi, sonra temeldeki bu yanlış değerlendirmenin kitle çizgisi, ittifaklar politikası ve de günlük eylemlerde yansımasını teker teker -tabii genel planda- ortaya koyacağız.

İlk önce temelin yanlış analizini ele alalım. Sağ görüş, Türkiye proletaryasının bugünkü durumunu şöyle değerlendirmektedir. **«Türkiye proletaryası milli demokratik devrime öncülük edebilecek objektif ve subjektif şartlara tam olarak sahip değildir. Proleter devrimcilerinin bugünkü başlıca görevi, proletaryayı bu şartlara kavuşturmak için mücadeledir» (6).**

Görüldüğü gibi, buradaki **«tam»** sözcüğü, elastiki ve her çeşit eleştiriye karşı bir paratönerdir. Fakat aynı yazının başka bölümlerinde proletaryanın objektif şartlara sahip olmadığı açıkça söylenmektedir. Aslında «tam» sözcüğünün arada olup olmamasının hiçbir anlamı yoktur. Şöyle ki, bu söz, tekelci kapitalist dönemde söylenmektedir ve sözün anlamı da açıktır. «Proletaryanın burjuva demokratik devrimde önderliği için objektif şartlar tam olarak olgunlaşmamıştır», **«Ülkenin iktisadi gelişme seviyesi, işçi sınıfının siyaset sahnesindeki rolünü ikincil kılmada»**, «ancak bu ekonomik koşullar tam olarak mevcut olduğu zaman, proletaryanın burjuva demokratik devrimde öncülüğü söz konusu olabilir».

Biz bu görüşün, sağcı niteliğini iyice ortaya koymak, meseleyi, okuyucunun gözünde somutlaştırmak için dört bölümde, değişik açılardan ele alacağız. Her bölümde, sanki bir önceki bölümde incelememişiz gibi, değişik bakış açılarından inceleyerek bu «Sağ», «Takipçilik» düşüncesini sergileyeceğiz.

OBJEKTİF ŞARTLAR ve SAĞ SAPMA

«Türkiye işçi sınıfının milli demokratik devrimde öncülüğü için objektif şartları yoktur» diyen ve bu objektif şartları da «Önce proletarya, bir sınıf olarak, yani işgücünden başka satacak bir şeyi olmayan bir proleter kitlesi olarak mevcut olmalıdır. Esas olarak büyük çapta kapitalist üretimin yapıldığı sanayi alanında toplanmalıdır..., Köylülükle, özel mülkiyetle bütün bağları tam olarak kopmalıdır» (7) şeklinde tanımlayan bu görüşü :

1 — Objektif Şartlar ve Milli Demokratik Devrim Teorisi.

2 — Derinleştirilen Ekonomizm ve Devrimci Teori.

3 — «Köylü Devrimi» Olarak Milli Demokratik Devrim.

4 — Sağ Sapma ve Devrimci Pratik.

başlıkları altında dört bölümde eleştireceğiz.

OBJEKTİF ŞARTLAR ve MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM TEORİSİ

«Türkiye'nin bugün erişmiş olduğu ekonomik gelişme seviyesi, milli demokratik devrim için pro-

letarya öncülüğüne yeterli değildir» görüşü, «Milli Demokratik Devrim» teorisiyle çatışan bir düşüncedir. Bunu açıkça ortaya koyabilmek için, milli demokratik devrim teorisinin niteliğini genel hatları ile ortaya koymak gerekir.

Milli demokratik devrim teorisi, Marksist-Leninist kesintisiz devrim teorisidir.

Kesintisiz devrim teorisinin temelinde, burjuva sınıfının tarihi misyonunu yitirmiş olduğu bir evrede, o ülkede, burjuva sınıfının omuzlayamıyacağı burjuva devriminin, müttefikleri ile birlikte işçi sınıfı tarafından yapılması, sonra da işçi sınıfının bu **«sürekli devrim anlayışı»** içinde «Sosyalist devrime» yönelmesi, düşüncesi yatar.

Bu düşüncenin ilk belirtileri tekel öncesi döneminde, Marx ve Engels'de görülmektedir. 1848 ihtilali ile birlikte proletarya tarih sahnesine bağımsız güç olarak çıkmıştı. Avrupa burjuvazisinin bütün devrimci atılımını yitirdiği bu dönemde, Almanya'da halen (1856'lar) burjuva devrimi olmamıştı.

Alman burjuvazisinin bu devrimi yapabilecek güç ve cesarete sahip olmadığını gören Marx, köylülerle ittifak kuran proletaryanın girişimi ile başarılacak olan burjuva devrimini, Almanya'da proletarya devriminin başlangıcı olarak görmekteydi.

«Almanya'da demokratik burjuva devrimi tamamlanmadığı sürece Marx, sosyalist proletaryanın taktiği konusunda bütün dikkatini köylü sınıfının demokratik enerjisinin gelişimine yöneltecektir» (8). Almanya'da aristokrasinin yıkılıp burjuva demokratik devriminin başarılmasının proletarya için ne kadar önemli olduğunu anlıyamıyarak Bismark ile anlaşıp, köylü hareketlerine sırt

çeviren, yalnızca sözüm ona proletarya için mücadele eden Lassell'i Engels en sert biçimde eleştirerek ihanetle suçlamaktadır: «Temeli bakımından tarımsal bir ülkede ataerkil (sömürüye), kır proletaryasının büyük feodal asiller tarafından «sopayla» sömürülmesine bir imada dahi bulunmaksızın, sanayi proletaryası adına sadece burjuvaziye saldırmak alçaklıktır» (9).

Lenin, tekelci kapitalist dönemde, Marx'm bu sürekli devrim anlayışını, tekelci kapitalizmin evrensel çelişkileriyle Çarlık Rusyası'mn somut şartlarını birlikte tahlil ederek formüle etti. Bu teori **«Objektivizme»** ve de Lenin'in yarı anarşist diye nitelendirdiği **Troçkist Düşünceye** karşı, Lenin'in siyasi pratiği içinde gelişmiş ve biçimlenmiştir. Bu teoriye **Leninist** veya **Marksist-Leninist kesintisiz devrim** adı verilmektedir. Her nekadar, yukarda da belirttiğimiz gibi, bu düşüncenin tohumları ve ilk unsurları Marx ve Engels'de görülmekteyse de, bu teori en mükemmel ifadesini Lenin'le birlikte emperyalist dönemde bulmuştur. Lenin'e göre, Rusya'da olduğu gibi, burjuva demokratik devriminin o zamana kadar başarılamadığı ülkelerde, proletaryanın görevi, Menşeviklerin söylediği gibi, Liberal burjuvaziye destek olunması gibi ikinci dereceden bir görev değildir. Çünkü bu dönemde -emperyalist dönemde- burjuvazi artık tarihi kaçırmıştır. Burjuvazi kendisinden beklenen görevi yapamıyacak kadar zayıf, cılız ve korkaktır. Bu nedenle liderlik köylülerle ittifak kurmuş olan proletaryanındır. Köylülerle ittifak kurmuş olan -bu ittifak içinde kentsel küçük burjuvazi de yer alabilir veya almayabilir- proletaryanın faal müdahalesiyle demokratik burjuva devri-

mi tam bir zafere ulaşabilir. Devrimle birlikte kurulacak olan **İşçi-Köylü iktidarı** içinde proletarya bu devrimi derinleştirerek, proletarya devrimi için dönüşümü sağlama imkanlarına sahip olur (10).

Ve nihayet, tekelci kapitalizmin birinci bunalım döneminde, Mao Zedung «Leninist kesintisiz devrim teorisini», emperyalizmin boyunduruğu altında yarı sömürge bir ülke olan Çin'in somut pratiğine uygulayarak, «Milli Demokratik Devrim Teorisini» formüle etmiştir.

Görüldüğü gibi, bu teori proletaryanın öncülüğünü önermekte, proletaryanın hegemonyasını esas almaktadır. Bu nedenle, «proletaryanın milli demokratik devrimde öncülüğü için objektif şartlar tam olgunlaşmamıştır.» sözünde, **«öncülük»** kelimesinin hiçbir anlamı yoktur. Ve fazladan kullanılmıştır. Çünkü milli demokratik devrim ancak proletaryanın öncülüğünde söz konusu olabilir. İşçi sınıfının öncü role sahip olması, hemen devrimi yapabilecek güçte olması demek değildir. İşçi sınıfı, müttefikleri ile birlikte düşmana karşı **sürekli** bir mücadele içinde olacaktır. Bu sürekli savaş içinde, zaman zaman yenilecek, bozguna uğrayacaktır. Fakat her bozgundan daha güçlü ve tecrübeler kazanmış olarak çıkacaktır. Ve sonunda, müttefiklerinin başında, devrimin kesin zaferini sağlıyacaktır.

Demokratik devrimin zaferini temsil eden devrimci iktidarını bir **«düzen örgütü»** değil, bir **«savaş örgütü»** olarak görmek gerekir. İster politik iktidarı ele geçirmiş olsun, (tabii müttefikleriyle birlikte) ister geçirmiş olmasın, her dönemde işçi sınıfı yoğun bir savaşın içinde olacaktır. Demokratik devrimin zaferinden sonra işçi sınıfı, sosyaliz-

me geçişin maddi ortamını yaratmak için savaş verecektir. Milli demokratik devrim mücadelesi bir kaç aylık bir hareket değil, yıllarca sürecek bir savaştır. Demokratik devrim ile sosyalist devrim arasında bir Çin Seddi yoktur. Stalin'in deyişiyle, burjuva demokratik devrim ile sosyalist devrimi **bir tek zincirin iki halkası olarak ve bir tek tablo olarak** görmek gerekir. Ve az çok işçi sınıfının belli bir toplumsal gücü temsil ettiği bütün ülkelerde, burjuva demokratik devrim sosyalist devrime geçiştir. Ancak Kamerun, Bassertolun gibi genç Afrika ülkelerinde sanayi yok sayılabilecek bir seviyededir, dolayısıyla belli bir toplumsal gücü temsil eden işçi sınıfı da yoktur. Bu ülkeler, emperyalizmin «böl» ve «yönet» yöntemi ile esas ana parçalarından kopartılmış ülkelerdir. Güdük de olsa var olan sanayi kuruluşlarının büyük bir çoğunluğu zamanında kopartıldıkları bütünde kalmıştır. Ve ilkel kabile ilişkilerinin derin izlerini taşıyan bu ülkelerde, proletaryanın öncülüğünde bir devrim düşünmek biraz zordur.

Burada, bugün sömürge ve yarı sömürge ülkelerin sosyalizme geçişlerine ilişkin, Marksist çevrelerde yapılan bir tartışmaya, kısa da olsa, değinmek yararlı olacaktır. Bilindiği gibi sömürge ve yarı sömürge ülkelerin bağımsızlıklarını kazanıp, sosyalizme yönelmelerindeki yöntem meselesinde Marksist çevrelerde iki ayrı görüş vardır.

Birinci görüşün temelinde, «Her şeyi silahlar belirler» teorisinin bir ifadesinden başka bir şey olmayan, nükleer silahların bütün insanlığı tahrip edecek bir seviyeye ulaştığını, bu nedenle sosyalizmin zafere giden savaşçı yolunun milyonlarca insanın ölümünden geçtiğini öne süren «karamsar»

bir düşünce yatmaktadır. Bu görüş **«barış içinde birarada yaşamak»**, «Barış içinde kapitalizm ile sosyalizmin ideolojik mücadelesi» tezlerinin sömürge ve yarı sömürge ülkeler için uygulanması olan «Kapitalist olmayan yol» teorisini formüle etmektedir. Kısaca özetlersek, bu görüşe göre, belli bir toplumsal gücü temsil eden işçi sınıfına sahip olmayan Afrika ve Asya'nın sömürge ülkelerinde emperyalizme karşı milli mücadele **«devrimci demokratlar»** denilen, köken itibarıyla emekçi sınıflardan gelme milliyetçi aydın ve subayların yönetiminde yürütülebilir.

Ancak bu görüş kendi içinde pek homojen değildir. Bu görüşü savunanların bir kısmının, bu «devrimci demokratların» öncülüğünde antiemperyalist ve antifeodal mücadele verdikten sonra, sosyalizme bile geçmenin mümkün olabileceğini belirtmelerine karşılık, diğerleri küçük burjuva kökenli aydın ve subayların öncülüğünü, genel demokratik programın uygulanmasıyla prekapitalist ilişkilerin büyük ölçüde tasfiye edileceği ve ülkede güçlü sayılabilecek bir işçi sınıfını doğurabilecek seviyede bir sanayileşmenin sağlanmasına kadarki süre ile sınırlamaktadırlar. Ve küçük burjuva iktidarına alternatif olarak ortaya çıkan bu işçi sınıfının güç kazanmasıyla ancak sosyalizme dönüşümün mümkün olabileceğini söylemektedirler. Bu birinci görüşün farklı nüansları, bu iki ana yorumun geçici ve melez ara şekillenmeleri biçimindedir (11).

İkinci görüş ise, gerek emperyalizme karşı mücadelede, gerekse de sosyalizme geçişte işçi sınıfının ideolojik, örgütsel ve politik öncülüğünü esas almaktadır. Milli demokratik mücadeleyi, Mark-

sist-Leninist kesintisiz devrim teorisinin bir bölümü olarak kabul etmektedir.

Hemen belirtelim ki, işçi sınıfının öncülüğü olmadan ne antiemperyalist savaş başarıya ulaşabilir, ne de sosyalizme geçiş mümkün olabilir. İşçi sınıfının öncülüğü olmadan sosyalizme geçişi mümkün görmek boş bir hayaldir. Fakat, «sosyalizme geçişi mümkün görmemek şartıyla» bu görüş, çok özel şartlar altında olan, işçi sınıfı var sayılmayacak kadar zayıf ve cılız olan **Kamerun, Burundi, Bassertolun** gibi Afrika ülkelerinde, işçi sınıfı belli bir güce sahip olana kadar, tatbik imkanına sahip **olabilir.** Bu ülkelerde sosyal yapı, büyük sınıf farklılaşması göstermemektedir. Sosyal sınıf ve zümreler kesin olarak birbirinden ayrılmamıştır. Bundan ötürü bu tip ülkelerde Marksist partiler gerçek birer Marksist parti olmaktan çok, milli kurtuluş akımlarını ve hareketlerini dile getiren, devrimci sınıf ve zümrelerin örgütleri biçimindedirler. Ve kuruldukları günden itibaren milletin bütününün özlemlerini ve çıkarlarını temsil etmişlerdir. Örneğin bir İngiliz sömürgesi olan Bassertolun'da, John Mottoheloa'mn sekreterliğini yaptığı komünist partisi bu niteliktedir, stratejik programı «Kapitalist olmayan yol»dur. Bu parti, işçi sınıfı olmadığı için, ülkenin bütün antiemperyalist ve demokratik güçlerine hitab etmektedir. Ülkede daha modern sınıfların iskeleti bile tam anlamı ile oluşmamıştır. Buna karşılık, Tunus Komünist Partisinin stratejik programı «Milli devrimci yol» değil, «Milli demokratik devrim yoludur». Çünkü Tunus'ta belli bir seviyede sanayi kuruluşu ve dolayısiyle belli bir sosyal güce sahip işçi sınıfı vardır.

Bu tartışmalara M. Belli'nin (15 Aralık 1967, Türk Solu sayı 5, sy. 5 deki yazı) görüşü de açıklık getirmektedir. «... Sosyalizm, işçi sınıfının davasıdır, onun toplumsal düzenidir. İlkel kabile toplumunun derin izlerini taşıyan, sözü edilebilecek sanayii bulunmayan ve dolayısıyla işçi sınıfı da olmayan, ya da işçi sınıfı tarihi gelişmeyi etkileyecek güce erişmemiş bulunan bağımsız bir ülkede, örneğin Ghana'da, Somali'de elbette **sosyalist kuruluştan** söz edilemezdi. Öte yandan bu ülkeler için kapitalist kalkınma yolunu tutmak demek, yeniden, emperyalizme bağımlı geri tarım ülkesi durumuna dönmek demektir. Bu durumda, bu ülkelerin yurtseverlerinin tutulabilecekleri yegane doğru iktisadi kalkınma yolu, sosyalizme götürecek olan «**Kapitalist olmayan yol**» olabilirdi.

Ama sanayii olan, işçi sınıfının toplumsal bir gücü temsil ettiği geri kalmış ülkelerde devrimci şiar, elbette ki, sosyalist kuruluş şiarı olabilir ve olmalıdır. Örneğin kurtuluşunda, sanayiin ikiyüzbin istihdam gücü olan Cezayir'de «Kapitalist olmayan yol»dan söz edilemezdi ve nitekim de edilmedi, bu ülkede sosyalist kuruluş şiarı ileri sürüldü. Bu bakımdan Cezayir'den ileri olan Türkiye gibi bir ülkede, kapitalist gelişmede bir hayli yol katetmiş olan Türkiye gibi bir ülkede «Kapitalist olmayan yol»un sözü hiç edilemez (12).

Ülkemizde «Kapitalist olmayan yol»u savunan, şu anda küçük burjuvazinin azami programını çizmekte olan D. Avcıoğlu fraksiyonunu görmekteyiz. Avcıoğlu'na göre Türkiye proletaryasının emperyalizme karşı mücadelede öncü, rolü oynamasına objektif olarak imkan yoktur. Bu nedenle, II. milli kurtuluş savaşımızda öncülük, «Demokrat

devrimcilere» başka bir deyişle asker-sivil zümreye aittir. **«Ülkemizin bugünkü gelişme aşamasında** milliyetçi devrimciler bir kez daha **ön planda** rol almaya aday gözükmektedir, der Avcıoğlu (13).

Avcıoğlu'nun görüşü; **«Bugün milliyetçi devrimciler ön planda rol oynamaya aday gözükmektedirler.»** Çünkü, **«Ülkenin bugünkü gelişme aşaması bunu gerektirmektedir.»**

«Sağ sapmanın» Avcıoğlu'nun yorumuna ilişkin, görüşü: **«Hiç olmazsa bir süre için** yanlış **değildir».** (Şahin Alpay, Türkiye'nin Düzeni Üzerine sy. 464 Aydınlık sayı 12) Çünkü, «Bugün proletaryanın ön planda rol oynaması için objektif şartları olgunlaşmamıştır.»

Görüldüğü gibi, «Asker-sivil aydın zümrenin» öncülüğü meselesinde Avcıoğlu ile «sağ sapma» hemfikir. Gerekçeler de aynıdır; «Ülkenin iktisadi gelişme seviyesi proletaryanın değil de, asker-sivil aydın zümrenin öncülüğüne uygundur».

Avcıoğlu'nun «Kapitalist olmayan yol»unu eleştiren sağ sapma, değişik bir tarzda tıpatıp aynı şeyleri söylemektedir.

Açıktır ki, birinci tezin yani kapitalist olmayan yol tezinin, ikinci nüansı ile, «Sağ» görüş arasında hiçbir fark yoktur, Avcıoğlu'nun görüşü ile arasındaki fark da, birinci tezin iki nüansı arasındaki fark kadardır. Bir nüans ayrılığı da metoda ilişkindir; Avcıoğlu Marksist olmadığını açıkça söylemesine ve de Marksist terminolojiyi çok kullanmamaya dikkat etmesine karşılık, sağ görüş, Marksizme sahip çıkarak Marksist terminolojiyi bol bol kullanmaktadır. Yazımızın başında bahsettiğimiz küçük burjuva devrimciliğinin saflarımızdaki yankısı işte budur.

Kısaca özetlersek, sağ görüşe göre, «asker-sivil aydın zümrenin» öncülüğünde uygulanacak genel demokratik program, ülkede belli bir sanayileşmeyi sağlayacak, toprak ve tarım reformları yapılacak, böylece işçi sınıfının öncülüğü için objektif şartlar yaratılmış olacaktır ve proleter devrimcilerinin bugünkü görevleri bu küçük burjuva iktidarı için çalışmakdır.» Bugün için bu görüşün Türkiye işçi sınıfına atfettiği rol ikincildir; Türkiye işçi sınıfının siyaset sahnesindeki rolü objektif şartlara sahip olmadığından ikincil bir roldür. Oysa milli demokratik devrim teorisinde, işçi sınıfının rolü, **artçı** değil, **öncü** bir roldür. Milli demokratik devrim mücadelesi sosyalizme geçişin hazırlığı olduğu gibi, bir bakıma da işçi sınıfının iktidar mücadelesidir. Herhangi bir devrim öncesinde öncü rolü oynamaya aday olan sınıfın, bu rolü oynayabilecek belli bir potansiyeli olması gerekir. «Öncülüğü için işçi sınıfının objektif şartları oluşmamıştır» demek, «işçi sınıfımn bu öncülüğe sahip olmasına maddeten imkan yoktur» anlamına gelir ki, bu da tekelci kapitalist dönemde, işçi sınıfına tekel öncesi burjuva devrimlerindeki gibi ikincil bir rol tanımak demektir. Açıktır ki, böyle bir düşünce de, milli demokratik devrim düşüncesinin dışında sağcı bir düşüncedir (14).

HORTLAYAN II. ENTERNASYONAL OPORTÜNİZMİ VE TEKELCİ DÖNEMİN MARKSİZMİ

Meseleyi daha da açmak, daha da somutlaştırmak için II. Enternasyonalin «Objektivist» düşüncesine, **«takipçilik»** ideolojisine ve de tekelci dö-

nem Marksizmine kısaca da olsa mutlaka değinmek gerekir.

II. Enternasyonalin düşüncesi, Marx, Engels ile Lenin arasındaki uzun sayılabilecek bir dönemin en etkin ideolojisidir. II. Enternasyonal düşüncesine «Objektivizm» veya «takipçilik» ideolojisi de diyebiliriz. Marksizmi öz bakımından ekonomik bir teori, sosyolojik ve tarihi bir veri olarak kabul eder. «Objektivizm», Marksizmin devrimci ruhu olan diyalektiği bir tarafa bırakan bir düşüncedir. Bu düşünce, Marksizmi bu bilimlerin -tarih, sosyoloji ve ekonomi- bir yerde dar sayılabilecek çerçevesi içine hapseder. Sınai gelişme ile proletaryanın eylem yeteneği arasındaki sıkı bağlantıyı, mekanik bir biçimde ele alır. Takipçilik ideolojisinde, Marksizmin devrimci ruhu evrimciliğe dönüşmüş ve Marksist felsefenin devrimci kişiliği, mekanik düşüncenin karanlığında görünmez olmuştur. (Tabii bütün bunlar, sözüm ona, diyalektik metotla, Marksizm bilimi adına yapılmıştır).

II. Enternasyonalin mekanik düşüncesinin en belirgin örneğini, **Kautsky'nin meşhur «üretici güçler teorisinde»** görmekteyiz. Bu teori, sadece çelişkinin özgül karakterine dikkat eder. Çelişkinin evrensel karakteri ve bunun özgülde yansıması, bu teorinin hesaba katmadığı bir sorundur. Ve proletarya devrimi için objektif şartların olgunlaşması sorununda, bu teori sadece tek tek ülkelerin iktisadi gelişme seviyelerini tahlil ederek, tekelci kapitalizmini dünya ölçüsünde had safhaya ulaşan evrensel çelişkilerini ve bunların ülkelerin iç çelişkilerinde yansımalarını hasaba katmayarak, II. Enternasyonal'in bütün partilerini «Oportünizmin» mezarına gömmüştür. II. Enternasyonalin Çarlık

Rusya'sındaki uzantısı Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisinin **«Menşevik Hizbi»**dir. Bu hizip, bu teoriye sıkı sarılarak «Rus proletaryasının objektif şartları olgunlaşmamıştır», «bu nedenle Rus proletaryasının, Çarlık Rusya'sının politik konjonktüründe öncü bir rol oynamasına maddeten imkan yoktur», «Rusya'da proleter bir ihtilalci olanak yoktur» mihveri etrafında, Lenin'i kitlelerden kopuk, «komplocu bir Blanquist», «küçük burjuva **maceraperesti**» diye suçlayarak, Marksizm adına, Leninist çizgiyi en sert biçimde eleştirmiştir.

Oysa Lenin'e göre, üretici güçler ile üretim ilişkileri arasındaki dünya ölçüsünde varılan çelişme had safhaya ulaşmıştır, kapitalizm artık çöküş dönemine girmiştir. «Tarih bize bu an için bir görev vermektedir, görevlerin en devrimcisi... Avrupa gericiliğinin ve aynı zamanda Asya gericiliğinin en kudretli kalesinin yıkılması, Rus proletaryasını enternasyonal devrimci proletaryanın öncüsü haline getirmektir» diyen Lenin, kapitalizmin en uç noktaya ulaşmış olan çelişmelerinin sosyalist dönüşümü kaçınılmaz bir hale getirdiğini ve Çarlık Rusya'sının dünya kapitalizminin bütün çelişkilerini bağrında taşıdığını, bu nedenle dünya kapitalist sisteminin en zayıf halkası olan Çarlık Rusya'sında bir proletarya ihtilalinin mümkün olduğunu görmekte ve örgütlenme v.s. gibi bütün hazırlıkları buna göre yapmaktadır, bu yıllarda.

Emperyalist dönemle birlikte, tarihin lokomotifinin burjuvazi değil, proletarya olduğu esprisi, Leninist kesintisiz devrim düşüncesinin özüdür.

Emperyalizm henüz köylülükten kurtulamamış, zayıf ve genç işçi sınıflarını, ülkelerinin en devrimci sınıfları haline getirmiştir. Lenin, «ar-

tık proletarya devrimlerinin mihrakı doğu olmuştur» derken, bu kesintisiz devrim anlayışı içinde proletarya devrimine geçişi kastediyordu. Sömürge ve yarı sömürge olan bu ülkelerde proletarya devrimi, tek aşamada değil, iki aşamada, bu sürekli devrim esprisi içinde oluşmaktadır. Ve bu ülkelerde burjuva devrimi ile proletarya devrimi, «bir tek zincirin iki halkası», «bir tek tablo» durumundadır.

Şimdi gelelim sorunun en alıcı noktasına: Yarı sömürge, sömürge ülkelerin proletaryalarının, Marksist-Leninist sürekli devrimi omuzlayabilecek objektif şartları var mıdır? Diğer bir deyişle, «Milli demokratik devrimde proletaryanın öncü bir rol oynaması için ülkenin iktisadi gelişme seviyesi müsaittir veya değildir ama bu objektif şartlar tam olarak olgunlaşmamıştır» soru ve önerileri tekelci dönemin Marksizmi için hiçbir anlam ifade etmemektedir. Bu tip tartışmalar, tekelci dönemde, Stalin'in deyişiyle, artık geride kalmıştır.

Stalin, meseleleri son derece açık bir şekilde koymaktadır: «Eskiden proletarya devrimine hazırlık devresinin şartlarının tahlili, genellikle ayrı olarak ele alınan, **şu veya bu ülkenin ekonomik durumu bakımından** yapılıyordu. Şimdi artık meselenin bu tarzda tetkiki yetersizdir. Şimdi meseleyi, **bütün ülkelerin veya ülkelerin çoğunluğunun ekonomik durumu açısından, dünya ekonomik durumu bakımından tetkik etmek gerekir**, çünkü ülkeler ve milli ekonomiler kendi kendilerine yeter birim olmaktan çıkmışlar, dünya ekonomisi denilen bir zincirin halkaları haline gelmişlerdir... Eskiden ayrı ayrı ülkelerde veya daha doğrusu gelişmiş şu veya bu ülkede, proletarya devrimi için ob-

jektif şartların varlığından veya yokluğundan söz etmek adetti. Şimdi artık bu görüş yetersizdir. **Şimdi devrim için objektif şartların dünya ekonomik sisteminin tamamında bir bütün olarak mevcut olup olmadığından söz etmek gerekir** (15). (Leninizmin İlkeleri, sy. 30 - 31).

Ve Stalin, emperyalist dönemde, tek tek ülkelerde proletaryanın devrim için objektif şartlara sahip olup olmadığının tetkikini, II. Enternasyonal düşüncesinin bir ifadesi olarak görmektedir.

«Bu sebeple ayrı ayrı olarak ele alınan şu veya bu ülkenin proletaryasının genel nüfusa nisbeti hakkında istatistik hesaplarına, emperyalizmin ne olduğunu anlamamış olan ve vebadan korkar gibi devrimden korkan II. Enternasyonal yorumcuların verdikleri özel anlam tamamen büyütülmüştür.» (J. Stalin, Leninizm'in İlkeleri. sy. 33).

Ve emperyalist zincirinin yakın gelecekte nereden kırılacağı sorusuna Stalin'in cevabı şudur: «Yine zincirin en zayıf bulunduğu noktada. Zincirin, örneğin Hindistan'da kırılması imkansız değildir. Niçin? Çünkü Hindistan'da genç ve ateşli bir proletarya vardır. Ve **bu proletarya milli kurtuluş hareketleri gibi itiraz kabul etmeyen bir müttefike sahiptir.** Çünkü bu ülkelerde devrime karşı duran düşman, manevi her itibardan mahrum ve Hindistan'ın bütün ezilen ve sömürülen kitlelerinin nefretini haketmiş olan, herkesin tanıdığı yabancı emperyalizmdir» (16).

Gelelim saflarımızdaki sağ eğilime: Manifesto'daki modern sanayi proletaryası için gerekli öğeleri sıralayarak, «Türkiye proletaryası bu şartlara sahip değildir. Bu nedenle Türkiye proletaryasının, milli demokratik devrim mücadelesinde

«öncülüğü» için Türkiye'nin ulaşmış olduğu iktisadi gelişme seviyesi yetersizdir. Bu dönemde, ön planda rolü, asker-sivil aydın zümre oynayacaktır, zaten bugün yurt çapındaki esas mücadele işbirlikçilerle bu zümre arasında olmaktadır, mihveri etrafında, Kautsky'nin üretici güçler teorisine sıkı sıkı sarılan bu görüşün temelinde, görüldüğü gibi, II. Enternasyonalin **«takipçilik ideolojisi»** yatmaktadır. Bu, öncü, devrimci bir düşünce değil, **kuyrukçu, artçı** ve **evrimci** bir düşüncedir. Böyle bir görüşe milli demokratik devrim etiketi takmakla da «proleter sosyalist» olunamaz!...

«KÖYLÜ DEVRİMİ OLARAK» MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM SAVAŞI

Bütün açıklığı ile «sağ» niteliği ortaya çıkan bu düşünceyi şimdi de bir başka açıdan ele alalım:

Objektif şartların oluşması için «İşçi sınıfının köylülükle bağları tam olarak kopmalıdır» düşüncesi yanlıştır ve milli demokratik devrimin **«köylü savaşı», «köylü devrimi»** niteliğine ters düşen bir sağ görüştür.

Bir kere, sömürge ve yarı sömürge ülkelerde, işçi sınıfı kısa bir geçmişe sahiptir ve büyük çoğunluğunun köylülükle bağları tazedir. Bu kötü bir şey değil, bilakis, milli demokratik devrim için elzem olan işçi-köylü ittifakını kolaylaştıran bir avantaj olabilir.

İkinci olarak, milli demokratik devrim mücadelesi, işçi sınıfının öncülüğünde yapılan bir köylü devrimidir.

«Köylü sınıfı milli hareketin esas ordusunu teşkil eder. Bu ordu olmadan güçlü bir milli hareket olamaz ...Milliyet meselesi aslında bir köylü meselesidir. (J. Stalin'in, III. Enternasyonalin İcra Komitesinin Yugoslavya Komisyonunda 30 Mart 1925 tarihinde söylediği, Yugoslavya'da milliyet meselesine dair nutku) sözlerine atıfta bulunarak «Bu demektir ki, Çin inkılâbı aslında köylülerin inkılabıdır... Japonya'ya karşı savaşta bir köylü savaşıdır... Yeni demokrasi siyaseti aslında köylüleri takviye siyaseti demektir» diyor, Mao Zedung (17).

Lin Piao da, «Yaşasın Halk Savaşının Zaferi» broşüründe milli demokratik devrimin köylü savaşı niteliğini açıkça belirtmektedir. «Ta birinci **devrimci iç savaş** döneminde Mao Zedung arkadaş **köylü sorununun** Çin devriminde önemli bir yer tuttuğunu, emperyalizme ve feodalizme karşı gerçekleştirilecek burjuva demokratik devrimin aslında bir **köylü devrimi** olduğunu belirtmiş ve Çin proletaryasımn burjuva demokratik devrimindeki temel görevinin köylü mücadelesine önderlik etmek olduğunu işaret etmişti. (...) Köylüler, emperyalistlere ve onların uşaklarına karşı demokratik devrimin **ana** gücünü temsil ederler (18).

Çin'de Mao'nun deyişiyle, «Proletarya saflarında burjuva reformizminin yankısı olan, **Çen Tu - hsieu** ve şürekası, bu gerçeği anlamayarak, Leninist kesintisiz devrimin dışında, burjuvaziye öncülük tanıyan bir burjuva demokratik devrim öngörmüşlerdir.

Görüldüğü gibi «işçi sınıfının objektif şartlarının olgunlaşması için köylülükle bağları tam olarak kopmalıdır» önerisi, milli demokratik devrim teorisinden habersiz olmanın ta kendisidir.

İşçi sınıfının öncülüğü için «köylülükle bağlarının tam olarak kopmasını» beklemek, kuyrukçuluk politikasının savunucusu Çen Tu-hsieu'nun yanında, aynı bataklıkta kulaç atmaktan başka bir şey değildir.

SAĞ SAPMA VE DEVRİMCİ PRATİK

Son olarak bu görüşü bir de «devrimci pratiğin» canlı pınarına sokalım.

«Türkiye proletaryası, milli demokratik devrimde öncülük için objektif şartlara sahip değildir» veya -aynı anlama gelen- «Türkiye'nin bugünkü ekonomik gelişme seviyesi, işçi sınıfının milli demokratik devrim için öncülüğünü imkansız kılmaktadır», «proletaryanın bu objektif şartlara sahip olabilmesi için... köylülükle, özel mülkiyetle bütün bağları tam olarak kopmalıdır» sözleri, dünya proletarya hareketinin devrimci pratiklerini inkar etmek demektir.

Bilindiği gibi Çin'de milli demokratik devrim, proletaryanın hegemonyası ile zafere ulaşmıştır. Ve proletaryanın ideolojik, örgütsel ve politik öncülüğü ile sosyalizme geçilmiştir.

Kuomintang'ın devrimci bir çizgi izlediği (Mao Zedung, Li Ta Çoa, Lin Po Çu, ve Çuyu-Pay'ın merkez komitesine seçildikleri), «Rusya ile ittifak», «Sosyalistlerle işbirliği», «köylülere işçilere yardım» ilkelerinin kabul edildiği, Çin komünist partisinin milli demokratik devrim mücadelesinde son derece etkin olduğu 1924-27 devrimini sevk ve idare ettiği bir dönemde, 1926 Martında, Mao Zedung, Çin işçi sınıfı hakkında şunları söylemektedir: «Çin'de modern proletarya aşağı yukarı iki

milyon civarındadır. Çin, ekonomi bakımından geri olduğu için modern proletarya sayısı fazla değildir... Çin'de şimdilik pek az modern kapitalist tarım vardır. Tarım proletaryası denilen, yıllık, aylık ya da günlük olarak tutulan tarım ırgatlarından ibarettir» (19). Çin Komünist Partisi'nin öncülüğünde Japonya'ya karşı güçlü bir milli birleşik cephenin kurulduğu, Çin Komünist Partisinin komutlarına yığınların kulak verdiği, kurtarılmış bölgelerde milli demokratik hükümet birimlerinin kurulduğu bir evrede, Mao Zedung, Çin proletaryasının niteliğini şöyle belirtmektedir: «Çin proletaryası, geniş ölçüde, iflas etmiş köylülerden meydana gelmiş olduğundan, köylülükle tabii bağları vardır. Bu da proletarya ile köylülüğün ittifakını kolaylaştırır. Binaenaleyh, köylülüğe kıyasla küçük hacmi, kapitalist ülkelerin proletaryasına kıyasla genç yaşı ve burjuvaziye kıyasla düşük kültür seviyesi gibi bazı kaçınılmaz zaaflarına rağmen, Çin proletaryası, Çin inkılabının temeli olabilmiştir» (20).

Görüldüğü gibi, milli demokratik devrimin en üst aşamalarında, milli birleşik cephenin öncülüğünü yaparken bile, Çin proletaryası, bu sağ görüşün önerdiği biçimde değildir.

Fidel Castro'nun ikinci «Havana Bildirisi»nde söylediği şu sözler de soruna son derece açıklık getirmektedir: «Eğer Amerika kıtasının geri kalmış ülkelerinde işçi sınıfının sayıca nisbeten az olduğu doğru ise, içinde yaşadığı insanlık dışı şartlar belli olduğuna göre, devrimci işçi ve aydınlar tarafından yönetilip ulusal kurtuluş mücadelesinde kesin bir rol oynayan sosyal bir sınıf var demektir. Ülkemizde egemen olan noktalar, sanayinin ge-

ri kalmışlığı ve tarımın feodal karakteridir» (21).

İki milyon civarında imalat sanayiinde çalışan, dört milyona yakın proletaryanın bulunduğu ve nüfusun % 70'i köylülerden oluşan, tarımda, feodal ilişkilerin yanında kapitalist ilişkilerin uç verdiği bir ülkede (Türkiye'de), proletaryanın milli demokratik devrimde öncülüğü için objektif şartları yoktur; ve bu şartlara sahip olabilmesi için «köylülükle, özel mülkiyetle bağları tam olarak kopmalıdır» diyen görüşün devrimci olmadığını, devrimci pratiğin canlı pınarı açıkça göstermektedir. Devrimci pratik, «proletaryanın milli demokratik devrime öncülüğü» için gerekli olan objektif şartları, önerilen bu biçimi ile onaylamamaktadır.

Devrimci pratiğin doğrulamadığı her teori boş ve kof bir doğma, bir spekülasyondur. «... Her teori zorunlu olarak, pratiğe dönmelidir ve bu iki sebepten böyle olmalıdır; birincisi, teori kesin olarak pratik tarafından yaratılmıştır, dünyayı seyreden heveskârca, boş bir merak için değil, dünyayı değiştirmeye yardım etmek için kurulup hazırlanmıştır; ikincisi, madem ki gerçek, kesintisiz hareket ve değişikliktir, kendi kendine yeterli olmaya bakan her teori kısırlaşır, artık ölü bir doğmadan başka bir şey değildir; ısrarla, durmadan pratiğe dönmezse bilgi süreci duraklar...» (22)

Görüldüğü gibi «objektif şartlar» meselesini dört ayrı bölümde, değişik açılardan ele alarak inceledik.

Meseleyi bu sağ görüşün koyduğu biçimde koymak, teoride, Marksist önermeleri kof doğmalar haline getirmek ve Marksizmin diyalektiğinden hiç bir şey anlamamak demektir; pratikte ise, proleter devrimci hareketi küçük burjuva devrimcilerine

teslim etmektir. Böyle bir tahlil, Türkiye işçi sınıfını gücünden daha aşağı seviyede, dolayısiyle antiemperyalist safları olduğundan daha az kuvvetli, Amerikan emperyalizmi + işbirlikçi burjuvazi + feodal mütegallibe cephesini de olduğundan daha «az zayıf» değerlendirmek demektir. **Düşman kuvvetlerini, olduğundan daha kuvvetli, devrimci kuvvetleri ise, olduğundan daha zayıf değerlendirmek, «sağ oportünizmin», «PASİFİZM»in değişmez karakteridir.**

Aslında bütün bunların temelinde, kendine ve işçi sınıfına güvenemiyen **pasifist** bir küçük burjuva düşüncesi yatmaktadır. Bir ülkede halk savaşı vermek, devrim yapmak, herşeyden önce, kendine ve özgücüne güvenmekle mümkün olur. Ancak kendi özgücümüze güvenerek bu ölüm kalım mücadelesinin altından alnımızın akıyla çıkabiliriz. (Elbette bu, ittifaklardan yararlanmamak demek değildir. Mücadelemizin bütün aşamalarına «mümkün olan en geniş cepheyi kurmak politikası» hakim olmalıdır.) **Zafere giden yolda, küçük burjuvazinin devrimci iktidarı zorunlu bir durak olsa bile, proleter devrimcilerinin görevi, işçi sınıfını, ihtimaller üzerine kurulmuş bir politikaya dayanarak, küçük burjuvazinin peşine takmak değil, tam tersine, onu bilinçlendirerek, örgütleyerek bütün halkın öncüsü durumuna getirmektir. «Sen kendini hele bir işine ver, gerisi gelir.»** (23).

PROLETARYANIN ÖNCÜLÜĞÜ MESELESİ

«Türkiye proletaryasının milli demokratik devrimde öncülüğü için objektif şartlar vardır» sözünde kastedilen şu andaki fiili bir öncülüğü değildir. «Ülkemizde proletaryanın milli demokra-

tik devrimde öncülüğü için objektif şartlar mevcuttur» demek, «Türkiye'nin erişmiş olduğu iktisadi gelişme seviyesi, milli demokratik devrim stratejisine uygundur; objektif gücü bakımından Türkiye proletaryası bu mücadeleyi omuzlayabilecek bir potansiyele sahiptir» demektir.

Türkiye proletaryasının **pratikte öncülüğü** (fiili öncülüğü) için proletaryanın subjektif şartlarının (bilinçlenme ve örgütlenme düzeyinin yüksek olması) olgunlaşmış olması gerekir; yani, bilimsel sosyalizmin silahı ile teçhizatlanmış öncü bir proletarya müfrezesinin var olması, proleter yığınlarının oldukça büyük bir kısmının kendi partisinin komutlarına kulak vermesi ve işçi köylü ittifakının sağlanmış ve bu ittifak üzerinde bütün antiemperyalist sınıf ve zümreleri kapsayan bir **Milli Cephenin** kurulmuş olması veyahut bu yolda epeyce mesafe katedilmiş olması gerekir. Elbette, bu şartlar yokken, hele de şehir ve köy proletaryasının ve emekçilerinin hâlâ önemli bir kısmının baş düşmanları olan emperyalizmin Türkiye'deki uzantısı A.P. iktidarının ya da statükocu muhalefetin peşinden gittiği, şehir ve köy proletaryasının geniş çevrelerinin öz devrimi sosyalist devrimden habersiz olması bir yana, ülkesinin işgal altında olduğunun bile farkında olmadığı bir evrede, proletaryanın fiili öncülüğünden bahsetmek, oportünizmin daniskasıdır. Böyle bir tutum, proleter devrimci harekete ihanet ve emperyalizme hizmetten başka bir şey değildir.

OBJEKTİF - SÜBJEKTİF İLİŞKİSİ

Sorunu, öz ve açık bir şekilde ortaya koyabilmek için objektif ve sübjektif şartlar üzerinde biraz durmak gerekiyor. Objektif ve sübjektif şartları, aralarındaki ilişkiyi ortaya koymadan, birbirlerinden bıçak gibi ayırmak metafizik bir tutumdur. Objektif ve sübjektif şartlar birbirlerine kopmaz bağlarla bağlıdırlar; objektif ve sübjektif şartlar karşılıklı etki durumunda bulunurlar ve her an onların karşılıklı nisbi önemlerini en yakından değerlendirmek gerekir.

Sübjektif şartlar, objektif şartların üzerinde yükselir, diğer bir deyişle, her ülkenin ekonomik bünyesi, maddi varlığı, proletaryasının örgütlenme ve bilinçlenme düzeyini -geniş sınırlar içinde- tayin eder. Objektif şartlar nihai olarak, bir ülkenin proletaryasının o süreç içindeki, tabir yerinde ise, alın yazısını çizer. Proletaryası yok denecek kadar cılız, sömürge bir ülkede nasıl ki güçlü bir proleter devrimci akımdan söz edilemezse; proletaryası gelişmiş olan bir sanayi ülkesinde de gücü az da olsa, Marksist bir akımın var olmamasından bahsedilemez. Madde ilk veridir. Bilinç ikinci veridir ve türevdir. Sanayii belli bir seviyede olan Türkiye gibi yarı sömürge ve yarı feodal bir ülkede, bugünün devrimci şiarı nasıl «Tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye» şiarı ise, sekter ve gerici şiar da «Sosyalist Türkiye» şiarıdır. Şöyle bir öneri ileri sürülebilir; «madem ki Türkiye'de proletaryanın objektif şartları tam olarak mevcuttur, o zaman proletaryanm «kendi kendine bir sınıf» değil de «kendisi için bir sınıf» durumunda olması gerekir.» Bu, diyalektiği anlamamak, üre-

tici güçler ile üretim ilişkileri arasındaki ilişkiyi mekanik olarak ele almaktır. Bu, Marksist materyalizmin birinci çizgisi olan «biçim, muhtevadan sonra gelir»den bihaber olmak demektir. (Burada bilincin ve bilginin gecikmesi söz konusudur.) Tarihte bu tip düşünceyi Objektivistlerde II. Enternasyonalin oportünist yöneticilerinde görmekteyiz; ekonomik seviyedeki gelişme, üretim güçlerinin gelişme düzeyi, politik ve sosyal dönüşümleri kendiliğinden, otomatik olarak sağlar şeklinde özetlenebilecek bu düşünce, bu «Marksist»leri pasif bir kaderciliğin rehaveti içerisinde yıllar boyu uyutmuştur. Sübjektif şartlar, elbette ki objektif şartların pasif bir yansısı değildir, tam tersine aktif bir yansısıdır. Pasif yansısı biçiminde düşünmek mekanik materyalizme özgüdür (Ekonomist bir düşüncedir). Emperyalist dönemde dört milyona yakın proletaryanın bulunduğu Türkiye'de «proletaryanın milli demokratik devrimde öncülüğü için objektif şartlar olgunlaşmamıştır» diyen ve olgunlaşması için «köylülükle bağları tam olarak kopmalıdır» şartını ileri süren görüş, daha önce açıkladığımız gibi ekonomist bir görüştür, ekonomizmin, emperyalizmin III. bunalım devresinde derinleştirilmesidir. Aynı şekilde Türkiye gibi bir ülke için «proletaryamn objektif şartları olgunlaşmış olsaydı, proletaryanın öz örgütü var olurdu» görüşü de yine aynı düşüncenin mahsulüdür.

Objektif şartlar, sınırlı da olsa, sübjektif şartlarda mutlaka yansır. Tersini düşünmek metafizik bir düşüncedir. Bugün Türkiye proletaryasının olgunlaşmış olan objektif şartları, sübjektif şartlarında yansımaktadır. Batman'da, Singer'de, De-

mirdökümün de, Ereğli'deki işçi hareketleri, işçi aristokratlarının bütün uyutma ve engelleme çabalarına rağmen, Amerikalı patronlara karşı «Bağımsız Türkiye», «Kahrolsun Amerika» şiarlarıyla fabrikalarını işgal eden Singer işçilerinin hareketleri, sarı sendika «Metal-İş»in bütün engelleme çabalarına rağmen «Kahrolsun Amerika» diyerek ve işbirlikçi Vehbi Koç'a karşı fabrikayı işgal ederek, işgali kırmaya çalışan işbirlikçi iktidarın toplum polisini ters geri püskürten demir döküm işçilerinin hareketleri...

Bütün bu hareketler, bir bakıma, mesleki hak ve istemlerin ötesinde mevcut rejime, Amerikan emperyalizmine karşı tavır alışlar değil midir? Yani bütün bu hareketler ekonomik mücadeleyi de aşıp siyasi bir mücadeleye dönüşme **belirtileri** değil midir? (Siyasi hale dönüşmeye **yönelmesi** demek, sosyalist mücadele olması demek değildir. Sosyalist mücadele olması için mücadelenin tek tek patronlara karşı mücadele olmaktan çıkması gerekir.) Aylardan beri süregelen işçi sınıfı hareketi, işçi sınıfının **sınırlı da olsa**, «Kendi kendine sınıf»dan, «Kendisi için sınıf» durumuna geçmekte olduğunun belirtileridir. Bütün bu hareketler işçi sınıfının potansiyel öncülüğünün fiili bir öncülüğe dönüşebileceğinin ilk işaretleridir. Milli kurtuluş savaşımızın bu aşamasında, proleter devrimcilerinin yönettiği gençlik hareketleri ve yoksul köylülerin toprak işgalleri bir tarafa bırakılırsa, hangi sınıf ve zümre işçi sınıfımız gibi açık olarak emperyalizme ve müttefiklerine karşı kesin tavır alıyor ve bu yolda eylem ortaya koyuyor? Bütün bu hareketler işçi sınıfımızın objektif koşullarının varlığının ve yansımasının belirtileridir. İşçi sınıfının bu ha-

reketleri üzerinde o mahallerdeki işçi sosyalistlerin elbette rolleri küçümsenemez. Ama, Ankara ve İstanbul'da yayın organları etrafında kümelenmiş bizler, bu hareketin peşine takılmak durumunda kalmaktayız. Şüphesiz, proleter devrimci hareketimiz henüz işçi hareketlerini koordine edici ve işçi sınıfını bütün halkın milli demokratik devrim mücadelesinin lokomotifi durumuna getirecek seviyeye erişmemiştir. Proleter devrimci kadroların dağınık, çeşitli kümelenmeler içinde ve nihai olarak etkisiz olmasında çeşitli etkenler rol oynamaktadır -bu ayrı bir yazı konusu olacak kadar önemlidir-. Konumuz bu olmadığı için bu etkenlere çok kısa birkaç örnek vermekle yetineceğiz: Proleter devrimci bir partinin olmaması, küçük burjuva devrimci fraksiyonunun -tali- görevini mükemmel yapması dolayısıyla kısa zaman dilimi için de olsa etkinliğini saflarımızda sürdürebilen sağ sapma ve «kötü teori yapılabildiği gibi kötü pratiğin de yapılabileceği...»

«Türkiye işçi sınıfı hegemonyasının objektif şartları olgunlaşmamıştır» diyen **sağcı görüşün** Türkiye'deki konjonktürü değerlendirişi oldukça ilginçtir: «Somut şartların somut tahlilinden hareket eder ve idealizme sapmazsak, daha bir süre Türkiye'deki devrimci harekette asker-sivil aydın zümrenin önemli bir rol oynayacağını görürüz. Bugün de yurt çapında esas mücadele işbirlikçilerle bu kuvvet arasında cereyan etmektedir. Proleter devrimcileri ancak yeni yeni, o da esas olarak gençlik hareketlerine dayanarak mücadelede yer almaktadır.» (24)

Sınıfsal durumu gereği, küçük burjuvazi emperyalizmin karşısındadır. Kaldı ki, Türkiye'deki

asker-sivil aydın zümre bu sınıfın en bilinçli ve uyanık kesimidir. Ve dünyanın ilk milli kurtuluş savaşının yöneticisi olmuş, «laiklik ve milli kurtuluşçuluk» diye tanımlayabileceğimiz Kemalist düşünce ve eylemin mirasçısıdır. % 60'ı okuma yazma bilmeyen, feodalizmin baskısı altındaki küçük burjuvalar ülkesinde, elbette, «daha bir süre devrimci harekette asker-sivil aydın zümre önemli bir rol oynayacaktır. Ama, «yurt çapında» esas mücadele, işbirlikçilerle Kemalistler arasında cereyan etmekte demek değildir bu. Gerçekten Kemalistlerin bu günkü devrimci mücadeledeki yerleri azımsanamıyacak kadar önemlidir. Fakat emperyalizme ve müttefiklerine karşı mücadelenin tek devrimci alternatifi değillerdir. Bugün emperyalizme karşı ilk boy hedefi Kemalistler değil, proleter devrimcileridir (25). «Türkiye'de esas mücadele, işbirlikçilerle Kemalistler arasında oluyor» sözü, «Türkiye proletaryasının objektif şartları yoktur» sözünün doğal bir sonucu ve devrimci sosyalist teoriden sapmanın pratiğe yansımasının açık bir belirtisidir. Evet, bu gün proletarya öz örgütüne sahip değildir ama, Kemalistler de öz örgütlerine sahip değillerdir. «Proleter devrimciler ancak yeni yeni, o da esas olarak gençlik hareketine dayanarak mücadelede yer almaktadırlar.» (Şahin Alpay, «Türkiye'nin Düzeni Üzerine» Aydınlık sayı 12. sayfa 466.) sözü iki nedenden dolayı yanlıştır. Bir kere böyle bir değerlendirme, Türkiye Proleter hareketinin geçmişini küçümseme anlamı taşır. Bunu söyleyen arkadaş, tarihi bir ad taşıyan AYDINLIK dergisinin, yarım yüzyıl önce proleter devrimci hareketin organının adını taşıyan bu derginin yazarı olduğunu unutmaktadır. Türkiye'deki sosyalist ha-

reketin yarım asırdan fazla bir geçmişi, bir tarihi vardır (26). Bu denli köklü bir geçmişe sahip olan Türkiye proleter hareketi için, «Türkiye'nin siyasi platformunda yeni yeni, o da gençlik hareketlerine dayanarak yer alıyor» demek, en yumuşak deyişle, doğru bir değerlendirme değildir. Bugüne kadarki proleter devrimci mücadelenin hiç mi sosyalist birikimi olmadı? Yarı feodal bir ülkede, sosyalist olmadığı halde sosyalist bir kimlik ile Türkiye halkının karşısına çıkan TİP'in, Filipin demokrasiciliği şartlarına ve oportünist yönetime rağmen, derme çatma bir örgütlenme ve kısa bir seçim çalışması ile «300 bine yakın» oy almasının başlıca nedeni, 1919'dan bugüne kadar gelen Türkiye proleter devrimci hareketinin oluşturduğu birikimdir. Diğer bütün etkenler bu ana etkenin yanında önemsiz ve talidir (27).

İkinci olarak, haldeki proleter devrimci saflardaki örgütsüzlük ve dağınıklık bizleri yanıltmasın; gerçekte, hareketimiz büyük bir atılım yapmanın eşiğindedir. Toplumun çeşitli kesimlerinde ve Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde proleter devrimci hareket bir çığ gibi büyümekte, gelişmektedir. Hareketimiz Türkiye'nin en ücra köşelerine kadar uzanmaktadır. Hemen hemen her bölgede bir proleter devrimci grup veya kişi vardır. **İçinde bulunduğumuz aşama demir gibi bir disipline sahip bir proletarya örgütünün içinde bu hareketi merkezleştirmektir.** Toplumların, sosyal olayların gelişimi düz bir çizgi izlemez, trentler çizerek akar. Bugün bir «trent» atlamasının içindeyiz. Çok kısa bir zaman dilimi sonra bu süreci geçmiş olacağız. Bir çığ gibi büyümemize siyasi irtica engel olamaz. Hayatın

gerçekleri, safsatalarına karşı her zaman muzaffer olmuştur, olacaktır da.

Yazımızın bu bölümünü bitirmeden önce, öteki sağ oportünizmin, yani «emperyalizme teslimiyeti oluşturan» Emek fraksiyonunun proletaryanın objektif şartlarını değerlendirmesi üzerinde biraz duralım. Emek'e göre «Türkiye'de objektif şartlar sosyalist devrim için uygundur. Tarımda kapitalist üretim ilişkileri hakimdir. Feodal kalıntılar % 5 gibi önemsiz bir teferruattır. Üst yapıda gözüken feodal ideolojiler ise bir önceki üretim tarzının tortularıdır. Ve haldeki «az gelişmiş kapitalist» ilişkiler tarafından massedilmiştir.»

Bir an için feodal kalıntıları % 5 gibi önemsiz bir teferruat olarak kabul edelim; Marksist materyalizme göre bir düşünce, bir ideoloji varlığını meydana getiren maddi şartlar kaybolduğu halde, bir zaman için varlığını sürdürür. Ama, bir önceki üretim düzeninin ürünü olan ideoloji, objektif çelişkiler geliştiği ölçüde gerilemek zorundadır, artık geçmişe dönüş imkansızlaşır. Yeni gelişmekte olan üretim güçlerine uygun düşünce, ideoloji, eskinin yerini alır. Ülkemize bir bakalım; Atatürk döneminde sinmiş, pusmuş olan feodal ideolojiler, 1950 Demokrat Parti hareketi ile birlikte birdenbire bir çığ gibi büyümüş ve gürbüzleşmiştir. Bugün «nurculuk hareketi» o denli etkilidir ki, ülkedeki «politik iktidarın» oluşumuna, eli altındaki birkaç milyonluk oyu istediği yöne kanalize ederek «ağırlığını» koyabilmekte, hatta zaman zaman müttefiki işbirlikçi burjuvaziyi bile ürkütmektedir. Şimdi bu beylere sormak gerekir; Marksist diyalektiğe göre, feodal üretim düzeni büyük ölçüde tasfiye olmuş olsaydı, bu feodal ideolojilerin gide-

rek gerileyip, etkinliklerini yitirmeleri gerekmez miydi ?Oysa 1950 den bu yana gelişim açıktır: feodal ideolojiler giderek semirmiş, güçlenmiş ve toplum yaşantısında etkinliğini çok fazla arttırmıştır. Uzağa gitmeğe gerek yok, son seçimlerde partilerin aday listelerine şöyle bir göz atmak kafi; ağalığın, şeyhliğin, aşiret reisliğinin adaylıkta ne denli önemli olduğu açıktır. Seçim sonrası, sadece mezhepçiliğe dayanarak seçmenlerin karşısına çıkan bir partinin azımsanmayacak sayıda oy toplayabildiğini hepimiz gördük. Görüldüğü gibi, derinliğine bir araştırma yapmadan, yüzeyde bir değerlendirme ile bile feodal kalıntıların öyle % 5 lik artıklardan olmadığı açıktır. Erdost'un belirttiği gibi, tarımda feodal ilişkilerin yanında kapitalist ilişkiler uç vermektedir. Bu durumda kalkıp da, «tarımda feodal sömürü yüzde şu kadar, kapitalist sömürü şu kadar» diye hesaplar yapmak hatalıdır. Marksizmin dışında bir metotla meselelere yaklaşmaktır. 1905 Rusyasında, bugün Emek fraksiyonunun yaptığı tahlilleri yapan ihtilalci sosyalistlere, Lenin'in cevabı açıktır: «Rusya'da modern büyük toprak işletmesi, derebeylik ve kapitalizmin karakterini bağrında toplar. Köylülerin büyük toprak ağalarının karşısındaki bugünkü mücadeleleri, objektif değer ve kapsam bakımından, derebeylik kalıntılarına karşı mücadeledir. Ama bütün tek tek durumları ayırdıktan sonra her durumu ayrıca ölçüp tartmak ve derebeyliğin bitip pür kapitalizmin başladığı noktayı matematik bir kesinlikle bulmaya girişmek, kendi ukalalığını Marksistlere yüklemekten başka bir şey olamaz. Bir bakkaldan satmalınan değer emek payıyla hırsızlık payını ayırama-

dık diye, değer emek teorisini inkâr mı edelim baylar?...» (28).

Ayrıca, ülkemizde feodal artıkları % 5 değil de % 05 olsa bile, Marksist diyalektik analize göre, bugünün devrimci şiarı «Sosyalist Türkiye» olamaz. Tersini savunmak «nihai tayin edici çelişme» ile «baş çelişmeyi» birbirine karıştırmaktır. Bu toplumun bünyesi karmakarışık çelişmeler bütünüdür. Bu çelişmeler arasmda, üretim güçleri ile üretim ilişkileri arasmdaki çelişme, nihai tayin edici olan temel çelişmedir. Ama o anda «baş çelişme» bu çelişme olmayabilir. Örneğin yeniden paylaşım savaşında, Alman işgali altmdaki gelişmiş kapitalist bir düzene sahip Fransa'da baş çelişki, proletarya burjuvazi çelişmesi değil, burjuvazinin işbirlikçi kesimi hariç, bütün Fransız halkı ile Alman emperyalizmi arasındadır. Türkiye'deki temel çelişmenin proletarya burjuvazi çelişmesi olduğunu varsayalım, bu koşullara rağmen, biz sosyalist devrim şiarını oratya atamayız. Çünkü bu gün için tayin edici çelişme, proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişme değil, Yankee emperyalizmi ile bütün Türkiye halkı arasındadır. Bu durumda, proletarya partisinin görevi, proleter devrimcilerinin görevi, «sosyalist devrim» çığlıkları atmak değil, bütün ulusun en bilinçli sözcüsü olarak milli cephenin başına geçip, Amerikan postalları altında ezilen milli bağımsızlık bayrağını yükselterek milli devrimi yapmaktır. Bu baş çelişme çözümlenmeden ülkede ne «sosyalist devrim» yapılabilir ne de sosyalizm kurulabilir. İşgal altmdaki bir ülkede Marksistlerin ilk görevi, «sosyalist» değil «milli devrim»i yapmaktır. «Sosyalist mücadele», «antiemperyalizmi» de içeriyor diye, millici sınıfları karşına ala-

rak «sosyalist devrim» şiarıyla ortaya çıkarsan, Amerikan emperyalizminin ekmeğine yağ sürerek Türkiye Ulusuna, Türkiye proletaryasına ve Enternasyonal proletarya hareketine ihanetlerin en büyüğünü yapmış olursun!

Açıktır ki, II. milli kurtuluş savaşımız düz bir hat izlemiyecektir. İçinde ayrıca evrelere ayrılmış çeşitli aşamalardan geçerek başarıya ulaşacaktır. Bu süre içinde, çeşitli ittifaklardan yararlanacağız, tabii düşman cephesi de. Bir yandan emperyalizme karşı mümkün olan en geniş milli cepheyi kurmaya, öte yandan da proletaryaya politik bilinç götürmeye çalışacağız. Bunun için millici sınıflara gideceğiz, görev alanımız, bütün millici sınıfların alanıdır. Proleter devrimcisi olarak, Amerikan emperyalizmi + işbirlikçi burjuvazi + mütegallibe ittifakına karşı bütün alanlarda en kesin mücadeleyi vereceğiz. Proletaryanın kendiliğinden eylemleri içine girerek, bu ekonomik mücadeleleri örgütleyerek siyasi mücadelelere dönüştürmeye çalışarak, geniş bir siyasi gerçekleri açıklama kampanyasına girişerek proletaryaya sosyalist bilinç vermeye çalışacağız. Proletaryaya oportünizmin bütün biçimlerini göstererek, gençlik hareketlerinin anlam ve niteliğini, Kemalizmin tarihi geçmişi ve milli kurtuluşçu geleneğini tekrar tekrar anlatarak, II. milli kurtuluş savaşımızda işçi ve köylü kitlelerinin en yakın dost ve müttefiki olduğunu belirterek politik bilinç götüreceğiz. Ama bütün bunları yaparken proletarya hareketinin siyasi bağımsızlığını göz bebeğimiz gibi koruyacağız!..

İTTİFAKLAR POLİTİKASI ve SAĞ SAPMA

ÜNLÜ İKİLİ GÖREV

Emperyalizmin boyunduruğu altında bulunan yarı feodal bir ülkede, proleter devrimcilerinin ikili bir mücadele biçimi içinde olmaları gerektiği açıktır; bir yandan emperyalizme karşı mücadelede bütün millici sınıf ve tabakaların yanında yer almak, anti emperyalist cephenin kurulması için azami gayreti göstermek, öte yandan da proletaryaya politik bilinç vererek örgütlemek ve onu bütün halkın öncüsü durumuna getirmektir.

İşçi sınıfını bütün halkın öncüsü durumuna getirmek için «önce kuvvet kazanalım, sonra örgütlenmiş bu güç ile ittifaklara girelim» diye düşünmek, görevleri sıraya koyduğu için, Marksizmin dışında, metafizik bir düşüncenin ürünüdür.

Bir yandan geniş bir siyasi gerçekleri açıklama kampanyası yürüterek işçi sınıfına sosyalist bilinç vereceğiz, işçi köylü kitlelerini örgütleyeceğiz, öte yandan da diğer bütün millici sınıflara milli demokratik bilinç vermeğe çalışarak, onların antiemperyalist hareketlerine destek olarak, öz örgütlerine kavuşması için mücadele edeceğiz ve milli cephenin kurulmasına çalışacağız. Bu, diyalektik bir bütündür. Bu ikili mücadele birbirinden ayrılamaz. Önce birisi sonra diğeri ele alınamaz, ikisi bir arada yürütülmelidir.

Bütün bunlar, her zaman tekrar edilen, bilimsel sosyalizmin genel doğrularıdır. Sorunu bu soyut şekli ile bırakırsak, hiçbir şeye aydınlık getiremeyiz ve pratikte bu soyut formülasyonun hiç bir değeri yoktur. Bu hali ile bırakılırsa tabii. Mutlaka, sorunu **soyut** plandan **somut** plana in-

dirmemiz ve somutun tahlilini yapmamız gerekir. **Nasıl ki, bir süreçteki içiçe geçmiş bütün çelişkileri birbirine eşdeğer kabul etmiyorsak, bir çelişkili bütünde de (bu ikili görevde de) iki çelişik yönü eşit olarak ele alamayız.** Bu iki çelişik görevi eşdeğerde ele almak, «proleter devrimcilerinin hiç bir iş yapmaması» demektir. Çünkü bu karşıt iki yön birbirini dengelediği için, hareket yerini statiğe terkedecektir. Şu halde, dinamik bir durumdan bahsetmek istiyorsak mutlaka bu iki yönden birisinin diğerine nazaran, az da olsa, ağır basması gerekir. Bu iki yönden bütünün karakterini belirliyen yönüne çelişkinin ağır basan yönü, ötekine de çelişkinin ikincil yönü denir.

Şimdi gelelim meselenin en can alıcı yerine; «Bir yandan proletaryaya sosyalist bilinç götürüp onu örgütlemek, proletaryayı öz partisine kavuşturmak, diğer yandan da, millici sınıfların antiemperyalist mücadelesine omuz vermek, onları öz örgütlerine kavuşturmak için çalışmak» şeklinde konulan bu iki çelişkili görevden hangisi ana görev, hangisi tali görevdir? Milli demokratik devrim mücadelemizin bu aşamasında proleter devrimcilerinin ana görevi nedir? Bugünkü taktik hedeflerimizin çizilmesi açısından bu son derece önemlidir. **«Bir çelişmenin ana ve tali yönlerinin incelenmesi, devrimci bir partinin siyasi, askeri, stratejik ve taktik direktiflerini tayinde önemli metodlardan birisini teşkil eder.»** (Mao Zedung) «Bazen birisi, bazı hallerde de ötekisi tali veya ana görev olur, duruma göre değişir.» cevabı eklektik ve ciddi olmayan bir cevaptır. Bu soruya cevap vermeden önce, içinde bulunduğumuz evrenin niteliğini kısaca çizelim; bir kere, bu evrenin en belirgin niteli-

ği işçi sınıfı da dahil olmak üzere bütün millici sınıfların bilinç seviyesinin düşüklüğüdür. İkinci olarak, bütün millici sınıflar öz örgütlerinden yoksundurlar. TİP de proleter devrimciler, CHP'inde de Kemalistler ancak bir hizip teşkil edebilmektedirler.

Mücadelemizin bu evresinde, bu koşullar altında proleter devrimcilerinin ana görevi (dikkat edilsin, bütün veya tek görevi değil) **işçi yığınlarının dışındaki, diğer millici sınıfların veya zümrelerin öz örgütlerine sahip olması için çalışmak, Kemalistlerin cılız da olsa yürüttükleri devrimci mücadelelerine destek olunması değil, işçi sınıfına bütün siyasi gerçekleri açıklama kampanyası ile sosyalist bilinç götürmek, işçilerin kendiliğinden gelişen hareketlerini örgütlemek ve proletaryayı öz partisine kavuşturmaktır.** Diğer bir deyişle, proleter devrimcileri olarak güç ve olanaklarımızın önemli bir kısmını bu ana yönde, geri kalan kısmını da tali yönde istihdam edeceğiz. Bu çelişkili ikili görevi bu kadar somuta indirgeyerek, karakterize etmemiz, bu ikili yönün karşılıklı ilişkilerini ihmal edecek kadar aşırı basitleştirmek değil, tam tersi, iki çelişkili görevin ayırıcı karakterini ayrı ayrı ele almamız, Marksist diyalektiğin tahlil metodu olarak gerektirdiği bir zorunluluktur. **«Bir çelişmenin ana ve tali yönlerini incelemeseydik, yani çelişkinin bu iki şartının ayırıcı karakterlerini ayrı ayrı ele almasaydık, soyut bir inceleme içine sıkışır kalır, bu çelişmenin şartlarını somut olarak anlayamaz ve sonuçta onu çözmek için doğru metodu bulamazdık.»** (Mao Zedung) Marksist tahlil, somutun tahlilidir. Olayları, meseleleri ve çözüm yollarını, taktik hedef ve şiarları belli bir me-

kan ve evre içinde ele almak zorundayız. Her aşamanın temel taktik problemlerine, ancak içinde bulunulan şartların ciddi ve ayrıntılı tahlil ve açıklamaları yapılarak çözüm getirilebilir.

Milli demokratik devrim mücadelemizin bu evresinde proleter devrimcileri olarak bizlerin ana görevi işçi sınıfına sosyalist bilinç götürmek ve işçi kitlelerini öz örgütlerine kavuşturmaktır. Gücümüzün az olduğu (buraya dikkat; kendi gücümüzün az olduğu, bazı ittifaklarda temsil etmek iddiasında olduğumuz sınıfın değil!..) bu evrede, bu görevin neden ana görev olduğu öyle Marksist teorinin giritf bir meselesi değildir. Marksizmden birazcık nasibini almış bir kişi bile, hemen anlayacaktır ki, bu evrede, işçi sınıfı arasında yerimizi sağlamlaştırmak «asli sorunumuz» olmahdır. Sosyalistler bütün halkın milli demokratik mücadelesine öncülük etmekle yükümlüdürler. Fakat bu aşamada, işçi ve köylü hareketleri içinde yerimiz ve etkinliğimiz dikkate alınırsa, neden ikinci göreve öncelik tanımamız gerektiği ortaya çıkar. Marksist diyalektiğin büyük ustası Lenin, tartışma götürmez bir açıklıkla sorunu formüle etmektedir; **«İlk dönemde, gerçekten pek az gücümüz vardı ve o sıra kendimizi yalnızca işçiler arasındaki eyleme adamamız ve bu yoldan sapmalara karşı çıkmamız pek tabii idi. O sırada bütün görevimiz işçi sınıfı içinde durumumuzu sağlamlaştırmaktı»** (29)

Elbette bu ana görevimiz, milli demokratik devrim mücadelemizin bütün aşamalarında hep aynı kalmayacaktır. İşçi ve köylü kitleleri arasındaki yerimizi sağlamlaştırdıktan sonra yani proleter devrimci bir örgüt kurduktan ve işçi köylü hareketlerini koordine edici bir duruma geldikten ve-

ya bu yolda epeyce yol aldıktan, diğer bir deyişle bu evreyi geçtikten sonra, bugün tali olan **görevimiz ana**, ana olan görevimiz **tali** duruma dönüşecektir (30).

Açıktır ki, işçileri örgütlemek ve bilinçlendirmek sorunu ile milli cephenin kurulmasına çalışma eylemi, mücadelenin yaşayan diyalektiği ile birbirine bağlıdır. Bu iki mücadele içiçe geçmiştir ve onları ayıran arada bir **Çin Seddi** yoktur. Fakat, milli birleşik cephenin **yönlendirici gücü** olan işçi sınıfının bilinçlenme ve örgütlenme meselelerinde belli bir yol katedilmeden, gerçek bir antiemperyalist cephenin kurulmasının mümkün olacağı **ciddi** olarak düşünülemez. Bütün millici sınıfların bilinç seviyesinin düşük olduğu ve öz örgütlerinden mahrum oldukları bu dönemde, Amerikan emperyalizmine karşı mücadelenin hızlanabilmesinin ve milli cephenin kurulabilmesinin ilk adımı. proletaryanın siyasi partisinin kurulmasıdır, bu nedenle çabaların büyüğünün bu alanda gösterilmesi zorunludur. Bu yapılmadan, işçi kitlelerini örgütlemeden, bilinçlendirmede belli bir ölçüde başarı sağlamadan, milli cephe hakkında genel **gevezeliklerin** ötesinde, hiç bir şey yapılamaz. Meselenin öbür yanı da şudur; işçi sınıfını örgütlemek ve bilinçlendirmek eyleminin daha fazla **gelişme** göstermesi, büyük ölçüde emperyalizm ve müttefiklerine karşı bir milli cephenin kurulmasına bağlıdır.

Sorunun somut tahlilini yaparak, bu evredeki ana görevlerimizi böylece belirttikten sonra gelelim **sağ sapmanın** bu konudaki görüşlerine: **«Birinci mesele milli cephe politikasıdır.»** (31). **«Ve ülkemizde emekçilerin öz partisinin kurulması ola-**

nağı bugün yoktur. Bugünkü biçimsel demokrasi buna imkân vermemektedir.» (32).

Sağ görüşün, ikili görevde görevleri mekanik olarak sıraya koymadığını varsayalım. O zaman, açıktır ki, ana görev olarak «milli cephenin kurulması için çalışılması» önerilmektedir. «Ana görevimiz, objektif şartları olmayan bir sınıfa subjektif şartları kazandırmak olmalıdır. Bunun ilk adımı proletaryanın öz örgütünü kurmaktır» denseydi, elbette çok ters olurdu. Doğaldır ki, ülkenin ekonomik seviyesi işçi sınıfının objektif şartlarının olgunlaşması için yetersiz bir seviyede ise, ana görev diğer millici sınıflara destek olmaktır (33). (Bu evrede işçi sınıfının rolü aktif değil, pasiftir.)

Gerçekte ise, burada bir yansıtma yapılmaktadır. Kendi proleter devrimci hareketimizin cılızlığı işçi sınıfına yansıtılmakta, bu sınıfın, şu an için, milli demokratik devrimi yönetecek subjektif şartların yanında objektif şartlarından da yoksun olduğu ilan edilerek, işçi sınıfının örgütlenmesi, ekonomik ön şartların olgunlaşacağı daha ileri bir aşamaya bırakılmakta, bu döneme kadar da ünlü ikili görevin şu dönemde, öncelik kazanması gerekeni ikinci plana itilmektedir. İşçi sınıfının ekonomik ön şartlarının yerine getirilmesi savunularak, «milli devrimci yol», «kapitalist olmayan yol» kendini «proleter sosyalist» ilan eden ağızlarda «milli demokratik devrim yolu» olarak şekillenmekte ve saflarımızda **«Ekonomizm»** böylece hortlatılmış olmaktadır.

«Ülkemizde emekçilerin öz partisinin kurulması olanağı bugün yoktur» sözü, bu sapmanın başka bir kanıtı ve «işçi sınıfı öncülüğünün objektif şartları henüz olgunlaşmamıştır» değerlendirmesi-

nin doğal bir sonucudur. «Bugünkü biçimsel demokrasi buna imkan vermemektedir», o halde, bu aşamadaki mücadelemizin başlıca amacı, (işçi sınıfının mücadelesi, pozitif değil, negatif bir mücadeledir.) emekçi kitlelerine bu imkanı verecek olan demokratik ortamın kurulması olmaktadır. Bu değerlendirme ise, **Leninizm'e karşıt** bir değerlendirme ve «ekonomizm'in» bir ürünüdür. «Burjuva, burjuva devrimi yapar, proletarya, proletarya devrimi yapar», «işçi sınıfının ülkenin siyasal sahnesinde birincil bir role sahip olabilmesi için burjuva demokrasisinin geliştirilmesi gerekir» diyen ve «sosyalist devrim ile burjuva devrimi arasında uzun bir mesafe olacağını» düşünen 1905 demokratik devriminin eşiğinde, Leninizmin iktidar mücadelesinin boş bir hayal olduğunu söyleyerek, acil politik amaçlar arasında, **«Parti kurma özgürlüğüne»** özellikle ağırlık veren **«Ekonomist»** düşünce ile «emekçilerin öz örgütünün kurulması olanağı bugün yoktur, buna bugünkü biçimsel demokrasi imkan vermemektedir» diyen görüş arasında temelli bir ayniyet olduğu açıktır. Oysa Leninist kesintisiz devrim teorisine, bu teorinin yarı sömürge ve yarı feodal ülkelere uygulanması olan milli deomkratik devrim teorisine göre, burjuva demokratik devrim aşaması ile sosyalist devrim arasındaki mesafe uzun değil, kısadır. Ve Leninizme göre, praletaryanin öz örgütü mücadelenin her döneminde kurulur, demokratik haklar için mücadele başlıbaşına bir amaç değildir. «Ülkenin ekonomik gelişme seviyesi, milli demokratik devrim stratejisini öngörmektedir» yani, «proletaryanın objektif şartları mevcuttur». Bu aşamada proleter devrimcilerinin görevi işçi ve köylüleri bilinçlendirmek, örgütle-

mek ve proletaryanın öz örgütünü kurmak, tali görevi ise, diğer millici sınıfların öz örgütü için ve de milli cephenin kurulması için çalışmaktır.», doğru devrimci çizgiye karşı, sağın görüşü şudur; «Ülkenin ekonomik gelişmesi proletaryayı antiemperyalist mücadelede ikincil kılmada», «Şu anda yurt çapında esas mücadele işbirlikçilerle Kemalistler arasında olmaktadır» ve bu önerilerin doğal bir sonucu olarak «ana görev milli cephe politikasıdır.»

Proletarya hegemonyasının objektif ve subjektif şartlarının mevcut olmadığı ve öz örgütünün de bu aşamada kurulmasına imkan olmadığına göre, «milli cephe»den kastedilen küçük burjuvazinin hegemonyasında bir cephe olduğu açıktır. Kısaca özetlersek, sağ görüş şunları söylemektedir : **Bu aşamada devrimci hedef, Mısır'daki, Suriye'deki gibi antiemperyalist bir küçük burjuva iktidarıdır. Bu harekette Türkiye işçi sınıfının rolü, artçı «destekçi» bir roldür. Kemalistlere destek olmaktır. Bu küçük burjuva iktidarı proletarya öncülüğünün, şu anda var olmayan objektif şartlarını oluşturacak,** (fabrikalar kuracak, ülkede toprak reformu yapacak) **ülkede demokratik bir ortam yaratacak, böylece bu demokratik ortamda proletaryanın öz partisi kurulacaktır!.**

KEMALİZMİN «SAĞI - SOLU» VE ASKER-SİVİL AYDIN ZÜMRE

Aybar, Aren oportünizminin, asker-sivil aydın zümreyi «metafizik bir kategori» olarak ele alışını tutarlı bir biçimde, kıyasıya eleştiren saflarımızdaki sağ görüş, Kemalizmi sağ-sol diye metafi-

zik bir ayırıma tabi tutarak, aynı idealizmin içine yuvarlanmaktadır. Sağ görüş meseleyi şöyle anlatmaktadır: «Küçük burjuvazinin en uyanık kesimini meydana getiren **asker-sivil zümrenin Kemalist devrimci çizginin** bugünkü ideologları küçük burjuvazinin bocalayan niteliğini yansıtan bir şekilde, bir sol devrimci, bir de sağ, gerici parlamentarist iki kanada ayrılmıştır. Bugün bu ayırımı yapmadan, asker-sivil zümrenin bu iki ayrı kanadın önderliğinde bölünmüş olduğunu görmeden, Kemalist devrimci çizginin bugün içinde bulunduğu meseleleri doğru tesbit etmeğe imkan yoktur. Bu konuda doğru tesbitlere varmak ise, kendimiz kadar müttefiklerimizin durumunu da bilmek zorunda olan proleter devrimcileri bakımından büyük önem taşır.. Aralarında Bülent Ecevit'in bulunduğu diğer bir kadronun liderliğinde olan sağ kanat ise Türkiye'deki parlamentarizmin gerici niteliğini kavramamakta, bu demokrasicilik oyununu burjuva demokrasisi olarak kabul etmekte ve onun üzerine kanat germektedir... Bu tutum kaçınılmaz olarak onları emperyalizmin ve işbirlikçilerine karşı tavizci, uzlaştırıcı, teslimiyete dayanan bir politika izlemek zorunda bırakmaktadır. Ama biz, hiç olmazsa ana kesim itibariyle küçük burjuva devrimcilerinin uzun süre gerici parlamentarizme bel bağlıyacaklarına inanmıyoruz.» (Şahin Alpay Türkiye'nin Düzeni Üzerine, Aydınlık, sayı 12. sy. 450 - 451). (34).

Bu konuda tutarlı bir tahlil yapabilmek için, ilk önce Kemalizmin niteliği üzerinde biraz durmamız gerekiyor. Kemalizm, küçük burjuva devrimciliğinin işgal altındaki bir ülkede -Türkiye'de- emperyalizme karşı bir isyan bayrağıdır. **Kema-**

lizm, emperyalizmin boyunduruğu altındaki bir ülkede doğu halklarının milli kurtuluş bayraklarını yükselten, emperyalizmi yenerek milli kurtuluş savaşlarını açan bir küçük burjuva milliyetçiliğidir. Türkiye'deki küçük burjuvazinin en radikal çizgisi olan Kemalizmi karakterize eden yalnızca «milli kurtuluşculuk» ve «laiklik» ögeleridir. Eşyanın doğası gereği Kemalizmin belirli bir iktisat politikası yoktur ve olmamıştır. Küçük burjuvazinin emekle sermaye arasında bocalayan genel niteliği, Kemalizmin iktisat politikasında yansımaktadır. İçinde bulunulan evrenin koşullarına göre yön değiştiren, bazen özel teşebbüscü yanı bazen de devletçi yanı ağır basan bir iktisat politikası vardır, Kemalizmin. Kemalizmi bugüne kadar ayakta tutan, ona ruh veren milli bağımsızlıkçı niteliğidir. **Kemalizmin antiemperyalist niteliği bir tarafa bırakılırsa, ortada Kemalizm diye bir şey kalmaz.** Bu nedenle ancak emperyalizmin karşısındaki saflarda yer alanlar, Kemalizme sahip çıkabilirler. Emperyalizmle uzlaşarak, antiemperyalist hareketleri kınayanlar, emperyalizmin iktidar aracı olan Filipin tipi demokrasiye kanat gerenler, sağında da olsa Kemalist saflarda yer almazlar. **1919'da Amerikan mandasını isteyenler ne kadar milli bağımsızlıkçı ve Kemalistseler, 1969'da antiamerikan hareketleri sabote etmeye çalışarak antiemperyalist safları dağıtmak hevesinde olanlar, milli kurtuluşçulara «gözü dönmüş demokrasi düşmanları», «halka inanmayan yobaz aydınlar» diye kara çalarak Amerika'ya taviz verme politikasında işbirlikçilerle yarış halinde olanlar da o kadar Kemalisttirler. Ve bu Kemalistler ne kadar devrimci ise-**

ler, onları Kemalist saflara sokan görüş de bir o kadar devrimcidir!...

Kemalizmi bu şekilde sağ-sol diye ayırmak, çeşitli hataları içeren yanlış bir tahlildir (35). Dikkat edilirse, sağ görüş asker-sivil aydın zümre ile Kemalizmi aynı şeyler olarak kabul etmektedir. Bu tamamen saçmadır. Asker-sivil aydın zümre küçük burjuvazinin bir tabakasıdır. Kemalizm ise bu kesimin veya küçük burjuvazinin en radikal tutumu, politik görüşüdür. Görüldüğü gibi burada aynı sıradan olmayan gerçekler aynı kategori içinde yer almaktadır. Birini öteki diye almak, kullanılan terimlerin belirlenmesini isteyen diyalektik mantığa aykırı, metafizik bir hatadır.

Sağ sapma, acaba neden «sağ-sol» diye asker - sivil aydın zümreyi ayırması gerekirken onun radikal politik görüşü olan Kemalizmi sağ-sol diye ikiye ayırarak, hataya düşmektedir? Aslında, kendisine Marksizmin bu temel ilkesini çiğneten bu tahlili sağ sapma yapmak **zorunda** idi. «Neden zorundaydı» açıklamasına geçmeden önce, bu oldukça önemli mesele üzerinde bir açıklama yapalım; kavramların doğru ve yerinde kullanılması Marksizmde -Marksist felsefede- hayati öneme haizdir. Burada sözü Luis Althusser'e bırakalım : «Felsefe halkın teori alanındaki sınıf mücadelesini temsil eder. **Neden felsefe kelimelerle döğüşür?** Sınıf mücadelesinin gerçekleri kelimeler tarafından «temsil edilen» «fikirler» tarafından temsil edilir. Bilimsel ve felsefi akıl yürütmelerde kelimeler (kavramlar kategoriler) bilginin «araçlarıdır». Fakat, siyasi, ideolojik ve felsefi mücadelede kelimeler aynı zamanda silah, patlayıcı veya uyuşturucu madde ve zehirdir. Bazen sınıf mücadelesi bir kelime-

nin diğer bir kelimeye karşı mücadelesinde özetlenebilir. Bazı kelimeler kendi aralarında bir düşman gibi döğüş yaparlar. **Başka kelimeler vardır ki, anlam karışıklığına yol açarlar, hayati fakat sonuca bağlanmamış bir muharebenin kaderi gibi. (...) En soyut, en zor ve en uzun teorik eserlerine kadar felsefe kelimelerle döğüşür: Yalan kelimelere karşı, anlam karışıklığına yol açan kelimelere karşı, doğru kelimelerden yana «nüanslarla» döğüşür.** Kelimeler üzerindeki bu savaş, siyasi mücadelenin bir parçasıdır (36). Althusser'in üzerinde tekrar tekrar durarak belirttiği gibi, oportünizme karşı ideolojik savaş kelimelerle yürütülmektedir. Oportünizmin ve revizyonizmin her çeşidinin ortak noktalarından birisi de, anlam karışıklığını yaratarak, birbirleriyle eş anlamlı olmayan kelimeleri eş anlamlı kullanarak aynı kategoriye sokmaktır. Bu önemsiz ve masum hatanın(!) mihveri etrafında en korkunç ihanetlere ideolojik kılıf aranmaktadır. Örneğin, Jules Moach. Moach, «Bugünkü rejimde iki sınıf, işçi sınıfı ile kapitalizm karşı karşıyadır» gibi ilk bakışta çok önemsiz gibi gözüken bir kategori tahrifinden hareket ederek işçi sınıfına en büyük ihanetlerden birini yapmıştır; işçi sınıfının öz çıkarlarını burjuvazinin yasallığı tahtasında kurban etmiştir. (Bilindiği gibi kapitalizm, bir düzendir. İşçi sınıfının hasmı da kapitalizm değil, burjuvazidir). Görüldüğü gibi, asker - sivil aydın zümre ile kemalizm kavramlarında olduğu gibi burada da ayrı kategorilerin gerçekleri aynı kategoriye sokulmaktadır. Aynı şeyi -aynı dozda olmamak üzere- saflarımızdaki sağ sapma da yapmaktadır. Şöyle ki: Bu görüşün iddiası «Türkiye'de proletarya öncülüğünün objektif şartları

yetersizdir» -ki bu sözün doğal sonucu, bu evrede proletaryanın rolü aktif değil, pasiftir-. Antiemperyalist savaşın bu evresinde aktif rol, küçük burjuvazinin en bilinçli kesimi olan Kemalistlere aittir. Buna kanıt olarak da, «Bugün yurt çapında esas mücadele Kemalistlerle işbirlikçiler arasında olmaktadır.». şimdi ülkemize bakalım; sağ sapmanın deyişiyle **«Kemalist kadroların büyük çoğunluğu Ecevit'in etrafında toplanmıştır».** Eğer Ecevit, İnönü ve C.H.P. Kemalizm kapsamı içine sokulmazsa «Kemalist kadroların çoğunluğu bu kesimde olduğu için» Kemalistler bir anda büyük bir değer yitimine uğrayacaklardır. Ve «yurt çapında esas mücadele işbirlikçilerle Kemalistler arasında oluyor» kanıtı da bir anda kof bir dayanak durumuna düşecektir. **«Yurt çapında esas mücadele Kemalistlerle işbirlikçiler arasında oluyor» iddiasının mesnet kazanabilmesi için ,mutlaka, Filipin tipi demokrasiye kanat gerenlerin; emperyalizmle uzlaşanların Kemalist saflara transfer edilmesi gerekir.** İşbirlikçi A.P. iktidarı karşısında ikinci büyük parti Kemalist C.H.P. yer almış oluyor ki, bu dev transferle birlikte safhalarını güçlendiren Kemalistler, yurt çapındaki esas mücadelede işbirlikçilerin en önemli devrimci alternatifi durumuna geliyorlar! (Doğaldır ki, C.H.P. nin gücü yalnızca oyla ölçülmez. Ordu da dahil Türkiye'nin çeşitli kurumları üzerinde C.H.P. oldukça etkindir.) Ayrıca bugün gerici parlamentarizme kanat gerenler, seçimlerden sonra yanıldıklarını görerek, bu yolla düzen değişikliğinin imkansız olduğunu görerek, Kemalizmin sağından soluna geçeceklerdir (!) (37).

Sağ sapma, her çeşit sapmanın görünüşte sıkı sıkıya yapıştığı, «somut durumların somut tahlili»

v.s. süslemeleri altında Kemalizmi ufacık (!) bir tahrif işlemine tabi tutarak, kavram karışıklığı yaratıp, sağ görüşünü meşrulaştırmaya çalışmaktadır. Jules Moach'ın yaptığı minicik kavram hatası ile bizim sağ görüşün, ilk bakışta teferruata ilişkinmiş gibi gözüken kavram hatası arasında hiçbir fark yoktur. Nasıl ki, Moach, bu kavram tahrifini zorunlu olarak yaptıysa, bugün sağ görüş de, sapmasına sağlam bir dayanak bulmak için bu tahrifi yapmak zorunda idi ve yaptı. **Diğer bir deyişle, Kemalizmin sağ-sol diye ayrılması, bu artçı, pasifist teorinin zorunlu bir işlemidir.**

Sağ görüşün, Kemalizmi sağ-sol diye ayırarak sorunu formüle edişi şunu da içermektedir: **Burada iki şey aynı anda yapılmış olmaktadır. «Bir yandan yurt çapında esas mücadele Kemalistlerle işbirlikçiler arasında olmaktadır», «Proletaryanın devrimde öncülüğünün objektif şartları yoktur» denilerek bu evrede, Kemalistlere öncülük için açık bono verilerek Kemalizm abartılmakta, yüceltilmekte, diğer yandan da emperyalizmle uzlaşanlar da Kemalizm kapsamı içine sokularak Kemalizm azımsanmakta, aşağılanmaktadır.** Yani, aynı anda Kemalizmin devrimci potansiyeli hem büyütülüyor hem de küçültülüyor. **Bu, Kemalizmin hem büyütülmesi, hem de küçültülmesi şeklinde iki yönlü hata, meselelere proleter devrimci bir gözle bakamamaktan oluştuğu gibi, aynı zamanda da işçi sınıfının küçümsenmesinden meydana gelmektedir. Her çeşit oportünizm, en son tahlilde, işçi sınıfı ve müttefiklerinin yanlış değerlendirilmesine dayanır.**

Ülkemizin bugünkü sürecinde baş çelişmenin, Amerikan emperyalizmi ile bir avuç hainin dışın-

daki bütün Türkiye halkı arasında olduğu açıktır. Bu nedenle toplumumuzdaki çeşitli sınıf ve zümrelerin arasındaki iç çelişmelerin gelişme süreçleri de bu dış etkenin, yani baş çelişmenin büyük ölçüde etkisi altındadır. Bu sınıf veya zümrelerin hem birbirlerine karşı olan çelişmelerini, hem de kendi içlerinde var olan çelişmeleri karakterize eden bu baş çelişmedir. Sınıf ve zümreleri incelerken metafiziğin bataklığına yuvarlanmamak için özellikle şuna dikkat edilmelidir. Bir sınıf veya zümre veya bunların aktif olarak içinde yer aldığı örgüt, içindeki çelişmeler hesaba alınmadan bir bütün olarak ele alınamaz. Bir sınıf, zümre veya örgüt içindeki çelişmelerin özdeşliğini görmemezlikten gelinerek çelişik yönlerden sadece birisine göre, bu çelişik yönün belli bir dönemde ana veya tali olduğu dikkate alınmadan bütüne karşı bir tavır alınamaz. Bu nedenle asker-sivil aydın zümreyi de tahlil ederken, büyük ölçüde ülkedeki baş çelişmeye göre şekillenen, iç çelişmeleriyle birlikte ele almamız gerekmektedir. Küçük burjuvalar ülkesi olan Türkiye'de devrimci bir geleneğe sahip olan bu zümre, içinde bulunduğumuz evrede de çeşitli kurum ve örgütlerde yer alarak ülkenin politik hayatında aktif bir rol oynamaktadır. Ve bugün, bu zümre antiemperyalist unsurlarla birlikte «emperyalizmle uzlaşan» unsurları da içinde barındırmaktadır. Dış etkenlerin büyük etkisiyle, çelişik yönlerden bir aşamada ana olan, diğer bir aşamada tali yöne dönüştüğü bu zümre, bugüne kadar ilericilik ile tutuculuk arasında bocalayıp durmuştur. Örneğin, bu zümrenin faal olarak yer aldığı C.H.P. de, 1924'de, hakim olan «antiemperyalist yön», II. yeniden paylaşım savaşının sonun-

da, ülkenin kapılarının emperyalizme açılmasının sonucu, tali yöne dönüşmüştür. Bu çelişik yönlerden yalnızca birisini ele alarak her dönemde bu zümreyi «salt Kemalist», **«salt devrimci ve halkçı»** veya teslimiyet oportünizminin yaptığı gibi **«salt karşı devrimci, halk düşmanı»** ilan etmek idealizmin ta kendisidir. Niteliği gereği, antiemperyalist saflarda er veya geç yerini alacak olan küçük burjuvazinin bu en bilinçli zümresinin İİ. milli kurtuluş savaşındaki yeri çok önemlidir. Fakat bu zümrenin en devrimci çizgisi olan Kemalist çizgi ile, bu zümre karıştırılmamalıdır. **Bugün işçi sınıfının bilinç seviyesi ne kadar düşükse, bu zümrenin bilinç seviyesi de o kadar düşüktür. Emperyalizmin ihraç metaı olan antikomünizm şartlanmasının büyük ölçüde etkisi altında olan bu zümrenin önemli bir kesimi emperyalizm olgusundan habersizdir.** Ve **«Gardrop Atatürkçülüğü»** ile Kemalizmi birbirine karıştırmakta, Kemalist kökleriyle bağlarını kaybetmiş olan C.H.P.'nin dümen suyunda rota takip etmektedirler.

Şunu özellikle belirtelim ki, bugün emperyalizmle uzlaşmasına, sermaye çevreleri ve taşra mütegallibesiyle «Orta Sol» paravanası altında flört etmesine rağmen C.H.P., A.P. ile aynı paralelde görülemez. Temelde, küçük burjuva reformist unsurlara dayanan bu partide, bugün için tali durumda da olsa, «antiemperyalist ve halkçı unsurlar» yer almaktadır. Fakat, içinde **«antiemperyalist unsurlar da var»** diye de emperyalizmle uzlaşan bu partiyi, akıl almaz bir tutumla Kemalist ilan edemeyiz.

MİLLİ CEPHE POLİTİKASI

«Milli demokratik cephe, bütün millici sınıfların öz örgütleriyle katıldıkları bir cephedir, «proletarya hareketinin güçlenmesi bir yerde milli cephenin güçlü kurulmasına bağlıdır», «milli cephenin kuvvetli kurulması da, devrimci proletarya hareketin gücüne bağlıdır» v.b.

Meşhur ikili görevde olduğu gibi burada da söylenilenler Marksizmin genel doğrularıdır. Nasıl ki, ikili görevi soyut haliyle bırakmanın pratikte hiçbir değeri yoksa, milli cephe politikasını da bu soyutlama içine hapsedersek, yine hiç bir soruna çözüm getirmemiş oluruz.

Marksizmin evrensel gerçeklerini inkar edenler hariç, **«sapmalar»** soyut formülasyonlarda belli olamaz. Her çeşit sapma Marksizm-Leninizmin evrensel gerçeklerini soyut formüller halinde bol bol kullanır. Ancak mesele soyuttan somuta indirgendiğinde iş değişmiş, Marksist soyutlamalar artık yerini revizyonizmin somutlaştırmalarına terketmiştir. Bu nedenle kimin doğru kimin eğri yolda olduğunu ortaya çıkartmanın tek yolu Leninizmin evrensel ilkeleri ışığında **somutun** tartışılmasıdır. Ve en somut olunması gereken meselelerin başında da **«milli cephe politikası»** gelir. Bu alanda, soyut formülasyonlar hiçbir anlam ifade etmez. Milli cephe politikasında her çeşit şemacılıktan, soyutlamalardan, dogmatiklikten, hazır kalıplardan uzak olmalıyız. Örneğin, milli cephenin en mükemmel şekliyle sadece her sınıfın öz örgütlerinin katılmasıyla kurulabileceğini düşünmek yanlıştır. Bu, milli demokratik devrimin başarıya ulaşması yolunda küçük burjuva devrimci iktidarının kurul-

masının **kaçınılmaz bir aşama** olduğunu düşünmek kadar yalnış bir düşüncedir. (Aynı biçimde, küçük burjuva devrimci iktidarının zararlı olacağını düşünmek de hatalıdır.)

Milli cephe politikasına ilişkin tahlillerimizin önemli bir kısmını; «Ünlü ikili görev», «Kemalizmin sağı-solu ve asker-sivil aydın zümre» bölümlerinde yaptığımız için, bu bölümde önemli gördüğümüz birkaç nokta üzerinde durmakla yetineceğiz.

Önce **köylülük** sorunu üzerinde duralım. Niteliği gereği milli demokratik devrim bir köylü devrimidir. Bu nedenle devrim süreci içinde köylü meselesi çok önemlidir. Öyle ki, örneğin Mao Zedung, Çin toplumundaki sınıfları tahlil ederken, nüfusun büyük çoğunluğunu teşkil eden **orta ve fakir köylüyü** küçük burjuvazinin bir bölümü olarak değil de, başlı başına bir kategori olarak ele almaktadır. (Köylülük ve köylülük dışındaki küçük burjuvazi diye ayırım yapmaktadır.) Milli cephenin kurulmasının ilk ittifakı olan işçi-köylü ittifakı aynı zamanda işçi sınıfının bu cepheye öncülüğünün başlıca koşuludur.

Milli cephe iki ittifak üzerinde yükselir; **«Emekçi sınıflar ittifakı»** ile **«milli burjuvazi ve emekçi olmayan halk ile emekçiler arası ittifak»** ve işçi sınıfının öncülüğünün sağlanabilmesi, milli demokratik devrimin başarıya ulaşması meselesi, proletaryanın öz örgütünün, köylüleri etrafında toplayarak sevk ve idare edip etmemesine bağlıdır. Bu nedenle, milli demokratik cepheye, köylülüğün özörgütüyle katılması pek öyle avantajlı bir durum değildir. Örneğin, cephenin en mükemmel şekline sa-

hip olduğu evrede bile, Çin'de köylülerin öz örgütleri olmamıştır.

Emekçi ittifakı sağlanmadan milli cephenin **gerçek anlamda** kurulabileceğini düşünmek boş bir hayaldir. Bu dönemde, ikili görevimizden işçi sınıfını örgütlemek ve öz partisine kavuşturmak meselesinin neden ana görev olduğu açıktır; proletaryayı öz partisine kavuşturmak, milli cephenin kurulmasının en büyük adımıdır.

Diğer önemli bir mesele, **milli cephe politikasının katı, değişmez bir biçimde ele alınması tehlikesidir.** Her evrede, proleter devrimci şiarlar, bu mücadelenin bütün **potansiyel müttefiklerini** kazanmaya yönelik olmalıdır. Fakat o evrede karşı devrim saflarına geçmiş olan potansiyel müttefiklerin düşmanca tavırlarına karşı mutlaka kesin bir tavır alınmalıdır. Elbette ki, bu devrimcilikle karşı devrimcilik arasında bocalayan küçük burjuva örgütlerinin, işbirlikçilerle aynı sepete konulması demek değildir.

Herhangi bir evrede, eğer mevcut örgütler küçük burjuvazinin milli çıkarlarını tam temsil etmiyorsa, güçbirliği politikasının bir amacı da, küçük burjuvaziyi tutarlı bir biçimde temsil etmeyen bu örgütlerdeki, millici kadroların hakim duruma gelmesine çalışmaktır. Eğer bu mümkün değilse, bu tip örgütlerle küçük burjuvaziyi çelişkiye sokmak ve onu bu örgütlerden koparmaktır.

Milli cephe politikasının katı, değişmez olmadığının en güzel örneklerini Çin'in devrimci pratiğinde görmekteyiz. 1927 de Kuomintang'ın milli burjuvazi ve emekçi olmayan halkın önemli kesimlerini peşinden sürükleyerek karşı devrim saflarına geçmesi üzerine, 1928'de Çin proletarya partisi-

nin ana şiarı **«İşçi-Köylü Cumhuriyeti»** olmuştur. Bu evrede, temel müttefik olan köylüler ve şehir emekçileri aynı zamanda potansiyel müttefikler ve tek devrimci parti, Çin Marksist Partisidir. Bu dönemde milli ve demokratik görevleri zorunlu olarak Çin Marksist Partisi omuzlamıştır.

1935'deki Japon işgali, Çin'deki sınıflar arası ilişçiler tablosunu değiştirmiştir. Bu değişik durumla birlikte, Çin milli burjuvazisi ve emekçi olmayan halk kesimleri tekrar milli cepheye yönelmişlerdir. Ve bunun üzerine Çin Marksist Partisi de «İşçi-Köylü Cumhuriyeti» olan ana şiarını «halk cumhuriyeti»ne dönüştürmüştür. O evrede Mao şöyle diyor: «Şimdiki durum, sloganımızı değiştirmemizi gerektirmektedir. Bunun sebebi Japon istilasının Çin'deki sınıf ilişkilerini değiştirmesidir ve şimdi yalnız küçük burjuvazinin **değil hatta milli burjuvazinin bile anti-Japon mücadeleye katılması mümkündür.»** (Emperyalizmle Mücadele say. 117, Sol Yayınları.)

Bir başka önemli sorun da şudur; Amerikan emperyalizmi, sömürüsünü sadece işbirlikçileri aracılığı ile değil, aynı zamanda devrimci ve millici sınıf ve zümrelerin arasına sızarak adamlarını sokarak veya bu örgütlerdeki fırsatçı ve yoz klikleri tutarak, bulundukları örgütlerde hakim kılmaya çalışarak sürdürmektedir. Bu nedenlerle potansiyel müttefiklerimizin örgütlerini değerlendirirken dikkatli olmak zorundayız.

Bugün Amerikan emperyalizmine ve onun iktidar aracı olan Filipin tipi demokrasiye karşı takınılan tavır, küçük burjuvazinin (onun bir kesimi olan asker-sivil aydın zümrenin) gerici bölümleri ile devrimci bölümleri arasındaki seti belirtir. İş-

birlikçilerle aynı saflarda yer alan gerici kampın yönetici kliklerine karşı savaşmamız ne kadar yoğun olursa, devrimci sosyal demokratlarla güç birliği o kadar etkili olur. Ve sol cephe içinde küçük burjuvazinin çeşitli unsurlarının daha çabuk yer alması için biz sosyalistlerin milli cephe hareketinde, emperyalizmle işbirliği yapanlar bir yana, reformist küçük burjuva unsurlarının peşinden gittiği, fakat emperyalizmle flört durumunda olan örgütlere karşı kararlı savaşmamız gerekmektedir. Bir şeyler yapabilmenin çırpıntısı içinde bocalayan gayri memnun küçük burjuva unsurların kendi örgütlerine gösterdikleri ve çoklarımız tarafından yanlış anlaşılan sadakat ve «büyük isimlere» körükörüne bağlılıklarını bilerek, bu örgütlerin yoz ve fırsatçı kliklerini, cesaretle ve sabırlı bir mücadele ile teşhir etmeliyiz. Küçük burjuvazinin gerici liderlerinin **telkin ve tavsiye** yolu ile ikna edilerek, Kemalist devrimci çizgiye geleceklerini düşünmek büyük saflıktır. Tersi bir düşünce, yani, «küçük burjuva tabanı onların gerçek yüzlerini bilmediği için, yönetici kliklerine savaş açarsak bütün bu tabanı karşımıza alırız» diye düşünmek, «biz şarlatanımızı atarız, gelen gelir» düşüncesi kadar yanlıştır. **Milli kurtuluş savaşımız ve milli cephenin kurulması açık ve gizli düşmanlara karşı sert bir mücadele olmadan başarıya ulaşamaz.**

Küçük burjuva unsurların bir anda kitleler halinde devrimci saflara gelmesi olanaksızdır elbette. Bugün, gerici kanadı bir yana, küçük burjuvazinin en bilinçli kesimi olan Kemalistlerin bile, hemen kararlı bir antiemperyalist savaşçı durumuna geçecekleri **ve hiçbir ara aşama olmaksızın, doğrudan doğruya** her çeşit antiemperyalist eyle-

me destek olacakları hayal edilmemelidir. Hatta öz örgütleriyle kesin mücadele içine girdikleri evrede bile bir müddet bizlerle beraber aynı cephe içinde yer almamaya dikkat edebilirler. Aynı cephede ortak düşmana karşı omuz omuza olmak, öyle zannedildiği gibi sözlü yazılı eleştiriler veya dostluk temennileri ile değil, (sadece değil) hele dalkavukluk ve sırt sıvazlamalarıyla hiç değil, oldukça güç ve karmaşık bir mücadele süreci içinde, sabırlı bir mücadeleyle, ilkelerden taviz vermeyen sosyalistçe bir tutumla, yiğitçe ve mertçe emperyalizme karşı dövüşerek, saygınlıklarını kazanmakla mümkündür. Ancak bu yolla emperyalizmin ideolojik ihraç metaı olan antikomünizmin şartlanmasından onların kurtulması süratle mümkün olabilir.

Ancak ve ancak sapına kadar sosyalist olanlar, emperyalizme karşı mücadelede hem kendi saflarında hem de bütün antiemperyalist sınıf, zümre ve örgütler arasında birleştirici ve yönlendirici olabilirler.

Bu bölümü bitirirken kısa bir hatırlatma yapalım.

Milli bağımsızlık ve gerçek demokrasi için Amerikan emperyalizmine karşı en sert bir şekilde mücadele verirken, bunu Kemalist devrimciler olarak değil, proleter devrimciler olarak yapmaktayız. Halkımızın kurtuluşunu bir küçük burjuva yurtseveri olarak değil, proleter devrimcileri olarak savunuyoruz. **Bu nedenle, II. milli kurtuluş savaşımızda, esnek bir milli cephe politikası izlerken, emperyalizme ve müttefiklerine karşı millici güçler ile birlikte hareket ederken, işçi sınıfını ve sos-**

yalizmin gerçekleşmesinin tarihi zorunluluğunu bir nebze bile akhmızdan çıkarmamamız gerekir.

KİTLE ÇİZGİSİ ve SAĞ SAPMA

Yazının uzunluğunu ve konunun da önemini dikkate alarak, bu bölümü ayrı bir yazı konusu olarak ele alıp irdeleyeceğiz. Burada bir kaç noktaya değinmekle yetineceğiz.

Kitle çizgisi, Marksist hareketin bel kemiğidir. Marksist hareketi her çeşit küçük burjuva hareketinden ayıran bir seddir, kitle çizgisi. Marksist devrim teorisinin üç ana ilkesinden biri ve belki de en önemlisi, devrimin kitlelere dayandırılmasıdır.

Kitle çizgisi, mücadelenin herhangi bir aşamasının herhangi bir evresinde, o evrenin şartları altında, çıkarları devrimde olan yığınlara dışardan verilecek olan bilincin biçim ve özelliklerini, taktik ve şiarların niteliklerini tayin eder.

Kitle çizgisi, Marksist olduğunu söyleyen her fraksiyonun ideolojik görüşüne göre (Marksist veya oportünist ideolojiye göre) değişik yollar çizer. Örneğin, ekonomizmin çizdiği kitle çizgisi ile Leninizmin çizdiği kitle çizgisi apayrıdır. Ekonomizmin kitle çizgisi, kuyrukçu bir kitle çizgisidir. Ve Leninist kitle çizgisi onun için bir «sol sapma», «sol maceracılıktır». Ve bu düşünceye göre de Lenin ve bolşevikler, «Blanquistler», «anarşistler» ve maceracılardır. Aynı şekilde Çin'de, kuyrukçu Çen Tu Hiseu'ye göre, Mao Zedung ve arkadaşları, kitle çizgisinin dışına düşmüş olan sekterlerdir, çünkü o evrede proletaryaya değil, Çin milli burjuvazisine öncülük tanınması gerekmektedir. Ve Güney Amerika'daki oportünist komünist partilerine göre

de, Fidel, Guevara ve arkadaşları, «maceraperestler» ve Küba'daki Marksist devrimci hareketi baltalayan hainlerdir (!).

Türkiye'de ise, II. enternasyonalin «takipçilik ideolojisi»ni derinleştirmekte olan sağ sapmaya göre, proleter devrimci çizgi «sol oportünizmin» ve «maceracılığın» yoludur.

Açıktır ki kendi görüşlerini ve çizgilerini kabul etmeyen, onların pasifizmine ayak uydurmayan kişi, her çeşit sağ sapmaya göre «sol maceracı» ve «sekter»dir (38). Ve gençlik kesimindeki proleter devrimcileri değerlendirmede, teslimiyet oportünizminin dilinde **«Gauchiste»** sözcüğü, sağ sapmanın ağızında **«küçük burjuva maceracıları»** olarak şekillenmektedir. Lenin'in belirttiği gibi, ister sağdan gelsin, ister soldan, temelin yanlış analizine dayanan bütün görüşler, nihai olarak çakışır.

1903-1905 Rusya'sında, «Sosyal Demokratik İşçi Partisinde, işçiler henüz yer almamıştır, parti sadece aydınlara dayanmaktadır» diyerek Çarlığa karşı mücadelede liberal burjuvazinin o evrede öncü bir rol oynamasını savunarak, aksini ileri süren Leninist çizgiyi maceracılıkla suçlayan Axelrod'un kitle çizgisi ne kadar devrimci idiyse, 1970 Türkiye'sinde, «proletarya öncülüğünün objektif şartları demokratik devrim için olgunlaşmamıştır», «içinde bulunduğumuz aşama, henüz sosyalist aydın kadroların meydana gelmesi aşamasıdır» diyerek emperyalizme ve feodalizme karşı mücadelenin bu evresinde küçük burjuvazinin ön planda rol oynamasını savunan sağ görüşün kitle çizgisi de o kadar devrimcidir.

Ve Lenin, ne kadar maceraperestse, sağ görüşün «maceracılıkla» suçladığı militanlar da o kadar maceracıdırlar!.

SON SÖZ

Saflarımızda bir sağ sapmanın ortaya çıkması kötü bir şeydir elbette. Ama bu, kaçınılmaz ve varlığı da objektif bir gerçek olduğuna göre, bu sapmanın açıkça belirtilmesi, ortaya çıkartılması, sosyalist mücadelenin esenliği açısından zorunludur. Devrimci proleter hareketin sınırları kesin çizilir ve hareketimiz güçlü bir raya oturur, saflarımız çelikleşir.

Böylelikle kötü bir şey, güçlü bir oluşumu sağlar.

Saflarımızdaki sağ sapma, Marksizmin lafızları arkasına gizlenerek laf ebeliğini ve «gevezeliğini» bir süre daha sürdürecektir. Ne var ki, Türkiye 960'ların değil, 970'lerin Türkiye'sidir ve gerçekle sahteliğin, oportünizmle devrimci teorinin açıkça seçilebildiği bir ülkedir.

Biz biliyoruz ki, oportünizm çeşitli biçimlerde devrimci proletarya hareketini saptırmaya, çarpıtmaya çalışacaktır. Fakat bu saptırma gayretleri boşunadır. Ülkemizin devrimci pratiği ve 19. yy. sonlarından bugüne kadar devam edegelen devrimci Marksizm ile revizyonizm ve oportünizm arasındaki ideolojik mücadelelerin tarihi ve vargısı, devrimci Marksist çizgi ve yol hakkında bizlerin en sağlıklı kılavuzudur. Mücadelemizin her döneminde, tekelci dönem Marksizminin yüce bayrağı, ülkemizin somut pratiği önünde dalgalanacaktır.

Mahir Çayan

Aydınlık Sosyalist Dergi
Sayı 15, 1970

yeni oportünizmin niteliği üzerine

PDA'nın 16-17. sayılarında yer alan iki yazının, iyi niyetli, iyi yürekli ama ideolojik aydınlığa sahip olmadıklarından dolayı **hasbelkader** yeni oportünizmin saflarında yer alan birkaç arkadaşın kafalarını daha da bulandıracağını düşünerek gerçekten sıkıcı olan bu eleştirme işini omuzladık. Bizi buna zorlayan başka bir etken de, bilimsel sosyalizmin ustalarının her çeşit sapmaya karşı «cehaletin ürünleri olanları bile» ciddiye alarak bunlarla mücadele etmeleri ve bizim bu devrimci tutumdan ders almamızdır. Yankee emperyalizminin işgali altındaki ülkemizde proletaryanın devrimci mücadelesi emperyalizme ve onun uzantısı olan oportünizmin her türüne karşı verilecek sert mücadelelerle güçlenecektir. Önce oportünizmin genel özellikleri üzerinde kısaca duralım. Oportünizm bukalemun gibidir. Çeşitli kılıklara bürüne-

rek sosyalist hareket içinde ortaya çıkar. Oportünizmin kılığını kıyafetini ülkenin ekonomik ve toplumsal yapısı, işçi sınıfının siyasal bilinç ve örgütlenme düzeyi, kısaca ülkenin içinde bulunduğu devrimci aşamanın niteliği belirler. Ancak her çeşit oportünizm proletaryanın devrimci gerilimine inanmamaya dayanır. Genellikle sağ oportünizmin temelinde **korkaklık, azimsizlik** ve **proletaryanın devrimci zaferine inanmamak** yatar. Bu yanlarını örtmek için, en «keskin» görünmek zorundadır. Gerçekte ise marksizmin lafızlarına, Stalin'in deyişiyle **kölece** bağlı kalarak pasifizmini sergiler. Bir başka deyişle pasifizm aynı zamanda dogmatiktir de. «Vebadan korkar gibi devrimden korkan» II. Enternasyonal oportünizmi bunun en somut örneğidir. Bunlar marksizmde neyin kesin olduğunu yani marksizmin bel kemiği olan diyalektiği hiç hiç ama anlamış değillerdir. Hepsinin de ortak yanı Kautskilerden Turatilere, Plehanoflara değin, korkaklıklarını en süslü ve devrimci lafızlarla maskeleyerek marksist önermeleri içi boş dogmalar biçimine getirmekte gösterdikleri bilgiçlik ve lafazanlıklarıdır. Oportünizmde **ilke istikrarı** diye bir şey yoktur. Düne dek savundukları ilkelerin niteliği yığınların gözünde açıklığa kavuşunca, o bu ilkeleri en ağır suçlamalarla karalar. Onun için tek şey önemlidir, «her şeye rağmen proletaryanın devrimci hareketini nasıl pasifize edebilirim?» Bu eyleminde marksist ilkeler sadece basit birer araçlardır. Ülkemizdeki yeni oportünizmin sözcülerinin yazı ve sözleri bunun en somut örnekleridir. Biz bu yazıda bunları sergileyerek bu fraksiyonun nasıl bir «ilkeli birlik» olduğunu ortaya koyacağız:

MARKSİST YÖNTEM ÜZERİNE

Her çeşit oportünist tahlil marksist yöntemi bir yana bırakır. Açıklayalım: «Sağ Sapma, Devrimci Pratik ve Teori» yazısında sömürge ve yarı sömürge ülkelerin bağımsızlıklarına kavuşarak sosyalizme geçişlerine ilişkin marksist çevrelerdeki bir tartışmanın varlığından söz ederek bu görüşleri çok kısa bir biçimde özetlemiştik. «Türkiye'nin iktisadi gelişme düzeyi işçi sınıfının siyaset sahnesindeki rolünü ikincil kılmaktadır» diyerek işçi sınıfı belli bir güce erişinceye dek küçük burjuva devrimci iktidarını savunan yeni oportünizm aslında Milli demokratik devrim teorisini değil de, kapitalist olmayan yol revizyonist tezinin birinci görüşünü savunduğunu belirterek «işçi sınıfının öncülüğü olmadan sosyalizme geçişi olabilir görmek boş bir düştür, ama sosyalizme geçişi olanaklı görmemek koşuluyla bu görüş (yeni oportünizmin görüşü) çok özel koşullar altmda olan, işçi sınıfı varsayılmayacak denli zayıf ve cılız olan Kamerun, Brundi, Basirtolan gibi Afrika ülkelerinde işçi sınıfı belli bir güce sahip olana dek uygulama olanağına sahip olabilir» dedik. Bu sözlerimizden bu ülkeler için bizim kapitalist olmayan yolu savunduğumuz sonucunu çıkarmak akıllılığını gösteren yeni oportünizmin bir sözcüsü, hem Milli Demokratik Devrimi tek devrimci çizgi olarak kabul ettiğimizi hem de kapitalist olmayan yolu savunduğumuzu iddia ederek bunun gülünç olduğunu söylüyor. (Bkz. Şahin Alpay «İşçi Sınıfı ve Milli Demokratik Devrim», PDA. S. 17, s. 366) Marksist yöntemden habersiz olduğu anlaşılan, milli de-

mokratik hareket adı altında kapitalist olmayan yol revizyonist tezini savunan bu yazarın bu eleştirisi gerçekten eğlendiricidir. Bizim italikle yazmış olduğumuz «olabilir» ibaresinin anlamı açıktır. Burada yeni oportünizmin milli demokratik hareket tezinin Türkiye gibi dört milyona yakın işçisi bulunan bir ülkede değil de olsa olsa işçi sınıfı yok sayılabilecek kabile ilişkilerinin derin izlerini taşıyan kimi Afrika ülkelerinde ileri sürülebileceği, daha doğrusu tartışılabileceği kastedilmiştir. Bundan bu ülkelerde kapitalist olmayan yolun geçerli olduğu sonucu çıkarılabilir mi? Kesinlikle hayır. Biz bütün sömürge ve yarı sömürge ülkeler için tek devrimci çizginin Milli Demokratik Devrim çizgisi olduğunu defalarca belirttik ve o yazımızda bu çizginin dışındaki yolu yani kapitalist olmayan yolu savunan görüşün temelinde tarihi materyalizme aykırı bir düşünce olan «her şeyi silahlar belirler» teorisinin yattığını göstererek, revizyonist bir çizgi olduğunu açıkça belirttik. Bazı Afrika ülkeleri için bu milli demokratik hareket tezinin tartışılabileceğini söylerken ulus bilincinin çok gelişmediği, kabile yaşayışının derin izlerini taşıyan, işçi sınıfı yok sayılabilecek kimi ülkelerde, değil marksist partinin, birkaç aydının dışında gerçek bir marksist fraksiyonun bile olmadığı gerçeğini dikkate aldık.

Biz yeni oportünizmin iddia ettiği gibi, ülkelerin iktisadi gelişme düzeylerine göre strateji belirlemek gerektiğini savunmadık. Sömürge, yarı sömürge ve derebeylik kalıntılarının varolduğu bütün ülkeler için bir tek devrimci yol olarak Millî

Demokratik Devrim stratejisini önerdik ve öneriyoruz. Biz sadece iktisadi gelişme seviyelerinin ülkelerin marksist hareketleri üzerindeki -olumlu ve olumsuz- etkilerine dikkati çekerek, iktisadi gelişme seviyesi çok düşük bölgelerdeki marksist hareket içinde küçük burjuva radikallerine bel bağlama eğilimlerinin yüksek olduğu gerçeğini göstermek istedik. Bu bilimsel olarak nesnel bir gerçeği saptamaktan başka bir şey değildir. İşçi sınıfı yok sayılabilecek Afrika ülkelerindeki sosyalist hareketi incelediğimizde bu nesnel gerçeği açıkça görmekteyiz. İşçi sınıfı örgütü bulunan Afrika ülkelerinin bile çoğunluğunda, küçük burjuva radikallerine geçici yada sürekli öncülük tanıyan «kapitalist olmayan yol» tezinin bu örgütlerin stratejik çizgileri olduğu açıktır. Afrika'da milli demokratik devrim stratejik tezini savunan çok az işçi sınıfı partisi vardır. (Bkz. Nkrumah, Yeni Sömürgecilik, Afrika Ülkelerindeki Siyasi Partiler) Gana, Somali gibi ülkelerde (bu ülkelerde sosyalist parti yoktur. Bunun nedeni işçi sınıfının yok sayılabilecek bir düzeyde olması olabilir) bağımsızlıktan sonra ülkenin devrimci milliyetçilerinin (küçük burjuva radikallerinin) emperyalizmin kucağına yine düşmemek için izleyecekleri tek yol, kapitalist olmayan bir kalkınma olabilirdi. Ve bu yolla güçlenen işçi sınıfının yapacağı bir sıra devrimlerle sosyalizme geçilebilir ve ülke tam olarak kurtulabilirdi. Yoksa emperyalizmin yeniden boyunduruğu altına girmek kaçınılmazdı. Gana, Somali gibi ülkelerin bağımsızlıklarına kavuşmalarından sonra, genel demokratik program içinde sosyalist kuruluş ileri sürülmemesine karşılık, belli bir düzeyde sanayi işçi sınıfı ve sosyalist partisi olan

Cezayir'deki milli ekonomi içinde sosyalist kuruluş önerisi PAGSORP (Sosyalist Öncü Partisi) tarafından 5 maddelik bildiriminde ileri sürülmüştür. Yoksa Bin Bella yada Bumedyen rejimleri kastedilmiş değildir. Sosyalist Öncü Partisi, 1968'de Bumedyen rejiminin kıyımına maruz kalan sosyalist işçi köylü ve aydınları bağrında toplayan bir partidir. Bu parti, Cezayir için 1968'de gericiliğe ve emperyalizme karşı geniş bir milli cephe kurulmasını öneren, halen Cezayir'in önündeki devrimci adımın milli demokratik devrim olduğunu söyleyen bir partidir. Sosyalist kuruluş önerisi, yalnızca Sosyalist Öncü Partisi'nce değil eski CKP'nin üyelerince de ileri sürülmüştür. Sosyalist Öncü Partisi sosyalist bir partidir dedik. Aslında Sosyalist Öncü Partisinin niteliği önemli değildir. Çünkü bizim burdaki amacımız açıktır: İşçi sınıfı yok sayılabilecek, iktisadi gelişme düzeyi çok geri olan Gana ve Somali gibi ülkelerde sosyalist kuruluştan asla söz edilmemekte, buna karşılık Cezayir gibi belli bir iktisadi gelişme düzeyi olan ülkelerde, işçi sınıfının partisi genellikle vardır ve bu ülkelerde sosyalist kuruluştan söz edilebilmektedir. Yeni oportünizmin iddiasının tersine, sosyalist kuruluş, **milli demokratik devrim ekonomisinde mutlaka olacaktır. Ve bu ekonomiye de damgasını vuracaktır.**

Dünya çapında izlenecek yol üzerine revizyonist nitelikte olan bir tezin, bir takım özel ve istisnai koşullardaki ülkelerde «olabilir» koşullu sınırlamasıyla tartışma konusu olabileceği, marksist tahlil yönteminin yani somut durumların somut tahlillerinin gerektirdiği bir zorunluluktur. Marksizmin büyük ustalarının tahlillerinde bu koşullu

sımrlamayı, bu olabilirliği görmekteyiz. Barışçıl yoldan bir toplumsal devrim olabileceğini savunan Lasalle ve Proudhon'u en sert biçimde eleştiren, toplumsal devrimin tek yolunun **şiddet** olduğunu belirterek barışçıl yolun reformistlere ait olduğunu söyleyen Marks ve Engels çok özel koşullara sahip İngiltere ve Amerika'da devrimin bir ihtimal olarak barışçıl bir yol izleyebileceğini söylüyorlardı. Tekelci kapitalist dönemde artık Marks ve Engels'in bu koşullu sınırlamasının da geçerli olmadığını söyleyerek barışçıl yoldan sosyalizme geçişi öneren II. Enternasyonal partilerini hayınlıkla suçlayan Lenin, 1917 Mayısında Rusya'da çok özel ve istisnai koşulların ortaya çıktığını bu nedenle sosyalizme barışçıl bir yoldan **geçilebileceğini** söylemektedir. Bu emperyalizmin III. can çekişme döneminde, barışçıl bir yoldan sosyalizme geçilebileceğini savunan ayrıca 1917'de Lenin'in devrimin öznel koşullarını hazırlamaya yönelik parolalarını, «Lenin barışçıl yoldan geçişte sonuna dek üsteledi, ancak bu yol kapamnca ayaklanmaya başvurdu» biçiminde yorumlayan K. Somer'in dilşüncelerine katılmak değildir. PDA'ın yazarının mantığına göre, barışçıl yoldan geçişi ihanet olarak nitelendiren Marks, Engels ve Lenin koşullu sınırlama içinde «olabilir» dedikleri için kendi kendileriyle çelişkiye düşmüşlerdir. Gerçekte gülünç duruma düşenler, bizim koşullu sınırlama içinde kendilerinin ileri sürdükleri tezin tartışılabileceğini söylememize karşı çıkanlardır. Hele «devrimde küçük burjuva öncü olsun, proletarya öncü olsun sömürge ülkelerin önündeki hedef milli demokrasidir, sosyalizm değil.» (Ş.A., Ay., S. 12, Sf. 471) diyerek milli demokratik devrimin küçük burjuvazi-

nin de öncülüğünde olabileceğini olabilir gören böyle ne dediği belli olmayan **eyyamcı** bir yazarın eleştirisi hiç hiç ciddiye alınmaz.

«Sağ Sapma, Devrimci Pratik ve Teori» yazısında derebeylik kalıntılarının % 5 olduğunu iddia ederek, buradan Türkiye'deki baş çelişkinin proletarya ile burjuvazi arasında olduğu sonucuna varan **Emek** oportünizminin, vardığı bu sonucun yanlış olduğunu belirterek, üretim ilişkisi olarak derebeyliğin % 5 değil de % 05 olması durumunda bile bizim gibi emperyalizmin işgali altındaki bir ülkede ilk amacın zorunlu olarak milli demokratik devrim olduğunu söyledik. Ve baş çelişmenin de **üretim ilişkilerinden** çıkarılamayacağına ilişkin olarak da 1941 - 1944 emperyalist kapitalist Fransa'sında baş çelişkinin (son belirleyici temel çelişki değil) proletarya-burjuvazi arasında değil de, istilacı Alman emperyalizmi ve gerici Vichy burjuvazisi ile burjuvazinin millici fraksiyonu dahil bütün Fransız ulusu arasında olduğu örneğini gösterdik. PDA'ın bu tahrifatçı yazarı, **Aristo mantığı** ile bizim 1944 Fransa'sında milli demokratik devrim yapıldığını iddia ettiğimiz sonucunu çıkartmış. İşte karavana atmak buna denir. Dünyanın ilk burjuva demokratik devrimlerinden birinin yapıldığı Fransa'da demokratik devrimin yeniden yapıldığını hiç kimse ileri sürmemiştir ve sürmez. Hele belli bir düzeyi olması gereken ideolojik tartışmada da «karşı taraf bunu söyledi» diye bir iddiada bulunulmaz. Ancak bunda bizim için şaşılacak bir yan yoktur. Sen yazının başından beri milli demokratik devrimin sömürge, yarı sömürge ve derebeylik kalıntılarının olduğu ülkelerin önündeki zorunlu devrimci adım olduğunu istediğin kadar söyle, bu

yazar bu tahrifi mutlaka yapacaktır. Çünkü tahrifat ve yalan bu eyyamcı yazarın siyasal araçlarıdır. Bu tahrifi yaptıktan sonra bakın aynı yazar ne diyor: «İşgal altında olsun olmasın Fransa gibi kapitalist emperyalist bir ülkede devrimci şiar sosyalist devrimdir.» (Ş.A., PDA, S. 17, Sf, 366). Bu görüş ile, anti emperyalizmi de kapsıyor diyerek, sosyalist devrim sloganının sosyalistlerin dışındaki millici güçlere de hitap ettiğini iddia eden Aren - Boran oportünizminin görüşü arasında temelde hiç bir ayrım yoktur. (Marksist bir partinin gündeminde anti-kapitalist mücadele olması ayrı şeydir, o evrede devrimci sloganının sosyalist iktidar olması ayrı şeydir.) Oysa evre ve devrimci slogan her zaman üretim ilişkilerinden saptanmaz. Kapitalist bir ülkede baş çelişki proletarya ile burjuvazi arasındadır. Ama bir dış müdahale bu çelişmeyi geçici olarak ikinci plana iter ve o anda baş çelişme de bu dış müdahaleye, istilaya göre biçimlenir. Ve bu yeni çelişmeye göre, proletarya partisi, taktiklerini ve devrimci sloganlarını ayarlar. II. yeniden paylaşım savaşı kapitalist Fransa'sındaki, proletarya-burjuvazi baş çelişkisi, Alman istilası üzerine geçici olarak ikinci plana geçiyor ve Alman emperyalizmi + Vichy gerici burjuvazisi ile Alman emperyalizmine karşı olan burjuvazinin milli fraksiyonu dahil bütün Fransız ulusu arasındaki çelişki bir süre için baş çelişki oluyor. Bu evrede Fransız marksistlerinin baş görevi bu çelişkiyi çözümlemektir. Değişik nitelikteki çelişmelerin değişik yöntemlerle çözümlenmesi, marksist diyalektiğin gerektirdiği bir zorunluluktur. İşgalci düşman ile ulus arasındaki çelişki de sosyalist devrim yoluyla değil, milli devrimci savaş yoluyla çözümlenir.

Bu nedenle bu evrede FKP'nin gündeminde sosyalist Fransa değil **«Bağımsız Fransa»** vardır. Çünkü sosyalist Fransa'nın yolu, bağımsız Fransa'dan geçer. FKP, «bağımsız Fransa» devrimci sloganının çevresinde bütün fransız yurtseverlerini toplayarak, geniş bir **milli cephe** kurup bu çelişkiyi çözümlemiştir. Bazı solcular FKP'ni bu oportünist yazar gibi koşullar ne olursa olsun devrimci slogan «sosyalist iktidardır» diye eleştirmişlerdir. (Anarşist-Sendikalistler, «Ulustan sana ne senin görevin devrim yapmaktır» diyerek FKP'ni 1941 - 44'deki davranışından dolayı eleştirmişlerdir.) Burada sözü FKP üyelerine bırakalım : «... Bazı kişiler 1944'de KP'nin yönettiği Fransız proletaryasının iktidarı alacak güçte olduğuna ve bunu yapmamakla otobüsü kaçırdığına içtenlikle inanırlar. İlk bakışta çekici bir değerlendirme ama yanlış... İlk önce mukavemetin amacı ve karakteri hakkında bir yanılma var... Mukavemetin hedefi proletarya devrimi değil, ülkenin işgal altından kurtulması ve faşizmin yok edilmesiydi. Böyle bir amaç her çeşit Fransız vatandaşını bir araya topladı. Mukavemet büyük bir **milli davramş** oldu. Onun hakim çizgisi budur. Fransız komünistlerinin değeri, durumu bütünü içinde anlamaları oldu; onun için Hitler'e ve suç ortaklarına karşı mücadelede geniş bir **milli cephe** kurmaya çalıştılar ve mukavemet hareketinin halkımızın derin yığınlarından kopmuş bir tarikat halinde dejenere olmasına izin vermediler. Gitgide daha çok tecrit edilmiş hale gelen düşmana karşı 1944 **milli ayaklanması** böyle mümkün oldu. Eğer o sırada işçi sınıfı **devrim** yapmaya, sosyalizmi kurmaya kalksaydı ne olurdu? (...) İşçi sınıfının ülkenin kurtuluşu için kararlı ama

devrimci bir hareketi desteklemeye hiç de hazırlıklı olmayan her sınıftan Fransız vatandaşı ile bağlarını kopardıklarını göreceklerdi. Ve Hitlerciler, suç ortakları, gerici Vişici burjuvazi bayram ederdi buna.» (G. Politzer, Fel. Tem. İlk. S. 52, 53) Almanların kovulmasından sonra FKP'nin de içinde yer aldığı bir **milli iktidar** işbaşına gelmiştir. Görüldüğü gibi **çatısı dar mekanik kafaların** iddialarının tersine kapitalist-emperyalist bir ülkede devrimci slogan her zaman sosyalist iktidar değildir.

«Marksizm son derece derinliği olan, son derece karmaşık bir doktrindir.» Marksizmde bütün sorunları, bir kaç tipik çözüm yoluyla çözen **hazır reçeteler** arayanlar acması dar kafalı çok bilmişlerdir. Bir kaç tipik formülasyonun dar sınırları içinde bilgiçlik taslayan mekanik kafalı entelektüel bozuntuları için bakın Mao ne diyor: «Dünyanın en gülünç insanları, kulaktan dolma bazı ham bilgilerle kendisini 'allameyi cihan' sanan çok bilmişlerdir. Bu insanların boylarının ölçüsünü pek iyi bilmediklerini gösterir. Bilgi sorunu bilimsel bir sorundur, bu sorunda ne içtensizliğe, ne de böbürlenmeye yer vardır. Asıl gerekli olan, tersine içtenlik ve alçakgönüllülüktür.» (Mao Zedung, Teori ve Pratik, S. 14)

FİDEL-GUEVARA VE KÜBA DENEYİ KARŞISINDAKİ TAVRIMIZ

Yeni oportünizm Küba devrimi deneyi karşısında şaşkın ördek gibidir. Kimilerine göre Küba sosyalist bir ülke değildir. Küba'da devrim olmamıştır. Kimilerine göre de, «evet Küba'da devrim

olmuştur ama bu darbeci bir anlayışın tesadüfi sonucudur» (Bkz. H. Berktay, PDA S. 16. Sf. 327). Bunlara göre «eğer Amerikan emperyalizmi uyanık davranmış olsaydı bu devrim olmazdı. Gerek Küba hakim sınıflarının ve gerekse Amerikan emperyalizminin uykuda olmasından ileri gelen koşullarda Küba tecrübesi başarıya ulaşmıştır.» (H. B., PDA S. 16. Sf. 326). Yani bunlara göre Küba devrimi mucizevi bir olgudur. İşte sergilenen bilimsel sosyalist düşünce, daha doğrusu katledilen marksizm diyalektiği. Metafizikçi, devrimleri **tesadüf** ve **mucizelerle** açıklar. Onun için örneğin Fransız burjuva devrimi bir mucizedir, tesadüftür. Fransız devrimi metafizikçi tarafından XVI Louis'in zayıf ve yumuşak bir insan olmasıyla açıklanır. «Güçlü bir insan olsaydı devrim olmazdı» der. Üstelik ona göre «Varennes'de XVI. Louis yemeğini kısa kesseydi yakalanmaz ve tarihin akışı değişirdi.» (G.P. Fel. Baş. İlk. Sf. 179). Oysa bilimsel sosyalist anlayışta mucize ve tesadüf açıklamalarına yer yoktur. Mucize ve tesadüf Lenin'in deyişiyle «ne tabiatta ne de tarihte vardır.» İşte biçim ile özü biribirine karıştıran, öz yerine biçimde kesinkes ilkeler arayarak dünya devrimci hareketinin **trafik polisliğini** yapmaya kalkanların teoride sonu metafiziğin bataklığında kulaç atmaktır. Bilimsel sosyalist dünya görüşü, Küba devrimini Amerikan emperyalizminin ve Küba hakim sınıflarının bir anlık **gafleti** ile açıklamaz. Küba devriminin başarıya ulaşması dünya kapitalizminin bugünkü durumu ile ilgilidir. Lenin, Küba gibi sömürge bir ülkenin bir sıra iç devrimlerle sosyalizme geçmesinin ilk aşaması olan anti-emperyalist savaşı kazanabilmesi için şu üç koşulun varolması-

nı önermektedir: «Ezilen bu ulusların ahalisinin önemli bir kısmının çabalarının koordinasyonu... veya uluslararası durumun özellikle uygun olması (örneğin emperyalistlerin müdahalesinin zayıf düşmesi, aralarındaki bir savaş ve kendi çelişmeleri v.s. sebebiyle felce uğraması) veya büyük devletlerden birinin proletaryasının aynı anda burjuvaziye karşı koyması gereklidir.» (Arzumanyan, Dünya Kapitalizminin Bugünkü Bunalımı, Sf. 28) Bugün emperyalizmin III. genel bunalım döneminin ayırt edici özelliği bütün bu etkenlerin biraraya gelmiş olmasıdır. Dünyanın 1/3 ü sosyalisttir. Ezilen uluslar her geçen gün için emperyalizme öldürücü yumruklar indirmektedir. Dünya sürekli alt üst oluşlar içindedir. Artık dünya kapitalizmi son soluğunu vermektedir. Küba devrimi ne dar deneyci anlayışın tesadüfi sonucudur ne de mucizevi bir olaydır. Küba devrimi can çekişen emperyalizmin zorunlu sonucudur. Küba devrimini Amerikan emperyalizminin önleyebilmesini olanaklı görerek «Amerikan emperyalizmi uyanık davransaydı, bu devrim olmazdı» diye açıklamak **revizyonizmin** ta kendisidir. Bu tip yorumları karşı-devrimcilerin dikkatini çekmek için Ticaret Odalarının bastırdığı anti-komünist broşürlerin yazarları yapmaktadır. Bu emperyalizmin **«her şeye kadir»** olduğunu söylemek dolayısıyla stratejik planda emperyalizmi büyüterek dünya halklarının özellikle Latin Amerika halklarının devrimci mücadelesinin zaferine inanmamaktır. İşte pasifizm ve pasifist ideoloji.

Tesadüfler, mucizeler ve sol oportünistler marksizm-leninizm hazinesini derinleştirmezler. Oysa Küba tecrübesi ve onun önderleri marksizm -

leninizm hazinesini derinleştirmiş ve zenginleştirmişlerdir.» «Sen halk savaşından yana mısm yoksa gerilla savaşından mı?» diyerek saçma sapan bir ikilem ortaya atan yeni oportünizme göre, Küba'da halk savaşı hiç bir zaman olmamıştir. Oysa gerilla savaşı halk savaşının ilk aşamasının temel savaş biçimidir. Biz yiğit Küba halkı bir halk savaşı vererek milli demokratik devrimi yapıp sosyalizme geçmiştir, diyoruz. Küba deneyi, Fidel Castro ve Che Guevara hakkında görüşlerimiz açıktır: «Şimdi Ekim ihtilalinin deneyine ilaveten, Çin'de, Doğu Avrupa sosyalist ülkelerindeki, Kore, Vietnam ve Küba'daki devrimci deneyler mevcuttur. Bu ülkelerin muzaffer devrimcileri marksizm-leninizm ve Ekim ihtilalini zenginleştirmiş ve geliştirmiştir. Çin'den Küba'ya kadar bütün bu devrimler istisnasız silahlı mücadele ile ve silahlı emperyalist saldırısma ve müdahalesine karşı savaşılmakla kazanılmıştır. Küba halkının silahlı ayaklanması 1953 yılında başlamıştır. Amerikan emperyalizmi ve Küba'daki kuklası Batista'nm yönetimini devirmeden önce iki yıldan fazla bir devrimci halk savaşı verilmiştir.» (31 Mart 1964'de yayınlanan SBKP Merkez Komitesinin açık mektubu üzerine ÇKP'nin cevabı) «Evet Küba devrimi marksizm-leninizm hazinesine büyük bir katkıdır. Küba devriminin muzaffer proleter devrimcileri olan Fidel Castro, Che Guevara ve arkadaşlarından bizim gibi yarı sömürge ülke marksistlerinin öğreneceği pek çok şey vardır. Çünkü **biz marksizmi entelektüel gevezelik ve dünya devrimci hareketinin trafik polisliğini yapmak için okuyup öğrenmiyoruz. Biz dünyayı değiştirmek için, dünyanın Türkiye'sinde devrim yapmak için öğreniyoruz.** Küba sosyalist

devriminin muzaffer proleter devrimcilerine «küçük burjuva devrimcileri», «sol oportünistler» demek, ihanetin, oportünizmin ta kendisidir. Bu görüşü saflarımızda yaygınlaştırmaya çalışanların kişiliklerinden bütün Türkiye proleter devrimcileri kuşku duymalıdırlar. PDA'nın **eyyamcı yazarı** bizim «Sağ Sapma, Devrimci Tratik ve Teori» yazısında Castro'ya atıfta bulunmamızı eleştirmektedir. (Bkz. Ş.A. PDA S. 17 Sf. 366). Biz daima marksizm-leninizm hazinesine katkısı olan muzaffer proleter devrimcilerine atıfta bulunduk ve her zaman da bulunacağız. Yeni oportünizmle aramızdaki küçücük ayırım da burada ya. Onlar Amerika'nın sözde devrimcileri Campus Maoistlerine biz ise marksizm-leninizm hazinesini geliştiren muzaffer devrimcilere atıfta bulunuyoruz. Latin Amerika'daki proleter devrimci çizgi hakkında son derece önemli bir sorunu da açıklayalım. Şu iki konunun özellikle karıştırılmaması gerekir : Bütün Latin Amerika ülkelerinin «sanayiinin geri kalmışlığı ve tarımın feodal karakteri» ortak özellikleri olduğunu belirterek, «anti-emperyalist mücadelede halkın çok büyük çoğunluğunu, işçi sınıfının, köylülerin, aydınların, küçük burjuvazinin, ulusal burjuvazideki en ilerici tabakaların çıkarları yönünde bir kurtuluş programı üzerinde birleştirmemiz gerekmektedir.» (İkinci Havana Deklarasyonu) diyerek bütün Latin Amerika ülkelerinin önlerindeki devrimci adamın **milli demokratik devrim** olduğunu söyleyen **Fidel Castro** ve arkadaşları ile milli demokratik devrim stratejisinin geçerliliğini üretim ilişkisi olarak feodalizmin varlığına bağlayarak, Latin Amerika ülkelerinde «tarımda az gelişmiş kapitalizm hakimdir ve milli burjuvazi yok-

tur» diyerek bu ülkeler için **sosyalist devrim stratejisini** öneren **A. G. Frank, A. Shah,** v.s. gibi yazar çizer takımını ayırmak gerekir **bir.** Fidel Castro'nun Che Guevara'nın görüşleriyle özellikle Debray'ın dogmatik önerilerini **kesinlikle** karıştırmamak gerekir **iki.** Silahlı halk savaşının, emperyalizmin boyunduruğundan kurtulmanın tek yolu olduğu gerçeğine karşı çıkarak, barışçı bir yoldan devrimin zafere ulaşabileceğini olabilir gören W. J. Pomeroy bile bu gerçeği açıkça itiraf etmektedir: «Debray'ın oldukça dogmatik formüllendirmelerinin, çoğu kez **kendi adlarına** konuştuğunu sandığı **Kübalı önderlerin beyanlarından** ayırdedilmesi gerekir.» Hele «Debray'm Devrimde Devrim kitabı KKP'nin resmi görüşüdür. Bu kitap Küba'da 2,5 milyon basılıp dağıtılmıştır.» demek gerçeği **ahlaksızca** tahriften başka bir şey değildir. Çünkü bu kitap KKP'nin görüşlerini dile getiren Simon Torres ve Julio Arenda tarafından, **«Debray ve Küba tecrübesi»** başlıklı yazı ile Monthly Review'in 1968 haziran sayısında çok sert bir biçimde eleştirilmiştir. Bu eleştirinin ana çizgileri şunlardır: 1. Debray'ın «askeri önderliğin temel öğe olması gerekir» önerisi yanlıştır. Tam tersine siyasal çalışma temeldir ve askeri yan, siyasal önderliğe bağlı kılınmalıdır. 2. Debray'ın «burjuva şehir-proleter kır», «Llana-Sierra» biçiminde yaptığı ayrımını bir sınıf çatışması olarak ortaya koyması, leninist bir çözümleme değildir. Yazının **«Kim Kimi Yarattı»** başlıklı kesiminde, Debray'ın «Küba'da Foco partiyi yarattı» iddiasının **yanlış olduğu** belirtilerek, devrim için partinin gerekli olduğu ileri sürülmektedir. Simon Torres ve Julio Arende, Lenin'in «Ne Yapmalı» kitabına atıflar yaparak, Debray'ın

ekonomist bir görüşe sahip olduğu sonucuna varmaktadırlar.

Ancak bütün ülkelerin pasifistleri, bu ayrılmaları görmezlikten gelerek Debray'm dogmatik formülasyonları ile Latin Amerika'daki proleter devrimci çizgiyi özdeş tutmaya çalışmaktadırlar. Örneğin Progesive Labour adlı Amerikalı, sözüm ona Maocu bir parti, bütün bu ayrımlı ideolojileri Debrayizm başlığı altında toplayarak F. Castro, Che Guevara ve arkadaşlarını sol oportünizmle suçlamaktadır. Üstelik Che Guevara yalancılıkla bile suçlanmaktadır. Ülkemizde de Campus Maoculuğun şubesi olan PDA oportünizminin sözcüleri, tıpkı Amerikalı ideologları gibi bu ayrımlı ideolojileri (A. G. Frank, Debray oportünist çizgileri ile Kübalı muzaffer proleter devrimcilerinin leninist çizgisi) karıştırarak, Debray'ın kitabına atıfta bulunarak F. Castro, Che Guevara'yı eleştirmeye kalkmaktadırlar. PDA oportünizminin sözcüleri kırlardan şehirlerin fethedilmesini öneren Latin Amerika'nm muzaffer proleter devrimcilerini Debray'ın dogmatik formülasyonları ile mahkum edip onların leninist çizginin dışında olduğunu söyleyerek, büyük proleter devrimci Mao Zedung'u da **Amerikanca** yorumlayarak korkaklıklarına ve ihanetlerine ideolojik kılıf bulacaklarını sanmaktadırlar. Emperyalizmin ölüm saatlerinin yaklaştığı bu III. genel bunalım döneminde, marksist-leninist hareket, PDA'nın iddia ettiği gibi, Castro-Guevara çizgisine karşı verilecek olan mücadele ile değil, modern revizyonizmin şehirlere öncelik tanıyarak, kırlara ikinci dereceden önem veren, köylülerin giderek köylü halkların devrimci gerilimini küçümseyen **«sol»**, işçi sınıfının dışında sosyalizme geçişi

olanaklı görerek barış içinde bir arada yaşamayı savunan sağ çizgilere karşı neo-troçkist, neo-blankist ...kısaca her çeşit sağ ve sol sapmalara karşı verilecek mücadeleler ile güçlenecek ve emperyalizmi çökertecektir. Castro-Guevara ve bütün Latin Amerikalı proleter devrimcilerini sol oportünist ilan eden ağızlar bütün ülkelerin **pasifistleridir.**

MAO'NUN LENİNİZM HAZİNESİNE KATKILARI VE YENİ OPORTÜNİZM

Mao'nun marksizm-leninizm hazinesine katkıları sorunu bugün marksist çevrelerde tartışılan son derece önemli bir sorundur. Mao Zedung'un leninizm hazinesine katkılarını ana çizgileri ile başlıca iki başlıkta toplayabiliriz: 1) Milli demokratik devrim teorisi, 2) Proleter kültür devrimi. Mao'nun bu iki katkısının özlerini Lenin'de de görmekteyiz. Ama marksizm-leninizmin bu son derece önemli iki ilkesi, en yetkin biçimlerini Mao'nun siyasal pratiği içinde almışlardır. Bu nedenle leninizmin bu iki önemli ilkesini açıklarken, Çin'in somut pratiğinden hareket ederek, Mao'nun siyasal pratiği içinde ele almak zorundayız.

MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM TEORİSİ

Milli demokratik devrim teorisi marksist-leninist kesintisiz devrim teorisinin sömürge ve yarı - sömürge ülkelere uygulanmasıdır. Bir daha belirtelim ki, Mao Zedung emperyalizmin I. ve II. genel bunalım dönemlerinde nicelik olarak zayıf ve

köylülükle doğal bağları olan işçi sınıfına sahip, yarı-sömürge ve yarı-feodal Çin'de, leninist kesintisiz devrim teorisini bu somut pratiğe uygulayarak derinleştirmiş ve zenginleştirmiştir. Böylece Mao, bütün sömürge ve yarı sömürge ülkelerin devrimcilerine emperyalist boyunduruğun kırılarak sosyalizme geçişin yolunu göstermiştir. Mao Zedungun bu katkısı ile birlikte (işçi sınıfının önderliğinde temel gücü köylü yığınlarının oluşturduğu devrim ordusunun kırlardan şehirleri fethetmek teorisi) leninist kesintisiz devrim teorisi hayatın yeni gerçekleri karşısında daha gelişmiş ve zenginleşmiştir. Mao ile birlikte sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin sosyalizme geçişlerinde zorunlu bir durak olan halk savaşları çığırı başlamıştır. Açılan bu yoldan bir Vietnam, bir Küba emperyalizmin boyunduruğunu kırarak sınıfsız topluma doğru güvenli adımlarla yürümektedirler. Mao Zedung'un yeni demokratik devrim teorisinin başlıca öğeleri şunlardır :

1. MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM ÖZÜNDE BİR KÖYLÜ DEVRİMİDİR :

Demokratik devrim programı köylülerin nesnel isteklerine karşılık veren en köktenci programdır. Lenin'in dediği gibi «onun özlediği bütün tarımsal dönüşümleri ancak tam olarak zafere ulaşmış olan bir devrim gerçekleştirilebilir, onun düşlerini gerçek yapar... Hepsi o kadar değil. Köylüler yalnızca en köklü toprak reformu için değil, genel ve sürekli çıkarları için de devrime bağlıdır.» (İki Taktik S. 104) özellikle köylülerin nüfusun

büyük çoğunluğunu oluşturduğu yarı sömürge bir ülkede milli demokratik devrim özünde bir köylü devrimidir. «Bu nedenden dolayı bütün halkın harekete geçirilmesi, köylü yığınlarının harekete geçirilmesi ile özdeştir» (Giap, Halk Savaşı Halk Ordusu). Özünde köylü devrimi olan bu devrim, proletaryanın dışında başka bir sınıfın yada zümrenin önderliğinde zafere erişebilir mi? Hayır, erişemez. Çünkü burjuvazinin devrimci barutunu tükettiği proleter devrimleri çağında, temelde burjuva demokratik nitelik taşısa da herhangi bir devrimi sonuna dek götürebilecek tek devrimci sınıf proletaryadır. Milli demokratik devrimin özünde bir köylü devrimi olması gerçeğini gerek Mao Zedung, Lin Biao ve gerekse Giap özellikle belirtmektedirler. Çünkü milli demokratik devrimin özünde bir köylü devrimi olması gerçeği stratejik, siyasal ve taktik çizgimizi belirleyen son kertede önemli bir öğedir. Milli demokratik devrimin özünde köylü devrimi olmasının doğal sonucu, sınıf mevzilenmesinde köylüler, devrimin temel gücünü oluştururlar. Emperyalist tarihin lokomotifi olan proletarya devrimin önderidir. 1905 - 17 Rus devrimlerinde devrimin temel ve önder gücü proletarya idi. Köylüler vasıtasız yedek. Neden Çin ve Vietnam demokratik devrimlerinde temel güç proletarya değil de köylüler olmaktadır? Çünkü Rusya'da devrim ordusunun temel gücü genellikle büyük şehirlerde yaşıyordu. Çin, Vietnam gibi ülkelerle karşılaştırılamıyacak düzeyde (nicelik ve nitelik bakımından) bir Rus sanayi proletaryası vardı. Bu nedenle devrim şehirlerden kırların fethedilmesi biçiminde bir rota izledi. Oysa yarı sömürge ve sö mürge ülkelerde, 1) İşçi sınıfının nicelik ve nite-

lik olarak gelişmiş kapitalist ülkelere oranla zayıf olması, 2) Şehirlerde emperyalizmin denetiminin çok güçlü olması gibi başlıca iki ana nedenden dolayı milli demokratik devrimin izleyeceği rota, kırlardan şehirlerin fethedilmesi rotasıdır.

2. HALK SAVAŞI MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİMİN ZORUNLU BİR DURAĞIDIR :

Emperyalizme karşı mücadele bir uluslaşma mücadelesidir. «Milliyet sorunu da özünde bir köylü sorunudur» (Stalin). Bu nedenle saldırgan emperyalizme karşı verilecek halk savaşı da bir köylü savaşıdır. Halk savaşının bir köylü savaşı olması gerçeği kırlardaki mücadeleyi ön plana çıkartmaktadır. Yani milli demokratik devrim mücadelesinin ağırlık noktası kırlardır. Ayrıca bu ulusal kurtuluş savaşının başarıya erişmesinde askeri bir zorunluluktur da. Çünkü «emperyalistler, ülkelere (sösömürge ve yarı sömürgelere) karşı saldırılarda bulunurken çoğunlukla büyük şehirleri ve ana haberleşme hatlarını ele geçirmekle işe başlarlar. Ama geniş kırlık bölgeleri tamamen kontrolları altına almak onların gücü dışındadır. Devrimcilerin serbestçe manevra yapabilmesini sağlayacak geniş alanlar, ancak ve ancak kırlık bölgelerdir. Devrimcilerin kesin zafere doğru ilerleyebilecekleri devrimci üsler, ancak ve ancak kırlık bölgelerde kurulur.» (Lin Biao, Yaşasın Halk Savaşının Zaferi, Sf. 54). Emperyalizmin denetiminin son derece zayıf olduğu kırlarda halk savaşı başlıca dört aşamadan geçer : a) Gerilla savaşı, elde olanı koruma aşaması, b) Gerilla üsleri kurma, elde olanı ko-

ruma aşaması, c) Düzenli orduya geçiş, denge aşaması, ç) Düzenli ordu savaşa, karşı saldırıya geçiş aşaması (sonuç alma). Halk savaşı teorisi kısaca budur. Görüldüğü gibi halk savaşında şehirlerin rolü **ikincildir.** Elbette bu, şehirlerde mücadele yürütülmemesi demek değildir. İşçi genel grevleri, öğrenci ve yığın hareketleri v.s. kuşkusuz milli bağımsızlık savaşının başarıya ulaşmasında oldukça önemli etkenlerdir. **Bir köylü savaşı olan halk savaşında önderlik proleter devrimcilerinde de olabilir, küçük burjuva devrimcilerinde de.** Yani halk savaşında önderlik pazarlık konusu değildir. Bu güçler dengesine, tarafların örgütlenme derecesine v.s. ye bağlıdır. Kim yığınlar ile daha iyi organik bağlar kurarsa, kim milli kurtuluş savaşımda yiğitçe ve tutarlı döğüşerek yığınlara kendini saydırırsa halk savaşımda önder o olur. Ancak işçi sınıfının, daha doğrusu işçi sınıfının öncü müfrezesinin önderliğinde kazanılmamış olan halk savaşında başarılan sınırlıdır. Zaferden sonra kurulacak olan küçük burjuva iktidarı milli demokratik devrim programını sonuna değin uygulayamaz. Örneğin, Cezayir. Lin Biao halk savaşının önderliği konusunda şunları söylemektedir: «Bu halk savaşlarına öncülük edecek sınıflar değişebildiği gibi, yığın hareketlerinin ve zafer derecesinin genişliği ve derinliği de değişik olabilir.» (Y. H. S. Z. Sf. 60). Şunu hemen belirtelim ki, milli demokratik devrimi savunan işçi partilerinin tümünü oportünizmin bataklığına iten, bu devrimde halk savaşının zorunlu bir durak olması gerçeğini bir yana iterek, işçileri temel güç kabul edip, şehirleri temel almalarıdır.

3. İDEOLOJİK ÖNCÜLÜK ESASTIR :

Milli demokratik devrim mücadelesince şehirlerin ikincil öneme sahip olması dolayısıyla devrimin temel gücünün işçiler değil köylüler olması gerçeğinin doğal sonucu milli demokratik devrimde işçi sınıfının önderliğinin bir **ideolojik öncülük** olmasıdır. İşçi sınıfının ideolojik önderliği, çoğunluğunu yoksul köylülerin oluşturduğu işçi sınıfının özörgütünün köylü devriminin komutanı olmasıdır. Bu tip ülkelerde, işçi sınıfının güçsüz ve köylülükle bağlarının olması yanında, devrimci mücadelenin odak yerinin kırlar olması, sosyalist partide nicel çoğunluğun yoksul köylülerden oluşması sonucunu doğurmaktadır. Çin'de devrimci mücadelenin en üst aşamalarında bile proletaryanın özörgütünde yoksul köylülerin oranı % 65'in altına düşmemiştir, parti yönetim kademelerinde bile. Modern revizyonistler ve kimilerince bu, leninci örgüt ilkesinin çiğnenmesi biçiminde yorumlanmakta ve eleştirilmektedir. Stalin, Leninizmin İlkelerinde proletaryanın özörgütü, işçi sınıfının içinden çıkar ve işçi sınıfının en iyi öğelerini bağrında toplar demektedir. Lenin'in deyişiyle bu örgütte işçilerin yönetim kademeleri de dahil, çoğunlukta olmaları gerekmektedir. 1905 devrimi sırasında Lenin şöyle diyor : «... Şimdi parti örgütlerinde sosyal demokrasiye bağlı her aydına karşılık birkaç yüz sosyal demokrat işçi bulunması arzu edilir.» (Tony Cliff, Rosa Luxemburg, Sf. 58). Çin' deki proletaryanın özörgütünün bu bileşimi, gerçekten leninist örgüt ilkesinin bozulması mıdır? Kesinlikle hayır. Bu, bu ülkelerin somut koşullarının, yani hayatın doğurduğu bir zorunluluktur

Bu leninist parti anlayışının, leninizmin doğrultusunda geliştirilmesidir. Tabii diyalektiğin en elamanter iki öğesi olan zaman ve yer kavramları dikkate alınmazsa, bundan leninist parti ilkesinin saptırılması sonucuna varılır.

4. MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM STRATEJİK TEZİ PROLETARYANIN HEGEMONYASINI İÇİNDE TAŞIR :

Leninist kesintisiz devrim teorisinin yarı sömürge ülkelere uygulanması olan milli demokratik devrim stratejisinde proletaryanın önderliğinin nesnel koşulları tartışılmaz bir biçimde vardır. Hemen belirtelim ki, bizim cici maoistlerimizin iddia ettiği gibi «milli demokratik devrim - milli demokratik hareket» ayrımı Mao'ya ait değildir. Mao yalnızca şunu söylemektedir : «İşçi sınıfı önder olmazsa devrim yenilgiye uğrar». Mao'ya göre devrimin kalıcı zafere ulaşmasının tek **güvencesi** işçi sınıfının önderliğidir. Mao'da küçük burjuvazinin önderliğinde zafere ulaşmış bir halk savaşının milli demokratik hareket, proletaryanın önderliğinde zafere ulaşmış bir halk savaşı, milli demokratik devrim diye bir ayrım yoktur. Örneğin ÇKP'nin 1964'te SBKP Merkez Komitesinin açık mektubuna verdiği karşılıkta aynen şöyle deniliyor : «Devrim ci silahlı mücadele sadece proleter devrimleri için birinci dereceden önem taşımaz, ayrıca ezilen ulusların **milli demokratik devrimleri** içinde birinci dereceden önem taşır. **Cezayir milli kurtuluş savaşı** bu açıdan güzel bir örnek vermiştir. (Proleter devrimci ve Kruşçef revizyonizmi.) Bu ayrım, bizim

Campus Maoistlerin, marksizme bilimsel katkısıdır. Bunların kimileri «milli demokratik **devrim - hareket**» ayırımı yaparken kimileri de milli demokratik devrimle, devrimci milli hareketin özdeş kavramlar olduğunu iddia etmektedir. Örneğin «Lenin bu stratejiye **devrimci milli hareket demektedir.**» (Gün Zileli, Aydınlık S. 8. Sf. 149).

Mao Zedung'un yeni demokratik devrim teorisi ana çizgileriyle budur. Yeni demokratik devrim teorisinde, devrimin temel gücünü işçilerin değil de köylülerin oluşturması, kırların halk savaşının odağı olması ve işçi sınıfının öncülüğünün, ideolojik olması gerçekleri biribirine kopmaz bağlarla bağlıdır. Herbiri, bir ötekinin zorunlu sonucudur. Yukarıda özetlediğimiz bu dört ana öğe son derece önemlidir. Çünkü bu dört ana öğe, modern revizyonizm ile marksist-leninist çizgi arasındaki **Çin Seddini** belirlemektedir. Dünya proleter hareketinin zaferini şehirlerdeki mi yoksa kırlardaki mücadele mi belirleyecektir? Başka bir deyişle, kırlar mı esastır, yoksa şehirler mi? Mao'ya göre çağımızın baş çelişkisi, ezilen uluslarla emperyalizm arasındadır. Bu nedenle kırlar esastır. Mao Zedung ve Lin Biao'nun geliştirdikleri halk savaşı teorisine göre zafere kırlardan şehirlerin kuşatılması yoluyla varılacaktır. «Yeryüzünün tümünü ele alırsak, eğer Kuzey Amerika ile Batı Avrupa'ya dünyanın şehirleri denebilirse, Asya, Afrika ve Latin Amerika, dünyanın kırlık bölgelerini teşkil ederler... Çağdaş dünya devrimi bir bakıma şehirlerin kırlık bölgelerden kuşatılması görüntüsünü vermektedir.» (Y. H. S. Z. Sf. 54 - 55) Sonucu dünyanın kırlık bölgelerinde yürütülen, ezilen ulusların mücadeleleri belirleyecektir. Dünyanın şehirle-

rindeki mücadele sonucu belirleme bakımından ikinci derecede önemlidir. Çünkü batı «sönmüş bir ihtilal ocağıdır». Emperyalist blokun jandarmalığını üstlenmiş olan Yankee emperyalizmi ve müttefiklerine karşı köylü halkların, bu devrimci savaşlarında dünya sosyalist bloku ve kapitalist ülkelerin işçi sınıfları omuzdaşlarıdır. Modern revizyonizme göre ise, kırlardaki mücadeleler emperyalizme gerçekten öldürücü yumruklar indirmektedir. Ama asıl belirleyici olan dünyanın kırları değil şehirleridir. Yani sosyalist blok ile batı kapitalist ülkelerin işçi sınıflarıdır. Belirleyici çelişme sosyalizm ile kapitalizmin güçleri arasındadır. Uluslararası işçi sınıfı hareketi dünya sosyalist sistemi ile kapitalist ülkelerin işçi sınıflarınca temsil edilmektedir. Sosyalist ülkelerin ekonomik kalkınma ritimlerinin yüksek olması sonucu, sosyalizm ekonomik bakımdan üstünlüğünü kapitalist ülkelere kabul ettirecektir. Bu ekonomik ve toplumsal üstünlük batı işçi sınıfı üzerinde etkili olacak, onları harekete geçirecektir. Bu ekonomik ve toplumsal üstünlük, güdülen barışçı politika emperyalizmin demagojik anti-komünizm propagandasını etkisiz duruma getirecektir. Bütün bunların sonucu Avrupa işçi sınıfı bütün halkın desteğini alarak parlamenter yoldan iktidara gelecektir. Budur kısaca özetlenirse modern revizyonizmin dünya devrim stratejisi. Görüldüğü gibi modern revizyonist çizgi şehirlerden kırların fethedilmesini önermektedir. Yani bu çizgi (aralarındaki nüans ayrılıkları ne olursa olsun) dünyanın kırlık bölgelerindeki mücadeleleri dolayısıyla köylü halkların devrimci mücadelelerini küçümsemektedir. Üstelik o derece ileri gidilmektedir ki, batılı

olmayan ülkelerdeki proleter devrimlerinin ikinci dereceden devrimler olduğu bile ileri sürülebilmektedir. Çünkü bu devrimler sanayi proletaryasına dayandırılmamıştır. ÇKP içinde işçilerin azınlıkta olmaları, bu görüşçe leninist parti anlayışının bozulması olarak görülmektedir. ÇKP'nin bileşimi : «Partililerin % 65'i köylü, % 15'i şehirli teknisten, % 10'u aydın, % 10'u ordulu» (Mao diyor ki, Edgar Snow ile Mao arasındaki konuşma, Sosyalist S. 4 Sf. 4)

Sömürge ülkelerdeki proletarya devrimlerini bile ikinci dereceden devrimler kabul eden modern revizyonist çizgi için, doğal olarak, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde ulusal kurtuluş savaşlarının sosyalist partilerin yada küçük burjuva örgütlerinin önderliğinde olması pek önemli değildir. Önemli olan emperyalizme tamamen angaje olmayan, görünüşte tarafsız bir dış politika güden bir ulusal iktidarın iş başına gelmesidir. Elbette bu görüşün çeşitli sorunlarda birbirinden değişik önerileri ve tezleri olan nüansları vardır. Ama bütün bu nüanslar en son çözümlemede **«şehirlerin kırlara üstünlüğü»** biçiminde özetlenebilir. Sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde bu görüşü benimsemiş bütün sözümona marksist partilerin tümünde devrimci mücadelenin ağırlık merkezi şehirlerdir. Onun için anti-emperyalist ve anti-feodal devrimin yapılmasında, şehirler esas olduğu için temel güç proletaryadır. Latin Amerika'daki bu tip işçi partilerinin, ülkenin sanayileşmesini, dolayısıyla işçi sınıfının güç kazanmasını amaçlayan reform isteklerinin, sosyal demokrat partilerle parlamenter güçbirliğine gitmelerinin temelinde bu gerçek yatar. Programlarında barışçıl ve silahlı bütün mücadele yön-

temlerinin kullanılacağı yazılmasına karşın şehirler temel alındığından (şehirlerde genel ayaklanma temel alınıyor) yani devrimin temel gücü işçi sınıfı kabul edildiğinden, işçi sınıfının devrim yapabilmesi için nesnel ve öznel koşullar bir türlü olgunlaşmıyor (şehirler temel alınınca emperyalizm çökmeden bu koşullar hiç bir zaman olgunlaşamaz). Silahlı mücadele ilkesi böylece programla birlikte rafta tozlanıyor. Temel devrimci askeri rota yanlış olduğu için, yani sonucu belirleyen mücadele olarak şehirlerdeki işçi sınıfının hareketi kabul edildiği için emperyalizmin şehirlerdeki sıkı denetiminin doğal sonucu olarak bu marksist partilerin gözünde emperyalizm stratejik planda büyüyor. Bu da bu partilerin Filipin tipi demokrasiciliğin parlamenter pasifizminin ta göbeğine yuvarlanmaları sonucunu doğuruyor. Şehirleri temel alan bu görüş «askeri harekatın politik önderliğe bağlı olması gerekir» leninist ilkesini de yanlış anlamaktadır. Bunlara göre, parti şehirlerdeki işçi sınıfının genellikle yasal hareketlerine ağırlık verecek, yan olarak da kırlardaki gerilla mücadelesini de şehirlerden yönetecek (yöneticilerin çoğunluğu şehirlerde oturacak). Oysa Mao Zedung'un belirttiği gibi işçi sınıfının partisi halk savaşına önder olmak istiyorsa, mücadelenin ta içinde olması gerekir. Çin halk savaşında parti üyelerinin % 90'ından çoğu Kızıl Ordudan gelmektedir. Gemi kıyıdan talimat ile yönetilemez. Cezayir'deki halk savaşının küçük burjuva radikallerinin önderliğinde başarıya erişmesinin başlıca nedeni CKP'nin yanlış stratejik anlayışından doğmuştur. Guevara ve Castro'nun önerileri de bu oportünist anlayışa yöneliktir. Yoksa Debray'ın dogmatik formülas-

yonları ile Latin Amerikalı proleter devrimcilerini karalamak isteyen yeni oportünizmin iddia ettiği gibi Castro ve Guevara askeri önderliğe öncelik verilmesini savunmuyorlar «Gerilla **siyasal bir örgüt**çe örgütlenir Gerilla mücadelesi hakkındaki doğru bir anlayışla bağdaşmayacağına inandığımız şey **gerillaların şehirlerden yönetilmesi düşüncesi**dir.» (Castro, Olas Kongresi Söylevi). Görüldüğü gibi bütün bu marksist partileri oportünizmin bataklığına iten en önemli neden, bu partilerin **köylülerin devrimci gerilimini** küçümsemeleridir. Başka bir deyişle emperyalizmin III. bunalım döneminde, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde demokratik devrimin zafere giden yolunun köylü ordusunun emperyalizme karşı yürüttükleri bir köylü savaşından geçtiğini görmemeleridir. **Her çeşit oportünizm en son tahlilde köylülerin devrimci potansiyelinin küçümsenmesine dayandığını sosyalizmin tarihi bize göstermektedir.** Tekel öncesi dönemde işçi sınıfının dışındaki bütün sınıfları gerici kabul eden Lasalle oportünizminin temelinde bu yatar. Tekelci kapitalist dönemde ise, leninizme karşı olan bütün sağ ve sol sapmaların temelinde yine aynı gerçeği görmekteyiz. Çin'in devrimci mücadelesinde, Mao'nun mücadele ettiği bütün sağ ve sol sapmalar da temelde köylülerin devrimci potansiyelinin küçümsenmesine dayanmaktadır. Asya tipi üretim biçimine sıkı sıkı sarılarak «Çin'de feodalizm yoktur, bu nedenle anti-feodal mücadele gereksizdir.» diyerek anti-kapitalist mücadeleyi öneren troçkistler, şehirlerdeki sovyetik bir ayaklanmayı temel aldıkları için, Japon işgalinin Çin'de kapitalizmi geliştireceğini söyleyerek teslimiyetçiliği savunmuşlardır. Li-lisan ise, anti-emper-

yalist ve anti-feodal bir devrimin gerekliliğini belirtmesine karşın zafere götürecek mücadelenin odağı olarak şehirleri gördüğü için aralıksız işçi grevleri ve saldırıları ile sonuca gidilebileceğini savunuyordu. Bu yüzden ÇKP büyük kayıplar vermiştir. Aynı görüş Çen Tu Hsieu'de sağ oportünizmin kucağına itmiştir. Çen Tu Hsieu, sovyetik bir ayaklanma için, Çin'in belli bir gelişme düzeyine değin anti-Japon mücadelenin önderliğini Kuomintang'a bırakmıştır. Çen, devrimin temel gücü olarak işçi sınıfını kabul ettiği için ÇKP'nin koruyuculuğunda bir köylü partisinin kurulmasını öngörmüştür. Görüldüğü gibi görünümleri biribirinden bütünüyle ayrımlı olan bu üç oportünizmin temelinde köylülüğün devrimci gerilimini azımsama ve işçi sınıfının ideolojik öncülüğünün anlaşılmaması yatmaktadır. Mao'nun yeni demokratik devrim teorisi bir bakıma bu üç oportünizme karşı verilen mücadele içinde biçimlenmiştir. Sonuç olarak Mao Zedung, leninizmin şu iki temel ilkesinden : «1. Emperyalist dönemde demokratik devrimin nesnel koşulları gelişme derecesi ne olursa olsun bütün sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde vardır. 2. Emperyalist dönemde bütün devrimlerin lokomotifi proletaryadır. Burjuva demokratik devrimini de kalıcı zafere ulaştıracak tek sınıf proletaryadır.» dan hareket ederek, bu iki ilkeyi : 3. İktisadi gelişme düzeyi çok düşük, dolayısıyla proletaryası güçsüz olan yarı-sömürge ve yarı-feodal Çin'in somut pratiğine uygulayarak yeni demokratik devrim teorisini formüle etmiştir.

Mao'nun yeni demokratik devrim teorisinden sonra gelelim bizim Campus Maoistlere. Yeni oportünizmin bir sözcüsü, milli demokratik devrim an-

layışlarını son derece açık olarak ortaya koymaktadır: «**Temel gücü** işçi sınıfı olmayan bir hareket milli demokratik devrimi tamamlayamaz. Proletaryanın milli demokratik devrim hareketinin **temel gücü ve öncüsü olma potansiyelini** taşıdığının son delilidir.» (Doğu Perinçek, Türk Solu 91. S. Sf. 12 - 13). Bu anlayışa göre milli demokratik devrimin temel gücü köylüler değil de işçi sınıfıdır. Bu görüş kendi içinde tutarlı olarak milli demokratik devrimin özünde bir köylü devrimi olmasına karşı çıkmaktadır. (1970 Ocak ayında SBF'deki ideolojik ayrılıklar üzerine açık oturumda Ş. Alpay ve D. Perinçek'in konuşmaları). Yeni oportünizmin bir başka sözcüsü ise önder güç-temel güç ayrımının ne anlama geldiğini anlamayarak «işçi sınıfının hegemonyasının objektif şartları yoktur» diyerek devrimde işçi sınıfının bu koşullara sahip olması için Türkiye'nin sanayileşmesini önermektedir. (Ş. A., Türk. Düz. Üze. Aydınlık S. 12). Deyişlerdeki ayrıma karşın oportünizmin birleştikleri nokta milli demokratik devrimin özünde bir köylü devrimi olması gerçeğini ve bu devrimde şehirlerden kırların fethedilmesi olan halk savaşının zorunlu bir durak olduğunu **inkar** etmeleridir. **İşçi sınıfının öncülüğü için ülkenin sanayileşmesini öngören bu görüş, kırları ve köylüleri değil de şehirleri ve proletaryayı temel almaktadır.** Milli demokratik devrim teorisini böyle anlayan bu görüşün, ideolojik öncülüğü de anlamasına olanak yoktur elbette. **İdeolojik öncülük şudur: İşçi sınıfının çok güçsüz olduğu yarı-sömürge bir ülkede proletaryanın özörgütünde yoksul köylülerin çoğunlukta olması ve bu örgütün işçi sınıfı adına milli demokratik devrimde hegemonya kurmasıdır.**

Elbette köylülerin devrimci gerilimini küçümseyerek şehirleri temel alan yeni oportünizm bundan yani, işçi sınıfımn ideolojik öncülüğünden, «küçük burjuvazi aydınların öncülüğünün» savunulduğu sonucunu çıkaracaktır. Pasifizmin veciz ama özünde **ahmakça** ifadesinden başka bir şey olmayan «işçi sınıfının ideolojik öncülüğü mü yoksa ideolojik, politik, örgütsel önderliği mi?» (Ş.A., İşçi Sın. ve Mil. Dem. Dev., PDA S. 17) biçiminde sahte bir ikilem ortaya atacaktır. Hemen belirtelim ki, pasifizmini içinde kilitleten bu ikilem, ilk kez 1970'in Türkiye'sinde yeni oportünizmce ortaya atılmış değildir. Bu ikilemin tarihi temeli II. Enternasyonal oportünizmine dayanır. Bu ikilemi ilk kez Menşevikler, leninist örgütlenmeye karşı «işçi sınıfının gerçek öncülüğü mü, yoksa bir avuç Jakoben'in öncülüğü mü?» biçiminde 1905 Rusya'sında ortaya atmışlardır. Görüldüğü gibi pasifizmin bu klasik önerisi, bugün de yeni oportünizmce ileri sürülmektedir. **Milli demokratik devrim ordusunda, işçi sınıfını temel güç kabul ederek şehirleri temel alan yeni oportünizm, kendi içinde tutarlı olarak işçi sınıfının özörgütünde işçilerin nicelik olarak da çoğunlukta olmasının gerekli olduğunu söylemektedir** : «İşçi sınıfımn ideolojisini benimsemiş sosyalist işçi partileri üyeleri içinde işçi sınıfının güçlü bir **çoğunlukta** olmasına ve proletarya saflarından yetişmiş bilinçli devrimcilerin pratikte **hakim** öğeyi oluşturmasına dikkat eder.» (D. Perinçek, Aydınlık S. 3 Sf. 225). **Bu görüşün doğal sonucu bu evrede işçi sınıfı güçsüz olduğu için (öncülüğünün nesnel koşulları olgunlaşmadığı için) bu koşullara sahip bir parti kurulamaz.** Bu gerçeği açık bir biçimde yeni oportünizmin sözcülerinin sözlü ve ya-

zılı demeçlerinde görmekteyiz : «Ülkemizde emekçilerin öz partisinin kurulmasının olanağı bugün yoktur.» (Ömer Özerturgut, Devrim gazetesine verdiği demeç) «... ve o bağımsız ve demokratik Türkiye'de proletaryanın özörgütü bir güneş gibi doğacaktır.» (D. Perinçek, TİP Çankaya ilçesi konuşmasından).

Diyelim ki yeni oportünizmin sözcülerinden Ö. Özerturgut'un demeci Devrim gazetesinde yanlış yazıldı. Yine varsayalım ki D.P.in konuşma sırasında dili sürçtü. Ama aynı görüş, proleter devrimcisi olarak yeni oportünizmin deyişiyle bu «milli demokratik hareket» döneminde işçi ve köylü yığınlarına **örgüt** olarak bakın neyi empoze etmektedir: «Bizim partimiz MİLLİ KURTULUŞ cephesidir. Bizim partimizin komutanı Mustafa Kemal'dir. Bizim partimizin üyeleri Amerikan sömürücüleriyle ortaklık etmeyen bütün bir MİLLETtir.» (D.P. İşçi - Köylü S. 7 Sf. 4) Hemen anlaşılacağı gibi bu milli cephe partisi Kemalist D. Avcıoğlu'nun «halkın içinden gelen ve halkın nabzını elinde tutan» içinde milli cepheyi oluşturan **Devrim Partisidir.** (D. A. Türkiye'nin Düzeni, Sf. 523) İşte kendisiyle küçük burjuva radikalleri arasında hiç bir ayrım görmeyen, «hep dostluk mücadele yok» diyen sağ oportünizm. Bizim partimiz ne milli cephe partisidir, ne de bizim partimizin komutanlığı küçük burjuva radikallerine aittir. Biz sosyalistlerin partisi, marksist bir partidir ve partimizin de eylem kılavuzu Kemalizm değil bilimsel sosyalizmdir. Bu parti, milli cephenin ve halk ordusunun komutanı olduğu an işçi sınıfının önderliği fiilen gerçekleşmiş olacaktır. İşçi sınıfının ideolojik - politik - örgütsel ve askeri (nedense Mao'nun bu de-

yişinden yeni oportünizm pek hoşlanmıyor) hegemonyası işte budur. Şehirleri temel alan bu oportünist görüş, Libya gibi ülkelerdeki milliyetçi subayların ilerici **cunta** hareketlerini **halk savaşı** olarak görmektedir. (Ş. A. PDA S. 17 Sf. 368) Biz Aren - Borjan oportünizmi gibi milliyetçi ilerici hareketlerini faşist hareketler olarak nitelendirmeyiz. Ama biz akıl almaz bir tutumla en son tahlilde egemen sınıfların militarize gücü olan mekanizmayı kullanarak yapılan hareketleri de halk savaşı olarak ilan etmeyiz. Bu hareketlere halk savaşı demek Mao'nun ve Lin Piao'nun geliştirdiği halk savaşı teorisine kesinlikle aykırıdır. **Halk savaşı köylü ordusu ile kırlardan şehirlerin fethi savaşıdır.** Yeni oportünizmin sözcülerinin «sen halk savaşını mı yoksa gerilla savaşını mı savunuyorsun?» garip ikileminin niteliği de böylece aydınlanmış olmaktadır. **Meğer bizim anladığımız halk savaşı ile yeni oportünizmin anladığı halk savaşı ayrı kavramlarmış.** Onlara göre ilerici askeri darbeler de halk savaşıymış. İşte özet olarak yeni oportünizmin MDD anlayışı budur.

Mao'nun yeni demokratik devrim teorisine göre: 1 — Milli demokratik devrim özünde köylü devrimidir. 2 — Devrim ordusunun temel gücü köylülerdir. 3 — Belirleyici alan kırlardır. 4 — Halk savaşı, köylü ordusunun kırlardan şehirleri fethetme savaşıdır. 5 — İşçi sınıfının öncülüğünün objektif şartları milli demokratik devrimde bölünmez bir bütün olarak vardır. 6 — Yarı - sömürge ve feodal kalıntıların bulunduğu ülkelerde proletaryanın özörgütünde işçilerin çoğunlukta olması şart ve gerekli değildir. Üstelik genellikle yoksul köylüler çoğunluktadır.

Yeni oportünizmin milli demokratik devrim teorisine göre: 1 — milli demokratik devrim özünde köylü devrimi değildir. 2 — Devrimin temel gücü köylüler değil işçilerdir. 3 — Belirleyici alan kırlar değil şehirlerdir. 4 — Halk savaşı ile cunta hareketleri aynı şeydir. 5 — Hayır işçi sınıfının önderliğini belirleyen üretici güçlerin gelişme düzeyidir. 6 — Proletaryanın özörgütünde işçiler salt çoğunluğa sahip olmalı işte marksizm leninizm ve Mao Zedung çizgisi ve de «kapitalist olmayan yolu» milli demokratik hareket etiketi altında savunan bizim sözde Maoistlerimiz. Görüldüğü gibi yeni oportünizmin Maoculuğu yalnızca sözdedir, gerçekte ise Maoculukla bu oportünizmin hiç bir ilgisi yoktur. **Eğer bir Maoculuk varsa o da köylülerin devrimci geriliminin doğru değerlendirilmesinde yatmaktadır.** Oysa bu oportünizm temelde, köylülerin devrimci gerilimini küçümseyen sağ oportünist Çen Tu Hsieu'nun çizgisinin derinleştirilmesinden başka bir şey değildir. İşte marksizm - leninizm, Mao Zeodung düşüncesi ve yeni oportünizmin Campus Maoist çizgisi. **Latin Amerika'daki milli demokratik devrim stratejik tezini savunan sağ oportünist, pasifist ve hayın olan marksist partiler ne ölçüde maoistlerse, yeni oportünist fraksiyonda o ölçüde maoisttir.** Böyle pasifist bir fraksiyonun Mao'nun düşüncelerini rozet yapması kadar, büyük proleter devrimci Mao Zedung'a ve onun leninizm doğrultusundaki zaferine daha büyük hakaret olmaz herhalde. Ancak bu revizyonizmin çok klasik bir yöntemidir. Revizyonizm görünüşte daima proleter devrimci çizgiye sahip çıkar. Revizyonizmleri tescil edilmiş bütün revizyonistleri ve onların çizgilerini **görünüşte** en sert

biçimde eleştirir. Ama temelde aynı revizyonist çizgiyi daha akıllıca, devrimci sözlerle sürdürür. Örneğin Kautsky, Bernstein revizyonizmine karşı en sert eleştirileri yönelten Kautsky, temelde revizyonizmin akıllı savunmasından başka bir şey yapmamıştır. Bu nedenle **yeni oportünizm modern revizyonizmi ve kapitalist olmayan yolu görünüşte eleştirmesi ve revizyonist ilan etme görevi gereğidir.**

PROLETER KÜLTÜR DEVRİMİ

«Kapitalizmin mi yoksa sosyalizmin mi kazanacağını bütün bir tarihsel çağı alacak, uzun ve dolambaçlı bir mücadelenin sonucu belirleyecektir.» Mao'nun bu önemli önerisini Marks'ta, özellikle Lenin'de görmekteyiz. Marks, Gotha Programının Eleştirisi'nde kapitalizmden sınıfsız topluma geçişin ancak proletarya diktatoryası altında olabileceğini söylemektedir. Lenin ise bu zorunluluğu çok açık bir biçimde belirtilmektedir: «Kapitalizmden komünizme geçiş tüm bir tarihsel çağı temsil eder. Bu çağ sona erene dek sömürenler restorasyon umudunu ister istemez beslerler ve bu umut restorasyon girişimlerine dönüşür (...). (Tek bir ülkede bile olsa) devrilme yüzünden direnci on kat artan ve gücü yalnız uluslararası sermayenin gücüne değil, aynı zamanda alışkanlık gücüne, küçük üretim gücüne de dayanan burjuvazi. Çünkü maalesef küçük üretim dünyada hala pek yaygındır ve küçük üretim günbe gün, saat be saat kendiliğinden ve kitlevi bir ölçüde durmadan ken-

disini oluşturur.» (Lin Piao'nun ÇKP'nin IX. Kurultayındaki raporundan) Marks'ın ve özellikle Lenin'in bu önerilerinden hareket eden Mao, sosyalist devrimi yapmış bir ülkede; 1 — Emperyalizm dünyada var olduğu sürece, 2 — Özünde köylü mülkiyeti sayılabilecek küçük üretim hayatiyetini sürdürdüğü kollektif mülkiyet olduğu sürece (sosyalist toplumda sosyalist mülkiyet kollektif ve kamu mülkiyetleri biçimindedir) 3 — Sınıflı toplumların bin yıllık kalıntı ve alışkanlıklarının etkisiyle, sosyalist devrimden sonra kapitalizmin restore edilmesinin her zaman olabileceğini belirterek, proletarya diktatoryası altında da sınıflar savaşının süreceğini, bu nedenle ideolojik ve kültürel alanda, üst yapıda siyasal bir devrimin zorunlu olduğunu söyleyerek «proleter kültür devrimi» sloganını ortaya atmıştır. Liu Shao-chi'nin «kapitalizmin mi yoksa sosyalizmin mi kazanacağı sorunu artık çözümlenmiştir. Sosyalist ekonomi geliştikçe üretici güçler geliştikçe artık geriye dönüş olamaz.» anlamındaki revizyonist tezine karşılık, sosyalist bir toplumdaki ideolojik ve kültürel alandaki, üst yapıdaki siyasal devrimin son zaferine dek kimin kazanacağının önceden kestirilemiyeceğine ilişkin «Sosyalizmin mi, yoksa kapitalizmin mi kazanacağı belli değildir.» ünlü tezini formüle etmiştir. Bu tez yalnızca Lui Shao-chi'yi değil aynı zamanda Sovyetlerde sınıflar savaşının artık sona erdiğini, bu nedenle SBKP'nin yalnızca proletaryanın değil, bütün halkın partisi durumuna geldiğini söyleyen Kruşçev revizyonizmini de eleştirmektedir. Mao'nun marksizm-leninizm hazinesine ikinci büyük katkısıdır bu.

Bilindiği gibi burjuva devrimlerinde burjuvazi

kendi ideolojisini devrimi yapar yapmaz egemen kılmıştır. «Muzaffer burjuvazi, burjuva mülkiyet hakkını, insan hakları bildirgesine kaydetti, burjuva parlamanter meclisler kurdu, kendi ahlakını üstün kıldı, yeni bir öğretim yarattı ve bununla ortaçağ felsefesini kovdu.» Başlangıçta feodal ideolojiler bir süre direndiler ve hemen etkinliklerini yitirmediler. **Ama nesnel çelişkiler geliştikçe, yeni üretici güçler geliştikçe etkinliklerini yitirdiler ve artık geçmişe dönüş giderek olanaksızlaştı.** Sosyalist bir toplumda üretim ilişkileri ile üretici güçler arasında nesnel bir çelişki **yoktur.** Üretimin toplumsal niteliği ile sosyalist mülkiyet tam bir uygunluk içindedir. Üretici güçlerin gelişmesine engel olmazlar, tam tersine geliştirirler. Sosyalist bir toplumda üretici güçlerin gelişmesini engelleyen nesnel bir çelişki olmamasına karşın kapitalizm neden rostere edilebiliyor da örneğin kapitalist toplumda derebeylik neden restore edilemiyor: 1) Bir kez sanayi kapitalizmi ve sosyalizm, sanayi devriminden sonra ortaya çıkmış olup, ileri teknolojinin ürünü olan düzenlerdir. Makina çağının toplumsal düzenleridir. Bu anlamda üretici güçler geliştikçe, ekonomiye teknoloji egemen oldukça derebeylik kalıntıları giderek geriler ve yerini yeni düzenin «kapitalist düzenin» ideolojisine bırakır. Artık geriye dönüş olanaksızdır. 2) Asıl önemli olan neden, her iki devrimin **niteliklerine** ilişkindir. Sosyalist topluma değin ki bütün düzenlerde sınıf savaşı bir sömürücü sınıfın yerine başka bir sömürücü sınıfın gelmesi ile sonuçlanmıştır. Temelde, üretim araçlarındaki özel mülkiyet kalmamış, yalnızca biçim ve el değiştirmiştir. İkinci olarak sosyalist topluma değin ki bütün devrimlerin iktida-

rın ele geçirilmesi tek sorunu olmuştur. Örneğin, burjuva ekonomisi derebeyliğin bağrında gelişmiş ve gürbüzleşmiştir. Burjuva ekonomik düzeni az çok olgunlaşmca devrim olmuştur. Bu nedenle burjuva devriminin ana görevi iktidarı ele alıp, onu varolan burjuva ekonomisiyle birleştirmek olmuştur. Oysa sosyalist devrimde iktidarı ele geçirmek yalnızca başlangıçtır. Büyük çapta üretimi geliştirmek, sosyalist ekonomiyi yaratmak o güne değin ki sınıflı toplumların «yabancılaştırılmasına» maruz kalmış insanın «doğasını» değiştirmek gibi görevleri vardır. Bu nedenle sosyalist devrim yalnızca mülkiyet biçimini değiştirmek, yalnızca sosyalist ekonomiyi yaratmakla sona ermez. Proletaryanın sınıf olarak ortadan kalkmasına değin üst yapıda siyasal bir devrim olarak sürmek zorundadır. Bu savsaklanır yada önemsenmezse yani ideolojik ve kültürel savaş, üretici güçlerin geliştirilmesi ile birlikte yürütülmezse kapitalizmin **restore** edildiği görülür. Görüldüğü gibi, sosyalizm öncesi toplumlar için doğru bir diyalektik çözümleme olan «üretici güçler geliştikçe eski ideolojinin yerini bırakacağı ve artık geriye dönüşün olamıyacağı» tezi sosyalist topluma uygulandığında, sosyalist devrim ve düzen ile sosyalizm öncesi devrim ve düzenler arasındaki **nitelik** ayrımından dolayı revizyonist bir tez olmaktadır. Yeni oportünizm sözcülerinden birisi «Sağ Sapma Devrimci Pratik ve Teori» yazısındaki «bir önceki üretim düzeninin ürünü olan ideoloji **objektif çelişkiler** geliştiği ölçüde gerilemek zorundadır, artık geçmişe dönüş imkansızlaşır» sözünü alarak eleştirmektedir: «Bu satırlardaki **Modern Revizyonizmin Keskin Kokusu** üzerine sayfalar dolusu yazı yazmak mümkündür.

Geriye dönüşün mümkün olmadığı tezini bilimsel sosyalizm mahkum eder. Üretici güçler geliştikçe eski ideolojinin yerini kendiliğinden yeniye bırakacağı tezi Kruşçev revizyonistlerinin, Lio Şao Chi'nin karşı-devrimci çizgisinin ta kendisidir.» (Ş.A. PDA S. 17 Sf. 375). **Bu öküz altında buzağı ararken öküzün altında kalan bir küçük burjuva oportünistinin bilgisizliğidir.** Lenin'in belirttiği gibi bu küçük burjuva entelektüel bozuntuları ölçüsünde **bilgiçlik taslayan** ve bir o kadar bilgisizlerini yeryüzünde bulmak olanaksızdır. Bu oportünist bayımızın görüşüne göre; 1 — Ya sosyalist toplumda, üretici güçler ile üretim ilişkileri arasında nesnel bir çelişki vardır (bu çelişki sosyalist toplumda değil bu oportünist bayımızın kafasında vardır). 2 — Yada «geriye dönüş olabilir» tezi yalnızca sosyalist düzen için değil de sosyalizm öncesi toplumlar için de geçerlidir. Yani bu bayımızın kafasmda tarihi materyalizmi **katleden** bir Mao Zedung vardır.

OBJEKTİF ŞARTLAR ESAS FAKTÖRDÜR

Objektif koşulların anlamı ve önemi : Biz «Sağ Sapma Devrimci Pratik ve Teori» yazısında «Türkiye proletaryasının devrimde hegemonyasının objektif şartları yoktur» önerisi üzerinde dört ayrı bölümde, oldukça ayrıntılı bir biçimde durduk. Yeni oportünizmin iddiasının tersine bu sorun son derece önemlidir. **Sorun şu yada bu ikinci kerteden bir taktik sorunu değil, proleter devrimci hareketimizin gücü, gerillimine ilişkindir.** İdeolojik, politik ve eylem çizgimizi belirlemede **temel** etkendir. Devrimci hareketimizin ana çizgisini be-

lirleyen bu son kertede önemli sorunun tartışılmasının bir aydın gevezeliği olduğunu iddia etmek ciddiye alınacak bir şey değildir. Milli cephe politikamızın biçimini ve taktik sloganlarının niteliklerini belirleyecek temel etkendir. Hele bizim gibi milli demokratik devrim aşamasında olan ülkelerin marksistleri için ikinci kertede önemli olan, sosyalist devrimi gerçekleştirmiş ülkelerin sorunlarını tartışma platformuna getirerek bilgisizliğin verdiği yüreklilikle «revizyonizm kokusu» aramaya kalkan küçük burjuva entelektüel bozuntularının bunu söylemeleri son kertede gülünçtür. Bu küçük burjuva oportünistlerinin öze ilişkin bu tartışmayı, örtbas etmek istemeleri son derece doğaldır. Çünkü öncülüğün nesnel koşullarının varlığı yada yokluğu, bugün için proleter devrimciliğin en sağlam ölçüsüdür. Marksist sözler altında kendini gizlemeye çalışan bu oportünist bayların tartışma bazıdır. Nasıl ki turnusolun gerçek rengi bazın içine sokulunca ortaya çıkarsa, bunların pembe renkleri de nesnel koşullar tartışmasında hemencecik ortaya çıkmaktadır. Bu baylar ne denli kıvırtırlarsa kıvırtsınlar, nesnel koşullar tartışmasında yakayı hemencecik ele vermektedirler. Bir daha «Türkiye proletaryasının devrimde öncülüğünün nesnel koşulları yoktur» sözünün anlamını ortaya koyalım. Anlamı açıktır, «Türkiye'nin bugünkü iktisadi gelişme düzeyi proletaryanın milli bağımsızlık savaşında öncü olmasına olanak vermemektedir.» Bu dönemde proletarya iktidar mücadelesi yapamaz. Dolayısıyla küçük burjuvazinin yedek gücüdür, yani «içinde bulunduğumuz dönem milli demokratik devrim aşaması değil, küçük burjuvazinin emperyalizme karşı yürüttüğü iktidar mü-

cadelesi dönemi, milli demokratik hareket dönemidir.» «Bu dönemde radikal küçük burjuvazi önderdir.», «bu nedenle bizim görevimiz onlara destek olmaktır», «milli cephe politikamız bu aşamada dostluk-destek-eleştiri politikasıdır.», «Proletaryanın özörgütü bu aşamada kurulamaz», «bizim partimiz milli cephedir» incileri hep bu «Türkiye proletaryasının devrimde önderliğinin objektif şertları yoktur» ana odağından çıkmaktadır. Bunun politik ve eylem çizgimize, taktik şiarlarımıza yansımasına eski FKF başkam Yusuf Küpeli arkadaş son derece açık bir biçimde ortaya koymaktadır: «... FKF'nin şehir küçük burjuvazisi ile girdiği ortak eylemlerin çoğunda bu kliğin mensupları **bırakın sloganları onlar atsın, siz peşlerinden yürüyün**... gibi öğütlerde bulunmuşlardır... Mustafa Kemal yürüyüşünde, Amerika'ya dokunmadan yalnızca siyasal iktidara karşı soyut bir takım sloganlar ortaya atan Kadri Kaplan'ı desteklemişler ve militanlara şimdilik böyle yapsak bir sakıncası olmaz, **aşama aşama gider ileride Amerika'ya karşı da slogan atarız**, diyerek öğütte bulunmaya kalkışmışlardır. Yargıtay yürüyüşünde küçük burjuva temsilcilerinin peşinden sessizce yürümemizi öğütlemişlerdir.» (İleri S. 1 Sf. 11). Görüldüğü gibi bu sorunun ortaya koyuluş biçimi, saflarımızdaki küçük burjuva dönüşümcülerinin yankısı olan yeni oportünizm ile proleter devrimci çizgi arasındaki **Çin Seddini** çizmektedir. Elbette bu denli önemli bir sorun üzerinde uzun uzun durulması gerekirdi. **Proleter devrimcisi odur ki bir sürü marksist lafızlarla süslenmiş olan laf salataları arasından proleter devrimci çizgiyi gerçekten saptıracak, çarpıttıracak nitelikteki temel oportünist öneriyi bu-**

lur ve onu çürüterek, teşhir eder. İşte budur devrimci tutum.

HEGEMONYANIN OBJEKTİF ŞARTLARININ VARLIĞI TARTIŞILAMAZ

Emperyalist dönemde proletaryanın öncülüğünün nesnel şartları tartışılamaz. Leninizm bu tartışmayı, Kautsky'nin üretici güçler teorisi ile birlikte tarihin çöp tenekesine atmıştır. Geri kalmış ülkeler için devrimci yol olarak «kapitalist olmayan yol»u öneren modern revizyonizm bile hiç olmazsa görünüşte leninizmin bu temel ilkesine karşı çıkmaktadır. Çünkü bu temel ilkeye karşı çıkmak daha işin başında kendini revizyonist ilan etmektir. Oysa revizyonizmin yöntemleri çok daha ince ve akıllıcadır. Bizdeki yeni oportünizm, o kadar ince ve kıvrak olmadığı için leninizmin II. Enternasyonal müzesine kaldırdığı Kautsky'nin üretici güçler teorisini «bu evrede işçi sınıfının iktidar savaşı yapması olanaksızdır. Çünkü üretici güçlerin gelişme düzeyi yetersizdir» diyerek tezgahlamaya kalkmıştır. Böylece niteliği daha başlangıçta ortaya çıkmış oldu. Bilindiği gibi can çekişen kapitalizm, ülkelerin ekonomik ve toplumsal otonomisini kırarak milli özel ekonomileri, dünya ekonomisi denilen bir zincirin halkaları durumuna dönüştürmüştür. Bu nedenle artık kapitalist ülkelerin proletarya devrimlerinin, yarı-sömürge ve sömürge ülkelerin demokratik devrimlerinde proletarya hegemonyasının, nesnel koşullarının varlığı tartışılmaz bir ilkedir. Kautsky'nin üretici güçler teorisinde ifade bulan tek tek ülkelerin üretici güç-

lerinin incelenmesi artık geride kalmıştır. Artık üretici güçlerin düzeyi ne olursa olsun her ülkede proletaryanın devrimde öncülüğünün nesnel koşulları vardır. Biz leninizmin bu temel ilkesinin ışığı altında «Türkiye proletaryasının devrimde önderliğinin objektif koşulları olgundur» dedik ve diyoruz. Stalin, Leninizmin Meseleleri'nde sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde, proletarya hegemonyasının nesnel olarak tartışılmıyacağını, hiç bir mugalataya yer bırakmıyacak bir biçimde açıkça ortaya koymaktadır: «Milli mesele proletarya devrimi genel meselesinin bir bölümüdür... Sömürgelerin ve bağımlı ülkelerin alabildiğine sömürüldüğü ve ezilebildiği çağ tamamlanmıştır. Sömürgelerde ve bağımlı ülkelerde kurtuluş devrimleri çağı, bu ülkelerin proletaryasının uyanış çağı ve onun **devrimci hegemonyası** çağı **gelmiştir.**» (G.P. Fel. Te. İlk. S. 430). Niteliğinin devrimci yığınlarca pek çabuk farkedildiğini gören yeni oportünizm, kavram karışıklığı yaratarak zevahiri kurtarmaya çalışmaktadır. Yeni oportünizmin bir sözcüsü devrimin nesnel koşulları ile proletaryanın hegemonyasının nesnel koşullarının ayrı kavramlar olduğunu iddia ederek, «devrimci durum ile devrimin nesnel şartlarının» aynı kavramlar olduğunu söylemektedir. (Ş.A. PDA. S. 17 Sf. 377). Devrimin nesnel koşulları ile işçi sınıfının önderliğinin nesnel koşulları ayrı kavramlar değil, bir gerçeğin eş anlamda kullanılan deyişleridir. Emperyalist dönemde tarihin ileri götürücü lokomotifi proletarya olduğu için, niteliği ne olursa olsun bu dönemdeki bütün devrimleri ancak ve ancak o zafere götürebilir. Bu nedenle devrimin (milli demokratik devrimin) nesnel koşulları ile işçi sınıfının öncülüğünün

nesnel koşulları **özdeş** kavramlardır. Bunlar anlamları değişik ayrı kavramlar demek, emperyalist dönemde her hangi bir devrimi proletaryanın dışında bir başka sınıf gerçekleştirebilir, demektir ki bu da leninizme aykırıdır. Devrimin nesnel koşulları ile devrimci durum (kriz) anlamları değişik olan kavramlardır. Devrimci durum bir kıvılcımdır. Devrimci mücadele, Lenin'in deyişiyle, kısa bir andır. Proletaryanın varolan öncülüğünün nesnel koşullarının yanında öznel koşulları olgunlaşmış olsa bile bir devrimci kriz yoksa devrim olmaz. Yani bu bir devrimin olabilmesinin ön koşuludur.

Devrimci durum kavramı Lenin'in belirttiği gibi yalnızca proletarya devrimleri yada XX. yy. daki devrimler için değil tarihteki bütün devrimler için geçerlidir. Devrimci kriz, ülkenin iktisadi gelişme düzeyine birinci dereceden bağlı değildir. Ayrıca her devrimci durum da bir devrime yol açmaz. Eşzamanda subjektif koşulların olgunlaşmış olması gerekir. Kısaca özetlersek, dünyanın her hangi bir ülkesinde devrim olabilmesi için : 1 — Ülkenin iktisadi gelişme düzeyinin yeterli olması gerekir. (Devrimin nesnel koşullarının olgunlaşması gerekir.) 2 — Proletaryanın bilinçlenme ve örgütlenme düzeyinin yeterli olması gerekir (devrimin öznel şartlarının olgunlaşması gerekir). 3 — Ayrıca bir de ülke çapında genel bir ulusal bunalımın olması gerekir (devrimci durum). Bilindiği gibi birinci koşul emperyalist dönemde her ülkede vardır. Bu nedenle bir ülkede işçi sınıfının iktidara gelip gelmeyeceğini belirleyen ikinci ve üçüncü etkenlerdir. Bu iki öğenin varolduğu aşamaya **devrim aşaması** denir. İçinde bulunduğumuz

aşama ise evrim aşamasıdır. Gerçekten de proletaryanın özörgütünün olmadığı, devrimci işçi ve köylü vurucu kadroların ortaya çıkmadığı bir evre evrim konağıdır. Elbette her şeyin sürekli altüst olduğu bir dünyada bütün bu aşamaları mekanik bir biçimde sıralayamayız. Ama kesin olarak şu söylenebilir; **herhalü kârda belli bir subjektif devrimci birikim oluşmadan devrim konağında olunamaz.** Marksist çevrelerde Lenin'in devrimci durum teorisi, bugün yarı sömürge ülkelerde tartışma konusudur. Kimileri bunun halk savaşı vermek zorunda olan ülkeler için değil de kapitalist ülkeler için geçerli olduğunu iddia etmektedir. Örneğin CKP genel sekreteri Beşir Hacı Ali diyor ki : «Durumu doğru değerlendirmemizin hemen akla gelen sebeplerinden biri de... **devrimci bir durumun** gelişmesi konusunda yaptığımız değerlendirmelerin yüzeyde kalışıdır. KP'nin inandığı Kasım 1954'te şartların bir ulusal kurtuluş savaşı vermemiz için elverişli bir olgunluğa erişmemiş olmasıydı. Çünkü Lenin'in koyduğu şartlar henüz gerçekleşmemişti. Ne var ki, Lenin'in koyduğu bu şartların kapitalist ülkelerle ilgili olduğunu ve askeri eylemlerle genel ayaklanmanın farkını unutuyorduk.» (Cezayir Kurtuluş Mücadelesinden Alınacak Bazı Dersler, Gerilla Savaşı ve Marksizm, S. 320). Yeni oportünizmin bu eyyamcı sözcüsü, oportünist önerisini çağımızdaki bütün oportünistlerin başvurduğu klasik yola başvurarak, yani Lenin'e atıfta bulunarak kanıtlamaya çalışıyor. Lenin'in İki Taktik' teki (Sf. 20 - 21) «Rusya'nın ulaşmış olduğu iktisadi gelişme seviyesi ve geniş proletarya yığınlarının ulaşmış olduğu bilinç ve örgütlenme derecesi... işçi sınıfının şu anda ve tam olarak kurtuluşunu

imkansız kılmaktadır.» sözleri ile «proletaryanın devrimde öncülüğünün objektif ve subjektif şartları tam olarak olgunlaşmamıştır.» anti-leninist tezini doğrulamaya çalışmaktadır. (Ş.A. PDA S. 17 Sf. 373). Bilindiği gibi Lenin «Rusya'nın iktisadi gelişme seviyesi devrim için yetersizdir» derken demokratik devrimi değil de sosyalist devrimi kastetmektedir. Tekelci kapitalist dönemde «devrimin nesnel koşulları bütün dünyada vardır» leninist ilkesindeki «nesnel koşullar vardır» sözü, 1905 Rusya'sı gibi burjuva devrimini yapmamış ülkelerde sosyalist devrim için değil demokratik devrim için geçerlidir. Lenin bu sözü, burjuva demokratik aşamada derhal bir işçi hükümeti kurulmasını öneren Parvus ve Troçki'ye karşı söylüyor. Görüldüğü gibi PDA'm yazarı her çeşit oportünizmin başvurduğu **bilinen** yöntemle yani yer ve zaman kavramlarını dikkate almayarak yaptığı aktarmalarla zevahiri kurtarmaya çalışıyor. Ne tuhaf ve de ne gülünç ki, bu rastgele, oportünizmin bilinen yöntemiyle yapılan aktarmalar arasında, «Türkiye proletaryasının devrimde öncülüğünün nesnel koşullarmm olgunlaşması için üretici güçlerin gelişmesi gerekir» diyen yazarın yazısında, kendi menşevik tezini **çürüten** Pekin Review'dan yapılan şu aktarma da yeralmaktadır: **«İşçi sınıfının iktidara gelip gelmeyeceğini tayin eden üretici güçlerin erişmiş olduğu düzey değildir.** Bunu tayin eden, objektif olarak **devrimci bir durumun mevcut olup olmadığı** ve sübjektif olarak, geniş devrimci yığınları siyasi iktidara yönelen cesur bir mücadelede yöneten bilimsel sosyalizmle teçhiz edilmiş **devrimci bir partinin** mevcut olup olmadığıdır.» (PDA, S. 17 Sf. 381). Görüldüğü gibi yeni oportünizmin

tersine bizim de belirttiğimiz gibi işçi sınıfının devrimde önderliğini belirleyen o ülkenin iktisadi gelişme düzeyi değildir. Çünkü öncülüğünün nesnel koşulları, emperyalist dönemde bütün ülkelerde vardır. **Belirleyen etkenler, işçi ve yoksul köylü yığınlarının bilinçlenme ve örgütlenme dereceleri ile devrimci bir durumun var olup olmamasıdır.**

İşte oportünizm bu biçimde kendi kendini çürüten aktarmalar ile anlam ve kavram karışıklıkları yaratarak kıvırtabileceğini sanır. Yalnızca kendisi sanır tabii. Bu yazar bakın daha neler diyor: «Biz her hangi bir yerde proletaryanın önderliğinin objektif şartları olarak kapitalizmin ileri bir gelişme düzeyine ulaşmış olması, proletaryanın çoğunluğu meydana getirmesi gibi şartlar ileri sürmedik. Leninizmin ilkelerinden ithamlarına dayanak bulmaya çalışanlar pek gülünç duruma düşüyorlar» (Ş.A. PDA. S. 17 Sf. 378). İlahi PDA yazarı Kautsky bile mezardan çıksa dünyanın bu döneminde Türkiye gibi yarı-sömürge bir ülke için bunları söylemez. Kautsky ve menşevikler bunu emperyalizmin I. bunalım döneminde sosyalist devrim ve sosyalizmin o ülkede başarıya ulaşmasına ilişkin söylüyorlardı. Bunları emperyalizmin III. genel bunalım döneminde Türkiye gibi yarı sömürge bir ülkede söylemek **politik intihar** demektir. En geri zekalı bu tezi bu biçimiyle ileri sürmez. Evet sizler bunu söylemiyorsunuz. Sizler yalmzca ve yalnızca «Türkiye'nin ekonomik gelişme derecesi milli demokratik devrimde proletaryanın hegemonyası için yeterli değildir», «bu dönemde üretici güçlerin bugünkü düzeyinin elverişsizliğinden dolayı öncü küçük burjuva radikalleri-

dir,» diyorsunuz. **Kautsky'nin üretici güçler teorisinin tıpkısını öneı miyorsunuz. Yalnızca bu teoriyi yarı-sömürge ve feodal kalıntıların bulunduğu bir ülkenin somut pratiğine uyguluyorsunuz. Hepsi bu kadarcık.** İşte bizim geçen yazımızda kastettiğimiz hortlatılan II. Enternasyonel oportünizmi menşevizm budur. Menşevikler, yeni oportünizmin söylediğinin tersine, tıpkı yeni oportünizmin önerdiği gibi, işçileri bilinçlendirme ve örgütlendirme uğraşının her dönemde yapılması gerektiğini söylemişlerdir. Yani bu uğraşı menşevikler ertelememişlerdir. Onlar yalnızca Rusya'da 1900 - 17 yılları arasında Rus proletaryasının **iktidar** mücadelesi yapamayacağını söylemişlerdir. Yeni oportünizm de Türkiye'de bu dönem için bunu önermektedir. Bu menşevizmi bu yazarın yazısının her bölümünde görmek mümkündür. Bu bay «işçi sınıfının devrimde önderliğinin nesnel koşulları olgundur» sözünden, Türkiye'de üretici güçlerin düzeyi çok yüksektir, Türkiye sanayiinde büyük çapta üretim egemendir, işçilerin köylülükle ve özel mülkiyetle bağları büyük ölçüde kopmuştur, vs. yi anlamaktadır. Menşevizm bu yazarın o denli iliklerine işlemiştir ki «işçi sınıfının zayıf ve cılız olmasını ve de işçilerin köylülükle bağlarının mevcudiyeti meselesini (sanki bu eleştiriliyormuş da) ilk defa biz yazmadık. M. Belli işçi sınıfının durumunu bizim gösterdiğimizden çok daha kötü göstermiştir.» diyerek kendisine yöneltilen eleştirinin ne olduğunu bir türlü anlayamıyor. (PDA, S. 17 Sf. 376 - 377). **Bu menşevik şunu hiç ama hiç anlayamamıştır: Bir ülkede işçi sınıfının zayıf ve cılız olması işçilerin büyük çoğunluğunun köylülükle bağlarının olması ayrı şeydir, işçi sınıfının devrimde öncülüğü-**

nün nesnel koşullarının var olması ayrı şeydir. Gelelim işin en **gülünç** bölümüne. PDA'nın bu yazarı diyor ki : «objektif şartların subjektif şartlardan önce geldiği doğrudur. Bu açıdan bilinçlenmeyi ve örgütlenmeyi geciktiren objektif şartların geçmişi izahta önem taşıdığı ama bugün artık öncülüğün objektif şartlarının mevcut olduğu ileri sürülebilir.» (Ş.A. PDA, S. 17 Sf. 373). Oysa bu yazar Aydınlık'ın 12. sayısında bakın ne diyor: «Proletaryanın öncülüğü kişilerin subjektif niyet ve isteklerine bağlı olan bir şey değildir. Kendi niyet ve isteklerini somut şartların, gerçeklerin yerine koyan kişi idealisttir, devrimci değildir. Devrimci somut şartların somut tahlilinden hareket eder. Türkiye'de proletarya bugün devrime öncülük edebilecek objektif ve subjektif şartlara tam olarak sahip değildir. Devrimde öncülük kazanabilmesi için proletaryanın sahip olması gereken objektif şartları şunlardır : Önce proletarya bir sınıf olarak, yani işgücünden başka satacak hiç bir şeyi olmayan bir proleter kitlesi olarak mevcut olmalıdır. Esas olarak büyük çapta kapitalist üretimin yapıldığı sanayi alanında toplanmasıdır. Ancak böylelikle örgütlenmek ve disiplin altına girmek için zorunlu olan şartları kazanabilecektir. Köylülükle özel mülkiyetle bütün bağları tam olarak kopmalıdır. Oysa Türkiye proletaryası, bugün, çoğunlukla yarı-proleter niteliktedir.» (Türkiye'nin Düzeni Üzerine, Aydınlık, S. 12, Sf. 464). Bizim «Türkiye'de proletaryanın devrimde hegemonyasının objektif şartları olgundur» sözümüzü «objektif şartların olgunluğunu, üretici güçlerin gelişme düzeyinin çok yüksek olması» biçiminde anlayan bu menşevik yazar, Aydınlık'ın 12. sayısındaki öne-

rilerinden **vazgeçerek** «bu durum geçmişe ait olabilir» diyerek, «öncülüğün nesnel koşullarının» şimdi ileri sürülebileceğini söylemektedir. Yani bu konuda bu menşevik bayımıza göre **uzlaşılabilir.** Bu menşevik yazara göre Türkiye'de 4 - 5 ay içinde **harikalar** yaratılmıştır; ABD emperyalizmi + yerli mali oligarşi + derebeylik kalıntıları iktidarının yönetimindeki Türkiye bu çok kısa süre içinde dünyada görülmemiş dev bir adım atmıştır. Büyük ölçüde, küçük çapta üretim yerini büyük çapta üretime bırakmıştır ve işçi sınıfının köylülükle bağları geniş ölçüde kopmuştur, artık şimdi proletarya devrimde öncülük edebilecek nesnel koşullara sahip olmuştur. İşte budur oportünizmin biribiriyle çelişen tezler arasından **yılan** gibi kıvrılarak sağdan en sola hızla kayması. «Türkiye'nin iktisadi gelişme düzeyi sosyalist devrim için olgundur» diyen **Emek** oportünizmi bile Türkiye'yi bu biçimde değerlendirmiyor. Bu değerlendirme **Emek** oportünizminin abartmalı ve yanlış değerlendirmesinin bile çok ötesinde abartılmış yanlış bir değerlendirmedir. Aslında 5 ay içinde olan bu değişikliklerin temelinde Emek oportünizminin üretim ilişkileri üzerinde büyük uzmanı Korkut Boratav'ın yeni oportünizmin ideologu olması yatmaktadır. **Biz Türkiye proletaryası, kapitalist ülkelerin işçi sınıflarına göre güçsüzdür, işçi sınıfımızın köylülükle bağları vardır, diyoruz. İşçi sınıfının gücünü olduğundan daha büyük göstermeye çalışan bütün oportünist görüşlere de karşıyız. 1 — Kavram karışıklığı yaratan, 2 — Lenin'i tahrif etmeye kalkan, 3 — Birbirini çürüten savlar ortaya atarak ve tahrif montajları yaparak durumu kurtarmaya çalışan, 4 — Birbiri ile taban tabana kar-**

şıt olan iki görüş içinde eklektik bir anlayışla «olabilir» diyen bu bayımızın ve bunun gibilerinin doğası üzerine Lenin diyor ki: «Bir oportünist doğası gereği, her zaman açık ve karalı tutum takınmaktan kaçınacaktır, her zaman orta yolu arayacaktır, birbirini hariç tutan iki karşılıklı görüş noktası arasmda her zaman bir yılan gibi kıvranacak ve her iki görüşle de birlik olmaya çalışacak, küçük değişikliklerle, kuşkularla, masum ve saygılı öğütlerle olan görüş farklarını azaltacaktır.» (Bir Adım İleri, İki Adım Geri 241).

SOSYALİST SİYASİ BİLİNÇ VE PROLETER DEVRİMCİ SİYASİ MÜCADELE

İşçi yığınlarını bilinçlendirmek ve örgütlendirmek proleter devrimcilerin en önemli görevlerindendir. Hangi evrede olursak olalım, kendi kendine en çok sendikal bilince sahip olabilecek işçi sınıfının bu kendiliğinden bilincini sosyalist siyasal bilinç düzeyine yükseltmek ana görevimizdir. İşçi sınıfına sosyalist siyasal bilinç götürmek için proleter devrimcilerin eylem alanı yalnızca işçi sınıfı değil biltün millici sınıfların alanıdır. İşçi sınıfının ekonomik mücadeleleri içine girerek, bu ekonomik hak ve istek mücadelesinin çevresinde işçi yığınlarını örgütleyerek ve bu ekonomik mücadeleleri siyasal parolalarla donatmaya çalışarak, bütün anti-emperyalist sınıflara hitap eden geniş bir siyasal gerçekleri açıklama kampanyasına girişerek işçi sınıfımızın bugünkü kendiliğinden bilincini sosyalist siyasal bilinç düzeyine yükseltmeliyiz. İşçi sınıfına bu aşamadaki dost ve düşmanlarını

göstererek, kendisinden eksiksiz kurtuluşunun sosyalist devrimle olabileceğini ancak sosyalist devrime giden yolun milli demokrasi olduğunu belirterek sosyalist siyasal bilinç götüreceğiz. Kimileri bu aşamada, işçi sınıfına sosyalist siyasal bilinç, öteki anti-emperyalist sınıflara da milli bilinç (azami sınıf bilinci) götürülmesini öngören **leninist ilkeye,** sosyalist siyasal bilinç götürmeyi «Sosyalist Türkiye» diye **bağırmak** sandıkları için karşı çıkmaktadırlar: «... İşçi sınıfına sosyalist siyasal bilinç götürürken, öteki milli sınıflara milli bilinç götürmek gerekir... **kategorik anlayışı** bizi işçi sınıfı bağımsızlık için mücadele etmez fabrikalarda sosyalist Türkiye, öğrenciler arasında bağımsız Türkiye diye bağıralım gibi **Aren oportünizminden** kalan düşüncelere götürmektedir. Anti-emperyalist mücadele en çok işçi sınıfının davasıdır. Anti-emperyalist hareketlerin gelişmesi, milli şiarların ortaya atılması en çok işçi sınıfının bilinçlenmesine yarar. Bu bakımdan işçi sınıfına ayrı bilinç, öteki millici sınıflara ayrı bilinç götürülmez.» (Gün Zileli, Oral Çalışlar; Milli Cephe Temel Politikamızdır, Türk Solu S. 119 Sf. 12). **Ne yazık ki beyler, biz işçi sınıfına (yoksul köylüler de içinde) ayrı bilinç yani sosyalist siyasal bilinç, öteki ulusal sınıflara** (sosyalist siyasal bilinç değil) **anti - emperyalist bilinç götüreceğiz.** Bilimsel sosyalizm hangi aşamada olursak olalım işçi sınıfına **aşamalı bilinç** değil, sosyalist siyasal bilinç götürmememizi buyuruyor. Bu nedenle biz sosyalistler işçi sınıfına gerçek amacın ne olduğunu ve bu amaca gitmede milli demokratik devrimin zorunlu bir durak olduğunu söyleyerek, bizim partimizin sosyalist bir parti olması gerektiğini belirterek sos-

yalist siyasal bilinç götürüyoruz. Bu aşamada ulusal burjuvazi ve küçük burjuvazi (özellikle askersivil aydın zümre) ile proletarya arasında hiç bir ayrım görmeyerek her ikisine de aynı bilinci götürmeyi savunan sizler ise, hem işçi sınıfına hem de orta ve küçük burjuvaziye «Bizim partimiz milli cephe» diyerek aynı örgütil amaç gösteriyorsunuz. İşte aramızdaki küçücük ayrılık, yani gerçek sosyalist ile oportünist arasındaki **küçücük ayrım da** burada düğümlenmektedir. İşte milli demokratik hareket aşamasının anlamı budur; devrimci proletaryayı küçük burjuva radikallerinin yedek gücü durumuna getirmek isteyen menşevizm işte budur. Hemen görüleceği gibi, bu sağ oportünist anlayış işçi sınıfına sosyalist siyasal bilinç götürmeyi «Sosyalist Türkiye» diye bağırmak biçiminde anlamaktadır. Bu aşamada sosyalist Türkiye şiarı atmak işçi sınıfına sosyalist siyasal bilinç götürmek demek değildir. Tam tersine işçi sınıfının dostunu düşmanını karıştırmak, amaç saptırmaktır. Kısacası, yanlış bilinç götürmektir. Yeni oportünizm ile eski oportünizmin bilinç götürme anlayışları arasında **temelde** hiç bir ayrım yoktur. **Her iki oportünist fraksiyon da «Sosyalist Türkiye» şiarı atınca sosyalist bilinç, «Bağımsız Türkiye» diye bağırınca da ulusal bilinç götürüleceğini sanmaktadır.** İşçi sınıfının iktisadi, demokratik hak ve isteklerini amaç alan mücadele **proleter devrimci bir siyasal mücadele** değildir. Sosyalist siyasal bilinci olmayan işçilerin fabrika işgalleri de iktisadi **değil siyasal** niteliktedir. Onun için sosyalist siyasal bilince sahip işçi sınıfının mücadelesine yalnızca siyasal mücadele demek açık bir deyiş değildir. **Sosyalist** yada **proleter devrimci** siyasal

mücadele kavramı kullanılmalıdır. Proleter devrimci siyasal mücadele olması için mücadelenin tek tek işverenlere karşı mücadele olmaktan çıkması gerekir. Bu ise sosyalist bir partinin yönetiminde, sosyalist siyasal bilince sahip işçi vurucu kadrolarının yönlendirdiği işçi yığınlarının mücadelesi ile olabilir. İşçi sınıfının proleter devrimci siyasal mücadelesi, hangi aşamada olunursa olsun sosyalizm içindir. Ancak bu uğraş milli demokratik devrim aşamasında anti-emperyalist ve anti - feodal niteliktedir. **İşçi sınıfının özde anti-emperyalist ve anti-feodal olan iktisadi hak ve istekleri uğruna demokratik mücadelesi işbirlikçi yada ulusal burjuvaziye karşı olsun tek tek işverenlere karşı olduğu için, sendikal bilinçle sürdürüldüğü için, ABD emperyalizmi ve yerli ortaklarına karşı kendi iktidarını kurmak amacını güden sosyalist siyasal bilince sahip işçilerin proleter devrimci siyasal mücadelesi değildir.** Yani işçi sınıfının bugünkü iktisadi ve demokratik mücadelesi proleter devrimci siyasal bir mücadele değildir. İşçi sınıfının proleter devrimci siyasal mücadelesi işçi sınıfının öncü müfrezesi ile yürütülür. **Sosyalist siyasal bilinçli işçilerin uğraşının son amacı işçi sınıfı iktidarıdır.** Bu amacın zorunlu bir durağı olan Tam Bağımsız ve Gerçekten Demokratik Türkiye için mücadele ediyor olmaları, sosyalist siyasal bilinçli işçilerin son amaçlarını unutmaları ya da bir yana bırakmaları demek değildir. Genel olarak bütün sosyalistler, özel olarak da onlar, Lenin'in deyişiyle **«Demokratik devrimi gözde büyütüp, gönüllerde yüceltmeden «hem demokratik devrim için hem de sosyalist devrim için mücadele ederler.** Biz «Sağ Sapma» yazısında işçi sınıfının son 6 - 7 ay içinde-

ki en önemli eylemlerinden örnekler vererek ABD emperyalizmine «tavır alışlar» olduğunu söyleyerek, aylardan beri süregelen işçi hareketlerini işçi sınıfımızın sınırlı da olsa kendi kendine sınıftan, kendisi için sınıf durumuna kayma **belirtileri** olduğunu söyliyerek, işçi sınıfının bu eylemleri üzerinde, o bölgedeki işçi sosyalistlerin rollerinin küçümsenemiyeceğini yazmıştık (ASD, S. 15 Sf. 205). Bizim bu sözlerimizi PDA yazarı, İngilizlerin satır arası okuma, dedikleri, tahrifat aktarmaları ile ana tezden bir cümleyi soyutlayarak, canının istediği biçimde yorumlamış. İşin en **eğlendirici** yanı bu bayımızın işçi sınıfının bugünkü mücadelesinin, niteliğini o yazıda açıkça yazmamıza karşın, proleter devrimci siyasal bir mücadele olduğunu söylediğimizi iddia etmektedir. Yeni oportünizm işçi sosyalistlerin bulunduğu gerçeğine sırtını dönerek, **ak** ve **kara** renkler arasında çeşitli gri tonların olduğunu unutarak, sosyalist hareketin yalnızca gençlikle temsil edildiğini söyliyerek, bu dönemde küçük burjuvazinin öncü olduğu sonucuna varmaktadır. «Sağ Sapma» yazısında işçi sınıfımızın geniş yığınlarının kendi kendine sınıf olduğunu belirttikten sonra bu aşamada «proleter devrimcilerin yönettiği gençlik hareketleri ve yoksul köylülerin toprak işgalleri bir yana bırakılırsa hangi sınıf ve zümre işçi sınıfımız gibi açık olarak emperyalizme ve ortaklarına kesin tavır alıyor ve eylem ortaya koyuyor?» Sorumuzdan hareket eden bu yazarımız işçi sınıfının proleter devrimci siyasal mücadelesiyle iktisadi mücadelesini biribirine karıştırdığımızı ileri sürmek akıllılığını göstermektedir. Oysa işçi sınıfımızın bugünkü bilinç düzeyi yazının başında belirttiğimiz için burada kastedile-

nin işçi sınıfının proleter devrimci siyasal mücadelesi olmadığı açıktır. Bu soru, o yazımızda «bugün yurt çapında esas mücadele işbirlikçilerle kemalistler arasında olmaktadır. Proleter devrimcileri yeni yeni o da gençlik hareketlerine dayanarak siyasi platformda yer almaktadır»« diyerek bu aşamada küçük burjuva radikallerinin öncü olduğunu söyleyen bu oportünist yazara yöneltilmişti. Bu eyyamcı bayımız da bu soruya karşılık vereceği yerde **ikinci** dereceden sorunlar üzerinde tartışma yaparak, kıvırtmayı yeğlemiştir.

Yurt çapında temel mücadele kemalistler ile işbirlikçiler arasında değil, proleter devrimcilerle ABD emperyalizmi arasında oluyor. İkinci halk kurtuluş savaşımızda işbirlikçileri tek karşı-devrimci alternatif olarak gösterip, ABD emperyalizmini **soyutlamak** yanlıştır. Ama CHP'ni «sağ kemalist» ilan eden bu yazar burada emperyalizmi **kasıtlı olarak soyutluyor.** Emperyalizmin ilk boy hedefi «kemalist kadroların çoğunun peşinden gittiği» Ecevit ve CHP değil, proleter devrimcilerdir. Halk kurtuluş savaşımızın bu evresinde hapislerde yatanlar, şehit düşenler «sağlı - sollu kemalistler» değil **proleter devrimcilerdir. Ama** bu bay kendine göre haklıdır. Çünkü bunlara göre hapise tıkılanlar, şehit edilenler proleter devrimciler değildir ki, onlar «anarşist», «serüvenci», «bir avuç haytadır». «Gerçek» proleter devrimciler ne şehit olur, ne de hapishanelere düşer, onlar cici Maocu fraksiyon olarak bu yığını bilinçlendirme aşamasının «devrimci» yolunun dergicilik olduğunu bilirler ve bu yolla işçi ve köylü yığınlarını uyandırmaya çalışırlar. Öyle ya bu beylere göre bu dönemde ne proletaryanın öncülüğünün ne de örgütünü kurmanın

nesnel koşulları vardır. Bu evre yalnızca dergicilik ve proletaryaya «ulusal bilinç» götürme dönemidir! Ne garip, ne gülünç ve ne acıklıdır ki, bizim objektif kapsamı bakımından işçi sınıfının bugünkü mücadelesinin özünde anti-emperyalist ve anti-feodal nitelikte olduğunu söylememizi **menşevizm** olarak nitelendirmeye kalkan bu oportünist yazarın bakın kendisi ne diyor: «Bugün Türkiye işçi sınıfının mücadelesi anti-emperyalist ve anti - feodal mücadeledir.» (Ş.A. Aydınlık S. 12 Sf. 409). 15. sayıya dek ASD'nin «Aydınlıkta dünya ve Türkiye» başlıklı yazılarının kendi politik çizgilerini belirlediğini söyleyen yeni oportünizm bakın daha neler diyor: «Singer işçilerinin Honcho Kommer'in arabasının ODTÜ'lü öğrencilerce yakılmasının hemen ardından **anti-Amerikan** nitelikte bir eyleme girmeleri, ikinci milli kurtuluş savaşımıza güç katmıştır. Türkiye işçi sınıfı artık ekonomik mücadeleden **siyasi mücadeleye** kaymaya başlanmıştır.» (Ay. Dün. ve Türk. ASD S. 4 Sf. 262). Biz yalnızca **yönelme belirtileri** demiştik. İşte eleştirmek için tahrifat yaparak eleştirmeye kalkmanın sonu, Pandorra Kutusunu açmanın sonu. Bu bayımızın dün **ak** dediğine bugün **kara** demesi bizim için son derece doğaldır. Bu nedenle biz kendisini yığınlar önünde özeleştiri yapmaya **çağırmıyoruz. Özeleştiri mekanizması yalnızca yanılgıya düşen proleter devrimcilerinindir. İlke istikrarı, entelektüel ahlak ve kendi içinde görüşlerinde ilke birliğine sahip olmayan** bu «ilkeli birlik» şebekesinin görüşleri, bütün biribiriyle çelişen tezleri, temelde şu tek sözcük ile özetlenebilir : KORKAKLIK! Bunların ideolojisi korkaklığın ve pasifizmin ideolojisidir. Bütün birbiriyle çelişen teorik zırvaların altında

yatan bu gerçeği yeni oportünizmin bir sözcüsü çok güzel özetliyor : «Gençler, güçbirliği bozgunculanına olduğu gibi gençliğin eylemine **anarşizmi** ve **terörcülüğü** sokmak isteyenlerle de mücadele ediyorlar. Gençlik eylemini **27 Mayıs anayasasının meşrutiyet sınırları dışına taşırmak isteyen küçük burjuva anarşistleri karşısında,** gençler **uyanık devrimciler** (!!??) olarak hareket ediyorlar. Polisten gelen bombalı tertiplere, suikast tekliflerine yüz vermiyorlar.» (D.P. Aydınlık S. 7 Sf. 21). Bu Behice Boran'm **icazetli** sosyalizminin bir değişik anlatım biçimidir. Bu anlayışa göre, 27 Mayıs anayasasının meşrutiyet sınırları dışındaki hareketler 1 — ya terörist, anarşist hareketlerdir, 2 — yada polis provakasyonlarıdır. Ankara'da Tuslog'u ve Amerikan Haberler Merkezini, İstanbul'da Pan Amerikan'ı basıp tahrip edenler acaba anarşistler miydi, yoksa ajanlar mıydı?

Ne dersiniz, meşrutiyet sınırları içinde sosyalistçilik oynamaya kalkan küçük burjuva entelektüel bozuntuları?

Mahir Çayan
Aydınlık Sosyalist Dergi
Sayı 20, 1970

aydınlık sosyalist dergiye açık mektup

Aydınlık sosyalist dergi'den ayrılmamız üzerine söylentilerin ve spekülasyonların yoğunlaştığı şu günlerde bu yazılı açıklamayı zorunlu görmekteyiz.

Bu kısa yazıda ayrılmamızın nedenlerini ve görüş ayrılıklarımızı çok kısa bir şekilde özetliyeceğiz. Türkiye Devrimci Hareketi'nin meselelerine (genel olarak devrimin yolu, Türkiye'nin sınıfsal ilişki ve çelişkilerini, sol'un tarihinin değerlendirilişi ve Türkiye'ye özgü yol) ilişkin görüşlerimizi etraflı bir şekilde ayrıca koyacağız.

— I —

Hakim sınıfların sınırlı demokratik hakları rafa kaldırma hazırlıkları içinde oldukları, proleter devrimci hareketi ezmek için oyunların tezgahlandığı şu günlerde, ilk bakışta saflarımızdaki bu bö-

lünme hoş birşey değildir. Ve hareketimize sempati duyan, ama gerçek duruma yabancı olan pek çok arkadaşta bu ayrılmanın derin bir endişe ve üzüntü yaratacağı açıktır.

Gerçekten de ayrılmaların, bölünmelerin hoş olduğunu iddia edecek değiliz. Ne var ki, bütün gayretlerimize rağmen, birlik amacı ile birlik-eleştiri-birlik mekanizmasını kullanarak, **Aydınlık** Sosyalist Dergi'deki sağcı ideolojiyi bertaraf edemedi. **Aydınlık** Sosyalist Dergi'deki sağcı ideolojiyi tartışma ile bertaraf etmenin ortamı olmadığına ve de iki ideolojinin ortasının bulunmayacağına göre, ayrılık zorunlu olmuştur. Çünkü, gerçek anlamda birlik, bilimsel sosyalizmin temeli üzerinde kurulabilir. Birlik şu veya bu kişinin etrafında kümelenme değildir. Hareketin birliği, **leninizmin** ilkeleri üzerindeki birliktir. Ve bu uzlaşmaz durumdan dolayı **Aydınlık** sosyalist dergiyi bıraktık. Unutmayalım ki, bugün için kötü olan yarın için iyi bir şey olabilir (1). Ve bugün, devrimci ilkeler üzerinde kurmaya başladığımız birlik, onun üzüntü ve endişelerini memnuniyete çevirecek kadar güçlüdür.

— II —

Devrim yolu engebeli, dolambaçlı ve dikenli bir yoldur. Devrimci hareketin meseleleri, karmaşık ve çözümü güç meselelerdir. Bu şartlar altında sosyal sınıf pusulasının ayarındaki bozukluklardan dolayı, bir devrimci harekete, hareketin ilkelerini değişik yorumlayan, «ufak görüş ayrılıkları»nın varlığı, sağ ve sol kanatların varlığı kaçınılmaz bir olgudur. Bu kaçınılmaz olguda önemli olan, birlik

isteğiyle yola çıkmak ve karşılıklı saygı çerçevesi içinde bu görüş ayrılıklarının temeline inerek, bilimsel sosyalizmin devrimci ilkeleri üzerinde var olan bu farklılıkları gidererek, işbirliği sağlamaktır.

Devrimci tutum budur. Yani görüş ayrılıkları karşısındaki devrimci tutum, bazı arkadaşların yaptığı gibi, bu ayrılıkları örtbas etmek değil üstüne üstüne gitmektir.

Biz daima ikinci yolu tercih ettik. Sahte birlik çığlıklarına karşı koyarak varolan ideolojik farklılıkların üstüne üstüne gittik. Bunu ayrılıkçı bir tutumla değil birleştirici bir tutumla, birlik - eleştiri-birlik ilkesine bağlı kalarak yaptık.

Baştan beri bizim Mihri Belli arkadaşla görüş ayrılıklarımız vardı. Fakat biz M. Belli arkadaşın, geçmişini, tecrübesini dikkate alarak, onun bir proleter devrimciye yaraşmıyacak tavır ve davranışlarına karşı geniş bir tolerans havası içinde, hareketin birliğini savunduk. Bunu yaparken hiç bir zaman idare-i maslahatçılık içine girmedik. Doğru bildiğimiz ilkeden hiçbir zaman taviz vermedik. Görüşlerimizi her zaman, her yerde açıkça ortaya koyduk; yazdık ve söyledik. Çünkü birlikçi tutum ilkelerde uzlaşmak demek değildir.

Bizim bu tutumumuz karşısında M. Belli ve etrafındaki arkadaşları ne yaptılar?

M. Belli arkadaş, kendi görüşleri ile bizimkiler arasında temelde önemli bir **fark olmadığını** söyleyerek, milliyetçilik, revizyonizm, örgüt meselesi, vb. gibi konulardaki görüşlerini **düzeltme** yoluna gittiğini imâ ediyordu. Böylece saflarımızdaki sağ görüşler arkadaşça yürütülen eleştiri mekanizması ile bertaraf ediliyordu. Ne var ki, olaylar

umutlarımızı boşa çıkaran bir yönde gelişti. Ve 29 - 30 Ekim tarihindeki toplantı, M. Belli arkadaşın bu tutumda samimi olmadığını ortaya koydu. M. Belli arkadaş, bu toplantıda tam bir ayrılıkçı ve bölücü tutumla, terk ettiğini imâ ettiği eski sağ görüşünü ileri sürerek; bu görüşlerle çelişki içinde olan görüşlerin tamamen yanlış görüşler olduğunu söyleyerek, «İlkelerimiz demek, ben demektir; arkamdan gelen gelir, gelmeyen gelmez» diyerek birlik-eleştiri-birlik ilkesini çiğnedi.

Yapılan hatalar, körü körüne üstüne gidilerek düzeltilmez. Hele de üstünü örterek, yanlış görüşler yok edilemez. Her eleştiriyi kendisine karşı bir kinin ifadesi sayan insanlardaki eleştiriye tahammülsüzlük «küçük görüş ayrılıklarının» altında, koskoca bir ideolojik ayrılık uçurumunun yattığını sanırlar. Bu yamlışların ve sağ görüşlerin düzelmesine ilişkin yapılan ciddi bir ihtar hele bu kişilerin üzerinde, artık her şeyi parçalamanın zamanı geldi duygusunu uyandırır. Ve mesele 29 - 30 Ekim günlerindeki toplantıda olduğu gibi umulmadık bir anda patlak verir.

Bu toplantıdaki **Aydınlık** sosyalist dergideki sağ kanat, görüşlerini **Aydınlık** sosyalist derginin görüşleri olarak, kendi kendine gelin güvey olarak ilân etti.

Bu durumda hareket bölünmesin diye, proleteryanın devrimci ilkelerinin çiğnenmesine, Leninizmin bayrağının oportünizm batağına sokulmasına göz yumacak mıydık?

Hayır, bin kere hayır!

Biz mutlaka, barış ve birlik aracı değiliz, görüş ayrılıklarını asla saklamamaya ve bütün çıplaklığı ile ortaya koymağa mecburuz. Biz mutlaka,

ayrılıkçı ve nifakçı da değiliz. Sapıtmaları yola getirmek, doğrulamak için, kullandığımız bütün imkânlar tükenirse, **dünyanın en uzlaşmazlarıyız.»**

Bizim için ayrılık ne zaman parola olur? Kargaşalık gerek teorik, gerekse pratik ilerleyişe engel olmaya başladığı zaman. Lenin, **Sol komünizm,** (Altım biz çizdik.)

Artık M. Belli'nin sağcı görüşlerinden dolayı harekete tam bir kargaşa hakim olmuştur. Bu kargaşa, hareketin hem teorik, hem de pratik ilerleyişine engel olmaya başlamıştı.

Artık, ayrılık parolamızdır.

Ve proletaryanm devrimci ilkelerini her şeyden üstün tutan, devrimci şerefi ve namusu olan her devrimcinin yapacağı gibi Mihri Belli ve onun temsil ettiği akımla bütün organik bağlarımızı kestik!

— III —

Bizimle düne kadar ilkelerde hemfikir olan bazı arkadaşlar bu sağcı görüşlerin yanında yer aldılar.

Devrim yolu engebelidir, dolambaçlıdır, sarptır. Bazıları düşerler, gerilerde kalırlar. Daha düne kadar beraber omuzomuza yürüdüğümüz arkadaşlarla artık beraber değiliz. Onlar için daha fazla duramayız. Çünkü onlar tercihlerini geriye doğru yaptılar. Onlar bataklığı tercih ettiler. Ve maalesef, namlularını bize çevirdiler. Bu mücadele sınıflar mücadelesidir. Burada el titremesine, tereddüde ve kararsızlığa yer yoktur. Sınıflar mücadelesinde **proleterya yoldaşlığının** dışında feodal ve ataerkil ilişkilere yer yoktur.

Ve işin acı tarafı bu arkadaşlar, daha düne ka-

dar beraber oldukları arkadaşları olan bizlere atıp tutacaklar, kızacaklar veryansın edeceklerdir. Ve bunları yaparken içtenlikle hareket ettiklerini söyleyeceklerdir. Nitekim, bu gün de bu arkadaşlar hareketin esenliğini düşündükleri için o saflarda yer aldıklarını, aslında görüş ayrılıklarının, ayrılmayı gerektirecek kadar önemli olmadığını, var olan farklılıkların «küçük görüş ayrılıkları» olduğunu, bizlerin bir kaşık suda fırtına koparan sekterler olduğumuzu, içinde bulunduğumuz dönemde, MİT'in CİA'nın ve oportünizmin bütün fraksiyonlarının M. Belli'ye saldırdıkları bu dönemde, Mihri Belli'yi eleştirmenin yanlış olduğunu, bizim dün ayrı şeyler bugün ise ayrı şeyler söylediğimizi, bugün değiştiğimizi söyleyip bizi suçlamaktadırlar.

Bu arkadaşların subjektif niyetleri ne kadar iyi, ne kadar «devrimci» olursa olsun bunlar demogoji ve safsatadan başka şeyler değildir.

Bu demogoji ve safsataların bazı arkadaşlarımızın kafalarını karıştıracağını düşünerek, bunları teker teker cevaplandıralım.

Bir kere, M. Belli arkadaşın temsil ettiği görüş ile aramızdaki farklılığın «küçük görüş ayrılığı» olmadığını bilenlerdensiniz.

Sizler değilmiydiniz, **Aydınlık** sosyalist derginin bu kadar eleştirilere hedef olmasının, dolayısıyla saflarımızda var olan kesif dağınıklılığın sebeplerinin, M. Belli arkadaşın bulanık ve yalnış görüşlerini ihtiva eden yazıları olduğunu defalarca söyleyen?

Saflarımızda hem teorik, hem de pratik ilerlemeye engel olan sağcı ideoloji ile devrimci ide-

oloji arasındaki farklılık «küçük görüş ayrılığı» mıdır?

Bu arkadaşlara hatırlatalım ki, oportünizmi ayakta tutmanın bir yolu da onun önemini küçümsemektir, «küçük görüş ayrılıkları» diyerek meseleyi savuşturmaktır.

Bir an için M. Belli arkadaşla aramızdaki ideolojik farklılıkların «küçük görüş ayrılıkları» olduğunu **varsayalım.** Bu durumda bile. M. Belli arkadaşın 29-30 Ekim toplantısındaki bireyci tavırdan ve sağcı görüşlerinde **ısrarından,** sonra bu arkadaşların hala «görüş ayrılıkları önemsizdir» diyerek, meseleyi geçiştirmeleri devrimci olmayan bir tavırdır.

Unutmayalım ki, bir hareket içinde varolan nüans ayrılıklarında, küçük görüş ayrılıklarında uzlaşabilir çelişkiler, birlik-eleştiri-birlik ilkesinin ışığı altında çözümlenmezse, yanlış görüş sahipleri görüşlerinde **ısrar** ederse, bu çelişkiler, uzlaşmaz zıtlıklara dönüşür. «Küçük ihtilafların» bu biçime dönüşmeleri, o nüansların temelinde uzlaşmaz ideolojik ayrılıkların yattığını gösterir.

Bu konuda diyor ki Lenin: «her küçük ayrılık, eğer orda ısrar edilirse, eğer hep ön planda tutulursa, eğer herkes ayrılığın köklerini ve dallarını araştırmaya **koyulursa,** büyük bir ayrılık hatalı görüşlere doğru bir hareket **noktası** olursa, bu hatalı görüşler yeni ve ek farklılıklar tarafından, **Partiyi (saflarımızı)** parçalanış noktasına **getiren anarşist** hareketlerle birleştirilirse, işte o zaman o **küçük farklılıklar, korkunç** bir önem kazanır» (Lenin, Bir adım İleri, İki Adım Geri. s. 66)

Görüldüğü gibi, mesele açık ve basittir. İstedikleri kadar bu arkadaşlar «küçük görüş ayrı-

lıkları etrafında fırtına koparılıyor, önemli görüş ayrılıkları yok»diyerek, M.Belli arkadaşla aynı saflarda yer almalarını hareketin esenliği için bir taktik esneklik (!) olarak nitelendirsinler, yanlış ve sağda görüşlerin yayılmasına zemin hazırladıkları için, bu tutumların devrimci bir tutum olmadığını hiç bir **gerekçe** ile gizleyemiyeceklerdir. Hele bu gerekçelerin safsata ve demogoji olduğu o kadar ortada ki!..

Gelgelelim, CİA, MİT ve ayrıca TİP ve PDA oportünizmleri ile aynı makamlardan türkü söyleme demogojisine...

Bu arkadaşlara göre bizim eleştirilerimiz sınırlı olmalıdır. Özellikle M. Belli arkadaşı içinde bulunduğumuz dönemde hedef almak yanlıştır. Çünkü, bugün CİA'da, MİT'de, Bizim Radyo'da PDA'da, TİP'de M. Belli arkadaşa saldırmaktadır. Bu ortamda, M. Belli arkadaşı eleştirmek onlarla aynı makamda türkü söylemek, emperyalizmin ve oportünizmin oyununa gelmektir.

Bu iddia temelsiz bir iddia olduğu gibi, aynı zamanda korkunç bir demogojidir.

Bir kere bu arkadaşlara sormak isteriz; şu günlerde M. Belli'nin sağcı görüşlerini eleştiren bir dizi kitaplar çıkartan, «en eski sosyalizmin» temsilcisi Hikmet Kıvılcımlı arkadaş yetmişinden sonra pusulasını mı şaşırdı acaba, CIA.nın oyununa mı gelmekte?

İkinci olarak neden M. Belli Arkadaş, emperyalizmin ve oportünizmin oklarına bu kadar hedef olmaktadır? Neden bir başka arkadaş, M. Belli arkadaştan çok daha güç şartlar altında, genellikle «eski tüfeklerin» pek ateş almadığı 1955 - 60 dönemi de dahil olmak üzere her dönemde yılmaz bir

mücadele vermiş olan, Türkiye'nin sınıfsal ilişki ve çelişkilerine ilişkin bizlere ışık tutacak, değerli teorik çalışmalar yapmış olan H. Kıvılcımlı arkadaş M. Belli gibi sürekli ve yoğun olarak CIA'nın ve MİT'in broşürlerine, PDA ve TİP oportünizmlerinin saldırılarına hedef olmaktadır?

Bu arkadaşlar bunu hiç düşündüler mi? Acaba CİA, MİT ve oportünizmin her türlüsü başka proleter devrimci arkadaşları daha az mı tehlikeli görüyor? Değil elbette.

M. Belli arkadaşın bu hücumlara hedef olmasının en önemli nedeni, bu arkadaşımızın hareketimizin bu güne kadar görülmesinde ileri gelmektedir. Burada hedef alınan M. Belli arkadaşın şu yada bu olağanüstü niteliği değildir; hedef alınan 30 küsur şehit vermiş, Türkiye'deki işçi ve köylü hareketlerini yönlendirme gayretleri içinde olan, **Dev - Genç** aracılığıyla sayısız anti-emperyalist gençlik hareketlerinin başını çekmiş olan proleter devrimci hareketimizdir. Bu durumda M. Belli değil de, Ahmet veya Mehmet olsaydı şüphesiz aynı hücumlara M. Belli kadar o da hedef olacaktı.

İkinci olarak M. Belli arkadaş sosyal pratikte en doğru olan, emperyalizme ve yerli müttefiklerine karşı en kararlı en uzlaşmaz bir mücadele vermeye çalışan genellikle gene proleter devrimci kadroların başını çektiği harekete, bütün sağ görüşlerine, eklemeli, zikzaklı çizgisine rağmen sözcüklük yapmak iddiasında ve durumundadır. Oportünizmin bu kadar eleştirilerine hedef olmasım da M. Belli arkadaşın birbiriyle çelişen tutarsız görüşlere sahip olmasını da dikkate almak gerekir. Oportünizm karşı tarafın doğrularını bile eğri gösterir. Hele de eğirileri bu kadar çok bir

arada görünce, ne yapmaz ki?

Şimdi bütün arkadaşlara soruyoruz. Böyle bir kurmayı olan hareket ileriye doğru hamleler yapabilir mi?

Elemanları ne kadar tutarlı olursa olsun şefi bukadar tutarsız bir orkestra başarılı olabilir mi?

Böyle kritik pozisyonda görülen bir kişinin doğru ve tutarlı çizgisinin olması gerekmez mi?

Bu şartlar altında CIA-MİT ve oportünizm M. Belli arkadaşa saldırıyor diye hareketi, M. Belli arkadaşın yanlış ve sağcı ideolojisinin yönlendirmesine bırakmak mı doğrudur? Yoksa bu ideolojiyi eleştirerek bertaraf etmek mi gereklidir?

Düşman tarafından kuşatılmış, dört bir yandan, hücuma uğrayan bir ordunun yanlış bir rota izleyen genel kurmayı izlemesi mi doğrudur, yoksa rotasını düzeltmesi için sonuna kadar direnmesi mi doğrudur?

Bizce doğru olan ikinci şıktır. Çünkü bilimsel sosyalizm bize bunu öğretmektedir.

Gelgelelim bizim görüşlerimizi değiştirdiğimiz meselesine...

M. Belli'nin sağcı görüşleriyle yaptıkları uzlaşmalara meşru bir gerekçe aramak amacıyla bu arkadaşlar dün bizim aynı şeyler söylediğimizi, bugün ise ayrı ayrı şeyler söylediğimizi iddia etmektedirler.

Bu da öteki iddialar gibi boş ve mesnetsiz bir iddiadır, dolayısıyla kötü bir demagojidir.

Bizim yazdıklarımız ve toplantılarımızdaki konuşmalarımız açıktır; ortadadır. M. Belli arkadaşın yazdıkları ve söyledikleri; ortadadır.

Maalesef değişen sizlersiniz arkadaşlar.

Açıkça görülüyor ki, M. Belli'nin rotasını söz-

de «bazı eleştirilerle» kabul ettiniz ve birdenbire tutum değiştirdiniz!...

Gelgelelim sekreterlik, kapalı kapıcılık ve bölücülük suçlamalarına... Önce sormak isteriz bize sekter bir politika içinde olduğumuzu söyleyen arkadaşlara:

M. Belli arkadaşın görüşlerinin hem yanlış olduğunu kabul edip, hem de pratikte bu ideolojinin saflarımızda tasfiye edilmesine karşı çıkmak mı doğru politikadır?...

Yanlışlığı artık iyice açığa çıkmış olan M. Belli'nin sağcı görüşlerinin hem yanlışlığını kabul edip, hem de **Aydınlık** sosyalist derginin görüşleri olarak ileri sürmek hareketimizin militanlarını aldatmak olmuyor mu?

Şurası apaçık gerçektir ki, biz bu arkadaşların dediği yola girseydik, M. Belli arkadaşın yanlış görüşleri saflarımızda gelişecek ve teorik yeterliliğe sahip olmayan pek çok militan arkadaşımız bu görüşlerin etkisi altında kalarak rotasını şaşıracaklardı. Bu durum ise, proleter devrimci hareketimizin yara alması, zayıf ve cılız kalması, oportünizmin gürbüzleşmesi sonucunu doğurmıyacak mıydı?

Sağcı bir ideolojiye karşı pasif ve hayırhah bir tavır almak, bu ideolojiyi savunanlarla beraber olmak değil midir?

Bu devrimci bayrağı yarıya indirmek değil midir? Bu işçi sınıfının davasına yan çizmek değil midir?

Oportünist görüşlere karşı devrimci tavır, uzlaşmacı bir tavır değil uzlaşmaz tavırdır. Oportünist görüşlere sekter davranmayanlar, kendi emekçi halkına sekter davrananlardır.

Gerçekler göstermiştir ki, Leninizmin bayrağı

yanıya indirildiği zaman devrimci hareket zayıflar, düşmanlar güç kazanır. Devrimci ideolojinin bayrağı yükseklerde tutuldukça, devrim yükselir düşmanlara ağır darbeler indirilir.

Biz sağcı ideoloji ile uzlaşmıyor ve devrimci ideolojik bayrağı yükseklerde tutmağa çalışıyoruz. Bu doğru tutumdur. Biz bu doğru tutumumuzda sonuna kadar direniyoruz ve direneceğiz. Çünkü yollarımızın bu tutumla çelikleşeceğine, hareketimizin ancak bu kararlı tavırla ilerlere doğru hamleler yapacağına kesinlikle inanıyoruz. Bu tutuma nasıl sekter bir tavır denilebilir?

M. Belli'ye karşı olmak devrimci hareketin tarihine karşı olmaktır, demagojisine gelince... Bazı arkadaşlar M. Belli'nin tarihi temsil ettiğini, bu yüzden M. Belli arkadaşın sağcı kuvvetlerine karşı olmayı devrimci hareketin geçmiş tarihi ile bağları koparmak anlamında yorumlayarak, M. Belli'nin görüşlerine kendilerinin de karşı olduğunu fakat geçmişle bağları koparmamak için bu görüşlere katlandıklarını, dolayısıyla M. Belli'ye angaje olduklarını söylemektedirler.

Bu temelsiz saçma sapan ve devrimci olmayan bir tutumdur. Bu ilişkiler sosyalist ilişkiler değildir. Bunlar devrimci olmayan normal ilişkilerdir, feodal ilişkilerdir.

Elbette Marksistler arası ilişkileri feodal bir ailenin ilişkileri şeklinde anlayanlar için, devrimci hareketin tarihi mirasını bu feodal aileden nesillerine intikal etmesi şeklinde anlayanlar için, bugün M. Belli arkadaşın sağcı görüşleri ve temsil ettiği akımla ilişkimizi kesmemiz, tarihle bağlarımızı koparmak anlamına gelebilir.

Ama sosyalistler arası ilişkiler bu mudur? Hayır, bu olamaz.

Türkiye'deki Marksist hareket şerefli bir mücadele tarihine sahiptir. CHP ve DP döneminin zorbalık yıllarında, siyasi irticanın en azgın olduğu yıllarda, Türkiyeli proleter devrimciler yiğitçe ve mertçe mücadele vermişlerdir. Türkiye proleter devrimci hareket içinde siyasi irticaya karşı baş eğmez bir mücadele içinde olan arkadaşlarımız biz genç proleter devrimciler için örnek olmuşlar ve büyük değer taşımışlardır. Ama bu geçmişteki mücadelelerin hatalarını eleştirmiyeceğiz anlamına gelmez. Bugün ve yarın için doğru olan politika, dünün eleştirisinden çıkar.

Biz, Türkiye'deki Marksist hareketin tarihine sonuna kadar saygılıyız. Ve onun bir devamı olarak kendimizi görmekteyiz.

Biz sadece «ben tarihim, bana karşı olan tarihe karşıdır» görüşüne karşı çıkıyoruz. Ve bu görüşün sahibi ile bağlarımızı koparıyoruz; tarihle değil.

«Biz eskileriz, biz biliriz» safsatasından başka birşey değildir bu. Neyi bilirsiniz? Biz eğer gerçekten devrimci isek, gerçeği biliriz. Sosyalistler arası ilişkiler, askeri kışla ilişkileri değildir. Her geçen yıl kıdem arttığını zanneden ve başkalarından itaat bekleyen kişilerin kafası sosyalist değil, olsa olsa dar asker kafasıdır.

Sosyalist harekette elbette geçmişte mücadeleleri olanlara saygı beslenir ve onlara öncelik tanınır. Sosyalist harekette elbette ki bir hiyerarşi vardır. Ama nasıl hiyerarşi? Doğru görüşlerin sözcülüğünü yaptığın sürece kitle seni tanır; yanlış

görüşlerinde ısrar edersen artık hiyerarşi falan or tada kalmaz.

Ayrıca bir kişi kalkıyor ben devrimci hareketin tarihiyim diye ortaya çıkıyor, bu dünyanın neresinde görülmüştür.

Bu, ülkemizdeki devrimci hareketin tarihinin zayıf ve cılız olduğunu söylemek olmuyor mu?

Bu ülkemizdeki devrimci hareketin tarihini küçümsemek olmuyor mu?

Geçmişin mirasçısı, geçmişteki kararlı ve uzlaşmaz mücadelelerin mirasçısı olmak isteyen kimse, bugün doğru devrimci çizgide, proletaryanın devrimci bayrağını yükseklerde tutmak zorundadır.

Bu bayrağı her kim yükseklerde tutuyorsa, her kim devrimci hareketin oportünizm oklarına hedef olmasma sebebiyet vererek, hareketi zayıf ve cılız düşürüyorsa, o kişi, mazideki durumu ne olursa olsun, geçmişin temsilcisiyim diye ortaya çıkamaz.

Bugün kim leninizmin yüce bayrağını, hem teoride hem sosyal pratikte emperyalizmin ve oportünizmin saldırılarını göğüsleyerek yükseklerde tutuyorsa, Türkiye'deki Marksist hareketin tarihi zincirinin haldeki halkası olur; devamı olur!

Özetlersek, bizler, «küçük görüş ayrılıkları» etrafında bir kaşık suda fırtmalar koparmakla suçlanıyoruz; niçin? Marksizm-Leninizmin prespektifi yerine Mihri Belli arkadaşın prespektifini kabul etmediğimiz için!

Bizler, emperyalizm ve oportünizm ile aynı makamdan türkü söylemekle suçlanıyoruz, niçin? Hareketin ileriye gidişini engelliyen sağ ideolojiye karşı uzlaşmaz bir tavır içinde olduğumuz için!

Bizler sekterlik, kapalı kapıcılık ve bölücü-

lükle suçlanıyoruz; niçin? Onunla uzlaşmadığımız için, ahbap çavuşlar birliğine dahil olmamakta ısrar ettiğimiz için!

Varsın bütün oklar üstümüze yağsın, bizler doğru gördüğümüz yolda sonuna kadar yürüyeceğiz. Bu yolda çeşitli suçlamalara, haksız kötülemelere, itiraflara, küfürlere hatta provokasyonlara hedef olacağız.

Dünyanın herhangi bir ülkesinde oportünizm tarafından bu çeşit suçlamalara hedef olmamış bir Marksist-Leninist hareket gösterilebilir mi? Ve yine gösterilebilir mi ki, bu çeşit suçlamalarla oportünizmin Marksist-Leninist hareketin üstesinden geldiği? Hayır, hayır arkadaşlar, dünyanın her yerinde Marksist hareket oportünizmin suçlamalarına, hatta iftiralarına ve provokasyonlarına rağmen. emperyalizm ve hakim sınıfların insanlık dışı bütün zor ve baskılarına rağmen, giderek güçlenmiş, çelikleşmiş ve zafer kazanmıştır!

Tavrımız proleter devrimci tavırdır. Çünkü proletaryanın devrimci ilkelerine azimle bağlı kalmak, bu ilkeleri çiğneyen her çeşit sağ ve «sol» görüş ve hareketle uzlaşmaz bir mücadele içinde olmak kendisine proleter devrimciyim diyen bütün devrimcilerin en kutsal görevidir!

— IV —

Gelelim M. Belli arkadaşla olan ideolojik ayrılığımıza. M. Belli arkadaşla aramızdaki çeşitli meselelere ilişkin ideolojik farklılıkları başlıca üç ana başlık altında anlatabiliriz.

1. Devrim anlayışı
2. Çalışma tarzı
3. Örgüt anlayışı

Milliyetçilik, revizyonizm vb. gibi diğer konulardaki görüş ayrılıkları, bu üç ana meseledeki görüş ayrılıklarının çeşitli meselelerde yansımasından başka bir şey değildir.

DEVRİM ANLAYIŞI

Devrim tarihi göstermektedir ki, devrimci Marksizm ile oportünizm ve çağdaş reformizm arasındaki görüş ayrılıkları en son çözümlemede, «kendi öz gücüne güvenerek devrim için yola çıkmaya cesaret edip etmeme» meselesine dayanmaktadır. Devrimci teori, çalışma tarzı, örgüt konularındaki bütün ilke ayrılıklarının temelinde bu gerçek yatmaktadır.

Bugün sömürge ve yarı sömürge ülkelerin solu içerisindeki ideolojik mücadele en son tahlilde, devrimin kırlardan şehirlerin kuşatılması şeklinde, köylü ordusunun işçi sınıfı kurmaylığında, uzun dolambaçlı bir halk savaşıyla zafere erişebileceğini savunanlarla, şehirlerde düşmanın çizdiği sınırlar içinde «legalite uğruna» mücadele vererek kendi öz gücünün dışındaki güçlere bel bağlayanlar arasında cereyan etmektedir.

Leninizmin, dünyanın yarı-sömürge ve sömürge ülkeler için öngördüğü devrim teorisi; işçi sınıfı önderliğinde köylü ordusunun halk savaşı yoluyla kırlardan şehirleri kuşatma teorisidir.

Biz, hiçbir sömürge ve yarı-sömürge ülkenin, kıtanın veya bölgenin Leninizmin bu evrensel il-

kesini geçersiz kılabilecek kendine özgü şartlar taşıdığını kabul etmiyoruz.

Mahalli, tarihi gelenek, görenek veya üretici güçlerin gelişme seviyesi, sadece Leninizmin evrensel devrim teorisinin taktiklerine yön verecek unsurlardır. Bu farklılıklar, her ülkenin devrim stratejisinin kendine özgü ara aşamalarının niteliklerini belirlerler.

İşte sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin, solundaki ideolojik ayrılığın temeli budur. «Kastrist», «Maoist», «Guevarist» vs. ayrımlar ise özde hiç bir şey ifade etmiyen, gerçek durumu yansıtmayan, sahte ve suni ayrımlardır. Şiarları ne olursa olsun, «Kastrist» veya «Maocu» rozetini yakasına iliştirmiş bir hareket veya parti pekala sol gevezeliklerle icazetli bir mücadele içinde olabilir. Dünyada ve ülkemizde bunun örnekleri vardır (2).

Biz, devrimin, işçi-köylü ittifakı temeli üzerinde emperyalist boyunduruğun en zayıf olduğu kırlardan şehirlerin fethi rotasını izleyen bir halk savaşı ile zafere erişeceğini söylüyoruz. Bu devrim anlayışında köylülük temel güçtür. Proletarya önder güçtür (3). Proletaryanın önderliği ideolojik önderliktir.

M. Belli arkadaş ise, işçi sınıfının önderliğini reddederek, köylülüğü değil de işçi sınıfını temel güç kabul ederek, işçi sınıfının fiili öncülüğünün geçerli olduğunu savunmaktadır.

Açıktır ki, sınıfların güdümü ve önderliğin niteliği, tayin edici mücadele alanı olarak, şehirleri veya kırları temel alma düşüncesinden gelmektedir. İşçi sınıfını temel güç kabul ederek, ideolojik önderliği reddeden görüş, lafta ne derse desin, şehirleri temel almaktadır. Ve bu anlayışa gö-

re de, devrim şehirlerden kırlara doğru bir rota izleyecektir.

Bu anlayış temelden sakattır. Emperyalizmin işgali altındaki bir ülkede devrimin, köylü ordusunun uzun ve dolambaçlı bir savaşı olmadan olacağını düşünmek boş bir hayaldir. Bilimsel sosyalizm ve dünya devrimci pratiği, bu düşüncenin bir hayal olduğunu söylemektedir. Emperyalist boyunduruk, bu şekilde kırılmaz. Emperyalist zinciri en zayıf halkasından parçalamak gerekir (4).

Çağdaş reformizm, devrimlerin temel gücü olarak, işçi sınıfını gördüğü ve kırlardan şehirlerin fethi teorisini «köylü çeteciler» vs. şeklinde küçük burjuva hareketi olarak kınadığı için M. Belli arkadaşın bu görüşüyle aramızdaki çelişki, çağdaş reformizm ile Leninizmin, klasik sol partilerle Leninist partiler arasındaki ideolojik ayrılıktan başka bir şey değildir.

M. Belli arkadaşın devrim anlayışı, niyeti ne kadar devrimci olursa olsun, son tahlilde sosyal reformist bir temele dayanmaktadır.

ÇALIŞMA TARZI

Devrim teorisiyle, devrime giden yolda yapılacak çalışmaların biçimi arasında tam bir uygunluk vardır.

Devrim yolu olarak, uzun, yorucu ve dolambaçlı bir halk savaşının değil de, şehirleri esas kabul ederek, burada işçi sınıfının iktidara el koyması temel alınırsa, emperyalizmin 3. bunalım döneminde, emperyalizm ve yerli hakim sınıfların şehirlerde kurdukları sıkı denetim zorunlu olarak, devrimin subjektif güçlerinin dışında, başka güç-

lere bel bağlamak eğilimini doğurur. Başka bir deyişle, bu devrim anlayışı içinde, kişinin subjektif niyeti ne kadar devrimci olursa olsun, devrimin subjektif güçlerinin (örgütlü gücünün) dışmdaki güçlere güvenmek, hatta, bu güçlerin atılımını kısa dönemde temel almak ön plana çıkar. M. Belli arkadaşın hem pratik çalışmaları, hem de teorik görüşleri açıktır.

M. Belli arkadaşm yönetimindeki **Türk Solu**'nun bilindiği gibi bütün eylemi proletaryasız bir cephe kurma eyleminden başka bir şey değildi. **Dev-Güç** hikayeleri, yine pratikte herkesin bildiği bir başka örnektir.

M. Belli'nin bu konudaki teorik görüşleri açıktır; Mihri Belli arkadaş. bugüne kadarki tahlillerde daha çok özgücüne değil de, sağındaki güçlere yer vermiştir. Teorik yazılarını topladığı **Yazılar** adlı kitabında açıkça görülebileceği, küçük burjuva, hatta kısa dönemde onlara öncelik tanıyan bir sağ görüş hakimdir. Bu görüş, çağdaş reformizmin «milli devrimci yol» diye tanıdığı reformist bir görüştür. Bu reformist strateji ile, elbette devrimci bir ruhla kendi öz gücünü örgütlendirerek harekete geçilemez.

İşte, M. Belli arkadaşm çalışma tarzını çok kısa özetlersek budur. 29-30 Ekim toplantısmda, **Türk Solu**'nun yöneticisi «bizim bütün amacımız eski tüfek denilen kişilere meşruiyet kazandırılmaktadır» diyerek **Türk Solu**'nun bütün çalışmasını çok güzel açıklamıştır. Yani M. Belli'nin yönetimindeki **Türk Solu**'nun başlıca amacı, M. Belli ve bir kaç «eski tüfeğe» legalite kazandırmakmış! Ve hâlâ bu legalite uğruna bu mücadele devam etmektedir!

Sosyalistçilik yasağı yaparak, «devrimci milliyetçi» adını kendine takıp, kimliğini gizleyerek, legaliteyi temel amaç alan bir çalışma tarzı ile proleter devrimci çalışma tarzı arasında hiç ama hiç benzerlik yoktur.

ÖRGÜT ANLAYIŞI

Kişinin devrim teorisi ve çalışma tarzmdaki bütün yanlışlıkların örgüt anlayışında yansıması son derece doğaldır. Savaş alanı yanlış seçilmişse, sakat bir çalışma tarzı çalışma tarzı olarak alınmışsa, bu çalışmaları, yönlendirerek, çeşitli sektör ve bölgelerdeki çalışmalar arasındaki ahenk ve eş güdümü sağlayacak olan organizasyonun, doğru ve tutarlı olması beklenemez elbette. Rotası yanlış olan bir ordunun, rotayı çizen genel kurmayının tutarlı olmasına imkan var mı? Şehirleri temel alan, düşmanın çizdiği sınırlar içinde «legalite uğruna» göğüsleme manevraları yapan kişinin parti anlayışı da devrimci olmayan bir örgüt anlayışıdır. Bu sağcı devrim teorisini ve örgüt anlayışını kabul etmiş bir kişiden savaşçı bir örgüt anlayışı beklenebilir mi?

Bu yüzden M. Belli arkadaşm sağcı devrimci teorisi ve çalışma tarzı proletarya partisi anlayışını çarpıtmaktadır. Bu görüşün parti anlayışı, deyişleri ne kadar keskin olursa olsun, savaş örgütü değil düzen örgütüdür.

Leninist örgütlenmeye karşılık oportünizm her yerde ve her zaman iki şeyi önermiştir:

1 — **Demokratizm.** En demokratik şekilde aşağıdan yukarıya örgütlenme,

2 — Partinin kurulmasının ilk etabmda, emekçilerin mutlak bir **çoğunlukta** olması.

Örgüt konusundaki oportünizm ve menşevizm, işte bu iki ana noktada ortaya çıkar; işte bu iki ana nokta yeni kurulan veya kurulma aşamasında olan bir partinin düzen örgütü mü, yoksa savaş örgütü mü olacağım belirler. Hiç bir örgüt savaş örgütü olarak doğmaz. Ancak, atılan ilk adımın niteliği örgütün, savaş örgütünün tohumlarını taşıyıp taşımayacağını belli eder. Halk arasında yerleşmiş bir söz vardır : «Adam olacak çocuk bokundan bellidir».

Daha ilk etapta örgütü «aşağıdan yukarıya, en demokratik şekilde kuracağız ve işçiler, köylüler ilk dönemde sayıca ağır basacaklardır» diyen M. Belli ve etrafındaki kişilerin kuracağı partinin devrimci bir parti, emperyalizme karşı bir savaş örgütü olmayacağı gün gibi açıktır.

Leninizmin parti hakkındaki görüşleri açıktır; Leninizm aşağıdan yukarıya demokratik bir şekilde örgütlenmeyi mahkum etmektedir. Leninizm M. Belli arkadaşın örgüt görüşünü 65 yıl önce oportünizm diye malkum etmiştir. M. Belli arkadaş gibi aşağıdan yukarı en demokratik biçimde örgütlenmeyi savunan Martovlara Akselrodlara karşı büyük usta **Lenin** diyor ki; «oportünist sosyal demokrasinin örgütlenme prensipleri aşağıdan yukarıya doğru örgütlenme usulünü izler ve bu yüzden mümkün olduğu kadar, aşırı bir şevkle anarşizm noktasına varan özerkliği ve demokrasiyi yeğ tutar. Devrimci sosyal demokrasinin örgütlenme prensipleri ise yukarıdan aşağıya doğru bir örgütlenme usulü izler...» (Bir Ad. İleri, İki Ad. Geri. 232).

Elbette bu şekilde kurulacak olan bir örgüt proleter devrimciler tarafından düzen örgütü damgasını yer. Ve gerçekten de böyle kurulan bir ör-

gütün savaş örgütü olması şansı hiç ama hiç yoktur.

İkinci olarak, oportünizm parti konusunda Leninizmin ikinci etapta aradığı şartı ilk etapta arar. Yani ilk dönemde, kuruluş döneminde tıpkı M. Belli'nin söylediği gibi işçilerin ve köylülern yani emekçilerin çoğunlukta olmasının şart olduğunu ileri sürer. (Bu öneri aşağıdan yukarı örgütlenme önerisinin doğal bir sonucudur.)

Oysa Leninizme göre ilk etapta emekçi kökenden gelen gelmiyen ayrımı yapılmaz, ilk dönemde bu ayrımı yapmak oportünizmin ta kendisidir. İlk etapta, işçi veya aydın kesiminden gelmek önemli değildir. Önemli olan işçi sınıfı ile kendisini özdeşleştirmiş, «yalnız boş gecelerini değil, bütün ömrünü devrime adamış» asgari bir Marksist formasyondan geçmiş ve belli alanda uzmanlaşma yolunda olan profesyonel devrimcilerin yönetiminde olup olmamasıdır. Ve ilk dönemde dar tutulmuş, sayıca az, ama demir gibi bir disipline sahip çelik çekirdek önemlidir. Ve bu çekirdek içinde sınıfsal kökenin şöyle veya böyle olması o dönemde önemli değildir.

Ancak bu çelik çekirdek çeşitli aşamalardan geçerek, ikinci etaba geçer. Emekçi kitlelerin mücadelelerini yönlendirmeye, onu kucaklamaya başladığı bu ikinci etapta emekçi kökenden gelenlerin ağır basmasına dikkat edilir. İlk dönemde, aydın-işçi ayrımını yapmanın oportünizm olduğunu söyleyen Lenin, ikinci dönemde, parti yönetici kademelerinde işçilerin mutlak bir çoğunluğa sahip olmaları gerektiğini söylemektedir.

Oportünizm, daima ilk dönemde aydın-işçi ayrımı yapar, aydın düşmanı yaratır ve görünüşte

işçilerin yanında yer alır. Oysa bu sahte bir tavırdır. Oportünizmin yanında olduğu, savunduğu işçiler ve onların çoğunlukta olması değil, örgütün baştan **düzen örgütü** olarak doğmasıdır. Oportünizmin örgüt konusundaki bu evrensel ve değişmez karakteridir. İlk dönemde emekçilerin «yanında» olmakla işe başlayan oportünizm ikinci ve üçüncü dönemlerde **savaş örgütü** içinde barındırılması imkansız olan küçük burjuva aydınlarının sözcülüğünü yapar duruma gelir. **Aslında o, ilk dönemde de proletaryanın değil, hakim sınıflara karşı savaşmayı göze alamayan pasif, küçük burjuva aydınlarının özlemlerini yani düzen örgütünü dile getirmektedir. Bunu sözde devrimci bir görünüm altında, özde ise düzen örgütünü savunarak yapar.** İkinci ve üçüncü etapta ise, devrimci maskesini atıp, bütün çıplaklığı ile ortaya çıkarak bu eylemi sürdürür.

Emperyalizmin üçüncü genel bunalım döneminde, menşevizmin bu örgüt anlayışını ileri süren çağdaş reformizmdir. Bu örgüt anlayışı çağdaş reformizmin devrim ve çalışma tarzı anlayışlarıyla tam bir uygunluk içindedir.

İşte görüldüğü gibi, M. Belli arkadaşın örgüt görüşü de sağcı bir devrim teorisi ve sağcı çalışma tarzının doğal sonucu, sağcı bir görüştür. Bu görüşlerin sahiplerinin kuracağı örgüt, stratejisi milli demokratik devrim olan yeni bir TİP'den başka bir şey olamaz (5).

Biz, her çeşit anti-Leninist örgütlenmeye karşıyız. Biz düzen örgütünden değil savaş örgütünden yanayız. Savaş örgütü olarak bir parti Leninizmin ilkelerinin temeli üzerinde Leninist örgütlenmeye uygun bir şekilde kurulur.

İşte M. Belli arkadaşla olan ideolojik ayrılıklarımız bu üç temel üzerinde yükselmektedir. Görüldüğü gibi prespektiflerimiz tamamen farklıdır. Bu prespektif farkı, çeşitli konularda yansımaktadır. Son zamanlarda aktüel olan **milliyetçilik, milli mesele ve revizyonizm** tartışmalarındaki M. Belli arkadaşın sağ görüşlerinin, sağ prespektiflerinin bu meselelere yansımasından başka bir şey değildir.

Kısaca, son zamanlarda aktüel olan bu meselelere değinelim.

M. Belli arkadaşa göre, bugün dünyadaki işçi sınıfı hareketi içinde sosyal reformist bir çizgi olarak revizyonizm, modern revizyonizm yoktur. Revizyonizm Bernstein ile ortaya çıkmış ve onun ölümü ile birlikte yok olmuş bir akımdır. Hele dünyanın bazı sosyalist ülkelerinde revizyonizmin etkin ve yönetici olduğunu söylemek saçmalıktır. Çünkü revizyonizmin tanımı açıktır, revizyonizm Marksizmin resmen inkarıdır.

Bu görüş tamamen yanlıştır. Bir kere, revizyonizm Marksizmin resmen inkarı değildir. Tam tersine, revizyonizm, Marksizmin bazı tezlerinin gayrı resmi inkarıdır. Kelime anlamı, düzeltme, kontrol etme olan revizyonizm, Marksizmin lafızlarına sahip çıkarak, özünün, bel kemiğinin inkarıdır. M. Belli arkadaşın revizyonizmi bu şekilde tanımlayarak, bugün revizyonizmin mevcut olmadığını söylemesi tamamen devrim, çalışma tarzı ve örgüt konusundaki sosyal reformist görüşlerinden dolayıdır. M. Belli'nin örgüt anlayışı, devrim teorisi ve çalışma tarzı bugün dünya işçi sınıfı hareketi için yok varsaydığı revizyonizm akımının temsilcilerinin görüşlerinden başka bir şey değildir. M.

Belli bu görüşleri devrimci saydığı için bu görüşlerin sahiplerini de revizyonist saymamaktadır. Ve bu anlayışın dünya işçi sınıfı hareketi içinde revizyonizm diye bir sosyal reformist akımın var olduğunu kabul etmemesi, son derece doğaldır.

Milliyetçilik meselesine gelince...

M. Belli arkadaşa göre «devrimci milliyetçilikle» proleter enternasyonalizmi çelişmez ve «devrimci milliyetçi» olduğunu söyleyen M. Belli arkadaşa göre sosyalistler koyu milliyetçidir. Çünkü «milliyetçiliğin azı enternasyonalizmden kişiyi uzaklaştırır».

M. Belli sosyalistlerin milliyetçi değil yurtsever olduklarını, nasyonalizm ile milliyetçiliğin enternasyonalizmin birbirine tamamen zıt iki kavram olduğunu bilmiyor mu? Biliyor elbette. Fakat M. Belli'nin küçilk-burjuva radikalizmine bel bağlayan tutumu, proleter devrimcilikten tavize, hatta literatüre «proleter milliyetçiliği» katkısıyla tahrife kadar uzanmaktadır.

Bütün bunların temelinde «milliyetçi devrimci» küçük burjuva radikallerine proleter devrimcilerin kendilerinden pek farklı yaşamadıklarını, temelde devrimci milliyetçi olduklarını ima ederek, şirin gözükme yatmaktadır. M. Belli'nin aynı şirin gözükme gayretlerini milli meselede de görmekteyiz.

M. Belli'ye göre Türkiye'deki milli meselenin her zaman ve her şart altında tek bir çözüm yolu vardır; Kürt emekçi halkının çıkarlarıyla bağdaşan tek formül vardır; o da meseleyi şartlar ne olursa olsun, misaki milli sınırları içinde ele almak gerekir.

Oysa bu görüş temelden yanlış ve anti-sosya-

list bir görüştür. Bilindiği gibi, devrimci proletarya milli meseleyi ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının ışığı altında ele alır. Biz, ulusların kendi kaderini tayin hakkı ışığı altında diyoruz ki : «Her şart altında her zaman meseleyi misakı milli sınırları içinde ele almak gerekir veya Kürt emekçi halkının çıkarlarıyla bağdaşan tek çözüm yolu ayrılma hakkının kullanılmasıdır» diyen görüşler yanlıştır. Bu görüşlerin sahipleri, her iki tarafın burjuva ve küçük-burjuva milliyetçi unsurlarıdır. Oysa devrimci proletarya, meseleyi diyalektik bir tarzda ele alır. Yani ulusların kendi kaderlerini tayin etme hakkının öngördüğü **ayrılma, özerklik, federasyon** vs. çözüm yollarının hangi şartlar altında ve ne zaman geçerli olabileceğini açıkça ortaya koyar. (Biz bu meseleyi ayrı bir yanda etraflı bir şekilde ortaya koyacağız. Bu kısa açık mektubun amacı bu olmadığı için bu meseleye burada girmiyoruz.)

M. Belli'nin proleter enternasyonalizmini zedeliyen bu milliyetçi görüşlerinin temelinde yukarıda da belirttiğimiz gibi devrim anlayışı ve çalışma tarzındaki reformist görüşlerden dolayı «milliyetçi devrimciler»e yani kiiçük burjuva devrimcilerine bel bağlama ve taviz verme eğilimleri yatmaktadır.

— V —

İşte M. Belli arkadaşla olan görüş ayrılıklarımızı çok kısa bir şekilde, özet olarak ortaya koyduk. Görülebileceği gibi, bu saflarımızdaki herhangi ikinci dereceden bir meselede varolan «ufak görüş ayrılıkları» karşısında alınacak bir tavır meselesi değil Leninizm iie sosyal reformizm arasındaki bir tercih meselesidir.

Bu, sıradan yanlış görüşlerin eleştirilerek düzeltilmesi meselesi değildir. Hareketi temelden saptıracak nitelikteki sağcı görüşlerin tasfiye edilmesi meselesidir.

Takınılacak tavır, devrimcilikle oportünizm arasındaki tavırdır. Her kim ki, hem M. Belli'nin görüşlerinin yanlış görüşler olduğunu söyler ve hem de şu veya bu gerekçeyle o saflarda kalırsa, bilsin ki kaldığı yer bataklıktır, oportünizmin bataklığıdır. Ve kendisinin subjektif niyeti ne olursa olsun, ne kadar halisane duygularla dolu olursa olsun, tavrı oportünizmin en sinsi, en iki yüzlü, en iğrenç tavrıdır.

Biz proletaryanın devrimci ilkelerinin pazarlık konusu olmasma sonuna kadar karşı çıkacağız. Böyle pazarlıklara bu güne kadar yanaşmadık ve bugün de yanaşmayacağız.

Unutmayalım proleter devrimci, devrimci hareketin esenliği için sâdece taktiklerde veya ikincil dereceden teorik meselelerde geçici uzlaşmalara gidebilir devrim lehine eğilip bükülebilir. Ama proleter devrimci ilkelerde o, asla pazarlığa yanaşmaz. Ve bu ilkeleri pazara çıkaranlara karşı da devrimci tavır, proletaryanın en uzlaşmaz, en sekter tavrıdır.

Bizi sekterlikle suçlayan arkadaşlara bu yanlış ve uzlaşmacı tutumlarını bir yana bırakmalarını, M. Belli arkadaşın ise özeleştiri yaparak, doğru çizgiye gelmesini bu arkadaşların her çeşit pragmatizmi bir yana bırakarak, bilimsel sosyalizmin ilkelerine güvenmelerini, zaman henüz geçmeden akıllarını başlarına toplamalarını, dostça ve arkadaşça salık veririz.

Mahir Çayan, Yusuf Küpeli, Ertuğrul Kürkçü, Münir Ramazan Aktolga

devrimde sınıfların mevzilenmesi

Ekonomik ve politik buhran hızla derinleşiyor. Hakim sınıflar kendi aralarında çeşitli fraksiyonlara bölünmüş, düzeni kendi resmi kanunlarıyla koruyamaz duruma gelmişlerdir. Bu yüzden devrimciler üzerinde, karşı-devrim cephesinin baskı, şiddet ve cezri misli görülmedik bir derecede artmıştır. Temsili demokrasi hızla rafa kaldırılmaktadır. Artık sosyalist politikanın devrimci cesaretle sürdürülebileceği bir ülke haline gelmiştir Türkiye'de.

Gittikçe genişleyen ve toplumun her kesimini şimdiden sarsmaya başlayan bu kriz solda bütün revizyonist kliklerin, devrim kalpazanlarının niteliklerini ortaya koymaya başladı. Bütün revizyonist gruplar değişik tonlarla açıkça pasifizmin ve teslimiyetçiliğin borusunu öttürmeye başladılar. Pasifizmin bu ileri borazancıları karşı-devrim cephesine karşı aktif mücadeleyi savunan, başlangıçta sadece kendi örgütlü gücümüzle bu krizi derinleştirmeyi amaçlayan bizlere saldırmada tek bir cephe teşkil ettiler. Ve namlularını görevleri gere-

ği bize çevirdiler. Son iki-üç aydır hareketimiz bu oportünist cephenin utanmazca tahriflerine, şarlatanca yalanlarına; rezilce iftiralarına ve haince provokasyonlarına maruz kaldı. Bizi bu rezillik ne üzüyor ne de kızdırıyor. Hiçbir şeyden şikayetçi değiliz. Oportünizmin herhangi bir kliği bize mültefit davransaydı, biz o zaman üzgün olurduk. Çünkü bu hareketimizde, mutlak eğri bir yanın, oportünist bir yanın varolması demektir. Ülkemizde kriz derinleştikçe bütün oportünist fraksiyonların pasifizmleri de 'kitlelerin' gözü önünde iyice gün ışığına çıkmaktadır.

Artık devrimci militanları şu veya bu şekilde aldatmaya imkan yoktur. Artık devrimciliğin ölçüsü geçmişteki kahramanlık menkıbeleri değil, devrimci pratiktir. Savaş açıktır, savaşanlar da açıktır ve ortadadır. Ve savaşmaya hazır olanlar aktif mücadeleye azimli olanlar ve bizzat savaşanlar devrim meydanında kalmıştır. Hayat revizyonistleri hızla tecrit etmektedir. Bu yüzden revizyonistlerin bütün ithamlarına teker teker cevap vermeye ve uzun ideolojik polemiklere girmeye artık lüzum yoktur. Biz ülkemizdeki devrimci harekete ilişkin bütün görüşlerimizi uzun bir broşürle ortaya koymaya karar verdik. (Bu broşür yakında çıkacaktır.)

Bu broşürde kendi görüşlerimizi ortaya koyarken doğal olarak, ülkemizdeki oportünist fraksiyonların görüşlerinin eleştirisini de yaptık.

Bu broşür'ün bütününün çıkması biraz zaman alacağından ve bazı arkadaşların acele cevap verilmesindeki ısrarlarından dolayı, biz bu cephenin «teorik» eleştirilerine (bu eleştirilerde ele aldığımız sadece «teorik» ithamlar olacaktır. Yalana,

riyaya ve tahrife dayananlar ise eleştiri konusu bile olamaz. Mesela Mihrici Aydınlık'a göre biz «proletarya partisi şehirlerde değil kırda kurulur» diyormuşuz. Ve buna kaynak olarak da Mahir ÇAYAN arkadaşın Aydınlık'ın 20. sayısında yazmış olduğu «Yeni oportünizmin niteliği üzerine» başlıklı yazı gösterilmektedir. Böyle bir şey o yazıda yoktur. Bu iğrenç bir tahriften başka bir şey değildir. Fakat bu derginin akıl almaz tahrifi bizi fazla şaşırtmadı. Bizi esas şaşırtan, eleştiri konusu olan yazıyla 7-8 gün önce tamamen hemfikir olan bazı arkadaşların bugün sözde o yazıyı eleştiren Mihri Belli'nin yalana, riaya dayanan yazısını kabullenerek Aydınlık imzasıyla yayınlamalarıdır. Bu da devrim hareketine gerçekten yararlı olabilecek nitelikte olan bu arkadaşların artık iyice oportünizmin bataklığına girdiklerini göstermektedir. Bu durumdan bu arkadaşlarımız adına biz sadece üzüntü duyuyoruz. Çünkü Aydınlık imzasıyla o yazıyı yazan kişi tahrifçilikte ve yalancılıkta kariyer yapmış bir kişidir. Lenin'in Jaures'in yazılarını tahrif eden, kendine göre düzelten bir kişinin bizim yazımızı da kendine göre düzeltmesi (!) son derece doğaldır. Buna oportünizmin daha bir çok şarlatanlığını ilave etmek mümkündür. Oportünizm kocaman bir yalandır. Riya ve tahrif makinasıdır. Bu makinanın mamullerinin hepsini ciddiye alarak uğraşmaya ne zaman vardır ne de gerek.) kısa bir şekilde kurtuluşta cevap vermeye karar verdik. Bu sayıda devrimde sınıfların mevzilenmesi vede halk savaşına ilişkin oportünist iddiaları ele alacağız.

Devrimde sınıfların mevzilenmesi konusu, bu revizyonist ve oportünist stratejilerin turnusolu-

dur. Nasıl ki bazların ve asitlerin gerçek renklerini turnusol kağıdı açığa çıkarıyorsa bu stratejilerin de gerçek renklerini, devrimde sınıfların mevzilenmesi ve önderliğin niteliğinin belirtilmesi meselesi ortaya koyar.

Devrimde sınıf kuvvetlerinin katılması esprisi yani sınıf kuvvetlerinin düzenlenmesi, devrimde önderliğin niteliğinin vede kitlelerin eyleme sokuluşu biçiminin belirtilmesi, yerine göre silahlı ve barışçı bütün mücadele metodlarının kullanılacağını söyleyen, hatta «halk savaşı temeldir» diyen bütün oportünistlerin, pasifistlerin ve uzlaşmacıların niteliğini ortaya koyan temel kriterdir. Devrimin çeşitli meselelerine ilişkin görüş ayrılıklarının temelinde bu mesele yatar. Bu mesele dünyadaki bütün sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin sol'u içerisindeki ideolojik ayrılıkların temel meselesidir.

İDEOLOJİK ÖNDERLİK ESASTIR:

Bizim gibi, halk savaşınm zorunlu bir durak olduğu ülkelerin devrimci mücadelesinde, köylüler temel güçtür. Proletarya önder güçtür. Ve proletaryanın önderliğinin niteliği ideolojiktir. Bu demokratik halk devriminde, sınıfların mevzilenmesini çok açık ortaya koyan, Marksist bir formülasyondur. Bilindiği gibi, Marksist sınıf tahlilerinde varılan sonuçlar daima bu şekilde kısa formüllerle ifade edilir. Marks, Engels, Lenin, Stalin, Mao gibi bütün ustalar, daima somutun tahlilinden elde ettikleri sonuçları, soyut olarak formüle etmişlerdir.

Bu formülasyonlar, bilimsel soyutlamalar olduğu için, kelime yorumuna tabi tutulamazlar. Çünkü bu formülasyonlar nitelik belirleyicisidirler. Bir başka deyişle Marksist formüller, belli bir tahlilin birkaç kelime ile soyutlamalarıdır. Ve bu birkaç kelimelik soyutlama, bütün bir stratejik görüşü ifade eder. Mesela, «proletarya temel güçtür. Köylülük yedek güçtür» formülünün ifade ettiği, devrimde sınıfların mevzilenmesi ve güdümü, devrimci çalışma tarzı ve örgüt anlayışı başkadır. «Proletarya önder güçtür, köylüler temel güçtür» formülünün ifade ettiği başkadır. Her iki formül, devrimde takip edilecek olan apayrı iki yolun teorik ifadesidir. Bu bakımdan Marksizmde bu çeşit formülasyonlar, dar kalıplar içinde, kelime kelime yorumlanamazlar. Ancak en geri zekalılar ve marksizmin «M»sinden habersiz kişiler yahut da kendi oportünizmlerini kelime oyunlarıyla örtmeye çalışan politika hokkabazları, madrabazları, Marksist formasyonları dar kalıplar içinde (kelime kelime) yorumlarlar. Bu kısa açıklamayı yaptıktan sonra gelelim çeşitli oportünist fraksiyonların bize yönelttikleri çeşitli ithamlara; Aydınlık Sosyalist Dergiye göre: «Proletarya önder güçtür, köylüler temel güçtür. Proletaryanın önderliğinin niteliği ideolojiktir.» şeklindeki, bizim devrimde sınıfların mevzilenmesine ilişkin görüşümüz yanlıştır. Leninist stratejiye aykırıdır. Meseleyi bu şekilde formüle etmek proletaryasız, proletaryanın ideolojisini öncü kabul eden köylüler ile devrim yapmak demektir. İdeolojik öncülüğü savunmak Narodnik popülizmini savunmaktır. Doğrusu yoksul köylülük ile proletarya temel güçtür. Proletaryanın öncülüğü ideolojik değil fiilidir... (Etraflı bilgi için

Örgüt İçin Görev Başına, ASD - S. 27.) Bizim devrimde sınıfların mevzilenmesine ilişkin formülasyonumuzu bu şekilde yorumlayan, bu yazının yazarını, yukarıda belirttiğimiz kategorilerden hangisine gireceğini okuyucu hemen düşünecektir.

Bu Marksist formülasyonu, bu şekilde; bu akıl almaz tarzda, kelime kelime tefsir eden yazar acaba Marksizmden habersiz doktora tezi olarak bu konuyu seçmiş olan toy bir üniversite asistanı mıdır?

Ne biri, ne de öteki, yazıyı yazan kişi, meselenin bu şekilde yorumlanamıyacağım çok iyi bilen, tilki gibi kurnaz sosyalizmin bir eski tüfeğidir. O yazıdan bu sonucun çıkarılamıyacağını bilmesine rağmen, o, bu işi yapmıştır. Foyası artık iyice meydana çıkan bu revizyonizmini ve kuyrukçu çizgisini saklıyamıyacak kadar deşifre olan bu revizyonist, birkaç taraftar bulabilirim, umuduyla, denize düşenin yılana sarılması gibi bu aptalca tahrife dört elle sarılmıştır. Önce «milli burjuvazinin solundaki güçler, devrimde öncü olabilir, işçi sınıfının öncülüğünü mutlak bir gerçek olarak görmek yanlıştır. İşçi sınıfı olmadan da devrim olabilir» diyen bu kişi, haklı eleştirilere hedef olunca, özeleştirisini yapacağı yerde «biz milli burjuvazinin solundaki güçler öncü olabilir, derken işçilerin ve yoksul köylülerin öncülüğünü kasdetmiştik» diye kıvırtarak, proletarya ile birlikte yoksul köylülerin de öncülüğünü savunur gözükmeye başlamıştı. Hayat cilvesine bakın ki, bugün bu kişi bizi 'Narodnik popülizmi' ile suçlamaktadır. Ve bugün proletarya hem temel güçtür, hem de önder güçtür diyen bu kişi (tabii koltuk altındakilerden) derginin Aydınlık imzalı bir başka yazısında pro-

letarya partisinin mevcut olmadığı bir dönemde «faşizmi yenecek güçteyiz» diyerek egemen güçlerin militarize gücünün aracılığı ile kurulması mümkün olan reformist burjuvazinin iktidarının milli demokratik devrim programını uygulamasından dem vurmaktadır.

Bu kişinin temsil ettiği akım, ne söylediği belli olmayan (aslında belli olan günlük olaylara göre politika tespiti yapan, küçük burjuva pragmatizminin bataklığında kulaç atan) zavallı bir politik akım haline gelmiştir.

Bu akımın bizi, proletarya adına, proletaryasız devrim istemekle (hele «sosyalizm yoksul köylülüğün de ideolojisidir» diyenlerin) Narodnik popülizmi ile suçlaması son derece gayri ciddi ve komiktir!

Ama biz her şeye rağmen bu «teorik» eleştiriye cevap verelim.

Mao Tse Tung'un yazılarına dikkatle bakılınca görülecektir ki, bazı yazılarda «proletarya önder güçtür, köylülük temel güçtür.» Bazılarında ise «proletarya, köylüler ve şehir küçük burjuvazisi temel güçlerdir, itici güçlerdir» denilmektedir. Mao Tse Tung'un halefi Lin Piao'ya göre «köylüler devrimin temel gücüdür». Acaba Lin Piao ve Mao birinci ifadesinde proletarya ve şehir burjuvazisini ihmal mi ediyor?

Aynı duruma, birinci ve ikinci Rus Demokratik Halk Devrimini formüle eden Stalin ve Lenin'in yazılarında da rastlamaktayız. İki Taktik'in sadece 58. sayfasında Lenin (Türkçe ikinci baskı) devrimin temel güçleri arasında işçileri, köylüleri ve şehir küçük burjuvazisini saymaktadır. Ve bütün kitap boyunca sadece temel güç olarak proletar-

yadan bahsetmektedir. Keza Stalin yazılarında Demokratik Halk devriminde temel güç olarak sadece proletaryadan bahsetmektedir.

Acaba Lenin, İki Taktik'te köylülüğü ve şehir küçük burjuvazisini devrimin temel güçleri arasında yanlışlıkla mı saydı? Bu bir kalem sürçmesi midir? Stalin'in devrimin temel gücü olarak sadece proletaryadan söz etmesi, Lenin'in o ifadesine ters düşmüyor mu?

İşte bilimsel sosyalizmin formülasyonlarını Aydınlık Sosyalist Derginin yaptığı gibi kelime yorumuna tabi tutma, kişiyi böyle saçma sapan, içinden çıkılmaz sonuçlara götürüyor. Oysa, ne Lenin'in kendi yazıları arasında, ne de Lin Piao ile Mao ve Mao'nun kendi yazıları arasında bir çelişki ve tutarsızlık vardır. Tersine tam bir ayniyat ve uygunluk vardır. Bilindiği gibi, Mao'nun ve Lenin'in birbirinden farklı olan bu formülasyonları demokratik halk devriminde değişik sınıfların mevzilenmesine ilişkindir. Her iki formül demokratik halk devriminde değişik sınıflar terkibini öngörmektedir. Bu farklılık somut durumların farklı olmasındandır. Lenin ve Stalin'in formülasyonları, emperyalizmin işgali altında olmayan halk savaşının zorunlu bir durak olmadığı bir ülkedeki demokratik halk devrimini esas almaktadır. Mao ve Lin Piao'nun formülasyonları ise, emperyalizmin işgali altında olan, devrim için halk savaşının zorunlu olduğu bir ülkenin demokratik halk devrimini esas almaktadır. Demokratik halk devrimi adı üstünde bütün halkın devrimidir. Bu aşamada halk ise proletarya, köylüler ve şehir küçük burjuvazisidir. Halk devriminin temel güçlerini bu sınıflar teşkil eder.

Lenin ve Stalin'in formülasyonunda temel güç olarak sadece proletaryadan bahsedilmesinin nedeni devrimde sınıf katılması olarak, kitle gücü olarak, en enerjik ve aktif rolü oynamasından dolayıdır. Lenin ve Stalin'e göre çarlık büyük şehirlerdeki halkın ayaklanması sonucu iktidar ele geçirilecek ve devrim yukarıdan aşağıya şehirlerden kıra götürülecektir. Büyük şehirlerde ise temel devrimci güç proletaryadır. Şehirlerden kırlara doğru bir rota izleyecek olan böyle bir devrimin ordusunda da (Kızıl Orduda) kurmayında da (proletarya partisinde de) proleterlerin salt çoğunlukta olması zorunludur. Böyle bir durumda, proletarya partisi, sadece ideolojik ve politik bakımdan değil, fiziki bakımdan da proletaryanın öncü müfrezesidir. Proletarya bu devrimin hem temel gücüdür, hem de önder gücüdür. Bir başka deyişle bu devrimde temel savaş alanı şehirler olduğu için devrimin temel kitle gücü de proletarya olmaktadır. Ama emperyalizmin işgali altında olan dolayısıyla devrim için kurtuluş savaşının (halk savaşının) zorunlu bir durak olduğu ülkelerin demokratik halk devriminde sınıfların mevzilenmesi bu şekilde değildir. Ülke işgal altındadır. (Gizli veya açık) yönetim büyük şehirlerdeki bürokrasi ve militarizmine dayanarak ayakta duran işgalci düşmanın da içinde yeraldığı bir gerici ittifakın elindedir. Böyle ülkelerde devrim yapılabilmesi için, her şeyden önce bir kurtuluş savaşının (halk savaşı) verilmesi şarttır. İşte bu yüzden, yani halk savaşının zorunlu bir durak olmasından dolayı, bu ülkelerin demokratik halk devriminde sınıf mevzilenmesi değişiktir. Emperyalizme arkasını dayamış olan karşı-devrim cephesi proletaryanın

yoğun bulunduğu şehirlere ve kilit bölgelere güçlerinin büyüğünü yığmış ve çok sıkı bir denetim kurmuştur. Bu hain yönetimin yumuşak karnı kırlardır. Dünyadaki bütün kurtuluş savaşlarının (halk savaşlarının) pratiği, bize şunu söylemektedir; zafere, kırlardan şehirlere doğru bir rota izleyen, çeşitli aşamalardan geçen, halkın örgütlü savaşıyla varılabilir.

Temel alan olan kırlardaki halk kitlesi ise köylülerdir (1).

Bu yüzden halk savaşının zorunlu bir durak olduğu demokratik halk devriminde sınıf katılması olarak temel rolü işçiler değil, köylüler oynayacaktır. Yani devrimin temel kitle gücü işçiler değil köylülerdir.

Meselenin bu şekilde ortaya konulması şehirlerdeki mücadelenin küçümsenmesi anlamında yorumlanmamalıdır. Tam tersine, şehirlerdeki mücadele, düşmanın çok güçlü olduğu bir alanda sürdürüleceği için, çok daha zor şartlar altında yürütülecektir. Tedhiş hareketinden demokratik kitle hareketlerine kadar çeşitli mücadele metodu şehirlerdeki devrimci savaşın gündeminde yer alacaktır. Bu alandaki savaşta proletarya, en enerjik ve aktif rolü oynayacaktır. Fakat temel savaş alanı kırlar olduğu için işçilerin sınıf olarak katılması devrimde rolü köylülere nazaran nisbidir. Proletaryanın partisi eğer emperyalizme karşı yürütülecek olan bu kurtuluş savaşının önderi olmak istiyorsa, bizzat temel savaş meydanında bütün gücüyle yer almak zorundadır. Mesela Cezayir savaşında proletarya partisi, şehirleri temel aldığı için önderliği ele geçirememişti. Temel mücadele alanının kırlar olduğu kurtuluş savaşında vurucu gü-

cün (halk ordusunun) köylülerden oluşması son derece doğaldır. Ve ordunun kurmayı olan örgüt ise, (proletaryanın siyasi kitle partisinde) nicelik olarak proleterler değil de, köylülerin ağır basması kaçınılmaz bir durumdur. Bundan dolayı bu tür ülkelerin proleter siyasi kitle partisi, şehirlerin temel alındığı, Sovyetik ayaklanma ile devrimin zafere ulaşacağı ülkelerin proleterya partisindeki gibi, aynı zamanda da proletaryanın fiziki öncü müfrezesi değildir. Bu ülkelerdeki proleter siyasi partiler, ideolojik ve politik kuruluşlardır. Bu ülkelerdeki halk savaşının, proleter siyasi kitle partisi (savaş örgütü) proletaryanın ideolojik ve politik kuruluşu olarak yönlendirirse, devrim zafere erişebilir. İşte bizim kastettiğimiz ideolojik öncülük budur.

İdeolojik öncülük proletarya partisinde fakir köylülerin sayıca ağır basması ve bu partinin proletaryanın öncü müfrezesi olarak, halk savaşını yönlendirmesidir. Emperyalizmi yenerek devrim yapmış olan dünyada bütün sömürge, yarı-sömürge ülkelerin pratiği, proletaryanın devrimde öncülüğünün ideolojik öncülük olduğunu ortaya koymaktadır.

Bütün halk savaşına yan çizen, kendi öz gücünün dışında, başka güçlere bel bağlayan oportünist fraksiyonlar daima devrim işini yokuşa sürmek ve «sol» bir görünüm altında sağ kuyrukçu politikalarını gizlemek için Sovyetik devrimdeki sınıf kombinezonuna uygun olarak, proletaryanın fiili önderliğini savunurlar. Bunlar genellikle militanların nazarında prestijlerini düşüreceğini düşünerek halk savaşına açıkça karşı çıkmazlar. Devrimde halk savaşının zorunlu bir durak olmasından do-

ğan, sınıf mevzilenmesine sözüm ona proletarya adına karşı çıkarak «proletaryasız devrimci mücadele öngörülüyor, bu Narodnik popülizmdir vs.» gibi «sol» eleştirilerle zevahiri kurtarmaya çalışırlar.

Fiili öncülük esas almdığı zaman emperyalizmin işgalinin varlığından ve karşı-devrim cephesinin şehirlerdeki sıkı denetiminden dolayı, devrim yapmak için proletaryanın objektif ve sübjektif şartları bir türlü olgunlaşamaz. Emperyalizmin işgali altında olan bir ülkede kurtuluş savaşı (halk savaşı) verilmeden devrim olamıyacağından kurtuluş savaşına yan çizenler devrime de yan çizerler. Böylece bu kurnaz menşevik «solculuğu» ile devrim, emperyalizmin bir sistem olarak toptan çöküşüne kadar, mahşere kadar ertelenmiş olur.

O zamana kadar (belirsiz bir zamana kadar), bu revizyonist fraksiyonlar reformist burjuvazinin koltuğu altında, keskin «solcu» ninnilerle emekçi kitlelerini uyutmaya çalışırlar.

Görüldüğü gibi Mihrici Aydınlığın bu menşevik solculuğu zorunlu olarak revizyonizm ve sınıflar arası işbirliğini oluşturmaktadır.

Bu durum sadece Mihrici Aydınlık'a özgü değildir. İşçi sınıfının ideolojik öncülüğü mü, yoksa ideolojik politik örgütsel öncülüğü mü? diye saçma sapan sahte bir ikilemle ideolojik öncülüğe karşı çıkan Mao'cu kalpazanlar da, fiili öncülüğü savunan TİP'te, Kıvılcımlıcı Sosyalist gazetede aynı menşevik solculuğun değişik şekillerini savunmaktadırlar.

Görüldüğü gibi, revizyonist Mihrici Aydınlık görünüşte, PDA kalpazanlarına yöneltilmiş, aslında bütün revizyonistleri hedef alan (Aydınlığın 20.

sayısında çıkan) «yeni oportünizmin niteliği üzerine» adlı yazıyı yedi aylık bir yutkunmadan sonra reddederek özeleştiri yapıyor ve PDA kalpazanlarının cevap vermedikleri ve dergilerinin kıyılarına köşelerine yerleştirdikleri o sözde, özeleştirileriyle, görünüşte kabul ettikleri ithamlara (2) revizyonizm adına kendisi cevap vermeye çalışıyor.

Eksik olmasın ASD, bu son teşebbüsüyle bizim işimizi iyice kolaylaştırdı. Böylece ASD'nin yazı ailesi, dergilerindeki revizyonizme karşı olan yazıların, dergilerinin politikasına aykırı olduğunu söyleyip, özeleştiri yaparak revizyonizmini kendi kendine açıkça ilan ediyor.

Biz de ASD'nin yazı ailesini, revizyonizm konusundaki bu açık ve cesur tavırlarından ötürü kutlarız. Yolunuz açık olsun beyler. Neyse ki ellerimizi sizden kurtardık hamdolsun. Aynılar aynı yerde, ayrılar ayrı yerde kümelenirler... İşte Siyamlı ikiz kardeşler, ASD ve PDA aynı bataklıkta kulaç atıyor.

KÖYLÜLERİN DEVRİMDE TEMEL GÜCÜ TEŞKİL ETMESİ, DEVRİMCİ SAVAŞTA KIRLARIN TEMEL ALAN OLMASINDAN DOLAYIDIR.

Demokratik savaşta sınıfların mevzilenmesine ilişkin bir başka oportünist tahrifat PDA oportünizminin yaptığıdır. Bu sahte Mao'culara göre, köylülerin devrimde temel güç olmasının nedeni devrimde halk savaşının zorunlu bir durak olmasından değil de, köylü yığınlarının yarı feodal ilişkiler içinde olmasından dolayıdır! (Bir devrimin temel gücünü o ülkenin toplumsal yapısı tayin

eder... Yurdumuzda devrimin temel gücü köylülüktür. Bu aynı zamanda devrimin demokratik devrim olması demektir...) Geniş köylü yığınlarının esas itibariyle yarı feodal ilişkiler içinde olması, köylülüğün devrimde temel gücü meydana getirmesi demektir. (PDA, sayı 26, s. 3. 108. ayrıca bakınız, sayı 24, s. 3) Görüldüğü gibi PDA kalpazanları, bizim gibi emperyalizmin işgalinde olan ülkelerin demokratik halk devriminde köylülüğün temel güç olmasını devrimin sınıfsal karakterine bağlıyorlar.

Bu «mantıki» ve «kitaba uygun» bir görüştür. Ama tıpkı menşeviklerin burjuva devrimini değerlendirmelerindeki gibi «mantıki» ve «kitaba uygun» bir görüştür.

PDA kalpazanlarının mantığı, devrimin sınıfsal niteliği ile, sınıfların fiili katılmalarında ayniyat arayan menşevik mantığıdır. Bu kalpazan mantığa göre, geniş köylü yığınlarının feodal ilişkiler içinde olduğu çarlık Rusya'sındaki demokratik halk devriminde temel gücü proletarya değil de, köylülerin teşkil etmesi gerekmektedir ve meseleyi «proletarya temel güçtür, köylülük yedek güçtür» şeklinde formüle eden Lenin ve Stalin hata etmişlerdir! Lenin ve Stalin'in bu formülasyonları yanlıştır!

İşte PDA kalpazanlarının «temel güç» tahlilinin mantıkiliği budur. Başta, işçi sınıfı hem temel güçtür hem önder güçtür diyen bu kalpazanlar eleştirilerimiz üzerine dergi sayfalarında bu hatalarını düzelttiler. Fakat bu formüle edişin revizyonist çizgisini, pratikte sürdürdüler. Hâlâ da sürdürmekteler. Meselenin özünü anlamadıkları için (devrim için savaşmaya niyetleri olmadığından)

bir hatayı düzelteyim derken başka bir yerden gedik veriyorlar. Köylülerin halk devriminde temel güç olmasının nedeni bu şekilde ortaya konamaz. Köylülerin temel güç olarak formüle edilmesi, sadece devrimin anti-feodal niteliğinden dolayı değildir. Meseleyi bu şekilde ortaya koymak, dünyayı menşevizmin düz mantığıyla yorumlamak demektir.

Bugün Türkiye gibi emperyalizmin işgali altındaki bütün yarı-sömürge ülkelerde emekçi halkın sefaleti hayat şartlarının zorluğu ve sömürülmesi korkunç bir seviyededir. Halkın hiçbir kesimi halinden memnun değildir ve her an patlamaya hazır bir volkan gibidir. Devrim için objektif şartlar hazırdır. Fakat ülke işgal altında olduğu için, devrim için emperyalizme karşı halk savaşı vermek zorunludur, bu zalim yönetimin yumuşak karnı kırlardır. Bu gerici hain yönetim zincirinin zayıf halkası kırlardır. Zafere temel ve yardımcı alanlarda, kırlarda ve şehirlerde de verilecek olan uzun ve çeşitli ara vermelerden geçen bir halk savaşı ile ulaşılabilir.

Halk savaşı bir avuç öncünün savaşı değil, emekçi halkın savaşıdır. Halk savaşında temel mücadele alanı kırlar olduğu gibi, köylülerde temel gücüdür. Mark, Engels, Lenin, Stalin, demokratik halk devrimine, tarım devrimi de demektedirler. Çünkü bu devrim, geniş köylü yığınlarını feodal boyunduruktan kurtaracak ve derebeylik yönetimine son verilecektir. Marksist ustalardan, sadece Mao bu devrime (tarım devrimi kavramından ayrı olarak) köylü devrimi demektedir. Mao'nun tarım devrimini bu şekilde adlandırmasının nedeni, devrimin sadece tarım devrimi olmasından dolayı

değildir. Ana nedeni, temel mücadele alanının kırlar olmasından dolayı devrimin temel kitle gücünü köylülerin teşkil etmesidir.

Özetlersek, bu devrimde, köylülerin temel gücü teşkil etmesinin ana nedeni, devrimin tarım devrimi olması değil de, kırların temel savaş alanı olmasıdır. Bir başka deyişle, emperyalizmin işgali altındaki ülkelerin demokratik devriminde halk savaşımn zorunlu bir durak olmasından dolayı köylüler temel güçtür.

ASKERİ YAN - İDEOLOJİK VE POLİTİK YANDAN AYRI OLARAK ELE ALINAMAZ

Savaş, politikanın silahla sürdürülmesidir. Her değişik askeri strateji ve taktik değişik ideoloji ve politikanın bir ifadesidir. Mesela emperyalizmin işgali altındaki ülkelerde devrimin zaferi için kırlardan şehirlere doğru bir askeri stratejiyi öneren görüşün ideolojik ve politik çizgisi ayrıdır. Şehirlerden kırlara doğru bir askeri stratejiyi öneren görüşün ideolojik ve politik çizgisi ayrıdır. Birincisinin ideolojik ve politik çizgisi proleter devrimci bir çizgidir. İkincisinin ise oportünist bir çizgidir. Askeri yan hiçbir zaman ideolojik ve politik yandan ayrılamaz. Bütün oportünistler bu iki ayrılmaz yanı daima birbirinden ayırırlar. Bu PDA kalpazanlarma göre «karşı-devrim cephesinin en zayıf olduğu alan kırlardır. Temel savaş alanı kırlar olduğu için, temel güç köylülerdir.», demek, devrimde sınıfların mevzilenmesi tahlili, askeri zorunluluk gibi bir taktik meseleye bağlandığı için yanlıştır. (Bkz. PDA, sayı, 29, s, 3).

Aynı temel görüşü, başka ifadelerle Mihri Belli'ci Aydınlık da savunmaktadır. Mihri'ci Aydınlık'a göre, kırların veya şehirlerin temel alınması, tamamen bir askeri meseledir. Askeri bir mesele olduğu için, bunun devrimde sosyal sınıfların mevzilenmesi gibi ideolojik ve politik bir konuda rolü yoktur. (Bkz. ASD) Ve bu koroya «yeter be» yazısıyla Kıvılcımlı, Sosyalis Gazetede katılmaktadır. (Bkz. Sosyalist Gazete, sayı 9 - 16).

Görüldüğü gibi ilk bakışta birbirinden tamamen ayrı olan, birbirinin can düşmanı gibi gözüken bu üç fraksiyon, bu temel meselede birleşmektedir. Bu mesele de, şu veya bu sıradan bir mesele değil, devrim meselesinin temel meselesidir. Bu üç fraksiyona göre meselenin askeri yanı ile ideolojik ve politik yanı, ayrıdır. Leninist devrim teorisi ve devrimde sınıfların konusu, ideolojik ve politik bir meseledir. Bunu askeri bir meseleye bağlamak yanlıştır. Askeri bir mesele ile politik ve ideolojik mesele ayrıdır.

İşte Türkiye'deki oportünizmin üç ayrı çehresi (3).

Bu görüşler özde gerilla savaşına karşı olan, programlarında ise (bütün mücadele metodlarına yerine göre başvurulur), hatta «kırlar temeldir, ama önce şehirlerde proletaryayı örgütleyelim...» diye yazan Latin Amerika'nın herhangi bir ülkesinde, üç dört tane birden «parti» örgütlenmesi içinde olan, revizyonist ve oportünist fraksiyonların görüşlerinin aynısıdır.

Bu görüşler sakat ve anti-Marksist görüşlerdir. Meseleyi bu şekilde koymak halk savaşından hiç bir şey anlamamaktır. Halk savaşı, politikleşmiş askeri bir savaştır, yani sosyalistlerin halk sa-

vaşlarındaki temel mücadele metodları askeri savaş metodlarıdır. Bu savaş, klasik savaş metoduyla değil, politikleşmiş askeri savaş metodu ile yürütülür.

Bu savaşta, bütün demokratik ve ekonomik amaçlı, hareketler, kitle gösterileri vb. bu politikleşmiş askeri mücadeleye tabidir. Çalışma tarzında, devrimcileri revizyonist ve oportünistlerden ayıran temel kriter budur.

Emperyalizmin işgalinin varlığı bizzat karşı tarafın zora başvurması demektir. Karşı taraf zora başvurduğu için, devrimci temel politika, askeri mücadeleyi esas alır (4).

Sınıfların eyleme sokuluşu ve mücadele alanlarının seçilişi bu politikanın ışığı altında olur.

Emperyalizmin işgali altındaki ülkelerdeki bütün revizyonist ve oportünist fraksiyonlara göre silahlı savaş teknik bir meseledir, taktik bir meseledir. Esas olan yığınların bilinçlendirilmesi ve silahlı savaş için sosyal ve psikolojik şartların hazırlanması ve yaratılmasıdır. Oysa silahlı mücadelenin objektif şartları emperyalizmin işgalinden dolayı her dönemde vardır. Silahlı mücadele için objektif şartların varolduğu durumlarda, yığınları bilinçlendirme ve örgütlendirme ile silahlı savaşı bu şekilde ayırmak her çeşit oportünizmin ve pasifizmin evrensel karakteridir. Mesela 1905 ayaklanması arefesinde Rusya'daki legal Marksizmin sözcüsü olan Struva diyor ki : «silahlı ayaklanma sonuçta bir teknik meseleden başka bir şey değildir. Yığınların bilinçlendirilmesi ve psikolojik şartların en önemli ve acil olanıdır.» (Lenin, İki Taktik, s, 81).

İşte ülkemizdeki bu üç oportünist fraksiyo-

nun temel görüşü, bu formüle edişi şu veya bu biçimde derinleştirilmesidir.

«Emperyalizme en öldürücü darbeler, dünyanın kırlık bölgelerinde vurulmaktadır. Emperyalist zincirin en zayıf halkası dünyanın kırlarıdır. Bu yüzden dünyanın baş çelişkisi köylü halkları ile emperyalizm arasındadır.» şeklindeki çağdaş baş çelişkinin Leninist tespiti yanlıştır. Çünkü bu tespit askeri zorunluluk gibi bir taktik meseleye dayandırılmaktadır.

İşte bu üç fraksiyonun, meseleye yukarıdan bakan, çok bilmiş tahlillerinin vardığı sonuç budur.

Genellikle, bizim gibi ülkelerde pasifist gruplar «biz halksavaşına karşıyız» diye ortaya çıkmazlar. (Tip'li hainler hariç) görünüşte herkes halk savaşını savunur. Maksat birdir ama rivayetler muhteliftir. Bu rivayetlerin biraz üzerinde durulunca görülür ki maksatta bir değildir. Pasifizmin esas niyeti teslimiyetçiliktir, savaşmamaktır. Onların savunduğu, Marksist terminoloji ile allanıp pullanmış yaldızlanmış teslimiyetçilikten başka bir şey değildir. Bunu kimisi «proletarya temel güçtür» kimisi «köylüler temel güçtür» diyerek yapar.

Bu yüzden Kastrist, Guevarist yada Maoist ayırımları temelde hiçbir şey ifade etmeyen suni ayırımlardır. Bunun en iyi ve en somut örneğini ülkemizde görmegteyiz. Halk savaşını ağızlarından hiç düşürmeyen ve revizyonizme karşı korkunç (!) bir kampanya açmış olan Maocu kalpazanlarımız, revizyonizmle itham ettikleri öteki gruplarla temelde aynı tahlili yapmaktadırlar.

Pratikte hedef şaşırmaktan başka bir iş yapmayan bu kalpazanların anlayışına göre halk savaşı köylülerin savaşıdır. Savaşacak olan fukara

köylülerdir. Onların görevi ise savaşmak değil köylüler arasında Mao Tse Tung düşüncesini yaymaktır.

«Gerilla savaşında küçük burjuva aydınlarının görevi nedir? Onların görevi kırlık alanlara gidip Mao Tse Tung düşüncesini yaymaktır.» (PDA, sayı 25, s, 40). Bunların «silahlanın, ayaklanın» gibi çığlıklarının nedeni bu ifadeden sonra iyice anlaşılıyor. Nasıl olsa silahlanacak ve savaşacak olan kendileri değildir; savaşacak olan fukara köylülerdir! Çünkü halk savaşı fukara köylünün savaşıdır. Küçük burjuva aydınının değil! Bu küçük burjuva aydınlarının görevi köylülere sosyalizmi ulaştırmaktır. Ve bir küçük burjuva aydın kadrosu olarak PDA kadrosu da, Anadolu'ya yolladıkları PDA dergisi ve İşçi-Köylü gazetesi ile bu görevlerini layıkıyla yapıyorlar(!). Ve silahlı savaş dönemi başladığı zaman artık bunların görevi de bitecektir. Artık köylüler kendi savaşlarını kendileri sürdüre ceklerdir. Bunu düşünen bu Campus «Mao»istleri bu yüzden üç dilden dergi çıkarmaya başlıyorlar. Çünkü burada savaş başlayınca, Türkiye'de görevleri kalmıyacağına göre yurt dışında eylem sürdürmenin şimdiden hazırlığını yapınak gerek! İşte PDA oportünizminin niteliği budur. Küçük burjuva kökenli olmak ayrıdır, küçük burjuva aydını olmak ayrıdır. Mesela Che Guevara, Fidel Castro küçük burjuva kökenlidirler ama küçük burjuva aydını değildirler. Onlar sapına kadar proleter-devrimcisidirler, profesyonel devrimci. İster köy küçük burjuvazisinden gelsin, isterse şehir küçük burjuvazisinden; o, proletaryanın devrimcisidir. Eğer o gerçekten profesyonel devrimci olmuşsa, geldiği sınıfla bütün bağlarını koparınıştır. O, artık ne köylü-

dür; ne de aydındır; o bir proleter devrimcisidir. Görevi sadece bilinç götürmek değil, bizzat fiili olarak savaşmaktır. O, ölene dek savaşacaktır ve savaşa savaşa proletaryanın partisinde proleterleşecektir.

Bütün ideolojik ayrılıkların temeli PDA oportünistlerinin dedikleri gibi devrim isteyip istememeye değil (çünkü sosyalist geçinen herkesin subjektif niyeti genellikle devrimin olması doğrultusundadır.) devrim yapmak için yola çıkmaya, savaşmaya cesaret edip etmemeye dayanır. İşte bu yüzden «devrim için savaşmayana sosyalist denemez».

KURTULUŞ

Kurtuluş Gazetesi
Sayı, 1, 1971

ülkemizde oynanan oyun ve bütün küçük burjuva oportünist fraksiyonlarının ihanetleri

Ülkemizde uzun zamandan beri tezgahlanan oyun nihayet bütün çıplaklığıyla sahneye kondu. Hem öyle bir kondu ki, nice marksist-leninistlerimizi (!) bile kuyruğuna takıp alkışlatarak selam durdurarak!

Derinleşen buhranla birlikte giderek keskinleşen sınıf mücadelesi karşısında Türkiye'de çürüyen, çöken oligarşik gerici yönetimi yenileme, sağlamlaştırma, bütün devlet kurumlarında hakimiyetini tam anlamıyla kurma ihtiyacı duyan emperyalizm, Demirel hükümetini önemli patlamalara meydan vermeden tereyağından kıl çeker gibi rahatça bir kenara itiverdi.

Türkiye'de güçlü bir marksist-leninist hareketin olmaması ve marksist-leninist geçinen küçük burjuva oportünist fraksiyonlarının yıllardan beri süregelen kuyrukçu politikaları emperyalizmin oyununu kolaylaştırdı. Cuntacı geçinen ve bol keseden palavra atan beyinsiz küçük burjuva ideologlarının korkaklıkları, komploculuğun gerektirdiği becerikliliğe ve cesarete bile sahip olmadıkları iyice açığa çıktı. Bazı generalleri «milliyetçi-devrimci» diye lanse eden bu palavracı serseri mayınlar, radikal subayların hareketini sulandırdılar ve emperyalizmin kontroluna kolaycacık teslim ediverdiler. İş işten geçtiğini anladıkları anda da teslimiyet bayrağını direğe çekip, iyimser yorumlar yapmaya, eveleyip gevelemeye, en usta şark dansözlerine taş çıkartacak biçimde kıvırtmaya başladılar.

Yarı sömürge ülkelerin ve Türkiye'nin pratiği bütün revizyonistleri, bütün oportünistleri bir kere daha mahkum etti. Emperyalizm bir kere daha bütün iğrençliğiyle kendini gösterdi.

Nereden ve Nasıl Geldik?

Türkiye'miz emperyalizmin işgali altında, emperyalist sömürü alanı içinde yarı sömülge bir ülkedir. Emperyalist sömürü mekanizması ülkemizin bütün toplumsal yapısını da belirlendiren, biçimlendiren en önemli unsurdur. Emperyalizmin ülkemizdeki varlığını hesaba katmadan yapılacak bütün tahliller ve değerlendirmeler içi boş kalıplardan öteye geçemez.

Birinci Kurtuluş savaşından sonra, devlet kapitalizmiyle (devletçilikle) burjuvazi yaratma çabaları, giderek uluslar arası finans-kapitalle göbek

bağı olan yerli finans-kapitali yarattı. 20. yüzyılda daha başka türlüsü olamazdı. 19. yüzyılın serbest rekabetçi dönemini geri getirmek tarihin akışını geri döndürmek olurdu. Gittikçe güçlenen Türkiye'deki tekelci burjuvazi 1950'de iktidarı aldı. 1960'a kadarki dönem, burjuvazinin tekelleşmemiş kanadı (orta burjuvazi) ile küçük burjuva radikalizmin tekelci burjuvaziye karşı mücadelesi dönemidir. İşçi sınıfı, henüz kendisi için sınıf olma mücadelesinden uzaktı. Yıllardan beri baskı ve zorbalık altında inleyen, tefeci-tüccar ikilisinin boyunduruğu altında uyutulmuş köylüler ise derin bir sessizlik içindeydiler. Kısacası, politika alanında güreşen iki unsur, tekelci burjuvazi ile orta ve küçük burjuvaziydi. Bu dönemde orta burjuvazi, tekelci burjuvaziye ve emperyalizme karşı saf tutmuştu. Ve küçük burjuva radikalizminin ideolojik ötkenliği ağır basmaktaydı .1950-1960 döneminde, tekelci burjuvazi gittikçe güçlenmeye ve buna paralel olarak da tekelleşme süreci içinde bir avuç azınlık gittikçe semirmeye başlarken, halkın büyük çoğunluğu da korkunç bir sefalete sürüklenmişti. Bu durumun ortaya çıkardığı kriz, 1960'da orta ve küçük burjuvazinin reformist istekli bir hareketiyle sonuçlandı.

Tekelci burjuvazi ne kadar güçlenmiş olursa olsun, henüz devlet mekanizmasına tek başına hakim değildi. Orduyu ve çeşitli devlet kurumlarını tam anlamıyla kontrolu altına alamamıştı. Yüksek rütbeli generalleri oligarşiye dahil edememişti. Bu dönemde tekelci burjuvaziyle, burjuvazinin tekelleşmemiş kanadı arasındaki çelişki uzlaşmaz bir çelişkiydi. Çünkü, sınıf mücadelesinin gelişmesi ve yerli hakim sınıfların bugün olduğu gibi tek bir

karşı devrim cephesi içinde ittifak kurmaları henüz gerçekleşmemişti.

1960'DAN SONRA ÜLKEMİZDE BELLİ BAŞLI İKİ ÖNEMLİ GELİŞME OLDU. Birincisi, açılan sınırlı özgürlük ortamı içinde devrimci mücadelenin gelişme imkanlarına sahip olmasıdır. Önceleri akademik nedenlerle başlayan gençlik hareketleri, giderek politik bir nitelik kazanmaya ve Amerikan emperyalizminin Türkiye'deki varlığını tehdit etmeye başladı. Gençliğin mücadelesi işçi ve köylü kitlelerine de örnek oldu. Giderek güçlenen anti-emperyalist gençlik hareketleri, demokratik ve ekonomik işçi ve köylü hareketleri ve bilimsel sosyalizmin temel klasiklerinin dilimize çevrilmesi, genç devrimci kadroların ortaya çıkmasını sağladı. Gelişen devrimci hareketi hakim sınıfların zorbalık metodlarıyla sindirmeleri mümkün olmadı. Yıllardır baskı ve zorbalık metodlarıyla sindirilmiş, devrimcilerle aralarına aşılmaz sınırlar çekilmeye çalışılmış geniş halk kitleleri, artık devrimcilerin sesine kulak vermeye başladılar. İkinci ÖNEMLİ GELİŞME İSE, 1960'dan sonra iktidarı orta ve küçük burjuvaziye kaptıran tekelci burjuvazinin kısa zamanda tekrar iktidara gelmesi oldu. İktidar koltuğuna DP'nin yerine AP oturuverdi.

BURJUVAZİNİN TEKELLEŞMEMİŞ KANADI TEKELCİ BURJUVAZİYE KARŞI DİRENİRKEN, SINIF MÜCADELESİ KESKİNLEŞTİKÇE ONUNLA İTTİFAK KURMAYA BAŞLADI. BURJUVAZİNİN BU HER İKİ KANADININ DA ÜZERİNDE ANLAŞTIKLARI MESELE, GİDEREK KESKİNLEŞEN SINIF MÜCADELESİNİ DURDURMAK OLDU. Böylece, gelişen devrim hareketi kar-

şısında, karşı devrim cephesi de daha sağlam ittifaklar kurmaya, güçlenmeye başladı. Orta burjuvazinin sağ kanat temsilcileri, önlerinde tekelci burjuvaziye dahil olma imkanını bulduklarından ve sınıf mücadelesinin gelişmesinden korktuklarından, hemen karşı devrim cephesi içinde yerlerini alıverdiler. Bugün, bir yandan karşı devrim cephesi kendi içindeki çelişkileri uzlaştırmaya çalışırken, öte yandan da topyekun saldırıya hazırlanmaktadır. «Partiler üstü milli koalisyon ve anarşiyi önleme» hikayelerinin ardında yatan gerçek budur.

Emperyalizmin Özellikle Ordu Üzerinde Oynadığı Oyun

Kısaca anlatmaya çalıştığımız gibi, emperyalizm yerli hakim sınıflar ittifakı adım adım Türkiye'nin ekonomik ve politik hayatına hakim olmaya başlarken, henüz bütün devrim kurumlarına tam anlamıyla hakim olamıyordu. Bu karşı-devrim cephesi için tahammül edilmez bir durumdu. Devletin yapısındaki denge unsuru, sol hareketin belirli legal çalışma olanaklarına sahip olmasına ve sınıf mücadelesinin gelişmesine yardımcı oluyordu. Emperyalizmin bu dengeyi bozması, şimdiye kadar küçük ve orta burjuvazinin vurucu gücü olarak gözüken orduya ve bütün devlet kurumlarına kesinlikle hakim olması gerekiyordu.

İşe subayların maaşlarını arttırmak ve subay kadrosuna küçük burjuvazinin aşağı kesimlerinden kişilerin gelmesini sağlayan askeri liseleri kapatmakla başladılar. 22 Şubat 1962 ve 21 Mayıs 1963 hareketlerinde küçük burjuva radikallerinin

bir kısmını öne sürüp, daha sonra toparladılar. Böylece daha 1962 ve 1963 yıllarında ordu içindeki küçük burjuva radikal harekete önemli darbeler vurdular. Ordu Yardımlaşma Kurumunu (OYAK) kurarak kısa zamanda finans kapitalin Türkiye'deki en güçlü kuruluşlarından biri haline getirdiler. OYAK vasıtasıyla generaller kazanmaya, oligarşiye dahil etmeye çalıştılar ve bunda da önemli ölçüde başarılı oldular. Her alanda yatırım yapan OYAK'ın yöneticilerine bir göz atmak gerçeği bütün çıplaklığı ile ortaya koyar. OYAK'ın yöneticileri, generaller, yüksek rütbeli subaylar ve Vehbi Koç, Eczacıbaşı gibi işbirlikçi sermayenin en büyük temsilcileridir. Ayrıca OYAK, birçok yabancı ve işbirlikçi şirketlerle ortaklık halindedir. Geçen dönem OYAK yönetim kurulu başkanı ve Ankara'nın en vurucu birliği 28. tümenin komutanı General Fikrel Elbizim şöyle demektedir : «Kurum, iktisadi devlet teşekkülleri bir yana bırakılırsa, mevcut durumu ile Türkiye'nin en güçlü yatırımcı kuruluşu haline gelmiştir.»

Bütün bu oyunları tezgahlayarak orduyu adım adım kontrolları altına alırlarken, Kemalizmi de kimseye bırakmadılar. Kendi adamlarının «Kemalist» diye reklamlarını yaptılar. Türkiye'de milli meseleyi, Kürt meselesini ön plana çıkartarak, özellikle ordu içindeki küçük burjuva radikallerinin dikkatlerini gelişen sınıf mücadelesinden uzaklaştırmak, onların anti-komünist yanlarını bilemek için yoğun bir demagojik propaganda kampanyasına giriştiler. Şovenizmi, ırkçı duyguları her fırsatta körüklediler.

BİZDE ORDU GENELLİKLE KÜÇÜK VE ORTA BURJUVAZİNİN VURUCU GÜCÜ OLAGEL-

MİŞTİ. TÜRKİYE'DE ORDUYU KESİNLİKLE OLİGARŞİK GERİCİ YÖNETİMLERİN UYDUSU OLAN LATİN AMERİKA ORDULARINDAN AYIRAN ÖZELLİK DE BURADAYDI. Ne var ki, ülkemizde sınıflar arasındaki ilişki ve çelişkileri hesaba katmadan yapılacak her değerlendirme ve değişen sınıf dengesini hesaba katmadan kurulacak bütün teoriler de içi boş kalıplar olarak kalmaya mahkumdu. İşte, gelenek ve göreneklerin pasifliğini, edilgenliğini unutarak «ordunun devrimci geleneğini» alabildiğine abartıp, değişen sınıf ilişkileri ve çelişkilerine göre hiç değişmeden kalan bir gerçekmiş gibi kabul eden ve umudunu buna bağlayarak «devrim teorileri» kurmaya çalışan revizyonist fraksiyonların yanılgıları buradaydı. Bu dar kafalılar, üretim ilişkileri ve sınıf dengesi değiştikçe, gelenek ve göreneklerin de değişeceğini, yerlerini yeni durumlara bırakacaklarını anlayamıyorlardı. GÖRÜLDÜĞÜ GİBİ DEĞİŞEN SINIF DENGESİNE PARALEL OLARAK ORDUDA ADIM ADIM KÜÇÜK VE ORTA BURJUVAZİNİN VURUCU GÜCÜ OLMAKTAN ÇIKMAYA, EMPERYALİZMİN VE YERLİ HAKİM SINIFLARIN KONTROLÜ ALTINA GİRMEYE RADİKAL REFORMİST GELENEĞİNİ YİTİRMEYE BAŞLADI.

Oynanan Son Oyun ve Nasıl Oynandığı!

Ülkemizde gelişen sımf mücadelesiyle birlikte yıpranan ve çürüyen oligarşik gerici yönetim nasıl yenilenecekti? İşte, uzun zamandan beri karşı-devrim cephesinin ihtiyaç duyduğu değişiklik de nihayet gerçekleşti.

Bu değişiklik bizler için sürpriz olmadı. Belki, üç-beş ay önce «Kardeşim, bunlar Gaddafi gibi radikal adamlardır» diyen, bütün umudunu küçük burjuva radikalizminin hareketine bağlayanlar için olmuştur. Ama onlar, eski alışkanlıklarıyla kıvırtmanın, eğilip bükülmenin yolunu gene de kolayca bulabilirler!

Aslmda, o kadar geniş tahlillere bile gerek kalmadan, daha ilk bakışta, «12 Mart Muhtırasal Darbesi»nin ilerici, reformcu bir hareket olmadığı bellidir. Belli bir iktidar değişikliğini oluşturan bir hareketin ilericiliğinin ölçüsünü en iyi şekilde MARX şöyle açıklamaktadır: «KAMU KREDİSİ İLE ÖZEL KREDİ, BİR DEVRİMİN ŞİDDETİNİ ÖLÇMEYE YARAYAN EKONOMİK TERMOMETRELERDİR. ONLARIN DÜŞTÜĞÜ ORANDA DEVRİMİN YIKICI VE YARATICI GÜCÜ YÜKSELİR.» (1) Bu hareketin sonucu, borsada ve bankaların kredi mekanizmasında değişen birşey yoktur. Oysa, 27 Mayıs hareketinin daha ilk gününde, MBK çıkardığı kararname ile, bankalarm kredi mekanizmasının işleyişini belli bir süre için durdurmuş ve sonra da iyice sınırlandırmıştır. Daha ilk adımdaki tavrından ve muhtıradaki ifadeden hareketin karşı-devrimci niteliği, yapılanın oligarşinin kendi içindeki bir kadro değişikliğinden başka birşey olmadığı bellidir. Zaten, oligarşiye dahil olmuş generallerden, bir Nasır veya Gaddafi hareketi beklemek de, revizyonistlerin düştüğü komik duruma düşmek olurdu.

AP iktidarı Amerikan emperyalizminin çıkarlarını gerektiği gibi koruyamaz hale gelmişti. Gelişen anti-emperyalist hareketi ve sınıf mücadelesini durduracak «kuvvetli ve güçlü bir yönetime»

duyulan ihtiyaç gün geçtikçe artıyordu. Üstelik dünyamızda devrimci fırtınanın merkezinin Orta - Doğu'ya kaydığı bir dönemde, ne yapıp yapıp zincirin Türkiye'de yıpranan halkasını da yenilemek gerekiyordu.

Önce kamu oyu hazırlandı. Aktörler arandı ve oyun sahneye kondu. Tekelci burjuvazi, biraz eğilip büküldü, orta burjuvaziye azıcık koltuğun ucu gösterildi ve işler yoluna kondu! Tekelci burjuvazi için nihai hedef uğruna taktik eğilip bükülmeler, hatta birazcık da geçici kayıplar kolayca göze alınacak şeylerdi. Üstelik Amerikan emperyalizmi için de şimdilik gerici parlamentarizmi bir süre daha yaşatan bu çözüm, en iyi yoldu.

Tezgahlanan oyunun neden gerici parlamentarizmi ayakta tutarak sahneye konduğu meselesi oldukça önemlidir. Bunun iki temel nedeni vardır.

BİRİNCİSİ, ordu içinde karşı-devrim cephesinin elde edemediği, ülkemizde gelişen devrimci mücadele ile birlikte gittikçe güçlenen ilerici, devrimci subayların oluşturduğu kanat her geçen gün harekete geçmek üzere daha da sabırsızlanıyor, yüksek rütbeli generallere baskı yapıyordu. Emperyalizm, milliyetçi-devrimci diye lanse ettiği generalleri vasıtasıyla küçük burjuva radikallerinin hareketini kontrol altına almış olmasına, cuntanın bürokrasinin tepesine kendi adamlarını oturtmuş olmasına rağmen, gene de her hangi bir riski göze alarak, tabanında radikallerin bulunduğu bir kadronun iktidarı almasını istemiyordu. Generalleri aracılığıyla her darbe atılımını frenledi, bu arada tasfiye edeceği kişilerin büyük bir kısmını tesbit etti ve satın alabileceklerini de aldı. Sonunda, ustaca kaleme alınmış 12 Mart Muhtırasıyla

Demirel hükümetini sessizce kenara iterek radikallerin hareketini iyice pasifize etti. Adım adım kendi bürokrasisini sağlamlaştırmaya başlarken, tayin ve emeklilik işlemleriyle ordu için ilk temizliğe de başladı. Şüphesiz bunun gerisinden sivil kanattaki en radikal unsurlara vurma eylemleri gelecektir. Son günlerde yurdun çeşitli yerlerinde girişilen tutuklamaların artışı, ODTÜ'de yapılan yeni tevkifler ve ilerici öğretim üyelerinin tasfiyeleri, bunun ilk işaretleridir. Emperyalizmin bu operasyonu gerici parlamentarizmi yaşatarak kolayca başarabilmesinde ve askeri bir diktaya gerek duymasında, Türkiye'de güçlü bir sol hareketin olmamasının, sol harekette kuyrukçu geleneğin ağır basmasının da etkileri vardır.

İKİNCİ NEDEN İSE, Amerikan emperyalizmine karşı Avrupa'daki emperyalist ülkelerin oluşturduğu Ortak Pazar'ın askeri diktalara karşı pek sempati duymamasıdır. Ortak Pazar ülkeleri, ABD emperyalizmi karşısında ayakta durabilmek için, yarı-sömürge ülkelerde kendilerine bağımlı bir burjuvazi oluşturmak istemekte ve orta burjuvazinin sağ kanadıyla flört etmektedirler. İlişki kurdukları ülkelerde, tekelci burjuvazinin ABD emperyalizminin koltuğu altında silah gücüyle bütün dizginleri elde tutması Ortak Pazar ülkelerinin işine gelmemektedir. ABD emperyalizmiyle daha rahat rekabet edebilmek için, parlamenter demokrasinin korunmasını istemektedirler. Daha geçenlerde yurdumuzu ziyaret eden Ortak Pazar sözcüsü, «demokrasi dışındaki sistemlerle yönetilen ortaklara Ortak Pazar'ın ilgi göstermiyeceğini» söylemiştir. Üstelik Yunanistan deneyi de ortadadır. Oligarşinin çok daha güçlü olduğu Yunanistan'da, ekono-

mik kriz biraz daha kolay atlatılabilmektedir. Ama Türkiye'de uluslararası finans kapitale meydan okuyacak kadar kendinden emin bir burjuvazi yoktur. Şimdilik gerici parlamentarizmi ayakta tutarak durumu kurtarmak, ABD'nin de işine gelmektedir. Ayrıca, zorunlu olmadıkça askeri harekete başvurmanın da akılhca bir yanı yoktur. O, son koz olarak, hem de bütün radikal unsurlar tasfiye edildikten sonra baş vurulacak bir yoldur! Ve giderek daha da keskinleşecek olan sınıf mücadelesi sonucu mutlak başvuracaklardır!

Emperyalizm Tekelci Burjuvazi ve Orta Burjuvazi

Emperyalizmin rolünü iyi kavramak için, tekelci ve orta burjuvaziyi ele almak gerekmektedir. Türkiye'deki tekelci burjuvazi, uluslararası finans kapitalin yurdumuzdaki uzantısıdır. Ama o, salt emperyalizmin komisyoncusu da değildir. Aralarındaki ittifak, sermayenin uluslararası bir niteliğe sahip olmasından gelmektedir. Emperyalizm, yarı-sömürge ülkelerde bir yandan yerli tekelci burjuvaziyi yaratıp onunla işbirliği yaparken, öte yandan da onun çok fazla güçlenmesini istememektedir. Zaman zaman onu törpülemek işine gelmektedir. Tekelleşme süreci içinde kitlelerin artan korkunç sefaleti ve bunun sonucu olarak gelişen sınıf mücadelesi karşısında yıpranan oligarşik gerici yönetimleri yenilemek emperyalizmin işine gelmektedir.

Orta burjuvazi, yarı-sömürge ülke burjuvazisinin tekelleşmemiş kanadıdır. İçinde iki kesimi barındırır. Birincisi, orta burjuvazinin alt kesimi

(milli burjuvazi diyebileceğimiz kesim), serbest rekabetçi kesimdir. Bunlar, tekelleşme sürecinin hızlanmasıyla birlikte, varlığını devam ettiremez duruma gelmeye başlarlar. Tekelci burjuvaziye dahil olma özlemlerini her geçen gün yitirirler. İşte, CHP'nin Ecevit kanadının oynanan oyuna direnmesi, onların bu sınıf kümelenmesinden, orta burjuvazinin bu kanadının sözcülüğünü yapmalarından ileri gelmektedir. Şüphesiz küçük burjuvazinin üst kesimiyle orta burjuvazinin bu kesimini birbirlerinden bıçakla ayırır gibi ayıramayız. Fakat, tutarlı bir anti-emperyalist çizgi izlemeyi ölçü olarak aldığımızda, CHP'nin Ecevit kanadını da son politik durumun ışığında yerine oturtmak zorundayız (2).

Orta burjuvazinin ikinci kanadı gene tekelci burjuvaziyle çelişki halindedir. Fakat onun temel meselesi, tekelci burjuvaziye dahil olmaktır. Her ne kadar tekelleşme sürecinden zarar görürse de, kendi durumunu düzeltmenin yolunu, burjuvazinin bir üst fraksiyonuna dahil olmakta bulur. Bu yolda henüz bütün umutlarını yitirmemiştir. Hele sınıf mücadelesi kızıştıkça, devrim hareketinden korkuya kapılarak, tekelci burjuvaziyle ittifak kurma isteği daha da artar. Efendilerine yaranmak ve oligarşiye dahil olmak özlemleriyle hırçınlaşır, işçi sınıfına ve devrimcilere karşı en beklenmedik yırtıcılıkla saldırıya geçer. CHP'nin göbekçi kanadının ve diğer partilerdeki bu tabaka temsilcilerinin son tutumlarını yakından izlersek bu durumu açıkça görürüz.

İçinde bulunduğumuz dönemde, emperyalizme ve yerli hakim sınıflara karşı mücadelenin keskinleştiği bütün yarı-sömürge ülkelerde, orta bur-

juvazinin («reformist» burjuvazinin) bu kanadının çıkarlarıyla emperyalizmin çıkarları tam bir uyuşma halindedir. Emperyalizm burjuvazinin bu kesimini dünyanın her yerinde istediği gibi kullanmaktadır. Latin Amerika'da, Peru'da, Bolivya'da girişilen son oyunlarla, bugün ülkemizde yapılmak istenenler arasında pek bir fark yoktur.

Revizyonizmin, Oportünizmin İhaneti

Örgütlü ve güçlü bir marksist-leninist hareketin olmadığı bir dönemde, tutarlı bir anti-emperyalist küçük burjuva radikal hareketinin olamayacağı (3); bütün umudunu küçük burjuvazinin ilerici bir atılımına bağlayan revizyonist ve oportünist fraksiyonların ihanetleri; kuyrukçu politikanın emperyalizmin oyununu nasıl da kolaylaştırdığı Türkiye pratiği içinde de iyice açığa çıktı.

Gerici parlamentoyu tek eylem alanı seçen; işçi sınıfının demokratik ve ekonomik mücadelesini sosyalist mücadeleymiş gibi göstermeye çalışan; emperyalizmin Türkiye'mizdeki varlığını unutup, «seçimle iktidara gelme» mavalını yoksul halk kitlelerine yutturmaya çalışan; işçi sınıfı arasında marksist-leninist çalışma yapmadığı gibi, bütün milli sınıflar arasında çalışmayı da inkar eden; bütün aktif anti-emperyalist mücadelelere karşı çıkan pasifizmin baş savunucusu hain TİP oportünist yönetici kliği, Türkiye sol hareketine ilk büyük darbeyi vurdu. Koskoca bir devrimci potansiyelin ve zamanın boşa harcanmasını sağlayarak, emperyalizme ve işbirlikçi hakim sınıflara en büyük hizmeti yaptı. Sonunda, «bir takım anarşist

gerilla heveslileri var. Bunlara karşı tedbirler alınmalıdır.» diyerek, hakim sınıflarla anlaşma içinde olduğunu açıkça ilan etti. Ve Demirel hükümetinin devrilmesiyle birlikte, taşrada öldürülen iyi niyetli bazı parti başkanlarının kanlarının hesabını sormaya bile kalkışmadan gerici parlamentarizmin nasıl yaşatılabileceği üzerine emperyalizmin ve yerli köpeklerinin önlerine önerilerle, yardım teklifleriyle çıktı. Oynanan oyuna alkış tutmaktan zerre kadar çekinmedi.

TİP oportünizminin karşısına tek alternatif olarak çıkan; küçük burjuva anlamda aktivizmi savundukları için, belli bir süre gençlik kitlesinin desteğini alarak güçlenen Mihrici TÜRK SOLU ve AYDINLIK hareketleri de kuyrukçu çizgileriyle Türkiye sol hareketine ikinci büyük darbeyi vurdular. 29-30 Ekim toplantısında kendi ağzıyla da itiraf ettiği gibi, E. Tüfekçi adıyla YÖN Dergisinde Nasır sosyalizmi, İsrail sosyalizmi, İsveç sosyalizmi diye milleti aldatmakla işe başladı bu eski tüfek. TÜRK SOLU ve AYDINLIK dergilerinde partisiz soyut cephe çığlıkları, legalite uğruna mücadele çığlıkları, «Filipin demokrasiciliğinde değil proletaryanın, küçük burjuvazinin bile kendi öz siyasi örgütüyle politika sahnesine çıkamıyacağı» iddiaları ve asker-sivil aydın zümrenin iktidara nasıl geleceği üzerine yapılan hesaplar, kuyrukçuluk politikası, uzun süre bilinçsiz iyi niyetli kadroları uyuttu, ciddi bir marksist-leninist örgütlenmeye gidilmesini baltaladı. «Şehir ve köy proletaryası başta Türkiye emekçileri, demokratik devrimde olsun sosyalist devrimde olsun hegemonyalarını kuracak biilnç ve örgütlenme gücüne ulaşamadıkları takdirde, devrimde hegemonya küçük burjuvaziye

geçecektir.» (4) diyecek kadar işi ileriye götüren sosyalizm hokkabazı Mihri Belli ve tekkesi, uzun süre bir sürü genç militanı küçük burjuvazinin kuyruğuna takmaya çabaladı. Güçlü ve örgütlü bir marksist-leninist hareketin olmadığı; marksist-leninistlerin elinde tek bir güçlü işçi sendikasının bile bulunmadığı; emperyalizmin ordu ve bütün devlet kurumlarında dengeyi kendi lehine bozduğu bir dönemde, uzak gözüken küçük burjuva radikal iktidarına güvenerek «faşizmi yenecek güçteyiz» (5) diye çığırtkanlık yaparak hitap ettiği kitleyi yanıltmaya devam eden Mihri Belli, ihanetini iyice noktaladı. «İçinde bulunduğumuz şartlarda, Anayasaya gerçekten saygılı olan her yurtseverin özlemi, millici güçlerin temsilcisi gerçekten demokratik bir iktidarın aktif desteğiyle MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM asgari programının gerçekleştirilmesinden başka birşey olamaz.» (6) diye iktidara gelecek olan (!) küçük burjuva radikallerine kadroların kayıtsız şartsız yardım etmeleri gerektiğini ilan ederek akıl almaz şekilde yanlış hedefler gösterdi. Süratle kadroların en aktif mücadeleye hazırlanmaları ve emperyalizmin oynadığı oyunun açıklanması gereken bir dönemde, proleter devrimcileri ve küçük burjuva devrimcilerini aldatmaya çalışarak, objektif olarak emperyalizmin oyununa hizmet etti. Emperyalizmin oyunu olduğu açıkça belli olan, ustaca kaleme alınmış komutanların bildirisi karşısında ise, AYDINLIK YAZI KURULU imzasıyla yayınladığı bildiride, «ordu Kemalist geleneğine sadık kaldığını isbatlamıştır.» diyerek Mihri Belli ve tekkesi diğer bütün oportünist fraksiyonlarla birlikte emperyalizmin oyununa açıkça alkış tuttu.

TİP oportünizminin saflarında iken, «Türkiye'nin meseleleri sokakta halledilmez» diye çığırtkanlık yapan; daha sonra Mihri Belli'nin tekkesinde kuyrukçuluk ve oportünizm konusunda ihtisas gören; «Mao»culuğa «Türkiye'de proletaryanın örgütlenmesinin objektif şartları yoktur. Proletarya kendi sınıf bilincini, diğer milli sınıflara ise anti-emperyalist bilinç götürmek «sol» oportünizmdir. Bugün yurt çapında esas mücadele, Kemalist işbirlikiçler arasında olmaktadır. Önder Kemalistler olduğuna göre, milli cephe politikası da dostluk-destek-eleştiridir. Bizim partimiz milli cephedir.» diye başlayan ve orduyu bütünüyle faşist ilan edecek kadar kılık değiştiren PROLETER DEVRİMCİ (!) AYDINLIK kalpazanları da, emperyalizmin oyunu olan muhtıra karşısında tam bir geriye dönüş yapmaktan zerre kadar çekinmediler. «Parlamenter yolla veya askeri müdahaleyle bazı reformlar yaparak buhrana hal çaresi bulma eğilimi, bugün için faşist bir diktatörlük hazırlayan en gerici güçlere üstün gelmiştir.» (7) diyerek emperyalizmin oyununa alkış tuttular.

Şehirleri temel alan ve bunun doğal sonucu olarak proletaryanın sağındaki güçlere bel bağlayan; sınıflar arasındaki ilişki ve çelişkiler değiştikçe, sanki gelenek ve görenekler de değişiyormuş gibi ordunun devrimci geleneğini alabildiğine abartan; orduyu devrimin vurucu gücü ilan ederek küçük burjuva devrimcilerini proleter devrimcisi gibi gösteren Hikmet Kıvımcımlı da, kadroları ve hitap ettiği kitleyi şaşırtmakta kendine düşen görevi başarıyla yerine getirdi. Muhtıra karşısmda, «ordu kılıcını attı», «ordu Atatürk'ün inkılapçı yönünü benimsiyor. Bu, ordunun 50 yıl öncesinden

beri geçen sosyal değişiklikleri hesaba kattığını ve devrim kanunlarını benimsediğini açıklıyor...» (8) diyerek o da açıkça emperyalizmin oyununu alkışladı.

Öte yandan, küçük burjuvazinin en ilerici kesimine hitap etme iddiasında olan çok bilmiş beyinsiz bazı fıkra yazarları ve «Devrim gazetesindeki büyük (!) ideologlar, baştan beri hitap ettikleri küçük burjuva radikallerine en büyük oyunu oynadılar. Emperyalizmin Türkiye'deki varlığını hiç hesaba katmayan, o ufacık beyinleriyle emperyalizmi bile oyuna getireceklerini zanneden, halkın gücüne güvenmeyen, değil uzun vadeli bir mücadelenin, komploculuğun bile gerektirdiği cesarete sahip olmayan bu çok bilmişler, emperyalizmin adamlarını tam emperyalizmin istediği biçimde «milliyetçi devrimci» diye lanse ettiler. Hitap ettikleri radikal subayların bağımsız örgütlerinin bunların kontrolu altına girmesine, emperyalizmin avucuna düşmesine yardımcı oldular. Oyun açığa çıkınca da, korkudan ödleri patlayan bu çok bilmişler, devrimci gençliğe ve bütün yurtsever unsurlara «durumun iyi olduğunu», «sabırla beklemenin gerektiğini» söyleyerek iyice ihanet bataklığına battılar. Yüzseksen derece geriye çark ederek, kendi paçalarını nasıl kurtaracaklarının, emperyalizm ile nasıl uzlaşacaklarının hesabını yapmaya başladılar.

Peki bizler ne dedik? Daha DEV-GENÇ kongresinden beri, güçlü ve örgütlü bir marksist-leninist hareket olmadan, doğru çizgide bir küçük burjuva radikal hareketinin olamayacağını; ordu ve bütün devlet kurumlarındaki dengenin GİDEREK EMPERYALİZM LEHİNE BOZULDUĞUNU; BİR

PATLAYIŞIN hazırlıkları içinde olan küçük burjuva radikallerinin «milliyetçi-devrimci» diye lanse edilen bazı generaller vasıtasıyla oyuna getirildiğini; bir küçük burjuva radikal iktidarının uzak olduğunu; küçük burjuva radikalizmine bel bağlamadan kadroları süratle en aktif mücadeleye hazırlamak gerektiğini bütün toplantılarda tekrarladık durduk. Bunları, 1965-1971 TÜRKİYE'DE DEVRİMCİ MÜCADELE VE DEV-GENÇ adlı broşürümüzün 63. ve 64. sayfalarında da yazdık. KURTULUŞ'un 1. sayısında, DERİNLEŞEN BUHRAN adlı yazıda oyunu kısaca açıkladık. Ve muhtıranın hemen arkasından Dev-Genç yayınladığı ilk bildiride oyunu açıkça ortaya koydu. Bütün oportünist, revizyonist fraksiyonlar da, gerçekleri söylediğimiz için, bizleri sekterlikle suçlamaya kalkıştılar.

Devrimcilere Düşen Görev!

Oynanan son oyunla birlikte, ülkemizde faşizm, yukarıdan aşağıya adım adım tezgahlanmaktadır. Ordu ve bütün devlet kurumlarındaki küçük burjuva radikallerini yeni yeni tasfiyeler beklemektedir. Bütün devlet kurumlarında bürokrasisini sağlamlaştırma yolunda olan emperyalizm, ordu içindeki tasfiyelerin peşinden, «anarşistler» dediği sivil kanattaki sağlam marksist-leninist unsurlara da vuracaktır. Şüphesiz, icazetli sosyalizmi tezgahlayanlara vurmayabilir. Yukarıdan aşağıya adım adım inen faşizm, Kemalizmi de kendine ideolojik taban olarak hazırlama çabası içindedir. Kemalizme sahip çıkmakta, reformcuymuş gibi gözükmeye çabalamaktadır. Böylece bir taşla iki kuş vurmakta, zayıf olan marksist-leninist kanadı kü-

çük burjuvaziden tecrit etmeye, küçük burjuvazinin anti-komünist yanını bileyerek kendi saflarına kazanmaya çalışmaktadır. Ayrıca, emperyalizm ve yerli köpekleri, Kürt ve Kıbrıs meselelerinden de marksist-leninistleri tecrit politikalarında yararlanmaya çalışacaklardır. Devrimcileri zor, fakat zevkli kavga günleri beklemektedir. Ak ve kara artık en keskin çizgileriyle birbirinden ayrılabilecektir.

Bütün kadrolar en aktif mücadeleye kendilerini hazırlamalıdırlar. Faşizmin Kemalizmi kendine ideolojik temel olarak almasını önleyebilmek, tecrit politikasını bozabilmek için, oyunu kitlelere her yerde ve her fırsatta açıklamalıdırlar. Mevcut buhranı derinleştirmek, emperyalizme ve yerli köpeklerine nefes aldırmamak için, patlayacak kitle hareketlerinin önüne yiğitçe geçmeli, işçiler ve köylüler arasından yeni yeni kadrolar çıkartmaya çalışmalıdırlar. Kitlelere örgütlü aktif mücadelenin somut örneklerini evrecek, yerli hakim sınıfların sivil ve resmi güçlerini şaşkına çevirecek öncü kadronun oluşması için ellerinden gelen herşeyi yapmalıdırlar. Bütün kitle hareketlerinden en aktif mücadeleyi verecek öncü kadroya eleman kazanmak ve aktif mücadeleye destek sağlamak için yararlanmaya çalışmalıdırlar. Bütün yarı-sömürge ülkelerin ve ülkemizin pratiği, mücadelenin uzun ve zor olacağını, düşmana karşı temel mücadele metodunun politikleşmiş askeri mücadele metodu olduğunu açıkça ortaya koymuştur. Zafer, halkımızın ve ezilen bütün dünya halklarınındır.

KURTULUŞ

Kurtuluş Gazetesi
Sayı, 2, 1971.

1965-1971
TÜRKİYE'DE
DEVRİMCİ MÜCADELE
VE DEV-GENÇ

KURTULUŞ

Kurtuluş Yayınları
Sümer Sokak 14/3 Yenişehir · ANKARA

GİRİŞ:

27 Mayıs Anayasasının sağladığı nisbi özgürlük ortamı içinde, Türkiye solu sınırlı da olsa legal çalışma olanaklarına sahip oldu. Çeşitli küçük burjuva sosyalist fraksiyonları ortaya çıktı. Belirli ölçüde bu akımların etkisi altında kalsa da, Türkiye üniversite gençliği, sosyalist gençler öncülüğünde bağımsızlık bayrağını yükseklerde tutmaya çalıştı. Bu mücadelesiyle Türkiye'nin politik hayatını önemli ölçüde etkiledi. Gençliğin parlattığı kıvılcım, giderek işçi ve köylü yığınlarını da sardı. Derinleşen ekonomik ve politik krizle birlikte, söz konusu küçük burjuva sosyalist fraksiyonlarının ihanetleri de iyice belirginleşmeye başladı.

Bu broşürümüzde, özellikle 1965 yılından sonra gençliğin giderek güçlenen anti-emperyalist mücadelesinin ve küçük burjuva sosyalist akımlarının ihanetlerini anlatmaya çalıştık. Kısaca, devrimci mücadele hakkındaki görüşlerimizi belirttik.

FİKİR KULÜPLERİ FEDERASYONUNUN KURULUŞU ve TİP OPOTÜNİZMİNİN GENÇLİK HAREKETİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

İlk fikir kulübü, Demokrat Partinin son yıllarında bir küçük burjuva aydınlar hareketi olarak Siyasal Bilgiler Fakültesinde eyleme geçti. Cumhuriyet Halk Partisi paralelinde Demokrat Partiye karşı yürütülen muhalefetin bir parçası olmaya çalıştı.

27 Mayıs 1961 Anayasasının sağladığı nisbi özgürlük ortamı içinde, küçük burjuva sosyalizmi, «toplumcu» fikirler moda olmaya başlayınca, fikir kulübü de bu modaya uydu. Türkiye İşçi Partisi içinde icazetli sosyalizmi tezgahlayan Aybar, Aren, Boran hainler kliğinin varlığı da fikir kulübünün

«sol» oportünist çizgisini, küçük burjuva sosyalizmi yolundaki atılımını tam anlamıyla etkiledi. Özellikle Aren'in etkisi altında kulüp, görünüşte sol özünde sağ pasifist bir politika izlemeye başladı. Bu politikası onu, uzun süre geniş öğrenci kitlesinden soyutladı; küçük burjuva sol gevezeliklerinin yapıldığı içine kapanık ufak bir grup olarak bıraktı.

1965 yılında Kozlu Kömür Ocaklarındaki işçilerin ekonomik hakları için greve gitmeleri, yürüyüş yapmaları, jandarma ve polis ile çatışarak iki can vermeleri, Türkiye toplumu ile birlikte bu pasifist küçük burjuva sosyalistlerinin kulübünü de sarstı. Kulüp yöneticileri, kulüp üyesi cemiyet başkanının istifasına varan anlaşmazlıklar sonucu, işçileri destekleyen bir sessiz yürüyüşü zar zor tertipleyebildiler. Pek kalabalık olmayan ve çekingen bir hava içinde geçen bu yürüyüş, bütün eksikliklerine rağmen kulübün hayatiyet kazanmasına yardımcı oldu. Zayıf da olsa hareket, Ankara Üniversite gençliği içerisinde bir toparlanmayı sağladı.

1965 baharında **Dönüşüm** adlı dergi, kulüp üyeleri ve bazı TİP'li gençler tarafından çıkartıldı ve Kızılay'da satılmaya başlandı. Dergiyi satanlara faşistler ve polis saldırdı. Bunlara karşı verilen kavgalar daha güçlü bir toparlanmayı da peşinden getirdi. Kavgalar, çeşitli fakültelerdeki sol eğilimli gençleri biraraya topladı. Yeni yeni fikir kulüpleri kuruldu ve bunlar birleştirilerek bir federasyona gidildi. Böylece, 1965 sonbaharında fikir kulüpleri federasyonu, yeni adıyla **Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu** doğdu.

Birkaç hareketin sonucu sol eğilimli gençliğin toparlanmasıyla doğan federasyon, TİP oportünist

yönetici kliğinin kontrolünde pasifist bir çizgi izledi. «Biz kendimize özgü bir sosyalizm uygulayacağız»diyerek marksizmi-leninizmi inkar eden; DİSK' li işçi simsarları ile anlaşarak işçi sınıfının sendikal mücadelesini sosyalist mücadele imiş gibi yutturmaya çalışan; temsili demokrasiciliğin parlamentosunu tek eylem alanı seçip, «aman faşizm geliyor» yaygaralarıyla Amerikan emperyalizmine karşı her türlü aktif mücadeleyi reddeden TİP oportünist yönetici kliğinin elinde FKF, hızla bir yozlaşmaya doğru sürüklendi. FKF merkez binası, Aren'in etrafında çöreklenmiş korkak, kariyerist, hain yöneticilerin elinde içkili, kumarlı bir dans salonu haline geldi. Bu yer, haklı olarak «FKF diskotek» diye anılmaya başlandı.

Tabanın baskısıyla bu devrede, Dean Rusk olayı gibi bir kaç anti-emperyalist hareket yapıldı. Yalnız bunlar, kararsız ve korkakça sürdürülen hareketler olduğu; Türkiye'nin baş çeilşkisini dile getiren doğru anti-emperyalist sloganlar saptanamadığı, anti-emperyalist potansiyele sahip gençlik kitlesine karşı sekter bir tavır takınıldığı için, büyük kitle eylemleri haline dönüşemediler. Federasyonunun bu küçük burjuva mezhepçi politikası, TMTF ve TMGT gibi diğer küçük burjuva örgütlerinin daha uzun süre gençlik kitlesinin öncüsü olarak gözükmelerini sağladı. Görünüşte sol, özünde sağ pasifist politika, faşistlerin üniversite çevrelerinde örgütlenmelerine kolaylık sağladı. Tabii bu lafta keskin palavracı pasifist küçük burjuva sosyalistleri, paçaları sıkışınca büyük bir gönül rahatlığıyla, «gerçek Atatürkçü gençlik biziz» demekten de geri kalmıyorlardı.

Giderek FKF, hiçbir ideolojik temele dayan-

mayan kilçük burjuva kişilik çatışmalarının alanı haline geldi. Ortaya bir sürü ahbap çavuş birlikleri çıktı. Bunlardan birçoğu, özellikle kendi fakültelerine dayanarak iktidara gelmeye çalışıyorlar, yaratmaya çalıştıkları fakülteler arası suni çelişkilerle devrimci gençlik hareketinin geleceğini tehlikeye düşürüyorlardı. Grupçukların hepsi de hain TİP yönetici kliğinden kendilerine destek sağlamaya çalışıyorlardı. Elde sınıf pusulası olmadığı için, bunların en namusluları, FKF'deki aksaklığı sadece yöneticilerinin korkaklığına, ahlaksızlığına bağlamaya çalışıyorlar, faşistlere ve Amerikan emperyalizmine karşı daha aktif eylemlere girişilmesini istiyorlardı. Ama daha bunlar da TİP yöneticilerinin ihanetlerinin farkında değillerdi.

Sonuç olarak, TİP oportünizminin kontrolündeki FKF, düzene midesinden bağlı bir sürü yoz küçük burjuva şarlatan yetiştiren bir örgüt haline geldi. FKF bünyesindeki bir sürü saf, iyi niyetli, bilinçsiz militan umutsuzluğa sürüklendi. Neyse ki, giderek derinleşen ekonomik krizle birlikte keskinleşen sınıf mücadelesini, marksizm-leninizmin temel klasiklerinin Türkçeye çevrilmeleri ve Amerikalı dostlarımızın (!) o muhteşem 6. filoları ile İstanbul ve İzmir ziyaretleri imdada yetişti. Gençliğin giriştiği her anti-emperyalist harekette; işçilerin ve köylülerin fabrika ve toprak işgallerinde; faşist komando bozuntularının her saldırılarında TİP oportünist yönetici kliğinin ve onlara bağlı FKF yönetici kliğinin ihanetleri, pasifizmleri iyice açığa çıktı. Kendiliğinden gelişen hareket karşısında TİP'in pasifizmi çökerken, ortada tek alternatif olarak kalan **Türk Solu** dergisinin küçük bur-

juva anlamda demokratik devrim muhalefeti güç kazandı.

«DEMOKRATİK DEVRİM» ADIMINI SAVUNANLARIN FKF'DE KISA SÜRELİ HAKİMİYETLERİ VE TİP OPORTÜNİZMİNİN TEKRAR FKF YÖNETİMİNE GELİŞİ

FKF'nin ikinci kurultayı 1968 ilkbaharında toplandı. Artık tabanda FKF yönetici kliğine karşı genel bir itimatsızlık, yeni bir kan arayış vardı. Ortaya tek alternatif olarak çıkan **Türk Solu** hareketine karşı bir sempati beslenmeye başlanmıştı. Ama bu hareket, hiçbir zaman demokratik devrim adımını marksist-leninist temellerine oturarak savunamıyor; «demokratik devrim» muhalefetini sağ bir çizgiden yürütüyordu. Marksist-leninist parti meselesini ele almadan soyut «milli cephe» çağrılarında bulunması; saflarını küçük burjuva radikallerine olduğu gibi açması; «küçük burjuva radikallerini küstürmiyelim» diyerek sosyalizm yasağı uygulamaya kalkması; küçük burjuva radikalizminin gücünü abartarak devamlı asker - sivil aydın zümrenin iktidara ne kadar yakın olduğunun hesaplarını yapması; küçük burjuva radikalizminin şemsiyesi altına gizlenerek mücadele vermeye çalışması, hâlâ TİP oportünizminin «sol» gevezeliklerini bazı militanlara daha sempatik gösteriyordu. **Türk Solu** hareketinin sağdan muhalefeti, TİP oportünizminin çöküşünü geciktiriyordu. **Türk Solu** hareketinin TİP oportünizmine nazaran tek avantajı, küçük burjuva anlamda aktivizmi savunmasıydı. Gençliği onun saflarına çeken bu ya-

nıydı. Şüphesiz bu anlamda bir aktivizm, sınıf mücadelesi içinde ortaya çıkacak marksist-leninist öncü kadronun amansız anti-emperyalist mücadelesi yanında pasifizmin en iğrençlerinden, «teslimiyetçilik» politikasının en tipik örneklerinden biri olarak gözükmeye mahkumdu. Ama o şartlar altında gençliğin desteği, pasifizmin bataklığında yüzen TİP oportünizminin saflarından **Türk Solu** oportünizminin saflarına kayıyordu. Sınıf mücadelesi içinde marksist-leninist kadrolar ortaya çıkıncaya kadar, oportünizmlerden biri batarken diğeri güç kazanıyordu!

FKF tabanının yeni bir arayış içinde olduğu, **Türk Solu** hareketinin giderek sempati kazanmaya başladığı bir dönemde, Doğu Perinçek başkan adayı olarak ortaya çıktı. Doğu Perinçek, **Dönüşüm** dergisinin fiyaskoyla sonuçlanan 1967 yılındaki ikinci çıkışında kendinden emin, büyük bir gönül rahatlığıyla hain TİP yönetici kliğinin goygoyculuğunu yapmış; «Türkiye'nin meseleleri sokakta halledilmez,» «Türkiye sosyalist devrim adımındadır!...» diye yazılar yazarak **Yön** dergisinde kapitalist olmayan yol tezini E. Tüfekçi adıyla savunan Mihri Belli'ye cevaplar vermiş; son güne kadar da TİP bilim kurulunda (!) görev almıştı. Bu çabalarından dolayı TİP yönetici kliğinin itimadını kazanmış olan burjuva politikacılığının ustası Doğu Perinçek, FKF kurultayında kafasının içindekileri bir bezirgan kurnazlığıyla saklamasını bildi ve önemli bir muhalefetle karşılaşmadan başkanlığa seçildi.

Doğu Perinçek'in başkanlık devresi pek uzun sürmedi. Esas yüzünü göstermesiyle, önümüzdeki adımın milli demokratik devrim adımı olduğunu

küçük burjuva anlamda savunmasıyla, TİP yönetici kliğinin şimşeklerini de üzerine çekti. Peşinden FKF'nin **Dev-Güç** (Devrimciler Gülçbirliği) kuruluşu içine girmesi ve 29 Nisan 1968'deki anti-emperyalist mitinge katılmasıyla birlikte, TİP yönetici kliğinin Doğu Perinçek yönetimini devirme faaliyetleri de hız kazandı. TİP, içinde güçlü olduğu genel yönetim kurulunu vaktinden önce toplantıya çağırdı ve Doğu Perinçek'in yerine Zülküf Şahin'i başkanlığa getirdi. Doğu Perinçek yönetiminin FKF merkezinden atılması, iki oportünist fraksiyon arasındaki mücadeleye yaraşır biçimde içkili bir toplantı ile kutlandı.

Dev-Güç kuruluşu proleter devrimci örgütlenmeye biraz daha iyi ortam hazırlamak için sadece taktik bir girişim olarak ele alınmış olsaydı, bir miktar yararlı olabilirdi. Ama, Türkiye'deki sol hareketi basit bir slogan savaşı haline getiren küçük burjuva sosyalistleri, sağlam proleter devrimci bir örgütlenme olmadan kağıt üzerinde sanki gerçek anti-emperyalist cephe kurulabilirmiş gibi, **Dev-Güç** girişimini abartıverdiler. Küçük burjuvazinin asker-sivil aydın kanadını bile gerçekten temsil edemiyecek bir kaç küçük burjuva aydınıyla aynı masaya oturan küçük burjuva sosyalistleri, yıkılmaz(!) «milli cephe»yi kurduklarını ilan ediverdiler. İşi o kadar ileriye götürdüler ki, «aman milli cephe(!) yıkılmasın» diyerek, **Dev-Güç** içindeki sosyalist gençlik temsilcilerine usturuplu konuşma, sosyalist olduğunu gizleme taktikleri vermeye başladılar. Böylece, gençlik hareketi içinde **Türk Solu** hareketiyle birlikte tohumları atılan sağ oportünizm iyice beslendi. **Proleter devrimci(!)**

Aydınlık oportünizmi boşlukta değil, böyle bir ortam içinde yeşerdi.

Doğu Perinçek yönetiminin kısa bir süre içinde devrilmesi aslında doğal sonuçtu. Bir kere, Doğu Perinçek yönetimi TİP oportünizmine karşı açık ideolojik bir mücadeleyle değil de, hile ile iktidara gelmişti. Doğu Perinçek, TİP oportünist yönetici kliğini aldatmıştı. Bu nedenle, genel yönetim kurulunda ve hatta başlangıçta merkez yürütme kurulunda bile TİP oportünizminin büyük etkisi vardı. İkincisi, Doğu Perinçek yönetimi iktidara geldikten sonra da TİP oportünizmine karşı sağlam bir ideolojik mücadele veremedi. Doğu Perinçek'in temsil ettiği küçük burjuva oportünist fraksiyonundan böyle bir mücadeleyi vermesi de beklenemezdi zaten. **Dönüşüm** dergisinin sayfaları arasından «Türkiye'nin meseleleri sokakta halledilmez» diye bar bar bağıran Doğu Perinçek, birdenbire daha gerçekçi **Türk Solu** oportünizminin «milli demokratik devrim» stratejisini keşfedivermişti. Bu büyük keşfi(!) sayesinde milli demokratik devrim adımını bir türlü marksist-leninist temellerine oturtamıyor; sosyalist devrim adımına geçebilmek için, milli demokratik devrim adımında gerekli olan proletaryanın öncülüğü gerçeğini masumane(!) unutuyor; milli demokratik devrim adımı ile sosyalist devrim adımı arasına bir Çin Seddi çekiyordu. Sözün kısası, TİP oportünizminin, küçük burjuva pasifizminin en keskin sözcülerinden biri iken, birdenbire küçük burjuva kuyrukçuluğunun en keskin sözcülerinden biri oluvermişti. Kendi saflarından bir başka küçük burjuva oportünist fraksiyonunun saflarına birdenbire sıçrayan Doğu Perinçek'i TİP oportünizmi af-

fetmedi. Hemen alaşağı ederek, Doğu Perinçek'in temsil ettiği akımın oportünizminin pratikte de iyice açığa çıkmasına meydan vermedi. Bu davranışı ile, Doğu Perinçek'in bir süre daha meydanda yalancı pehlivanlık yapmasma yardımcı oldu. Buna rağmen, yaşı daha genç olduğu için, etrafındaki öteki «genç oportünist»lerle birlikte Doğu Perinçek'in kılık değiştiren oportünizmini ortaya koyabilmek ve kılıktan kılığa girebilmek için bol bol vaktı vardı (1).

Doğu Perinçek'in devrilmesiyle birlikte FKF yönetimini tekrar ele geçiren TİP oportünizminin artık FKF bünyesinde ve dışında gelişen devrimci gençlik hareketini köstekleyecek gücü kalmamıştı. ODTÜ sosyalist fikir kulübüne bağlı gençler ve diğer sosyalist gençler, Elmalı'da toprak işgali yapan köylülerin yanına koşuyorlar; İstanbul'da Devrimci Öğrenciler Birliği'ne ve FKF'ye bağlı bazı yiğit sosyalist militanlar anti-emperyalist hareketlerin başını çekiyorlardı. 6. filonun İstanbul ziyaretleri sırasında, gençlik kitlesi, Amerikalıları denize dökmeden önce TİP oportünistlerinin kurdukları barikatları parçalıyordu. Ankara'da, tabanın baskısına dayanamıyan FKF Merkez Yürütme Kurulu, Amerikan Haberler Merkezine ve diğer Amerikan binalarına saldırılar yapılmasına boyun eğmek zorunda kalıyordu. Filonun İzmir ziyaretinde ise, tabanın baskısıyla İzmir'e gitmek zorunda kalan Merkez Yürütme Kurulu, diğer gençlik teşkilatlarına karşı takındığı sekter tavırla hareketin zayıflamasına sebep oluyordu. C. Vance'nin ziyaretinde DÖB'lü gençler, İstanbul'da havaalanına yürürlerken; Ankara'da da FKF yönetiminden tamamen bağımsız sosyalist gençler, havaalanında gösteri yapı-

yorlar ve akşam Amerikalılara ait bazı binaları basıyorlardı. Faşist komando bozuntularının saldırılarına karşı FKF yönetimi pasif bir tavır takınırken, kendi başlarına örgütlenen sosyalist gençler, faşistlere yiğitçe karşı koyuyorlar, faşistleri eziyorlardı .FKF oportünist yönetici kliği faşistlerle uzlaşmaya çalışırken, sosyalist gençler en devrimci tavırla faşistlerin fakültelerdeki panolarını kaldırıyorlar, onlara fakültelerde hayat hakkı tanımıyorlardı. Kendiliğinden gelişen işçi, köylü, gençlik hareketleri, giderek keskinleşen sınıf mücadelesi karşısında TİP oportünizmi iyice iflas ediyordu. TİP oportünizminin etkisinden kurtulmaya başlayan sosyalist gençlerin öncülüğünde anti-emperyalist gençlik hareketleri giderek güçleniyordu.

1968 sonbaharında toplanan TİP kurultayında, oportünist hain TİP yönetici kliğinin kahramanları başarısızlıklarının suçunu birbirlerinin üzerine atarak parçalanıyorlardı. İkide birde «TİP oportünizmine karşı ideolojik mücadele verdik» diye yaygara koparan Doğu Perinçek de, aynı kurultayda TİP oportünist yönetici kliğinin baş kahramanlarından Sadun Aren ile ortak liste çıkartabilmek için görüşmeler yapıyordu. Bu tavrına karşı çıkıldığı zaman ise, «büyük bir tarihi hata işliyorsunuz!» diyerek kendini ve kendine bu ince taktiği(!) öğütleyeni savunuyordu. Doğu Perinçek ve o zamanlar Doğu Perinçek'e bu işleri öğütleyenler, ilkelerden taviz vermeyen marksist-leninist devrimci politika ile burjuva politikacılığını hep karıştırdıkları için, dahiyane hesaplar (!) yaparak kendileri gibi diğer bir oportünist fraksiyonu kafese koymaya çalışıyorlardı.

FKF üçüncü kurultayı gelip çattığında du-

rum, genel hatlarıyla yukarıda anlatıldığı gibiydi. Pasifist TİP oportünizmi gençliğin desteğini kaybederken, ortada tek alternatif olarak kalan **Türk Solu** oportünizmi ,işin doğru teorik özünden habersiz aktif anti-emperyalist mücadele yürütmeye çalışan gençlik kitlesinin sempatisini kazanıyordu.

ÜÇÜNCÜ FKF KURULTAYI VE FKF'NİN GENÇLİĞİN TEK KİTLE ÖRGÜTÜ HALİNE GELMESİ

1969 Ocak ayının başında yapılan kurultayda TİP oportünizminin söyleyecek pek bir şeyi yoktu. Tek demagoji vasıtaları, «demokratik devrim» adımını **Türk Solu** çizgisinde savunanların küçük burjuva kuyrukçuluklarını pek açık şekilde ortaya koyan proletaryanın demokratik devrimde öncülüğü meselesinin ele alınmayışı ve partisiz cephe çığlıklarıydı. İşte bu nedenle, bir sürü inanmış saf militanın hâlâ kafası karışıyor, «sol» gevezelikler yapan TİP oportünizmini daha sevimli görebiliyordu. Bu durumda, kafaları karışık olan delegeler, genellikle eylemlerde tanıdıkları arkadaşlarına oylarını verdiler. TİP oportünizminin ancak bir kaç keskin sözcüsü Genel Yönetim Kuruluna girebildi.

Genel Yönetim Kurulu içinde yapılan seçimlerde, TİP oportünizminin adayı Hüseyin Ergün kaybetti ve Genel Başkanlığa Yusuf Küpeli, Merkez Yürütme Kurulu üyeliklerine de yine TİP oportünizmine karşı olan arkadaşlar seçildiler. Yalnız, İstanbul sekreterliği TİP oportünistlerinin elinde kaldı. Çünkü, İstanbul'da muhalefet genellikle FKF dışında gelişmiş ve ayrıda DÖB adı altında örgütlenmişti. FKF içindeki muhalefet sekreterli-

ği alamıyacak kadar zayıftı. Ankara ve İstanbul'da da bir sürü fikir kulübü TİP oportünistlerinin yönetimi altındaydı. Anlaşılacağı gibi, yeni FKF yönetimi tekrar devrilme tehlikesiyle karşı karşıyaydı. Özellikle **Türk Solu** hareketinin sağdan gelen muhalefeti nedeniyle, çoğunluğu TİP oportünizminin etkisinden hâlâ kesinlikle kurtulamamış saf militanları kazanabilmek için, sadece ideolojik mücadelenin yeterli olmadığını bilerek, yoğun ideolojik mücadeleyle birlikte hızla aktif anti-emperyalist eylemlere girmek gerekiyordu. Saflar sağlamlaştırıldığı zaman da, TİP oportünizminin gençlik içindeki temsilcilerine kesin darbe vurulacak, kulüplerdeki yönetimleri feshedilecek, önde gelen elemanları kulüplerden ihraç edilecekti. Yeni yönetim bunu başarmasını bildi.

FKF'de seçimler olurken, Vietnam'da adı kasaba çıkmış CIA ajanı Komer, Türkiye'ye ABD Büyükelçisi olarak atanmıştı. Komer, havaalanında devrimci gençliğin protestosu ile karşılanmış, ODTÜ'de arabası yakılmıştı. TİP oportünist hain yönetici kliği dahil, bütün siyasi partiler ve Sosyal Demokrasi Dernekleri Federasyonunun CHP kuklası hain yöneticileri, emperyalizme karşı tam uzlaşıcı bir tavır takınıp arabanın yakılmasını kınarlar, kitleleri bu önemli anti-emperyalist direnişin karşısına çıkarmaya çalışırlarken, yeni seçilen FKF Merkez Yürütme Kurulunun ilk işi bu direnişe sahip çıkmak oldu. Yapılan propaganda ile önce üniversite gençliği ve giderek duyurulabildiği ölçüde işçi-köylü kitleleri olayı benimsediler. Haklarında tevkif kararı bulunan arkadaşların teslimi sırasında, ODTÜ'de 5-6 bin kişinin katıldığı büyük bir anti-emperyalist miting yapıldı. Böylece, SDDF'nin

anti-emperyalist bir direnişe katılmaktan korkan ve ODTÜ'de arkadaşlarını gammazlayan yöneticileri, tabanlarının kendilerini terkederek anti-emperyalist kavganın en önünde yürüyen FKF militanlarının peşinden gittiğini gördüler.

FKF Merkez Yürütme Kurulu yayınladığı ilk bültende, milli edmokratik devrimde proletaryanın öncülüğü meselesinden söz ediyor ve yapılacak eylemlerin kitlelere maledilmesi gereğinin üzerinde duruyordu. Bu bültenle birlikte, FKF Merkez Yürütme Kurulu ile Aydınlık yazı kurulu içindeki Doğu Perinçek ve arkadaşları arasında ilk sürtüşme başladı. Doğu Perinçek ve arkadaşları, «proletaryanın öncülüğünden söz etmek, Aybar oportünizmini diriltmektir.» diyerek demagojik bir saldırı kampanyası açtılar. FKF içinde daha TİP oportünizmi kesinlikle yenilgiye uğratılamadan, küçük burjuva kuyrukçuları ile FKF Merkez Yürütme Kurulu arasında sinsi bir mücadele başladı. İdeolojik gerilik nedeniyle, Türk Solu hareketinin ve Doğu Perinçek'in sağ oportünizmleri daha kesinlikle anlaşılamıyor, bunlara karşı açık ideolojik bir mücadele yürütülemiyordu.

Aslında bu bültenin eleştirilecek yanı yok muydu? Şüphesiz vardı. Bu bültende ve daha sonra yayınlanan çeşitli bültenler, bildiriler ve yazılarda milli demokratik devrimde proletaryanın öncülüğünden bahsediliyordu, ama FKF Merkez Yürütme Kurulu üyelerinin ideolojik düzeyleri doğru yolu tam bir aydınlık içinde görebilecek kadar ileri olmadığı için bu gerçek, marksizm-leninizm temellerine oturtulmuş, tam bir teorik aydınlığa kavuşturulmuş değildi. Proletaryanın milli demokratik devrimde öncülüğü ve devamlı bir özlem ola-

rak dile getirilen marksist-leninist örgüt meselesi son derece soyut olarak konuyor, hatta teorik yetersizlik nedeniyle zaman zaman marksist-leninist terminoloji yanlış kullanılıyor veya kullanılamıyordu. Bütün bunlara rağmen, bu yazilarda ve çeşitli zamanlarda yapılan konuşmalarda **Türk Solu** hareketinin sağ çizgisi, modern revizyonizmin kapitalist olmayan yoldan «sosyalizm»e geçiş tezini savunan çizgisi hiçbir zaman sözkonusu değildi. Şüphesiz küçük burjuva kuyrukçularından bu yönde yoldaşça marksist-leninist bir eleştiri yapmaları beklenemezdi. Onların bütün derdi, eksikliklerine rağmen filizlenme yolunda olan proleter devrimci hareketi pasifize edebilmek, küçük burjuvazinin kuyruğuna takabilmekti.

Bunların küçük burjuva kuyrukçuluklarını; küçük burjuva radikalleri ile **kapitalist olmayan yol** oyununu tezgahlayabilmek için gençlik kitlesinin başındaymış gibi gözükmeye çalıştıklarını; aktif anti-emperyalist gençlik hareketlerine geniş halk kitlelerini bilinçlendirme ve bir halk savaşı için kadrolar çıkartma açısından değil, küçük burjuvazinin asker-sivil aydın kanadının iktidarına yol açabilmesi açısından baktıklarını FKF Merkez Yürütme Kurulu üyelerinin bazıları seziyorlardı. Teorik yetersizlikleri nedeniyle bunlara karşı açık ideolojik mücadeleye giremedikleri için, sadece pratikte dediklerini yapmamakla, **Dev-Güç** içinde ve her yerde sosyalist olduklarını gizlememekle, kendi bildikleri yolda giderek pasif bir direniş göstermekle yetiniyorlardı. Kuyrukçular da, gençliği karşılarına alarak **kapitalist olmayan yol** oyununda küçük burjuva radikalleri ile arayı açmamak için, meseleyi ufak tefek sitemkar sözlerle

geçiştiriyorlardı. Bazan dostça yapılmaya çalışılan eleştirileri kabul ediyormuş gibi gözüküp, gençlik kitlesinden işlerine geldiği biçimde yararlanmaya çalışıyorlardı.

Böyle bir ortam içinde FKF'nin ilk kitle eylemi köylülerle oldu. Akhisar ve Ödemiş'te iki tütün mitingi yapıldı. Toprak işgali yapan Atalan ve Göllüce köylüleriyle ilişkiler kuruldu. Keban'daki greve bir gözlemciyle birlikte bildiriler yollandı. İzmir ve İstanbul'da 6. filoya karşı ortak direnişe girebilmek için, ilerici gençlik kuruluşlarının temsilcileriyle görüşmeler yapıldı ve anlaşmaya varıldı.

Kanlı Pazar adıyla anılan İstanbul'daki yürüyüş, diğer gençlik ve işçi kuruluşları ile birlikte hazırlandı. Amaç 6. filoyu ve Amerikan emperyalizmini protesto etmekti. Halkın da katılmasıyla yürüyüş kolu 25-30 bin kişiyi buldu. Taksim'e giren dar yokuşun ağzında polis, yürüyüş kolunun önündeki ufak parçayı gericilerin tuzağına bırakıp, kalan kısmını da kendisi dağıttı. İki kişi öldü, yüzlerce kişi yaralandı ve Taksim'de miting yapılamadı. Bu başarısızlığın çeşitli nedenleri vardı. Bir kere, koskoca yürüyüş kolunun savunmasını sadece bir grup FKF'li genç üstlenmişti ve hazırlıkları kendilerinden sayıca çok üstün olan silahlı gericileri ve polisi alt etmeye yeterli değildi. Sendikacılar ve diğer gençlik temsilcileri kendi gruplarını kavgaya hazırlamamışlardı. İkinci olarak, 25-30 bin kişilik kitleyi gören yöneticiler, kitlenin kavgaya hazırlıksız olduğunu düşünmeden büyük bir rehavete kapılmışlar, ayakları ile düşmanın tuzağına girmişler, göz göre göre düşmanın seçtiği en uygunsuz alanda kavgayı kabullenmişlerdi. Öte

yandan, o zamana kadar Türkiye'de bir örneği olmadığı için, böylesine silahlı bir saldırı beklemiyorlardı. Bu kalabalığın hiçbir zaman dağıtılamıyacağını hesaplamışlardı. Hesaplar yalnış çıktı; sosyal pratiğin acı tokatı sınıf kavgasının önemini gençlik liderlerine ve bütün proleter devrimcilerine bir kere daha gösterdi.

Bu yenilginin hem ders alma hem de kitlelere anti-emperyalist propaganda yapma açısından olumlu yanları oldu. Bir takım burjuva basını hernekadar meseleyi müslüman-komünist çatışması imiş gibi yansıtmaya çalışsa da, anti-emperyalist mesaj kitlelere ulaştı. Özellikle asker-sivil aydın kanat arasında irticayı silah olarak kullanan işbirlikçilere karşı önemli tepkiler doğdu. FKF Merkez Yürütme Kurulu da olayın arkasmdan **Bağımsız Türkiye** adlı bülteni geniş ölçüde dağıtarak işçi - köylü kitlelerine anti-emperyalist propaganda yapmaya çalıştı.

Komer olayı, tütün mitingleri, Kanlı Pazar olayında toplanan kitle ve yine aynı günlerde Ankara, İzmir, Adana, Malatya, Trabzon ve Samsun' da yapılan büyük anti-emperyalist mitingler kararsız bir çok militana TİP oportünizmini, pasifizmini bütün çıplaklığı ile gösterdi. FKF yönetiminin doğru çizgisi sosyal pratikte iyice açığa çıktı. Artık FKF içindeki TİP oportünizminin temsilcilerine kesin darbeyi vurmanın zamanı gelmişti. Daha önce TİP oportünistlerinin oy kaygusuyla FKF'ye almadıkları bütün devrimci gençler ve FKF dışmda örgütlenmiş olan DÖB üyeleri FKF'ye kaydedildiler. Peşinden TİP oportünistlerinin kontrolü altında olan 6-7 kadar fikir kulübünün yönetimleri feshedildi. İdeolojik mücadelenin yanında pro-

leter devrimci şiddet metodları da kullanarak oportünistler ezildi. En önde gelen elemanları yavaş yavaş kulüplerden atıldı. TİP oportünizminin yanında olan İstanbul Sekreterliği de istifa etmek zorunda kaldı. Sonunda FKF Merkez Yürütme Kurulu İstanbul sekreterliğini de kontrolu altına aldı.

1969'un Nisan ayı içinde Singer grevi gibi çeşitli işçi grevleri desteklenir, Söke ve Diyarbakır köylü mitinglerinde FKF temsilcileri konuşurlarken, Ankara'da da büyük bir anti-emperyalist yürüyüş yapıldı ve bütün üniversitelerde ve bazı yüksek okullarda işgallere gidildi. Başta AP ve CHP olmak üzere bütün siyasi partiler kendi aralarındaki «çıkar çelişkilerini» bir yana atıp bu anti-emperyalist direniş karşısına ortaklaşa dikildiler. Bu partilerin tehditlerinden korkuya kapılan FKF içindeki ve dışındaki TİP oportünistleri, saflarda panik yaratarak hareketi provoke etmeye, çökertmeye çalıştılar. SDDF'nin CHP kuklası samimiyetsiz kaypak yöneticileri, başlangıçta bir sürü mızıkçılıkla pasif bir şekilde harekete girmelerine rağmen, karşı-devrimci güçlerin baskısı artınca hareketin karşısına geçiverdiler. FKF'yi yalnız bırakarak direnişi çökertmek böylece onun gençlik arasındaki prestijini yokederek gerilemesini sağlamak istediler. Bu davranışlarıyla bir kere daha anti-emperyalist gençlik hareketine ihanet ettiklerini, emperyalizmin ve yerli köpeklerinin ekmeğine yağ sürdüklerini açıkça ispat ettiler. İçten ve dıştan yapılan bütün provokasyonlara, baskılara rağmen hareketin gerilemediği görülünce de, ODTÜ rektörü işbirlikçi hain Kurdaş, üniversiteye polisi soktu. Polisin ODTÜ'ne girmesiyle birlikte karşı - devrimci güçlerin tehditleri ve TİP oportünistle-

rinin provokasyonları da yoğunlaştı. Bütün bu baskılara ve provokasyonlara rağmen, SDDF'nin tabanının önemli kısmının desteğini de almayı beceren FKF yönetimi, hareketi kararlılıkla sürdürdü ve istediği şekilde ve zamanda bitirdi. FKF'nin başarı ile sürdürdüğü bu hareket, onu güçlendirdi, gençliğin tek kitle örgütü haline getirdi.

Bu olaylar sırasında FKF yönetimi ile aynı saflardaymış gibi gözüken şimdiki **Proleter Devrimci (!) Aydınlık** sözcükleri de, dar klikçi anlayışlarının, kariyerizmlerinin, oportünizmlerinin sonucu, örgüt disiplinini çiğnediler ve provokasyonda TİP oportünistlerinden geri kalmadıklarını açıkça gösterdiler. İkide birde «kitle çizgisi» diye demagoji yapan bu şarlatanlar, kavga içindeki FKF Merkez Yürütme Kurulunun haberi olmadan hareketin çok ilerisinde komik sloganlarla dolu imzasız bir bildiriyi gereksiz yere yayınlayarak SBF'yi «kurtarılmış vatan toprağı» (2) ilan ettiler. Yine aynı bildiride Şeyh Said hareketinin gerici niteliğini açıkça belirtmeden ve Türkiye'deki kürt meselesi üzerine sosyalistlerin görüşlerini açıklığa kavuşturmadan «Şeyh Said güruhu» terimini kullanarak teorik düzeyleri geri bazı samimi devrimci kürt arkadaşları FKF yönetimi ile karşı karşıya getirdiler. Polis de topladığı bu bildirilerden bir kısmını kürt arkadaşların kaldığı yurtlardan içeri gizlice atarak işi kızıştırmaya çalıştı. Bu bildiri, TİP oportünistlerinin de FKF yönetimine saldırarak kafaları bulandırabilmeleri için uygun ortam yarattı. Açık bir eleştiri-özeleştiri ortamı yaratmaktan kaçınan FKF Merkez Yürütme Kurulu da bu meselede önemli bir hata işledi.

Örgüt üzerinde hakimiyetini kesinlikle kuran

FKF Merkez Yürütme Kurulu, Dev-Güç kuruluşuna da tekrar katıldı. Dev-Güç içindeki tek savaşçı kuruluş olan FKF'nin yöneticileri, küçük burjuva kuyrukçuluğunun batağına saplanmamak için büyük çaba sarfettiler. Bütün gençlik hareketlerinde ve diğer hareketlerde kitlelere anti-emperyalist bilinç götürmeyi ve marksist-leninist kadrolar ortaya çıkartmayı tek amaç olarak aldılar. Dev-Güç içinde her zaman proletaryanın ideolojisini benimsemiş bir kuruluş olduklarını açıkça belirttiler. Bu ilkelerden taviz vermeme, marksist-leninist olduğunu gizlememe konusundaki tavırlarını Doğru Perinçek ve çevresinin muhalefetine rağmen kararlılıkla sürdürdüler. FKF Merkez Yürütme Kurulu üyeleri, TİP oportünistlerinin «aman faşizm geliyor, kıpırdamıyalım!...» demeleri ile, Türk Solu çevresinin, «aman küçük burjuva devrimcilerini küstürmeyelim, milli cephe(!) yıkılır!...» diyerek sosyalizm yasağı uygulamaya kalkmaları arasında proletaryanın kavgasına ihanet açısından pek önemli bir fark olmadığını çok iyi anladılar.

Kısa bir süre sonra, Dev-Güç'ün ne biçim bir «milli cephe» olduğu; sağlam proleter devrimci bir gücü temsil etmeden ve proletaryanın davası uğruna ciddi kavga vermeden kendine sosyalist sıfatını yakıştırıveren birkaç küçük burjuva aydını ile yine küçük burjuvazinin asker-sivil aydın kanadını bile temsil ettiği şüpheli olan diğer birkaç küçük burjuva aydınının aynı masaya oturmasıyla milli cephenin karikatürünün bile oluşmayacağı açıkça ortaya çıktı. Güçbirliklerinin öyle kağıt üzerinde kurulamıyacağı, Dev-Güç deyince ortaya tek bir gençlik örgütünün, FKF'nin olduğu anlaşıldı. Dev-Güç'ün bütün ömrü boyunca ancak iki tane

29 Nisan mitingi yapabilmesi de bu gerçeği açıkça ortaya koyuyordu. (Aslında bunlara da FKF'nin **Dev-Güç** kuruluşu içindeyken yaptığı eylemler demek daha doğru olur.) Bütün **Dev-Güç** masalının gerisinde yatan gerçek, «milli cephe» çığlıklarıyla gençlik kitlesini modern revizyonizmin **kapitalist olmayan yol mavalı** uğruna kullanabilmekti. **Dev-Güç**'ün gerçekten güçlü anti-emperyalist bir milli cephe oluşturma, geniş halk kitlelerini uzun vadeli anti-emperyalist bir savaşa hazırlama gibi niyetleri yoktu. Böyle devrimci bir niyet ve çalışma olmayınca, sosyalist gençlik de ilkelerden taviz vermeyince, bütün kağıt üzerindeki güçbirlikleri gibi ortada **Dev-Güç** diye bir şey kalmadı. Ama, anti-emperyalist gençlik hareketi daha da büyüdü, güçlendi!

FKF'nin şehir küçük burjuvazisiyle giriştiği en büyük kitle eylemi, Mayıs ayı içinde Ankara'da yapılan Yargıtay yürüyüşü oldu. İrticayı protesto etmek amacıyla tertiplenen yürüyüşe FKF'nin katılmaması için polis elinden gelen provokasyonu yaptı. «Yargıçlar FKF'yi istemiyorlar» diye yalan haberler çıkarttı. Doğu Perinçek ve çevresi de «aman küçük burjuvazi şahlandı, siz slogan atmayın, sessizce onları izleyin!...» diyerek her zaman olduğu gibi küçük burjuvazinin kuyruğuna takılmayı FKF yöneticilerine öğütlediler. Polis provokasyonlarına ve küçük burjuva kuyrukçularmın öğütlerine kulak asmayan FKF yöneticileri, irtica ile emperyalizmin ilişkisini ortaya koyan bir bildiri yayınladılar ve en önde yürüyüşe katılarak harekete gerçekten anti-empertalist bir nitelik kazandırdılar. Eğer FKF militanları hareketin en önünde anti-emperyalist sloganlar atmasalardı, küçük burju-

va devrimcileri hiçbir zaman irtica ile emperyalizm arasındaki bağı kuramıyacaklar, soyut «kahrolsun gericiler» ve «Atatürk geliyor» sloganları ile 20-25 bin kişinin potansiyelini boşa harcıyacaklardı.

1969 yılının en büyük gençlik hareketleri de Haziran ayında oldu. Üniversite reform tasarısı kanunlaşmadan Meclis'in tatile girmesi üzerine, İstanbul ve Ankara üniversitelerinde bazı öğretim üyeleri idari görevlerinden istifa ettiler. Bunun üzerine, İstanbul Üniversitesindeki devrimci gençler, öğretim üyelerini desteklemek amacıyla bütün fakülteleri işgal ettiler. Diğer bütün öğretim üyeleri de idari görevlerden istifaya çağırdılar. Akademik nedenlerle başlayan hareket, kısa zamanda Amerikan emperyalizmini ve işbirlikçi siyasi iktidarı hedef alarak politik bir nitelik kazandı. Böylece Ankara, İzmir, Erzurum ve Eskişehir'e sıçrayacak olan büyük Haziran hareketleri başladı.

İstanbul Üniversitesi Senatosu öğrencilerin dileklerini yerine getirip istifa edeceğine, Üniversiteye polis soktu. Polis nezaretinde sınavları yaptırmaya kalkıştı. 9 Haziran günü bu durumu protesto eden öğrencilerin üzerine polis saldırdı, birçoğunu yaraladı, tek tek yakaladıklarını bayıltıncaya kadar dövdü. Polisin bu saldırısı üzerine, İstanbul Üniversite gençliğinin büyük bir kısmı FKF Sekreterliği etrafında birleşti. 10 Haziran günü yürüyüşe geçen 5 binden fazla öğrenci, toplum polisini bozguna uğrattı. Olaylar üniversiteyi askerin işgal etmesine kadar sürdü. Sonunda üniversite kapatıldı ve smavlar ertelendi.

Bu olayların öncesinde genel bir öğrenci hareketinin olabileceğini bekliyen FKF Merkez Yü-

rütme Kurulu, fakültelerindeki fikir kulüpleri yöneticilerine, akademik nedenlerle de olsa öğrenciler arasındaki bir kıpırdanışın hemen başına geçilmesini, akademik nedenlerle başlıyan harekete her zaman politik bir nitelik kazandırılabileceğini söyledi. Fikir kulüpleri yöneticilerinden durumu iyi değerlendirmelerini istedi. Buna rağmen, Doğu Perinçek ve arkadaşlarının SBF'deki temsilcilerinden Cemiyet ve Fikir kulübü başkanları ortak bir bildiri yayınlayarak, yapılacak herhangi bir boykot veya işgalin tembel öğrenci hareketi olacağını, cemiyetin ve fikir kulübünün bu hareketin kesinlikle karşısına dikileceğini açıkladılar. Yine aynı günlerde, FKF üyesi olan AÜTB ikinci başkanının da imzasıyla «bugünlerde yapılacak bir gençlik hareketi siyasi iktidarın işine yarar, vb...» gibisinden saçma sapan tahlillerle dolu bir bildiri daha yayınladı. Bu bildiriler yüzünden az kalsın FKF geniş öğrenci kitlesiyle karşı karşıya geliyor, gençlik üzerindeki prestijini yitiriyordu. SDDF'nin hain yöneticilerinin ve polis ajanlarının eline bunlardan daha mükemmel provokasyon araçları zor geçerdi. Neyse ki İstanbul'daki olayları fırsat bilen FKF Merkez Yürütme Kurulu, duruma hemen müdahale ederek geniş bir provokasyon ortamı yaratılmadan işgal hareketlerini başlattı.

Üniversite özerkliğinin çiğnenmesi ve İstanbul gençliğinin detekleme gerekçeleriyle önce SBF'de başlıyan işgal hareketi, hızla bütün fakülte ve yüksek okullara yayıldı. Hareket, FKF'nin öncülüğünde anti-emperyalist bir nitelik kazandı. Fakülte ve Yüksek Okullarda geniş öğrenci kitlesinin yararına çeşitli akademik taleplerde de bulunuldu. Öğrenci kitlesinin isteğine uygun olarak, «üniversite

özerkliğinin çiğnendiği bir ortamda sınavlara girilemiyeceği» belirtildi ve sınavların güz dönemine ertelenmesi istendi. İşgallerin ancak sınavların ertelenme kararından sonra kaldırılacağı açıklandı. Gecekondu halkının özlemlerini dile getiren ve gençliğin sömürülen halk kitlelerinin yararına yönelik bir mücadele verdiğini anlatan binlerce bildiri gecekondu semtlerine dağıtıldı. Ancak sömürülen geniş halk kitlelerinin aktif olarak mücadelenin içine girmesiyle kurtuluş sürecinin kısalabileceği anlatılmaya çalışıldı. Hareket, DTCF'de yapılan Genel Forumla birlikte sokağa taştı. Bağımsızlık Andı içerek yürüyüşe geçen 3 bin kadar genç, yolda bir Amerikan arabasını tahrib etti ve Sıhhiye'deki Amerikan İkmal Karargahı Tuslog'u bastı. Böylece, 1969 Ankara gençlik hareketleri de en üst noktasına erişmiş oldu. Milli demokratik devrim hedeflerini içeren uzun bir bildiri yayınlanarak, gençliğin savaşının amaçları kamu oyuna duyuruldu.

Hareketler kısa zamanda İzmir, Erzurum Üniversitelerine ve Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisine de sıçradı. FKF İzmir Sekreterliği yönetiminde İzmir devrimci gençliği, toplum polisine ve onların desteklediği faşistlere karşı üniversiteyi yiğitçe savundu. Erzurum ve Eskişehir'deki FKF'li gençler de yiğitçe mücadele ettiler. Fakat, bölgelerinde faşist güçlerin iyi örgütlenmiş olması ve gençlik kitlesinin pek büyük olmaması nedenleriyle İstanbul, Ankara, İzmir Üniversite gençliğinin yarattığı kadar büyük direnişler yaratamadılar.

Tuslog baskınından sonra hareket Ankara'da başarıyla yürütülürken, Doğu Perinçek ve çevresi

her zaman olduğu gibi yeni bir provokasyon daha yaptılar. SBF dekanı ile özel bir görüşme yapan cemiyet başkanı, fikir kulübü başkanını da yanına alarak SBF fikir kulübünü toplantıya çağırdı. Dekanın zor durumda olduğunu, polisin fakülteyi basmasının iyi olmıyacağını, «devrimci» dekana destek olmak gerektiğini anlattı. İşgalin, hemen bitirilmesini istedi. Böylece dekan da saflarımıza kazanılacak ve anti-emperyalist «milli cephe» genişleyecekti(!!??) Bu teklif kabul edilseydi eğer, SBF öğrencisi SBF fikir kulübünün karşısına dikilecek ve FKF büyük bir güç kaybına uğrayacaktı. SBF'de işgalin kaldırılması diğer fakülte ve yüksek okullarda da işgallerin çöküntüye uğramasına sebep olacaktı. Harekete ihanet demek olan böyle bir teklif kabul edilemezdi. Ve edilmedi. İşgaller, sınavlar ertelenineeye kadar başarıyla sürdürüldü.

FKF 1969 yılında başarıyla sürdürdüğü bütün anti-emperyalist kitle hareketlerinin yanında, işçilerin ve köylülerin ekonomik ve demokratik mücadelelerine de destek olmaya, bu hareketlere politik bilinç götürmeye çalıştı. FKF üyeleri, Malatya köylülerinin, Yozgat Kayadibi köylülerinin, Kütahya Değirmenözü köylülerinin ve daha birçok köylü hareketlerinin içine girdiler. Fabrikadan fabrikaya koştular. Üniversitlerde faşist komando bozuntularını sindirdiler. Doğru çizgide bir proletarya örgütünün olmadığı dönemde, ellerinden geldiğince onun görevlerini de üslenmeye çalıştılar. Bunu yaparken FKF'nin bir proletarya örgütünün görevlerini gerçekten yerine getirebildiği hayallerine de kapılmadılar. İşçi ve köylü kitleleri arasında profesyonel çalışma yapacak, emperyalizme karşı amansız bir mücadele sürdürecek öncü kadronun çıkması-

m içtenlikle istediler. FKF yöneticileri, 1969 yılında FKF'yi proleter devrimcilerin öncülüğünde gençliğin tek kitlevi örgütü haline getirmeyi başardılar. Yani, Mihri Belli'nin «Atatürk gençliği bir çığ gibi» (3) diye bahsettiği gençlik, aslında proleter devrimcilerinin öncülüğünde, proleter devrimci veya proletaryanın ideolojisine sempati duyan gençlikti. O gençliğin öncüleri, Mihri Belli gibi, küçük burjuva radikallerine yaranmak için, marksist-leninist olduklarını gerektiğinde (!) gizlemiyorlardı. Marx ve Engels'in **Komünist Manifesto**'da «Onlar, her yerde, bütün ülkelerin demokratik partileri arasında, birlik ve anlaşmanın kurulması için çalışırlar.

«Komünistler, görüşlerini ve amaçlarını gizlemeyi küçüklük sayarlar...» diye açıkça belirttiği ve yine Lenin'in **Ne Yapmalı**'da «sosyalist inançlarımızı bir an bile gizlemeksizin **bütün halk önünde genel demokratik görevlerimizi** savunmak zorunda olduğumuzu unutan kimse, sosyal-demokrat olamaz...» diye belirttiği ilkeye sonuna kadar sadıktılar. Şüphesiz o gençlik liderlerinin ve proleter devrimci gençliğin bir kurtuluş savaşı vermiş olan küçük burjuva devrimcisi Mustafa Kemal'e saygıları vardı, ama Kemalizmi değil, proletaryanın ideolojisini benimsemişti, o «çığ gibi» olan gençliğin önündekiler!

DÖRDÜNCÜ FKF (DEV-GENÇ) KURULTAYI, SAĞ OPORTÜNİZME KARŞI VERİLEN İDEOLOJİK MÜCADELE VE BÜYÜYEN İŞÇİ, KÖYLÜ, GENÇLİK HAREKETLERİ

1969 Ekim ayının başında toplanan dördüncü FKF kurultayı, küçük burjuva kuyrukçuları ile

proleter devrimcileri arasındaki çatışmaya sahne oldu. Gençlik hareketi içindeki yerlerini kesinlikle kaybetmek üzere olduklarını anlayan Doğu Perinçek ve çevresi, ötedenberi FKF yönetimi hakkında sinsice sürdürdükleri provokasyon ve yıpratma kampanyasını bir yana bırakıp, FKF yöneticilerini açıktan açığa küçük burjuva anarşistliği ile suçlamaya başladılar. Provoke ettikleri gençlik hareketlerine sahip çıkmaya ve onların yöneticilerini anarşistlikle suçlamaya çalışarak, tekrar FKF yönetiminde söz sahibi olmak istediler. Onların FKF yönetiminde söz sahibi olmaları demek, gençlik hareketinin küçük burjuvazinin kuyruğuna takılması demekti. Proleter devrimciler şimdiye kadar FKF kurultayında olmayan bir biçimde küçük burjuva kuyrukçuluğuna ve oportünizmin her türlüsüne karşı ideolojik mücadele verdiler. Aren, Boran, Doğu Perinçek oportünizmlerinin ve aynı çizgide olan görüşlerin nasıl bir sağ sapmayı temsil ettiklerini gözler önüne sergilediler. Bu ideolojik mücadeleyi daha iyi anlıyabilmek için, Mahir Çayan arkadaşın **Aydınlık Sosyalist Dergi**'nin 15. sayısındaki «**Sağ Sapma Devrimci Pratik ve Teori**» adlı yazısına bakmak yerinde olur (4).

Bu kurultayda bütün ideolojik mücadeleye rağmen proleter devrimcileri kesin zafere ulaşamadılar. Bunun çeşitli nedenleri vardı. Bir kere, TİP oportünizminin saflarından koparken ortada tek alternatif olarak gözüken bir başka küçük burjuva oportünizmine, **Türk Solu** hareketine sempati duymaya başlıyan gençlik, bu hareketin sağ propagandasının etkisi altında kalmıştı. Küçük burjuva kuyrukçuluğuna karşı verilen mücadeleyi hemen kavrıyamıyor, kesin taraf tutamıyordu. İkincisi,

Türk Solu hareketiyle gençlik çevrelerinde belirli bir etkinliği olan **Mihri Belli**, eklektik bir anlayışla küçük burjuva ideolojisini proletarya ideolojisi ile uzlaştırmaya çalışıyordu. O güne kadar gençlik hareketi içinde sözcülüğünü yapan kendisiyle aynı görüşteki Doğu Perinçek (5) ve çevresinin FKF'den tasfiyelerini engellemek isterken, gençlik hareketinin önde gelen liderlerinin küçük burjuva anarşistliği ile suçlanmalarına da karşı çıkar gözüküyordu. «Kemalizmle sosyalizm arasında aşılmaz duvarlar yoktur» (6) diyebilen Mihri Belli, FKF içindeki proleter devrimciler ile kendisi gibi kuyrukçuları uzlaştırarak, kuyrukçuluk politikasını, küçük burjuva radikallerine, gençliğe dayanarak yaranma politikasını rahat rahat sürdürmeyi umut ediyordu. Oysa, burjuva ideolojisi ile proletarya ideolojisinin arasını bulmak imkansızdı. Mihri Belli gibi düşünenlere Lenin, **Ne Yapmalı** adlı eserinde «yapılacak **tek şey**, ya burjuva, yada sosyalist ideoloji arasında seçim yapmaktır. Başka yol yoktur. (Çünkü insan oğlu bir «ilçüncü» ideoloji yaratmamıştır ve üstelik, sınıf çelişkileriyle bölünmüş olan bir toplumda, sınıf niteliği taşımayan yada sınıflar-üstü bir ideoloji olamaz.) Onun için sosyalist ideolojiyi **herhangi bir biçimde küçümsemek, bu ideolojiye azıcık olsun sırt çevirmek**, burjuva ideolojisini güçlendirmek anlamını taşır...» diyerek en güzel cevabı veriyordu. Ama Lenin'in bu cevabından habersiz olan ve ideolojik düzeyleri geri bazı gençlik yöneticileri, Mihri Belli'nin uzlaştırıcı tavrının etkisi altında kaldılar. İki ideolojiden birini kesinlikle seçmeyerek, Doğu Perinçek'in sağcı ideolojisine, burjuva ideolojisine farkında olmadan yardımcı oldular. Kongrede böyle bir duru-

mun ortaya çıkmasından FKF genel başkanı da sorumluydu. Hata etmeyip kongreye gelebilseydi eğer, küçük burjuva kuyrukçularının demagoji imkanları belirli ölçüde ortadan kaldırılabilirdi.

Sonuç olarak kongrede, okuma imkanı bulamadığını, ideolojik ayrılıklar konusunda bir görüşü olmadığını söyleyen ve iki tarafa da sempatik gözükmeye çalışan Atilla Sarp Genel Başkanlığa seçildi. Bir tüzük değişikliği yapılarak FKF'ye Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu (TDGF) veya **DEV-GENÇ** adı verildi.

Gençlik çevrelerindeki küçük burjuva kuyrukçuluğuna karşı isyan hareketi, bir süre sonra **Aydınlık** Dergisi içinde de etkisini gösterdi. Mihri Belli ve **Aydınlık** Dergisindeki bazı kişilerin bütün uzlaştırma çabalarına rağmen, yazı kurulunda bölünme oldu. Dergiden tasfiye edilen Doğu Perinçek ve çevresi, **Proleter Devrimci (!) Aydınlık** Dergisini kurdular ve kılıktan kılığa girerek oportünizmlerini bu sefer de orada sürdürmeye başladılar.

Bu ayrılıkta Mihri Belli, özeleştiri yapma ihtiyacını duymadan ve fikirlerini de özünde değiştirmeden ustaca bir manevrayla (!) çoğunluğun tarafını tuttu. Çünkü, küçük burjuva radikalleri ile oyuna girebilmek için, en azından bir gençlik kitlesine dayanmak gerekiyordu. **Aydınlık Sosyalist Dergi**'nin ilk ayrılık sayısı olan 15. sayıdaki yazısının ilk sayfasında, «Filipin demokrasiciliği düzeninde ulusal güçlerin hiçbirinin, ne proletaryanın, ne küçük burjuvazinin kendi öz siyasi örgütüyle politika alanında yer almasının imkansız olduğunun gittikçe daha iyi daha açık seçik anlaşılması» diye yazarak, proletaryanın öncülüğünde milli demok-

ratik devrim adımının atılabileceği gerçeğini inkar eder; milli demokratik devrim adımıyla sosyalist devrim arasına bir Çin Seddi çekmeye çalışır; Filipin demokrasiciliğini ortadan kaldırarak bir «milli demokratik devrim» programını uygulayacak (!) küçük burjuva radikal iktidarının şemsiyesi altında ancak proletarya örgütünün kurulabileceğini ifade ederken; aynı yazının dördüncü sayfasında da, Türkiye'de proletaryanın «devrimde öncülüğünün objektif ve subjektif şartlarının tam olarak mevcut bulunmadığını» iddia ettiği ve böylece proleter devrimci hareketi küçümsediği için Şahin Alpay'ı eleştirmesi Mihri Belli'nin ne kadar ustaca (!) bir manevra yaptığını gösteren en somut örneklerden biridir. Böyle manevralar yapanlara ancak hokkabaz, sosyalizmin «abra-kadabra»ları denebilir. Ayrıca, burada Şahin Alpay'a yönelttiği eleştiri de tutarlı değildir. Neşteri yaranın can alıcı noktasına vuramamaktadır. Esas mesele, objektif ve subjektif şartları yoktur» dedi diye proleter devrimci hareketin küçümsenip küçümsenmemesi değildir. Esas eleştiri konusu olması gereken nokta, öncülük için «objektif şartların» varlığının inkar edilmesi, emperyalizm çağında bunun tartışma konusu yapılmasıdır. YÖN hareketinden beri asker-sivil aydın zümrenin iktidara yakınlığının hesaplarını yapan, küçük burjuva kuyrukçuluğunun baş sözcülerinden olan Mihri Belli'nin neşteri yaranın can alıcı noktasına vurmasını beklemek de biraz tuhaf olurdu zaten. Kaldı ki, proletaryanın milli demokratik devrimde öncülüğünün «objektif şartlarını» inkar eden, küçük burjuva radikalizmi ile marksizm-leninizm arasında ortak yanlar bul-

maya çalışarak marksizm-leninizme orijinal katkılarda bulunan (!) Şahin Alpay'ın eleştiri konusu yazısı, Mihri Belli'nin de takdirlerle dolu onayı alınarak **Aydınlık Sosyalist Dergi**'nin 12. sayısında yayınlanmıştır. Kavga içindeki kadroların proleter devrimci bilinçlerinin yükselmesi karşısında, mecburen başı sonu birbirini tutmayan yazılarla küçük burjuva kuyrukçuluğuna karşıymış gibi gözükmeye çalışarak bildiğini okumaya devam eden Mihri Belli, **Aydınlık Sosyalist Dergi**'nin 15. ve 20. sayılarında oportünizmi yerden yere vuran ve ucu kendisine de dokunan görüşlerimiz karşısında susmayı tercih etmiştir. Açık ideolojik bir mücadeleye girmekten kaçınır, susarken de, sağda solda alttan alta «aman, ılımlı Maocu bir fraksiyon daha doğuyor, dikkatli olalım!...» diyerek küçük burjuva tavrına yakışır bir biçimde kazan kaynatmaktan da geri kalmamıştır. Geriden kazan kaynatan Mihri Belli, yüz yüze gelince de devamlı, eleştirileri «olumlu» karşılıyormuş, değişiyormuş havası takınmıştır. **Aydınlık Sosyalist Dergi** içindeki bazı kişiler de, «biz de M. Belli'ye karşıyız, o hareketin Plehanof'udur, yavaş yavaş tasfiye olacaktır, aman sert çıkmayın v.b....» diyerek devamlı bizleri frenlemeye çalışmışlar, iki yüzlü tavırlarıyla M. Belli'nin sağ ideolojisine güç kazandırmışlardır. Açık eleştiri ortamını yok eden bu tavırlarıyla, arkadaş gözüktükleri M. Belli'ye ve proleter devrimci kadrolara en büyük kötülüğü yapmışlardır!

Aydınlık Sosyalist Dergi içindeki bütün uzlaştırma çabalarına rağmen sağ oportünist Doğu Perinçek ve Şahin Alpay fraksiyonunun tasfiyesi, TDGF Merkez Yürütme Kurulunu da etkilemiştir. Tabanın da baskısıyla Merkez Yürütme Kurulun-

dan bu fraksiyonun sözcüleri atılmışlardır. Nihayet TDGF Genel Başkanı da tabanda hiçbir desteği kalmayan **Proleter Devrimci (!) Aydınlık** oportünizmine karşı cephe almıştır (7).

Kendiliğinden işçi ve köylü hareketlerinin patladığı 1969 sonu ve 1970 yılı TDGF için yoğun bir eylem yılı olmuştur. Daha FKF (TDGF) kongresi yapılmadan, 1969 Temmuz ayı içerisinde, İzmit'de Pirelli Lastik Fabrikasında, Kartal Çelik Montaj Sanayii'nin Java ve Skoda Fabrikalarında, Otopark Montaj Fabrikasında sarı sendikacılara rağmen işçiler grev yapmışlardır. Ağustos ayı içinde, İstanbul Demir Döküm'de işçiler işgale gitmişler ve polise karşı yiğitçe direnmişlerdir. Yine Ağustos ayı içinde, yüzde kırkdokuz hissesi Amerikan Koppers Kumpanyası ile işbirlikçi şirketlere ait olan Ereğli Demir Çelik Fabrikalarında 4600 işçi, sarı sendikacılara rağmen güçlü bir greve gitmişlerdir. Eylül ayı içinde, Yarımca Seramik Fabrikasının 1200 kadar işçisi İzmit'de bir yürüyüş ve miting yapmışlardır. Ekim ayı içinde, gecekondu halkı, yıkıma gelen polisle çatışmış ve polisi bozguna uğratmıştır. FKF (TDGF) üyeleri bu hareketlerin içine girmişler, hareketleri yapanlara politik bilinç götürmeye ve güçleri yettiğince destek olmaya çalışmışlardır.

Yeni TDGF yönetiminin köylülerle ortak ilk eylemi 5 Ekim 1969'da Malatya'da anti-emperyalist bir miting yapmak olmuştur. Kasım ayı içerisinde Silivri'ye bağlı Değirmenköyü halkının ağalara ait 5 bin dönüm toprağı işgal edip sürme eylemlerine; Çelik Halat, Hisar Çelik, Eğe Sanayii, EAS işçilerinin direnişlerine; Aralık ayı içerisinde evleri başlarına yıkılan gecekondu halkının po-

lisle çatışmalarına, sosyal meskenleri işgal etmelerine, yürüyüş yapmalarına, Burdur'da pancar üreticilerinin Şeker Fabrikasına yürümelerine; 28 Aralık pazar günü binlerce memurun personel reformunun gerçekleşmesi, sendikal özgürlük ve grev hakkının kabulü, insanca yaşama koşullarına kavuşabilme istekleriyle Beyazıt Meydanında başlattıkları ihtar yürüyüşüne devrimci gençlik olarak omuz verilmeye çalışılmıştır.

1969 yılının en sert işçi direnişi GAMAK Elektrik Motorları Fabrikasında olmuştur. 29 Aralık Pazartesi sabahı 500 kadar işçi, arkadaşlarının işten atılmasını protesto etmek amacıyla fabrikanın önünde toplanmışlardır. Bunun üzerine polis, işçilerin üzerine hunharca saldırmıştır. İşçiler polise karşı taş, sopa ve demir çubuklarla direnmişlerdir. İşçi Şerif Aygül, polis kurşunlarıyla can vermiş, ikisi ağır olmak üzere 17 işçi kurşun yarası almıştır. Ertesi gün, işçilere yapılan saldırıyı protesto amacıyla İstanbul'daki bütün fakültelerde forumlar yapılmış ve genel bir boykota gidilmiştir. Patlayabilecek genel bir işçi direnişi, sarı sendikacıların provokasyonları ile ancak önlenebilmiştir. Buna rağmen, Kartal'da dört, İstanbul'da ise iki fabrikada sembolik oturma grevleri yapılmıştır. Yine, Aralık ayı içerisinde, TÖS'ün başlattığı genel öğretmen boykotuna da devrimci gençlik olarak omuz verilmeye çalışılmıştır.

1970 Nisan ayı içerisinde, İstanbul'da, altı un fabrikasında ve İzsal Döküm Fabrikasında grevler olmuştur. Balçova'da işbirlikçi sermayeye ait olan Klimasan Soğuk Hava Depoları ve Çelik Eşya Sanayiinde işçiler, işgal eylemine girişmişlerdir. 18 Nisanı 19 Nisana bağlayan gece, Zonguldak Kömür

Havzasındaki Karadon bölgesiyle bu bölgeye bağlı Gemlik ve Kilimli bölümlerinde çalışan 10 bin işçi, direnişe geçmişlerdir. Ocaklara girmeyerek şehre doğru yürümüşlerdir. Polis ve jandarma barikatlarını yararak şehre giren işçiler, Zonguldak Maden İşçileri Sendikası önünde sarı sendikacıları protesto etmişlerdir. Sarı sendikacıların da provokasyonlarıyla, işçilerin direnişleri güçlükle bastırılabilmiştir. Yine aynı ay içinde, Rize'de, tefeci ve tüccar sömürüsü altında ezilen ve ürünleri ellerinde kalan binlerce küçük çay üreticisi, «hükümet istifa» sloganlarıyla direnişe geçmişlerdir. Karşılarına çıkartılan jandarma komandolarına rağmen, bütün partilerin camlarını ve levhalarını indirerek çay fabrikalarını işgal etmişlerdir. Aynı günlerde, Ankara'da da, teknik personel büyük bir miting yapmıştır. TDGF üyesi gençler, bütün bu hareketlerle de ilişkiler kurmaya ve bunlara destek olmaya çalışmışlardır.

Nisan ayı içerisinde «silah araması» adı altında Doğudaki Kürt köylüleri üzerine de korkunç bir jandarma zulmü yapılmıştır. Bazı şuursuz, karşı-devrimciler tarafından beyni yıkanmış jandarma subay, assubay ve erleri, köylülere karşı yabancı emperyalist bir ordunun davranışlarını aratmayacak iğrenç işkenceler yapmışlardır (daha geniş bilgi için bak. **Aydınlık Sosyalist Dergi** «Doğu Anadolu Raporu» ve «Belge» sayı 19, 22.)

İşbirlikçi hainler, yoksul Kürt köylülerine karşı, giriştikleri bu saldırıyla, küçük burjuva kamu oyunun ve özellikle asker-sivil aydın zümrenin dikkatini işçi olaylarından ve gelişen ekonomik krizden uzaklaştırmak; halklar meselesini birinci plana çıkartarak küçük burjuvazinin özellikle asker

kesiminin anti-komünist yanını bileylemek istemişlerdir. Her an «milli birliği bozucu» bir Kürt isyanı söz konusuymuş ve bunu da komünistler tahrik ediyormuş havası yaratarak, küçük burjuva kamu oyunun anti-emperyalist yanını köreltmeye ve anti-komünist yanını bileylemeye çalışarak, sosyalistleri yalnız bırakmaya uğraşmışlardır. (Onların ağızlarında demagojik bir slogan olarak eksik etmedikleri «milli birlik» çığlıkları, Amerikan emperyalizminin ve yerli köpeklerinin menfaat birliği; halkları ezme, sömürme ve yoketme birliği; halkları bölüp üzerlerinde hakimiyet kurma oyunlarındaki kumpas birliğidir. Kürt ve Türk köylüleri bu işbirlikçi hainlere karşı isyanda sonuna kadar haklıdırlar. Kurtuluşları da, işçi sınıfının öncülüğünde ve bütün milli sınıfların ittifakıyla yürütülecek aktif bir mücadele sonucu sözkonusu olabilecektir zaten.)

Kürt halkına eskidenberi yapılan zulümlere bir yenisi daha eklenerek, halklar arasında yaratılmaya çalışılan suni çelişkilerle «böl ve yönet» politikasını kolayca uygulama taktiği de işbirlikçi hainlerin gündemlerinde vardı. Kürt feodallerinin ve nüfuzlu kişilerinin zulmün dışında bırakılması da dikkate değer bir noktadır. Devrimci gençlik, bu alçakça saldırıyı da şiddetle protesto etmiştir.

Son yıllarda dünyada meydana gelen en büyük işçi direnişlerinden biri sayılabilecek ve sınıf mücadeleleri tarihimize **«Büyük İşçi Direnişi»** adıyla geçecek olan aşağı yukarı 100 bin işçinin katıldığı hareket, 15-16 Haziran tarihlerinde İstanbul ve İzmit bölgelerinde oldu. İşçi sınıfına politik bilinç verilmesi çabalarından umacıdan korkar gibi kaçan, ekonomizmi tek eylem olarak seçen DİSK'li

işçi simsarları, 274 ve 275 sayılı kanunlarla rahat koltuklarından olacaklarını, bütün imkanlarını kendilerinden daha berbat Amerikancı satılık Türk-İş'e kaptıracaklarını anlayınca, işçi sınıfına hareket işaretini çakıverdiler. Artan ekonomik baskılar, hayat koşullarının zorluğu karşısında yaşayamaz hale gelen işçiler, kavgaya dünden hazırdılar. Kendiliğinden ortaya çıkan doğal liderlerinin öncülüğünde fabrikalardan sokaklara bir sel gibi akan politik bilinçten yoksun DİSK'li ve Türk İş'e bağlı bir kısım işçiler, polis ve asker barikatlarını yararak ancak düşman olarak görebildikleri bazı fabrika idarehanelerine, polis karakollarına, özel arabalara ve Türk-İş binasına saldırdılar. Bir an silkinen devi ne polis kurşunları ne de korku salmak ve gerektiğinde kullanılmak için sokaklara dizilen tanklar durdurabildi. Bu sefer de, harekete getirdikleri devin dehşetine kapılan ekonomistler, köşe bucak saklanmaya, radyodan ve gazetelerden yayınladıkları mesajlarla devi teskin etmeye, hareketi durdurmaya çalıştılar. Öncü marksist-leninist kadrodan yoksun, politik bilinci hemen hemen sıfır olan işçi sınıfının hareketi, hakim sınıfların çok daha büyük zor metodlarına başvurmalarına meydan kalmadan ekonomistlerin ihanetleri, provokasyonları sonucu iki gün içinde pasifize edildi. Buna rağmen, İstanbul ve İzmir bölgelerinde çeşitli fabrikalarda işçilerin giriştikleri pasif direniş hareketleri durdurulamadı. Devrimci gençler, bu hareketler boyunca işçilerle omuz omuza dövüştüler. Onlarla birlikte hapishanelere girdiler ve örfi idare mahkemelerinin karşısına çıktılar.

Ekonomistlerin kişisel çıkarları uğruna başlattıkları ve sonradan korkuya kapılarak provoke

ettikleri bu hareket, işçi sınıfına kendisi için sınıf olma yolunda yine de önemli tecrübeler kazandırdı. Ama ne yazık ki, derli toplu, yetenekli, savaşçı marksist-leninist bir kadronun daha ortaya çıkmış olmaması sonucu, işçi sınıfının bu hareketi gerektiği gibi değerlendirilemedi, bu hareketten sağlam işçi kadrolar çıkartılamadı.

Yaz aylarında Giresun, Ordu, Fatsa ve Bulancak'da fındık mitingleri; Salihli'de üzüm ve pamuk üreticilerinin mitingi; Çarşamba, Çorum, Ödemiş, Mersin ve Turhal'da işsizliği, pahalılığı, zamları protesto mitigleri oldu. Sentetik uyuşturucu madde imal eden Amerikan ilaç şirketlerinin baskısı sonucu haşhaş ekiminin yasaklanması üzerine, 102 bin aile açlıkla karşı karşıya kalınca, Çevril'de, Merzifon'da ve Çorum'da haşhaş mitingleri yapıldı. Keban'da baraj inşaatı nedeniyle köylülerin istimlak edilen topraklarının bedellerinin ödenmemesi üzerine, Elazığ'da ve susuzluğu protesto amacıyla Konya Ereğlisi'nde köylü mitingleri oldu. Yine yaz aylarının sonlarında İzmir Aliağa Rafinerisinde işçilerin giriştikleri direnişi bastırabilme amacıyla, proleter devrimci sendika lideri Necmettin Giritlioğlu işbirlikçi köpekler tarafından kahpece vurduruldu. Gaziantep'te de üzüm ve fıstık üreticilerinin mitingleri oldu.

Bütün bu işçi köylü harekelterinin içine giren, bunlara destek olmaya çalışan TDGF üyeleri şehirlerde de önemli anti-emperyalist kitle hareketleri ve gençlik hareketleri tertiplediler. Yeni TDGF yönetiminin şehirlerde yaptığı ilk eylem, 10 Kasım'daki Mustafa Kemal yürüyüşü oldu. Aralık'da Yabancı sermayeye karşı bir yerli malları haftası düzenlendi. Sokaklarda Amerikan askerleri dövül-

dü ve Anıt-Kabir'e bir yürüyüş tertiplendi. Yerli malları haftasında yapılan eylemler sonucu, belirli ölçüde dağılmış olan TDGF tekrar toparlandı.

İstanbul'da YDMMA'de devrimci hareketin güçlenmesi ve karşı-devrimcileri ezmesi üzerine, ümmetçi faşist köpekler, tuzak kurarak Mehmet Büyüksevinç kardeşimizi öldürdüler ve iki devrimci arkadaşımızı yaraladılar. Olayın arkasından, Akademi'de ve İTÜ'de yapılan forumlarla boykota gidildi. Gençlik yayınladığı bildirilerle savaşa kararlı olduğunu bir kere daha ilan etti. Yalnız, işbirlikçilerin tertipleri burada bitmedi. Bir süre sonra, silahlı ümmetçi faşist köpekler, polisin desteğinde tekrar YDMMA'ne saldırdılar ve Battal Mehetoğlu kardeşimizi öldürerek kaçtılar. Böylece Vedat Demircioğlu, Atalay Savaş, Taylan Özgür ve Mehmet Cantekin kardeşlerimizle birlikte TDGF (FKF) nin anti-emperyalist kavgada verdiği ölü sayısı 6'ya yükseldi. (Bu listeye Kanlı Pazar'da kahpece öldürülen kardeşimiz M. Turgut Aytaç'ı ve işçi-köylü hareketlerinde öldürülen kardeşlerimizi de katarsak, sayı epeyce kabarır ve giderek de kabarmıştır zaten.) Battal'ın da kahpece öldürülmesi üzerine galeyana gelen gençlik, İTÜ'de yaptığı forumda süresiz boykot kararı aldı. Aynı gün, İstanbul Üniversitesinde de yapılan büyük forumun peşinden gençler, anti-emperyalist sloganlarla adliyeye yürüdüler. Dönüşlerinde polis üzerlerine saldırdı. Eczacılık Fakültesine kadar geri çekilen gençler, polisi püskürttüler. Ertesi gün, 16 Aralık Salı günü, İstanbul Üniversitesinde düzenlenen toplantıya binlerce üniversite öğrencisi, liseli, askeri öğrenci, öğretmen, işçi ve subay katıldı. Taylan'ın babası ve Battal'ın anası yiğitçe bi-

rer konuşma yaptılar. Emperyalizmin ve yerli köpeklerinin lanetlediği toplantıdan sonra, Battal'a muhteşem bir cenaze töreni tertiplendi. Battal'ın tabutunun arkasından 25 bin yurtsever yürüdü. Cenaze merasimi anti-emperyalist bir gösteri halini aldı. İstanbul ve Ankara'daki üniversiteler süresiz boykota gittiler. Bütün ilerici kuruluşlar bildiriler yayınlayarak anti-emperyalist gençliğin yanında olduklarını belirttiler. 69 deniz subayının imzasıyla yiğitçe bir bildiri yayınlandı. Bu subay kardeşlerimizden beş tanesi daha sonra ordudan ihraç edildiler. Battal Mehetoğlu'nun öldürülmesiyle bütün ilerici kuruluşlar arasında eylem içinde kendiliğinden ittifak kuruldu.

6. filonun İzmir'e gelmesi üzerine, 22 Aralıkda, Ankara ve İstanbul'dan gelen gençlerle birlikte İzmir devrimci gençliği çok güçlü anti-emperyalist bir hareket düzenledi. Amerikan askerleri karaya çıkartılmadı. Gösteriler, İstanbul, Ankara, Mersin ve Antep'e de sıçradı. Bu gösteriler sırasında genel çapta afişleme yapıldı ve bildiriler dağıtıldı.

Mart başında, Zonguldak'da, Vietnamlı ve Türkiyeli işbirlikçi köpeklerin açtıkları Güney Vietnam sergisi TDGFli gençler ve mahalli devrimciler tarafından basıldı, dağıtıldı. Ankara'da da Amerikan Haberler Merkezine ustaca bir saldırı düzenlendi. Merkez bir süre için ele geçirildi ve direğe Türk bayrağı çekildi. Bu arada faşist köpekler, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisine ve Yüksek Öğretmen Okuluna saldırdılar. Çatışmadan TDGFli gençler galip çıkınca, polis, Fen Fakültesi, Akademi ve Yüksek Öğretmen Okulunu

bastı. Akademi ve Fen Fakültesi kapatıldı. Kavgalarda yaralananlar ve ölenler oldu.

Polisin ve onun desteğindeki faşist köpeklerin saldırılarıyla üniversite özerkliğine indirilen bu ağır darbe karşısında, 21 Mart günü TDGF ve SDDF Tandoğan Meydanında ortak bir miting tertiplediler. Ne zaman ihanet edecekleri belli olmayan, anti-emperyalist gençlik hareketlerini devamlı geriden vurmaya çalışan hain SDDF yöneticileri, mitingde yine provokasyon yaptılar. Provokatörleri döven TDGFli gençler, kürsüye hakim oldular ve hareketi yönettiler.

16 Mart günü, İstanbul Üniversitesinde yapılan bir forumda, İstanbul TDGF Sekreterliği «Bağımsızlık Haftası» ilan etti. Hafta boyunca yürüyüşler ve forumlar tertiplendi. Bu yürüyüşler esnasında Pan Amerikan ve Amerikan-Türk Dış Ticaret Bankası taşlandı. Polis, İTÜ yurdunu ve cemiyetini basarak tahrip etti. Bu arada, polisin de desteğiyle, Çapa Yüksek Öğretmen Okulunu silahlı faşistler bastı. Devrimci gençler faşistleri geri püskürttülerse de, daha sonra okulu çeviren polis, devrimcileri içeri almayarak okulu faşistlere teslim etti. Aym günlerde İzmir'de de, devrimci gençlik,yıkıma gelen polise karşı gecekondu halkının yardımına koşuyordu.

6 Nisanda Kıbrıslı devrimci gençlerle birlikte bir Kıbrıs haftası düzenlendi. Emperyalizmin Kıbrıs üzerine oynadığı oyunlar açıklandı. 9 Nisanda İstanbul'da bazı yabancı şirketler basıldı. Aynı günlerde, faşist köpekler, Cebeci'deki Atatürk Site Yurdunu polisin desteğiyle işgal ettiler. Ve bütün kitapları, elbiseleri parçaladılar. 15 devrimci genç korkunç işkenceler yaptılar. Polis, faşist köpek-

ler işlerini rahat görsünler diye yurdun etrafında nöbet tuttu. Atatürk resimlerini parçalayan ve yurda «Bozkurt» adı veren faşist köpekler, polisin de desteğiyle sonunda buraya yerleştiler.

13 Nisanda bir devrimci arkadaşı kaçırmaya çalışan faşist köpekler, Hacettepe Üniversitesi öğretim görevlisi Asteğmen Doktor Necdet Güçlü'yü öldürdüler. Bunun üzerine, Hacettepe Üniversitesinde büyük bir forum toplandı. Yürüyüşe geçen gençler, Sıhhiye'deki Zafer Anıtı'nın önünde bağımsızlık andı içtiler ve Pan Amerikan'ın bütün camlarını indirdiler. Bu arada Amerikancı Hacettepe Üniversitesi Rektörü hain İhsan Doğramacı'nın daveti üzerine polis, üniversiteyi, hastaneyi ve hemşirelerin yurdunu bastı. Öğrencilerin yanında doktorlar, hastalar ve hemşireler de coplandı, yerlerde sürüklendi. Rektör, ertesi gün de Dr. Güçlü'nün cenazesini arka kapıdan kaçırtmak istedi. Öğrenciler ve hemşireler bunu önlediler. Rektörün utanmadan cenazeye yolladığı çelenk parçalandı. Binlerce kişinin katıldığı ve Amerikan-Türk Ticaret Bankasının taşlandığı cenaze töreni, tam anti-emperyalist bir gösteri oldu. Hacettepe Üniversitesi de senatonun kararı ile süresiz tatil edildi.

23 Nisan günü DTCF bahçesinde genel bir forum tertiplendi ve devrimci gençlik, işbirlikçi hainlerin çoğunlukta olduğu bu meclisi tanımadığını, bu meclisin halkımızı temsil edemiyeceğini ilan etti. Bütün tertibatını Kızılay'da almış olan polisi gafil avlayarak, Ulus'a doğru yürüdü ve eski TBMM'ni işgal etti. Burada bir toplantı yapan gençler, gençliğin savaşının amaçlarını kamu oyuna bir kere daha duyurdular.

29 Nisanda her zaman olduğu gibi anti-emper-

yalist bir miting tertiplendi. 10 Mayısda Akademi faşistler tarafından işgal edildi ve kapatıldı. 16 Mayısda polis, SBF yurdunda arama yaptı ve öğrencilere işkence etti. 20 Mayısda Akademide faşistlerle silahlı çatışma oldu. 27 Mayısda gece yürüyüşü ve 1 Haziranda Anayasa'ya saygı yürüyüşü yapıldı. Sıkı yönetim esnasında İTÜ öğrencileri derslere girmeyerek örnek bir direniş gösterdiler. Polis İTÜ yurdunu bir daha açılmamak üzere dağıttı. 16 Haziranda, Ankara'da da işçileri harekete getirebilmek için, şartları dilşünmeden topluca Sanayi Çarşısına gidildi ve başarısızlığa uğrandı. Faşistler, birkaç öğrenci yurdunu daha polisin desteğiyle ele geçirdiler. Yazın da gelmesiyle gençlik hareketleri hızını yitirdi.

Karşı-devrimcilerin terörü yalnız Ankara ve İstanbul gençliği üzerinde olmadı. İzmir, Erzurum, Trabzon'da anti-emperyalist mücadele veren gençlik, ırkçı ve ümmetçi faşistlerle devamlı çatışmak zorunda kaldı. Özellikle Erzurum devrimci gençliğinin mücadelesi çok zor şartlar altında yürüdü.

1968'in sonlarında akademik nedenlerle başlıyan üniversite gençliğinin hareketleri, sosyalist gençliğin öncülüğü ile giderek anti-emperyalist gösteriler halini aldı. Polise ve faşistlere karşı verilen kavgada kullanılan taşlar ve sopalar yerini ateşli silahlara bıraktı. Gelişen, güçlenen anti-emperyalist gençlik hareketlerinin ve halkımızın kendiliğinden gelişen ekonomik ve demokratik mücadelelerinin yanısıra daha örgütlü, güçlü ve saldırgan bir karşı-devrim hareketi de gelişti (8). Siyasi cinayetlere kurban giden devrimci gençlerin sayısı hızla artmaya başladı. Emperyalizme ve yerli köpeklerine

karşı dövüşüp de hapishaneyi veya nezareti boylamayan hemen hemen hiçbir genç kalmadı. Gençliğin ve halkımızın gelişen devrimci mücadelesi karşısında parlamentoda da tam bir gerici ittifak kuruldu. Sesini yiğitçe yükseltebilen birkaç milliyetçi-devrimci tabii senatörün dışında, suratına ilerici maskesi takan Ecevit sahtekarından en ümmetçisine kadar hepsi, işçi, köylü, gençlik hareketleri söz konusu olunca, aralarındaki «çıkar çelişkilerini» bir yana bırakıp birleşmeye ve küfretmeye başladılar. Sanki devrimci hareketi durdurabilecekmiş gibi ceza kanunlarını ağırlaştırdılar ve daha da ağırlarını getirebilmek için hazırlıklara giriştiler. Gerici parlamenter bir ittifakın mı, yoksa bir Yahya Han formülünün mü Amerikan emperyalizminin ve işbirlikçi sermayenin daha çok işine yarayacağı meselesini tartışmaya başladılar.

İşçilerin, köylülerin mücadeleleri ve şehirlerde yapılan anti-emperyalist gösteriler birsürü genci eğitti, düzenle bağlarını koparmasma yardımcı oldu. Nasıl gençlik hareketleri işçi ve köylü kitlelerini etkilemişse, işçi ve köylü hareketleri içine giren gençler de bu hareketlerden etkilendiler. Marksist-leninist teoriye daha sıkı sarılma ve amatörce çalışma tarzını terkederek örgütlü, disiplinli eyleme girme isteğini duydular. Geniş işçi ve köylü kitlelerinin, öncü marksist-leninist kadronun en aktif disiplinli mücadelesi ile eyleme sokulabileceğini, geniş halk kitlelerine ekonomik ve demokratik mücadelelerin yeterli olmadığını, devrimin aktif milcadele ile gerçekleşebileceğini göstermenin gerekliliğini anladılar. Yalnız, bazı gençlik yöneticileri, hareketin kendiliğinden gelme niteliğini ve gençlerin bu hareketler içinde yaptıkları çalışmala-

rın amatörce olduğunu, sağlam işçi ve köylü kadrolar çıkartılmasına ve ciddi marksist-leninist bir örgütlenmeye yönelmediğini kavrayamadılar. Sanki herşey bir anda kolaycacık oluvermiş ve olacakmış, bütün bu hareketler gençliğin sistemli siyasi ajitasyonu ve propogandası sonucu ortaya çıkmış gibi yanlış eğilimlere kapıldılar. Bu ve bunun gibi çeşitli yanlış eğilimlerin ortaya çıkışının başta gençliğe «anarşistler» diye küfreden ve bir teori fetişizmi yaratan **Proleter Devrimci Aydınlık** oportünizminin ve küçük hesaplarla aynı gençliğe gerektiğinde (!) duygusal methiyeler düzen Mihri Belli fraksiyonu ve bütün küçük burjuva oportünist fraksiyonlarının büyük etkileri oldu. Buna gençlik kitlesinin küçük burjuva bir kökene dayanması dezavantajı da eklenirse, yanlış eğilimlerin ne kadar kolay ortaya çıkabileceği gerçeği daha iyi anlaşılır (9).

Bu yanlış eğilimlerden birincisi, marksist-leninist teoriyi küçümsemektir. **Proleter Devrimci(!) Aydınlık** oportünizminin pratikten kopuk entellektüel gevezelikleri, yaratmaya çalıştığı teori fetişizmi ve Mihri Belli'nin «Türkiye'nin şartları başkadır» (10) diyerek marksizm-leninizmin evrensel milli demokratik devrim tezini tahrif etmesi, marksizm-leninizmin en temel ilkeleri üzerinde tutarsız, birbiriyle çelişkili, günden güne değişen saçma sapan beyanlarda bulunması bazı genç arkadaşların teoriye şüpheyle bakmalarına, teoriyi küçümsemelerine sebep oldu. Teoriyi bilmek, pratikte doğru tavırlar takınabilmek, marksist-leninist teorinin kılavuzluğundan şaşmadan zafere yürüyebilmek için gerekli değil de, sanki entelektüel teorik tartışmalar ve demagojik spekülasyonlar yap-

mak için gerekliymiş gibi düşünceler uyandı. «Bırakın işin teorisini teorisyenler yapsın. Önemli olan pratiktir. Biz eyleme girelim, eylem içinde doğru yolu her zaman buluruz...» gibisinden yanlış düşünceler, teoriyi pratikten metafizik şekilde ayıran düşünceler ortaya çıktı. Bu teori düşmanlığının en somut, sivri örneği, birinin kalkıp TDGF toplantısında «arkadaşlar, ille de devrim anlayışı, çalışma tarzı, örgüt anlayışı konularında bir görüşe mi sahip olacağız? Bizim düşüncelerimizi bunlarla sınırlamak istiyorlar! Bakın, bir Hikmet Kıvılcımlı, bir Kebek Kurtuluş Cephesi, bir Tupamaros var...» (11) diyerek deli saçması laflar etmesidir! Aynı kişi, öbür toplantılarda da kalkıp milli mesele üzerine nutuk atarken, «arkadaşlar, Türkiye'de yalnız Kürt meselesi mi var? Türkiye'de Süryaniler, Lazlar, Çerkezler, Ermeniler de vardır...» (12) dérse ve yine «arkadaşlar, bugün Türkiye'de bir kriz vardır. Devrimciler ağır basarsa, devrimci kriz olur. Karşı-devrimciler ağır basarsa, karşı-devrimci kriz olur...» (13) gibisinden saçma sapan laflarla marksizm-leninizme orijinal katkılarda bulunursa (!) doğrusu bu büyük «pratisyen» karşısında pes edilir (!). Şüphesiz, baştan da belirttiğimiz gibi çok sivri, istisna teşkil eden bir örnektir bu. Birkaç başarılı gençlik hareketinden sonra, kişilerin hemen kahraman ilan ediliverdiği bu küçük burjuva ortamında, marksist-leninist teorinin eylem kılavuzluğunun azıcık küçümsenmesi, kişiyi kendinde keramet aramaya götürür ve kişi üstün yetenekleriyle (!) pratik içinde en doğru yolu bulacağını zanneder! Kişi, başarısızlıklardaki payını demagojik ifadelerle başkalarının üzerine atmaya çalışırken, yoldaşlarının başarılardaki pa-

yını, oportünizme karşı verdikleri ideolojik mücacelenin kendi yönetimine nasıl güç kazandırdığını, başarılı eylemlerde diğer merkez yürütme kurulu ve döğüşen bütün yerli ve mahalli militanların payını unutuverir! Önemli olan, gençlik hareketi içindeki kişilerin ucuz kahramanlar yaratmaya pek meraklı bu küçük burjuva ortamının sahte büyüsüne kapılmadan küçük burjuva kişiliklerinde devrim yapmaya, kendilerini yenilemeye, örgütlü bir çalışma içinde proletaryanın davasına gerçekten hizmet etmeye kararlı olmalarıdır. Eyleme giren, bu düzene karşı gerçekten savaşmaya kararlı olan kişiler, «teori, teorisyenlerin işidir» demeden asgari bir marksist-leninist formasyona sahip olmaya çalışmalıdırlar ki, oportünizmin yapışkan balçığı bacaklarını ağırlaştırmadan proletaryanın zaferi için emperyalizmin üzerine koşar adım saldırabilsinler!

Diğer bir yanlış eğilim de, örgütlü çalışma alışkanlığının ve disiplininin gelişmemesidir. Şüphesiz, gençliğin kitle örgütü olan ve üyelerinin küçük burjuva sınıfsal kökene dayandığı TDGF'yi bir proletarya partisi gibi disiplin altına almak ve örgütlü çalıştırmak imkansızdır. Ama, en azından bu örgütün en önündekilerin daha örgütlü ve disiplinli çalışmaları mümkündür. Bu zaaf, daha çok kendini teorisiyle ve pratiğiyle kabul ettirmiş, emperyalizme karşı amansız savaş veren bir proletarya partisinin yokluğundan gelmektedir.

Bir yanlış da, bazı kişilerde lümpen eğilimlerin ortaya çıkmasıdır. Ve bu kişiler, kendilerine «profesyonel devrimci» sıfatını yakıştırabilmektedirler. Profesyonel devrimciliğin şartları şöyle özetlenebilir: 1 — Diyalektik ve tarihi materyalizmi

dünya görüşü olarak kabul etmek ve kavramak. 2 — Bilimsel sosyalizmin klasiklerini, yurt ve dünya meselelerini, yurt ve dünya pratiğini okuyup öğrenmekle kendini yükümlü görmek. 3 — Devrim işinin dışında bu düzenin şu veya bu kurumu ile bütün ilişkileri ya kesmiş olmak, ya da bir işaretle kesebilecek düzeyde sürdürmek. 4 — Her çeşit «tantana» ve eyyamcılıktan uzak, yaptığı işleri ilan etmeden çekirdekten yetişmiş olmak, hareket içinde pişmek. 5 — Parti üyesi olmak. Eğer parti derecesinde bir örgütlenme yoksa, belli bir devrimci mihrakın disiplinine tabi olmak.

En önemli bir zaaf, yanlış eğilim de, hareketin küçük burjuva sınıfsal kökene dayanmasından gelmektedir. «Solcu» laf ebelikleri yaparak hareketin saf elemanları üzerinde etkin olmaya çalışmak; hiçbir ilke birliğine ve proleter yoldaşlığına dayanmayan «ahbap çavuş birlikleri» kurmak; taban temsilciliği pozları takınıp, yanlış ve hastalıklı eğilimleri pohpohlayarak kendi kariyerizmini kitle dileği şeklinde göstermek; bazan saygılı ve masum tavırlar, bazan Don Kişotvari olduğundan fazla görünmeler, çığırtkanca övünmeler ve yakınmalar şeklinde kendini göstermektedir bu yanlış eğilim. Küçük burjuva sınıfsal köken, proletaryanın ideolojisine sımsıkı sarılıp, onun kavgası içine samimiyetle girilerek küçük burjuva kişiliklerde devrim yapılmadığı sürece bütün saymaya çalıştığımız yanlış eğilimlere de kaynaklık etmektedir.

Samimiyetle saymaya çalıştığımız bütün yanlış eğilimler, yaptığımız ve yapacağımız eleştiriler, bazıları tarafından kişisel bir düşmanlığın, garazın tezahürü olarak kabul edilebilir! İşte bu da bir diğer önemli yanlış eğilim, eleştiriye taham-

mülsüzlüktür. Nasıl kabul edilirse edilsin! Marksist-leninistler kimsenin nabzına göre şerbet vermezler, kitle dalkavukluğu yapmazlar, yanlış eğilimlere göz yummazlar. Sınıf savaşının bir yanı da yanlış eğilimlere karşı mücadele etmektir!

BEŞİNCİ TDGF KURULTAYI VE PROLETER DEVRİMCİLER İLE BÜTÜN OPORTÜNİZMLER ARASINA ÇEKİLEN KESİN ÇİZGİ

Beşinci TDGF kurultayı geldiğinde, piyasaya «Mao»cu kılığında çıkıp modern revizyonizmin **kapitalist olmayan yol** tezini apaçık bir şekilde savunan **Proleter Devrimci (!) Aydınlık** oportünizmi, beceliksizce kılık değiştirip bu sefer de keskin «sol» şiarlarla «Mao»culuğunu sürdürmeye çalışmış; Kastro'ya, Guevara'ya ve bütün Latin Amerikalı gerillalara «küçük burjuva anarşistleri» diye küfretmeye başlamış; dünya sosyalist hareketi içinde metafizik sınıflamalar yapmış; Türkiye'deki Amerikan emperyalizminin varlığını unutturacak şekilde «Sovyet sosyal emperyalistleri» diye çığırtkanlık yapmaya başlamış; dünya sol hareketinin trafik polisliğini üstlenmişti! Mihri Belli ise, **Aydınlık Sosyalist Dergi** içindeki bütün muhalefete rağmen, eleştirileri olumlu karşılıyormuş havası takınıp, ayrılıkların üzerine gitmekden hassasiyetle kaçınarak sağ çizgisini ortaya koyduğu yazılarını çeşitli emrivakilerle veya habersizce dergiye sokmuştu. Bu sağ çizgisiyle, doğruları bile ahlaksızca tahrif etmekten kaçınmayan, fideliğinde yetiştirdiği **Proleter Devrimci (!) Aydınlık** oportünizminin ve oportünizmin bütün fraksiyonlarının oluşmakta olan

proleter devrimci saflara saldırılarına uygun ortam yaratmış; savaşmaya kararlı saf militanların kafalarını bulandırdığı gibi, oportünizm tarafından da bulandırılmasına hizmet etmiş, böylece saflarda belirli ölçüde bir dağınıklık umutsuzluğun ve dolayısıyla çeşitli yanlış eğilimlerin gelişmesine sebep olmuştur!.

Proleter Devrimci (!) Aydınlık oportünizminin bu kısa dönem içinde çizdiği büyük zikzaklar, «Mao»culuğun görülmemiş enteresan tipleri, entelektüel bozuntusu şımarık burjuvalara has bu Campus «Mao»culuğu ana hatlarıyla şöyle özetlenebilir :

«Mao»culuğun birinci şekli :

«İşçi sınıfının öncülüğünün objektif şartları yoktur. Türkiye'nin bugün erişmiş olduğu ekonomik gelişme seviyesi, milli demokratik devrimde proletaryanın öncülüğüne yeterli değildir. Doğan Avcıoğlu'nun dediği gibi, **milliyetçi-devrimciler** bir kez daha ön planda rol oynamaya aday gözükmektedirler. Zaten bu gün de yurt çapında esas mücadele, **işbirlikçilerle Kemalistler** arasında olmaktadır. Önder Kemalistler olduğuna göre, milli cephe politikası da **dostluk-destek-eleştiridir**. İçinde bulunduğumuz dönem, milli demokratik devrim değil, **milli demokratik hareket** dönemidir. Ancak milli demokratik devrim döneminde Kemalistlerle aramızdaki ilişki, dostluk öncülük-mücadele biçiminde olabilecektir. Proletaryanın Partisi de ancak o dönemde kurulabilir. Partide de işçilerin mutlak bir çoğunluğa sahip olmaları gerekmektedir. Proletarya bu gün zayıf ve cılız olduğu için, ve de ülkemizde gerçek demokrasi olmadığı

için, Proletarya Partisinin kurulmasına imkan yoktur. İçinde bulunduğumuz dönemde çalışma tarzı, proletaryaya milli bilinç götürmemizi gerektirmektedir. Proletaryaya ve yoksul köylülüğe sosyalist siyasi bilinç ve diğer milli sınıflara da anti-emperyalist bilinç götürmekten bahsetmek 'sol' oportünizmin ta kendisidir. Proletarya partisinin kurulamayacağı içinde bulunduğumuz **milli demokratik hareket** döneminde ana görevimiz, milli cepheyi oluşturmaktır. 27 Mayıs anayasasının meşruiyet sınırlarını aşan bu anarşist gençler fazla ileri gitmeye başlamışlardır. Bunlar milli cephe yıkıcılarıdır. Eylemlerimizi anayasanın meşruiyet sınırları içinde yürütmemiz gerekmektedir!...» (14).

Maoculuk adına dile getirilen bu modern revizyonizmin görüşlerine karşı Lenin, Stalin, Mao ve Lin Biao'dan yapılan atıflarla yoğun bir ideolojik mücadele verildi. «Objektif şartlar» meselesinin emperyalizm döneminde tartışılamayacağı ve proletaryanın öncülüğünün milli demokratik devrimde bölünmez bir bütün olarak varolduğu açıkça ortaya kondu. Proletaryaya mutlak kendi sınıf bilincini, Marxist-Leninist politik bilinç götürmek gerektiği; aksini iddiaya kalkışmanın kuyrukçuluğun en iğrenci, Marksizm-Leninizmi temelden inkar olduğu anlatıldı. Bu görüşlerin küçük burjuva kuyrukçuluğunun en somut, en kabakça örneği olduğu; Marksist-Leninist kesintisiz devrim anlayışının inkarı, milli demokratik devrim ile sosyalist devrim arasına bir çin seddi çekmek olduğu ispat edildi (15). Bu yoğun ideolojik mücadeleyle birlikte artan işçi-köylü hareketleri ve gençliğin giderek büyüyen anti-emperyalist mücadelesi kuy-

rukçuluğun, pasifizmin bu kadar açıkça savunulamıyacağını «Mao» cu baylara öğretti. Bunun üzerine yılan gibi eğilip bükülmeye ve pasifizmlerine yeni kılıflar aramaya başladılar. Acele «Mao» culuğun yeni bir türünü icadettiler!

«Mao» culuğun ikinci şekli :

«Türkiye milli demokratik devrim aşamasındadır. İşçi sınıfının öncülüğü olmadan milli demokratik devrim olamaz. İşçi sınıfının pratikte önderliği, (Fiili önderliği) milli demokratik devrim çizgisinin can alıcı noktasıdır. Türkiye'de de işçi sınıfı vardır. Yalnız, işçi sınıfının objektif varlığı başka şeydir, **öncülük** için objektif şartlar başka şeydir. İşçi sınıfının öncülük için objektif şartlarının varlığını ancak **pratik gösterecektir. Tek ölçü pratiktir.** İşçi sınıfının önderliğini tayin eden üretici güçlerin gelişme seviyesidir. Milli demokratik devrim aşamasında tek bir doğru politika vardır: Milli cephe politikası. İlerici cuntalarla halk savaşı aynı şeydir. Milli demokratik devrim özünde köylü devrimi değildir. Devrimin temel gücü köylüler değil, işçilerdir. Belirleyici olan kırlar değil, şehirlerdir. Proletaryanın öz örgütünde işçiler mutlak bir çoğunluğa sahip olmalıdır. Dünyada üç çizgi, Proleter Devrimci, modern revizyonist, Kastro-Guevera-Debray çizgisi vardır. Kastro ve Guevera 'sol' sapık, küçük burjuva anarşistidir!...» (16).

Demagoji, yılan gibi kıvrılmak ve dönüp dolaşıp sonunda gene küçük burjuva kuyrukçuluğunu savunmak ancak bu kadar olurdu. Özellikle

Mao Zedung ve Lin Biao'dan yapılan atıflarla bu sahtekarların, Lenin'in Üçüncü Enternasyonal'in İkinci Kongresinde formüle ettiği ve Mao'nun Çin sosyal pratiği ile zenginleştirip derinleştirdiği sömürge ve yarı sömürge ülkeler için geçerli evrensel milli demokratik devrim tezini nasıl tahrif ettikleri ve bunu nasıl «Mao»culuk adıyla yaptıkları açıkça ortaya kondu. Milli demokratik devrimin özünde bir köylü devrimi olduğu; devrim ordusunun temel gücünün köylüler olduğu; belirleyici alanın kırlar olduğu; halk savaşının köylü ordusunun kırlardan şehirleri fethetme savaşı olduğu; işçi sınıfının öncülüğünün milli demokratik devrimde bölünmez bir bütün olarak mevcut olduğu; yarısömürge ve yarı-feodal ülkelerde, proletaryanın öz örgütünde işçilerin çoğunlukta olmasının şart ve gerekli olmadığı, genellikle yoksul köylülüğün çoğunlukta olduğu ve öncülüğün ideolojik öncülük olduğu anlatıldı. Dünya devrimci hareketi içinde öyle metafizik sınıflamalar yapılamayacağı bir tek devrimci çizgi, Marksist-Leninist çizgi olduğu ve Marksizm-Leninizm'in evrensel yolunu kendi ülkelerinin somut pratiğine uygulayan devrimci öncü kadroların zafere ulaştıkları, dünyayı ve ülkelerini değiştirdikleri ve Küba Devriminin de bunun dışında düşünülemiyeceği anlatıldı (17).

Meselenin daha iyi anlaşılması için sözü birazda Kübalı devrimcilere verelim:

«Görünüşünde ve biçiminde heterodox (farklı yanları olan) devrimimiz buna karşılık - sömürgeciliğe karşı mücadeleler ve sosyalizme geçişle belirlenen - çağımızın büyük tarihsel olaylarının izlediği **genel yolu** izlemiştir.

Oysa bazı gruplar, bundan belki bir kişisel çıkar gözeterek belki de iyi niyetle devrimci savaşımızın genel tarihsel ve toplumsal kavramı içinde göreli (izafî) önemi bulunan bir takım istisnai niteliklere gereğinden fazla önem verip bunları belirleyici etkenler düzeyine çıkarmaya uğraşıyorlar...

Her devrimde bir takım öznel etkenler bulunduğu apaçık ortada olan bir gerçektir, ama bütün devrimcilerin özgül bir ülkenin tek başına yıkamayacağı genel kanunları izleyeceği de daha az gerçek değildir...» (**Verde Olive**, 9 Nisan 1961, Sene 2, No. 14).

«Hayır. Yönetici örgütlerin rolünü yadsımıyoruz. Siyasal örgütlerin rolünü yadsımıyoruz. Gerilla siyasal bir örgüt, siyasal bir hareket tarafından örgütlenir...» (Fidel Kastro «Olas Kongresi Söylevi» Gerilla Savaşı ve Marksizm S. 368).

«Anti-emperyalist ve anti-feodal mücadelede (ımilli demokratik devrim mücadelesinde) halkın çok büyük çoğunluğunu, işçi sınıfının, köylülerin, aydınların, küçük burjuvazinin ve ulusal burjuvazideki en ilerici tabakaların çıkarları yönünde giden bir kurtuluş programı üzerinde birleştirmek mümkündür...» (Fidel Kastro «Sosyalist Devrim» S. 34).

Bu «Mao»cu geçinen entellektüel bozuntularına Çinli devrimcilerin cevabı da şudur:

«Şimdi ekim ihtilalinin deneyine ilaveten Çin'de, Doğu Avrupa sosyalist ülkelerindeki, Kore, Vietnam ve Küba'daki devrimci deneyler mevcuttur. Bu ülkelerin muzaffer devrimcileri marksizm-leninizmi ve Ekim İhtilalini zenginleştirmiş ve geliştirmiştir. Çin'den Küba'ya kadar bütün bu dev-

rimler istisnasız silahlı mücadeleyle ve silahlı emperyalist saldırısına ve müdahalesine karşı savaşmakla kazanılmıştır. Küba halkının silahlı ayaklanması 1953 yılında başlamıştır. Amerikan emperyalizmi ve Küba'daki kuklası Batista'nın yönetimini devirmeden önce iki yıldan fazla bir devrimci halk savaşı vermiştir» (China In Revolution, History, Documents and Analysis, Etided by Verasimons, S. 404 - 5. 31 Mart 1964'de yayınlanan S.B.K.P. Merkez Komitesinin açık mektubu üzerine Ç.K.P.'nin yorumu).

Entelektüel bozuntuları, Küba deneyini yanlış formüle eden, Debray'a ve kendi subjektif niyetlerini objektif gerçeğin yerine oturtmaya çalışan idealist beyinli batı entelektüeli yazarlara dayanarak Kübalı devrimcileri «sol sapık», «küçük burjuva anarşisti» olarak suçlamaya ve «Debrayizm» diye yeni bir çizgi icat etmeye kalkmışlardır! Aslında bizlerin bu kadar aktarmalar yaparak bunların sapıklıklarını sergilemeye ve Kübalı devrimcileri haklı göstermeye çalışmamız bile son derece lüzumsuz bir çabadır! Ortada gerçekleşmiş koskoca bir **Küba devrimi** vardır! Evet, dünyanın Küba'sında devrim yapan, dünyayı değiştiren Kastro ve Guevara «sol sapık», «küçük burjuva anarşisti»dir ve bu bizim evleriyle üniversitelerindeki sıcak odaları arasında mekik dokuyan, adım adım üniversite kariyer basamaklarında yükselen fazla kitabi entelektüel bozuntusu burjuva züppelerimiz ise proleter devrimcidirler(!!??).

Sağ oportünizmin genel karakteri, ilke istikrarı diye bir şeyin olmaması, korkaklık, azimsizlik ve proletaryamn devrimci zaferine inanmamaktır. Sahtekarlıkları kitlelerin gözünde açığa çıkınca,

düne kadar savundukları şeyleri sahtekarca karalamaya kalkarlar. Onların idealist beyinlerinde yatan tek düşünce, «her şeye rağmen proletaryanın devrimci hareketini pasifize edebilmektir». Bunu başarabilmek için en keskin «sol» şiarlarla bile ortaya çıkmaktan kaçınmazlar. Bizim entelektüel bozuntularımız da dergilerinin kıyısına köşesine sıkıştırdıkları sahtekarca özeleştirilerle aynı şeyi yaptılar ve hemen «Mao»culuğun bir üçüncü türünü daha icat ediverdiler!

«Mao»culuğun üçüncü şekli :

«Devlet ve devletin bütün kurumları her şart altında, her yerde ve her zaman egemen sınıfların **kesin** denetim ve emrinde, devrimci sınıfın ve devrimcilerin üzerinde kayıtsız ve şartsız bir baskı unsurudur. Türkiye'de de ordu, kesin olarak işbirlikçilerin ve patronların denetimi altındadır. Türk ordusu da, Yunan ordusu, İran ordusu, Latin Amerikan orduları gibi faşisttir... Sovyetler Birliği de Amerika gibi emperyalist bir ülkedir. Hem Amerika'ya hem de Sovyetler Birliği'ne yönelmiş bir mücadele verilmelidir. (Burada verdikleri mücadelenin (!) Sovyetlere dönük yanı çok daha ağır bastı.) Örgütlenmek için, isteyen herkesin katılacağı sosyalist bir kurultaya gidilmelidir!...» (18)

Evet, devlet hakim sınıfların bir baskı aracıdır. Bu zaten marksizm-leninizmin alfabesidir. Yalnız, «devlet hakim sınıfların baskı aracıdır» ve öyleyse «Türkiye'de de devletin bütün kurumları herzaman bütünüyle karşı devrimcidir ve devletin bir kurumu olan ordu da bütünüyle karşı devrimcidir...» demek, marksizm-leninizmin özünü kavramamış olmak, idealist burjuva mantığıyla mark-

sizm-leninizmi çok kaba bir şekilde marksizm-leninizm adına tahrif etmektir. «'İstisnai olarak, mücadele halindeki sınıfların denge tutturmaya çok yaklaştıkları öyle bazı dönemler olur ki, devlet gücü, sözde aracı olarak, bir zaman için bu sınıflara karşı belirli bir bağımsızlık durumunu muhafaza eder...' Yani, 17. ve 18. yüzyılların mutlak hükümdarlıkları gibi, Fransa'da Birinci ve İkinci İmparatorluğun Bonapartizm'i gibi, Almanya'da Bismarck gibi.

Buna, Sovyetlerin, küçük burjuva demokratlar tarafından yönetilmeleri nedeniyle **henüz** güçsüz, buna karşılık, burjuvazinin de Sovyetleri dağıtmak için **henüz** yeteri kadar güçlü olmadığı bir anda, devrimci proletaryaya zulmetmeye başladıktan sonra, Cumhuriyetçi Rusya'daki Kerensky Hükümeti gibi, diye ekliyeceğiz.» diye **Devlet ve İhtilal**'in 20. ve 21. sayfalarında Engels'den de aktarma yaparak yazan Lenin, bu «Mao»cuların devlet konusunda yaptıkları kaba tahrife en güzel cevabı veriyor. Türkiye'de de buna, küçük burjuva radikalizminin emperyalizme ve yerli ortaklarına karşı soluksuz kalan çıkışını, 27 Mayıs anayasasının getirdiği rejimi ilave edebiliriz. 27 Mayıs sonrası, Türkiye'de, bir süre ordu da dahil bütün devlet kurumları içinde küçük burjuva radikalizminin temsilcileri ile, uluslararası finans oligarşisinin temsilcileri bir denge tutturmamışlar mıdır? Bu dengenin sağladığı nisbi özgürlük ortamı içinde, Türkiye solu sınırlı da olsa legal çalışma imkânlarına kavuşmamış mıdır? Şüphesiz bu denge hızla emperyalizm ve yerli köpeklerin lehine bozulmaktadır! Orduya küçük burjuvazinin aşağı kesimlerinden subayların gelmesini sağlıyan askeri li-

selerin kapatılması, uluslararası finans kapitale bağlı çok güçlü yerli bir kuruluş haline getirilen **Ordu Yardımlaşma Kurumunun** kurulması ve son çıkarılan askerlikle ilgili kanunlar, ordunun emperyalizmin kontrolü altına alınması ve profesyonel bir iç savaş ordusu haline getirilmesi çabalarının en somut örnekleridir. Ama henüz emperyalizm bunda tam başarılı olmuş değildir. Ordu Yardımlaşmanın gücü, aşağı kademeleri de midesinden emperyalizme bağlıyacak bir seviyeye henüz erişmemiştir ve ordu içindeki küçük burjuva radikal unsurlar, aleyhlerine bozulan dengeyi düzeltme, lehlerine çevirme yolunda bir patlayışın hazırlıkları içindedir. Emperyalizm ve küçük burjuva radikalizmi restleşmiş, ok yaydan çıkmıştır. Yalnız, emperyalizm doğası gereği oyunda hile yapmaktadır! Kontrolü altındaki bir çok ülkede yaptığı gibi, bazı yüksek rütbeli kendi adamlarını «milliyetçi-devrimci» diye lanse etmekte, küçük burjuva radikalizminin hareketini bunlar vasıtasıyla kontrol altına almaya, küçük burjuva radikallerinin bağımsız örgütlerini dağıtmaya çalışmaktadır. Sonradan kesinlikle tasfiye edeceği veya yanına çekeceği aldatılmış küçük burjuva radikallerinin de desteğiyle iktidara getirdiği sahte milliyetçi-devrimcilerine bol «tantanalı» bir-iki göstermelik reform da yaptırarak toplumsal patlamaları durdurmayı, geciktirmeyi her zaman düşünmektedir. Burada bizlere düşen görev, «ordu bütünüyle devrimcidir veya karşı-devrimcidir» demeden, küçük burjuva radikallerini uyarmak; onların gerçekten emperyalizme ve yerli köpeklerine yönelmiş her çıkışlarını leninist destek ilkesine uygun biçimde sonuna kadar desteklemektir (19). Burada örgütsel bağımsızlı-

ğını koruma ve kimliğini gizlememe ilkesini hiç bir zaman unutmamak gerekir. En birinci görevimizin de, aslında uzak gözüken ve gelse bile hiç bir zaman emperyalizm ile bağları kesinlikle koparamayacak olan küçük burjuva radikalizminin iktidarına bel bağlamadan, emperyalizme ve yerli köpeklerine karşı amansız bir savaş verecek öncü kadronun oluşturulması ve halka emperyalizme karşı ancak aktif mücadeleyle kurtuluşun mümkün olduğunun gösterilmesi olduğunu bilmemizdir!

İkinci iddiaya gelince, Pekin bu şekilde yayın yapabilir. Bizlerin büyük Çin devrimini başarmış ve büyük kültür ihtilali ile devrimi ileriye götürmüş ve marksizm-leninizm hazinesini zenginleştirmiş olan Mao Zedung ve Lin Biao yoldaşlara ve Çin Komünist Partisine çok büyük bir saygımız vardır. Yalnız bizler, emperyalizme ve yerli köpeklerine karşı halk savaşı verme durumunda olan bir ülkenin devrimcileri olarak, Sovyetler Birliği'ne karşı onların tavrını aynen takınamayız. Bu tavra iki yönden itirazımız vardır. Birincisi, Sovyetler Birliği'nde henüz burjuvazinin iktidarı yoktur ve Sovyetler Birliği, Amerika gibi emperyalist bir ülke değildir. Yalnız, Sovyetler Birliği Komünist Partisi yöneticileri leninizmin «barış içinde, bir arada yaşama» ilkesini tahrif etmişler, geri bıraktırılmış ülke halklarının emperyalizme karşı verdikleri halk savaşlarına gereken aktif desteği sağlamaz hale gelmişler, büyük devlet politikası izlemeye başlamışlar ve bu tavırlarıyla emperyalist güçlerin şımarmasına, daha saldırgan hale gelmesine hizmet etmişlerdir. Bu çizgileri yanlıştır, modern revizyonizmin çizgisidir. İsteğimiz, bu çizgilerini düzeltmeleri ve halk savaşlarına gereken ak-

tif desteği sağlamalarıdır. Bu arada, Latin Amerika halklarının ancak silahlı mücadeleyle kurtulabileceğini söyleyen ve Amerika'nın burnunun dibinde bir halk savaşıyla devrimi gerçekleştiren Kastro Kübası'na yardımı kesen Çin Komünist Partisinin de yoldaşça eleştirilmesi gerektiği kanısındayız. İkincisi, bizlerin Pekin ağzıyla konuşması politik tavır olarak da yanlıştır. Sorarız, revizyonistlerin yönetimi altındaki Çin Komünist Partisinden kovulma kararını onaylayan Üçüncü Enternasyonal'e, halk ordusunun başındaki Mao Zedung yoldaş küfretmiş midir? Devrimin başarıya ulaşmasına çok az bir zaman kalana dek yanlış bir politika izleyerek Kuomingtan'ı tanıyan ve destekleyen Sovyetler Birliği Komünist Partisine Mao Zedung yoldaş küfretmiş midir? (20). Mao Zedung yoldaş zafere ulaşabilmek için, bütün çelişkileri, emperyalistlerarası çelişkileri bile inceden inceye hesaba katmamış mıdır? Bütün bu çelişkiler hesaba katılmadan zafere ulaşmış herhangi bir devrim hareketi gösterilebilir mi? Ho Amcanın tavrı neydi? Emperyalizme ve yerli köpeklerine karşı en amansız savaşı veren halkların yöneticilerinden hangisi Sovyetler Birliğine küfretmektedir? Bu savaşı vermek zorunda olan Türkiyeli devrimcilerin tavrı da bütün çelişkileri inceden inceye hesaba katmak olmalıdır! Sovyetler Birliği ile Amerikan emperyalizmi arasında uzlaşmaz bir çelişki vardır. Modern revizyonizme karşı mücadele, «kahrolsun Sovyet Sosyal Emperyalistleri!» diye sıcak üniversite odalarından bağırarak değil, halk savaşını fiilen başlatarak ve zafere kadar götürerek verilir. Bu mücadeleyi en iyi verenler de, Çin Hindi halkları, Filistin halkı, Afrika ve Latin Amerika'da gerilla mü-

cadelesi veren halklardır. Sıcak üniversite odalarından hiç bir tehlikeyle karşı karşıya kalmadan sorumsuzca şarlatanlık yapmak kolaydır! Modern revizyonizmin kapitalist olmayan yol tezinin kesin iflası, şarlatanlık yaparak değil, halk savaşlarını genişleterek, yeni yeni Vietnamlar yaratarak mümkün olacaktır. Genişleyen halk savaşları mutlaka Sovyetler Birliği'ndeki iktidarı da etkileyecek, Sovyetler Birliği'nin revizyonist politikası mahkûm edilecektir. Burada bizlere düşen en önemli görevlerden biri de, «Mao»culuk adıyla çeşit-biçimlerde modern revizyonizmin görüşlerini dile getiren, proletaryanın devrimci hareketini pasifize etmeye çalışan hainleri teşhir etmek, yılan kafalarını ezmektir!

İsteyen herkesin katılacağı Sosyalist Kurultay (!) meselesine gelince, iki yüzlülüğün, madrabazlığın en tipik örneğidir. Bu baylar hem sağa sola «oportünist» diye küfretmekte, hem de oportünist dedikleri TİP yöneticileri, sarı sendikacılar ile kurultay görüşmeleri yapmaktadırlar. Bütün oportünist fraksiyonlarla sarmaş dolaş olurlarken gerçek yüzlerini açıkça ortaya koymaktadırlar. Menderes'in «vatan cephesi» politikasını aratmayacak şekilde, «sosyalist kurultaya evet dedi...» diye habersizce bazı kişilerin ve örgütlerin adlarını dergilerinde yayınlamışlardır. Sosyalist kurultay (!) çağrısı, proletaryanın devrimci hareketini pasifize etmeye yönelmiş bütün oportünist fraksiyonları birliğe çağırmaktadır!

«Mao»cular kılıktan kılığa girerek proleter devrimci hareketi provoke ederlerken, Mihri Belli de boş durmamış, sağ çizgisi ile fideliğinde yetiştirdiği bu oportünist fraksiyona güç kazandırmış,

proleter devrimci saflarda dağınıklık yaratmıştır. **Aydınlık Sosyalist Dergi**'nin 21. sayısında «Büyük İşçi Direnişi» adlı baş yazısıyla işçi hareketini tam sağ bir görüşle değerlendirmiş, daha çok ordu üzerine hamasi övgüler yazmıştır. Bu durum eleştirildiği zaman ise, «ne yapayım, hareketin içinde yoktum, ancak bu kadar yazabildim...» (21) diyerek işi geçiştirmiş ve ciddi bir özeleştiri yapmaktan her zaman kaçınmıştır. Yine derginin aynı sayısında, **«Aydınlık'ın Tutumu»** adlı yazısı ile de revizyonizm meselesini polemik konusu yapmıştır. 23. sayıda, «Devrimci Milliyetçilik İle Proleter Enternasyonalizmi Birbirini Tamamlar» yazısı ile, modern revizyonizm meselesini gündemin başına oturtarak, **Proleter Devrimci (!) Aydınlık** oportünizmine karşı sağ bir çizgiden saldırıya kalkışmıştır. Marks, Engels, Lenin, Stalin, Mao dururken, kendisini haklı çıkartabilmek için, Jean Jaures'in sözünü almış ve onu da hesabını veremiyeceği bir şekilde tahrif etmiştir. «Revizyonizm, marksizmin resmen inkarı olarak ortaya çıkmıştır» diyerek Bernstein'den bu yana revizyonist bir akımın var olmadığını söylemiştir. Kautsky revizyonizminin ve çağımızda sosyal reformist bir çizgi izleyen bütün modern revizyonist «komünist» partilerinin varlığını akıl almaz şekilde inkar etmiştir. «Sovyetler Birliği Komünist Partisi ve bu partinin görüşlerini genellikle paylaşan dünyadaki öteki proleter partileri marksizm-leninizme bağlı olduklarını iddia etmektedirler... Burada marksizm-leninizme resmen karşı çıkmak, bilimsel sosyalizmi reddetmek durumu olmadığına göre, hiç değilse bu bakımdan revizyonizm söz konusu olamaz.» diyen

Mihri Belli, aslında kendi revizyonizmini gizleme çabası içindedir.

Bu son yazının arkasından yapılan eleştirilere ve bütün engelleme çabalarına rağmen, SBF'de verdiği «revizyonizm» konulu konferansta, hiç eleştirilmediği, bu konuda kendisiyle tartışılmadan arkasından konuşulduğu yalanını uydurmuş ve yazısındaki yanlış görüşleri tekrarlamıştır. Bu durum karşısında, bizler de, görüşlerimizi açıklamak zorunda kalmış ve kısaca şunları söylemiştik: «Revizyonizm marksizm-leninizmin resmen inkarı değil, marksizm-leninizmin özünün gayrı resmi inkarıdır. Bernstein'den bu yana revizyonizm kılık değiştirmiştir. Çağımızda leninizmin 'barış içinde, bir arada yaşama' ilkesini tahrif eden, kapitalist olmayan yoldan sosyalizme geçişin mümkün olduğunu söyleyen modern revizyonist 'komünist' partileri vardır. Yalnız bizler, halk savaşı verme durumunda olan bir ülkenin proleter devrimcileri olarak, Sovyetler Birliği Komünist Partisine küfredemez ve bunu gündemin baş meselesi haline getiremeyiz. Ama bu demek değildir ki, Türkiye'deki revizyonist, oportünist fraksiyonlara karşı en amansız mücadeleyi vermeyelim!...»

Bütün bu yaptıklarının arkasından, **Aydınlık Sosyalist Dergi**'nin 24. sayısına son anda gizlice soktuğu baş yazı ile, «Türkiye proleter devrimci hareketinin en önemli bir meselesi legalite uğruna mücadeledir» diyerek kendisinden daha sinsice sosyal pasifizmi, küçük burjuva kuyrukçuluğunu «Mao»culuk maskesi altında savunan oportünistlere demagoji yapma, proleter devrimci saflara saldırma imkanı sağlamıştır. Savaşa kararlı militanların kafalarını karıştırmıştır. Şu iyice bilinmeli-

dir ki, marksist-leninistler «legalite uğruna mücadele» vermezler. Legal imkanları sonuna kadar kullanırlar, ama bu sadece mücadelelerinin bir yanıdır. Eğer kişi, «vardığımız bu dönüm noktasında, hareketimiz legalite uğruna, işçi sınıfına ve yoksul köylülüğe **ulaşma hakkı uğruna** (altını biz çizdik), demokrasi uğruna mücadeleyi başarıyla sürsürecektir.» diyorsa, ancak burjuvazinin şemsiyesi altına girerek mücadele verebileceğiz; burjuvazi müsaade ettiği nisbette işçi sınıfına ve köylülüğe ulaşabileceğiz diyordur. Bunun artık gizlenecek, saklanacak, kıvırtacak bir yanı yoktur. Bu, daha önce söylenen «Filipin demokrasiciliği şartlarında proletaryanın kendi öz siyasi örgütüyle politika alanında yer alması imkansızdır.» sözü ile, partisiz soyut cephe çığlıklarıyla, **Türk Solu** hareketinin kuyrukçu çizgisiyle tam bir uyum halindedir. Yani, bayımız gibilerin de yardımıyla iktidara gelecek olan (!) küçük burjuva radikalizminin açtığı yoldan ancak işçi sınıfına ulaşabileceğiz (!). Hayır, marksist-leninistler işçi sınıfına ve yoksul köylülüğe ulaşmak için kimseden icazet almazlar. Her şart altında bütün mücadele yöntemlerini uygulayarak, en amansız savaşı vererek işçileri ve köylüleri örgütlerler. Marksist-leninist kadronun öncülüğü, işçi sınıfının öncülüğü olmadan ne milli demokratik devrim ne de sosyalist devrim adımı atılabilir. Marksizm-leninizm bunu öğretmektedir; dünya sosyal pratiği bunu göstermektedir; Türkiye'deki mücadele de bunu gösteriyor!

Campus «Mao»istleri ve Mihri Belli, kafaları bulandırmaya, hedef şaşırtmaya çalışırlarken, beşinci TDGF kurultayı da toplandı. TDGF'de yönetimi alan proleter devrimciler, hiçbir oportünist

fraksiyonla anlaşma çareleri aramadan, görüşlerini gizlemeden kurultaya geldiler. Kurultayda campus «Mao»istlerine kısaca yazıldığı gibi ideolojik mücadele verildi. Bütün temel konular üzerinde görüşler açıklandı; hareketin zaafları ortaya kondu; eleştirilen eski **Kurtuluş Gazetesi** ve **Aydınlık Sosyalist Dergi**'deki yazılardan dolayı özeleştiri yapıldı. Aslında, sağ bir ideolojiyi dile getiren eski **Kurtuluş** ve **Aydınlık**'da yayınlanan yazıların esas sorumluluğu M. Belli ve çevresine aitti. Fakat, o zaman kendimizi samimiyetle aynı hareketin içinde gördüğümüz ve yoldaş bildiğimiz kişilerin görüşlerini değiştireceklerine inandığımız için, böyle davrandık. Yoldaş bildiklerimiz, ayrılıkların üzerine gitmekten hassasiyetle kaçınarak, görüşlerini değiştirecekleri yolunda devamlı bizlere umut veriyorlardı. Bu nedenle ve temel konulardaki görüşleri de tam anlamıyla billurlaşmadığı için, «revizyonizm», «milliyetçilik» vb. konularındaki görüş ayrılıklarını nüans ayrılıkları olarak görüyor ve öyle açıklıyorduk. 29-30 Ekim toplantısında, örgütlenme, çalışma tarzı, devrim anlayışı gibi en temel konulardaki ve diğer konulardaki yalnış görüşlerini açıkça ortaya koyan Mihri Belli, revizyonizmin bataklığında kulaç atmaya kararlı olduğunu, bizleri şimdiye kadar boş yere oyaladığını, nüans ayrılıkları gibi görmeye çalıştığımız ayrılıkların temelinde iki farklı dünya görüşünün yattığını gösterdi.

Bu kurultayda kesin ideolojik yenilgiye uğrayan campus «Mao»istleri aday çıkartmaya cesaret edemedikleri gibi, şimdi bizlere karşı olduklarını söyleyenler de ne aday çıkarttılar, ne de kurultayda kalkıp tek söz söylediler. TDGF kurultayında

ilk kez Ertuğrul Kürkçü başkanlığındaki Merkez Yürütme Kurulu bütün görüşlerini açıklayarak, hiçbir oportünist fraksiyona taviz vermeden ve ahbap çavuş birliklerinden herhangi biriyle anlaşmadan yönetime seçildi.

TDGF kurultayından bir süre sonra yapılan 29-30 Ekim toplantısı, proleter devrimcilerine o güne kadar yoldaş bildiklerinin gerçek yüzlerini gösterdi. Bu toplantıda bizler, bir özeleştiri ortamının yaratılacağını ve böylece hareketimizin daha sağlıklı bir çizgiye gireceğini umarak gayet ılımlı bir dille **Türk Solu** ve ondan sonra **Aydınlık**'da devam eden sağ çizgiyi eleştirdik. Bütün yoldaşça eleştirileri kişisel bir düşmanlığın tezahürü gibi kabul eden ve özeleştiri yapmaktan ısrarla kaçarak yılan gibi kıvrılmayı adet edinen Mihri Belli, uzun zamandan beri içinde biriken zehri kustu.

Toplantı tarihinden 9 ay önce **Aydınlık Sosyalist Dergi**'nin 15. sayısında «Türkiye'de proleter devrimci kadrolar, bir iki yıl öncesine kıyasla çok daha yüksek bir bilinç düzeyine erişmiş bulunmaktadırlar» diye yazan Mihri Belli, bu sefer de aynı kadrolardan kişiler kendisini eleştirmeye kalkınca, «eskiden proleter devrimci militan bomba gibiydi. Sorduğumuz her suale doğru cevap hazırdı. Şimdi ise durum değişiktir. Bir okumama adeti gelmiştir. Saflarımızda ideolojik bir gerileme vardır» diyerek proleter devrimci hareketin kendisi demek olduğunu; kendi sübjektif niyetini her zaman objektif gerçeğin yerine oturtmaya çalıştığını; kendinden başka hiçbir şeye inanmıyan bir sübjektif idealistten başka birşey olmadığını açıkça ortaya koydu!

Büyük işçi direnişini sağ bir görüşle yorumla-

yan, aynı günlerde revizyonizm ve milliyetçilik meselesi üzerinde **Proleter Devrimci (!) Aydınlık** oportünizmi ile sağ bir çizgiden polemiğe girerek revizyonizm meselesini gündemin başına oturtan, bütün engelleme çabalarımıza rağmen SBF'de revizyonizm konulu konferansı veren Mihri Belli, 29-30 Ekim toplantısında utanmadan işçi mezar'ları üzerine edebiyat yaparak, «modern revizyonizm densin mi, denmesin mi diyerek vakit öldürmek tam bizantinizmdir» diye aklı sıra bizleri suçlamaya kalkıştı. Burada kimin bizantinizm bataklığında kulaç attığı gün gibi ortadadır. Yalancılığın, demagojinin bu kadarı da artık tam anlamıyla hokkabazlık olmaktadır.

Örgüt meselesini devamlı yokuşa süren, «Filipin tipi demokrasiciliğin şartlarında proletaryanın kendi öz örgütü ile politika sahnesine çıkması imkansızdır» diyen Mihri Belli, örgüt istekleri çoğalmaya başlayınca, aynı toplantıda «Selim Sırrı Tarcan'da binlerce işçinin katılacağı bir toplantı yapacağız ve aşağıdan yukarı en demokratik biçimde örgütü kuracağız. Örgütümüzde işçiler ve köylüler sayıca ağır basacaklardır.» (22) diyerek işçilere Aybar'ın yaptığı gibi sahtekârca övgüler düzmüş ve daha ilk etapta işçi-aydın-genç ayırımı yapmıştır. Böylece, menşevizmin örgüt görüşünü, leninizmin 65 yıl önce mahkum ettiği örgüt görüşünü dile getirmiştir (23)! Ne gariptir ki, yine aynı konuşmada, «bizim örgüt kurmamız demek, bir ölçüde düzen değişikliği demektir, siyasi düzen değişikliği demektir» diyerek, menşevik de olsa aslında örgüt kurmaya falan pek niyetli olmadığını, bütün umudu küçük burjuva radikalizminin hareketine bağladığını, menşevik örgüt edebiyatını da sırf et-

rafındaki bilinç düzeyleri geri fakat iyi niyetli kişileri dağıtmamak için yaptığını ortaya koymuştur!

Toplantıda, siperlerden siperlere savaşa savaşa (!) Filipin demokrasiciliğinin sınırlarını nasil genişlettiklerini, yani burjuvazinin şemsiyesi altında icazetli sosyalizmi nasıl tezgahlamaya çalıştıklarını şaşkınlıkla Mihri Belli şöyle itiraf ediyor: «Bir mevziden öteki mevziye atlayarak. Bazan gerileyerek, tekrar hücuma geçerek vereceğiz dedik. Bugüne dek de mücadelemizi hep böyle verdik. 27 Mayıs'dan sonraki on yılın tarihine bir gözatalım: 1960'ların başında 'sosyalist' lafı yasaktı, tabu idi. **Yön** dergisi, 'sosyalizm' sözcüğünü kullandığı zaman, işte Nasır sosyalizmi, bilmem İsveç sosyalizmi, İsrail sosyalizmi filan diye sosyalist olmayan ülkeleri örnek gösterip 142. maddeden kaçmaya çalışırdı (Mihri Belli de aynı dergide derginin politikasına uygun E. Tüfekçi adıyla yazılar yazardı). Sosyalizm sözcüğü bugün kullanılıyor artık...» Bir de hamasi edebiyat yaparak, kahramanlık destanı anlatır gibi milleti nasıl aldattıklarını, 142. maddenin korkusundan nasıl sustuklarını ve burjuvazi müsaade ettiği nisbette bilimsel sosyalist (!) olduklarını söylediklerini anlatıyor. Ve sözüne de şöyle devam ediyor: «Siyasi örgüt meselesinde de böyle davranacağız. Siyasi örgütü yaratırken siper siper mücadele edeceğiz, her alanda çok yönlü mücadele vereceğiz. Ve o mücadelede Filipin demokrasiciliğini gerilemeye mecbur edeceğiz ve bizim anladığımız anlamda gerçek demokrasi doğrultusunda mesafe alarak gideceğiz.» Bütün revizyonistler, sosyal pasifistler, kuyrukçular hep böyle mücadele ederler zaten. O genişleyecek sınırların, toplantıların, gevezeliklerin, adım adım kazanılacak

hakların sonu bir türlü gelmez. Devrimin objektif şartları bir türlü oluşmaz; devrimci inisiyatif bir türlü harekete geçemez. Bilimsel sosyalizm adına yoksul emekçi kitlelerin önüne sürülen afyonlu bir macun, «Hazreti Eyüp sabrı»dır hep. Azıcık ileri gidilip de burjuvaziden bir tokat yendi mi susulur, sonra yine yavaş yavaş gayet temkinli fare deliklerinden dışarı çıkılmaya başlanır. İşte o hamasi «siyerlerden sipere» edebiyatının gerisindeki gerçek budur! Şüphesiz o siperlerden sipere mücadeleyi, ileri geri taktiklerini Rus, Çin, Küba ve devrimi gerçekleştiren bütün ülkelerin öncü kadroları uygulamışlardır. Ama bir an bile komünist olduklarını gizlemeksizin, siyasi propaganda ve ajitasyonu durdurmaksızın, burjuvaziden icazet almaksızın ve mücadeleyi politikleşmiş bir askeri mücadele olarak vermesini bilerek uygulamışlardır. Çağımızda bu işi Mihri Belli'nin dediği gibi yapan «komünist» partileri doludur! Alın işte, Lâtin Amerika'da bütün açık faşizme rağmen, «Mao»cu, Moskova'cı, bilmem neci bir sürü «komünist» partisi vardır. Onlar da devamlı burjuvazinin iktidarının sınırlarını geriletmeye, bol «marksizm» edebiyatıyla yeni yeni haklar elde etmeye çalışır dururlar. Burjuvazinin en sert diktası bile bu fukaralara dokunmaz. Aralarında bir danışıklı döğüştür sürer gider. Faşizm, sadece gerillalar, silahlı mücadeleyle milli bunalımı derinleştirmeye çalışanlar, sömürülen geniş halk kitlelerine «Hazreti Eyüp sabrı»nı bir yana atıp silahlı mücadelenin gerekliliğini göstermeye çalışanlar için gelir. Ama Mihri Belli, Lâtin Amerika'daki o revizyonist partilerin yöneticilerinin yaptığını yapabilecek kadar da kabiliyetli gözükmemektedir!

Toplantıda Kürt meselesini de tam bir şövenist, bir küçük burjuva milliyetçisi gibi ele almıştır Mihri Belli. «Türkiye'de aşağı-yukarı dört milyon Kürt yaşıyor. Bu Kürt topluluğu ile, Türklerin kardeşliği tarihin sınavından geçmiştir. **19. yüzyıla kadar, Kürtler, Osmanlı İmparatorluğunun doğu sınırlarını korudular** (altını biz çizdik)... 1880'den 1925 Şeyh Said isyanına kadar sözü edilecek bir Kürt isyanı olmadı. O dönem, Osmanlı İmparatorluğunun dağıldığı, bölündüğü dönemdir. Milli toplulukların hemen hepsi isyan etti. Ermenisi, Rumu, Bulgarı, Arabı. **Ama Kürtler isyan etmediler o çöküş döneminde** (altını biz çizdik).» Bu lafları edenin Mihri Belli olduğunu bilmesen, Osmanlı Hanedanının son şehzadesinin konuştuğunu zannedersin. Daha milli şuurun uyanmadığı bir dönemde Kürtlerin feodal beylerinin emrinde Osmanlı İmparatorluğunun doğu sınırlarını koruması; feodal beylerin baskısı altında uluslaşamamış iki halkın aynı sınırlar içinde yaşamasını, Birinci Dünya Savaşında iki halkın bilinçsizce emperyalist güçlerden birinin ve yerli hakim sınıfların kontrolunda omuz omuza cepheye sürülmelerini övgüye değer birşeymiş sanki iki halk hep ortak menfaatleri için savaşmışlar ve bu yüzden aralarında geleneksel bu dostluk doğmuş gibi göstermeye çalışmaktadır Mihri Belli (24). Artık işin bu kadarına da ne demeli, «deli saçması» mı demeli bilemiyoruz? Ve Bay Mihri Belli devam ediyor, «ve proleter devrimcileri, bütün milli davaların savunucusu oldukları gibi, Türkiye'nin toprak bütünlüğünün de en tutarlı savunucularıdırlar. Ve Türkiye'nin toprak bütünlüğü bu 1970 yılında bir tek şekilde savunulabilir: Kürt halkına eşit haklar ta-

nmakla, onun varlığını tanımakla, bu halka ana dilini konuşma hakkını tanımakla ve bu halkın gönül rızasıyla Türkiye'de kardeş Türk halkıyla birlikte yaşamayı istemesini sağlamakla, biz meseleyi böyle koymaktayız.» Arkasından hemn bilimsel sosyalizmin de meseleyi böyle koyduğunu (!) ilave ediveriyor! Aslında her zaman olduğu gibi Mihri Belli, sosyalistlere değil, küçük burjuva radikallerine hitabetmektedir burada da. Onlara, «sakın bizim hakkımızda yanılmayın, bizler enternasyonalist değil, gerçek filliyetçileriz. Siz bize dokunmayın, biz de sizin gerinizden emekleyerek gelelim, sizlere omuz verelim. Bu arada sakın ha sizden öncekilerin yaptığı gibi yanılıp da Kürtler üzerinde asimilasyon politikası falan da uygulamaya kalkmayın. Akıllılık edip onlara kendi dillerini konuşma ve kültürlerini geliştirme hakkını lütfederseniz milli sınırları daha iyi koruyabilirsiniz!» diyor. Marksist-leninistlerin bütün meselelere halkların gerçek mutluluğunu, gerçek barışı sağlayacak olan sosyalist hareketi güçlendirme açısından bakacaklarını ve milli meseleye de bu açıdan bakmak gerektiğini; şartlara göre ayrılma, bölgesel özerklik, federasyon haklarının savunulacağını veya sadece asimilasyon politikasına karşı çıkılacağını unutuyor (25)! Aslında bir küçük burjuva radikalinden pek farklı olmayan bu kerameti kendinde kişiyi sanki marksist-leninistmiş gibi eleştirmeye kalkmak da biraz tuhaf oluyor!

Yine aynı toplantıda utanmadan bizlerin DEVGENÇ'i hareketin merkezi, proletarya partisiymiş gibi gösterdiğimizi söylemiş ve hazırladığı bildiriyi bir emrivaki ile toplantı bildirisin yazmakla görevl kurula kabul ettirmiştir. «Proleter devrimci

örgüt uğruna mücadele, Filipin demokrasiciliği denen anti-demokratik düzenin sınırlarının aşılması uğruna mücadeledir» denen ve böylece her zaman Mihri Belli'nin iddia ettiği gibi «Filipin demokrasiciliğinin şartları altında proletaryanın öz örgütünün kurulamıyacağını» ifade eden bu yüz karası bildiriye, büyük bir hata işleyerek bizlerle aynı görüşte olan bazı arkadaşlar da imza atmışlardır. Aslında hata yalnız o arkadaşlarda değil, o toplantıya katılan bütün arkadaşlarımızda, hepimizdedir. Mihri Belli'nin artık birlik-eleştiri-birlik ilkesini açıkça çiğnemesinden, «hareket demek ben demek» diyerek proleter yoldaşlığını hiçe saymasından sonra, hâlâ gereken proleter devrimci kararlılığı göstermeyerek meseleyi bütün açıklığıyla koymamamız ve daha bir süre duyduklarımıza inanmak istemeyerek ve iyimser yorumlar yapmaya çalışarak müteredditt davranmamız, en sert biçimde eleştirilmeye değer bir tavırdır!

Mihri Belli ve çevresinin görüşlerinin iyice billurlaştığı bu toplantı, artık yollarımızın kesinlikle ayrı olduğunu; nüans ayrılıkları gibi görmeye çalıştığımız ayrılıkların temelinde iki ayrı dünya görüşünün yattığını; artık aynı saflarda kalmanın proletaryanın kavgasına ihanet olacağını bizlere kesinlikle gösterdi. Görüşlerimizi ve temeldeki ayrılık noktalarımızı kısaca açıkladığımız **«Aydınlık Sosyalist Dergiye Açık Mektup»** adlı küçük broşürü yayınlayarak, bizleri de revizyonizmin batağına çekmeye çalışan bu hain klikten ellerimizi kurtardık! Böylece, proleter devrimci hareket ile bütün oportünist fraksiyonlar arasına kesin çizgi çekilmiş oldu!

DERİNLEŞEN MİLLİ BUNALIM; AYNI REVİZYONİST, PASİFİST ÇİZGİDE BİRLEŞEN BÜTÜN OPORTÜNİST FRAKSİYONLARIN İHANETLERİ; PROLETER DEVRİMCİ ÇİZGİMİZ

Ülkemizde üniversite gençliğinin tutuşturduğu ateş, giderek işçi ve köylü kitlelerini de sarmıştır. Ekonomik ve politik kriz alabildiğine derinleşmiştir. Kendi aralarında çeşitli fraksiyonlara bölünen yerli hakim sınıflar yaptıkları kanunları çiğnemeye, açıkça her türlü zor metodlarına baş vurmaya, ülkeyi eskisi gibi idare edemez hale gelmeye başlamışlardır. İşbirlikçiler dışında bütün sınıf ve tabakalarda açıkça ortaya çıkan genel hoşnutsuzluğu, işçi, köylü ve gençlik hareketlerini polis, sivil, faşist güçler, örfi idare metodlarıyla sindirme çareleri aramaya başlamışlardır. Devrimci gençliğin elinde olan çeşitli fakülteleri, üniversiteleri ve yurtları hunharca basarak yavaş yavaş polis karakolları haline getirmeye, yiğit devrimci gençleri ve taşradaki çeşitli işçi-köylü devrimcileri tek tek öldürmeye, eskisinden çok daha fazla hapishanelere doldurmaya başlamışlardır. Mücadele artık demokratik, ekonomik kitle gösterilerinin sınırlarını çoktan aşmış ve ilk kıvılcımları devrimci mücadelenin en geliştiği bölgelerde parlayan bir iç savaş görünümü kazanmaya başlamıştır! Devrimin zaten varolan objektif şartları tam anlamıyla oluşmuş; bütün iş, devrimcilerin kendi sübjektif güçlerini oluşturarak örgütlü biçimde en aktif mücadelenin içine girmelerine ve işçi-köylü kitlelerine emperyalizmin ve yerli köpeklerinin boyunduruğunun ancak aktif mücadele ile kırılabileceğini göstermelerine kalmıştır!

Hakim sınıfların baskılarının iyice arttığı böyle bir dönemde tabiatları gereği bütün revizyonist fraksiyonlar da azgınlaşmışlar, pasifizmin en iğrencinin görülmemiş savunucuları haline gelmişlerdir. Campus «Mao»culuğu veya çeşitli orijinal teorilerle Lâtin Amerika'da, Filistin'de ve dünyanın çeşitli yerlerinde silahlı mücadele verenlere küfretmeye ve Türkiye'de de en aktif mücadeleyi savunanlara saldırmaya başlamışlardır.

Campus «Mao»cuları «Mao»culuklarına bir dördüncü kılıf uydurup, milli demokratik devrimde köylülüğün temel güç olması meselesini tam bir menşevik mantığıyla devrimin anti-feodal niteliğine bağlamaya çalışmışlardır (26). Halk savaşının kaçınılmaz olduğu emperyalizmin pençesi altındaki ülkelerde emperyalizmin yumuşak karnı olan kırların temel olması ve doğal olarak halk ordusunda köylülüğün çoğunlukta olması nedeniyle temel gücün köylülük olacağı gerçeğini unutmuşlardır. Bu menşevik mantığına göre, Rus demokratik devrimlerinde işçi sınıfını temel güç olarak gösteren Lenin ve Stalin'in yanılmış olmaları ve bu devrimlerde de köylülüğün temel güç olması gerekirdi. Şüphesiz yanılanlar, kafaları bulandırarak devrimci hareketi pasifize etmeye çalışanlar, bizim entelektüel bozuntusu campus «Mao»cularımızdır! «Savaşacak olan nasıl olsa köylülerdir. Bizim gibi küçük burjuva aydınlarının görevi, köylülere 'Mao Zedung düşüncesini' götürmektir» diyerek ve üç yabancı dilden dergi çıkartmaya başlayarak, şimdiden kavgadan kaçışın ön yatırımlarını yapmaya başlamaları da bütün gerçeği açıkça gözler önüne sermektedir. Sözde saldırdıkları bütün oportünist, revizyonist kliklerle Lâtin Amerikalı gerillalara küf-

retme konusunda ve politika ile askerliği birbirinden ayırma konusunda birleşmeleri de bunların pasifizmlerini, ihanetlerini en somut biçimde ortaya koyan örneklerden biridir.

Niteliği artık açıkça ortaya çıkmış olan Mihri Belli de, denize düşen yılana sarılır örneği, yalancılığı, tahrifatı iyice ele almış ve «örgüt, şehirlerde değil, kırsal bölgelerde kurulmalıdır» diyorlar diye söylemediğimiz şeyleri bizlere maletmeye çalışarak aklı sıra sağdan taarruza geçmiştir. **Aydınlık Sosyalist Dergi**'de revizyonizmi yerden yere vuran görüşlerimizi 7,5 aylık bir ıkınmadan sonra reddetmiş ve eskiden beri revizyonist olduğunu, bizleri hokkabazca aldattığını ilan ederek işimizi kolaylaştırmış; baştan beri anlatmaya çalıştığımız gerçeği kendi kalemiyle itiraf etmiştir. Mao'nun bütün eserlerinin Türkçeye çevrildiği bir dönemde, «Mao'da ideolojik öncülük yoktur. Temel güç işçiler ve yoksul köylülerdir» diyerek asgari bir marksist-leninist formasyonu olan kimsenin yutmayacağı kocaman palavralar atarak, milleti aldatmaya kalkmıştır. «Küba devrimcilerinin kayıpları **dağda bin ölü** idi. Şehirlerde verdikleri kayıplar ise **19 bin ölü** idi.» diye, aslında kırların emperyalizminin yumuşak karnı olduğunu açıkça isbat eden rakkamlara dayanarak, halk savaşında şehirlerin önemini yüceltmeye kalkacak kadar komikleşmiştir. **Aydınlık Sosyalist Dergi**'nin 20. sayısındaki görüşlerimizi «Narodnik popülizmi» olarak sıfatlandırmaya kalkarken, kendisinin daha geçenlerde «sosyalizm yoksul köylülüğün de ideolojisidir» dediğini masumane unutuvermiştir (!) Aslında bu lâfı eden Mihri Belli'yi, «narodnik popülizmi» sıfatı da tam anlamıyla tanımlayamaz! Çünkü

o, proletaryanın devrimci mücadelesini pasifize edebilmek, küçük burjuvazinin buyruğuna takabilmek için, bugün «ak» dediğine yarın kolayca «kara» diyen, kılıktan kılığa giren bir hokkabazdan başka birşey değildir. Eleştirdiği görüşlerimize burada uzun boylu cevap vermeye de gerek yoktur. Cevap, **Aydınlık Sosyalist Dergi**'nin 20. sayısındaki görüşlerimizin içindedir zaten.

Yolu, baştan beri açıkladığımız gibi revizyonizmin yolu olan Mihri Belli, devrim anlayışı, çalışma tarzı, örgüt anlayışı gibi bütün temel konularda, Lâtin Amerikalı ve Filistinli gerillalara küfreden Hikmet Kıvılcımlı'yla birleşmektedir. Uzak gözüken radikal bir küçük burjuva iktidarının gerçekten milli demokratik devrim programını uygulayacağını umarak, kısa dönemde, «faşizmi yenecekleri» konusunda da birleşmektedirler! Bu nedenlerle, aralarındaki tepişmeyi bırakarak hemen revizyonist bir parti kurmalarını kendilerine salık veririz! Böylece, «radikal küçük burjuva iktidarı»na yardımcı olarak Türkiye'yi kapitalist olmayan yoldan paşa paşa sosyalizme vardırırlar (!). Hem artık proleter devrimciler de, «şöyle olacaktı, böyle olacaktı, üç tane profesyonel genç işimizi bozuyordu, şu adrese başvurun...» şamatasından bıktı; «ne kurulacaksa çabuk kurulsun da, şu revizyonizmin ne menem şey olduğunu pratikte de daha iyi görelim!» diyorlar.

Hakim sınıfların açıkça zor metodlarına başvurdukları, revizyonist kliklerin azgınca pasifizmin propagandasını yaptıkları bu dönemde, eldeki kadroları örgütlü biçimde en aktif mücadelenin içine sokmak gerekmektedir. Düşmanın gelip devrimcileri hapishanelere dolduramaması için, bundan

böyle üniversitelerin ve belirli yerlerin kale bekler gibi sonuna kadar beklenmeyeceğini bilerek, düşmana karşı yıpratıcı bir mücadele vermek gerekmektedir. Devrimci mücadelenin en geliştiği bölgelerde parlayan iç savaş kıvılcımlarını, aktif mücadeleyle ülke sathına yaymak ve güç kazandıkça savaşın ağırlığını kırsal bölgelere aktarmak gerekmektedir. Mücadeleyi politikleşmiş bir askeri mücadele biçiminde yürütmek, ekonomik ve demokratik mücadelelere ikinci dereceden, bu mücadeleye yardımcı olması bakımından önem vermek gerekmektedir. Karşı-devrimin baskısına devrimci şiddetle cevap vererek, işçi ve köylü kitlelerine aktif mücadelenin gerekliliğini göstermek gerekmektedir. «Hazreti Eyüp sabrı» ile beklemeden, en aktif mücadelenin içine girilerek, bu mücadele içinde geniş halk kitlelerini örgütlemek gerekmektedir. Ancak böyle bir mücadeleyle, revizyonizmin sosyalizm yolundaki bataklıkları kurutulacak, Türkiye halkı özgürlüğüne kavuşacaktır!

KESİNTİSİZ DEVRİM I

ÖNSÖZ

Ülkemizin solunda tam bir teorik keşmekeş hüküm sürmektedir. Öyle ki, ayni revizyonist tezleri temel alan ve bunları değişik ambalajlamalarla piyasaya süren, kendi öz gücünün dışında başka güçlere bel bağlayan çeşitli oportünist fraksiyonlar, en sert bir şekilde birbirlerini oportünizmle, pasifizmle, ihanetle vb. ile suçlamaktadırlar. Kendi aralarında taktik ayrılık bile sayılamayacak ufak değerlendirme veya deyiş farklılıkları etrafında fırtına koparmaktadırlar.

Sözde yapılan ideolojik polemikler de, utanmazca yapılan tahriklerin, küçük burjuva çığırtkanlıklarının, «biz eskiyiz» ukalalıklarının tozu dumanı içinde tam bir kör döğüşü yıllardır süregelmektedir.

Ülkemizde güçlü bir proletarya hareketinin olmaması sonucu, solda ideolojik seviye yüksek değildir. Bu yüzden, böyle bir ortamda neyin doğru olduğu, neyin eğri olduğu ayırt edilemez olmuş; herşey birbirinin içine girmiştir. Ve marksist-leninist devrim teorisinin özünün kaybolduğu bu or-

tamda, oportünizmin çeşitli biçimlerinin orijinal «devrim teorileri» Marks, Engels, Lenin, Stalin, Mao Tse Tung, Ho Şi Minh... adına, onların yazılarına atıflar yapılarak tezgahlanmaktadır. Öyle ki, oportünizmin bir türü Lenin'in yazılarını kaynak alarak, diğer tarafı hainlikle suçlarken, öteki taraf da Mao ve Lin Piao'nun yazılarını kaynak alarak kendisini suçlayanı revizyonizmle suçlamaktadır.

«Marksizm son derece derinliği olan, son derece karmaşık bir doktrindir.» Marksizm devamlı olarak hayatın yeni gerçekleri karşısında derinleşip zenginleşen, kendi kendini aşan bir doktrindir. Marksizmde esas olan lafızlar değil, muhtevadır. Marksizmde değişmeyen tek şey, Lenin'in deyişiyle, onun yaşayan ruhu olan diyalektik metoddur. Diyalektiğin en elemanter iki unsuru olan zaman ve mekan kavramları dikkatle alınmazsa, Marks ve Engels'e göre Lenin'in, Lenin ve Stalin'e göre Mao Tse Tung'un ve Mao'ya göre de emperyalizmin üçüncü bunalım döneminin muzaffer proleter devrimcilerinin revizyonistliklerinden bahsetmek mümkündür.

Oportünizm her yerde, her zaman bilimsel sosyalizmi tahrifte iki metoda başvurur.

Ya zaman ve mekan kavramlarını dikkate almadan, marksizmin ustalarının başka tarihi şartlar için ileri sürdükleri ve yaşanılan dönemde eskimiş olan tezlere dört elle sarılır; ve bu tezleri kendi sapmasına dayanak yapmaya çalışır. Veya, marksizm-leninizmin her şart altında gerçek tezlerini «zaman ve mekan değişmiştir o yüzden geçerli değildir,» diyerek marksizmi revize eder.

Dünyanın her ülkesinde olduğu gibi, ülkemiz-

de de oportünizmin her türü her iki metoda da başvurarak, marksizm-leninizmi tahrif ederek devrimci militanların kafasını karıştırmaya çalışmaktadır.

Biz bu broşürü kaleme alırken özellikle bu gerçeği dikkate aldık. Devrim anlayışımızı, buna bağlı olarak örgüt ve çalışma tarzı anlayışımızı, marksist devrim teorisinin zaman içinde derinleşip zenginleşmesinin nasıl bir rota izlediğini belirterek ortaya koymaya çalıştık. Aslında bilimsel sosyalizmin tahlillerinde genellikle soyuttan somuta değil de, somutun tahlillerinden soyuta doğru gidilir. Fakat ülkemizin solu özel bir durum arzetmektedir. Yukarıda belirttiğimiz gibi, solda varolan teorik keşmekeşin içinde doktrinin özü gözden kaybolmuştur. Bu yüzden, soyuttan başlayarak meseleyi en başından ele alıp, zaman içinde nasıl derinleştiğini ortaya koyarak somuta inmeye karar verdik.

Böylece, bir kere, bu kör döğüşü içinde özü kaybolan marksist devrim teorisini ortaya koymuş olacağız; ikinci olarak da oportünizmin her türünün sözde ideolojik polemikleriyle militan arkadaşlarımızın kafalarını karıştırmasına geniş ölçüde engel olmuş olacağız. (Oportünizmin tahriflerini tam olarak engellemeye elbette imkan yoktur. Ne var ki, meseleyi tam bir açıklıkla ortaya koymak mümkündür. Ve bu da oportünizmi geniş ölçüde etkisiz kılar.)

İşte bu nedenlerle tahlillerimizde soyuttan somuta doğru bir metod izledik.

Meseleyi üç kısımda inceledik. Birinci kısım, Marks, Engels ve Lenin dönemlerinin marksist devrim teorisini ihtiva etmektedir.

İkinci kısım, «İki Taktik»te formüle edilmiş olan leninist kesintisiz devrim teorisinin bizzat Lenin tarafından derinleştirilmesi; bu teorinin sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin pratiklerine uygulanması; Stalin'in yönetimindeki Komintern'in ve Mao'nun, Lenin'in bu önerisini ayrı ayrı yorumlamaları; kapitalist olmayan yol tezinin özü ve milli demokratik devrim teorisi bölümlerini ihtiva etmektedir.

Üçüncü kısım ise, emperyalizmin üçüncü bunalım döneminin ayırt edici özellikleri; leninist önerinin yeni şartlar karşısında zenginleşip derinleşmesi ve yarı-sömürge ülkelerin devrim stratejisi; Küba devriminin devrimci ve revizyonist yorumları; Türkiye devriminin yolu bölümlerini kapsamaktadır.

DEVRİMİN TANIMI

Marksist devrim teorisi hem determinist, hem de volantristtir (iradecidir). Bu ikili yön, diyalektik bir bütünü oluşturmaktadır. Devrimin olabilmesi için maddi bir temelin varlığı şarttır. Üretici güçler devrim için gerekli olan (belli bir) seviyede olursa devrim olabilir. Bu anlamda marksist devrim teorisi, deterministtir. Fakat, sadece devrimin zaferi için üretici güçlerin belli bir seviyede olması, objektif şartların olgun olması yetmez. Devrimin zaferi için **ihtilalci inisiyatif** de gereklidir. Bu anlamda da marksist devrim teorisi volantristtr.

Proletaryanın yönetimi ele geçirebilmesi için üretim ilişkileri ile üretici güçlerin arasındaki çelişkinin antagonizm kazanması, son haddine ulaşması gerekmektedir (1). Proletarya, daha doğrusu öncü müfrezesi, bu zıtlığı çözümlemek için devrimci sınıfları kendi tarafına çekerek ileriye fırlar, karşı tarafın baskı ve cebrini devrimci şiddet ile bertaraf edip eski devlet mekanizmasını parçalayarak, kendi politik hegemonyasını kurarak, (2) kendi iktidarına uygun alt yapı, düzenlemelerine

geçerek, sınıfsız topluma kadar devrimi sürekli kılar.

«Devrim politik iktidarın ele geçirilmesidir; veya devrim, bir üretim tarzından, bir ileri üretim tarzına geçiştir,» şeklinde karşı karşıya getirilmeye çalışılan bu iki tanım, kendi başlarına hem doğru, hem de eksiktir ve eksik oldukları için de yanlıştır. Marksist devrim teorisinde böyle karşı karşıya getirilen bir ikilem yoktur. İktidar meselesi her devrimin ana meselesidir; ama bütünü değildir. «Proletarya ve müttefiklerinin iktidara el koymasıdır,» şeklindeki devrim tanımı tek başına eksiktir. Ve dolayısıyla her eksik tanım gibi yanlıştır. Tarihte proletaryanın, iktidarı ele geçirdiği halde sosyal dönüşümü sağlayamadığı Paris Komünü gibi pek çok girişimi olmuştur. Bu tanıma göre, bütün bu hareketleri devrim saymak gerekecektir. Aynı şekilde, ikinci kavram da eksik olduğu için, nitelik belirleyici değildir. Bu tanıma göre, «yukarıdan devrim»le Almanya'yı, feodalizmden kapitalizme yükselten Bismark yönetimini devrimci saymak gerekecektir.

Marksist devrim anlayışı, sürekli kesintisiz bir ihtilal sürecini öngörmektedir. Devrim, halkın devrimci girişimi ile -aşağıdan yukarı- mevcut devlet cihazının parçalanarak politik iktidarın ele geçirilmesi ve bu iktidar aracılığıyla -yukarıdan aşağıya- daha ileri bir üretim düzeninin örgütlenmesidir.

İşçi sınıfının tarih sahnesine bağımsız bir güç olarak çıkmasından itibaren, sosyalist harekette sapmalar daima devrim teorisinin bu ikili niteliğinden birisini abartmak veya ihmal etmek şeklinde ortaya çıkmıştır.

I. BÖLÜM

TEKEL ÖNCESİ MARKSİZMDE DEVRİM TEORİSİ

1. MARKS VE ENGELS'DE DEVRİM KAVRAMLARI

Marks ve Engels'de **politik devrim, sosyal devrim ve sürekli devrim** olmak üzere üç tip devrim kavramını görmekteyiz. (Sürekli devrimi üçüncü bölümde inceleyeceğiz.)

Marks ve Engels'e göre politik devrim, politik iktidarın o tarihsel süreç içinde daha ilerici bir yönetime, mevcut gerici iktidarın alaşağı edilerek geçilmesidir. Bir hareketin politik devrim olabilmesi için halk (3) kitlelerinin, en azından önemli bir kesiminin iktidara yönelik mücadelesinin olması şarttır. Ancak kitlelerin ayaklanması sonucu iktidarın devrimci ellere geçmesi halinde politik devrimden söz edilebilir (4).

İkinci olarak, Marks ve Engels'e göre, bir hareketin politik devrim sayılabilmesi için, bu hareketin sonucunda oluşan yönetimin ilerici ve demokrat olması şarttır.

Marks'ın bu tanımı tekel öncesi dönemin burjuva toplumuna ilişkindir. Marks ve Engels'deki ilericiliğin ölçüsü oldukça ilginçtir. Bir hareketteki ilericiliğin ölçüsü olarak diyor ki Marks : **«Kamu kredisiyle özel kredi, bir devrimin şiddetini ölçmeye yarayan ekonomik termometrelerdir. Onların düştüğü oranda devrimin yıkıcı şiddeti ve yaratıcı gücü yükselir.»** (Fransa'da Sınıf Mücadeleleri, s. 53) (5).

Kamu kredisi ile özel kredilere sadece ve sadece tek bir yönetim öldürücü darbeyi indirebilir, o da proletarya yönetimidir. Bu bakımdan, burjuva toplumu zemini üzerinde yıkıcı şiddeti ve yaratıcı gücü en yüksek olan politik devrim proletarya devrimidir. Bu devrim aynı zamanda sosyal dönüşümü de sağlar (sosyal devrim). Çünkü bu devrim burjuva kredisini ve borsayı ortadan kaldıracaktır. Bu ise, burjuva üretim ve rejiminin ortadan kalkmasıdır. Yeni bir ekonomik ve sosyal düzene geçmektir.

1848 Şubat Devrimi, politik bir devrimdir. Mali aristokrasiyi hedef alan devrim, kamu kredisine ve özel krediye öldürücü darbeyi indirememiş fakat sınırlandırmıştır. Şubat devrimi burjuva rejimine son vermemiş, sadece gerici fraksiyonun yönetimine son vermiştir. Demokratik hak ve özgürlüklerin çerçevesini genişletmiş ve derinleştirmiştir. Şubat devrimi, burjuva rejimine son vermediği için bir sosyal devrim değildi ama kitlelerin ayaklanması sonucu mali aristokrasinin gerici yönetimi alaşağı edildiği ve yerine, ifadesini sosyal cumhuriyette bulan, daha ilerici bir yönetim iş başına geldiği için, bir politik devrimdir.

Marks'ın sosyal devrim tanımı ise (gerçek devrim demektedir buna) bir üretim tarzından daha ileri bir üretim tarzına geçişi temel almaktadır. Bu konuda diyor ki Marks : «Gelişmelerinin belirli bir aşamasında toplumun maddi üretici güçleri, o zamana kadar içinde hareket ettikleri mevcut üretim ilişkileriyle ya da bunların hukuki ifadesinden başka bir şey olmayan mülkiyet ilişkileriyle çelişkiye düşerler.

Bu ilişkiler, üretici güçlerin gelişmesinin sonu-

cu olan şekiller olmaktan çıkıp, bu gelişmenin önünde engeller niteliğine bürünürler. O zaman toplumsal devrim çağı başlar. İktisadi temeldeki değişme, kocaman üst yapıyı, büyük ya da az bir hızla devirir. Bu alt üst oluşların incelenmesinde daima iktisadi üretim şartlarının maddi alt üst oluşu ile -ki bu bilimsel bakımdan kesin olarak tesbit edilebilir- hukuki, siyasi, dini, artistik yada felsefi biçimleri, kısaca insanların bu çatışmanın bilincine vardıkları ve onu sonuna kadar götürdükleri ideolojik şekilleri ayırt etmek gerekir... İçerebildiği bütün üretici güçler gelişmeden önce bir sosyal şekillenme asla yok olmaz; yeni ve daha yüksek üretim ilişkileri, bu ilişkilerin maddi varlık şartları eski toplumun bağrında çiçek açmadan asla gelip yerlerini almazlar.» (Ekonomi Politiğin Eleştirisine Katkı, s. 23 - 24).

Hemen görüleceği gibi, Marks ve Engels'in devrim teorilerinde ağır basan yön, ekonomik ve sosyal determinizmdir. Volantrizmin rolü maddi koşulların belirleyici çerçevesi içindedir. Bu anlayışa göre politik devrim, sosyal devrimin tamamlayıcısıdır. Politik devrim, maddi şartların belirleyici çerçevesi içinde, **ihtilalci inisiyatifin** ürünüdür. (Proletarya devrimi deyince, politik ve sosyal devrim kastedilir.)

Unsurlarına ayırırsak :

1) **Politik devrim, sosyal devrimin zorunlu bir aşamasıdır.**

Politik devrim ihtilalci atılımın eseridir. Devrim, kitleleri peşinden sürükleyen bilinçli ve ne yapılacağını bilen bir organizasyonun işidir. Özel-

likle sosyalist dönüşüme yol açacak olan politik devrim için bu böyledir. Demir gibi bir disipline sahip, bir azınlık örgütü kitleleri bilinçlendirerek, kitlelerin bilinç ve eylem düzeyini yükselterek, yerinde ve zamanında ihtilalci inisiyatifi kullanarak, politik devrimi yapar ve sosyalist dönüşümü sağlar. Devrim, bilinçli kitlelerin eyleminin sonucunda olur ve kitlelere dayanır. Fakat dar tutulmuş, mesleği devrimcilik olan, ihtilalciler örgütünün ihtilalci atılımı burada hayati öneme haizdir. (Pasifistler ihtilalci inisiyatifin önemini daima azımsarlar.)

2) Politik devrimin sosyal dönüşümü sağlayabilmesi için (tekel öncesi dönem için söyleniyor, yaşadığımız çağda ise devrimin olabilmesi için), yani sosyal bir devrim olabilmesi için, bir yandan tarihsel koşulların ekonomik ve sosyal yapının yeterli olması, öte yandan da halk kitlelerinin bilinç ve örgütlenme seviyesinin yüksek olması gerekir.

Sosyal devrimde belirleyici rolü sadece ihtilalci inisiyatif oynamaz. Tarihi kahramanlar değil, kahramanları tarih yaratır. Devrimler tarihi, iktidarı ele geçirmesine rağmen, objektif şartların yetersizliğinden dolayı (her çeşit kahramanlığa rağmen) ihtilalci inisiyatifin hüsranla sonuçlanmasıyla doludur. Münzer harekatından, Şeyh Bedrettin ve Paris Komünü'ne kadar tarih, o yaşanılan dev rin maddi temelleriyle uygunluk içinde olmayan ihtilalci inisiyatifin mağlubiyetlerine sahne olmutur.

Belli bir dönemdeki ihtilalci atılım ne kadar güçlü olursa olsun, o tarihi dönem bu atılımın zafere erişmesini imkansız kılıyorsa, maddi yaşama şartları bu atılımın başarıya erişmesi için belli

bir olgunluğa erişmemişse bozgun mukadder bir sonuçtur.

İhtilalci inisiyatif ile tarihi ve sosyal determinizm arasındaki diyalektik birliği, Münzer'in hareketini tahlil ederken, Engels çok usta bir şekilde gözler önüne sermektedir: «Aşırı (o tarihi döneme uygun düşmeyen anlamında kullamlmaktadır) bir parti şefinin başına gelebilecek en büyük bela, hareketin, bu hareket tarafından temsil edilen sınıf hakimiyetini ele alacak ve bu sınıf hakimiyetinin tedbirlerini gerektiğinde uygulayacak kadar olgunlaşmadığı bir devrede iktidarı ele almak zorunda kalmasıdır. Bu şefin elinden gelen şey, iradesine bağlı değildir. Bu olsa olsa, çeşitli sınıflar arasındaki zıtlığın ulaştığı merhaleye ve sınıflar arasındaki çatışmanın gelişme derecesine, sınıf zıtlıklarının gelişme derecesini her an tayin eden maddi geçim şartlarının ve istihsal münasebetleriyle mübadele münasebetlerinin gelişme derecesine bağlıdır... Böylelikle, o halledilmesi mümkün olmayan bir muamma karşısında bulunmaktadır. Elinden gelen şey, geçmişteki bütün eylemine, kendi prensiplerine ve kendi partisinin günlük menfaatlerine zıttır. Yapacağı şey ise, gerçekleşmesi mümkün olmayan şeydir.» (Almanya'da Köylü Savaşı, s. 127).

Devrim teorisinde, **ihtilalci inisiyatif ile ekonomik ve sosyal determinizm** arasındaki ilişki ve çelişkiyi, Marks şu şekilde ortaya koymaktadır: «Kişiler kendi tarihlerini kendileri yaparlar; fakat keyiflerine göre, kendileri tarafından seçilmiş koşullarla değil de, geçmişin doğrudan doğruya verdiği ve miras bıraktığı koşullarda olur bu.» (Louis Bonaparte'ın Darbesi, s. 21).

Ve Marks, ihtilallerin bir avuç kışkırtıcı tarafından yapıldığını iddia eden gericilere karşı, ihtilallerin nedenini şöyle açıklamaktadır: «İhtilalleri kötü niyetli kışkırtıcıların iradesinin ürünü gibi gösteren batıl inancın artık zamanı geçmiştir. Bir ihtilal sarsıntısının ortaya çıktığı her yerde, bu sarsıntının eskimiş müesseseler tarafından tatmin edilemeyen sosyal ihtiyaçlardan doğduğunu ararartık herkes bilmektedir.» (1851'de Marks'ın Kolonya Yargı Kurulu Üyeleri Önünde Söylevi'nden, aktaran Henri Lefevbre Marks'ın Sosyolojisi, s. 189.)

Mesele açıktır. İhtilalci inisiyatifin rolünde başarıya ulaşması için devrimin maddi bir temele oturması şarttır. Bir başka deyişle, alt yapının o ihtilalci atılımın zafere ulaşması için belli bir düzeye ulaşması gerekmektedir.

«Devrimler için maddi bir temel lazımdır. Nazariye, kendi ihtiyaçlarının gerçekleşmesini temsil etmedikçe, bir halk arasında gerçekleşemez. Düşüncenin gerçekleşmeye doğru yönelmesi yetmez, gerçekleşme düşünceye d o ğ r u yönelmelidir.» (Marks).

2. DEVRİM AŞAMASI, EVRİM AŞAMASI VE BUHRANLAR TEORİSİ

«Büyük tarihi gelişmeler söz konusu olunca,» diye yazıyor Marks, Engels'e, «20 yıl 1 tek gün bile sayılmaz, ama sonradan 20 koca yılı içinde toplayan günler de gelebilir.» (Lenin, Proletaryanın Sınıf Mücadelesi Taktiği, Marksizmin Kaynağı, s. 44)

Marks ve Engels proletaryanın devrimci mücadelesini, **evrim ve devrim** aşaması olmak üzere iki aşamada formüle ederler.

Her iki aşamada da proletaryanın devrimci taktikleri değişiktir.

Devrim aşaması kısa bir dönemdir. Bu aşama, kurulu sosyal düzenin altüst olması aşamasıdır. Bu kısa aşamada proletaryanın ve öncüsünün taktiği hücumdur; gündemde tek bir madde yazılıdır: AYAKLANMA!. Bu dönemde proletaryanın taktiği, kurulu devlet mekanizmasını parçalayarak, proletaryanın devrimci iktidarını kurmaktır. Marks ve Engels bu taktiğe, Fransızların ihtilalci atılım ve geleneklerinden esinlenerek, **«Fransızca konuşma»** adını koymuşlardır. Marks ve Engels'e göre, ayaklanma bir **sanattır.** «Günümüzde ayaklanma, gerçekte, savaş türünde bir sanattır. Ve ihmal edildiği zaman, ihmal eden partinin mahvına sebep olacak kurallara bağlıdır... Önce, oyununuzun sonuçları ile karşılaşmaya tamamen hazır olmadıkça ayaklanma ile oynamayınız... İkinci olarak da, ayaklanma bir kez başladı mı, **en büyük azimle ve hücum planında yürür.** Savunucu bir eylem her silahlı ayaklanmanın ölümüdür... Devrimci politikanın bugüne kadar bilinen üstadı DANTON'un dediği gibi : Atılganlık, atılganlık ve yine atılganlık!» (Friedrich Engels, Germany, Revolution and Counter-Revolution, International Publishers, 1933 s. 100) (Aktaran, Pomeroy, Gerilla Savaşı ve Marksizm, s. 52).

Görüldüğü gibi, şartlar olgunlaşmadan, asla ihtilalle oynanmamalıdır. Ama ihtilal çığırı bir kere açıldı mı, durmaksızın hücuma geçmek, hergün ne kadar küçük olursa olsun zaferler kazanarak müteredditunsurları kendi tarafına çekmek vede düşmanı gafil avlamak için **saldırmak** şarttır.

Proletaryanın devrim dönemindeki taktiği budur.

Bu kısa süren devrim aşamasına kadar proletaryanın öncü müfrezesinin görevi nedir; oturup beklemek mi? Değil elbette. Devrim aşamasına nazaran oldukça uzun süren bu aşamadaki proletarya partisinin görüvlerine ilişkin Marks ve Engels'in görüşlerini Lenin şu şekilde nakletmektedir: «Proletarya taktiği, evrimin her aşamasında, her anında, insanlığın tarihindeki objektif bakımdan kaçınılmaz olan şu diyalektiği hesaba katmak zorundadır: Bir yandan, siyasi durgunluk dönemlerinden yani barış içinde gelişmeden yararlanıp öncü sınıfın bilincini, gücünü ve dövüşkenliğini arttırmak üzere kaplumbağa adımlarıyla ilerlemek; öte yandan da bütün bu çalışmayı öncü sınıfın «son hedef»ine yönelterek düzenlemek suretiyle işçi sınıfını, «20 koca yılı içinde toplayan» büyük günlerde büyük işler başarmaya yeterli hale getirmek.» (Lenin, Proletaryanın Sınıf Mücadelesi Taktiği, Marksizmin Kaynağı, s. 44).

Bu uzun dönemin devrimci mücadelesi, **içeride** oportünizme karşı, amansız ideolojik mücadele vermek, öncü sınıfın bilincini ve gücünü yükseltmek, eğitmek; **dışarıda** ise, proletaryanın sendikal mücadelesinden, halk kitlesinin ekonomik ve demokratik mücadelesine kadar kitlenin günlük mücadelesini örgütlemekten, mevcut gerici yönetime karşı, demokratik muhalefetin en solunda yer alarak, siyasi muhalefeti yönlendirmeye kadar her çeşit eylem biçimini kapsar. Marks ve Engels, proletaryanın bu aşamadaki devrimci diline, Alman proletaryasının ideolojik-teorik seviyesinin yüksekliğinden ve halk kitlelerini kendi saflarına çek-

mekteki maharetinden dolayı, «Almanca Konuşma» demişlerdir. Görüldüğü gibi, proletaryanın taktikleri, somut şartlara ve durumlara göre biçimlenmektedir. Şartlar değişince taktikler de değişmektedir.

Proleter devrimcisi, her iki dili de yerinde ve zamanında kullanan kişidir. Marks'm, Ludwig Feuerbach'dan esinlenerek söylediği gibi, devrimci, «Fransız kalbine ve Alman kafasına» sahip olan savaşçıdır. **Proletarya partisi ise, en küçük reformist hareketten devrimci tedhişçiliğe kadar her çeşit eylem biçimini yerinde ve zamanında gündem meselesi yapan, diyalektik ve tarihi materyalizmin temeli üzerinde kurulmuş olan savaşçı bir örgüttür.**

Devrim hareketinde ortaya çıkan bütün sağ ve «sol» sapmaların temelinde bu iki aşamanın devrimci taktiklerini birbirine karıştırmak; ya evrim aşamasında Fransızca konuşmaya kalkışmak, yada devrim aşamasmda hâlâ Almanca hitapta ısrar etmek veyahut her iki aşamada da, o aşamaların dilini bozup konuşmak yatmaktadır. (Bir başka deyişle, bütün sapmaların nedenini, devrim teorisindeki ikili yönün herhangi bir yanını ihmal etmek veya abartmak şeklinde özetlemek mümkündür.)

Marks ve Engels, hayatları boyunca her iki sapmayla en sert şekilde mücadele etmişlerdir. Bilimsel sosyalizm bir bakıma, bir yandan objektif şartlar olgunlaşmadan Fransızca konuşmaya çalışan, kitlelerden kopuk, komplocu, iktidara el koyma manevraları yapan Blanquistlere, Bakuncilere vede Marks ile Engels'in «devrim simyagerleri» diye adlandırdıkları Alman kaba komünistlerine,

öte yandan, Proudhoncu ve Lasalleci reformistler ile, proletaryanın siyasi mücadelesini, kapitalizmin isteklerine uygun bir alana sokmaya çalışan İngiliz ve Alman küçük burjuva reformistlerine karşı, Marks ve Engels'in hayatları boyunca devrimci pratiğin içinde vermiş oldukları teorik-ideolojik mücadelelerle şekillenmiştir.

Evrim ve devrim aşamalarını belirleyen etkenler nelerdir? Devrim konakları tesadüflere mi bağlıdır? Değildir elbette. Devrimlerin bir yasası vardır. Marks ve Engels devrim aşamasını **devrimci buhrana** bağlamaktadırlar. (Proletaryanın bilinç ve örgüt seviyesinin de devrim için yeterli olması şarttır.)

Devrimci bunalım kavramı uzun süre Marks ve Engels'de açık ve net bir kavram niteliğine sahip olmamıştır. Devrimci bunalım kavramının bu bulanık durumundan dolayı, Marks ve Engels 1848 ihtilallerinde yanılmamışlardır.

Bilimsel sosyalizmde devrimci buhran programı, **ekonomik buhran, sosyal buhran, siyasi buhran ve sürekli buhran gibi çeşitli unsurları ihtiva etmektedir.**

Yukarıda belirttiğimiz gibi bilimsel sosyalizmde bu buhranlar teorisi Kapital'e kadar oldukça bulanıktır. Marks ve Engels, Manifesto'da «dönem dönem ortaya çıkmaları ile burjuva toplumunun varlığını her an daha büyük tehlikeye düşüren ticari buhranları anmak yeter,» (s. 54) demektedirler. Bu ekonomik buhranlar, her defasmda tehlikesi daha da artan, burjuva ekonomisinin hayatının sonuna kadar devam edecek olan kalp krizleridir. Bu buhranlar aynı zamanda sosyal buhranları da yaratırlar. Fakat devrimin olabilmesi için bu iki

buhranın varlığı yetmez; devrimin objektif şartlanın olgun olabilmesi için, ekonomik buhranın yanında, sosyal bunalımın derinleşmesi, (sosyal bunalımın derinleşmesi: Toplumda emekçilerin fakirleşmesinin son haddine varmasıdır. Yani burjuva toplumunda sınıflar kutuplaşmasının derinleşmesidir. Üretim ilişkilerinin, üretici güçlerin gelişmesine iyice köstek olmasıdır.) ve burjuva yönetimini alaşağı etmeyi sağlayacak politik buhranın varolması şarttır. (Böyle bir politik buhranın varolması da, sosyal bunalımın derinleşmesi ve ekonomik bunalımın varlığına bağlıdır.)

Eğer bu üç bunalım bu şekilde son haddine ulaşmazsa, devrim olamaz. (Devrim için devrimin objektif şartlarının olgunlaşması şarttır.)

Marks ve Engels'in, 1848 ihtilalleri sırasında kullandıkları devrimci bunalım kavramı, ekonomik ve derinleşmeyen sosyal bunalımı içermektedir. Marks ve Engels, 1848 ihtilalleri patlak verdiği zaman, beklenen anın geldiğini zannetmişlerdi. Ve patlak veren buhranı, kapitalizmin sürekli ve son buhranı olarak düşünmüşlerdir. Bu günlerde Marks ve Engels, gerileme ve duraklama olmaksızın politik iktidarı ele geçirip sosyal dönüşümün yapılabileceğini ummuşlardır. Bu konuda diyor ki Engels: «... Bizim için o zaman geçerli şartlar altında büyük mücadelenin nihayet başladığına ve tek bir uzun ve karışık devrim döneminde (sürekli devrim kastedilmektedir) sonuçlandırılması gerekeceğine ve fakat en nihayet ancak proletaryanın nihai zaferi ile biteceğine hiç şüphe olamazdı.» (Fransa'da Sınıf Mücadelelerine Önsöz, s. 12) Ve yine Engels 1848-1850 yılları arasında bu şekilde kendileri gibi düşünenlerin yanıldıklarını açık yü-

reklilikle söylemektedir: «Tarih bizi ve bizim gibi düşünenlerin hepsini haksız çıkardı. Avrupa kıtasında ekonomik gelişme durumunun, o zaman, kapitalist üretimin ortadan kalkmasına imkan verecek şekilde olgunlaşmaktan çok uzak olduğunu gösterdi... Ve o zaman burada anlattığımız dönemden 20 yıl sonra bile, bir işçi sınıfı iktidarının ne kadar imkansız olduğu bir kere daha ispatlandı.» (a.g.e. s. 16-18, ayrıca bkz. Manifest'in 1888 tarihli İng. baskısına önsöz.)

1850 yıllarmda objektif şartların yetersizliğinden dolayı, bir proletarya devriminin olmasını beklemenin yanlış olduğunu Marks da söylemektedir: «Burjuva şartlarının izin verdiği kadar bir bollukla, burjuva toplumunun üretici güçlerinin geliştiği böyle bir genel refah mümkün olduğuna göre gerçek bir devrimden bahsedilemez. Böyle bir devrim ancak bu iki faktörün, yani mevcut üretici güçlerle burjuva üretim biçimlerinin birbirleriyle çatışma haline girdikleri zaman söz konusu olabilir... Yeni bir devrim, ancak yeni bir krizin ardından gelecektir ve birisinin gelmesi ne kadar kesinse ötekinin gelmesi de o kadar kesindir.» (Fransa'da Sınıf Mücadeleleri, s. 159).

Marks, 1848-50 dönemi arasında objektif şartların yetersizliğinden dolayı, proletaryanm her devrimci atılımınm giderek cılızlaştığını ve söndüğünü söylemektedir: «Hareketin her hamle kazanır gibi oluşunda (proletarya) öndeki yerini yeniden almaya uğraştı, fakat her defasında biraz daha zayıfladı ve her defasında elde edilen sonuç daha cılız oldu.» (Louis Bonaparte'ın Darbesi, s. 28).

Bütün bu ifadelerden sonra, devrimci bunalım kavramı, Manifest'dekinden daha fazla açıklık

kazanmaktadır. Marks'ın dediği gibi, üretimin sosyal niteliği ile üretim araçlarının özel mülkiyeti arasındaki çelişki antagonizma kazanmadan, kapitalizm üretici güçleri geliştirme imkanlarına sahipken, kapitalizmin devrevi ekonomik krizleri bir devrime yol açamazlar. Açıktır ki üretim düzeni diyalektik bir bütündür. Her diyalektik bütün gibi, bu da birliği, beraberliği ve ayrılmayı, zıtlığı ifade eder.

Bir yandan belli bir tarihi anda mevcut üretim ilişkilerinin, üretici güçlere uygun düşmesi, onları kamçılaması, geliştirmesi, öte yandan başka bir tarihi anda ayni üretici güçlere ters düşmesi, gelişmesini frenlemesi; işte bir üretim düzeninin diyalektiği budur.

Üretici güçlerle üretim iilşkileri arasındaki temel çelişmeden bir dizi çatışma doğar. Bu çatışmalar, üretim ile tüketim arasmdaki ekonomik; sınıflar arasında, proletarya ve emekçilerle burjuvazi ve burjuvazinin çeşitli fraksiyonları arasmda sosyal; ve proletarya ile burjuvazi arasında, burjuva devlet ve düzenini yıkma veyahut muhafaza etme mücadelesi şeklinde siyasal niteliktedir.

Devrim anı, bu temel çelişkilerin son haddine varması dolayısıyla üç buhranın tek bir buhran halinde kaynaşıp, derinleşmesi, yani devrimci buhranın varolması halidir. Ayaklanma ancak, böyle bir durumun varlığı halinde söz konusu olabilir.

Marks, Fransa'daki (1848-50) sınıf mücadelesinin genişleyebilmesi ve Avrupa devrimine (dünya devrimi anlamında) varılabilmesi için bütün Avrupa uluslarını karşı karşıya getirecek bir dünya savaşının mevcudiyetini şart koşmaktadır. Birinci Dünva Savaşının, dünyanın ilk büyük prole-

ter devrimine yol açması gerçeğine bakarak, Marks'ın bu düşüncesinin gerçekten de büyük bir kehanet, ama bilimsel bir kehanet olmadığını söylemek imkansızdır. (Tabi Marks'ın kehanetinin önce devrimin İngiltere'de olacağı ve proleter devriminin bütün Avrupa'daki ülkelere yayılacağına ilişkin kısmının gerçekleşmediği bilinen bir gerçektir. Fakat burada önemli olan kapitalist ülkelerarası bir dünya savaşının proleter devrimine yolaçacağının kahince gözlenmesidir.) Diyor ki, bu konuda Marks: «Fransız toplumunun içindeki sınıflar mücadelesi bütün ulusların karşı karşıya geldiği bir dünya savaşı halinde genişler. Dünya ölçüsünde bir çözüme, ancak dünya pazarına hakim olan ulusun, yani İngiltere'nin başına, bir dünya savaşı dolayısıyla proletaryanın geçmesi sonucunda yaklaşmak mümkündür. Orada, bitiminde değil örgütlenmenin başlangıcında bulunan devrim, kısa soluklu değildir. Bugünkü kuşak, Musa'nın çöllere götürdüğü Yahudilere benziyor. Fethetmek zorunda olduğu sadece yeni bir dünya değildir, yeni bir dünya ile boy ölçüşebilecek insanlara yer açmak için kendini feda etmesi gerekmektedir.» (Fransa'da Sınıf Mücadeleleri, s. 132).

Engels, i l k proletarya devrimine ilişkin Marks'ın bu kehanetini, Marks'm bunları söylemesinden 30 küsur yıl sonra, ilk proleter devriminden 30 küsur yıl önce, 15 Aralık 1887'de daha da mükemmelleştirerek, kendilerinden sonraki proleter devrimcilerine devrim zamanını haber vermektedir., (Engels'in bu uyarısına sadece Rusya'da Lenin ve Bolşevikler uymuşlardır.)

Diyor ki bu konuda Engels: «... Prusya-Almanya için bir dünya savaşı dışında artık başka

bir savaş mümkün değildir ve bu savaş bugüne kadar hayal edilmemiş bir ölçüde ve şiddette olacaktır. 8-10 milyon asker birbirini kıracak ve böylece bütün Avrupa'yı çekirge sürülerinin bile beceremiyeceği şekilde soyup soğana çevirene kadar hırsla yiyip yutacaklardır. 30 yıl savaşlarının yıkımı 3-4 yıla sığacak ve bütün kıt'aya yayılacak; açlık, veba, ordularda ve halk kitlelerinde son haddine ulaşmış ızdırap ve tehlikenin yarattığı bir çöküntü; ticaret, sanayi, bankacılıkta kurduğumuz yapay mekanizmanın genel iflasla sonuçlanmasının doğurduğu umutsuz karışıklık; eski devletler ile bunların geleneksel devlet felsefesinin çöküşü öylesine bir hal alacak ki, düzinelerle taç kaldırımlarda yuvarlanacak ve kimse kafasını çevirip bakmayacak; nasıl sona ereceği ve mücadeleden kimin galip çıkacağını kestirmek imkansızlığı; yalnız bir tek sonuç kesinlikle belli: Genel bir bitkinlik ve **işçi sınıfının nihai zaferi için şartların hazırlanması.**»

«Son hadde ulaşmış karşılıklı silahlanma yarışı sistemi nihayet meyvelerini vermeye başladığı zaman durum budur... Savaş, belki de bizi geçici olarak geriye itebilir, kazandığımız birçok mevzileri bizden kopartıp alabilir. Fakat tekrar kontrol altına alamayacağımız güçleri bir defa başı boş bıraktınız mı, herşey kendi bildiği gibi hareket edebilir: Dramın sonunda siz mahvolursunuz ve proletaryanın zaferi ya kazanılmış olur yada her halde (Doch) kaçınılmaz hale gelir.» (Lenin, Sosyalizm ve Savaş, s. 172-173).

3. SÜREKLİ BUHRAN VE SÜREKLİ DEVRİM TEORİSİ

1848'den 1850 sonbaharına kadarki süre içinde Marks ve Engels'in devrim perspektifleri sürekli devrimdir. Bu stratejik görüş, o dönemi yanlış değerlendirmenin bir sonucudur. Marks ve Engels, 1847'deki iki büyük krize (1847 dünya ticaret ve sanayi krizi ile tarım krizine) bakarak, kapitalizmin artık son saatlerinin geldiğini, büyük mücadelenin nihayet başladığını, sosyalist devrimler çağının açıldığını zannetmişlerdir. Yani Marks ve Engels 1847'de patlayan dünya ölçüsündeki kapitalizmin ekonomik buhranını, sistemin sürekli ve son buhranı sanmışlardır. İşte bu sürekli devrim teorisi, sürekli bunalım teorisinin bir ürünüdür.

1847-50 döneminde Marks ve Engels Fransa'da ve Avrupa'da proletarya devriminin yakın bir zaman içinde olacağını düşünerek Almanya'daki gecikmiş burjuva demokratik devrimine proletaryanın önderlik etmesini savunuyorlardı. Bu dönemde Marks ve Engels teorik ve pratik çalışmalarının çoğunu Almanya üzerinde yoğunlaştırmışlardı: «Komünistler dikkatlerini en çok Almanya üzerine çeviriyorlar. Çünkü bu ülke Avrupa uygarlığının daha ileri şartlarında, 17. yüzyılda İngiltere'de, 18. yüzyılda Fransa'da olandan daha gelişmiş bir proletarya ile yapılmak durumundaki bir burjuva devriminin eşiğindedir ve çünkü **Almanya'daki burjuva devrimi onun hemen ardından gelecek bir proletarya devriminin ilk adımı olacaktır.**» (Marks, Engels, Manifesto s. 91).

Görüldüğü gibi Marks ve Engels'in Almanya için öngördüğü devrim **sürekli devrim**dir. Ve bu sü-

rekli devrim aşamasız değil **aşamalı devrim teorisidir.** Burası son derece önemlidir. Lenin'in emperyalist dönemde uyguladığı bu teoriyi Troçkist sürekli devrim teorisinden ayıran temel özellik budur. 1849'un Almanya'sı için sürekli devrimi sadece Marks ve Engels öngörmüyordu. Gottschalk taraftarları da sürekli devrimi öngörüyorlardı ama onların sürekli devrimi aşamasız veya tek aşamalı bir devrimdir (6). (Köylülerin devrimci potansiyelini küçümseme, proletaryanın ittifaklarını reddetme; bu teorinin özü budur). Ve Marks'm aşamalı devrim önerisine (önce burjuva devrimi sonra proleter devrimi) şiddetle çatıyorlardı: «Neden kanımızı dökecekmişiz? Sizin bildiğiniz gibi vaiz bey (Marks kastediliyor) orta çağ cehenneminden kurtulacağız diye... kapitalizm tarafına mı koşmalıydık?»

Derhal proletaryanın devrimci iktidarını kurarak sürekli devrim yoluyla komünizme geçmeyi ileri süren Gottschalk ve taraftarlarına karşı Marks ve Engels Almanya'daki «gelen devrimin» görevinin derebeylik kalıntılarını silip süpürmek, burjuva demokrasisini derinleştirmek olduğunu, onların söylediği gibi bir tarihi görevin üstünden atlayarak geçmenin imkansız olduğunu söylüyorlardı. Marks ve Engels'in öngördüğü aşamalı devrim teorisinin temelinde Almanya'daki gecikmiş burjuva devrimini liberal burjuvaziyi karşıya alarak bizzat proletaryanın, küçük-burjuva demokratlarla ittifak kurarak yapması ve proletaryanın hiç durmadan devrimi sürekli kılarak sosyalizme geçmesi düşüncesi yatmaktadır. Bu teoriye göre: liberal burjuvazi karşıya alınmalıdır. Çünkü liberal burjuvazi korkak ve zayıftır. Fransa'da olanlardan ürkmüş-

tür. Feodallerle anlaşarak devrime ihanet etmiştir. Bu yüzden Almanya'daki burjuva devrimi ancak liberal burjuvazi karşıya alınarak yani ona rağmen gerçekleşebilir.

Bununla beraber bu devrim sosyalist bir devrim olmayacaktı, «cumhuriyetçi ve sosyal» bir devrim olacaktı. Feodal ve mahalli aristokrasi devrilecek, herkese oy hakkı tanınacak, köylüler serf durumundan kurtarılacak, özgür vatandaş durumuna getirilecek vede burjuva demokrasisi derinleştirilecekti. Fakat özel mülkiyet, kapitalist sömürü ve sınıflar arası çatışma devam edecekti. Ancak özel mülkiyetin yanında kamu mülkiyeti de proletaryanın yönetime katılması ölçüsünde yer alacaktır. Yani proletarya ekonominin ve üretimin düzenlenmesinde söz sahibi olacaktı. Devletin sınıfsal niteliği ise karma olacaktı. İktidar işçilerin, köylülerin ve radikal küçük-burjuvazinin ortak iktidarı olacaktı. Böylece, «sosyal demokrasi»ye doğru yeni bir hamlenin şartları yaratılmış olacaktı. Ancak unutmamak gerekir ki, demokratik küçük - burjuvazi kırlarda feodal mülkiyetin tasfiyesinden sonra küçük kapitalist üretimi (ve mülkiyeti) yayarak kendi hakimiyetini sağlamak isteyecekti.

Yani devrimi «mümkün olduğu kadar çabuk» durdurmaya çalışacaktı. Proletarya ona bu fırsatı vermemelidir. Derhal bağımsız bir parti olarak örgütlenip devrimi sürekli kılmalıdır. «Küçük-burjuva demokratlar, ... devrimi bir an önce sona erdirmek isterken, az çok varlıklı bütün sınıflar iktidardan uzaklaştırılmadıkça, proletarya devlet iktidarını ele geçirmedikçe sadece bir ülkede değil, dünyanın belli başlı bütün ülkelerinde proleter örgütleri, bu ülkeler proleterleri arasında rekabe-

ti durduracak ölçüde gelişmedikçe ve üretici güçler hiç değilse tayin edici nitelikte güçler, proleterlerin elinde toplanmadıkça, bizim çıkarlarımız ve görevimiz, devrimi sürekli kılmaktır.» (Marks ve Engels'in Merkez Komitesi kanalıyla Komünist Ligasına Hitabından, aktaran, Stalin, Leninizmin İlkeleri s. 38).

Sonradan emperyalist dönemin marksizminin devrim teorisi olacak olan Marks ve Engels'in sürekli devrim teorisi işte budur.

Dikkat edilecek olursa Marks ve Engels'in sürekli devrim teorisi 4 ana unsuru ihtiva etmektedir :

1. Sürekli devrim teorisi, sürekli buhranlar teorisinin sonucudur. (Sürekli buhran, kesiksiz buhran değildir. Bu kapitalizmin öldürücü buhranının zaman zaman kesilmesi fakat yok olmaması demektir. Bir başka deyişle, kapitalizmin ölüm döşeğine girmesi, zaman zaman komadan çıkması, düzelmesi, ama döşekten kalkamamasıdır.)

2. Sürekli devrim teorisi, Avrupa devriminin yakın olması düşüncesine dayanır.

3. Sürekli devrim teorisi, o zamana kadar burjuvazinin ordusu sayılan köylülerin, proletaryanın ordusunu teşkil etmesi düşüncesine dayanır. Bu teori geniş köylü yığınlarının burjuvazi tarafından değil, proletarya tarafından feodalizme karşı kanalize edilmesini öngörür. Bir başka deyişle, sürekli devrim teorisi, devrimci potansiyelin marksist analizi teorisidir. İşçi-köylü ittifakının ilk teorik analizidir.

4. Marks ve Engels'in sürekli devrim teorisi, Almanya'daki gecikmiş burjuva devrimine proletaryanın önderlik etmesine ve bu proletaryanın

- Avrupa proletaryasının özellikle Fransız proletaryasının- yardımı ile durmaksızın sosyalist devrime yönelmesi düşüncesine dayanır.

Özetlersek; bu teorinin özü, köylü kitlelerinin devrimci potansiyelinin doğru değerlendirilmesine, proletaryanın önderliğinde devrim doğrultusunda kanalize edilmesine dayanmaktadır.

Gottschalk ve etrafındaki «kaba komünistlerin» sürekli devriminde ise, köylü kitlelerin devrimci potansiyelini küçümseme, ekonomik ve sosyal determinizmin belirleyiciliğini önemsememe (bunlar bir tarihi dönemin atlanabileceğini savunuyorlardı) temeldir. (Sol sapma) Troçki'nin sürekli devrim teorisinin de temelinde bu düşünce yatmaktadır. İleriki bölümlerde göreceğimiz gibi, ihtilalci inisiyatiften yoksun olan bütün sağ oportünistler ve pasifistler de daima görünüşte proletaryaya sıkı sıkı sarılarak, köylü kitlelerinin devrimci potansiyelini azımsıyarak, pasifizmlerine ideolojik kılıf bulmaya çalışmışlardır.

Görüldüğü gibi, bütün «sağ» ve «sol» sapmalar, proletaryaya, tek başına kaldıramıyacağı kadar yük yüklemede ve köylülerin devrimciliğini küçümsemede birleşmektedirler. «Sağ» ve «sol» sapmaların ortak yanı budur. (1905 Rus Demokratik Devrim döneminde de en solda gözüken Troçki'nin menşevik öze sahip olmasının temelinde bu yatar.)

Başında da belirttiğimiz gibi, Marks ve Engels sonradan bu teoriyi terketmişlerdir. (1850'lerden sonra.) Çünkü bu teori, kapitalizmin sürekli buhran teorisine dayanmaktadır. Oysa 1850'ler kapitalizmin üretici güçleri geliştirdiği, kamçıladığı, burjuva anlamında toplumun refah içinde olduğu yıllardır. (Bilindiği gibi kapitalizm sürekli buhrana,

emperyalist dönemde girmiştir.) Ve Marks ve Engels'in, kapitalizmin «sürekli ve son» buhranı zannettikleri, 1847 ekonomik buhranı ne sürekli buhrandı ne de kapitalizmin son buhranı.

Marks ve Engels, 1850 sonbaharında yanıldıklarını anladılar. (Bkz. İkinci bölüm.) Ve bu bunalımın devrevi bir bunalım olduğunu söylediler. Daha kapitalizm sürekli ve kesintisiz bunalımlar dönemine girmemişti. Bundan sonraki yıllarda Marks kapitalizmin buhranları meselesine eğildi. Ve kapitalizmin devrevi buhranlarını ve sistemin genel buhranını **kapitalde** etraflı bir şekilde inceledi. Marks, kapitalizmin bu devrevi buhranlarının özünün «kârın normal oranın altına düşmesine» dayandığını, bu devrevi bunalımların aşırı üretimin fazlalıklarını emerek ekonomiyi temelde düzenlediğini, yapıyı tedavi ettiğini ve de her devrevi buhrandan sonra bir nisbi refah döneminin başladığını açık bir şekilde Ekonomi Politiğin Eleştirisi'nde ortaya koydu. (Bkz. **Kapital**, cilt 5, s. 94 - 95)

Bu analizlerin sonucu Marks kapitalizmin o çağdaki gelişme durumundan dolayı sürekli bir buhranın (o dönem için) sözkonusu olamayacağını anlayarak, bu sürekli devrim teorisini terketti. Ve bu teori uzun yıllar terkedilmiş ve unutulmuş bir teori olarak bir kenarda kaldı. Ta ki kapitalizm gerçekten sürekli (genel) buhranlar dönemine, yani emperyalist aşamaya girene kadar. Bu süre içinde marksist devrim teorisinde daima ekonomik ve sosyal determinizm (determinist yön)ağır bastı.

Lenin, 20. yüzyılın başında, kapitalizmin ekonomik ve politik alanda eşit oranda gelişmeme kanununu -ve bu kanunun ilk ipuçları Marks'ın Eko-

nomi Politiği eleştirirken yaptığı soyutlamalarda vardır- bularak, onun en yüksek aşaması olan emperyalizm teorisini formüle ederek, kapitalizmin sürekli ve son buhranlar çağının başladığını, Marks ve Engels'in «bekledikleri büyük mücadele anının» artık geldiğini söyleyerek, Rus proletaryasının devrim teorisinin **sürekli veya kesintisiz devrim** teorisi olduğunu ilan etti.

II. Enternasyonalin sözcüleri ve partileri özellikle bu kuruluşun Rusya kolu olan menşevikler, Marks ve Engels'in sürekli devrim meselesinde yanıldıklarına ilişkin sözlerini, mekanik yorumladılar. Marks ve Engels'in o tarihi şartlar altında -tekel öncesi dönemde- kapitalizmin sürekli buhranlarının mümkün olamayacağını, dolayısıyla da sürekli devrim teorisinin geçerli sayılamayacağına ilişkin değerlendirmelerini, emperyalist dönemin şartlarında kapitalizmin sürekli bunalımlar dönemine girdiği gerçeğini hesaba katmayarak, bir dogma şeklinde, her şart altında geçerliymişcesine ele aldılar. (Bu ele alışları sağ oportünizmin ve pasifizmin değişmez karakteridir.)

Bunlar, somut durumların somut tahlilini bir yana bırakarak Marks ve Engels'in başka tarihi şartlarda, başka ülkeler için öngördükleri tezlerine -devrimin kapitalizmin en geliştiği ülkede başlayacağı ve barışçıl geçişin mümkün olabileceğine ilişkin- dört elle sarıldılar. Oysa kapitalizm, Marks ve Engels döneminin kapitalizmi değildi. Kapitalizm sürekli buhranlar çağına, proleter devrimleri çağına girmişti. Marks ve Engels'in, tekel öncesi dönemde hatalı olarak niteledikleri sürekli devrim teorisi, kapitalizmin sürekli buhranlar döneminde, marksizmin devrim teorisi oluyordu.

4. DEVRİMCİ ŞİDDET VE BARIŞÇIL GEÇİŞ

Marks ve Engels, Lenin'in deyişiyle sosyalizme geçiş meseleleriyle yani biçim meseleleriyle kendilerini bağımlı kılmamışlardır. Sadece genel kural öngörmüşlerdir. Bu kurala göre, proletaryanın burjuva diktatoryasım alaşağı edebilmesi için devrimci şiddete, zora başvurması zorunludur. Zor, Marks'm deyişiyle, bir yenisine gebe olan her eski toplumun ebesidir. Sosyal devrimin bir kökeni vardır. Marks'a göre: «... ancak artık, sınıfların ve sınıf çelişmelerinin bulunmadığı bir düzendedir ki sosyal evrimler, artık siyasi devrimler olmaktan çıkacaklardır. O zamana kadar toplumun her yeniden değiştirilip düzeltilmesinin arifesinde sosyal bilimin son sözü daima şu olacaktır: **Ya mücadele ya ölüm, ya kanlı savaş yada yok olma!»** (Felsefenin Sefaleti, s. 195).

Fakat Marks ve Engels hayatın çok yönlülüğü karşısında dogmatizme düşmemek için şartlı, sınırlama içinde yani amaca barışçıl ajitasyonlarla daha çabuk ve daha emin ulaşması mümkün olduğu yerlerde, barışçıl geçişten de bahsetmişlerdir.

Marks ve Engels, «barışçıl yollardan sosyalizme geçişi» Kara Avrupa'sından tamamen farklı vede çok değişik özelliklere sahip İngiltere ve Amerika için bir ihtimal olarak öngörmüşlerdir. Marks ve Engels'e göre bu ülkeler barışçıl geçişi mümkün kılacak özelliklere sahiptir. Bir kere, kapitalizm Kara Avrupa'sına kıyasla bu ülkelerde daha gürbüzdür. Proletarya bu ülkelerde -İngiltere'de- nüfusun çoğunluğunu teşkil ediyordu ve sendikalarda çok iyi örgütlenmişti vede Kara Avrupa'sı proletaryasına nazaran kültür düzeyi daha yüksekti.

Kapitalist sınıf, Kara Avrupa'sındaki benzerlerine kıyasla çıkarlarını çok daha iyi anlamıştı. Ve uzlaşma geleneğine sahipti. Bütün bu özelliklerin yanında bu ülkelerde burjuva devleti, yani bürokrasi ve militarizm, Kara Avrupa'sına kıyasla daha zayıf ve cılızdı. Bu nedenlerden dolayı, bu özelliklere sahip olan İngiltere ve Amerika'da proletarya, burjuva parlamentosu kanalıyla, yani oy mekanizması aracılığı ile -kapitalistleri satın alma yoluyla- iktidara gelebilirdi.

New-York Tribune'a 1851 Nisanında yazdığı bir makalesinde şöyle diyor Marks bu konuda: «İngiliz işçi sınıfı için genel oy kullanma hakkı ve siyasal iktidar ayni şeyi ifade eder. Proletarya nüfusun çoğunluğunu teşkil etmektedir. İngiltere'de genel oy hakkının kazanılması, kıta Avrupa'sında sosyalist diye adlandırılan herhangi bir vasıtadan çok daha fazla bir ilerleme, yani sosyalizme doğru bir ilerleme teşkil edecek; genel oy... hakkının kazanılmasının kaçınılmaz sonucu işçi sınıfının politik hegemonyası olacaktır.»

5. «MİLLİLİK» VE ENTERNASYONALİZM

Bu meseleye girmeden önce millilik ve enternasyonalizm hakkında Marks ve Engels'in görüşleri üzerinde kısaca duralım.

Marks ve Engels somut durumların somut tahlilini yaparken, proletarya devrimine kapitalist ülkelerin bütünü açısından bakmışlardır. Marks ve Engels, proletarya ve dünya emekçilerinin kurtuluşunu, herşeyden önce Avrupa ve Amerika'da proleter enternasyonalizminin -Birinci Enternasyonalin- iktidara gelmesine bağlamışlardır. Onlar

dar milli sınırlar içinde millet çerçevesinde devrim mücadelesinin hapsedilmesine daima karşı çıkmışlardır. Onlara göre, proletaryanın devrimci mücadelesinin amacı, burjuvazinin çizdiği sınırları aşmak ve ulusların enternasyonalizmini gerçekleştirmektir; proleterlerin vatanı yoktur. Onların vatanı enternasyonaldir (7).

«Proleterler bütün ülkelerde bir tek ve ayni menfaatin, bir tek ve ayni düşmanın, bir tek ve ayni savaşın karşısındadırlar. Proleterlerin çoğu daha şimdiden tabii olarak milli peşin hükümlerden sıyrılmışlardır. Onların bütün hareketleri temel bakımından insancıl ve milliyet karşıtıdır. **Milliyeti yalnız proleterler ortadan kaldırabilirler.**» (Marks).

Fakat bu her ülkede proletaryanın o sınırlar çerçevesi içinde kendi burjuvazisi ile savaşarak, milli iktidarını kurmaması anlamında yorumlanmamalıdır. Tam tersine her ülkenin işçi sınıfı, sınıf olarak herşeyden önce kendi ülkesinde iktidarı ele alabilecek şekilde teşkilatlanmalı, kısa ve uzun vadeli taktiklerini mücadele zemini olarak kabul ettiği ülkenin ekonomik, sosyal ve siyasi şartlarına, yani sosyal yapının tutarlı analizine, hal ve şartların doğru değerlendirmesine dayandırmalıdır.

Bu açıdan proletaryanın sınıf mücadelesi içeriği bakımından değil, sadece **formu** bakımından millidir.

Lassalle'cilerin etkisi altında kaleme alınmış olan Gotha Programı'ndaki «işçi sınıfı bütün uygar ülkelerin işçilerinin ortak çabası olan gayretinin zorunlu sonucunun halkların uluslararası kardeşliği olacağını bilerek, kurtuluşu için ilk önce **bugünkü ulusal devlet çerçevesi** içinde çalışır»,

metnini meseleyi dar ulusal açıdan aldığı için eleştiren Marks bu konuda şunları söylemektedir : «Komünist Manifesto»nun ve daha önceki sosyalizmin tümünün tersine Lassalle işçi hareketini en dar ulusal açıdan kavramıştır. Program tasarısında Lassalle'in bu yolu izlenmektedir. Ve bu, enternasyonalin eyleminden sonra yapılmaktadır!

Besbelli ki işçi sınıfı mücadele edebilmek için sınıf olarak kendi ülkesinde örgütlenmelidir. Ve her ülke ayrı ayrı bu sınıf mücadelesinin sahnesidir. İşte işçi sınıfının mücadelesi bu anlamda ulusal nitelik taşır. Muhtevası bakımından değil ama Komünist Manifesto'nun da dediği gibi, «şekil bakımından ulusal» (Gotha ve Erfurt Programının Eleştirisi, s. 36).

İşte Marks ve Engels, enternasyonalizm ve «millilik» ilişkisini bu şekilde ele almaktadırlar.

6. PROLETARYA DEVRİMİ TEK ÜLKEDE Mİ, BÜTÜN AVRUPADA MI?

Kapitalizmin dengesiz gelişmesinin henüz tam anlamıyla tesbit edilmesine imkan olmayan tekel öncesi dönemde, Marks ve Engels, tek bir ülkede devrimin zaferinin kesinleşmesinin imkansız olduğunu, bir dünya çapmda krizin hemen ertesinde, bütün kapitalist ülkelerin proletaryasının birlikte kurtuluşunun söz konusu edilebileceğini söylemişlerdir.

Marks dar ulusal sınırlar içinde bir proleter devriminin tamamlanmasının imkansız olduğuna örnek olarak, 1849 Haziranındaki Fransız proletaryasının bozgununu göstermektedir: «işçiler...,

Fransa'nın ulusal sınırları içinde bir proleter devrimi tamamlayabileceklerini düşünüyorlardı. Fakat, Fransa'nın üretim şartları, dış ticaretiyle, dünya piyasasındaki durumuyla ve bu piyasanın kanunlarıyla belirlenmiştir. **Fransa, bunları bütün Avrupa'yı içine alacak ve dünya piyasasının despotu İngiltere üzerinde tepkisi olan bir devrimci mücadele olmaksızın nasıl parçalayacaktı?»** (Fransa'da Sınıf Mücadeleleri, s. 48. Altı çizilmiş olanlar bize ait.)

Marks, görüldüğü gibi bu yıllarda, dünya devriminin -Avrupa Devrimi- başlangıç noktası olarak İngiltere'yi görmektedir. Marks'a göre Fransa'daki mevcut siyasi krizin bir çözüme ulaşması ve proletaryanın yönetime geçebilmesi için bütün dünyayı sarsan bir krizin olması ve bu kriz döneminde İngiltere'de bir proleter devriminin patlak vermesi şarttır.

«... Fransız toplumunun içindeki sınıflar mücadelesi, bütün ulusların karşı karşıya geldiği bir dünya savaşı halinde genişler. Dünya ölçüsünde bir çözüme, ancak dünya pazarına hakim olan ulusun, yani İngiltere'nin başına, bir dünya savaşı dolayısıyla, proletaryanın geçmesi sonucunda yaklaşmak mümkündür.» (Fransa'da Sınıf Mücadeleleri, s. 132).

1847 - 50 yılları arasında Kıta Avrupa'sında sürekli devrimin olacağını zanneden, sonra bunda yanıldıklarını söyleyen Marks ve Engels'in devrim teorilerinde görüldüğü gibi 1850'den sonra ihtilalci inisiyatif değil de ekonomik ve sosyal determinizm ağır basmaktadır. Onlara göre Avrupa devrimi üretici güçlerin gelişme seviyesi en yüksek

-objektif şartları en uygun- ülke olan İngiltere'den başlayacaktı.

1850 yılında İngiltere'de yerleşen Marks ve Engels, uzun bir süre İngiltere'ye bu gözle baktılar. (Dünya devriminin başlangıç noktası olarak gördüler.) Fakat 1850'lerden sonra hızla İngiliz işçi hareketi küçük-burjuva reformizmine, Trade - Unioncu bataklığa yöneldi ve yavaş yavaş işçi ile işveren arasında ortalama bir zümre, işçi-aristokrasisi doğmaya başladı. Bu aristokrasinin sınıf mücadelesini kapitalizmin isteklerine uygun bir yöne kanalize etmeyi iyi kötü başardığını gören Marks ve Engels, İngiltere'den ümitlerini keserek tekrar bütün dikkatlerini Kıta Avrupa'sma çevirdiler. Paris Komünü hareketinde Fransız işçisinin hunharca katledilmesinden sonra, Marks ve Engels bütün ümitlerini Almanya'daki mücadeleye bağladılar. Ve Almanya'daki proletaryanın muhtemel bir zaferini dünya devriminin başlangıcı olarak gördüler.

Özetlersek, Avrupa Devrimini bir bütün olarak gören Marks ve Engels'e göre, ilk muzaffer proletarya devrimi üretici güçlerin gelişme seviyesinin az çok yüksek olduğu bir Avrupa ülkesinde olacaktır. Yani Marks ve Engels'in devrim teorilerinde ekonomik ve sosyal determinizm ağır basmaktadır. İhtilalci inisiyatifin rolü daha talidir. Fakat devrim mihrakının batıdan -İngiltere'den- yavaş yavaş doğuya kaymasına paralel olarak ihtilalci inisiyatifin nisbi önemi de artmaktadır. (Ancak, daima belirleyici yön ekonomik ve sosyal determinist yöndür.)

II. BÖLÜM

EMPERYALİST DÖNEM MARKSİZMİNİN DEVRİM TEORİSİ

1. SERBEST REKABETÇİ KAPİTALİZMİN TEKELCİ KAPİTALİZME DÖNÜŞMESİ

Fransa ve Prusya savaşından ve onu takibeden Paris Komünü hareketinden, 20. yüzyılın başlarına kadar kapitalizm nisbeten barışçı bir gelişim içine girdi. Bu döneme, barışçı dönem de diyebiliriz.

Bu evre, kapitalizmin üretici güçleri geliştirdiği, kamçıladığı ve burjuva anlamında refahı sağladığı, tek kelimeyle kapitalizmin gürbüzleştiği bir evredir. Fakat her gelişen, güçlenen şey gibi kapitalizm de bu süre içinde kendi zayıflığını çürüklüğünü de geliştirdi ve güçlendirdi. Bir başka deyişle, kapitalizm bir yandan yükselirken öte yandan hızla kokuşmaya, asalaklaşmaya, tekelleşmeye yöneliyordu.

Bu dönem, bireysel kapitalizmin hızla ortadan kalktığı tekellerin, kartellerin ve tröstlerin ekonomiye hakim olduğu serbest rekabetçi kapitalin hakimiyetinin, finans-kapital tahakkümüne dönüştüğü bir dönemdir.

Lenin, serbest rekabetçi kapitalizmin, finans - kapitalizmine dönüşmesi sürecini üçe ayırmaktadır. (Lenin bu süreci 1860'dan başlatıyor.)

«... Tekellerin tarihindeki belli başlı evreler şöyle beliriyor :

1) Serbest rekabetteki gelişimin en yüksek noktaya eriştiği 1860-1888 yılları bu dönemde tekeller henüz güçlükle farkedilebilen birer çekirdek halindedir;

2) 1873 krizini izleyen ve kartellerin büyük gelişme dönemi olan yıllar: Ancak bunlar yine de istisna halindedirler. Henüz kararlı ve sağlam bir durumları yoktur. Geçici bir nitelik gösterirler.

3) 19. yüzyılın sonundaki yükseliş ve 1900-1903 krizi dönemi: Bu dönemde karteller bütünüyle ekonomik hayatın temellerinden biri haline geliyor. Kapitalizm, emperyalizme dönüşmüştür...» (Emperyalizm, s. 29).

1857-60 dünya ekonomik krizinden sonra kapitalizm tam bir refah (boom) dönemine girdi. Bilim ve teknikteki o zamana kadar görülmemiş buluş ve gelişmeler kapitalizmi hızlı bir gelişme ve yükselme sürecine soktu. Bilim ve tekniğin en son buluşlarını sanayiye uygulayarak onu hızla geliştiren kapitalizm, büyük çapta üretimi dev tesislerle geliştirdi ve yaygınlaştırdı. Üretim hızla merkezileşip yoğunlaştı. Giderek bankalar o güne kadarki aracı görevlerini bir yana iterek, bizzat ekonomiye yatırım yapan, dev tekellere dönüşmeye başladı.

Kartellerin, tröstlerin ekonomik hayata hakim olmaya başlamasının özellikle bankaların sanayie el atmasının sonucu, küçük ve orta teşebbüsler hızla ortadan silinmeye başladı. Holding sistemi aracılığıyla büyük tekeller ekonominin tek hakimi haline geldiler. Ve böylece kapitalizm yeni bir çağa, finans-kapital çağına girdi.

«Üretimin yoğunlaşması, bundan tekellerin doğuşu, sanayi ile bankaların kaynaşması, iç içe gir-

mesi, -işte mali sermayenin oluşum tarihi ve bu kavramın (finans-kapital kavramının) özü.» (Lenin, Emperyalizm, Kapitalizmin En Yüksek Aşaması, s. 60).

Ve bu gelişmenin doğal sonucu serbest rekabetçi dönemde belirgin olmayan kapitalizmin dengesiz ve kesikli gelişiminin bütün çıplaklığıyla ortaya çıkması, iyice belirginleşmesidir.

«Teşebbüslerin, endüstri dallarının ve farklı ülkelerin eşitsiz ve kesintili gelişmeler içinde olması, kapitalist rejimde kaçınılmaz bir olaydır.» (a.g.e. s. 77). Bu eşitsiz gelişim tekellerle birlikte ekonomide muazzam bir sermaye fazlası yarattı. Kapitalizm endüstriye uygun şekilde tarımı geliştirmediği vede kâra göre üretim daima bir tüketim eksikliği -halk kitlelerinin açlığı ve yoksulluğunun hızla artmasından dolayı- yarattığı için bu fazlalık zorunlu olarak sömürge ülkelere kanalize edildi. Emtia ihracına dayanan eski tip sömürgecilik yerini sermaye ihracına dayanan emperyalist sömürgeciliğe bıraktı. Dünya bir avuç tekeller tarafından paylaşıldı. «Sermaye ihrac eden ülkeler dünyayı, kelimenin mecaz anlamıyla, aralarında bölüşmüşlerdi. Ama mali sermaye kürenin doğrudan doğruya bölüşülmesine yolaçıyor.» (a.g.e. s. 83). Ve dünyanın bütün ülkeleri «dünya mali sermaye işlemleri zincirinin halkalarını meydana getiriyorlar.»

Bütün bunlar olurken, teknikteki ve bilimdeki o zamana kadar görülmemiş olan yenilikler ve buluşlar (8) kapitalist ülkeler arasındaki düzey farklarını kapatmaya uygun ortamı hazırlıyordu. Bu ortamın içinde daha geri bir kapitalist ülke sıçramalı gelişme ile ileri bir ülkeye yetişiyor ve bölünmüş olan dünyanın yeni güçler dengesine göre «da-

ha adil» bölüşülmesini istiyordu. Bunun kapitalistler arası yeniden paylaşım savaşlarına yolaçması kaçınılmazdı.

Emperyalist aşamada kapitalizmin dengesiz ve kesikli gelişmesi, tekellerarası anlaşmazlıkları derinleştirip şiddetlendiriyordu. Bunun doğal sonucu, emperyalist cephede yarıklar açılması ve bu açılan gediklerden sosyalizmin zaferinin mümkün olmasıdır.

«Emperyalizmin neden can çekişen kapitalizm olduğu, sosyalizme geçiş teşkil ettiği kolayca anlaşılabilir. Kapitalizmden doğup gelişen tekel, artık kapitalizmin ölümüdür. Ve onun sosyalizme geçişinin başlangıcıdır.» (Lenin)

Ve artık tarihsel bir dönem geride kalıyordu. Tarih yeni sayfasını çeviriyordu. Bu yeni sayfanın başlığı Proleter Devrimlerin Çağıdır. «Barış» dönemi artık geride kalıyordu. Proleter devrimcilerinin dünyayı yorumlamaktan değiştirmeye geçecekleri, herşeyin altüst olacağı kapitalizmin sürekli ve genel bunalımlarını yaşayacağı dönem başlıyordu.

Marks ve Engels'in 1840-50 döneminde geldiğini zannettikleri «beklenen an» artık gelmişti.

2. MARKSİZMİN «ORTODOKS» TAHRİFİ VE LENİNSİT DEVRİM TEORİSİ (1)

Rekabetin tekele dönüştüğü bu dönem sonundaki enternasyonal örgüt, II. Enternasyonaldir. Kapitalizmin, burjuva anlamda refahı sağladığı, bu barış döneminde, Avrupa'daki II. Enternasyonal partileri özellikle Almanya'daki İşçi Partisi dev se-

çim zaferi kazandı. (Pekçok seçim bölgesinde oyların % 50'den fazlasını aldı.)

Bu dönem, bütün barış dönemlerinde olduğu gibi solda pasifist ve sağ eğilimlerin palazlandığı bir dönemdir. Kazanılan parlamenter zaferler II. Enternasyonalin bütün partilerinin başını döndürdü. Bu dönemin hep böyle olacağını zannederek hiç savaş döneminin hazırlıklarıyla uğraşmadılar.

II. Enternasyonalin pasifizmini Stalin şu şekilde özetlemektedir: «Bu devre, kapitalizmin nisbeten sakin bir gelişme devri, emperyalizmin felaketli çelişkilerinin henüz açıkça belirmeye vakit bulamadığı; işçilerin ve sendikaların ekonomik görevlerinin az çok «normal» bir şekilde geliştiği seçim mücadelesinin ve parlamento gruplarının «baş döndürücü» başarılar sağladığı; legal mücadele şekillerinin övgüleriyle göklere yükseltildiği ve legalite yoluyla kapitalizmin yenileceğine inanıldığı bir çeşit savaş öncesi devre idi. Bir kelimeyle bu devir, II. Enternasyonal partilerinin kendilerini besiye çekip semizlendikleri ve devrimi, kitlelerin devrimci eğitimini ciddi surette düşünmek istemedikleri bir devir idi. (Leninizmin İlkeleri, s. 17)

Hayatının son yıllarında bu kötü gidişi gören Engels, II. Enternasyonalin reformizmi konusunda Wilhelm Liebknecht ve Kautsky'yi uyarmaya çalıştı. Engels, 1891'de Erfurt Programının Eleştirisinde, bu barışçıl geçişe ilişkin pasifist ve parlamenter hayalleri sert bir dille eleştirdi.

Ama Engels'in bütün eleştirileri ve uyarıları sonuçsuz kaldı. II. Enternasyonal partileri parlamentarizmin batağına iyice saplandılar. İşte 1900 yıllarında, proleter devrimleri çağının başında, Avrupa solunun durumu böyleydi.

II. Enternasyonalin partileri kapitalizmin barışçıl bir gelişme gösterdiği yükselme döneminde elde edilen seçim zaferlerinin sarhoşluğu içinde, kapitalizmin bu yeni dönemini hiç ama hiç anlamadılar. Geçici bir devre olan bu «barış dönemi»nin devam edeceğini zannettiler.

Bu partiler, somut durumların somut tahlilini bir yana bırakarak, marksizmin bir eylem kılavuzu olduğunu ve tarih içinde zenginleşip derinleştiğini unutarak, Marks ve Engels'in tekel öncesi dönem için öngördüklerini bir doğma olarak aldılar. Hatta Marks ve Engels'in istisna şartlar için söylediklerini bile genelleştirdiler, tam bir dogmatizmin içine düştüler.

Marks ve Engels'in tekel öncesi döneme ilişkin önerilerinin «ortodoks» yönden muhafaza edilmesi, yani dondurulması, onların objektif durumlarına uygun düşüyordu. Ve bu doğmatizm aynı zamanda onların ihaneti ve korkaklıklarına ideolojik bir kılıf oluyordu. Marks ve Engels'in, kapitalizmin üretici güçleri henüz geliştirdiği, onlara ters düşmediği yükselme dönemine ilişkin, «evrim dönemine ilişkin», öngörmüş oldukları devrim teorisini, çalışma taktiklerini ve tarzını, kapitalizmin genel bunalımlar dönemine, sosyalist devrimler dönemine uygulamaya çalışıyorlardı.

Marks ve Engels, tek ülkede, dar milli sınırlar içinde bir proletarya devriminin olamayacağını söylememişler miydi? Devrim, Marks ve Engels'in önerilerine göre, gelişmiş kapitalist ülkelerde «zamandaş» olarak, dünya devrimi şeklinde patlak vermiyecek miydi? İlk proletarya devrimi, üretici güçlerin en gelişmiş, objektif şartlarm en olgun, demokrasinin ve proletaryanın kültür düzeyinin en yük-

sek olduğu ülkede başlamıyacak mıydı? O yüzden üretici güçlerin gelişme seviyesi düşük olan bir ülkede yapılacak her ihtilalci teşebbüs tıpkı 1849 Haziran yenilgisi gibi, tıpkı Paris Komünü yenilgisi gibi, bozgunla sonuçlanmaya mahkumdu. Bu bakımdan, üretici güçlerin olgunlaşmasını beklemek şarttır.

Ayrıca bu partiler, Marks ve Engels'in başka tarihi şartlar için ileri sürdüklerini bu şekilde dogmatikleştirmeleri bir yana, bazı istisnai durumlar için öngördüklerini de genelleştiriyorlardı. Marks'm nüfusun çoğunluğunu proletaryanın teşkil ettiği İngiltere'de proletaryanın barışçıl yollardan zafere erişmesinin mümkün olduğuna ilişkin şartlı sınırlamasını genelleştirerek proletaryanın devrim yapabilmesi için nüfusun çoğunluğunu teşkil etmesinin şart olduğunu ileri sürüyorlardı. Onlara göre proletarya nüfus çoğunluğunu teşkil edecek ve oyların çoğunluğunu alarak iktidara gelecekti.

II. Enternasyonalin partileri işte proletarya devrimleri çağında Marks ve Engels'i böyle yorumluyorlardı.

II. Enternasyonal pasifistleri Marksizmi bu şekilde dogmatikleştirirken marksizmi eylem kılavuzu olarak kabul eden Lenin, somut durumların somut tahlillerini yaparak, kapitalizmin emperyalizme dönüşme sürecini yakından izliyordu. (Lenin, Emperyalizm Kapitalizmin En Yüksek Aşaması kitabını 1916 yılında yazmıştır. Fakat Lenin'in 1900'lerden itibaren yapmış olduğu bütün tahliller emperyalist dönemin çelişkilerinin doğru analizine dayanmaktadır.)

Lenin'e göre dönem Marks ve Engels'in döne-

mi değildi. Kapitalizm yeni bir safhaya girmişti. Kapitalizm Marks ve Engels'in 1847-50 dönemi arasında girdiğini zannettikleri sürekli ve genel bunalımlar dönemine, cançekişme sürecine artık girmiştir. Ve Lenin tekelci dönemde iyice belirginleşen kapitalizmin dengesiz ve kesikli gelişimini doğru gözleyerek, bundan tek ülkede sosyalizmin zaferinin mümkün olduğu sonucunu çıkardı.

«... Kapitalizmin gelişmesi farklı ülkelerde hiç de muntazam olmayan bir şekilde yürümektedir. Meta üretim sisteminde başka türlü de olamaz. Bundan da reddedilemez bir şekilde şu çıkıyor ki, sosyalizm bütün ülkelerde aynı anda zafere ulaşamaz. Önce bir yada birkaç ülkede zafere ulaşacak, ötekiler bir süre burjuva yada burjuva-öncesi dönemde kalacaklardır.» **(Proletarya Devriminin Savaş Programı, Savaş ve Sosyalizm,** s. 61).

Lenin, «ekonomik ve politik gelişmenin eşit oranda olmaması kapitalizmin zorunlu bir kanunudur. Bundan, sosyalizmin zaferinin, ilk olarak az sayıda kapitalist ülkeler, yada hatta belirli bir tek ülkede mümkün olduğu sonucu çıkar,» diyerek, Marks ve Engels'in «devrim bütün ülkelerde birden patlak verecektir» şeklindeki önerisinin emperyalist dönemde eskidiğini belirtmektedir. Lenin'e göre, Marks ve Engels'in bu eskimiş önerisini dogmalaştırarak tekrarlayan II. Enternasyonalin parti ve sözcüleri, burjuvaziye hizmetten başka bir şey yapmamaktadırlar: «kendilerini çok akıllı sayanların ve üstelik sosyalist geçinenlerin, devrim bütün ülkelerde birden patlak vermedikçe, iktidarın mücadele ile ele geçirilemeyeceğini iddia edenlerin her türlüsünü biliyorum. Bu adamlar, bu gevezeliklerle devrime sırt çevirdiklerini ve bur-

fuvazinin yanına geçtiklerini sezmiyorlar. Çalışan sınıfların uluslararası oranda devrim yapmalarını beklemek herşeyin bekleyiş içinde donakalması demek olur. Bu saçmadır.» (Bkz. 4. Baskı, cilt 27, s. 336, Lenin'den aktaran Stalin, **Sağ ve Sol Sapmalar**, s. 220.)

Leninizme göre proletarya devrimine o ülkenin iç gelişmesinin bir meselesi olarak bakıp, üretici güçlerin gelişmesinin yeterli olup olmadığının tetkiki artık geride kalmıştır. Emperyalist dönemde herhangi bir ülkenin devrim şartları, üretici güçlerin gelişme seviyesine bağlı değildir. Çünkü emperyalizm ekonomik otarşiyi yıkarak, milli özel ekonomileri dünya ekonomisi denilen bir zincirin halkaları haline getirmiştir. Ve sistemin bütünü açısından bütün ülkelerde devrimin objektif şartları mevcuttur. Bu yüzden ilk proletarya devriminin kapitalizmin en gelişmiş olduğu, demokrasinin ve kültür seviyesinin en yüksek olduğu ülkede olacağını beklemek yanlıştır. Marks ve Engels'in tekel öncesi dönem için doğru olan bu önerisi emperyalist dönemde artık eskimiştir. Ve leninizme göre ilk proletarya devrimi kapitalizmin ve demokrasinin en gelişmiş olduğu şu yada bu kapitalist ülkede değil, emperyalist sistemin en zayıf olduğu ülkede yapılacaktır. Emperyalizm zincirinin en zayıf olduğu yerde, sermayenin cephesi yarılacaktır. Çünkü proletarya devrimi, dünya emperyalist cephe zincirinin kırılmasının sonucudur ve devrime başlayan ülkenin, sermayenin cephesini yaran ülkenin, kapitalist anlamda daha gelişmiş ülkelere oranla daha az gelişmiş olması, bununla beraber kapitalizmin çerçevesi içinde bulunması

pek âlâ mümkündür.» (Stalin Leninizmin İlkeleri, s. 32).

II. Enternasyonal partilerinin ileri sürdükleri «barışçıl geçiş» teorisi de Lenin'e göre yanlıştır. Kapitalizm can çekişme dönemine girdiği için bürokrasi ve militarizmini iyice güçlendirmiştir. Sosyal devrimin emperyalist dönemde bir tek yolu vardır. O da «şiddet yoluyla bürokratik ve askeri makinayı» parçalamaktır. Marks ve Engels'in tekel öncesi dönemin İngiltere ve Amerika'sı için öngördüğü barışçıl geçiş tezi, tekelci dönemde eskimiştir, geçersizdir.

Diyor ki bu konuda Lenin: «Bugün ... Marks'ın bu sınırlaması artık geçerli değildir. Amerika gibi İngiltere de, Anglo-Sakson özgürlüğünün (militarizm ve bürokratizm yokluğu) dünyadaki bu en büyük ve son temsilcileri de, her şeyi kendilerine bağımlı kılan ve herşeyi kendi ağırlıkları altında ezen askeri ve bürokratik kurumlarm, kan ve çirkef dolu Avrupai bataklığın içinde boylu boyunca battılar. Şimdi, Amerika'da olduğu gibi İngiltere' de de, **«Bütün gerçek halk devrimlerinin ilk şartı» ... «Hazır devlet makinasmı» kırmak, parçalamaktır.»** (Devlet ve İhtilal, s. 52).

Leninist devrim teorisinde, işçi sınıfının zayıf olduğu, nüfusunun büyük çoğunluğunu köylülerin teşkil ettiği bir ülkede, emperyalist zinciri parçalamak mümkündür. Burada köylülerin devrimci potansiyelinin, proletaryanın ve partisinin yönetiminde harekete geçirilmesi temel alınmaktadır. «... Bilindiği gibi, **Lenin proleterlerin köylülüğe karşı olan münasebetinde Marks kuramını tamamlamış ve geliştirmiştir.»** (G. Dimitrov, Partinin Ge-

lişmesinde Başlıca Devreler, Halk Cumhuriyetine Doğru, s. 124).

Lenin'in devrim teorisinde ihtilalci inisiyatifin rolü (emperyalist dönemin özelliklerinden dolayı) Marks ve Engels'inkilerine kıyasla çok daha ağırlıklıdır. Emperyalist dönemde, devrimlerin maddi temelleri hazır olduğu için, meseleyi çözmek ihtilâlci inisiyatifin uygun zamanındaki atılımına kalmaktadır.

Bilimsel sosyalizmin devrim teorisinde köylülerin rolü arttıkça, devrim mihraki doğuya kaydıkça, volantrist yön ağır basmaktadır.

II. Enternasyonal partilerinin devrim yapmaya niyetleri olmadığı için köylülerin ihtilalci potansiyellerini kanalize etmek, köylüleri proletaryanın safına kazanmak diye bir meseleleri yoktu. Onlar, devrimi köylülerin çoğunun proleterleşeceği, proletaryanın nüfus çoğunluğunu teşkil edeceği bilinmeyen bir zamana ertelemişlerdi. II. Enternasyonal'in 'ortodoks' düşüncesine göre, köylüleri tüm olarak burjuvazinin ordusu içinde düşünmek gerekir. Bu düşünceye göre, «köylüler bütünü ile ancak bir gıda ürünleri sağlayıcısıdırlar,» ve çıkarları proletarya ile zıttır. Bu şekilde toplumu birbirine zıt iki renge boyamak, II. Enternasyonal oportünizminin, klasik «ortodoks» anlayışından başka bir şey değildir.

II. Enternasyonal pasifistleri, yukarıda kısaca özetlediğimiz bütün oportünist tezlerini Marks ve Engels'e dayandırıyorlardı. Onlar Marksizmde neyin kesin olduğunu hiç ama hiç anlamış değillerdi. Onlar, Stalin'in deyişiyle, Marksizm özünü -somut durumların somut tahlilini- bir yana bırakarak, marksizmi donduruyorlardı.

Emperyalist dönemin ilk yıllarında, sadece Lenin ve bolşevikler, marksizmin özü ile lafızlarını birbirinden ayırarak, marksizmin özünü muhafaza ederek hayatın yeni gerçekleri karşısında derinleştirip, zenginleştiriyorlardı.

1900'lerde diyor ki Lenin: «Marks'm teorisini, tamamlanmış, değişmez bir bütün olarak görmüyoruz, aksine olarak düşünüyoruz ki, bu teori sadece bilimin köşe taşlarını yerleştirmiştir. Eğer sosyalistler hayatın kendilerini aşmasını istemiyorlarsa, bu bilimi her yönden derinleştirmelidirler. Düşüncemize göre, Rus sosyalistleri için Marks'ın teorisini bağımsızca, iyice işlemek özel olarak zorunludur.»

3. MARKSİZMİN «ORTODOKS» TAHRİFİ VE LENİNİST DEVRİM TEORİSİ (2) LENİNİST KESİNTİSİZ DEVRİM TEORİSİ VE MENŞEVİZM

Yirminci yüzyılın başında, kapitalizmin emperyalizme dönüştüğünü gözleyen Lenin'e göre, Marks ve Engels'in 1847-50 dönemi arasında geldiğini zannettikleri «büyük mücadele anı» artık gelmişti. Artık «burjuvazi iie proletarya arasındaki savaş, bütün Avrupa'da gündemdedir.» Ve Lenin, Marks ve Engels'in 1850 Almanya'sı için öngördükleri sürekli devrim teorisini Rus proletaryasının devrim teorisi olarak ilan etti.

1840-50 dönemi arasında Marks ve Engels, bu devrim teorisinde gerçekten yanılmışlardı. Çünkü onlar 1847 dünya ticaret bunalımı ile kapitalizmin genel ve sürekli buhranlar dönemine girdiğini zan-

netmişlerdi. Oysa kapitalizm o çağda, yükselme dönemindeydi. Dolayısıyla Avrupa'da, bir proleter devrimi olması imkansızdı. Bu nedenle, Almanya'daki demokratik devrimin başını proletarya çekse bile, Avrupa'da zamandaş patlak veren proletarya devrimleri olmadığı için, proletarya devrimi sürekli kılamazdı. Almanya'daki proletaryanın, burjuva demokratik aşamadan durmaksızın sosyalist devrim aşamasına geçebilmesi için, Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde iktidarı ele geçirmiş olan muzaffer proletaryanın yardımı şarttı.

Oysa şu anda, (emperyalist dönemde) kapitalizm sürekli bunalımlar dönemine girmiştir. Avrupa proletaryasının iktidara gelmesi için objektif şartlar sistemin bütünü açısmdan olgunlaşmıştır. Bu yüzden Marks ve Engels'in 1856'lardan sonra vazgeçtikleri bu devrim teorisi, kapitalizmin sürekli ve genel buhranlar döneminde, Rusya gibi, gecikmiş burjuva demokratik devrimin eşiğinde olan bir ülkenin proletaryasının tek ve doğru devrim teorisidir. Yani Lenin'e göre Marks ve Engels'in bir Avrupa devrimi bekledikleri yılların (1840-50) Almanya'sının durumu nasılsa, yirminci yüzyılın başında Çarlık Rusya'sının durumu da öyle idi. Bu benzerliğe ilişkin olarak diyor ki Stalin: «Rusya'nın ve Lenin'in «başına gelen» 1840-50 arasında Almanya'nın ve Marks ile Engels'in başına gelmiştir.» (Leninizmin İlkeleri s. 15).

Yine Stalin, Manifesto'daki Almanya'da olacak olan burjuva demokratik devrim, proletarya devriminin başlangıcı olacaktır, sözüne dikkati çekerek şunları söylemektedir: «Yirminci yüzyılın başları Rusya'sı için aynı şeyi söylemek gerekir; ancak Rusya, 1840-1850 Almanya'sına oranla geliş-

menin daha yüksek bir noktasında idi. Rusya, bu devirde, bir burjuva devriminin arifesinde bulunuyordu; Rusya, bu devrimi, daha ileri bir Avrupa çerçevesi içinde ve (İngiltere ve Fransa şöyle dursun) Almanya'dakinden de daha gelişmiş bir proletarya ile yapmak zorundaydı ve herşey, bu devrimin, proletarya devriminin mayası ve başlangıcı olacağını gösteriyordu. Daha 1902'de, henüz Rus devriminin hazırlık günlerinde, Lenin'in «Ne Yapmalı?» adlı eserinde geleceği önceden gören şu sözleri yazması tesadüf değildi :

«Tarih, bizi, (yani Rus marksistlerini, J. St.) herhangi bir ülkenin proletaryasının karşılaştığı **hemen yerine getirilmesi gereken** görevler içinde **en devrimcisi** olan acil bir görevle karşı karşıya getirmiştir. Bu görevin yerine getirilmesi, sadece Avrupa irticaının değil, Asya irticaının da en güçlü kalesinin yıkılması, Rus proletaryasını, uluslararası devrimci proletaryanın öncüsü durumuna getirir.» **(c. IV, s. 382, - Leninizmin İlkeleri, s. 15-16) .**

Rus proletaryasının uluslararası devrimci proletaryanın öncüsü durumuna gelmesinin nedeni, Çarlık Rusya'sının had safhaya ulaşmış olan bütün zıtlıkları bağrında toplaması, bir başka deyişle emperyalist zincirin en zayıf halkası olmasıdır.

«İşte bunun için, Rusya'nın, emperyalizmin çelişkilerinin kesin sonucunu verecek olan çatışma noktası olması gerekiyordu; bu sadece, bu çelişkilerin Rusya'da özellikle rezilce, özellikle tahammül edilmez şekilde belirlenmesinden ötürü değildi. Sadece Rusya'nın, Batının mali sermayesini Doğunun sömürgelerine bağlayan Batı emperyalizminin başlıca desteğini teşkil etmesinden ötürü de değildi; fakat bunlarla birlikte, emperyaliz-

min çelişkilerini, devrimci yoldan çözümlemeye sahip gerçek kuvvetin yalnız Rusya'da bulunmasından ötürüydü (9). ... ve bu devrimin gelişmesinin daha ilk gününden zorunlu olarak uluslararası bir karakter alması ve sonuç olarak emperyalizmi ta temelinden sarsması gerekiyordu.» **(Stalin'in Leninizmin İlkeleri, s. 14).**

Bu değerlendirişin doğal sonucu, Rus proletaryası birbirinden farklı iki savaşı tek bir süreç içinde yürütecekti. «Burjuvazi ile proletarya arasındaki savaş, bütün Avrupa'da gündemdedir. Bu savaş çoktan Rusya'ya da ulaştı. Çağdaş Rusya'da, devrime muhtevasını veren, savaş halinde iki güç değildir; fakat heterojen ve farklı iki sosyal savaştır. Birinci savaş bu günkü otokratik düzenin bağrında verilmelidir ve köleliğe dayanır. Öteki ise gözlerimiz önünde doğan geleceğin burjuva demokratik düzeni içinde yer alan savaştır. Biri özgürlük için (burjuva toplumun özgürlüğü için) demokrasi için, yani halkın mutlak egemenliği için bütün olarak savaştır. Öteki, toplumun sosyalist örgütlenmesi için proletaryanın burjuvaziye karşı girdiği sınıf mücadelesidir.»

«Şu halde, karakterleri ile, amaçları ile ve kavgada kesin bir tavır takınmaya yetenekli sosyal güçlerin birleşimi bakımından tamamen farklı iki savaşı aynı zamanda yürütmek gibi zor ve ağır bir görev sosyalistlere düşüyor.» (Lenin, **Sosyalizm ve Köylüler**, İşçi-Köylü İttifakı s. 15) (10).

1905 Rus burjuva devrimi arifesinde Bolşevik devrim perspektifi işte bu idi (11).

Bu perspektifin ayırt edici özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz:

1) Leninist kesintisiz devrim teorisi, kapitaliz-

min can çekişme döneminin devrim teorisidir. Bu teori, sadece kapitalizmin genel bunalımının başlangıcındaki Çarlık Rusyası için değil, bütün emperyalist-kapitalist gelişme sürecine girememiş, dolayısıyla sömürge ve yarı-sömürge olan ülkeler için geçerlidir.

2) Leninist sürekli devrim teorisi Marks'ın sürekli devrim teorisinden daha da ileride, köylülerin devrimci potansiyelinin devrim doğrultusunda kanalize edilmesine dayanır. Bu teoriye göre, köylü ordusuna proletarya kumanda edebilir. Ve devrimi kesintisiz kılmak isteyen proletaryanın görevi bu orduya kumanda etmektir.

3) Çarlık Rusyası gibi bir ülkede burjuva demokratik devriminin sosyalist devrime dönüştürülebilmesi için iktidara geçmiş olan Avrupa proletaryasının yardımı şarttır.

II. Enternasyonalin Rusya kolu olan Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin Menşevik hizibinin devrim perspektifi, II. Enternasyonalin resmi devrim anlayışının doğal bir sonucu olarak, Bolşevik perspektifinin tam tersi idi.

II. Enternasyonalin «ortodoks anlayışına göre» ilk proletarya devrimi kapitalizmin ve demokrasisinin en gelişmiş olduğu, proletaryanın nüfusun çoğunluğunu teşkil ettiği bir ülkede patlak verecekti. Ve bu ülkede patlak veren devrim, öteki ülkelere sıçrayacaktı. Böylece dünya devrimi zamandaş olacaktı. Bu düşünceden hareket eden menşevizme göre 1900'lerde bir dünya proleter devriminin patlak vermesinin objektif şartları olgun olmadığı için vede henüz proletaryanın iktidarı ele geçirdikten sonra gerekli olan yönetici kadrolar tam oluşmadığından, Rusya'daki demokratik

devrime proletaryanın önderlik etmesi düşünülemezdi. Bu şartlar olgunlaşıncaya kadarki süre içinde Rus liberal burjuvazisi, burjuva devrimini yapmalı, proletarya da ona destek olmalıdır. Beklenen an gelene kadar «batı tipi bir demokratik ortamda» Rus proletaryası, parlamenter mücadele metodu ile güç toparlardı (güçlenirdi).

Menşeviklerin sürekli devrim teorisi saçma ve anarşist teoridir. Bu teori Marks ve Engels'in 1840-50 dönemi arasındaki yanılgılardan hareket etmektedir. Daha sonraları Marks ve Engels bu konuda yanıldıklarını söyleyerek, bu teoriyi terketmemişler miydi? Ve Mark 1859'da yayınladığı «Ekonomi Politiğin Eleştirisine Katkı»nın önsözünde yapmış olduğu devrim tanımı ile bu teoriyi mahkum etmiyor muydu?

Proletarya ancak bir tek devrim ile uğraşabilir; o da kendi öz devrimi olan sosyalist devrimdir. Bunu için burjuvazinin kendi devrimini yapmış olması, kapitalist üretimi geliştirmiş olması şarttır. Üretici güçler olgunlaşmadan proletarya nüfusun çoğunluğunu oluşturmadan, burjuva toplum düzeni Rusya'ya yerleşmeden proletaryanın iktidarı diye birşey sözkonusu olamaz. Menşevizmin Rus proletaryası için öngördüğü devrim teorisi de budur. Her iki teori, biri sonraki bölümde üzerinde duracağımız gibi bolşevik ve menşevik parti anlayışının ve çalışma tarzının temeli olmuştur.

Dünyayı ayrı yorumlayanların, değiştirme araçlarının ayrı olacağı açıktır.

4. BOLŞEVİKLERİN VE MENŞEVİKLERİN PARTİ ANLAYIŞI

Leninist sürekli devrim teorisi, proletaryası zayıf olan bir ülkede, ihtilalci inisiyatifin çeşitli imkanları -bu imkanların en önemlisi köylülerin devrimci potansiyelidir- devrim için kullanmasına dayanır.

Belli bir tarihi aşamanın sınıfsal karakteri ile, bu aşamadaki sınıfların fiili rolü arasındaki farklılık, bu teorinin temelidir. Bu farklılık, Leninist devrim teorisindeki volantrist yanın ağır basmasının doğal sonucudur.

Marks ve Engels'in devrim teorilerinde - o zamanın somut şartlarından dolayı- ekonomik ve sosyal determinist yön, volantrist yöne nazaran daha ağır basar. Leninist teoride ise, politikanın ekonomiye oranla belirleyiciliği ağır basmaktadır. Yani ihtilalci inisiyatif temeldir. (Temel olması tek başına belirlemesi demek değildir.)

«Politika, ekonominin yoğunlaşmış ifadesidir. Politikanın ekonomiye nazaran önceliğini kabul etmemek olmaz. Aksini düşünmek, marksizmin a.b.c'sini unutmak demektir.» (Lenin cilt: 42, s. 278, Frz. baskı.)

Leninist devrim teorisindeki ihtilalci inisiyatife, politikaya öncelikle ağırlık vermek düşüncesi leninist parti anlayışını da biçimlendirmektedir.

Lenin'e göre, proletaryanın, işçiler örgütü ve devrimciler örgütü olmak üzere iki tip örgütü vardır. «İşçilerin örgütü ilk olarak, mesleki bir örgüt olmalıdır. Mümkün olduğu kadar gizlilikten uzak, açık olmalıdır. Buna karşılık devrimcilerin

örgütü, herşeyden önce ve başlıca mesleği devrimci eylem olan adamları kucaklamalı...» (Lenin, Ne Yapmalı? s. 340)

Bu anlayışa göre, proletarya partisi, tamamen profesyonel devrimcilerden oluşmalıdır. Parti, profesyonel devrimcilerin oluşturduğu bir savaş örgütüdür. Bu profesyonel devrimciler, «toplumdaki mevcut düzen ile bütün bağlarını koparmış, sadece boş gecelerini değil, bütün ömürlerini devrime adamış ve asgari marksist formasyondan geçmiş, belirli konularda uzmanlaşmaya yönelmiş kişilerdir,» ve başlangıçta bu profesyonel devrimcilerden oluşmuş olan partide sınıfsal köken ayrımı yapılamaz. «Böyle bir örgütün özelliği karşısında, **işçilerle aydınlar arasında** ve hele ayrı ayrı meslekler arasında, **her türlü fark silinmelidir.** Besbelli ki bu örgüt, pek geniş tutulmamalı ve mümkün olduğu kadar gizli olmalıdır.» (Lenin, Ne Yapmalı? s. 140)

Görüldüğü gibi, başlangıçta partiyle sınıf arasındaki ilişkiler daha çok objektifdir. Yani ideolojiktir. Partinin öncülüğünün temeli ideolojiktir. Başlangıçta önemli olan Lenin'in deyişiyle, parti üyelerinin işçi ve öğrenci olması değil de profesyonel devrimcilerden oluşmasıdır. Profesyonel devrimcilerin teşkil ettiği savaş örgütünün objektif olarak proletaryanın devrimci iradesini temsil etmesi esastır. Ve proletaryaya bilinç bu örgüt aracılığıyla dıştan iletilecektir. Çünkü bu örgüt sosyalist hareketi temsil etmektedir. «Devrimci Sosyal Demokrasi, proletarya örgütü ile, (mesleki örgüt kastediliyor) ayrılmaz surette bağıntılı Jakobenleri temsil eder.» (Lenin).

Bu örgüt yarı askeri nitelikte olan bir örgüttür. Yani demokratik merkeziyetçilik ilkesinde de-

mokratik yan değil de merkeziyetçi yan ağır basmaktadır. (Bu burjuva demokrasisi olmayan bütün ülkeler için geçerlidir.)

«Devrimci Sosyal Demokrasinin örgütlenmedeki ilkeleri, demokrasiye karşı hiyerarşik yapı veya diğer deyişle otonomiye karşı merkeziyetçiliktir. Bunlar eyyamcıların savunduklarının tam tersi ilkelerdir. Sonuncuların savundukları ilke tabandan yukarı tırmanmak istediği için, en uzaktaki otonomiye ve demokrasiye varıncaya kadar varır... Fakat Devrimci Sosyal Demokrasi iktidar mücadelesini yukarıdan başlattığı için, bölümlerin karşısında merkez teşkilatı haklarını ve tam ... iktidarın genişletilmesini savunur.» (Lenin, Bir Adım İleri İki Adım Geri).

Lenin'in «bize bir savaş örgütü verin, Rusya'yı alt üst edelim» dediği parti örgütünün niteliği ve işlevi budur.

Fakat bu şekilde savaş örgütünün ilkelerine göre kurulmuş olan bir partinin, savaş örgütü olabilmesi için, geniş proleter kitlelerini mücadele içinde kucaklaması şarttır.

İlk etapta işçilerin çoğunlukta olması gerekmiyordu. Önemli olan, sınıfsal köken durumu ne olursa olsun, örgütün profesyonel devrimcilerden oluşmasıdır. Fakat ikinci etapta işçilerin mutlak bir çoğunluğu teşkil etmesi şarttır. (12) 1902'de partinin dar tutulmuş bir azınlık örgütü olması gerektiğini söyleyen Lenin, 1905'de parti örgütü içinde «yüzbinlerce işçinin» yer alması gerektiğini söylemektedir. «Üçüncü kongrede, parti komitelerinde her iki aydına karşılık 8 işçi bulunması gerektiği arzusunu ifade etmiştim. Artık bunun da modası geçti. Şimdi parti örgütlerinde, sosyal de-

mokrasiye bağlı her aydına karşılık, birkaç yüz sosyal demokrat işçi bulunması arzu edilir.» (Aktaran, Toni Cliff, Rosa Luxemburg, s. 58).

Parti proletaryanın siyasi kitle partisi haline dönüştüğü zaman, partinin savaş örgütü olmasından bahsedilebilir. Ve bu savaş örgütünün üyeleri ikili karaktere sahiptir.

«Lenin, partinin yapısının ve kuruluşunun iki kısımdan meydana gelmesi gerektiğini ileri sürüyordu: a) Önde gelen parti işçilerinden, esas olarak profesyonel ihtilalci, yani parti çalışması dışında hiçbir işle uğraşmayan ve gerekli asgeri teorik bilgiye, siyasi tecrübeye, örgütsel pratiğe ve çarlık polisiyle döğüşme ve ellerinden kurtulma ustalığına sahip olan parti işçilerinden meydana gelen sıkı bir düzenli kadro; b) Yüzbinlerce emekçinin sevgi ve desteğini kazanan geniş bir mahalli parti örgütleri ağı ve çok sayıda parti üyesi.» (S.B.K.P. Tarihi, s. 53).

İşte bolşevik parti anlayışı budur.

Proletarya devrimi ile burjuva devrimi arasına bir Çin Seddi sokan, proletaryanın devrimci atılımını, kapitalizmin ve demokrasinin Rusya'da gelişeceği, proletaryanın nüfusun belli bir çoğunluğunu teşkil edeceği bir zamana ertelemiş olan Menşevik devrim teorisi, parti konusunda da olduğu gibi yanılıyordu.

Menşeviklere göre, Rus işçi sınıfı henüz zayıf ve cılızdı. Gizli kurulan RSDİP ise, proletarya ile organik bağlar kurmuş değildi. Sadece «ilkelerde işçileri temsil eden» aydınlardan oluşmaktaydı. Bu yüzden bu parti henüz gerçek bir proletarya partisi sayılmazdı. (Görüldüğü gibi, menşevik an-

layış, örgütlenmenin ilk aşamasında işçilerin çoğunlukta olmasını şart koşmaktadır.)

Burjuva devrimi Rusya'da belli bir burjuva yasallığını getirecekti. İşçiler bu burjuva özgürlüğünden yararlanarak bir araya gelebilirlerdi. Bir araya gelen işçiler kendi sendikalarını, örgütlerini ve partilerini oluşturacaklardı. Devrimci aydınların görevi sadece bu oluşuma yardımcı olmaktı. Profesyonel ihtilalcilerin partisi diye bir kavram, çoğunluğun devrimi olan sosyalist devrimi savunan marksistlere ait olamazdı. Bu kavram, azmlık devriminin devrimcileri olan Jakobenlere, küçük burjuva devrimcilerine aitti. Bu komplocu Blanquistlerin partisi olabilirdi ama, devrimi kitlelere dayandırmak zorunda olan çoğunluğun devrimini yapmak isteyenlerin olamazdı. Hele proleter kökenli olmayanların, profesyonel devrimci adı altında proletaryayı temsil etme ve onlara bilinç götürme iddiaları tamamen marksist olmayan görüşlerin mahsulüdür (13).

Proletaryanın yönetimi, en demokratik yönetimdir. Onun partisi de en demokratik partidir. En demokratik şekilde aşağıdan yukarı kurulur.

1905 burjuva devriminin oluşturacağı özgürlük ortamında, sadece işçiler değil, geniş halk kitleleri de geniş tutulmuş, «Non-partizan» sovyetler içinde örgütlenmelidirler. Bu kendi kendini yöneten belediyelerin ve işçi örgütlerinin temsilcileri «Kurucu Meclis»e geçiş olan Milli Kongre'yi oluşturacaklardır; böylece gerçek anlamda bir burjuva parlamenter ortam, Rusya'ya yerleşecek, yerel kendi kendini yöneten belediye seçimlerine katılan proletarya, halkı yanına çekecekti. Ve bu yüzden

parti bütün işçilere ve sosyalist aydınlara açık olmalıdır, geniş tutulmalıdır.

İşte menşevik örgüt anlayışı budur. Görüldüğü gibi bu iki farklı örgüt anlayışı, farklı iki devrim anlayışının sonucundan başka bir şey değildir.

5. 1905 DEVRİMİ VE LENİN'İN ÖNGÖRDÜĞÜ DEMOKRATİK HALK DEVRİMİ

Lenin'in öngördüğü demokratik devrimi karakterize eden unsurlar şunlardır :

1. **Emperyalist dönemde tarihin ileriye götüren lokomotifi proletaryadır.** Bu yüzden Rus liberal burjuvazisi artık, tarihi kaçırmıştır. Burjuva devriminin önderi sonuna kadar tek devrimci sınıf olan proletaryadır.

«Proletarya durum gereği en ilerici ve biricik tutarlı devrimci sınıf olduğundan, Rusya'da genel demokratik devrimci harekette başrolü oynamalıdır.» (RSDİP'in Üçüncü Kongre Kararı, **İki Taktik** s. 80)

2. **Demokratik halk devriminin temel güçleri işçiler, köylüler ve şehir küçük burjuvazisidir.**

«... Çarlık üzerinde kesin zaferi gerçekleştirecek olan biricik güç **halktır**, yani -eğer **temel büyük güçleri** ele alıyorsak ve şehir ve köy küçük burjuvazisini bu temel güçler arasında dağıtıyorsak (çünkü küçük burjuvazi de **halktır**)- proleterler ve köylülerdir.» (Lenin, **İki Taktik**, İkinci Baskı, s. 58)

3. **Devrimci temel güç birliği işçi-köylü ittifakıdır.**

Bu işçi-köylü ittifakı konusunda biraz duralım.

Lenin Çarlık Rusya'sındaki kırlık bölgeyi tahlil ederek, devrimci politikayı şu şekilde tesbit etmektedir: «Gerçekte yakın ve uzak amaçları ile karşımızda üç ayrı sosyal sınıf vardır; büyük toprak sahipleri, varlıklı köylüler -ve kısmen orta köylülerve nihayet proletarya. Böyle bir durumda proletaryanın görevinin iki yön taşıması zorunludur... Köy burjuvazisi ile her türlü kölelik zihniyetine karşı, tarım feodallerine karşı, kent proletaryası ile birlikte, köy burjuvazisine ve tüm öteki burjuva unsurlara karşı; işte köy proletaryasının ve onun sosyal demokrat ideoloğunun izleyeceği siyasi çizgi.» (Proletarya ve Köylüler, **İşçi-Köylü İttifakı**, s. 10)

Ve Lenin, yoksul köylü ve tarım proletaryasına sosyalist devrimle kurtulacaklarını belirterek, onların örgütünün proletarya partisi olduğunu söylemektedir: «... RSDIP, proletaryanın sınıf partisi, köy proletaryasının bağımsız sınıf olarak örgütlenmesi yolunda yorulmadan çaba gösterir. Bir an bile unutmadan ki, tarım proletaryasına onun çıkarlarıyla köy burjuvazisinin çıkarları arasında çelişki bulunduğunu açıklamak ve ancak köylülerin ve şehir proletaryasının, burjuva toplumunun bütününe karşı ortak mücadelesinin yoksul köylülerin bütün kitlesini yoksulluktan ve sömürüden kurtarabilecek biricik devrim olan sosyalist devrimin zaferini sağlayabileceğini anlatmak onun görevidir.» (a.g.e., s. 13)

Lenin'in bu tahlillerinden sonra Rus Demokratik Halk Devrimindeki işçi-köylü ittifakı meselesi iyice aydınlığa kavuşmaktadır. İşçi-köylü ittifakı parti içinde ve parti dışında olmak üzere ikilidir: Parti içinde, şehir ve köy proletaryası ile ya-

rı-proleter unsurlar ve yoksul köylü ittifakı söz konusudur. Orta ve varlıklı köylüler ile ittifak ise, parti dışında ve ayrı sınıf tabanları üzerinde olacaktır. Bir başka deyişle, bu ittifak her iki tarafın sınıf partileri arasında olacaktır. **Devrim işçi ve köylü partisinin güçbirliği sonucu olacaktır. Fakat bu ittifakta egemen durumunda olan proletaryadır. Bu ittifakı yönlendirecek devrimde hegemonya kuracak olan parti proletaryanın sınıf partisidir.**

Bu konuya ilişkin olarak Lenin diyor ki: «RSDİP'nin Üçüncü Kongresinde formüle edilen bizim taktik şiarlarımız ise, demokrat-devrimci ve cumhuriyetçi burjuvazinin şiarlarıyla uygunluk durumundadır. Bu burjuvazi ve küçük-burjuvazi henüz Rusya'da büyük bir halkçı parti teşkil etmemektedir. Ama, bu partinin unsurlarının varlığından şüphe etmek için ülkede şu anda olup bitenlerden hiçbirşey anlamamak gerekir. Bizim niyetimiz (büyük Rus devriminin başarılı olduğu bir durumda) sadece sosyal demokrat parti tarafından örgütlendirilmiş proletaryayı değil, ama bizim yanımızda yürümesi pekala mümkün olan bu küçük burjuvaziyi de yönetmektir.» (**İki Taktik**, İkinci Baskı, s. 46).

DEVRİM ŞEHİRDEN KIRA DOĞRU BİR ROTA TAKİP EDECEKTİR:

Çarlık despotizmi, büyük şehirlerdeki silahlı proletaryanın ayaklanması sonucu devrilecektir. Ve devrim -yukarıdan aşağıya doğru- şehirden kıra doğru örgütlenecektir.

Lenin şöyle demektedir: «Bu hareket şu anda

şimdiden silahlı bir ayaklanma zorunluluğuna vardığına göre, proletarya bu ayaklanmada kaçınılmaz olarak en enerjik rolü oynayacağına ve proletaryanın katılmasının Rusya'da devrimin kaderini tayin edeceğine göre proletaryayı silahlandırmak için ve aynı zamanda silahlı ayaklanmanın doğrudan doğruya önderliğinin planlarının hazırlanması için en enerjik tedbirlerin alınması ve bu maksatla gerektiğinde özel parti militanları gruplarının teşkili.» (İki Taktik, s. 80-81).

Lenin'e göre bu ayaklanmada proletarya baş rolü oynayacaktır. Ve devrim geniş ölçüde işçi milis kuvvetlerinin ve işçi ordusunun (kızıl ordunun) ayaklanması sonucu zafere ulaşacaktır. Fakat işçi sınıfının zaferi sağlayabilmesi için, köylülerin desteği şarttır.

Kurulacak olan iktidar, temel güçlerin iktidarı olacaktır.

İŞÇİ-KÖYLÜ DEVRİMCİ DİKTATORYASI:

«Devrimin çarlığa karşı kesin zaferi proletarya ile köylülerin devrimci diktatörlüğüdür.» (Lenin, İki Taktik, s. 58).

Burada oldukça önemli olan bir konu üzerinde kısaca duralım. **İki Taktik**'i dikkatle okuyan bir okuyucu görecektir ki, Lenin köylüleri ve şehir küçük burjuvazisini temel güçler arasında bir kere saymaktadır. Ve bunun dışında devamlı olarak devrimde temel güç olarak sadece proletaryadan bahsetmektedir.

Ayrıca Leninizmin İlkeleri'nde Stalin, demokratik devrim aşamasında temel güç olarak sadece proletaryayı saymakta, köylülükten ise «yedek

güç» diye bahsetmektedir. Acaba Lenin o paragrafta köylüleri ve şehir küçük burjuvazisini temel güçler arasında yanlışlıkla mı saydı, yoksa bu bir kalem sürçmesi midir?

Değil elbette. Lenin'in o paragraftaki formülasyonu ile kendisinin ve Stalin'in yapmış oldukları öteki formülasyonlar arasında bir uyuşmazlık veya çelişki yokdur; tam bir uygunluk ve ayniyet vardır.

Mesele şudur: Köy ve şehir küçük burjuvazisinin de temel güçlerin içinde olduğu demokratik halk devrimi, şehirlerde halkın silahlı ayaklanmasıyla zafere erişecektir. Bu ayaklanmada proletarya, **sınıf katılması olarak** en enerjik ve en aktif rolü oynayacaktır. Proletarya, halk kitlelerini kendi safına çekecek, silahlı ayaklanma sonucu iktidarı ele geçirecek ve işçi-köylü devrimci diktatoryası böylece kurulmuş olacaktır.

Görüldüğü gibi, bu devrimin **temel kitle kuvveti işçi sınıfıdır.** Köylülerin devrimdeki rolü sınıf katılması olarak ikinci derecededir, nisbidir.

«Proletarya temel güçtür, köylülük yedek güçtür,» şeklindeki Lenin'in ve Stalin'in formülasyonu, devrimin ağırlık merkezinin şehirler olması ve bunun sonucu olarak, devrimin temel kitle gücünün proletarya olmasından dolayıdır.

Aynı durum, Mao'nun Yeni Demokratik Devriminde sınıfların mevzilenmesine ilişkin formülasyonunda vardır. Mao'nun Yeni Demokratik Devrim formülasyonunda bazen «temel güç köylülerdir» bazen de «işçiler, köylüler ve şehir küçük burjuvazisidir.» denilmektedir. Bu ilk bakışta çelişkili gibi gözüken formülasyon, tıpkı Lenin'in formülasyonu gibi çelişkili değildir. Mao «köylüler

temel güçtür» derken, elbette şehirli küçük burjuvazinin özellikle de proletaryanın devrimde rolünü küçümsememektedir. Bu şekilde formüle etmesinin nedeni devrimin halk savaşı izlenerek kırlardan şehirlere doğru bir rota izlemesindendir. Yani devrimin odak noktasının farklılığından dolayıdır. Kırlardaki halk kitlesi köylüler olduğu için devrimin temel gücü köylüler olmaktadır. Devrimin temel kitle kuvveti köylüler olduğu için de «proletarya önder güçtür, köylüler temel güçtür,» formülasyonu yapılmaktadır.

Rus Demokratik Halk Devrimi ile emperyalizmin işgali altındaki sömürge ve yarı-sömürge ülkeler arasındaki temel fark budur.

Bu farklılık son derecede önemlidir. Her iki formülasyonun öngördüğü devrim anlayışı, örgüt anlayışı ve çalışma tarzı temelden farklıdır. Ve bu farklılık, şu veya bu, ikinci derecede bir farklılık değil, ideolojik-politik ve eylem çizgimizi tayin eden **esas faktördür.** (İleriki bölümlerde bu konu üzerinde etraflı şekilde duracağız.)

Kesintisiz devrimin **İki Taktik**'teki formülasyonu emperyalizmin işgali altındaki Türkiye için de öngörülmektedir. **Dr. Hikmet Kıvılcımlı** açıkça İki Taktik'deki formülasyonu Türkiye'nin sınıfsal orijinalitesine uygulamaya çalışmaktadır. Bu sonuca, Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın kitaplarındaki tahlillere bakarak varmaktayız. Şöyle ki, Dr. Kıvılcımlı kitaplarında:

1) İşçi partisinde işçilerin mutlak çoğunlukta olması şart koşulmaktadır. Ayrıca, proletaryanın sınıf partisinin dışında bir köylü partisinin varlığına veya var olması gerektiğine işaret edilmektedir.

Bu konularda diyor ki Kıvılcımlı :

«Halk Partisi henüz bir köylü partisi olmaktan çok uzaktır.» (Halk Savaşının Planları, s. 19).

«Ancak, kimi şehirlere ve kasabalara dek ve tek tük köylere dek benekler atmış bulunan TİP teşkilâtının ve TİP yedeğindeki örgütlerin içine pek çok işçi yurttaşlar da girip çoğunluğu ve güdümü bilfiil ele almadıkça, işçi partisi henüz bir proletarya partisi olmaktan çok uzak kaldığını görmemezlikten gelmemelidir.» (Keza s. 19).

«Örgütte işçi sınıfı üyelerini ağır bastırtmak» lazımdır. (Oportünizm Nedir, s. 11)

2) **Devrimci mücadelenin temel alanı olarak şehirleri seçmesi ve bunun doğal sonucu olarak, sınıf mevzilenmesinde temel güç olarak proletaryayı alması ve onun ideolojik değil, fiili önderliğini savunması.** (Bkz. Halk Savaşının Planları, s. 118 - 189)

Oysa marksist-leninist kesintisiz devrim teorisi **İki Taktik**'teki formülasyondan günümüze kadar hayatın çeşitli değişiklikleri karşısında değişmiş, yeni deneylerden zenginleşip derinleşmiştir. İçinde bulunduğumuz dönem, kapitalizmin bunalımının başlangıç dönemi değildir. Türkiye de Çarlık Rusya'sı gibi dünyanın beş-altı sömürgeci ülkesinin bir tanesi değil, tam tersine emperyalizmin işgali altında bir yarı-sömürgedir.

Marksist-leninist sürekli devrim teorisini, **İki Taktik**'teki formülasyonla sınırlandırıp dondurarak, onu her dönem için geçerli, evrensel bir model olarak alıp, ülkenin sınıfsal orijinalitesine uygulamaya kalkmak, bundan sonraki bölümlerde etraflı bir şekilde göstereceğimiz gibi kişiyi bir sağ sapma içine sokar.

Lenin'in İki Taktik formülasyonundaki modele yakın ele alışı, Mihri Belli'de de görmekteyiz. (Mesela CHP'yi köylü partisi vede Ecevit'i köylü lideri ilan etmesi, şehirleri temel alması, vb.). Fakat Mihri Belli'yi belli bir yere oturtmak gerçekten güçtür. Çünkü onun belli bir çizgisi, kendi içinde tutarlı bir rotası yoktur. Bazen «işçi sınıfının öncülüğünü mutlak bir gerçek olarak ele almak dogmatizmdir,» derken, bazen de işçi sınıfının öncülüğünü fiili bir öncülük olarak ele almaktadır. Yine bazı yazılarında Filipin demokrasiciliği şartları altında proletaryanın partisi kurulamaz derken, bir başka yazısında aynı şeyleri söyleyenleri rahatlıkla oportünistlikle suçlayabilmektedir. Bir yazısında, milli demokratik devrim aşamasında işçi sınıfının ideolojik önderliğinin esas olduğunu söyleyen bir devrimcinin yazısını tahrif ederek, akıl almaz bir hokkabazlıkla buradan işçi sınıfı olmadan devrim yapılmak istendiği sonucunu çıkartırken, öte yandan işçi sınıfı olmadan da küçük burjuvazinin önderliğinde devrimin olabileceğini rahatlıkla söyleyebilmektedir.

Bunlara sayısız örnekler katmak mümkündür. Kısacası, Mihri Belli'nin ne dediği belli değildir. Belli olan tek şey belirsizliğidir. Aslında Mihri Belli kendinden başka hiç kimseye ve hiçbir şeye (bilimsel sosyalizm ve kurucuları da dahil) inanmayan, «kerameti kendinde bulan» bir sosyalisttir. O, küçük hesapların peşinde tam bir «real-politiker»dir. (Burjuva anlamda gerçekçi politikacıdır). Ve her real politiker gibi, avareliğin zirvesinde, serseri mayın gibi dolaşmaktadır.

6. EVRİM AŞAMASI, DEVRİM AŞAMASI

Marks ve Engels'deki evrim aşaması devrim aşaması ve ihtilalin objektif şartları meselesi, Lenin'in tahlillerinde iyice açıklık kazanmaktadır. Bunda şüphesiz Lenin'in yaşadığı dönemin, proleter devrimleri çağı olmasının ve Lenin'in iki devrim tecrübesi geçirmesinin büyük rolü vardır.

Lenin'e göre emperyalist dönemde bütün ülkelerde kesintisiz devrim anlayışı içinde proletarya devriminin objektif şartları vardır. Üretici güçlerin dünya çapında ulaşmış oldukları seviye devrim yapmak için olgundur. Hazır olmayan devrimin sübjektif şartlarıdır. **Leninizmin temellerini, bir bakıma, devrimin sübjektif şartlarının hazırlanması teşkil eder** (14). Bu gerçeğin kavranmasının, meselenin özü olduğunu ileriki bölümlerde göreceğiz.

Lenin, Marks ve Engels'in evrim ve devrim aşamaları ayrımında somut durumların farklılığından dolayı değişiklikler yaptı.

Marks ve Engels'e göre, dünya çapında devrimin objektif şartları olgun olduğu zaman, sosyalistlerin dili Fransızca olmalıdır.

Bilindiği gibi emperyalist çağ, dünya çapında devrimlerin objektif şartlarının olgun olduğu çağdır. Düz mantığa göre Marks ve Engels'in önerilerinin doğal sonucu, bu dönemde sosyalistlerin görevi sürekli Fransızca konuşmaktır. Durmadan, yılmadan devamlı taarruz etmektir. (Troçkist düşünce bir bakıma buna dayanır.)

Ama diyalektik mantık için durum böyle değildir. Dünya devrimi asla zamandaş olmayacaktır. Önce bir veya birkaç ülkede olacaktır. Bu yüzden

her ülkenin kurtuluşu, bizzat o ülkenin proletaryasının kendi eseri olacaktır. Devrimler ne ithal edilebilir nede ihraç edilebilir.

Bir ülkede devrimin objektif şartlarının olabilmesi için, kapitalizmin dünya çapındaki genel bunalımlarından başka, o ülkenin kendi **milli bunalımını** da yaşaması gerekmektedir. Lenin'in ayrımına göre devrim aşamasında olunabilmesi için:

a) Proletaryanın bilinç ve örgütlenme seviyesinin devrim için yeterli olması gerekir. Devrimin sübjektif şartlarının olgun olması şarttır.

b) Ezeni de ezileni de etkileyen bir **milli bunalım**ın olması şarttır (15).

Bu milli bunalım kapitalizmin genel bunalımının çelişkilerinin o ülkeye en kesin bir şekilde yansımasından başka bir şey değildir.

Devrim aşaması kısa bir andır. Evrim aşaması uzun bir süreçtir.

Evrim Dönemi :

Evrim döneminin devrimci hitap dili Almanca'dır. Almanca konuşma döneminde ihtilalci atılıma yer yoktur. Bu dönemin devrimci çalışma tarzı proletaryayı bilinçlendirmek, örgütlendirmek, proletarya ile öncüsünün bağlarını sıklaştırmak, emekçi halk kitlelerini, proletaryanın saflarına kazanarak devrim için eğitmektir.

Eğer proletarya partisi kurulmuş ise, devrimci çalışma, partiyi proleter siyasi kitle partisi haline getirmek, çeşitli mesleki örgütler aracılığı ile kitlelerle organik bağlarını sıklaştırmak, proletaryanın ve emekçi halkın sınıf bilincini yükseltmek, demokratik muhalefetin en solunda yürüyerek, ha-

kim sınıfları yoğun politik propaganda ile teşhir etmektir.

Eğer proletarya partisi henüz kurulmamış ise, ana görev proletaryanın öncü müfrezesini oluşturmaktır. Proletaryanın sınıf partisinin olmadığı bir evrede, devrimci durumun olması halinde bile proleter devrimci dil Fransızca olamaz.

Bu dönemin proleter devrimci çalışma tarzını Lenin şu şekilde özetlemektedir: «Propaganda ve bilinçlendirme, bilinçlendirme ve propaganda, o sırada objektif şartlar tarafından gerçekten ön plana itilmişti. Bütün ülkeye hitap eden haftalık olarak yayınlanması ideal gibi gözüken bir siyasi gazetenin yayınlanması için çalışma, o zaman devrim hazırlığı çalışmasının temel taşı olarak görünüyordu. (Ve **Ne Yapmalı** meseleyi böyle koyuyordu.) (Silahlı Aksiyon **yerine**). Yığınların bilinçlendirilmesi şiarı, (yöresel ayaklanmalar **yerine**) ayaklanmanın sosyal ve psikolojik şartlarının hazırlanması şiarı, **o sırada** devrimci sosyal-demokrasinin biricik doğru şiarıydı.» (İki Taktik, İkinci Baskı, s. 79)

1905-1907 yenilgisinden sonraki **ricat** taktiğini ise J. Stalin şu şekilde anlatmaktadır: «1907-1912 devresinde parti ricat taktiğine geçmek zorunda kaldı; çünkü devrimci eylem yavaşlamıştı. Devrim cezri vardı. Ve taktik zorunlu olarak bu olguyu dikkate almalıydı. Sonuç olarak, mücadele şekilleri ve örgüt şekilleri gene değişti. Duma'yı boykot yerine Duma'ya katılma; aleni parlamentodışı eylem yerine Duma'da müdahaleler ve çalışma; genel siyasi grevler yerine özel ekonomik grevler yada basbayağı hareketsizlik.» **(Leninizmin İlkeleri,** s. 83)

Görüldüğü gibi, **evrim dönemlerinde** parlamentoyu boykot etme, genel siyasal grevlere gitme, silahlı eylemin her türüne başvurma metodları devrimci değildir. Bu dönemde bu metodlara başvurma, sol oportünizmden başka bir şey değildir. Devrimci çalışma metodları, başta proletarya olmak üzere emekçi kitleleri bilinçlendirme, propaganda, özel ekonomik grevler ve demokratik muhalefetdir.

Devrim aşaması :

Devrim aşamasında proletarya partisinin çalışma tarzı ve şiarı tamamen değişir. 1905 devrim aşamasında Lenin evrim aşamasının şiar ve taktiklerine ilişkin olarak şunları söylemektedir: «Şimdi olaylar, bu şiarları aşmış bulunuyor, çünkü hareket ilerleme kaydetmiştir; bu şiarlar artık eskidir; kullanılmış ve hizmetini tamamlamış eşya dır.» (**İki Taktik**, İkinci baskı, s. 79).

Yirmi yılı bir güne sığdıran bu kısa zaman dönemini çok iyi değerlendirmek gerekir; ihtilal saatinin alelade alışılagelen saatlerden farklı olduğunu, tarihin hazırlanması saatlerinden farklı olduğunu ve ihtilal saatlerinde, yığınların ruh hallerinin için için kaynamasının, inancın, **eylem olarak** ifadesini bulduğunu iyi anlamak gerekir.

Bu günler, yığınların koro halinde ihtilal türkülerini söylediği nadir günlerdir. Dönem, ihtilalci atılımın dönemidir. Bu dönemde kitleler tek bir dilden anlamaktadırlar. O da Fransızca'dır. Ve bu dili konuşmak da başlıbaşına bir sanattır. **Fransız yüreği** veya **Rus devrimci atılımının** rolü burada önem kazanmaktadır. Bu atılımdan yoksun evrim döneminin nice başarılı devrimci, nice ulema dev-

rimcisi, bu dönemde acizliğin, korkaklığın ve ihanetin bataklığında kulaç atar.

Bu kısa dönem de, ayrıca kendi içinde, **geçiş devresi, taktik taarruz devresi** ve **stratejik taarruz devresi** olmak üzere 3 devreye ayrılır.

a) Geçiş devresi Fransızca'sı: Evrim döneminin hemen bitiminden sonra başlar. Devrim dalgasının yavaş yavaş yükseldiği ve kitleleri sarsmaya başladığı ve kitlelerin inancının, kitlesel eylemlere dönüştüğü evrenin Fransızca konuşma taktiğidir.

1905 devrim döneminde, Fransızca hitabın bu aksanı şöyleydi: **Mahalli siyasi grevler, nümayişler, genel siyasi grev ve Duma'yı boykot.**

Bu dönemin bolşevik taktiğini J. Stalin şu şekilde açıklamaktadır: «Nümayişler ve tezahüratla öncüye sokak eylemlerini öğretmek ve aynı zamanda cephe gerisinde Sovyetler ve cephede asker komiteleri vasıtasıyla ihtiyatları öncüye bağlama.» (Leninizmin İlkeleri, s. 85. Bu aktarılan kısım 1917 devrim döneminin geçiş devresi Fransızca konuşma taktiğidir.)

b) **Taktik Taarruz Devresi:** Bu kısa devre, öncünün şehir eylemleri öğrendiği dolayısıyla halk kitlelerine önderlik etmeyi becerebildiği ve halk kitlelerine ayaklanmanın doğru taktiklerini öğrettiği devredir. Bu evre halkın devrimci potansiyelinin iyice yükseldiği, devrim dalgasının en üst seviyeye yaklaştığı, öncünün son hücum öncesi taktik taarruzlarının yoğunlaştığı evredir. Bu devrede başlıca amaç, düşman saflarında yılgınlık ve panik yaratmak, karşı-devrim cephesini dağıtmak ve yarıklar açmaktı.

1905 devriminin taktik taarruz devresinin dev-

rimci taktikleri; barikat savaşları (sokak savaşları) ve şehir gerillasıdır. Şehir gerillası, şehir proletaryasından oluşmaktadır.

Şehir gerillasının çeşitli görevlerinden bir tanesi olarak, halk kitlelerine ayaklanma taktiklerini öğretmesi konusunda Lenin, «Moskova Ayaklanmasından Alınacak Dersler» yazısında şöyle demektedir: «Aralıktan beri bütün Rusya'da süregelen gerilla savaşı ve korkunç şiddet hareketleri elbette bir ayaklanmanın doğru taktiğini öğretmekte kitlelere yardım edecektir.»

c) **Stratejik Taarruz Devresi; Nizami Orduya Geçiş ve Ayaklanma:**

1905'in On Haziranında Lenin diyor ki: «Patlamalar -gösteriler- sokak çarpışmaları, devrimci ordu birlikleri: **İşte halk ayaklanmasının gelişimindeki aşamalar bunlardır.** Artık son aşamaya ulaştık.»

İktisadi ve politik buhran iyice derinleşmiş ve en üst seviyeye çıkmıştır. Artık beklemek, Lenin'in deyişiyle cinayettir. Ve ayaklanma gündemin birinci maddesi olmuştur. Stratejik taarruz nizami ordu ile, düzenli ordu ile yapılır. Son hücum için önce, dağınık olan bütün birlikler bir araya toplanır; Kızıl Ordu yaratılır. (Kızıl Ordu proleter ordusudur). Barikat savaşları ve şehir gerilla taktiği artık yerini Kızıl Ordunun ayaklanma taktiğine bırakmıştır.

Ekim ayaklanmasının taktiğini Lenin şu şekilde çizmektedir: «... ayaklanmayı marksistçe, yani bir sanat gibi anlamak için aynı zamanda, bir saniye kaybetmeksizin ihtilal müfrezelerinin **genel kurmayını** örgütlemeli, güçlerimizi taksim etmeli, güvenilir alayları en önemli noktalara göndermeli,

Aleksandra tiyatrosunu kuşatmalı, Pierre-Paul kalesini işgal etmeli, Genel Kurmay heyetini ve hükümeti tutuklamalı, askeri öğrencilere ve «vahşi tümene» karşı, düşmanın şehrin hayati merkezlerine girmesine izin vermektense ölmeye hazır müfrezeleri göndermeliyiz; silahlı işçileri seferber etmeli, onları en son ve amansız mücadeleye çağırmalı, aynı anda telefon ve telgrafı işgal etmeli, bizim ihtilal Genel Kurmayımızı, Telefon Merkezine yerleştirmeli ve onu telefonla bütün fabrikalara, bütün alaylara, bütün silahlı mücadele merkezlerine vb. bağlamalıyız.» (Marksizm ve İhtilal, Nisan Tezleri ve Ekim Devrimi, s. 167-168).

İşte sovyetik ayaklanma bu şekilde bir süreç izler. Elbette hayat hiçbir zaman şu veya bu şemalandırmaya harfiyen uygun akmaz. Her soyutlama ve her şemalandırma gerçeğin bir kısmını ihmal eder, bir kısmını ise ister istemez abartır. Fakat teorik tahlil, hayatın giriftliğini ve çok yanlılığını kolay anlaşılır hale getirerek, eylem kılavuzluğu görevini yerine getirir. Bu yüzden, bu şemalandırmamızdaki dönemleri mekanik bir şekilde birbirinden ayrı ayrı değil de tek bir sürecin birbiri içine girmiş, iç halkaları olarak görmek gerekir.

KURTULUŞ

TÜRKİYE HALK KURTULUŞ PARTİSİ
TÜZÜĞÜ

BÖLÜM 1`

GENEL PROGRAM

T.H.K.P. proletaryanın siyasi partisidir. T.H.K.P.'nin başlıca amacı dünyada insanın insan tarafından sömürülmediği, her çeşit baskı ve sömürünün kalktığı bir toplumsal düzenin kurulmasıdır. Bu amaç gerçekleşene kadar T.H.K.P. Türkiye proletaryasının siyasi partisi olarak mücadelesini sürdürecektir.

BÖLÜM 2

PARTİ ÜYELERİ

Md — 1) Partinin tüzük ve programını kabul eden devrimci çalışmayı rahatlıkla yürütebilecek seviyede marksist-leninist olan ve ülke gerçeklerini bilen, parti teşkilatlarından birine katılıp, içinde faal olarak çalışan, partinin kararlarına ve disiplinine uyan herkes T.H.K.P.'sine üye olabilir.

Md — 2) PARTİYE GİRİŞ ŞARTLARI :

İki parti üyesinin tavsiyesi, o çalışma alanındaki yetkilinin merkez komiteye sunuşu ve mer-

kez komitenin olumlu kararı ile, parti üyesi olunur.

Md — 3) Parti disiplinine aykırı hareket edenlere çeşitli kademelerdeki parti teşkilatları, kendi yetkileri çerçevesinde somut duruma göre şu cezaları verirler: İhtar, parti içi görevden çıkarma, cephe içinde sınama ve tardetme, parti içi görevden ve parti üyeliğinden çıkarma kararını Merkez Komitesi alır. Genel Komite onaylar.

BÖLÜM 3

PARTİNİN TEŞKİLAT PRENSİPLERİ VE ORGANLARI

Savaş çok yönlüdür. Çeşitli halk kesimlerinin kitlevi hareketinin örgütlendirilip, yönlendirilmesinden, ideolojik savaştan, silahlı savaşa kadar bütün mücadele biçimlerini aynı anda yürütmek gerekmektedir.

Md — 4) İçinde bulunduğumuz dönemde partinin teşkilat prensibi merkezcilik yanı ağır basan, demokratik merkeziyetçiliktir. Ancak, kurtarılmış bölgeler tesis edildikten sonradır ki demokratik merkeziyetçilik tam olarak uygulanır.

Md — 5) Partimizin bu çok yönlü mücadeleyi yürütebilmek için, her alanın en tutarlı ve en sivrilmiş elemanları ile, bütün bu alanlar arasında ilişki ve güdümü sağlamak ile yükümlü merkez komitesi üyelerinin de katıldığı bir genel komitesi vardır.

Genel komite, çok seyrek toplanır, çok olağanüstü durumların varlığında (mesela, merkez komite üyeleri arasında bir ihtilaf çıktığında, partinin

genel durumu ile ilgili önemli bir kararın alınacağında ve felaket anında vs.) toplanır ve karar verir.

Genel komite, partinin en üst organıdır. Merkez komitesini tayin eder. Merkez komitesi, partinin bütün çalışmalarından sorumludur. Parti çalışmalarının düzenli gitmesini sağlar.

Bunun dışında, genel komite üyelerinin herbiri, belirli bir çalışma komitesinin yöneticisidir. Bunlar, işlerin düzgün gitmesi için her alanda yardımcı komite kurarlar.

Şimdilik genel komite 10, merkez komite 3 kişiden oluşur.

Gelişen mücadeleye göre, bu sayılar artabilir.

TÜRKİYE HALK KURTULUŞ CEPHESİ

Partinin yönetim organları, cephenin de yönetim organlarıdır.

Md — 6) Cephe üyesi olmanın şartları:

a) Öğrenciler için: Belli bir marksist-leninist formasyona sahip olmak, partinin ilkelerini, ilke olarak benimsemek. Ciddi ve disiplinli olmak, belli bir alanda çalışmak.

b) İşçiler, köylüler ve diğer halk kesiminden gelenler için: Partinin klavuzluğunu kabul etmek, örgüt disiplinine tabi olmak.

Md — 7) T.H.K.C.'sine giriş şartları: Cephenin iki elemanınm tavsiyesi ve partinin o alandaki yetkilisi ile merkez komitesinden herhangi bir üyenin onayı ile olur.

T.H.K. Parti bildirisi

İHTİLALİN YOLU

Amerikan Emperyalizminin Boyunduruğu Altında Türkiye :

Türkiye, yeraltı kaynaklarından dış ticaretine, ekonomisinden politikasına, kültüründen sanatına kadar Amerikan emperyalizminin denetimi altında bir ülkedir.

Amerikan emperyalizminin sömürge ve yarı-sömürge bir ülke için anlamı ülke zenginliklerinin talan edilmesi, halkın açlığı, sefaleti ve ulusal onurun hayasızca Amerikan postalları altında çiğnenmesidir.

Ülkemizdeki oligarşinin, A.P. yönetimindeki emekçi halka karşı yürüttüğü baskı politikasının sonucu, ekonomik, politik ve sosyal kriz iyice derinleşti, paramız devalüe edildi, emekçi halkın sefaleti korkunç derecede arttı, yaşama şartları zorlaştı. Halkımızın memnuniyetsizliği ve kıpırdanmaları karşısında düzeni kendi resmi kuralları ile koruyamaz duruma gelen oligarşinin Demirel kadrosu, oligarşinin askeri kanadının 12 Mart darbesi ile düşürüldü. Yerli ve yabancı tekellerin çıkarlarını daha iyi koruyacağı düşünülen Erim kabinesi iş başına getirildi.

Düzen politikacılarının «hükümet buhranı» olarak adlandırdıkları şey, temsili demokrasinin dü-

zen partilerinin, Amerikan emperyalizminin ve yerli hakim sınıfların sömürülerini kolaylaştırmakta gösterdikleri yetersizlikten başka bir şey değildir. Düzen partilerinin düzeni korumakta gösterdikleri yetersizliğin oluşturduğu boşluğu oligarşinin askeri kanadı doldurdu. Bugünkü hükümetin arkasında oligarşinin bu kanadı yer almaktadır.

Bu durum da geçicidir. Emperyalist sömürünün dönen çarkları emekçi halkın sefaletini, yaşama şartlarının zorluğunu daha da arttıracaktır. Oligarşi, halkın memnuniyetsizliğinin sebebini bu sefer de Erim kabinesinin yetersizliğine bağlayarak onu düşürüp yerine yeni bir kadroyu yönetime getirecektir.

Çark dönmesine devam edecek, cuntalar birbirini takip edecektir. Kimileri «Atatilrkçü, laik» kimileri «reformcu» diye lanse edilecek, yurtsever aydınlar her defasında yeni bir umutla yeni gelenlere bel bağlayacak, sonra yanıldıklarım anlayacaklar, tekrar bir «ilerici» atılım olmasım bekleyeceklerdir.

Emperyalizmin işgali altmdaki ülkelerde bu çark hep böyle döner. Ülkemizde de bu çark parçalanana kadar hep böyle dönecektir.

Halkımızm Kurtuluşu :

Milli kurtuluşçu ve demokratik nitelikteki en küçük kıpırdanmaların bile ezilmeye çalışıldığı, milli kurtuluşçuların ana caddelerde, halkın gözü önünde kahbece şehid edildiği, işkencehanelerde en hunharca işkencelere maruz kaldığı ortamda kanun devletinden, anayasadan, vatandaşlık haklarından, hatta insanlık haklarından söz etmek, art niyet aranmazsa safdillikten başka bir şey değildir.

Emperyalizmin tahakkümüne, karşı-devrimin şiddetine karşı, silaha sarılmaktan başka çare yoktur. Partimiz kurtuluşun yolunu halkın silahlı savaşında görmektedir. Kurtuluş savaşımızın bugünkü biçimi gerilla savaşıdır.

Bütün yurtseverlerin ortak çabası sonucu, uzun, yorucu ve kanlı bir halk savaşı ile düşmanın alt edilebileceğini düşünen partimiz halk savaşının bu aşamasında şehir gerilla savaşını temel almaktadır.

Bugünkü objektif ve sübjektif şartlar gerilla savaşının şehirlerde yürütülmesini zorunlu kılmaktadır. İçinde bulunduğumuz dönem halk kurtuluş savaşının birinci aşamasıdır.

Büyük şehirlerde yürütülen gerilla savaşı:

1. Halk kitlelerine hainlerin yönetiminin ne kadar kof ve çürük olduğunu göstermektedir.

2. Her an patlamaya hazır bir volkan gibi kıvılcım bekleyen halk kitlelerine vurduğu yerden ses çıkartabilecek, zalimleri cezalandıracak, kendi devrimci diktatoryasını kurabilecek nitelikleri taşıyan bir teşkilatın var olduğunu gösterecektir.

3. Partimizi çeşitli tecrübelerden geçirerek halkın savaşçı örgütü olma yolunda sağlamlaştıracaktır.

Savaş örgütü savaş meydanlarında çıkar.

Kısacası içinde bulunduğumuz bu aşama başta işçi sınıfımız olmak üzere bütün halk kitlelerinde var olan memnuniyetsizlik ve başkaldırma duygularını güçlendirme, onları silahlı mücadeleye ajite etme ve partimizin teşkilat yapısını sağlamlaştırma aşamasıdır.

Savaşın ikinci aşaması, gerilla savaşının yurt çapında yayılması, şehir gerillası yanında kır gerillasının başlatılması aşamasıdır.

Üçüncü ve dördüncü aşamalar, gerilla kuvvetlerinin düzenli orduya dönüşme aşamasıdır.

Bu evrelerin süreleri hakkında şimdiden bir şey söylemek imkansızdır. Bütün bunları şimdiden kestiremeyiz. Şu andaki görevimiz, bu yolda sistemli ve yılmadan savaşmaktır.

Başta işçi sınıfımız olmak üzere, bütün halk sınıflarının kurtuluş yolu gerilla savaşından geçmektedir.

Oportünist ve revizyonistler tarafından karmakarışık hale getirilen bu stratejik çizgi üzerinde biraz durmak gerekiyor. Proletaryanın sınıf savaşı, ideolojik, ekonomik ve politik olmak üzere üç cephede birden cereyan eder. Burjuva ideolojisi ve sapıtmalarına karşı proletaryanın devrimci savaşı ideolojik bir savaştır. İşçi ve emekçi sınıfların hayat ve çalışma şartlarını düzeltme şeklindeki günlük mücadelesi ekonomik mücadeledir. Direkt gerici sınıfların yönetimini hedef alan mücadeleler ise politik savaştır. Politik mücadele, devrimci yayınla yapılan politik propagandadan, politik nitelikteki kitle gösterilerinden, politik grevlere ve gerilla savaşına kadar çeşitli biçimlerde cereyan eder.

Gerilla savaşı, politik mücadelenin en üst ve en etkili bir biçimidir. İhtilalci parti, bu üç cephede, her cephenin imkanlarını en iyi şekilde harekete geçirerek savaşan partidir. Partimiz, emperyalizme, yerli hakim sınıflara ve onların soldaki uzantılarına karşı, üç cephede birden savaşı yürütmeye çalışmaktadır.

Dünya devrimci pratiği, soldaki bütün sapmaların sınıf mücadelesinin üç cephesinin bir veya iki kesimini ihmal etmek veya önemsememekten doğduğunu göstermektedir.

Partimiz, sınıf mücadelesini dergi çıkarmak ve yasal hareketleri organize etmek şeklinde gören bütün sağ, pasifist eğilimlere ve gruplara karşı olduğu gibi, sınıf savaşını sadece gerilla savaşı şeklinden ibaret gören «sol» fokocu eğilim ve gruplara da karşıdır. Her iki sapma da emekçi halkın kurtuluşunu geciktiren, engelleyen zararlı akımlardır.

Ülkemizdeki pasifistler evrim aşamasında olduğumuzu, bu yüzden içinde bulunduğumuz evrede silahlı savaşın objektif şartlarının mevcut olmadığını iddia etmektedirler. Bu iddialar temelden sakat ve yanlıştır. Bu şekildeki tahlillerin tek amacı teslimiyetçiliğe ideolojik kılıf giydirmektir. Emperyalizmin işgali altındaki ülkelerde evrim ve devrim aşamaları bu şekilde bıçak gibi birbirinden ayrılmazlar. Bu aşamalar birbirinin içine girmişlerdir. Ayrıca, emperyalizmin işgali, karşı tarafın bizzat zora, şiddete, silaha başvurması demektir. Bu ise, silahlı savaşın objektif şartlarının mevcudiyeti demektir.

Şu anda iktidar mücadelesi yapan partimiz, iktidarı alabilecek güçte ve aşamada değildir. Ancak, düzenli ordular savaşı aşamasında bütün yurt çapında yönetimi ele geçirmekten söz etmek mümkündür. Ve biz, bu aşamayı yaşadığımızı asla iddia etmiyoruz. Biz sadece, halkımızın ihtilalci savaşının bu aşamaya gelebilmesi için gerilla savaşının şart olduğunu iddia ediyor ve bu amaçla da döğüşüyoruz.

İçinde bulunduğumuz dönem, halk kurtuluş savaşının şehir gerillası biçiminde yürütüldüğü dönemdir. Partimiz politik savaşın bu mücadele biçimini belli kurallara bağlamıştır. Şehir gerillası savaşında hedef, emperyalist güçler, tekelci burjuvazi ve onların köpekleridir. Bu hedeflere vuran bütün hareketleri destekleyen partimiz, bu hedeflere yönelmeyen adi gangsterlik niteliğindeki eylemleri şiddetle kınar. Türkiye Halk Kurtuluş Partisi, politik ve askeri liderliğin birliği ilkesini esas almaktadır. Türkiye Halk Kurtuluş Partisi'nin önderliğinde yürütülen, uzun ve çeşitli ara evrelerden geçen gerilla savaşı halkın gerçek ordusunu doğuracaktır.

Türkiye ihtilalinin yolu, partimizin yoludur. Partimizin yolu halkımızın Kurtuluş yoludur.

... Kurtuluşa Kadar Savaş!

T.H.K.P.
Merkez Komitesi

İşçiler, Köylüler, Askerler, yurtsever Aydınlar, Halkımız;

Amerikan emperyalistleri ve onun köpekleri uzun yıllardır ülkemizi talan edip yağmaladılar; Neyimiz var neyimiz yoksa alıp götürdüler. Emekçi halkımızın ve bütün çalışanların alın terini ve emeğini çaldılar. Bütün zenginliklerimize, petrolümüze, kromumuza, bakırımıza... bütün doğal kaynaklarımıza el koydular. Geride bize açlık, tahammül edilmez bir sefalet, binlercemizi kırıp geçiren bulaşıcı hastalıklar, halkımızı karanlıkta yaşamaya mahkum eden bir cehalet bıraktılar.

Bugün ülkemizde işgalci düşmanın ziyafet sofralarında kalan artıklarla beslenen, bir avuç hain, bir avuç köpek, bu alabildiğine iğrenç düzeni sürdürmek amerikan emperyalizmine gerektiği gibi uşaklık için kurdukları zulüm çarkını insafsızca çeviriyorlar. Soygun ve talanlarına karşı duran her yurtsever meydanlarda kurşunlanıyor. İşçilerin ve köylülerin, ekmek ve toprak isteyenlerin sesi kan ve zulümle susturulmak isteniyor. Yarattığımız ve ürettiğimiz zorla elimizden alınıyor.

Amerikancı faşist köpekler, bu iğrenç sömürü düzenini daha iyi yürütebilmek için asayişi sağlama paravanası altında şimdi de sıkıyönetim ilan ettiler. Halkımızın en temel hak ve hürriyetlerini lükstür diye rafa kaldırdılar.

Bugün ülkemizde hukuktan, kanun devletin-

den, anayasadan, insanlık ve vatandaşlık haklarından bahsetmek iğrenç bir demagojiden başka bir şey değildir.

Kendi topraklarımız üzerinde köle bir halk yerine getirildik.

Bu durum hep böyle sürüp gidecek midir?

HAYIR BİN KERE HAYIR!

Bu durum böyle sürüp gidemez. Artık isyan etmek, silaha sarılmak, işgalci düşmanı alaşağı etmek için harekete geçmek zamanı gelmiştir.

Onların bugün büyük görünen güçleri ve imkanları bize vız gelir. Onlar bir avuç, biz ise milyonlarız. Kaybedeceğimiz hiç bir şey yoktur ama kazanacağımız koca bir dünya vardır.

Biz T.H.K.C. olarak diyoruz ki:

1. Amerikan emperyalizminin hakimiyetini ve yerli uşağı sömürücü sınıfların iktidarını yıkmak, bağımsızlığı kazanmak için tek yol Silâhlı Kurtuluş Savaşıdır.

T.H.K.C. bu yolda mücadeleye kararlı bütün yurtseverleri kucaklayan, halkın savaşçı öncülerinin örgütüdür. Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi mücadelelerinde, Türkiye işçi sınıfının savaş örgütü olan Türkiye Halk Kurtuluş Partisi'nin önderliğini kabul eder ve mücadelelerini onun emir ve kumandası altında yürütür.

2. Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi Amerikan emperyalizmini ve köpeklerini ülkeden kovana kadar mücadele etmeye ve her şart altında en son savaşçısı ölünceye kadar savaşını sürdürmeye kararlıdır.

3. Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi'nin düşmanları, Amerikan emperyalistleri, finans kapitalistler, toprak ağaları, aracı ve tefeciler, Amerikancı as-

ker - sivil bürokratlar ve bütün halk düşmanlarıdır.

4. Türkiye Halk Kurtuluş Cephesinin temel görevi, Amerikan emperyalistleri ve yerli müttefiklerinin oluşturduğu düşman cephesini çökertmek ve yıkmak, halkın sırtından elde edilen bütün mülkleri kamulaştırarak Cephenin savaş gücünü yükseltmek, gerekli malzemeyi ele geçirmek; baskı ve zor kuvvetlerini parçalamaktır.

T.H.K.C. kendi saldırı noktaları dışında kalan hedeflere yönelen ve halkın saflarına da zarar veren hiç bir maceraperestin ve gangsterin sorumluluğunu üzerine almaz. Çocuk kaçırmak, kadınlara ilişmek, emperyalizmle doğrudan doğruya ilişkisi olmayan kimselere, esnafa, para babası bir avuç hain dışmdaki orta derecedeki zenginlere, yani orta burjuvaziye saldırmak, zarar vermek devrimci eylemler olamaz. Bunlar adi gangsterlik olaylarıdır. T.H.K.C. bu gibi eylemleri şiddetle kınar. Amerikalı emperyalistlere, finans kapitalizmin temsilcilerine, zalimlere ve halk düşmanlarına yönelen her harekete ise saygı duyar ve bunları sonuna kadar destekler. T.H.K.C. savaşçılarının bütün eylemlerini kendi bültenleriyle halka açıklar. T.H.K.C halk düşmanlarını, işkencecileri, zalimleri, soyguncuları yargılar, cezalandırır. Onlardan döktükleri kanın ve yaptıkları zulmün hesabını sorar.

5. Bu amaçla T.H.K.C halkımızın ekonomik ve demokratik mücadelesini yönlendirme gayretleri yanında son aylarda şu askeri hareketleri yapmıştır;

1. Ziraat bankası Küçükesat şubesinin günlük hasılatı halkımızın devrimci savaşında kullanılmak amacı ile kamulaştırılmıştır.

2. Kanlı pazarda şehit düşen devrimcilerin anılarına düzenlenen 16 - 17 Şubat devrimci terör harekatında:

a) Amerikan askeri malzeme deposu Tuslog'un Zincirlikuyu merkezi
b) Tuslog'un Şişli şubesi
c) Amerikan - Türk Dış Ticaret Bankasının Elmadağ şubesi
d) A.B.D başkonsolosluğu
e) İngiltere başkonsolosluğu
f) Emperyalist Amerikan kuruluşu I.B.M.'in Gümüşsuyundaki merkezi bombalanmıştır.

3. Salıpazarındaki Amerikan askeri botu bombalanmış ve tahrip edilmiştir.

4. Ticaret bankasının Erenköy şubesinin günlük hasılatı halkımızın devrimci savaşında kullanılmak amacı ile kamulaştırılmıştır.

Ve bu harekatta kullanılan Amerikalı Subay A. Donald'ın arabası yakılarak imha edilmiştir.

5. Coca-Cola, Pereja, Elvan, Mercedes Benz, Otosan Fabrikası, Akbank, ve daha pek çok şirket ve teşekkülün hissedar sahipleri olan Kadir Has, Mete Has, Adanalı büyük toprak ağası Talip Aksoy'un günlük hasılatları halkımızın devrimci kavgasında kullanılmak amacı ile kamulaştırılmıştır.

6. 1 Mayıs harekatı düzenlenmiştir.

Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi bağımsızlık savaşında, bütün gerçek yurtseverleri kendi saflarına çağırır. Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi bütün ihtilalcilerin yurtseverlerin, Türkiye Halkının Kurtuluş Cephesidir.

Kurtuluşa Kadar Savaş.

T.H.K.C. Mer. Kom.

17.5.1971
Saat : 17 00

Amerikancı Bakanlar Kuruluna;

Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi 1 MAYIS HAREKATI'nda, Ortadoğu halklarının baş düşmanı Amerikan emperyalizminin maşası siyonist İsrail'in Türkiye Başkonsolosu olan ve de ülkemizdeki siyonist hareketlerin organizasyonunda önemli rolü olan Efraim Elrom'u kaçırmıştır.

Efraim Elrom'un hayatına karşılık, derhal şu şartların yerine getirilmesi gerekmektedir:

1 — Tutuklu bulunan bütün devrimcilerin derhal serbest bırakılması, (Yer sonra bildirilecektir).

2 — **Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi**'nin 1 No.lu bülteninin 7.30, 13.00, 19.00 ve 22.45 TRT Haber Bültenlerinde 3 gün devamlı ve eksiksiz anons edilmesi,

3 — Mühlet doluncaya kadar polisin ve diğer zabıtanın hiçbir takibe girişmemesi ve aleyhte yayın yapılmaması.

Mühlet bu ültümatomun verildiği tarihten itibaren 3 gündür. Şartlar yerine getirilmezse derhal Efraim Elrom kurşuna dizilecektir. (Mühlet: 20.5.1971 Saat 17.00'e kadar.)

TÜRKİYE HALK KURTULUŞ CEPHESİ
MERKEZ KOMİTESİ

THKP'deki ayrılıktan sonra Mahir Çayan'ın İstanbul'dan Ankara'ya yazdığı mektuptan:

«Bundan önceki mektupta sadece İlhan ve Mahmut'larla aynı örgütlenme içinde olamıyacağımızı ve de fiilen bütün bağlarımızı kestiğimizi yazmıştık.

Bunun nedenlerini de iki ana başlık altında toplamıştık:

1) İdeolojik - politik - stratejik çizgi farklılığı,

2) Yoldaşlığa sığmayacak şekilde bu iki kişinin, en haince oligarşinin hücrelerindeki yoldaşlarını ilzam edecek işler yapmaları, en âdice bırakalım devrimci yoldaşlığı, feodal dostluğa bile sığmayacak tavırlar almaları.

... Politikleşmiş askeri savaş stratejisi terkedilmiş, pasifist revizyonist Kıvılcımlı çizgisi (yeni bir yorumla) partiye egemen kılınmıştır.

Bu iki arkadaş ortak görüşlerimiz olan ve bir ölçüde hareketimizin ideolojik, teorik temellerini oluşturan bütün eski yazıları, Parti ve Cephe bildirilerini, Kurtuluş'ta tespit edilen çizgiyi ve de yazıp ta bastırılmayan konuşmalarımız v.s.'yi tümden reddetmektedirler.

Peki, o dönemde sizler bu görüşleri solda savunmuyor muydunuz? Sorusuna verdikleri cevap oldukça ilginç:

«Evet savunuyorduk. Biz de böyle düşünüyorduk. Ancak o zaman biz marksizmi iyi bilmiyorduk. Mahir'in söylediklerini olduğu gibi kabul ediyorduk. Oysa bu altı ay içinde okuduk, öğrendik. Eski görüşlerin, parti çizgisinin Narodnizm ile Marksizm'in eklektik bir karışımından başka bir şey olmadığını anladık. Aslında eski çizgi fokoculuğun

Marksist terminoloji altında tezgahlanmasından başka bir şey değildir. Eski çizgimiz sol sapmaydı...»

... Bilebildiğimiz kadarıyla bu arkadaşlar, Marksizm'den habersiz kişiler değil, tam tersine bu konuda toplantılarda vs.'lerde sözcülük yapan çeşitli fraksiyonların yanlış çizgide olduğunu, sosyalizmin ustalarının eserlerinden alıntılarla söyleyen ve de aylarca birlikte devrim anlayışı, çalışma tarzı, örgüt anlayışı, Türkiye'nin şartları gibi konularda konuşup hemfikir olduğumuz kişilerdi.

Mayıs ayının sonuna kadar parti çizgisini, hararetle savunan bu arkadaşlar, İstanbul'daki arkadaşlarının yakalanmaları üzerine, eski ideoloji ve stratejilerini değiştirerek, eski çizgiyi sol sapma diye mahkum ederek, kitaplar içine dalarak (bütün pratik görevlerini bir yana itip) Marksizmi öğrenip, sonunda da «Eskiden doktor genellikle doğru söylüyordu. Biz Doktor'un dediklerini yanlış değerlendirmişiz» diyerek zamanında revizyonist ve anti-leninist diye mahkum edilmiş olan çizgiyi, partinin yeni çizgisi diye ilan etmişler, bunu Doktor'un her dediğinin doğru olduğunu söyleyerek değil, genellikle doğru söylüyordu diye yapmaktadırlar.

... Partimizin çizgisi politikleşmiş askeri savaş çizgisidir.

Bilindiği gibi: salt gerilla savaşı kendi başına askeri niteliktedir...

Gerilla savaşı, kavram olarak tek başına devrimci bir anlama sahip değildir.

Ancak emperyalizmin (açık veya gizli) işgali altında olan ülkenin marksistleri, siyasi gerçekleri açıklama kampanyasının dolayısıyla politik bilinç

götürme temel aracı ve de bu yoldaki temel çalışma tarzı olarak gerilla savaşını almalarına politikleşmiş askeri savaş çizgisi denir.

Politikleşmiş askeri savaş deyişiyle, silahlı propaganda deyişi arasında muhteva olarak fark yoktur...

İddianame II
Türkiye Halk Kurtuluş Parti - Cephe davası. Say. 169 - 170

Partideki ayrılık hususunda İstanbul'dan yollanan Mektuba Ankara'daki örgüt üyelerinin Cevabı :

Partimizin çizgisi (ideolojik - politik - örgütsel) Parti bildirisi ve Cephe bildirisinde ortaya konmuştur. Bunun sol yada sağındaki bütün görüşleri partimiz reddeder. Ve içinde barındırmasına imkân vermez.

Partimizin ismi Türkiye devrimine kanla kazandırılmıştır. Partimizin şerefli mirasını ve geçmişini reddederek onun adına sahip çıkmaya kalkışan (leş kargalarının) partimizin içinde yeri olamaz.

Partimizin yediği darbe sola sapmasından değil, parti içindeki sağ sapmanın örgütü içten kemirmesi, görevleri savsaklaması ve partiyi hantallaştırmasından ötürüdür.

Bugün bu sapma sistemleşmiş ve ifadesini Dr. Hikmet'in ideolojisinde devrim ve örgütlenme anlayışında bulmuştur. Bu ideolojisinin doğal sonucu olarak savaşmayı reddetmekte ve iki tekelci grubun çatışmasından devrimin doğmasını beklemektedir.

Ve yine şehirleri temel alarak ekonomik ve demokratik mücadeleyi temel çalışma alanı olarak seçmekte, tâbi görevleri temel görevler seviyesine çıkartarak silahlı mücadelenin, silahlı propagandanın temel görev olduğunu gözlerden uzak tutmağa çalışmaktadır.

Ve yine kırsal alanlara savaşın yayılmasını gerektiren «Birleşik devrimci savaş» ilkesi bir yana itildiğinden kırlık alanlar ve geniş köylü yığınları kendi kaderlerine terkedilmiştir.

Silahlı savaşın ülkeye yayılması için hiçbir kıpırdanma gösterilmemiştir.

Savaşmaktan başka hiçbir yolun olmadığı bütün legal mücadele imkânlarının yok edildiği, devrimcilerin zindanları doldurduğu bir evrede «taktik geri çekilme» teraneleri arasında pasifizm, savaştan kaçma, silah bırakma tezgahlanmaktadır.

Bugün parti içinde bu görüşleri yayan, partinin hiçbir organının kararı olmaksızın bir avuç yüreksizin görüşlerini partiye egemen kılmaya çabalayanlar, dün birlikte savaştığımız kişiler olabilir. Onun bugün bizim için hiç bir önemi yoktur.

Bizleri birleştiren başlıca bağlayıcı faktör marksizm - leninizm'dir. Bizler kişilere bağlı değil marksizm - leninizm'e bağlıyız.

...

Bizler proletarya yoldaşlığı dışında hiçbir dostluk, ahbaplık ilişkisine girmeyiz. Birbirimizi en sert biçimde eleştirmeli ve hareketi böylelikle ilerletmeliyiz. Ahbap - çavuş ilişkilerinin bıraktığı tortular ve partiye verdiği zarar ortadadır.

...

Sonuç olarak partimiz içindeki sağ sapmayı bir çırpıda kesip atmalı, kendisini hareketsiz bırakan bütün unsurlardan temizlenmeli, geçmişte işlediği hataları düzelterek hızla ilerleme yoluna girmelidir. Kaybedilecek bir tek saniye bile yoktur.

İddianame II

THK Parti - Cephesi davası say. 171 - 172

THKP Genel Komitesince Verilen, Sağ Sapma görüşü benimseyenlerin Örgütten İhraç kararı:

İlhan ve Mahmut arkadaşlara:

Partimizin ideolojik - politik - örgütsel - stratejik ilkeleri Kurtuluş'un 1.nci Sayısında, Parti ve Cephe bildirilerinde ve de Parti Tüzüğünde net ve açıktır.

Partimizin çizgisi Marksizm - Leninizm'in dünyanın ve Türkiye'nin şartlarına uygulanması sonucunda ortaya çıkmış olan uluslararası devrimci hareketin çizgisidir.

Partimiz, yeni sömürgecilik çağında Dünya ve Türkiye halklarına karşı enternasyonal ve milli görevini yerine getirme savaşında gerilla savaşını temel almıştır.

Gerilla savaşını politik mücadelenin en üst ve etkili biçimi olarak ele alan partimizin stratejik çizgisi, politikleşmiş askeri savaş çizgisidir.

Bu çizgi gerilla savaşını birleşik devrimci savaş ilkesine uygun olarak ele alır.

Birleşik devrimci savaşın henüz kitlelerin aktif desteğini almadığı savaşın oligarşi ile halkın devrimci öncüleri arasında geliştiği bu ortamda, partimizin örgütsel ilkesi politik ve askeri liderliğin birliği ilkesidir. Örgüt şeması da yeni sömürgecilik döneminin bolşevik şemasıdır.

Partimizin ideolojik - politik - stratejik - örgütsel ilkelerini «Narodnizm» «Marksizm ile Narodnizm'in eklektik birleştirilmesi, en tehlikeli sol sap-

ma» diye niteliyerek, Partimizin devrimci çizgisi yerine uluslararası sosyal pasifizmin çizgisini, partinin genel komitesinden habersiz tezgahlama gayretleri içinde olan sizlerin partimizde kalmasına artık fiilen imkan yoktur.

Bu nedenle, genel komite üyeleri olarak, bizler partideki bütün yetki ve görevlerinizin iptaline ve de partiden ayrılmanıza karar verdik.

Bu sağcı görüşü benimsemiş olan örgütün bu veya şu kademesinde görevli olanlar da aynı işleme muhataptırlar.

(Kararı alan genel komite üyelerinin imzaları)

İddianame II

THK Parti - Cephe davası say. 174-175

SON SÖZ (*)

Devrim yolu engebelidir, dolambaçlıdır, sarptır. Kurtuluş Bayrağı bu yolu tırmanan gerillaların birbirlerine iletmesi ile oligarşinin burcuna dikilecektir. Her engelde düşen gerillaların gövdesi bir devrim fırtınası yaratır. Her düşen gerillanın kanı devrim yolunu kızıllaştırır, aydınlatır. Düşenler geride kalmazlar. Onlar emekçi halkın kalbinde, ruhunda ve bilincinde, devrimin önder ve itici sembolleri olarak yaşarlar. Düşenler devrim için, devrim yolunda vuruşarak düştüler. Kalbimize, ruhumuza ve bilincimize gömüldüler.

Onlar kurtuluşa kadar savaş şiarını, devrim yoluna kanları ile yazdılar. Yolumuz bu yolda düşenlerin yoludur.

KURTULUŞA KADAR SAVAŞ

(*) THKP - C I Davası Ortak Savunmasının son sözüdür.

AREN OPORTÜNİZMİNİN NİTELİĞİ [s. 17] (*)

(1) Zonguldak İl Teşkilâtı Aren oportünizminin kalesidir. [s. 19]

(2) 7 Temmuz Ereğli, «Gelmiyeceği buradaki kaçışından belliydi diyorlar Ereğlili omuzdaşlarımız.» [s. 24]

(3) 5 Temmuz'daki toplantı, Ereğli'de Aren ile aramda geçen konuşma daha çok kişiyi kapsasın diye, Ereğli yönetim kurulu tarafından Zonguldak'a alınmıştır. Fakat Zonguldak İl Başkanı, herhalde Aren'in istemi ile, bu toplantıyı örtbas etmiştir. [s. 25]

(4) Ertesi gün gitmemiz gerektiğini bildirmiştik, önceden. Fakat, «yarın gitmeseydiniz bu konuyu konuşurduk» demeleri üzerine hareketimizi erteledik. [s. 27]

(5) Karabük İlçe Başkanı Halis Özkan omuzdaşımız gerek teorik tartışmalarda olsun gerekse eylemde olsun Zonguldak İl yöneticilerinin oportünizmine tanık olduğu için bundan böyle Zonguldak İl yönetim kurulunun kararlarını tanımıyacağını toplantıda açıkça söyledi. [s. 29]

REVİZYONİZMİN KESKİN KOKUSU I [s. 34]

(1) «Karl Marx, hayatı ve eserleri II» Henri Lefebvre sy 145 - Anadolu Yayınları [s. 35]

(2) Geniş bilgi için bkz: «Aren Oportünizminin Niteliği» Türksolu sy. 88, sayfa 14 - 15 - 16 [s. 37]

(3) Çağımızda bu yolu savunanlar proletarya diktatoryasını öngörmektedirler. Oysa Marx, istisnai ve de bir ufak ihtimal olarak kabul ettiği bu yöntemin sonucunda mutlaka proletarya diktatoryasını öngörür. [s. 40]

(4) Tırnak içindeki yazı ve siyahlar bize aittir. [s. 41]

(*) Köşeli parantez içindeki [s...] sayfa numaraları, bu kitabın sayfa numaralarıdır.

(5) Somer'in cesaretini çok büyütmemek gerekir aslında. Çünkü Somer bu yolu öneren tek kişi değildir. Batı kapitalist ülkelerinde bütün marksizmin kalpazanları, bu biçimde sürekli yayınlar yapmaktadırlar. Ayrıca dünyanın bilinen bir geri kalmış ülkesinde «biz dünya'da denenmemiş bir yolu ilk defa deniyoruz. Bu bizim marksizme katkımızdır.» diyerek bu yolu savunan bir kalpazanlar grubunun çığırtkan bağırtısı da meseleyi bilenlerin kulaklarında halâ yankılar yapmaktadır. [s. 41]

(6) «Toprak Meselesi» «Aynı vergiler üzerine» sy. 150, Lenin, Sol Yayınları. [s. 43]

(7) Siyahlar bize aittir. [s. 43]

(8) «Sağ Sol Sapmalar» («Partimizdeki Sosyal Demokratik sapmalar üzerine» için son söz. 3 Kasım 1926) Stalin, Sol Yayınları. Ankara. [s. 43 - 44]

(9) «Felsefenin Sefaleti», Karl Marx, sy. 195, Sol Yayınları, «George Sand'ın ünlü sözü Türkçeye çeviride açık yazılmamıştır. Orijinal bu biçimdedir.» [s. 48]

(10) «Devlet ve İhtilâl» Lenin, say. 30, «Bilim ve Sosyalizm Yayınları» [s. 48]

(11) «Lenin, Hayatı ve Eserleri» sy. 29, Henri Lefebvre, Anadolu Yayınları. (Tırnak içindekiler bize aittir.) [s. 49]

(12) «Sosyalizm» sy 52, Lenin «Habora Yayınevi» (Tırnak içindekiler bize aittir.) [s. 49]

(13) «Teori ve Pratik» Mao Tse Tung, sy. 67, Sol Yayınları. [s. 50]

(14) «Faşizme Karşı Birleşik Cephe», «Burjuva demokrasisine karşı tutum» sy. 167. Dimitrov. [s. 50]

(15) «Devlet ve İhtilâl» Lenin, sy 47 - 48, «Bilim ve Sosyalizm Yayınları» [s. 53]

(16) «Makro» ve «mikro» kavramları Marksist literatürde mevcut olmayan kavramlardır. Bu nedenle kullanılmaması gerekir. Burada kullanmamızın nedeni, Somer'in ifadesine netlik getirerek, okuyucuya sorunu somut bir biçimde sunabilmek içindir. [s. 55]

(17) Mao Tse Tung ve Lin Piao'nun eserlerinde mesele son derece açık ve tartışma götürmez bir biçimde konmaktadır. [s. 57]

(18) «Yaşasın Halk Savaşının Zaferi», Lin Piao, sy. 60, «Bilim ve Sosyalizm Yayınları» [s. 58]
(19) «Karl Marx - Hayatı ve Eserleri» Henri Lefebvre sy. 144 «Anadolu Yayınları» [s. 60]
(20) Rusya'daki «İhtilalci sosyalistler», sosyalizmin işçi sınıfıyla olan kopmaz bağlarını kabul etmemiş, bilimsel sosyalizmi red etmişlerdir. «İhtilalci Sosyalist Parti» popülist ve anarşist bir örgüt olup, marksizmle hiçbir ilişkisi yoktur. [s. 63]

REVİZYONİZMİN KESKİN KOKUSU II [s. 65]

(1) «Devlet ve İhtilal» sy. 158, Lenin, Bilim ve Sosyalizm Yayınları. [s. 71]
(2) «Ekim Dersleri» sy. 56. Trotsky. Ser Yayınları, büyük harfleri biz yazdık. [s. 72]
(3) «Ekim Dersleri» sy. 40 Trotsky. Ser Yayınları, büyük harfleri biz yazdık. [s. 76]
(4) «Lenin, Hayatı ve Eserleri», Henri Lefebvre - Anadolu Yayınları. [s. 77]
(6) Stalin «Silahlı Sosyalist», Isaac Deutscher sy. 233 [s. 78]
(7) «Lenin Hayatı ve Eserleri» Henri Lefebvre sy. 124 - Anadolu Yayınları [s. 79]
(8) Sınıflı toplumun bir kavramı olan «demokrasi»yi burada «emekçilerin iradelerinin serbest tezahürü» anlamında kullanıyoruz. [s. 89]

SAĞ SAPMA DEVRİMCİ PRATİK VE TEORİ [s. 92]

(1) Dr. Hikmet Kıvılcımlı, «Türkiye'de Kapitalizm» Cilt 1, s 18, 20. Tarihsel Maddecilik Yayınları. [s. 92]
(2) Aybar oportünizmi ,bu etkenlerden sadece birisinin etkisi ile mi oluşmuştur, yoksa her ikisi de birden mi etkili olmuştur? Hangisi ana, hangisi tali etkendir? Gibi sorular, objektif bir değerlendirmenin dışındadır. [s. 93]
(3) Kuyuya Atılan Taş, Emek sayı 5, sy. 4. İtalikler bize aittir. [s. 94]
(4) Hare ve Macomber Amerikan kongresi önünde «Geleneksel Yöneticilerden» yakınmaktadır: «Bürokrasinin bir kısmının, dış yardımlara tüm sempati ile baktığı konusunda şüpheliyim... Türkiye'de özel sektöre

daha çok rol verildiğini görmenin sabırsızlığı içindeyiz, seçimle iş başına gelen yeni iktidar da aynı şeyden şikayetçidir» (D. Avcıoğlu Yön, 14 Ekim 1966 sy. 8, 9, 10). [s. 96]

(5) Yön'ün Aybar - Aren İdris ve Divitcioğlu oportünizmine karşı açtığı mücadele, sosyalist saflarda hızlı bir uyanışı sağlamıştır. Özellikle E. Tüfekçi ve Vahap Erdoğdu'nun yazıları. [s. 98]

(6) Şahin Alpay. Türkiye'nin Düzeni Üzerine, sy. 464 Aydınlık s. 12. [s. 100]

(7) Şahin Alpay. Türkiye'nin Düzeni Üzerine, sy. 464. Aydınlık s. 12. [s. 101]

(8) Lenin, Marksizmin Kaynağı, s. 48, Gün Yayınları. [s. 102]

(9) Görüldüğü gibi sadece sosyalist devrimi sunmakla sosyalist olunamıyor, hatta bazen bu eylem kişiyi alçaklık mertebesine oturtabiliyor. [s. 103]

(10) «Leninist kesintisiz devrim» ile Troçkist «sürekli devrim» teorilerini özellikle birbirine karıştırmamak gerekir. Leninist tahlil, somut durumların somut tahlilinden hareket ettiği halde, Troçkist tahlil, soyutun tahlilidir ve zaman ve mekân mefhumlarını dikkate almayan metafizik bir formüldür. 1905 demokratik devrim döneminde Troçkist formül özet olarak şudur: «Devrimcilerin önündeki aşama, burjuva devrimci aşamadır. Rus burjuvazisi tarihi kaçırdığı için, bu devrimin temel gücü Rus proletaryasıdır. Bu yüzden her iki devrim (burjuva devrimi ve sosyalist devrim) giderek bütünleşecektir. Geçici bir «İşçi hükümeti» kurulacak ve böyiece burjuva devrimi proleterci bir devrim olacaktır. Politik iktidarı eline geçirmiş olan işçi sınıfı kırlarda tarımın kollektivizasyonunu gerçekleştirecektir. Buna, o zamana kadar işçi sınıfını destekliyen mülkiyet düşkünü köylüler direnecektir. Ayrıca Rus burjuvazisinden başka Avrupa burjuvazisi de, Rus işçi sınıfı iktidarına karşı harekete geçecektir. Fakat batı burjuva devletlerinin müdahaleleri önlenebilecek; çünkü Rusya'daki sosyalist devrim süratle batıya sıçrayacak, Avrupa proletaryasını harekete geçirecektir. Böyiece devrim, sürekli devrim olacaktır.» [s. 104]

(11) Bu konuda geniş bilgi için bkz... «Bütün Ülkelerin İşçileri Birleşiniz» Bilim ve Sosyalizm Yayınları. «Azgelişmiş Ülkeler ve Askeri Darbeler», «Afrika'da Milli Kurtuluş ve Sosyalizm Hareketleri». [s. 106]

(12) İtalikler bize aittir. [s.108]

(13) İtalikler bize aittir. (D. Avcıoğlu, bilindiği gibi kitabında, Milli burjuvazinin var olmadığını ileri sürmektedir. Aslında Avcıoğlu bunu ileri sürmek zorundadır, çünkü savunduğu «Kapitalist olmayan yol» tezine göre, bu tezin geçerli olduğu ülkelerde toplumsal gücü temsil eden iki grup vardır, ve bu iki grupta küçük burjuva aydın zümreden gelmektedir, bir kesimi «Bürokratik burjuvazi» adı altında emperyalizm ile işbirliği yaparak «Kapitalist yol»u savunmaktadır, diğer kesimi ise «Demokratik devrimci güçler» olarak «Kapitalist olmayan yol»un izlenmesini istemektedir. Milli burjuvazinin çekirdek halinde de olsa varlığı, bu görüşe ters düşmektedir, çünkü ülkede modern sınıflaşma oluşmamıştır). [s. 109]

(14) Ülkede devrimci sınıf ve zümrelerden herhangi biri, o evrede işçi sınıfına nazaran daha faal ve aktif olsa bile, proleter devrimcilerinin görevi, «Ülkenin iktisadi gelişme seviyesi müsait değildir» diyerek işçi sınıfına ikincil bir rol atfedip, işçi sınıfını bu sınıf veya zümrenin peşine takmak değil, bu sınıf veya zümreyle birlikte ortak düşmana karşı savaşta bir yandan bu dosta omuz vermek, itelemek, diğer yandan da öncülüğü kazanmaya çalışmaktır. [s. 110]

(15) İtalikler bize aittir. [s. 114]

(16) «Leninizmin ilkeleri, sy. 32, Sol Yayınları», Herhangi bir tereddüde yer bırakmamak için şunun açıklanması yararlı olacaktır. Stalin'in, «emperyalist dönemde proletarya devrimleri için proletaryanın objektif şartları artık olgunlaşmıştır», sözünü Leninist devrim anlayışı içinde ele almak gerekir. Şöyle ki, yarı sömürge ve yarı feodal bir ülkede proletarya hegemonyasının objektif şartlarının varolması demek, «sürekli devrim anlayısı içinde proletaryanın, zincirin ilk halkasını omuzlayarak başarıya ulaştırıp, ikinci halkaya «sosyalizme» geçebilmesi için ülke-

nin gelişme seviyesi elverişlidir; demektir. Yoksa tek aşamada proletarya devrimini yapması demek değildir. Böyle bir düşünce anti Leninist ve bir bakıma Trotskist düşüncedir. İkinci önemli husus da şudur: Proletarya hegemonyasının objektif şartlarının varolması ile devrimin objektif şartı (devrimin temel kanunu) birbirine karıştırılmamalıdır. Lenin'in ihtilalci kriz teorisine göre devrimin kanunu şudur, «Bir devrimin olabilmesi için sömürülen ve ezilen kitlelerin eskiden olduğu gibi yaşamanın imkansızlığının bilincine varmaları ve değişme istemeleri yeterli değildir. Devrim olcbiimesi için sömürenlerin eskiden oiduğu gibi yaşayamamaları ve hükümet edememeleri gerekir. **Milli ölçüde genel bunalım olmadan devrim imkansızdır**» (Lenin'in hayatı ve eserleri Sy. 38, İtalikler bize aittir). [s. 14]

(17) Mao Zedung, Yeni Demokrasi, Sy. 44, Sosyal Yayınları, [s. 116]

(18) Lin Biao. Yaşasın Halk Savaşının Zaferi Sy. 26 ve 54, Bilim ve Sosyalizm Yayınları [s. 116]

(19) Teori - Pratik Sy. 135 - 137, Mao Zedung, Sol Yayınları, [s. 118]

(20) Yeni Demokrasi, sy. 97. Mao Zedung, Sol Yayınları, [s. 118]

(21) «Sosyalist Devrim» Sy. 31. Fidel Castro. [s. 119]

(22) Felsefenin Temel İlkeleri, Sy. 194. George Politzer, Sol Yayınları. [s. 119]

(23) Lenin,Napolyon'un bu sözünü işçi sınıfına güvenmeyen eyyamcılar için kullanmıştır. [s. 120]

(24) Şahin Alpay, Türkiye'nin Düzeni Üzerine, Aydınlık, Sayı 12, S. 446. [s. 125]

(25) Türkiye'deki sosyalist hareketin etkinliğine örnekler verelim: F. K. F. nin Türkiye politik konjonktüründeki etkinliği, (TDGF bilimsel sosyalizmi öğrenme yolunda gayret gösteren ve bu yolla devrimci pratiğe katılan sosyalist gençliğin örgütüdür.) İşgale varan köylü ve işçi hareketlerinde, o bölgedeki proleter devrimcilerin bu hareketleri örgütleme ve kanalize etmelerindeki etkinlikleri, devrimci yayın organları olarak, Aydınlık, Türk Solu'nun Türkiye po-

litik hayatındaki etkinlikleri, (Oportünizmin bütün denetimine ve sosyalist bir niteliğe sahip olmamasına rağmen) T. İ. P. nin, içindeki proleter devrimci unsurların itelemeleri ile de olsa, Türkiye politikasındaki etkinliği, (Daha pek çok örnek verebiliriz). [s. 126]

(26) Milli kurtuluş savaşımızdan bugüne kadarki süregelen proleter devrimci mücadele öyle pek kolaylıkla azımsanacak birşey değildir; 20 Eylül 1919'da Türkiye İşçi ve Çiftçi Sosyalist Fırkasının kurulması, kurulmasından 3 ay sonra 2000 işçi delege ile kongresini yapmış olması, İngiliz sansürüne rağmen Marksist bir yayın organı olan Aydınlık'ın çıkartılması, 1946'da Türkiye Sosyalist Emekçi Köylü Partisi'nin kurulması ve bu ara dönemde siyasi irticaa karşı, demokrasi düşmanlarına bile şapka çıkarttıracak kadar güçlü bir mücadele verilmiş olması, 951 olgusu, Vatan Partisi'nin kurulması öyle bir kalemde karalanacak olgular değildir. [s. 127]

(27) Elbette «oy mekanizması» kesin bir ölçü değildir. Ama, bir birikimin ifadesidir. [s. 127]

(28) Lenin, Küçük Burjuva Sosyalizmi ve Proletarya Sosyalizmi, Seçme Yazılar, sy 69. [s. 130]

(29) Lenin,Ne Yapmalı, sy. 110, Sol Yayınları. [s. 135]

(30) Elbette ki iki çelişik yönü aşamalara göre çok katı bir şekilde ayıramayız. Fakat her aşamada genellikle bir tanesi ana, diğeri tali durumunu, o aşamanın sonuna kadar sürdürür. Yani Marksist diyalektik analize göre, mücadelenin her aşamasında ikili görevlerden birinin diğerine ağır basması gerekir. [s. 136]

(31) Erdoğan Güçbilmez, Ömer Özerturgut'un TDGF kurultayındaki konuşmalarından. [s. 136]

(32) Ö. Özerturgut ile röportaj. Devrim, Sayı. 5. [s. 137]

(33) Aydınlık'ın 14. sayısındaki (Bu yazı Aydınlık'ın 14. sayısından önce yazılmıştır.) Halil Berktay'ın «Bilimsel Sosyalist Devrim Anlayışı» yazısı, Ş. Alpay'ın «Türkiye'nin Düzeni Üzerine» yazısından sonra, sağın takipçilik ideolojisinin diğer bir yazılı belgesidir. H. Berktay, içinde bulunduğumuz evrede, proleter

devrimcilerinin küçük burjuva radikalleri ile olan güç birliği ilişkisinin **«Dostluk - Destek - Eleştiri»** ilişkisi olduğunu söyemektedir. - Kendisi bunun kuyrukçuluk olmadığını söylemesine rağmen - Bu politika sağ kuyrukçu bir politikadır. Bu politika küçük burjuva radikalliğinin saflarımızda yankısından başka birşey değildir. Milli demokratik devrim mücadelesi, içinde ayrıca evrelere ayrılmış çeşitli aşamalardan geçecektir. Herhangi bir evrede proleter devrimci akım, çeşitli nedenlerin etkisiyle küçük burjuva radikal akıma nazaran daha az güçlü olabilir. Fakat proleter devrimcilerin bu evredeki görevi, «dostluk - destek - eleştiri» teranesiyle proleter devrimci hareketi, küçük burjuvazinin peşine takmak, küçük burjuva devrimcilerine öncülük için açık bono vermek değildir. Milli demokratik devrim mücadelesinin her evresinde, proleter devrimci güçbirliği politikası, **«Hem mücadele, hem dostluk»** politikasıdır; ortak düşmana karşı savaşta dostluk, Milli Cephenin öncülüğü için de mücadeledir .

«Dostluk - Destek - Eleştiri» politikası, **Chen Tu hsieu'nun** «Hep dostluk, mücadele yok» biçimindeki sağ oportünist politikasının değişik ifade biçiminden başka birşey değildir. [s. 137]

(34) «İtalikler bize aittir». Görüldüğü gibi asker-sivil aydın zümre ile Kemalizm eş anlamda kullanılmaktadır. [s. 140]

(35) Kemalizmi sağ-sol diye ikiye ayırıp, bugün emperyalizmin dümen suyunda rota takip edenleri de Kemalizmin safları içine sokmak, proleter devrimci taktik açısından da yanlıştır. Kemal Satır'a veya Bülent Ecevit'e Kemalist dersek, Süleyman Demirel veya Metin Toker'e ne diyeceğiz? Çünkü onlar da Kemalizme sahip çıkmaktadırlar. (Dış basın, LEMONDE yeni hükümeti kapitalist metotlarla ve batıya çok bağlı laik ve Kemalist olduğunu söyleyen muhafazakar bir ekip diye tanımladı). Devrim, Sayı 4, sy. I. [s. 142]

(36) İtalikler bize aittir. «Devrim Silahı Olarak Felsefe» Aydınlık Sayı 6, sy. 482-483. [s. 143]

(37) Sağ sapmanın C.H.P. hakkındaki değerlendirmesinin temelinde bu düşünce yatıyor zannederim. [s. 144]

(38) Milli Demokratik Devrimi stratejik planda savunan sağ sapma ile, nihai tahlilde emperyalizme teslimiyeti savunan öteki sağ oportünizmi birbirine karıştırmamak ve aynı kefeye koymamak gerekir. Çünkü bir taraf en azından milli bağımsızlık için mücadeleyi savunmaktadır. [s. 155]

AYDINLIK SOSYALİST DERGİYE AÇIK MEKTUP [s. 216]

(1) Aydınlık Sosyalist Dergi'yi bırakmıyabilirdik, öteki ideoloji ve ekibin ayrılmasını önerebilirdik. Ama Aydınlık Sosyalist Dergi, başyazarından dolayı bugüne kadar ikinci ideolojinin temsil edildiği bir organ olmuştur. Kanımızca, Aydınlık Sosyalist Dergide Türk Solu gibi dönemini kapatmış bir yayın organıdır. Bu nedenle Aydınlık Sosyalist Dergi'yi öteki ekibe bıraktık. [s. 217].

(2) Amerika'daki Campus «Maoistleri» ve ülkemizdeki PDA'cılar bu gerçeğin somut örnekleridir. Ülkemizdeki icazetli sosyalizmin bu fraksiyonunun durumu gerçekten ibret vericidir. (PDA'cıların ülkenin gelişme seviyesini, mahalli özelliklerini, coğrafi konumunu, emperyalizmin 3. bunalım döneminin ayırdedici özelliklerini... dikkate almadan... Çin Halk Savaşı'nın şiar ve taktik formüllerini zaman ve mekan mefhumunu önemsemeden aktararak, nasıl bir hedef ve rota şaşırdıkları açıktır. Bunları Türkiye'ye Özgü Yol yazımızda ortaya koyacağız. Bu kısa yazının amacı bu değildir.) Bunlar bir yandan kaloriferli salonlada, campuslarda halk savaşı çığlıkları atarlarken öte yandan hakim sınıflara göz kırparak devrimci hareketi 27 Mayıs anayasasının sınırlarının dışına taşırmak isteyen anarşistlerin (!) olduğunu söylemektedirler!.. [s. 232]

(3) Kimilerinin zannettiği gibi, proletaryanın önder güç olması, devrimin itici güçleri arasında olmaması demek değildir. İşçiler ve Köylüler devrimin itici gücüdürler. [s. 232]

(4) Devrim, kırlardan şehirlerin fethi şeklinde bir rota izleyecektir. Bu Leninizmin sömürge ve yarı sömürge ülkeler için öngördüğü evrensel bir tezdir. Türkiye de yarı-sömürge bir ülke olduğu için, Türkiye'de devrim, bu genel evrensel çizgiyi izleyecektir. Yani, son vuruşma kırlarda cereyan edecektir. Fakat, emperyalizmin 3. bunalım dönemi özelliklerinden ve Türkiye'deki üretici güçlerin gelişme seviyesinden dolayı Türkiye devrimi, Vietnam Çin, Küba devrimlerinden farklı ara aşamalardan geçerek zafere ulaşacaktır. Şehir ve kır ilişkileri ve halk savaşının aşamaları kendine özgü olacaktır. Birinci dönemde şehirler temel, kırlar yardımcı, ikinci dönemde kırlar temel şehirler yardımcı: «Birleşik Devrimci Savaş» (Bütün bunları «Türkiye'ye özgü Yol» yazımızda etraflıca koyacağız.) [s. 233]

(5) Kaldı ki, M. Belli arkadaşın örgüt anlayışına, menşevizm demek bile fazladır. Şöyle ki, M. Belli bu güne kadar küçük burjuva radikallerine şirin görünmek amacıyla «demokrasi uğruna mücadele örgüt uğruna mücadeledir. Örgüt demokrasi mücadelesi ile bir süreç içinde kurulur» diyerek sosyalist parti meselesini bu güne kadar yokuşa sürmüş bir kişidir. [s. 235]

DEVRİMDE SINIFLARIN MEVZİLENMESİ [s. 243]

(1) Bilindiği gibi biz ilk dönemde kısa bir süre için taktik bir mesele olarak şehirleri temel aldık. Bunu PDA kalpazanları revizyonizm diye niteleldiler; «Devrimci mücadele saksı çiçeği değildir ki onu, ilk önce şehirlerde büyütüp daha sonra kırlara götüresin» PDA. S. 28, Say. 3- Neden kısa bir süre için şehirleri temel aldığımızı burada uzun uzun anlatacak değiliz. Birkaç aya kadar ikinci ve üçüncü kısımları çıkacak olan Kesintisiz Devrim Broşüründe bu mesele etraflı bir şekilde konmuş olacaktır. Birkaç ay sonra anlaşılacaktır, devrimci savaş, kavanozda yetişmiş Campus 'Mao'cu kalpazanların sandığı gibi saksıda mı geliştirilecektir, yoksa devrimci pratikte yakılan

kıvılcımla emekçi halkın bilincinde, ruhunda, kalbinde mi geliştirilecektir. [s. 252]

(2) PDA kalpazanları bu yazıdan sonra, baştan karşı çıktıklarını «özeleştiri» yaparak kabullendiler. Ama bunlar aynı pasifist çizgiyi sürdürmekten vazgeçmediler. Şu anda ilk bakışta doğru şeyler söylediği zannedilen bu fraksiyon temelde halk savaşı teorisini tahrif ederek revizyonizmin pasifist çizgisini keskin Mao'cu pozlarla sürdürmektedir. Bu yüzden bu grup, pasifizmin en namuzsuz, en iğrenç ve en sahtekâr bir fraksiyonudur. [s. 255]

(3) Bunlar arasında H. Kıvılcımlının özel bir yeri vardır. Kıvılcımlı yirmi yıla yakın hapishanelerde yatmış siyasi irticaya karşı her dönemde doğru veya yanlış mücadele vermiş bir kişidir, fakat önerdiği çizgi sağ bir çizgidir. Leninist bir çizgi değildir. Buna rağmen Türkiye solunda özel bir yeri vardır. Geçmişine saygılıyız. Nasıl anti Leninist Roza Luksenburg'un devrim tarihinde bir yeri varsa. Tabii TİP'li hainler herkesce malumdur. [s. 259]

(4) Ancak, bu, Debray'ın «politik liderlik, askeri liderliğe tabidir» görüşü değildir. Bize göre tam tersine, politik liderlik esastır. Politik liderlik ise Marksist-Leninist bir partidir. Halk savaşını şu yada bu örgüt değil, bu parti yönetirse devrim zafere ulaşabilir. [s. 260]

ÜLKEMİZDE OYNANAN OYUN VE BÜTÜN KÜÇÜK BURJUVA OPOTÜNİST FRAKSİYONLARININ İHANETLERİ [s. 264]

(1) Bak. Fransa'da Sınıf Mücadeleleri, s 53 [s. 271]

(2) Şüphesiz, Türkiye'de partileri ele alırken dikkatli olmak zorundayız. Ülkemizde mevcut partilerin hepsi de içinde, içiçe girmiş durumda, burjuvazinin bütün fraksiyonlarını barındırırlar. Önemli olan belirli dönemlerde dizginleri kimin elinde tuttuğudur. [s. 275]

(3) Bunun bir tek istisnası vardır: Eğer ülke emperyalizmin AÇIK işgali altında ise, küçük burjuva radikalizmi, milliyetçi bayrağı altında halkı toplayarak, kurtuluş savaşı ile düşmanı yenerek yönetime ge-

çebilir. Nitekim 1919 - 23 hareketinde, milliyetçi - devrimciler, sınıfsal bir temele dayanmayan, soyut bir gavur düşmanlığını dalgalandıran milliyetçilik bayrağı altında, Anadolu eşrafının yardımı ile halkı örgütleyerek, kurtuluş savaşının önderliğini yapmışlardır.

Ama, Amerikan işgalinin AÇIK olmadığı ve de emekçi sınıfların bilinç ve örgütlenme seviyesinin düşük olduğu içinde bulunduğumuz dönemde, küçük - burjuva radikalizminin, proleter devrimci hareketten daha örgütlü ve kararlı anti - emperyalist çizgide olmasına, hele iktidara namzet olmasına hiç ama hiç imkan yoktur.

Küçük - burjuva radikalizminin güçlenmesi, devrim cephesinin sol kanadının, yani Marksist - Leninist hareketin güçlenmesine bağlıdır. [s. 276]

(4) Bak. Mihri Belli, Yazılar, s. 131. [s. 278]

(5) Bak. Aydınlık Sosyalist Dergi, s. 27. [s. 278]

(6) Bak. Aydınlık Sosyalist Dergi, s. 27, sy 152. «MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM asgari programı »kavramı, herhalde **M.** Melli'nin Marksizm - Leninizm'e yeni bir katkısı olmalıdır! Milli Demokratik Devrim zaten kendisi bir asgari programdır; sosyalistlerin bir adım taviz veremeyecekleri asgari programlarıdır. Milli Demokratik Devrim programından da taviz vermeye hazır olduğunu ilan eden kişi, hainliğini ilan ediyor demektir. [s. 278]

(7) Bak. Proleter Devrimci Aydınlık s.. 34, sy. 5 [s. 279]

(8) Bak. Sosyalist, s. 20. sy. 5 [s. 280]

1965 - 1971 TÜRKİYE'DE DEVRİMCİ MÜCADELE [s. 281] ve DEV - GENÇ

(1) Bunlar, «bizler genciz, hatalar yapabiliriz, neden bizlere hemen oportünist diyorsunuz?..» demektedirler. Hem böyle deyip, hem de dergilerinde devamlı yaptıkları sahtekarca özeleştirilerle marksist - leninist özeleştiri kavramını dejenere etmekte; her sahtekarca özeleştiriden sonra gayet iddialı yanlış yanlış görüşler ortaya atarak sol hareket içinde hedef saptırmaya çalışmaktadırlar. Hem zaten oportünistin genci yaşlısı da olmaz. [s. 293]

(2) Bu kadar şapşalca, maskaraca bir lafı devrimi ciddiye almayan, boş vakitlerini doldurmak için devrimcilik oynamaya kalkan burjuva entellektüel bozuntuları edebilir ancak! [s. 302]

(3) Bak. **Türk Solu,** 1 Temmuz 1965, sayı 85. [s. 309]

(4) Kurultay'da oportünizmin bütün fraksiyonlarına karşı bu yazıdaki görüşlerle mücadele verildi. [s. 310]

(5) Proletaryanın örgütlenmesi meselesini hiç hesaba katmadan «Dev - Güç'de birleşelim»; «Filipin demokrasiciliği düzeninde ulusal güçlerin hiçbirinin, ne proletaryanın, ne küçük burjuvazinin kendi öz siyasi örgütüyle politika alanında yer almasının imkansız olduğunun gittikçe daha iyi açık seçik anlaşılması»; «Legalite uğruna mücadele»yi proleter devrimci örgüt uğruna mücadele Filipin demokrasiciliği denen anti - demokratik düzenin sınırlarının aşılması uğruna mücadeledir» diye çığlıklar atan Mihri Belli, «Türkiye'de işçi sınıfının milli demokratik devrimde öncülük için objektif şartları yoktur» diyerek Doğu Perinçek fraksiyonunun sağ oportünist çizgisini dile getiren Şahin Alpay ile temelde ayrı görüşte olduğunu asla iddia edemez. Mihri Belli, Doğu Perinçek fraksiyonu ile temelde aynı olan sağ ideolojisini **Türk Solu** ve **Aydınlık** Dergilerinde devamlı dile getirmiştir. «Biz Milli demokratik devrimi Mao'dan değil, Mihri Belli'den öğrendik (!) Mihri Belli şefimizdir!» diye Doğu Perinçek ve Erdoğan Güçbilmez'in boşu boşuna bağırmadıkları bütün bu olanlardan sonra daha iyi anlaşılmaktadır! Sağ ideolojisiyle Mihri Belli, fideliğinde yetiştirdiği **Proleter Devrimci (!) Aydınlık** oportünizminin güç kazanmasına devamlı yardımcı olmuştur! [s. 311]

(6) Bak. **Türk Solu, «Türkiye'de karşı devrim»** Sayı 64, sayfa 14. Burada yanlış anlamaya ve bu lafı edenin demagojisine imkan vermemek için, bir açıklama yapmak yerinde olur:

Kemalist olan, burjuva ideolojisine ve hatta feodal ideolojiye sahip olan kişi, ortamını bulunca kişiliğinde devrim yaparak Marksist - Leninist olabilir. O, sahip olduğu burjuva ideolojisini veya feodal ideolojiyi temelinden dinamitler, kendini proletarya-

nın sınıf kavgasına adar ve bu sınıf kavgası süreci içerisinde giderek proletarya ile özdeşleşir. «Kemalizmle sosyalizm arasında aşılmaz duvarlar yoktur» meselesine gelince, bu iki ayrı ideoloji arasında değil duvar, koskoca bir dünya vardır. Felsefesiyle, ekonomisiyle, herşeyiyle iki ayrı dünyayı yansıtır bu ideolojiler. Bunlar arasında aşılmaz duvarlar olmadığını ancak bir küçük burjuva sosyalisti, bilimsel sosyalizmi küçümseyen biri söyleyebilir. [s. 311]

(7) Sonradan TDGF Genel Sekreteri olan arkadaşın kongrede, «Aramıza nifak sokmak istiyorlar, biz İtalyan nikahı ile birbirimize bağlıyız» sözleri ve TDGF Genel Başkanının ideolojik ayrılıklar konusunda görüşünün olmadığını belirtmesi başlangıçtaki durumu bütün açıklığıyla ortaya koymaktadır. [s. 315]

(8) Bu konuda **Lenin** şunu söylüyor: «Ekim'den sonra bütün Rus devriminin gelişimi ve karanlık günlerinde Moskova'daki olaylar dizisi, Marx'ın derin önermelerinden birini açıkça pekiştirmektedir: Devrim, kuvvetli ve birleşmiş bir karşı - devrim doğurarak ilerler, yani düşmanı daha aşırı savunma çarelerine başvurmaya ve bu yolda daha güçlü saldırı araçları bulmaya zorlar.» (W. J. Pomeroy, **«Gerilla Savaşı ve Marksizm»** s. 84. [s. 325]

(9) Gençlik örgütü marksist - leninist bir parti olmadığına, marksizm - leninizmi kavramış veya bu ideolojiye sempati duyan her çeşit unsuru bağrında barındırdığına göre, üyelerinin eylemlerde çeşitli hatalara düşmeleri veya bu eylemler sonucu çeşitli yanlış eğilimlere sahip olmaları son derece doğaldır. Bizim burada gençlik hareketi ile ilgili eleştirimiz, hiçbir zaman çeşitli oportünist fraksiyonlara yönelttiğimiz eleştiriler gibi anlaşılmamalıdır. Gençlik hareketi ufak tefek zikzaklarına rağmen bugüne dek en doğru yolda anti-emperyalist mücadeleyi yürüten harekettir. [s. 327]

(10) Aybar da «biz Türkiyeye özgü sosyalizmi kuracağız» diyordu. Burada Aybar'ın marksizm - leninizmi inkarı açıkça gözüküyordu. Mihri Belli ise bu inkarı, marksizm - leninizm'i kimseye bırakmıyarak çok daha sinsice yapmaktadır. Kaba bir benzetmeyle bu-

na, Kautsky döneğinin Bernştein aptalından daha ustaca yaptığı gibi denebilir. Tabii ne biri Bernştein ne de öbürü Kautsky'dir! [s. 328]

(11) Devrim anlayışı, çalışma tarzı, örgüt anlayışı konuları, marksizm - leninizm'in en temel konularıdır. Devrim için kararlı olan, marksizm - leninizm'i devrim yapmak için öğrenen kişinin bu konularda mutlaka sağlam görüşleri olması gerekir. Üniversitelerde kariyer yapmak veya marksolog olmak için değil, devrim yapmak için kararlı olan kişi, toplumların gelişme süreçleri üzerine araştırmaları da sırf bu konularda daha sağlam görüşlere sahip olmak için yapar. Bu konularda sağlam görüşlere sahip olmak doğru tavır takınabilmek bir marksist - leninist'in en önemli görevidir. Eğer kişinin devrim anlayışı, çalışma tarzı, örgüt anlayışı konularında doğru görüşleri veya bayımız gibi hiç görüşü yoksa veya bu konularda sağlam görüşlere sahip olmak için samimiyetle çaba sarfetmiyorsa, akıntıya göre yön değiştiren serseri mayınlardan farkı kalmaz ve sonunda oportünizmin her türlü fraksiyonunun batağına batabilir. Ayrıca, Hikmet Kıvılcımlı'nın, Kebek Kurtuluş Cephesi'nin, Tupamaros'ın bu konularda doğru veya yanlış birer görüşleri vardır. Küçük burjuva devrimcilerinin bile bu konularda birer görüşleri vardır. Oportünizmi, revizyonizmi esas tayin eden unsur, yakaya Mao, Kastro veya Moskova rozetleri takmak değil, bu konularda doğru görüşlere sahip olmak ve devrim için savaşmaktır. Latin Amerikadaki «Mao»cu veya Moskovacı partilerle gerillalar arasındaki temel fark Latin Amerika'nın ekonomik ve toplumsal tahlillerinde değil, burada ortaya çıkmaktadır! [s. 328]

(12) Süryaniliğin, Lazlar'ın, Çerkesler'in, Ermeniler'in Türkiye'de milli meselenin içinde düşünülemiyeceğini herkes biiir. Kürt meselesinden bahsedilirken bunları da işe karıştırmak, kafaları bulandırmak, iğrenç bir demogoji yapmaktır. [s. 328]

(13) Marksizm - Leninizm'de «karşı devrimci kriz» diye bir kavram yoktur. Kurulu düzeni sarsan, devrim için uygun ortam hazırlayan «milli bunalıma» dev-

rimci kriz denir. Devrimciler örgütlüyseler, güçlüyseler ihtilâl yapar ve siyasi iktidarı ele geçirirler. İhtilâl yapılamazsa karşı devrimcilerin baskıları daha da artar. [s. 328]

(14) Burada kısaca özetlenen görüşleri çeşitli toplantılarda söylemişler ve yazmışlardır. Bak. **Aydınlık Sosyalist Dergi,** «Türkiye'nin Düzeni Üzerine» s. 12; **Aydınlık Sosyalist Dergi** «Bilimsel Sosyalist Devrim anlayışı» s. 14; **Türk Solu,** «Milli Cephe Temel Politikamızdır» s. 119, sy. 12 [s. 333]

(15) Bak. **Aydınlık Sosyalist Dergi** «Sağ Sapma Devrimci Pratik ve Teori» S. 15; **Aydınlık Sosyalist Dergi** «Yeni Oportünizmin Niteliği Üzerine» S. 20. [s. 333]

(16) Bak. **Proleter Devrimci Aydınlık** «Proleter Devrimci Birlik İçin İlkesiz Biriik Cephesini Açığa Çıkartalım», «Proleter Devrimci Çizgi ve Bazı Yanlış Eğilimler» S. 16 - 2; **Proleter Devrimci Aydınlık** «İşçi Sınıfı ve Milli Demokratik Devrim» S. 17 - 3 [s. 334]

(17) Bak. **Aydınlık Sosyalist Dergi** «Yeni Oportünizmin Niteliği Üzerine» s. 20; **Aydınlık Sosyalist Dergi** «Kitleler, Küba Devrimi ve Yeni Oportünizm» S. 23 [s. 335]

(18) Bak. Proleter Devrimci Aydınlık, s 22, 23, 24, 25 [s. 338]

(19) Lenin 3. Enternasyoldaki konuşmasında desteklemenin şartları hakkında şunu söylüyor: «bu hareketler, gerçekten devrimci oldukları takdirde, bu hareketlerin temsilcileri o ülkelerdeki köylülüğü ve sömürülen geniş kitleleri devrimci bir ruhla örgütlememize engel olmadıkları takdirde desteklemeliyiz ve destekliyeceğiz.» [s. 340]

(20) Stalin, daha sonra hatasını anlamış ve özeieştiri yapmıştır. [s. 342]

(21) Hareketin içinde olmak, belirli bir olayın içine girip taş, sopa silah atmak veya yürümek değildir. Bu şekilde herhangi bir olayın içinde olan biri bile marksist-leninist değilse eğer, olayı doğru değerlendiremez. Hareketin içinde olmak, pratik içinde olmak demek şu veya bu münfesit olayın içinde olmak değil, günün 24 saatini sınıf mücadelesine vermek demektir. [s. 344]

(22) Mihri Belli, eleştirilerden sonra konuşmasını bazı değişiklikler yaparak yayınlamıştır. Konuşmadaki bu kısmı da, «Türkiye'nin bugünkü şartlarında proleter devrimci siyasi örgüt, ancak, Türkiye işçisini ve Türkiye yoksul köylüsünü aşağıdan yukarı kitle halinde örgüt uğruna direnişini gerçekleştirerek kurulabilir» diye değiştirmiştir. Bu da aslında ilk söylediğinden pek farklı olmayan saçma sapan bir görüştür. «Örgüt uğruna aşağıdan yukarı direniş» ne demektir? Bu ilk adımda sınıfsal kökene bakılmadan profesyonel devrimci niteliğe sahip en iyi unsurları merkeziyetçi yanı ağır basan biçimde yukarıdan aşağıya örgütleyerek dışarıdan işçi sınıfına bilinç götürülmesinin inkârı, leninist örgüt anlayışının açıkça inkârı demektir. Marksist-leninistler örgüt uğruna direnmezler. Leninizmin öğrettiği biçimde kimseden icazet almadan eldeki en iyi unsurları örgütler, bütün mücadele yöntemlerini uygulayarak işçi sınıfına bilinç götürür, en aktif mücadeleyle milli bunalımı devrime kadar derinleştirirler. Gelişen savaş içinde örgütlerini de büyütür ve sağlamlaştırırlar. [s. 349]

(23) Bu konuyla ilgili daha geniş bilgi için bak. «Aydınlık Sosyalist Dergi'ye Açık Mektup», s. 42-49 [s. 349]

(24) Herhalde Mihri Belli burada Kürtlerin, Türklerin ve Amerikalıların Kore'de de omuz omuza çarpıştıklarını ve Kürt-Türk-Amerikan geleneksel dostluğunun (!) temellerinde bu olgunun da yattığını saymayı unutmuş olacak! Kıbrıs Türkleri, Hintliler, Avustralyalılar vb. de İngiliz askerleriyle omuz omuza Çanakkale'de Osmanlı Ordularına karşı savaşmışlar ve bu nedenle bu halklar arasında da sağlam geleneksel bir dostluk kurulmuştur (!) [s. 352]

(25) Milli mesele hakkındaki görüşlerimizi başka bir yazıda etraflıca koyacağız. [s. 353]

(26) Bak. **Proleter Devrimci Aydınlık** «Emperyalizm, Üretim Tarzı, Sınıflar ve Baş Çelişme» s. 26 [s. 356]

KESİNTİSİZ DEVRİM I [s. 361]

(1) Devrim kavramı burada, proletarya devrimi veya proletaryanın hegemonyasında Demokratik Devrim anlamında kullanılmaktadır. [s. 367]

(2) Sosyalist devrimde proletarya, diktatoryasını; Demokratik devrimde ise halk diktatoryasını kurar. [s. 367]

(3) Halk siyasi bir kavramdır. İçinde bulunulan devrimci aşamaya göre bir araya gelen çıkarları mevcut hakim sınıflara karşı olan sınıfların kompozisyonudur. [s. 369]

(4) Marks ve Engeis'e göre, eğer bir politik devrim sosyal dönüşümü sağlarsa, o, ayni zamanda sosyal bir devrimdir. Sağlayamazsa, politik devrim olarak kalır. Engels'in, Manifest'in 1888 tarihli İngilizce baskıya önsözündeki komünist tanımı şöyledir, «İşçi sınıfının, politik devrimlerin yetersizliğine inanmış ve toptan bir sosyal değişmenin zorunluluğunu ilan etmiş olan her bir kesimi kendisine komünist diyordu.» (Manifesto, s. 24) [s. 369]

(5) Bu ölçü, çağımızdaki sömürge ve yarı-sömürge ülkelerdeki, sözde ilerici, anti-emperyalist, özde ise emperyalizmin bir iktidar değişikliğinden başka birşey olmayan bir yönetim yenilenmesiyle, gerçekten ilerici, milliyetçi, bir küçük-burjuva devrimci iktidarını ayırdetmede de geçerlidir. [s. 369]

(6) Troçki'nin Marks'a dayandırmaya çalıştığı sürekli devrim teorisi, kaba komünistlerden Gottschalk ve Weitling'lere aittir. Yani Troçkist sürekli devrim teorisi Marksist bir teori değildir. [s. 385]

(7) Bu Marks'ın vatanseverliğe karşı olduğu anlamında yorumlanmamalıdır. Marks ve Engels'e göre, proletarya vatanı tehlikeye düştüğü zaman, her zaman en önde dövüşmüştür ve dövüşmelidir. Bu açıdan sonuna kadar milli olan tek sınıf proletaryadır. İşçilerin vatanı yoktur diyen Marks, bir işçi hükümeti olan Paris Komünü hakkında şunları söylüyor: «Komün, böylece Fransız topiumunun bütün sıhhatli unsurlarının gerçek temsilcisi ve dolayısıyla **Fransa'nın gerçekten milli hükümeti oluyordu.** Aynı zaman-

da bir emekçi hükümetin ve emeğin kurtuluşunun, cesur savaşçısı olarak sözün tam anlamıyla enternasyonal bir mahiyete sahipti. (Fransa'da İç Savaş, s. 86, siyahlar bize aittir). Bu arada, Prusya ordularının istilası karşısında vatan ve millet bayrağını yükselten, vatanı kahramanca koruyan Fransız burjuvazisi değil, proletaryasıdır. «Paris»in mütecaviz Prusya'ya karşı zaferi Fransız emekçisinin, Fransız kapitalisti ile devletin parazitlerine karşı zaferi olacaktır. Milli görevler ile sınıf menfaatleri arasındaki bu ihtilafta **millî savunma hükümeti** (burjuva hükümeti) bir **millî ihanet hükümetine dönüşmekte bir an bile tereddüt etmedi.**» (a.g.e., s. 46) altını biz çizdik) [s. 393]

(8) Planc'ın «Quantalar Teorisi», Einstein'in «İzafiyet Teorisi», modern atom fiziğinin temel taşlarını oluşturdu. Ayrıca, endüstride seri üretim (Ford'un otomobil seri üretimi), elektrikli ve içten yanmalı motorların kullanılışının genişlemesi v.s. [s. 399]

(9) Burjuva demokratik devrimin sosyalist devrime dönüştürülmesi, tek bir süreç içinde her iki devrimin yapılması anlamını taşır. [s. 411]

(10) Görüldüğü gibi, leninist kesintisiz devrim teorisinin özü, emperyalist dönemde, burjuva demokratik devrimini tamamlamamış bir ülkenin sosyalistlerinin, karakteri ile, hedefleri ile, ve ittifakları ile tamamen birbirinden farklı iki devrimin savaşını tek bir süreç içinde vermesine dayanmaktadır. Bir başka deyişle emperyalist dönemde, bütün bu ülkelerde bu devrimi zafere götürecek tek güç proletaryadır. Yani demokratik devrimin önderi sadece proletarya olabilir. Vede emperyalist dönemde burjuva demokratik devrimini yapan bir ülke şartlar ne olursa olsun sosyalizme gider. Bu devrimin özü budur. Bu tez Lenin'den bu yana, ilerki bölümlerde göstereceğimiz gibi, derinleşip, zenginleşmiştir. Emperyalist dönemde dünya konjonktüründeki durum ne olursa olsun demokratik devrimini yapmış bir ülkenin önündeki bir yol kavşağı değil sosyalizme giden tek yol olduğuna, Türkiye'de bilimsel sosyalizm adına karşı çıkanlar vardır. Menşevizmin bir başka ifadesi olan bu gö-

rüşün temsilcilerinden birisi, bu görüşü en iyi formüle eden kişi, Mihri Belli'dir. Mihri Belli'ye göre, meseleyi bu şekilde (Lenin'in koyduğu gibi) koymak kaderciliktir. Ve demokratik devrimin tek öncüsü olduğunu ve bu öncünün de proletarya olduğunu söylemek iddiacılıktır. Meseleyi pazarlık konusu yapmaktır; devrimde burjuvazi öncü olamaz ama pekala küçük burjuvazi olabilir. (Bkz. Türkiye'de Karşı Devrim, Türk Solu, sayı 64. Aydınlık sayı 9) [s. 411]

(11) Yazının amacını dikkate alarak, sürekli devrim teorisinin, sosyalist toplumdan sınıfsız topluma kadar devam eden kültür ihtilâli sürecini tahlilimizin dışında tutarız. [s. 411]

(12) Bu ilke, halk savaşı vermek zorunda olan ülkeler için geçerli değildir. Bir başka deyişle, bu ikinci etapta örgütte işçilerin mutlak bir çoğunlukta olması bu ülkeler için geçerli değildir. Eğer halk savaşı verilecekse, kırlık bölgedeki geniş yoksul köylüleri kucaklamalıdır. Partili emekçiler arasında köylüler işçilerden nicelik bakımından daha ağır basar bu ülkelerde. Bu leninist parti anlayışının zaman içinde derinleşmesinin, devrim teorisindeki volantrist yönün daha ağır basmasının tabii sonucudur. [s. 416]

(13) Bilincin içten iletilmesi meselesi ile Çin Seddi teorisi ayni ideolojik bütünün parçalarıdır. Burjuva devrimi ile sosyalist devrim arasına Çin Seddi sokanlar her zaman, her yerde değişik laflarla bilincin dıştan iletilmesine karşı çıkarlar. Bu sadece 1900'lerin Çarlık Rusya'sındaki ekonomistlere vede sonradan bu görüşü kabul etmiş olan Menşevik hizbine özgü değildir. Menşevizm emperyalist çağın her döneminde ve her ülkede şu yada bu kılıkta sol'da daima yaşama imkanı bulmuş olan oportünist bir akımdır. Örneğin Türkiye'de Çin Seddi teorisyenlerinden Mihri Belli'ye göre, bilincin dıştan iletileceğini söylemek yanlıştır. Hem Lenin, Kautsky'den aktardığı bu düşünceden bir kere, o da çok kısa olarak bahsetmiş, bir daha söz etmemiştir. (Yani Lenin sonradan bu düşünceden vazgeçmişti. Bu görüşe göre Lenin bilincin dıştan iletilmesini değil, içten iletilmesini savunmuştu (!))

Mihri Belli'ye göre, ilk etapta proletaryayı bilinçlendirecek ve örgütlendirecek olan, profesyonel devrimciler değildir. (Bütün bunlar için bkz. Mihri Belli, Milli Demokratik Devrim, s. 49 - 52).
Mihri Belli, bir sosyalist aydın olarak bu anlayışa hayatının düsturu olarak sonuna kadar sadık kalmıştır. Bu yüzden hayatı boyunca proletaryanın bilinçlendirilmesi ve örgütlendirilmesi meselesi ile hiç ama hiç uğraşmamıştır. Çünkü onun ekonomist anlayışına göre proletarya kendi kendine bilinçlenecektir. Proleter kökenli olmayan sosyalistlerin görevi ona dıştan biiinç götürmek değildir. O zaman bu anlayışa göre Mihri Belli gibi proleter kökenli olmayan sosyalistlere düşen görev, proletaryanın dışındaki devrimci sınıfları mesela küçük-burjuvaziyi bilinçlendirmek ve örgütlendirmektir. Ve Mihri Belli de bütün politik hayatı boyunca bu görevi yerine getirmek için canla başla çalışmış bir sosyalisttir. Bu konudaki çalışmaları için «Yazılar» adlı kitabına bakmak yeterlidir. [s. 418]

(14) Devrimin sübjektif faktörünü hazırlamanın leninizmin temeli olmasına ilişkin olarak Dimitrov şunları söylemektedir: «Partimiz Bolşevik Partisinin ve ölmez Lenin'in önderliği altında, Enternasyonalin kurulmasına katıldı. Yeni bir program beyannamesi kabul etti ve proleter devrimini belirsiz geleceğe ait bir gaye olarak değil objektif şartları olgunlaşmış bulunan, halledilmesi devrimin sübjektif faktörüne, yani bizzat partinin devrimi teşkilatlandırmak ve idare etmek hazırlığına ve kabiliyetine bağlı olan, yakın bir görev olarak kavradı» (Partinin Gelişmesinde Başlıca Devreler, Halk Cumhuriyetine Doğru, s. 129). [s. 427]

(15) Lenin, milli bunalımı (devrimci kriz) şu şekilde tahlil etmektedir: «Marksistler için, devrime elverişli bir durum olmaksızın bir devrim imkansızdır, üstelik her devrimci durum da bir devrime yol açmaz. Genel anlamda bir devrim durumunun belirtileri nelerdir? Şu üç ana belirtiyi sıralarsak bizce yanılmış olmayız: 1) Hakim sınıflar için, bir değişiklik yapmaksızın ha-

kimiyetlerini sürdürmek imkansız hale geldiği zaman; «üstteki sınıflar» arasında şu yada bu şekilde bir buhran olduğu zaman; hakim sınıfın politikasındaki bu buhran, ezilen sınıfların hoşnutsuzluk ve kırgınlıklarının ortaya dökülmesini sağlayacak bir gedik açtığı zaman; bir devrimin olması için çoğu zaman «alttaki sınıfların» eski biçimde yaşamak «istememeleri» yeterli değildir: üstteki sınıfların da «eski biçimde yaşamaz hale gelmeleri» gerekir; 2) Ezilen sınıfların sıkıntıları ve ihtiyaçları dayanılmaz hale geldiği zaman; 3) Yukarıdaki sebeplerin sonucu olarak «barışta» soyulmalarına hiç seslerini çıkartmadan katlanan ama, ortalığın karıştığı zamanlarda hem buhranın yarattığı şartlarla ve hem de bizzat «üstteki sınıfların» bağımsız tarihi bir eyleme sürüklemeleriyle kitlelerin faaliyetinde oldukça büyük bir artış olduğu zaman.

Sadece tek tek grupların ve partilerin değil, münferit sınıfların iradesinden de bağımsız olan bu objektif değişmeler olmaksızın, genel kural olarak, bir devrim imkansızdır. Bu objektif değişikliklerin hepsine birden **devrim durumu** denilmektedir.» (Lenin, Sosyalizm ve Savaş, s. 118 - 119) [s. 428]

İÇİNDEKİLER

Türkiye Halk Kurtuluş Parti - Cephesi Davasına ait Genel Mahiyetteki Yazılı Deliller Dosyası Dizi Pusulası : 6
Giriş Sözü 15
Aren Oportünizminin Niteliği Üzerine 17
Revizyonizmin Keskin Kokusu I 34
Revizyonizmin Keskin Kokusu II 65
Sağ Sapma, Devrimci Pratik ve Teori 92
Yeni Oportünizmin Niteliği Üzerine 157
Aydınlık Sosyalist Dergiye Açık Mektup 216
Devrimde Sınıfların Mevzilenmesi 243
Ülkemizde Oynanan Oyun ve Bütün Küçük Burjuva Oportünist Fraksiyonlarının İhanetleri ... 264
1965 - 1971 Türkiye'de Devrimci Mücadele ve Dev - Genç 283
Kesintisiz Devrim I 361
THKP Tüzüğü 434
THKP Bildirisi (İhtilâlin Yolu) 438
THKC 1 No.lu Bülteni 443
Amerikancı Bakanlar Kuruluna adlı Bildiri 447
THKP'deki ayrılıktan sonra Mahir Çayan'ın İstanbul'dan Ankara'ya yazdığı mektuptan 448
Partideki ayrılık hususunda İstanbul'dan yollanan mektuba Ankara'daki örgüt üyelerinin cevabı 451
THKP Genel Komitesince verilen sağ sapma görüşü benimseyenlerin örgütten ihraç kararı 453
Son söz 455
Dipnotlar 457

yar yayınları

1-Felsefenin İlkeleri
(Diyelaktik Meteryalizm ve Tarihi Meteryalizm)
V. Afanasiev

2-Nasıl Yapmalı 1
N.G. Çernişevski

3-Nasıl Yapmalı 2
N.G. Çernişevski

4-Türkiye Halk Kurtuluş Parti-Cephesi (THKP - C)

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı [illegible] Askeri Mahkemesinin 26.5.1982 günlü; Kayıt No: 198[illegible] M. Esas No: 1980/18 Karar No: 1982/261 sayılı kararıyla [illegible] AT etmiştir.

"... biz Marksizmi entellektüel gevezelik ve dünya devrimci hareketinin trafik polisliğini yapmak için okuyup öğrenmiyoruz. Biz dünyayı değiştirmek için, dünyanın Türkiye'sinde devrim yapmak için marksizmi öğreniyoruz." (İddianame I, say. 13)

"İşte biçim ile özü birbirine karıştıran, öz yerine biçimde kesinkes ilkeler arayarak dünya devrimci hareketinin Trafik Polisliğini yapmaya kalkanların teoride sonu metafiziğin bataklığında kulaç atmaktır." (Aydınlık 20)

"... Gerçek anlamda birlik, bilimsel sosyalizmin temeli üzerinde kurulabilir. Birlik, şu veya bu kişinin etrafında kümelenmek değildir. Hareketin birliği, leninizmin ilkeleri üzerinde birliktir." (A.S.D.'ye açık mektup broşüründen)

"Ne yardan, ne yerden diyerek, ne marksistlikten vazgeçen, ne de bunun gereklerini böyle bir ülkede yerine getirebilecek niteliklere sahip olan, korkak, tabansız, pasifist küçük burjuva entellektüel bozuntularının marksist akımdaki bozguncu düşüncelerinin temelinde ülkenin bugünkü koşullarının zorluğunu aramak gerekir." (Aydınlık 15)

ISBN 975 - 7530 - 04 - 2 • KDV için [illegible]